

I = 148

Journal.

~~A - J = Table 6. = 13. 4.~~

Postilla Fr. Guilhelmi
et Epistolae, et d
super, Evangelia ex varij. A.A. col-
lecta.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Vitam bonam et exitum
 beatum Ego frater Guilhelmus sa-
 cre theologie professor minimus Pa-
 risius educatus Sacrorum euangelio-
 rum ac epistolarum de tempe dñicis diebus et sancti
 etiam super comune apostolorum: martirum: confesso-
 rum: virginum et p defunctis expositiones in vnum
 colligere volumen: minime expertis clericis ac insi-
 pientibus pdicatoribus p necessarium fore iudica-
 ui. Considerans nonnullos cancellistas minime cau-
 te ac imperite euangelia et epistolas vulgo xpiano p-
 nunciantes pcedere: non habentes eorundem ex-
 positionum scientiam que necessaria est. Composui
 igitur et hunc librum: p eisdem vt supra ac p omni-
 bus sacrorum euangeliorum et epistolarum expositi-
 onem cupientibus. Non meum quod exiguum est in-
 geniū consului pprias dictas expositiones: s alio-
 rum sacre pagine doctorum libris inuites eas que
 melius scripserunt postillas et expositiones pfun-
 ctorie exorando: post quemlibet passum textus po-
 nens cum pmissione tituli vniuscuiusque quod scri-
 psit. adijciensque post quemlibet dñicis euangelij
 expositionem necessaria notabilia p materia tex-
 tus ex sermonibus de tempe eximij doctoris hu-
 gonis de Prato sumpta.

Sunt autem hec doctorum nomina. Sancti
 Augustini. Sancti Gregorii. Sancti hiero-
 nimi. Sancti Ambrosij. Venerabilis Bede et
 ipsorum omelias. Glose interlinearia. Glose or-
 dinarij. Nicholai de lyra. Nicholai de gorra sup
 quatuor euangelistas. Sancti thome de aquino
 sup Johānem. Guillelmi lugdunensis in sermo-
 nibus de tempe. Jordani ex sermonibus de tpe
 Rabani. Quorum modus penes titulos abbrevia-
 tos legendi talis est.

Ly. id est Nicholaus de lyra.

Gor. id est Nicholaus de gorra.

Glo. interli. id est glosa interlinearis.

Gl. or. id est glosa ordinaria.

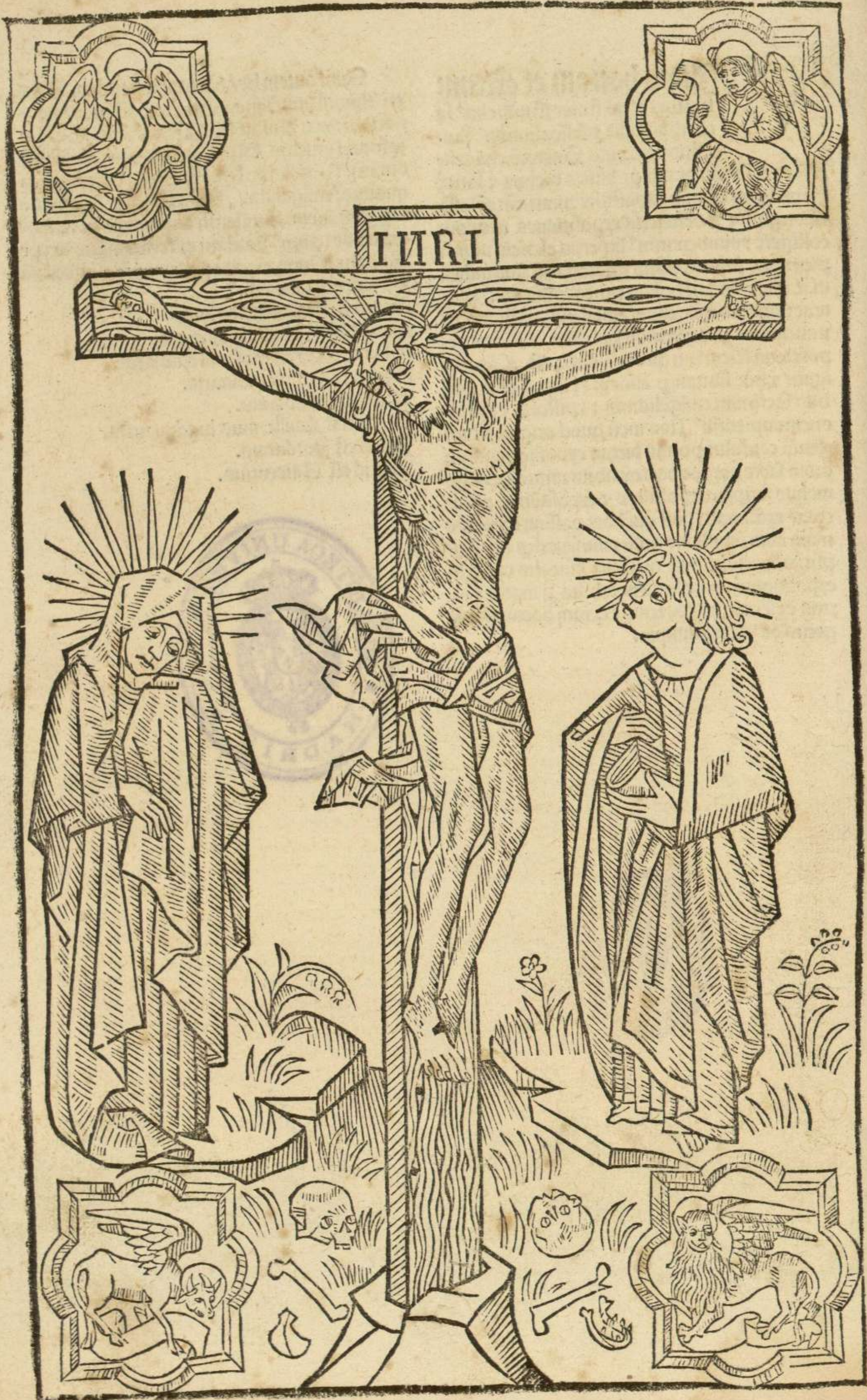
Ra. id est Rabanus.

Guil. id est Guillelmus lugdunensis.

Jor. id est Jordanus.

Vin. id est Vincentius.

IURI

Incipit postilla sup euangelia. Et pmo dñi
calia scdm sensum litteralem iuxta concordans
tias euangelistarum.

Dominica prima aduentus Euangelium fm
Matheum. xxi.

In illo tempore. Cū ap-
propinquassent hieroso-
lymis et venissent betpha-
ge ad montē oliueti: tūc
misit duos de discipul' suis: dicēs.
Ite in castellū qđ cōtravos ē: et sta-
tīm inuenietis asinā alligatā et pul-
lum cū ea: soluite et adducite mihi.
Et si qđ vobis aliquid dixerit: di-
cite quia dñs hys op' habet: et cō-
festim dimittēt eos. Hoc autez to-
tū factū ē vt adimplerēt qđ dictū
est p pphetam dicentē. Dicite fi-
lie syō. Ecce rex tu' venit tibi mā-
suet' sedēs sup asinā et pullū filiuz
subiugal'. Cūtes autē discipuli: fe-
cerūt sicut pcepit illis ihs. Et ad-

duxerūt asinā et pullū: et imposue-
rūt sup eos vestimēta sua: et eū de-
sup sedere fecerūt. Multima aut tur-
ba strauerūt vestimēta sua in via.
alij aut cedebāt ramos de arbori-
bus et sternebāt in via. Turbe aut
que pcedebāt et q sequebantur cla-
mabāt dicētes. Osanna filio da-
uid. Benedict' qui venit in nomi-
ne domini.

Postilla.

Cum appropinquassent hiero-
solyms. Mathe. xxi. Marci. xi. Luc. xix. Job. xij
Historia hui' euāgelij facta ē Anno. xpi. xxxij.
xij. kal. ap'lis. dñica. luna. x. indictōne. vi. An in-
tium hodierni euāgelij habet Job. xij. q' ante sex
dies pasche. id ē sabbato ante diē palmarū xps
venit bethaniā qđ erat castellū marthe et marie
magdalene: distans a hierusalē duo pua milias
ria q faciūt vnū dimidiuz miliare apud nos. s. in
ptibus alemanie. vbi fecerūt xpo cenam: et mar-
tha ministrabat. Lazar' vō erat vn' ex discubenti-
bus Maria magdalene aperuit p'xidē de albas-
stro vnguenti nardipiscati p'ciosi: et vnxit pedes
et caput dñi. Cōuenerūt aut bethaniā multi non
tm ppter ihm: sed vt lazaru viderēt resuscitatu.
Cogitauerūt autē pncipes sacerdotū: vt et laza-
rū interficerēt. qz multi ppter ipm abibant ex iu-
deis et credebāt in ihm. Sequēti vō die. s. in die
palmarū mane facto xps de bethania recessit vt
veniret in hierusalē. [Cū aut appropinquassent
hierosolyms et venissent betphage] Zy. q' erat
filua pua in descēsu mōtis oliueti versus hieru-
salē: et erat sacerdotū. qz licet sacerdotes non ha-
berēt hereditates ad colendū: habebāt tamē do-
mos ad aialia nutrienda. [ad mōtē oliueti] qui
distat a hierusalē mille passus q faciūt vnū mili-
are. id est iter sabbati habēs. vt patz Act. i. [tūc
misit duos de discipul' suis] q fuerūt pet' et phi-
lippus. vt dicūt ambrosi' et Chrysost. et etiā Hila-
rius. [dicens. Ite in castellū] id est ad hierusalē
que erat sita ad radices alterius mōtis scz syon
[qđ cōtra vos est.] id est vobis ex opposito. Hic
etiam dicit q dñs noster ihs xps p'uidebat tra-
dictionez futuram in hierusalē cōtra apostolos
qz post ascēsiōnē xpi iudei p' sequebantur ap'los

et flagellabat eos omnes simul et prohibuerunt ne amplius predicaret populo in hoc nomine. Respondit penitus. *Deportet deo plus obedire quam hominibus.* Act. v. Unde et ps. liiij. *Iniquitatem et contradictionem vidi in ciuitate.* [et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea] Ad litteram dicitur quod in hierusalem erat asina communis deputata communibus versus pauperum quod non poterant habere iumenta. et erat asinus domini cuiusdam ligata vel in communi loco: ut quod ea indigebat die qua habebat eam ei pabulum dabant. pullus autem eius nutrebat ad eosdem versus. Et hoc secundum hieronimum et rabanum [soluite et adducite mihi. Et si quis vobis aliquid dixerit] scilicet impedire volens [dicite quia dominus habet opera et confirmatum] id est sine contradictione [dimittet eos] Unde *Chrysostomus.* Virtus christi apparuit coram eo. id est custode illorum animalium ad dandum ignotis. [Hoc autem factum est ut adimpleret quod dictum est per prophetam dicentem] zach. ix. [Dicite filie syon] *Quia hoc est ciuitas hierusalem que dicebatur filia syon. quia in monte syon erat fortalium ciuitatis. et pregebat ciuitas ab illa parte sicut filia a matre.* [Ecce rex tuus] id est christus [venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium subiugalis] Primo enim sedit super pullum. quia tamen non erat domus. quia nondum fuerat applicatus humanis versus. ut dicit *Marcus. xi. Luc. xix.* Ideo sedit postea super asinam. hoc autem factum est in figura. quia per pullum significat populum gentilis quod non fuerat subiectus iugo legis. per asinam vero populum iudaicum quod laborauerat sub lege. Ad hoc autem veniebat christus in mundum ut utrumque populum subiugaret sibi per fidem catholicam. Notandum autem quod huic facto adhibetur prophetie zacharie testimonium ut appeat dominum iesum omnia que de ipso scripta sunt compleuisse. sed scribe et pharisaei cecati malicia non intellexerunt ea que legerunt. Et istud dictum prophetie extendit ad duplicem aduentum christi. scilicet ad aduentum in carne. et sic legitur hoc euangelium in prima dominica aduentus secundum rubricam ordines predicatorum. et ad aduentum in hierusalem. et sic legitur in dominica palmarum. [Euntes autem discipuli fecerunt sicut precepit illi iesus. et adduxerunt asinam et pullum et imposerunt super eos vestimenta sua et eorum desuper sedere fecerunt] hec fuit reuerentia quam discipuli christo exhibuerunt. quia non permiserunt eum equitare super iumento: sed ei loco selle vestimenta sua imposerunt. [Plurima autem turba strauerunt vestimenta sua in via] scilicet sub pedibus asine: ne offenderet ad lapidem. Et etiam hoc factum est ipso christo a populo in signum reuerentie [Alii autem cedebant ramos de arboribus et sternerant in via.] quod erat alacritatis et gaudij signum: ut dicit *hieronymus.* Et est

verisimile quod de omni genere pulcherrimarum arborum et precipue oliuarum. Unde ecclesia cantat. *Pueri hebreorum tollentes ramos oliuarum et cetera.* Cantat etiam de floribus et palmis. *Occurrunt turbe cum floribus et palmis.* In illa enim calida regione tunc arbores citius florent. Ideo est credibile: quod pulchriores frondes cum floribus suis vel etiam flores alios de terra carpebant per amenitatem et iocunditatem ostendenda. [Turbe autem que precedebant et que sequebantur clamabant dicentes. *Sanna filio dauid*] Cum enim christus esset in descensu montis oliueti auditum est hierosolymis de aduentu eius. et tunc turba multa que conuenerat ad diem festum processit ei obviam. quia audierant miraculum de suscitacione lazari. Multa etiam turba comitabatur eum de bethania veniendo. et sic omnes simul. scilicet obuiantes et comitantes fecerunt ei reuerentiam clamantes et dicentes [Sanna filio dauid] *Sanna interpretatur. obsecro domine saluum me fac.* [filio dauid] id est per filium dauid. scilicet christum [Benedictus qui venit.] scilicet a domino deo missus [in nomine domini] Unde ps. *Narrabo nomen tuum fratribus meis.* Item secundum *Marcum.* turbe adhuc adiungerunt secundam laudem dicentes. *Benedictum regnum patris nostri dauid.* quasi diceret. *Benedictum regnum patris nostri dauid quod restitutum est nunc in aduentu tuo.* Item secundum *Lucam* tertiam laudem addiderunt dicentes. *Pax in celo et gloria in excelsis.* Item secundum *Iohannem* quartam laudem addiderunt dicentes. *Benedictus rex israel qui venit in nomine domini.* Et sic receperunt eum omnes turbe tamquam reges. Circa presens euangelium ubi dicitur. *Ecce rex tuus venit tibi mansuetus.* est diligenter sciendum quod aduentus christi desiderabatur a superioribus. scilicet ab angelis: ut restitueretur. Nam per incarnationem filij dei sedes demonum cadentium sunt implete. Item desiderabatur ab inferioribus. scilicet a sanctis patribus de limbo: ut extraheretur qui ibi detinebatur captiuus: quod per aduentum filij dei sunt liberati. ut patet zach. xi. *Tu autem in sanguine testamenti eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua et cetera.* Item desiderabatur a modernis qui tunc erant in medio. id est in mundo ut in eius fide et merito saluarentur. non descendentes amplius in infernum. quia post eius aduentum celum ascendunt omnes qui credunt in ipsum in vita glorie permanere. ut patet Job. iij. *Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret ut omnes qui credit in ipsum non pereant: sed habeant vitam eternam.* Item diligenter notandum quod totum tempus ante aduentum christi fuit tempus rigoris et iusticie. Nam deus in eo magis iusticiam exercuit: ut patet in lucifero et angelis eius quos propter motum unius superbie de celo

piecit. *Isa. xiiij.* Item p̄ in p̄mis parentibus q̄s
 propter vñū pomū vetitū quod comederūt d̄ pa
 radiso eiecit. *Gen. iij.* Itē patet in diluuiō in q̄
 p̄pter peccatū carnis totū gen̄ humanū sub
 mersit: exceptis octo hominibus. *Gen. viij.* Itē eti
 am patet in q̄nq̄ ciuitatibus. *Sodoma. gomorra
 abdama. seboun et segor.* vt patz *Gen. xix.* Pluit
 dñs sup sodomam et gomorrā sulphur et ignem
 de celo et subuertit has ciuitates et oēm circa re
 gionem vniuersos habitatores vrbium et cuncta
 virentia terre. Itē patet in multis locis veteri tes
 tamenti. vbi ostēdit: q̄ deus magnas iusticias
 exercuit in homines. Nā hec sentētia et admirā
 da iusticia om̄es patriarchas et p̄phetas ac eti
 am omnē hominē quantumcumq̄ sacre viueret
 mittebat ad carcerem inferni. *Gen. xviij.* Descē
 dam ad filium meū lugens in infernū. Ac etiaz
 Johāne baptistam de quo ch̄rist̄ testat̄ est q̄
 inter natos mulierum non surrexit maior Johā
 ne baptista. *Mathei. xi. caplo.* Unde p̄s. Dñe i
 celo misericordia tua. quia misericordia prot̄ie vide
 batur esse in celo cum angelis. At vbi venit ple
 nitudo temporis. *Galat̄. iij.* scilicet tempus gras
 tie et misericordie quod incepit in aduentu ch̄risti
 circūquaq̄ regnat et p̄ualet misericordia iusticie
 Unde p̄s. *cxviij.* Misericordia tua dñe plena ē
 terra. hoc sic probatur. quia ch̄rist̄ post aduentū
 suū regnum celorum preciosissimū vili precio vē
 didit. Nam primo ipsum dedit apostolis p̄ nauē
 et rethi. vt patet *Mathei. iij.* Relictis renibus
 et nauē secuti sunt eum. Secundo zacheo dedit
 pro dimidio bonorū suorū. vt patet *Luce. xix.* Ec
 ce dimidiuz bonorum meorum domine do pau
 peribus. Tertio dedit alijs pro residua parte di
 uitiarū suarum vt patet *Luce. xi.* Quod superest
 date elemosinā: et ecce omnia munda sunt vobis
 Quarto quibusdam dat pro duobus eribus mi
 nutis: sicut paup̄erū le vidue. vt patet *Luce. xxi.*
 Vidit autem h̄iesus et quādam viduam paup̄
 culam mittētem era minuta duo. Quinto qui
 busdam pro calice aque frigide. vt patet *Ma
 thei. x. caplo.* Quicūq̄ potum dederit vni ex mi
 nutis meis istis calicem aque frigide: non per
 det mercedē. Sexto quibusdam pro sola bona vo
 lūtate vt latroni i cruce q̄ dixit. Dñe memēto mei
 dū veneris in regnum tuuz. et m̄dit ei x̄ps. Amē
 dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Vñ au
 gustinus. *Coronat deus intus voluntatem: vbi
 nō inuenit facultatem.* Item notādum q̄ hugo
 de prato super predicta verba. *Ecce rex tuus ves
 nit tibi mansuetus, dicit q̄ domin̄ h̄iesus ch̄ris*

tus venit nobis septem modis. Primo venit vt
 lux ad nos illuminādū. qz oēs ceci eram̄. vt pa
 tet *Isa. ix.* Habitātibus in regione vmbre mort̄:
 lux orta ē eis. Secūdo venit vt medic̄ ad sanan
 dum. qz oēs infirmi ad mortē iacebam̄. Vñ p̄s.
cvi. *Disiubum suū et sanauit eos.* Tertio venit
 vt iustus ad iustificādū et peccata remittēdū.
 qz oēs peccauim̄. iuxta illud ad *Romanos. iij.*
Oēs peccauerūt et egent gr̄a dei. *Mat̄. ix.* *Cō
 fide fili remittūtur tibi peccata tua.* Quarto ve
 nit vt ignis ad inflāmandū. qz in dei amore et
 p̄mi oēs frigidi manebam̄. vt patet *Luce. xij.*
Ignē veni mittere in terrā. Quinto venit vt re
 demptor ad p̄ciū nobis soluēdū. qz om̄es p̄ deli
 cto p̄morū parētum in carcere inferni detineba
 mur. Unde ap̄ls p̄mi *Thom̄. vi.* *Empti enī
 estis p̄cio magno.* Sexto venit vt vita ad viuificā
 dum. quia om̄es vita glorie carebamus propter
 originale peccatum. Septimo venit vt domin̄
 om̄ipotēs ad patriā nostrā nos deducēdo. vt pa
 tet *Michae. ij.* *Ascendit em̄ pandēs iter añ eos*
Hec hugo de prato.

Dominica secūda aduentus euangelium s̄m
Lucam. xxi.

In illo tpe. Dixit ihs discipu
 lis suis. Erūt signa in sole et
 luna et stellis. et i terris pres
 sura gētium pre confusione sonit̄
 maris et fluctuū arescētib̄ hoibus

pre timore et expectatione que superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celorum mouebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate. Hijs autem fieri incipientibus: respicite et leuate capita vestra: quoniam appropinquabit redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneas et omnes arbores cum producant iam ex se fructum: scitis quoniam prope est estas. ita et vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam prope est regnum dei. Amen dico vobis: quia non preteribit generatio hec donec omnia fiat. Celum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. **Postilla.**

Erunt signa in sole et luna et stellis. Luc. xxi. Mathei. xxiii. Marci. xiii. Hec predictum dominus Iesus Anno eius. xxiii. xi. kal. aprilis. feria iij. luna. xij. indictione. vi. Ante initium hodierni euangelij scribit sanctus Lucas in eodem capitulo quod Christus predicans tempus extremi iudicij dixit. Surgent gens et regnum aduersus regnum. et terremotus erunt magni in loca. et pestilentie et fames. et terroresque de celo et signa magna erunt. De pregnantibus et nutriendis in illis diebus. Item de extremo iudicio dicit etiam Luc. xvij. Sicut fulgur choruscans de sub celo in ea que sub celo sunt: ita erit filius hominis in die sua scilicet aduentus ad iudicium. Et sicut factum est in diebus noe ita erit in diebus filij hominis. Edebant et bibebant uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in die qua intrauit noe archa. et venit diluuius et perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus loth. Edebant et bibebant. emebant et vedebant. plantabant et edificabant. que die autem exiit loth a sodomis pluit ignem et sulphur de celo et omnes perdidit. Secundum hec erit que die filij hominis reuelabitur scilicet in die iudicij. unde etiam de hoc dicit. i. Thessal. v. Cum dixerint pax et securitas: tunc repentinus eis superueniet interitus.

Sequitur alia postilla super euangelium.

Erunt signa in sole et luna et stellis. Luc. xxi. Mathei. xxiii. Marci

xiii. Sed que erunt illa signa declarat primo ut habet Iohel. ij. Sol couertetur in tenebras: et luna in sanguinem antequam veniet dies domini magnus et terribilis. Item ostensum est iohanni ut habet apocal. vi. Sol factus est niger tanquam saccus cilicinus. et luna tota facta est sicut sanguis. et stelle de celo ceciderunt super terram. Item Christus dicit Mathei. xxiii. Sol obscurabitur et luna non dabit lucem suam. et stelle cadent de celo. Hoc non intelligitur quod cadet de firmamento. quia minima stella secundum astronomos est maior quam tota terra. Et tunc impulsiones et choruscationes erunt in aere decurrentes ad terrorem malorum: ut a simplicibus hominibus stelle cadere putabuntur. Unde Augustinus. Quia seua erunt iudicia dei quod ipsum sol aspicere non audebit [et in terris pressura gentium per confusionem sonitus maris et fluctuum] Glo. appropinquante extremo iudicio erit sonitus maris terribilis et fluctuum eius. nam mare eleuabitur ultra altitudinem montium quadraginta cubitis. Unde ps. xcij. Mirabiles elationes maris. Tunc illi que prope mare habitabunt in vallibus fugient ad loca montana et comprimantur se propter sonitum maris [arescentibus hominibus] Glo. quia sicut metem securitas reficit et impugnat. secundum illud proverb. xv. Secura mens quasi iuge conuiuium. Sic timor attenuat et ericcat. secundum illud proverb. xvij. Spiritus tristis ericcat ossa [per timorem]. scilicet instatius malorum [et expectatione] scilicet futurorum adhuc distantium [que] scilicet timor et expectatio [superueniet.] scilicet de celo [vniuerso orbi] non tantum parti. Ex quo patet quod nullus erit locus refugij. ut patet Mathei. xxiii. Erunt tunc tribulationes que non fuerunt ab initio mundi usque modo neque fiet: ut patet Daniel. x. Veniet tale tempus que non fuit ex quo gentes esse ceperunt. [nam virtutes celorum mouebuntur] id est angeli ad modum tremetium se habebunt. et angeli dicuntur virtutes celorum. quia sunt inhabitatores celorum. Unde Ieremias. Angeli que in iudicio astabunt nihil sibi prescientium videbunt infinitam multitudinem aduenari non intrepide sed cum magno tremore illic stabunt [Et tunc videbunt filium hominis] scilicet tam boni quam mali. quia secundum magnum sententiam. lib. iij. Christus dominus in forma hominis iudicabit et in illa ab omnibus videbitur. Erunt tamen differentia ex parte videtur. quia boni videbunt eum cum magno gaudio et gloria: sed mali cum confusione et pena. unde etiam scriptum est Ieremias. i. quarto. dist. clviij. Sicut visio glorie humanitatis Christi erit iustis in premium: ita inimicis Christi erit in supplicium [veniente] scilicet ad iudicium [in nube] scilicet lucida [cum potestate magna et maiestate] quia cum angelis et omnibus sanctis in celo existentibus. et tunc congregabit omnes gentes in valle iosaphat ut habet Iohel. ij. Hiero. vo dicit. Non intelligendum est quod in illa pua valle deludant innumerabilia milia hominum: sed in loco circumiacenti

b. nā boni i aere cū xp̄o stabūt. mali vō i tra q̄ū
infinīt⁹ erit numerus. cū q̄bus verus ⁊ iustus ius
dex cōtendet ⁊ disceptabit. Consequēter in euāg
gelio hodierno post timorē reproboꝝ ponit con
solatio electoꝝ cū dicit [His aut̄ fieri incipientis
bus respicite] per fidē ⁊ leuate] p̄ spem] capita
vestra] id est corda vestra. Unde Gregori⁹. Ca
pita leuare est mētes ad gaudia celestis patrie
erigere] quoniam appropinquabit redemptio ves
tra] id est glorificatio animarū ⁊ corpoꝝ. quia
post mūdi ruinā seq̄tur beatitudo. que erit in glo
rificatiōe corpis ⁊ anie. [Et dixit illis similitudi
nē. Videte ficulneā ⁊ omnes arbores. cū pducūt
tam ex se fructum. scitis qm̄ prope est estas: ita ⁊
vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam p̄pe
est regnū dei] Unde Hieronim⁹. Luz ram⁹ sic⁹
tener est: ⁊ folia nata: ⁊ gēme in florē germinant
⁊ cortex folia parturit. tūc itelligitis veris ⁊ esta
tis aduētum. Sic cū omnia q̄ scripta sunt ⁊ q̄ xp̄i
aduētū precurrere debent videritis: sciatis quia
p̄pe est aduētus christi ad iudiciū. Seq̄tur cer
titudō predictoꝝ cū dicit [Amē dico vobis. quia
nō preteribit ḡnatio hec] id est gen⁹ humanū
[donec omnia fiāt] scz que dicta sunt [Celū ⁊ ter
ra trāsibūt] id est deposita p̄ori forma innouabū
tur. p̄manēte tamē substātia. Nam terra: aq̄: aer:
⁊ ignis: ⁊ omnia elemēta cōflagratiōe ignis mun
dabūtur. Erit em̄ terra sicut cristall⁹ pura. aqua
⁊ aer obscuritate. frigiditate: fumositatē puabū
tur: ⁊ omnē frigiditatē: caliditatē: fumositatē: ⁊ i
puritatē. ab elemētis separabit ⁊ in infernum de
trudet. vt mali infinites plus habeant de frigo
re: de calore. de fetore q̄ habuerūt [v̄ba aut̄ mea
nō trāsibūt] scz sine effectu impletionis. Unde
Hieronymus. [Facilius est transire terram q̄ xp̄i
verba. Nam si omnia que in lege ⁊ p̄phetis scri
pta sunt impleta sunt ⁊ adimplebūtur. quō ergo
christi verba que per se personaliter est locutus
non adimpleri debeant. Ergo verba christi non
transibunt incompleta. sed minima littera com
plebitur. vt patet Mat̄. v. Amē dico vobis do
nec transeat celum ⁊ terra: iota vnum aut apex
vnius nō preteribit a lege: donec omnia fiāt. Qui
ergo soluerit vnū de mandatis istis minimis. et
docuerit sic homines minimus vocabitur in re
gno celoꝝ. qui autem fecerit ⁊ docuerit. b̄ ma
gnus vocabitur in regno celoꝝ. Unde circa
presens euangelium vbi dicitur. Tunc videbūt
filium hominis venientem in nube cum potesta
te magna. notandum q̄ christus non veniet nisi
prius veniat antichristus. Quando antichrist⁹

veniet. Respondetur primo in tempore peccatoꝝ
rum abundantie. vt habetur Danielis. viij. Cum
creuerint iniquitates consurget rex impudens.
Glo. omnium iniquitatum plen⁹. Unde Osee
iij. dicitur q̄ tempore antichristi plus q̄ prius
abundauit mendacium. adulterium. furtum. ho
micidium. rapina. auaricia. superbia. ⁊ sic d̄ alijs
vicijs. Unde etiam Mat̄. xxij. Abundabit in
iquitas: ⁊ refrigescet multoꝝ claritas. Quis
dubitat iam proximum ipsius tempus fore cum iā
ex mala cōsuetudine infinita mala fiant. que no
stroꝝ parentum tempore non modici fuerunt
dedecoris. que nunc temporis computantur in
facta honoris. sicut habere amasias ⁊ bouisatri
ces. deceptiones in emptionib⁹ ⁊ c̄. Unde Pro
uerbioꝝ. ij. Letantur cum malefecerint. Si iā
tot mala fiunt: quanta mala tunc erunt tempo
re antichristi. Unde quāto magis finis mūdi ap
propinquat tanto peiores homines erūt. Secū
do veniet tēpore litū ⁊ preliorū. Unde Mat̄.
xxij. Surget gens contra gentem: ⁊ regnū ad
uersus regnū. Si ergo tot lites nostris tempo
ribus sunt ⁊ prelia quot tunc erunt tempore an
tichristi quando sathanas soluetur qui nunc li
gatus tenetur. vt habetur Apocal. ij. Tertio ve
niet tempore magne famis. quia ex guerris con
tinuis sequitur fames. Unde Luce. xi. Omne
regnum in se diuisum desolabitur. quia agricole
tunc nec agros colere: nec seminare possunt. qd̄
demū. tunc fames ⁊ charistia nō modica sequet̄
Unde dicitur in ps̄. cvi. Terra fructifera versa ē
in saluginē a malicia inhabitatiū in ea. Quar
to veniet tpe magne pestilentie. Nā omne quod
viuit cibo indiget. Unde Aristoteles. i. ethicoꝝ.
Non possibile est diu viuere sine cibo. Ideo qui
cibo caret ac famis macie torquetur. propter p̄
ditionem humidi radicalis infirmabit. ⁊ tandem
leui superueniente febricula homo subito quasi
ex pestilentia vt phisici naturales dicunt moriet̄
tur. Quinto veniet tempore discidiū regnoꝝ
a romano imperio. ij. ad Thessa. ij. Nisi venerit
discessio primū: scz regnoꝝ a romano imperio
Unde glosa super illud Danielis. viij. Et habes
bat cornua decem. dicit q̄ appropinquante die
iudiciū romanum imperium scindetur in decem
partes: ⁊ in decem regna. Sexto veniet tempo
re scismatis in ecclesia dei. vt dicit glosa super p̄
missa verba apostoli. Nisi venerit discessio p̄mū
scz ab obedientia romane ecclesie. Septimo ve
niet tempore hypocrisis illoꝝ qui se putāt re
ligiosos p̄ ceteris hominibus. i. Thimotheus

In hypocrisi loquentium mendacium: et cathes
 matha habentium suam conscientiam prohibentes
 nubere: abstinere a cibis quos deus arguit: ad pei
 piendum cum gratiarum actione fidelibus: et his qui cogno
 uerunt veritatem. Item Mathei. xxiii. Surgent pseudo
 prophetae et pseudo prophete. et dabunt signa magis et p
 digia: ita ut in errorem inducantur si fieri potest: et
 am electi. Octavo veniet tempore heresis. Unde
 ap. I. ad Thimotheum. iii. Discedat quidam a fi
 de attendentes spiritus erroris et doctrinis demoniorum
 Nono veniet in istum mundi fine. quia post mortem an
 tichristi non longe mundus finietur.

Dominica. iij. aduentus. Euangelium secundum Matheum. xi.

In illo tempore. Cum audisset
 iohannes in vinculis opera
 christi: mittens duos de disci
 pulis suis. ait illi. Tu es qui venturus
 es: an alium expectamus? Et respondens
 iesus ait illi. Euntes renunciate ioh
 hanni quod audistis et vidistis. Cui vi
 det. claudi ambulat. leprosi mundantur:
 surdi audiunt: mortui resurgunt: pau
 peres euangelizantur. Et beatus est qui
 non fuerit scandalisatus in me. Illi autem
 abeuntibus. cepit iesus dicere ad tur

bas de iohanne. Quid existis in de
 sertum videre arundinem vento agitata
 Sed quod existis videre hominum mollibus
 vestitum. ecce qui mollibus vestiuntur in do
 mibus regum sunt. Sed quod existis videre
 prophetam Etiam dico vobis et plusquam
 prophetam. Hic enim est de quo scriptum est
 Ecce ego mitto angelum meum ante te
 faciem tuam. qui parauit viam tuam ante te

Postilla

Cum audisset iohannes in vinculis
 opera christi: mittens duos de discipulis suis. ait illi. tu es
 qui venturus es. Mathei. xi. Hoc euangelium factum est anno
 christi. xxxi. videlicet decembris. feria. vi. luna. xix. indictione. iij.
 An initium illius euangelii scribit beatus matheus in p
 cedenti capitulo quod christus dixit discipulis suis. Qui vos
 recipit me recipit. et qui me recipit: recipit eum qui me
 misit. Qui recipit prophetam in nomine prophete: mercedem
 prophete accipiet. Et qui recipit iustum in nomine iusti
 mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum dederit vni
 ex minimis istius calicem aquae frigidae tantum in nomine disci
 puli: amen dico vobis non perdet mercedem suam. Tunc p
 h sequitur euangelium [Cum audisset iohannes in vinculis opera
 christi] Zyra. Herodes antipas incarceravit iohannem ad
 instigationem herodiadis adultere: propter quod iohannes ar
 guebat ipsum herodem eo quod abstulerat fratri suo
 philippo uxorem suam: nomine herodiadis. ut habet marci
 vi. misit herodes et tenuit iohannem: et vincit eum
 in carcerem. Iohannes ergo in carcere positus.
 [misit duos de discipulis suis ad Iesum] ut di
 cerent [Tu es qui venturus es] sed messias in le
 ge promissus qui debes saluare israel [an alium ex
 pectamus] Hic querit an iohannes dubitavit de
 christo: an ipse esset saluator mundi: et an esset mortu
 rus in humana natura pro hominis salute. Respondet
 quod non dubitavit: quia ipsum prius baptizauit. Mathei.
 iij. Et vidit spiritum sanctum descendentem super eum. Et
 super de eo testificatus est: dicens. Ecce agnus dei.
 ecce qui tollit peccata mundi. Sed discipuli eius qui
 non sic erant illuminati: dubitauerunt ipsum esse christum
 Et ideo misit discipulos suos ut viderent miracu
 la christi. et sic crederet ipsum esse saluatorem mundi. isti
 autem duo discipuli recedentes a iohanne inuenes
 runt christum cum turba populorum qui venerat ad eum
 cum infirmis suis: et expectabant infirmorum curatio
 nem. Et post predicationem tunc discipuli iohannis fe
 cerunt sibi predictam questionem coram omni populo

Christus autē nō respondit eis vbo: factō vt dicitur
 Luce. vii. In ipa hora xpus multos hoies curauit
 a languorib⁹ suis. ⁊ plagis ⁊ spiritib⁹ malis
 ⁊ cecis multis donauit visum [Et rñdēs dixit i⁹
 Euntēs] id est reuertētes vnde venistis [renūci
 ate Johāni] scz ad suā p̄solatiōem: ⁊ ad vestras
 p̄firmatiōem [que audistis] scz in mea p̄dicatio
 ne [⁊ vidistis] in miraculoꝝ opatiōe [ceci vidēt:
 claudi ambulāt. leprosi mūdātur. surdi audiunt.
 mortui resurgūt. paupes euāgelisant] id est de
 nūciātur habere regnuz celoz. vt patet Luce. vi.
 Beati paupes: qm̄ ipozum est regnū celoz. Per
 hec em̄ opa christus manifeste pbauit se eē mes
 siam [⁊ beat⁹ qui nō fuerit scādalisatus in me].
 Gor. id est cū me post tot miracula viderit pan̄
 me negabit [Illis autē abeūtib⁹] scz a xpo: ⁊ reu
 tētib⁹ ad Johāne [cepit Jesus dicere de Johā
 ne] scz ipm̄ cōmēdando. Hylari⁹. Christus com
 mēdauit Johānem nō p̄ntibus discipulis eius
 sed abeūtibus: ne videret eū adulatorie cōmē
 dare. Vos em̄ adulator est in p̄spectu hominū
 laudare: ⁊ in absentia eoz vituperare: tales sunt
 similes scorpionibus qui cū aculeis anteriorib⁹
 quasi applaudēt. sed cauda pūgūt. Et christus
 cōmēdat Johānem in quib⁹. Primo de virtus
 te p̄stantie euz dicit [Quid existis in desertum]
 Zyra. ad est vltra iordanē vbi Johānes baptiza
 bat [videre arūd. nē v̄to agitatā] quasi diceret
 vos existis in desertū ad Johānem qui non fuit
 mobilis in mēte: sicut arūdo a v̄to agitata: sed
 est ita cōstans q̄ nec timore nec amore ⁊ verita
 te declinat. Secūdo de austeritate vite: cū dicit.
 [Sed quid existis in desertum videre homines
 mollibus vestim̄] quasi diceret: nō q̄ Johānes
 habebat vestim̄ de pilis cameloz: ⁊ esca eius
 erat locuste ⁊ mel siuestre: ⁊ ideo habitabat i de
 sero vt austeram vitam duceret [Ecce qui molli
 bus vestim̄ in domibus regum sunt] Ad h̄ em̄
 multi de magnatibus adulantur: vt cum ipis cō
 morātes delitijs vtantur: sed veritatis amatores
 talia aspernātur. Tertio cōmēdat euz christus
 a claritate noticie cū dicit [Sed qd̄ existis vides
 re p̄phetam] quia Johānes plus fuit q̄ p̄phe
 ta. quem alij p̄phete predixerūt venturum: ipse
 em̄ adhuc in vtero matris positus agnouit: ⁊ po
 stea ipm̄ baptisauit: ⁊ digito mōstrauit. Quarto
 cōmēdauit eum auctoritate doctrine dicens.
 [Hic em̄ est de quo scriptum est] Malachie. i.
 [Ecce ego mitto angeluz meum] id est Johāne
 nem qui vitam duxit angelicā [ante faciem tuaz
 qui preparauit viam tuaz ante te] id est corda au
 dientū ad recipiendam christā per predicatiōez

suam. Quinto cōmēdat eū inmediate post ho
 diernū euāgelium sup om̄es sanctos dices. Inter
 natos mulierum non surrexit maior Johāne ba
 ptista.

Dñica. iij. aduētus Euāgelii fm̄ Jobem. i. c.

In illo tpe. Miserūt iu
 dei ab hierosolimis sacer
 dotes ⁊ leuitas ad iohā
 nez vt interrogarēt eū: tu quis es
 ⁊ p̄fessus ē ⁊ nō negauit. ⁊ p̄fessus
 est qz nō sum ego xps. Et interro
 gauerūt eū. Quis ergo helyas es
 tu. ⁊ dixit. Nō sum. ⁊ p̄pheta es
 tu. ⁊ rñdit. Nō. Dixerūt ergo iudei
 Quis es tu vt rñsum dem⁹ his q̄
 miserūt nos. Quid dicis de te ip̄o
 ait. Ego vox clamātis in deserto
 dirigite vias dñi: sicut dixit ysaias
 p̄pheta. Et q̄ missi fuerāt erāt ex
 phariseis: ⁊ interrogauerūt eum ⁊
 dixerunt ei. Quid ergo baptizas
 si tu non es christus: neqz helyas:
 neqz p̄pheta. Respondit
 eis Johannes dicens. Ego ba

ptiso i aqua: medi⁹ aut⁹ vestru⁹ stes-
tit que vos nescit. Ipse est q⁹ post
me vetur⁹ e: q⁹ ante me fact⁹ e: cu-
ius ego no sum dign⁹ vt solua ei⁹
corrigiam calciamenti. Hec i betha-
nia facta sunt trans iordanez vbi
erat iohanes baptisans. Postilla

Miserunt iudei ab hierosoly-
mis sacerdotes etc. Jobis. i. Luc. iij. Hystoria hu-
ius euagelij facta est anno dni. xxxi. feria. iij. xvij.
kal. Maij. luna. xv. inditiōe. iij. Ante initium illi⁹
euagelij habet Luc. iij. q⁹ anno quiddecimo im-
perij Tyberij cesaris. scz sub quo passus est xps
factum est vbum dni super Johane zacharie fi-
lium in deserto. scz cu Johanes esset. xxx. anoz. et
venit in omnem regionem iordanis pdicas bap-
tisam penitentie in remissionem peccatoruz. Dicebat
aut ad turbas que erant vt baptizarentur ab
eo. Facite dignos fructus penitentie. Jam enim
securis ad radicem arboris posita est. Omnis ergo
arbor no faciens fructum bonum excidetur et in igne
mittetur. Multa qdem et alia exhortas euan-
gelizabat populo. Unde iudei videtes iohanis
baptiste mirabilem natiuitatem et eius excellentem
sanctitatem et austeritatem vite. ideo moti fuerunt
ad opinandum ipsum esse christum. ppter qd misert
nuncios ad iohannem. volentes sup hoc scire verita-
tem. Lysa. Et in isto modo querendi exhibuerunt
iohanni magnam reuerentiam: et hoc patet ex quattuor
in littera. Primo ex personis mittentibus ad ipsum
nuncios. et hoc notat cum dicitur [Miserunt iudei]
i. illi de tribu iuda. q⁹ erat nobiliores in populo
iudeoz. In signum huius de tribu iuda nasci voluit.
Secundo ex loci nobilitate. quia [ab hierosoly-
mis] que erat ciuitas sacerdotalis et regia. q⁹
erat caput regni. Tertio ex nuncioz sollemnitate
Miserunt enim [sacerdotes et leuitas ad eum] q⁹ erat
solenes persone. et in ipsis debebat scientia et sancti-
tas eunere. Quarto ex persona ad quam mittunt.
scz ex hoc q⁹ requirunt testimonium de seipo. et tan-
tam fide habuerunt in dictis eius: vt ei crederent
etiam de seipo ergo dicunt [Tu qs es] vt resposio
eius discerneret qs ipse esset [et confessus est et non
negauit. et confessus est qa no sum ego christus].
Naz christus. i. messias fuit promissus iudeis ex
dictis et scripturis pphetarum. Audiētes qz non
esset christus. interrogauerunt sequenter si esset
helyas. quia sicut aduentus christi. sic et aduentus

helye fuerat iudeis pmissus. Unde dicit Mas-
lachie vlti. Ecce ego mitto vobis helyam ppheta-
tam anteq⁹ veniet dies dni magni [et dixit: non
sum] scz ego helyas. Si qs diceret. xps Matb.
xi. loques de Johane dicit. Ipse est helyas. Et
Johanes hic dicit. no sum helyas. Respōdetur
q⁹ ipi q⁹rebāt de psona helye. et io ad eoz q⁹stione
rēdit q⁹ ipse no erat helyas in psona. Sed vt di-
cit Grego. in omel. Johanes fuit helyas in spi-
ritu ppter similitudinem et pformitatem ipsius ad hes-
lyam. Primo in austeritate vite. quia de helya di-
citur. iij. libro Regū. caplo pmo. q⁹ fuit vir pilos-
sus et zona pellicea circa renes accinct⁹. Et dicit
hane dicit Matb. iij. Et habebat vestimentuz de pilis
cameloz. et zonam pelliceam circa lumbos ei⁹. Se-
cundo in dura reprehensione. Helyas enim regem
achab dure reprehedit. vt habet. iij. Regū. xvij
Johanes herode arguebat. vt habetur Marci
vi. fuit etiam similis helye in officio: quia iohanes
fuit precursor pmi aduentus. sic helyas erat
pcursoz secūdi aduentus. Et hoc voluit christ⁹ cu
dixit ipm esse helyam [Propbeta es tu. Respo-
dit no] Gregorius. Johanes negauit se esse pro-
phetam tantum. quia plus erat q⁹ propbeta [Di-
xerunt ergo iudei. Quis es tu. vt rsum dem⁹ his
qui miserunt nos. Quid dicis de teipo. ait] scilicet
Johanes [Ego vox clamantis in deserto diris-
gite viam dni: sicut dixit ysaias ppheta] id est ego
sum ille de quo scriptura dicit Ysa. xl. Qui debet
clamare in deserto iude q⁹ homines se preparant
ad aduentum christi i mundum. Et bene signat Johanes
in pphetate vocis quia erat annūciator ver-
bi diuini. id est christi qui est verbū patris sūm di-
uinitate. Vox enim ante verbū. sic Johanes ante
christū. Item sicut vox manifestat verbū: sic Jo-
hannes christū. tota enim vita et puerlatio Johanes
nis fuit pparatio ad susceptiōem xpi [et qui mis-
si fuerāt erāt ex phariseis] Lysa. Pharisei inter
alios videbātur magis religiosi. propter hoc di-
cebātur pharisei a phares qd est diuisio. quia in
habitu in vita et gestu erāt ab alijs distincti in si-
gnū maioris religionis. Et ideo pharisei erant
magne fame in populo iudeoz [Et interrogaue-
runt eum: et dixerunt ei. Quid ergo baptisas si tu nō
es christus: neq⁹ helyas: neq⁹ ppheta] An Lysa
sosto. Interrogauerunt eum nō quasi scire volentes
sed phibere eum a baptismo [Rēdit eis Johanes
dicens. ego baptiso in aqua] scz lauado tan-
tum corpus ad designandū illū qui suo baptisma-
te lauabit aias. Consequenter ostēdit christi excel-
lentiam dicens [medijs aut⁹ vestru⁹ stetit] id est pns

inter vos in corpore apparuit: et cōmuni uersa-
tione inter homines uersatus ē. ut patet in euāge-
lijs cū eis māducās et bibēs ne ppter austerita-
tē aliq̄ desperarēt [quē vos nescitis] q̄ntū ad dis-
tinitatē [ip̄e est q̄ post me uerturus est] Tho. scz
ad predicādum: baptisandū: et moriēdū [qui an-
te me factus est] id est in dignitate p̄positus est:
q̄a dignior ē et honoratior [cuius nō suz dignus]
id est sufficiens [ut solū corrigiā calciamēti ei].
Unde hieron. ad eustochiū. Estustus nūq̄ fuit
calciatus. Ip̄se enim portare calciamenta apo-
stolis prohibuit. Luce. x. Et christus semp fecit
ope qd̄ docuit uerbo. Unde habet Actū. p̄mo. Les-
pit iesus facere et docere. Zyra dicit q̄ hec est lo-
cutio methaphorica. q̄a in hoc Johānes exprimit
se nō esse dignū exhibere x̄po etiā minimū mini-
steriū: hoc in uerbis iam exprimes s̄m modū loquē-
di cōmunē. Cū em̄ q̄s suam paruitatē et excellen-
tiā alterius uult exprimere: solet dicere cōmunit̄
nō sum dignus tāgere forulares eius vel aliqd̄
h̄mōi [Hec in bethania facta sunt] Zyra. nō ē il-
la q̄ ppe hierusalē est: ubi lazarus fuerat suscita-
tus. sed alia eodē nomie uocata sita supra iorda-
nē ex altera parte fluminis in sorte duarū tribuum
et dimidie. Et ideo ad hoc denotandū subditur.
[trās iordanē ubi erat iohānes baptisans] que
aqua distat a hierusalem ad unā dietā. et in eodē
loco p̄sueuerat iohānes cōmorari et predicare et
baptisare: et multi cōueniebāt illuc ad eum ut ba-
ptisarent ab eo. Unde circa p̄ns euāgelii ubi
dicitur. Tu q̄s es: querit̄ quare iudei magis d̄ io-
hāne q̄ de x̄po credebat. R̄ndit Crisost. q̄ tri-
plex fuit ratio. Prima ratio est. q̄a iohānes erat
de magno genere: utpote filius zachane magni
sacerdotis. Et q̄a miraculose natus est de uero
parēte sterili et sene. Christ⁹ aut̄ ut ip̄i credebat
erat filius fabri et cuiusdā paup̄cule mulier⁹ et nō
miraculose natus. q̄a de iuuenula q̄uis de sene
patre. Secūda ratio est. q̄a iohannes in victu et
uestitu maḡ asperā uitā q̄ x̄ps agere uidebatur
Nā tunicā de pilis cameloz̄ habebat. et zonā pel-
liceā ad lūbos eius. et cib⁹ eius locuste et mel sil-
uestre. ut patet mat̄. iij. Christ⁹ aut̄ cōmunit̄
uestib⁹ induebat et cōmuni cibo utebat: et cū ho-
minib⁹ in nuptijs et cōmunijs comedebat. Ter-
tia ratio est: q̄a Johānes p̄sortia hominū deuita-
bat: et in deserto morabat latitās in antris et spe-
luncis. donec sp̄s sanctus ei dixit ut exiret ad p̄-
hibēdū testimoniū de x̄po. Et tūc uenit ad iorda-
nē predicās baptismū penitentie. ut patet Luce
iij. Christ⁹ aut̄ morabat cū hominib⁹. et cōuer-

sabat cū peccatoribus. et māducabat cū ip̄is. ut
patet mat̄. xi. Propterea ergo iudei ad iohāne
legationē miserūt: ut eū interrogarēt an eēt x̄ps.
Et respōdit quia nō sum ego x̄ps.

Euāgelii in gallicātu natiuitatis x̄pi.

In illo tempe. Exijt edi-
ctuz a cesare augusto: ut
describeretur vniuersus
orbis. hec descriptio p̄ma facta est
a preside syrie cyrino. Et ibāt om-
nes ut p̄fiterētur singuli in suam
ciuitatē. Ascēdit autē et ioseph a
galilea de ciuitate nazaretin iude-
am ciuitatē dauid: q̄ uocat̄ bethle-
em: eo q̄ esset de domo et familia
dauid: ut profiteret̄ cum Maria
despōsata sibi uxore pregnāte. Et
factum est dum essent ibi impleti
sunt dies ut pareret. Et peperit fi-
lium suū p̄mogenitū: et p̄nis eum
inuoluit. et reclinauit eū in prese-
pio: quia nō erat ei locus in diuer-
sorio Et pastores erāt in regione
eadem vigilantes: et custodientes
vigilias noctis sup̄ gregē suū. Et
ecce angelus d̄ni stetit iuxta illos
et claritas dei circūfulsit illos: et ti-
muerūt timore magno. Et dixit il-
lis angelus. Nolite timere. Ecce
em̄ euāgeliso uobis gaudium ma-
gnū qd̄ erit om̄i populo: quia na-
tus est nobis hodie saluator q̄ est
x̄ps d̄ns in ciuitate dauid. Et hoc
erit uobis signum. Inuenietis in-
fantē p̄nis inuolutū: et positū in
presepio. Et subito facta est cū an-
gelo multitudo celestis militie ex

ercitis laudantiū deū ⁊ dicentiū
Gloria in altissimis deo. Et i ter-
ra pax hominib⁹ bone voluntat⁹.

Postilla

Exijt edictū a cesare augusto.

Luc. ij. Hystoria hui⁹ euāgelij facta est anno xpi
p̄mo vsuali. xij. kal. Januarij. feria. iij. lūa. xxvij.
indictioe. iij. Ante initiū illi⁹ euāgelij scribit san-
ctus Lucas in p̄cedēti caplo ortū sancti iohānis
baptiste: scz quō nūciat⁹ est p̄ angelū gabrielem
patri suo zacharie in tēplo. ⁊ quō natus est d̄ ste-
rili matre. ⁊ quō in circūcisione vocatū est nomē
eius iohānes. ⁊ quō ip̄e puer crescebat q̄tuz ad
augmētū corpis. ⁊ confortabat spū. scz q̄tū ad au-
gmētū gratie ⁊ v̄tutis. Et erat in deserto. vsqz ad
diē ostēsiōis sue ad israhel. Et describit ortū pre-
cursoris. Hic p̄sequēter describit ortū saluatoris
dicēs. Factū est aut̄ in dieb⁹ iij. [Exijt edictuz a
cesare augusto] Zyra. hic ostēdit ip̄s natiuitatis
xpi: q̄ natus est imperāte cesare augusto. q̄ noia
tus est augustus ab augēdo. q̄a valde notabilit̄
auxit imperiū romanū: q̄ regnavit quadraginta
duob⁹ annis. ⁊ duodeci annis ante natiuitatem
christi. ⁊ post tanta fuit pax in vniūso orbe. vt ad
litterā videret̄ impletū qd̄ p̄dixit Ysa. c. ij. Confla-
būt gladios suos in vomeres. ⁊ lanceas suas in
falces. Unde etiā in ps. lxxi. Quies in dieb⁹ ei⁹
iusticia ⁊ abūdātia pac̄. Itē Ysa. ij. Non leuabit
gēs p̄tra gētē gladiū. Et sic in dieb⁹ cesaris au-
gusti om̄ib⁹ gētib⁹ romano imperio subiecti fu-
it pax vniūsalis in orbe. ideo mādauit [vt descri-
beret̄ vniūersus orb̄] vt p̄ hoc sciret̄ qual̄r terre
eēt̄ populate. ⁊ q̄tā tributa sue glie possent red-
dere. vt sic tributis indebitis nō grauarent̄. ⁊ eti-
am sciret̄ p̄ quē modū singule terre a romano im-
perio meli⁹ regerētur [Hec descriptio p̄ma facta
est a p̄siede syrie cirino] Hūc em̄ cyrinū cesar au-
gust⁹ p̄fecerat terre syrie ad ip̄am regēdā. Et q̄a
syria ē in medio terre habitabil⁹: ⁊ ibi fuit ip̄a de-
scriptio p̄mo inchoata vt inde denūciaret̄ fieri i
alijs puincijs circulariter [⁊ ibāt om̄es vt p̄fite-
rent̄ singuli in ciuitatē suā] scz vnde oriūdi erāt.
Profitebātur aut̄ dupliciter se subiectos esse ro-
mano imperio. scz scripto q̄ noia eoz scribebāt
⁊ facto. q̄a soluebāt censum impatori scz vniū nū-
mū argētē valētē decē nūmos vsuales [Ascen-
dit aut̄ ⁊ ioseph] scz vir marie [a galilea] qz infe-
rior erat q̄ iudea [de ciuitate nazareth] vbi xps
cōceptus erat. ⁊ in q̄ ioseph manebat [in iudeaz

ciuitatē dāuid] id est in bethleē q̄ d̄: ciuitas dā-
uid. q̄a inde oriūdus fuit. i. Reg. xvij. [eo q̄ eēt
de domo ⁊ familia] id est de genere [dauid vt p̄-
fiteret̄ cū maria sibi desponsata vxore pregnāte]
ip̄a em̄ erat de eadē tribu cū ioseph. Et licet mar-
ia nō fuisset obligata tanq̄ pregnās illuc ire p̄-
pter longitudinē vie. q̄a nazareth distat a beth-
leem q̄si p̄ tres dietas. m̄ p̄pter exēplū obediens-
tie cū ip̄is mulierib⁹ ire voluit. Itē ex diuina dis-
positioe hoc factum est: vt sic xps nasceretur in
bethleē sicut p̄dictū fuit Michēe. v. Et tu beth-
leem terra iuda nequaq̄ minima es in p̄ncipib⁹
iuda: ex te em̄ exiet dux q̄ regat populū meū isrl̄.
[Et factū est dū essent ibi: impleri sunt dies ei⁹
vt pareret] scz nouē mēses impleti sunt a die cō-
ceptiois christi [⁊ pepit filiū suū p̄mogenitum]
Dicit̄ aut̄ p̄mogenit⁹: nō qz post illū habuit filios
alios. s̄ qz ante illū aliū filiū nō habuit: q̄a sic
ante partūta in ptu ⁊ post ptū inuolata v̄go p̄-
mansit. Tūc impleta est ista p̄phetia. Ysa. vij. Ec-
ce v̄go cōcipiet ⁊ pariet filium. Et ip̄a brā v̄go
Maria magnū gaudiū habuit in xpi natiuitate
⁊ hoc iō. q̄a sine dolore sine afflictioe. ⁊ sine debi-
litate sui genuit filiū. quē sciuit esse deum ⁊ ho-
minē. Nā sicut v̄go cōcepit sic ⁊ sine dolore ges-
nuit [⁊ p̄m̄s eū inuoluit] scz p̄ seip̄am. Zyra. ex
quo patet falsitas q̄ scribit̄ i libro de infantia sal-
uatoris. scz ip̄am obstetrices habuisse q̄ nō req̄-
rūtur nisi p̄pter afflictionē matr̄ in partu. q̄ non
habuit locū in v̄gine puerpera. q̄a pepit sine do-
lore ⁊ sine debilitate [⁊ reclinauit eū i presepio]
Zy. Ioseph ei i itinere adduxerat secū asinū ad
portādum vxorē p̄gnātē ⁊ bouē ad v̄dendū vt
de p̄cio solueret expēsas in via. Et iij. duob⁹ aia-
lib⁹ fecit presepiū iuxta se. in q̄ brā v̄go Maria
reclinauit filiū natū. qd̄ fuerat p̄dictū Ysa. i. Cog-
nouit bos possessorē suū: ⁊ asin⁹ presepe domi-
ni sui. Dicūt em̄ qdā q̄ asin⁹ ⁊ bos genu flexerūt
corā christo Abachuc. iij. In medio duū aialūz
cognosceri. vnde Bern. o xpiane vide qlis pro te
fact⁹ est xpus: q̄a si rex: vbi aula regia. vbi throni
sublimitas. vbi curie regalis frequētia. Ecce au-
la regia. stabulū. throni sublimitas p̄sepiū. curie
regalis frequētia. bos ⁊ asin⁹ [q̄a nō erat ei loc⁹
in diuersorio] Hor. hic rep̄hēdūtur xpianoz deli-
cie. diuitie. ⁊ honores hui⁹ mundi. Delicie in b̄ q̄
dei filius nō mollib⁹ vel calidis pellicis induit⁹
fuit. s̄ vilib⁹ p̄m̄s inuolutus. Honores in hoc q̄
nō in palatio: s̄ in p̄sepio eū reclinauit mat̄ sua.
Diuitie in hoc q̄ locū non habuit in diuersorio.
Unde Bern. o homo qd̄ sollicitus es de regali

passacio. ecce rex tuus iacet in presepio. quid cogitas de precioso indumento: rex tuus induit vili panniculo [Et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodiētes vigilias noctis super gregem suum] scilicet inter hierusalē et bethleē. quae ciuitates distāt duo miliaria ab inuicē [Et ecce angelus domini stetit iuxta illos] scilicet pariter ad reuelandū eis diuina [et claritas dei circumfulsit eos] non tantū exteri⁹ in corpore: sed etiā interi⁹ in mēte [et timuerūt timore magno] ex insolita visione. Sed angelus domini consolabat eos dicēs [nolite timere] Qui cām subiungit [Ecce enim euāgeliso vobis gaudiū magnū quod erit omnino populo] non solū iudeorū: sed etiā gentiliū. **Hor.** Et hoc gaudiū est magnū secundum omnem dimēsiōnē. quia altū. profundū. longū. et latū. **Alm.** quia ei⁹ altitudo attingit celū. vñ **Bern.** Magna est hodierna festiuitas. celū replet anteq̄ terrā. Profundū. quia ei⁹ profunditas penetrat infernū. scilicet vsq̄ ad sanctos qui erāt in limbo. Itē ei⁹ lōgītudo p̄tēdit a principio mūdi vsq̄ ad finē mūdi. Itē eius latitudo occupat orbē terrarū. vñ hodie canit in p̄fatiōe missae secūde. p̄fusis gaudijs tot⁹ in orbē terrarū mundus exultat [quā nati⁹ est nobis] scilicet hoibus et angelis pariter: quia p̄fortia hominū reparāda ē ruina angelorū [hodie] **Zy.** dicit hodie quous eēt nox quia nox illa ex claritate diuina fuit ita illuminata ac si esset dies clarissima secundum quod fuerat p̄dictus in ps. cxxvij. Et nox sicut dies illuminabit [saluator quod est x̄ps dñs in ciuitate dauid] .i. i bethleem [et hoc erit vobis signū. iuueniet infantē panis iuolutū] et non sericis inuolutū [positū in presepio] et non in palatio [et subito facta est cū angelo] quā tanq̄ principalis int̄ alios nūciauerat xp̄i natiuitatē [multitudo militie celestis] .i. angelorū quae noie militie designatur: quia p̄ salute hoim cū demonib⁹ p̄liatur. **Vñ Apocal. xij.** Michael et angeli ei⁹ p̄liabatur cū dracone [laudatū dñm] de xp̄i natiuitate [et dicētū. Gloria in altissimis deo] quia hoc ei⁹ gloria vbiq̄ luceat. maxie tñ in excelsis. .i. in celo empireo vbi est omnium sc̄torū habitatio [Et in terra pax hoibus bone volūtatis] Et notāter dicit pax in terra et non gloria. quia in terra est pax: et in celo gloria. Annūciat autē pax hoibus bone volūtatis: quia regnū dei tantū valet q̄ntū habes. **Vñ Remigi⁹** Si em̄ diuitias zachei non habes si desunt tibi duo minuta vidue. si nec calicē aq̄ frigide potes offerre. offer deo bonā volūtate. **Vñ Aug⁹.** Loquitur deus intus volūtate vbi non inuenit facultatē. **Vñ Criso.** Dexterā tuā plena est muneribus si fuerit plena bonā voluntate.

Quod multū miraculū fuit declarata xp̄i natiuitas

Natiuitas xp̄i secundum Innocentiū papā multū miraculis fuit declarata. nam ipsa nocte obscuritas noctis vsa est in diē. Itē cū tpe natiuitatis xp̄i ante et post fuisset pax in omnibus terris et puincijs. romani templum pacis pulcherrimū destruxerūt. et consulēs appollinē deū suū quod diu duraret templū hoc. Respondit eis quod diu virgo non pariet. His auditis dixerūt. templū pacis in eternū manet. Impossibile em̄ credebāt virginē parere. **Vñ in forib⁹ templi scripserūt.** Templū pacis in eternū manet. Sed ipsa nocte quae virgo peperit. templū funditus corruit. Itē secundum prophetā **Jerē.** Signū datum est eis quia omnia ydola corruerūt quā virgo pareret. Et propter hoc sacerdotes idolorū imagines virginis puerū in gremio baiulantē fecerūt et in secreto loco templi ponētes adorauerūt. Itē ex lege da lōbardica habet. quod ipsa die natiuitatis xp̄i statua romuli et omnia idola in diuersis locis corruerunt. Itē ipso die tres soles in oriente apparuerūt. quae paulatim in vnū corpus solare redacti sunt. Item Innocenti⁹ papa dicit quod fons aque in ipsa nocte in liquore olei vsus est. et tota die largissime manauit fluēs vsq̄ in tyberim. sicut Sibilla prophetauerat quod nisi erūperet fons olei: non nasceretur saluator. Itē innocenti⁹ papa dicit: quod octavian⁹ imperator vnū suū orbē iurisdictioni romae subiugarēt intātus senatus placuit vt eū p̄ deo colere vellet. Ad illorū quae istā sibilla prophetissaz consuluit: si maior eo aliquā nasceret. Cū ergo in die natalis xp̄i sibilla in camera ipatoris orōnib⁹ insisteret in die media aure⁹ circū appuit circa solē et in medio circuli virgo pulcherrima puerum gestās in gremio tūc hec cesari ondit. admirās autē ipator: audiuit vocē dicētē. Hec ē ara celi. Dixitq̄ ei sibilla. Hic maior te ē ipm̄ iō adora. Eūdemq̄ locū in honore b̄tē Marie virginis dedicauerūt. quae vsq̄ hodie sc̄ta maria ara celi dicitur. Impator igitur illi puero hostias obtulit. et ipse deos suos d̄ cetero colere recusauit. Huic dicto recordat **Thimothe⁹** hystoriorū phus et orosi⁹ p̄ magna pte. Circa p̄ns euāgelii vbi dicitur Annūcio vobis gaudiū magnū. Notādū quod magnū gaudiū instat toti populo xp̄iano de natiuitate filij dei in hūana natura in p̄rio tolerāda p̄ quae natura hūana est super oia exaltata. et omnib⁹ bonis repleta. Nat⁹ ē em̄ fili⁹ dei cū sacco pleno ois gratiarū et virtutū quos nobis gr̄tē donauit. ad **1. Cor.** viij. Quod etiā non oia cū illo nobis donauit. p̄pterea angel⁹ dixit. annūcio vobis gaudiū magnū quia nati⁹ ē nobis saluator. Vbi sciēdū quod p̄m⁹ hō. scilicet adā. p̄duct⁹ fuit sine p̄re et m̄re. Secūd⁹ hō. scilicet eua. p̄ducta fuit ex p̄re sine m̄re. oēs alij homines ex patre et

matre. Restabat autē quartus modus ut q̄s p̄
duceret ex matre sine patre. Sic xp̄s hodie nat̄
est. Et in hac quarta gnatiōe filij om̄es in terras
suā sc̄z celestē hierusalem p̄ xp̄i meritū redierūt.
sicut in figura deus dixit abrahe. Gen. xv. B̄na
tione aut̄ quarta reuertetur.

In diluculo euangeliū fm̄ Luc. ij.

In illo tpe. Pastores lo
quebant̄ ad inuicē. Tra
seam̄ vsq̄z bethleē et vi
deam̄ hoc verbū qđ factū est qđ
fecit domin̄ et ostendit nobis. Et
venerūt festinātes et inuenerunt
Mariā et ioseph et infantē positū
in presepio. Vidētes aut̄ cogno
uerūt de verbo qđ dictum erat il
lis de puero hoc. et om̄es qui audi
erūt mirati sunt: et de his q̄ dicta
erāt a pastorib̄ ad ipsos. Maria
aut̄ p̄seruabat om̄ia verba hec cō
ferens in corde suo. Et reuersi sūt
pastores glorificātes et laudātes
deum in om̄ibus que audierant et
viderāt sicut dictum est ad illos.

Postilla.

Et factum est cuz discessissent
angeli ab eis. Hec hysto. signatur v̄s. Ante inuiz
illius euāgelij scribit sanct̄ lucas: illud euāgelij
um qđ hodie in nocte xp̄i lectū est. et statim post v̄
ba angeloz laudātū deū et dicētū. Gloria in al
tissimis deo. et in terra pax hominibus bone volū
tatis. Sequitur h̄ p̄ns euāg. [Et factū est cuz dis
cessissent angeli ab eis in celū: pastores loq̄ban
tur ad inuicē. Transcam̄ vsq̄z bethleē]. Zyra. h̄
describit̄ pastoroz deuotio. q̄a statim post visionem
istā dimisso grege iuerūt ad vidēdū natū. factum
est postq̄ angeli discessissent ab eis sc̄z pastorib̄
bus in celū. i. postq̄ aspectib̄ pastoroz se abstraxe
rūt ascēdētes in celū [pastores loq̄bant̄ ad inuicē
cem] sc̄z de xp̄i natiuitate. sic et duo discipuli eun
tes in emaus de eius passione. Luc. xxij. dicit.
[Transcam̄ vsq̄z bethleē. et vide. h̄ verbū]. i. pu

erū natū p̄ v̄ba angeli nobis significatū [qđ fe
cit dñs et ostēdit nobis] sc̄z p̄ angelū [et venerūt
festinātes] Zyra. ex desiderio vidēdi xp̄m: et ut ci
tius rediēt ad grege quem sine custodia dimise
rant [et inuenerūt mariā et ioseph et infantē] id ē
xp̄m [positū in presepio] sicut angelus eis dixe
rat [vidētes aut̄ cogno. de v̄. qđ di. an. ill̄ de pue
ro h̄] q̄: nō solum fuerūt illuminati exterius s̄ et
am interius de cognitiōe verbi. et sic p̄ cognitiō
nē hūanitatē venerūt ad cognitiōem deitatis.
Nec sunt scandalisati de tanta paup̄tate. s̄ p̄ am
plius in fide roborati sunt. Et ceperunt p̄dicare
marie et ioseph. et cūctis astātibus illā quā vides
rant claritate: et q̄ audierāt angelicos hymnos.
[et om̄es q̄ audierāt mirati sūt et de his que dice
bātur a pastorib̄ ad ipsos] Glo. non solum mira
bātur de incarnatiōis mysterio. sed etiā de tanta
pastoz attestatiōe quā simplices nescirēt fingere
inauditā: sed simplici faciētia vera predicarent.
[maria aut̄ p̄ser. om̄. v̄. hec] sc̄z quicqđ angelus
ei retulerat gabriel. q̄cqd a pastoribus audierat
q̄cqd experta fuerat [cōferēs in corde suo] Zy.
illa collatio erat marie valde delectabilis et toti
ecclesie utilis: q̄a fm̄ qđ dicit Hieron. in sermōe
de assumptiōe b̄te marie v̄gis ip̄a post ascensio
nē filij sui remāsit ad tēpus in terris cū apostol̄.
ut eos plenus instrueret de v̄bo incarnato de q̄
plenius erat edocta p̄ sp̄m̄ sanctū. et om̄ia famili
arius viderat et tractauerat v̄nūsa p̄pter qđ me
lius exprimere poterat: q̄a qđ meli⁹ nouim⁹ meli
us et p̄ferimus [et reuersi sunt pastores] sc̄z ad
grege suū [glorificātes] sc̄z corde [et laudātes]
sc̄z ore [deū] de beneficio toti mūdo collato ge
neraliter et eis ostēso specialr̄ [in om̄ib̄ que au
dierāt] sc̄z ab angelis [et viderāt] sc̄z p̄p̄rijs ocu
lis suis [sicut dictū est ad illos] sc̄z p̄ angelum q̄
annūciauit eis natiuitatē christi.

In missa diei euāge. fm̄ Jobem. i. caplo.

In p̄ncipio erat v̄bum et
v̄bū erat apud deū: et de
us erat verbū hoc erat i
p̄ncipio apud deū. Om̄ia p̄ ipsuz
facta sunt et sine ip̄so factū est ni
hil. Qđ factū est in ip̄o vita erat:
et vita erat lux hominū: et lux in te
nebris lucet: et tenebre eā nō com
prehēderūt. Fuit hō missus a deo

cui nomē erat iohes. hic venit i te
 stimoniū vt testimoniū phiberet de
 lūine vt oēs crederēt p̄ illū. Nō e-
 rat ille lux: sed vt testimoniū phibe-
 ret d̄ lūine. Erat lux v̄a q̄ illūinat
 oēm hoīem veniētē i hūc mūdū.
 In mūdō erat r̄ mūd' p̄ ip̄m fact'
 ē r̄ mūd' eū nō cognouit. In p̄pa
 venit: r̄ sui eū nō receperūt. Quot
 quot aut̄ receperūt eū dedit eis po-
 testatē filios dei fieri his q̄ credūt
 i noīe ei'. Qui nō ex sanguib' ne-
 q̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volū-
 tate viri: s̄ ex deo nati sūt. Et v̄bū
 caro factū ē r̄ hītauit in nob'. Et vi-
 dim' gl̄iam ei' gl̄iam q̄si vnigeniti
 a p̄re. plenū gr̄e r̄ vitā. Postilla

In principio erat verbum.

Joh. i. Tho. Iohes euāgelista p̄ contemplatōez
 ceteris euāgelistis alti' eleuat' v̄sā p̄ncipalī cir-
 ca v̄bi diuinitatē: cū aliī p̄ncipalī describunt ei'
 humanitatē. Et p̄mo ostēdit v̄bi excellētiam p̄
 ut cōsistit in seipso dicēs [In p̄ncipio erat v̄bū]
 Unde aug'. In patre erat fili'. vel in eternitate
 erat fili' vel i patre fili' eiusdē substātie cum eo.
 [r̄ v̄bū erat apud deū] id ē coeternū r̄ coequale
 ip̄i [Dia p̄ ip̄m facta sūt] Tho. oia visibilia r̄ i-
 visibilia sp̄alia r̄ corpalia [r̄ sine ip̄o factū ē ni-
 hil] Hor. nā pater sine v̄bo nihil facit. v̄n̄ dicit [r̄
 sine ip̄o] sup. v̄bo oia faciētē [factū ē nihil] natu-
 raliter subsistens p̄pter peccatū deficit ab ente.
 [q̄d factū est i ip̄o] sc̄z v̄bo. id ē incarnatio pas-
 sio resurrectio r̄ h̄mōi [vita erat] causa vite nob'.
 Joh. xi. Ego sum resurrectio r̄ vita. sic exponitur
 s̄m̄ h̄yla. [r̄ vita erat lux hoīm] sc̄z q̄ hoīes illu-
 minat r̄ videre facit. V̄n̄ in ps. iij. Signatum ē
 sup nos lumē vult' tui dñe. V̄n̄ aug'. Sicut em̄
 nō videt ocul' nisi a luce corpali illūinet: sic nō vi-
 det intellect' nisi a lumie sp̄iali illūinet. [r̄ lux in
 tenebris lucet] sc̄z cū peccatores facit vera intel-
 ligere. [r̄ tenebre eā nō cōprehenderūt] id ē infi-
 delitatis tenebris obtenebrati ip̄m nō cōḡscunt.
 [Fuit hō missus a deo] hic ponit̄ imēdatio p̄re-

cursoris. s. iohānis baptiste: dicēs Malach. iij.
 Mat. xi. Marci. i. Ecce ego mitto āgelū meuz
 ante faciē tuā q̄ p̄pabit viā tuam ante te [Fuit
 hō missus a deo] sc̄z ad baptizādū r̄ ad p̄dicādū
 v̄nde ea q̄ loquit̄ nō loq̄tur a seip̄o: s̄ ex deo q̄ eū
 misit. r̄ ideo v̄ba ei' recipienda sunt q̄si verba dei
 [cui nomen erat iohes] Tho. Iohānes interp̄ta-
 tur in quo est gratia. r̄ ideo cōpetebat sibi h̄ no-
 men. q̄ in ip̄o maxime gr̄a diuina abūdauit. vij.
 Luc. i. Sp̄s sancto replebit̄ adhuc ex vtero m̄ris
 sue. [hic venit in testimoniū vt testimoniū phi-
 beret de lūine] id ē de iesu x̄po nato de v̄gine sic
 radi' nascit̄ a sole sine aliqua ei' corruptione vel
 diminutōne. Officiū em̄ ei' fuit testificari d̄ x̄po
 q̄ est vera lux: vt ei' testimonio illustret: r̄ sic oēs
 in ip̄s crederēt. r̄ hoc est q̄d seq̄tur [vt oēs crede-
 rent] sc̄z in ip̄m [p̄ illū] sc̄z iohānem [nō erat ille
 lux] s̄ erat t̄m̄ testis illi' lumis. v̄n̄ seq̄tur [s̄ vt tes-
 timoniū phiberet de lumie] id ē de incarnata di-
 uinitate. [Erat lux vera.] id ē natural' fons toti'
 lumis p̄ essentiā. [q̄ illūinat oēm hoīem veniētēz
 in hūc mūdū] Zy. q̄tum est i se. q̄ si aliq̄ nō sunt
 illūinati hoc est q̄ se subtrahūt ab influētia hu-
 ius lucis. Unde L̄hib. Parat' est illūinare: sed
 nō oēs illūinant. q̄ claudūt viā lūinis. exēplum
 de ceco existēte in sole. [In mūdō erat] p̄ p̄senti-
 am diuinitatis. q̄ nō est loc' v̄bi non ē de' [r̄ mūd-
 us eū nō cognouit] id est pctōres mūdialit' vi-
 uentes [in p̄pa venit] id ē in mūdū q̄ ē su' vt pos-
 te ab eo fact'. Be. In mūdō erat p̄ diuinitatē. in
 mūdū venit p̄ in carnatōem. venire q̄ppe v̄l abi-
 re est h̄manitatis: r̄ manere diuinitat'. V̄n̄ sensus
 ē. venit. i. visibil' appuit p̄ incarnatōem [r̄ sui eū
 nō receperūt] id ē iudei q̄ dicunt̄ sui. q̄ sc̄dm̄ car-
 nē erat ex eoz ḡne. q̄ de semie dauid q̄ erat rex is-
 rael vsq̄ i sempiternū: s̄m̄ illud Deut. xxvi. Ele-
 git te dñs in pplm̄ peculiare [r̄ suū]. i. iudei [eū]
 sc̄z p̄ditore suū [nō receperūt] sc̄z p̄ fidez. q̄ pau-
 ci d̄ iudeis compatiue crediderūt x̄po. V̄n̄ Isa.
 i. filios enutriui r̄ exaltaui r̄ c. [Quotq̄ aut̄ res-
 ceperūt eū] Hor. siue iude': siue ḡtil' siue nobil'
 siue ignobil'. siue femina siue mascul'. siue puer
 siue senex [receperūt eū] p̄ fidē credēdo [dedit eis
 ptatē filios dei fieri] p̄ ḡnatōem baptisimi qui
 nō dat̄ nisi p̄fitētib' fidem x̄pi p̄ se si sunt adulti
 vel p̄ aliū si sunt puuli. r̄ in hoc notat̄ maḡ chari-
 tas dei. p̄ma Joh. iij. Videte qlē charitatē dedit
 nobis p̄r r̄ c. Et insup maḡ vtilitas hoīs. v̄n̄ Ro-
 ma. viij. Si filij r̄ heredes r̄ c. S̄z possz q̄ri q̄bus
 data fuit hec ptās. idcirco subdit [h̄ys q̄ credūt i
 noīe eius] q̄si diccret. h̄ys q̄ credūt x̄pm esse vez

deū & verū hoīem. Et istis data est ptās q̄ sunt fi-
 lij dei. Quā aut̄ ista generatio spūalis differt a car-
 nali generatōne ostēdit euāgelista dicens [q̄ non
 ex sanguinib⁹ neq̄ ex volūtate carnis neq̄ ex vo-
 lūtate viri: sed ex deo nati sunt.] **Boz.** quasi dice-
 ret. hī sunt filij dei non q̄ generātur ex cōmixtio-
 ne sanguinū viri & femine: cōcupiscētia vtriusq̄
 mouēte actum generatōnis: sed per gratiā adop-
 tionis in baptisimo. Unde **Job. iij.** Quis natum
 est ex carne caro ē: & quod natū est ex spū spūs ē
 [Et verbū caro factū est] id est de⁹ homo factus
 ē [& habitauit in nobis] **Tho.** id est inter nos ho-
 mines [& vidimus gloriam ei⁹] scz in miraculis
 sicut est suscitatio mortui. illuminatio cecī. & sic d̄
 alijs. Et etiā viderūt q̄ creature obediebāt ei ad
 nutum suū sicut domino & creatori. Unde homi-
 nes in nauī existentes cū apostolis quādo orta ē
 magna tempestas dixerūt: vt habetur **Mathei**
vij. Qualis est hic qz venti & mare obediunt ei.
 Sed posset queri. qualē gl̄iam. **Inc̄det euange-**
lista [gloriā quasi vnigeniti a patre.] non sicut vi-
 demus gloriā alioz prophetarum & sanctorū:
 sed talem & tātam vt decet vnigenituz. quia chris-
 tus cōmuniter miracula faciebat imperādo. vt
 patet ex discursu euāgelij per quod ostēdebatur
 q̄ illa faciebat vtute ppria sicut deus qui ē om-
 nipotēs. propter h̄ dicitur **Luce. vi.** q̄ virtus de
 illo exibat & sanabat oēs. [Plenus gratie] **Tho-**
mas. vt remittat peccata. [et veritatis] vt imple-
 at p̄missa.

Dñica infra octauas natiuitatis domini.

In illo tēpe. Erat ioseph et
 maria mater iesu mirantes
 sup hijs que dicebantur de
 illo. Et bñdixit illis symeon: et di-
 xit ad mariā matrē eius. Ecce po-
 situs est hic in ruinā: & in resurre-
 ctionē multoz in israhel: & i signū
 cui contradicet. Et tuā ipsius aiā
 p̄transibit gladi⁹: vt reuelētur ex
 multis cordib⁹ cogitatiōes. Et e-
 rat anna p̄phetissa filia phanuel
 de tribu aser. Hec p̄cesserat in die-
 bus multis: & vixerat cuz viro suo
 annis septez a virginitate sua. Et
 hec vidua vsq̄ ad annos octogin-
 taquattuoz: que nō discedebat de
 templo ieiunijs & obsecratōnibus
 seruiēs nocte ac die: & hec ipsa ho-
 ra supueniens p̄fitebat̄ dño: & lo-
 quebat̄ de illo oib⁹ qui expectabāt
 redemptōem isrl. Et vt p̄fecerunt
 oīa fm legem dñi: reuersi sunt i ga-
 lileā in ciuitatē suā nazareth. **Idu-**
er aut̄ crescebat & cōfortabat̄ ple-
 nus sapia: & gratia dei erat in illo

Postilla.

Erat ioseph & maria mater iesu
 r̄c. **Luce. ij.** **Histo.** hui⁹ euāgelij facta ē āno in-
 carnatōis xpi p̄mo. iij. nonas februarij. feria. v.
 luna. xi. indictōe. iij. Ante initū illi⁹ euāgelij scri-
 bit sc̄tus **Luce.** in eodē capitulo: q̄ symeon acce-
 pit puerū iħm. in vlnas suas & bñdixit deū & di-
 xit. Nūc dimittis seruū tuū dñe in pace. Quia vi-
 derūt oculi mei salutare tuū r̄c. **Luce.** seq̄t euāgel-
 hodiernū. [Erat ioseph & maria mater iesu.] Et
 hodiernū euāgelij factū est in die purificatiōis
 marie. s. q̄dragesimo die post natiuitatē xpi. Et i
 hoc euāgelio ponit̄ parētū xpi admiratio dicens
 [Erat ioseph] q̄ erat pater putatiu⁹ xpi. **Luce. ij.**

Et tpe iesus erat incipiens quasi annorum triginta ut
putabat filius ioseph. vel quod nutritus est sicut nutritus
pueri dicitur mater eius. [et mater iesu] scilicet uirgo maria.
[mirantes super hijs] qui dicebant de illo tunc a symeone
ne et ab ana vidua et pater a pastoribus in nocte christi
et etiam a regibus quos stella adduxit ad christum. xij.
die post natiuitatem christi. [et benedixit illi symeone et dixit
ad maria] menses eius [dicitur] ad maria magis quam ad
ioseph. quod magis pertinebat ad eam de puero. quod ip-
sa eret vera mater christi [Ecce hic] id est christus [positus
est]. id est a deo staturus [in ruinam et in resurrectionem
multorum in israel] **H**oc in ruinam non credentium. et in resurre-
ctionem multorum. scilicet credentium. **H**ic in ruinam vitiorum et in
resurrectionem virtutum [et in signum]. scilicet federis inter hos-
mines et deum [cui dicitur] a sacerdotibus et legis-
peritis et pharisaeis et multis alijs qui negauerunt eum
esse verum messiam et mediatorem dei et hominum [et tuas
ipius animam pertransibit gladius]. id est dolor dominice passio-
nis. Non enim potuit videre filium suum crucifigi sine
affectu doloris materni. **D**amasce. Dolores quos ef-
fugit maria paries huius tpe passionis christi sustinuit.
Et hijs patet quod mater fuit martirius beate marie
uiginis quam aliorum sanctorum. **U**n hiero. in sermone de assu-
ptione beate marie uiginis dicit quod quod in parte impassibili
passa est plus quam martir fuit. quod alij martires passi sunt
in corpore: ista in corde [ut reuelentur ex multis cordibus].
id est ex multorum cordibus [cogitationes] quam pater occult-
abant. Nam tpe passionis christi patuit malicia sacer-
dotum: odium iudeorum. duritia populi. incostantia pilati.
auaricia iude. pusillanimitas petri et aliorum aposto-
lorum: et constantia fidei in maria uirgine. **L**y. licet beata uirgo
ex passione christi maxime afflicta fuerit: tamen in fide in-
mobilis et firmiter stetit. Alij autem apostoli et discipuli
quodlibet solidi dicunt dubitasse. et circa hanc fide-
de fluctuationem diuersarum cogitationum habuissent
quod dum viderunt ipsum a mortuis resurrexisse [et erat
anna prophetissa] quod donum prophetie habuit [filia
phanuel de tribu aser]. **H**oc. qui fuit patriarcha et in
numero. xij. patriarcharum octauus. et sic comedat sancta
anna a generi nobilitate [hec] scilicet anna [processe-
rat in diebus multis et vixit cum viro suo annis septem
scilicet non diuidendo carnem suam cum alio. **U**nde **B**ene-
dictus. **E**rat duo in carne vna [a uirginitate sua] quam uis
quod ad matrimonium uirginitatem suam seruauit [Et
hec vidua erat usque ad annos octoginta quattuor]
hic commendatur quod tam longo tempore in vidui-
tate permansit. et quod uis uuenis fuit quando vir suus
obijt: tamen alium virum non duxit. [quod non discede-
bat de templo] **L**y. non quod ibi semper esset: sed fre-
quenter sic incongrue tempore sollicitate frequentanti
ecclesiam dicitur primum modo loquendi. talis sem-

per est in ecclesia [ieiunijs] quibus incetium carnis
reprimunt [et obsecrationibus] id est in sacris oroni-
bus quibus mens in deum eleuatur [seruies nocte ac
die] id est valde frequenter [Et hec ipsa hora sup-
ueniens] scilicet in die purificationis marie. **L**y. non
a casu vel a dispositione humana: sed spiritus sancti
reuelatione sicut dictum est de symeone [confiteba-
tur] scilicet gratias agens deo de tanto beneficio [et lo-
quebat de illis] omnibus qui expectabant redemptorem
israel. id est populi israelitici. annuncians eis natus
esse saluatorem mundi. [Et ut profecerunt omnia secundum
legem domini] scilicet maria et ioseph scilicet nihil omittentes:
quod non teneretur [reuerfi sunt in galileam in ci-
uitate suam nazareth]. **P**uer autem crescebat. [scilicet in
corpore secundum quod homo] et confortabatur [augmento ro-
boris] quo ad corpus. [plenus sapientia] quia in eo
sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi.
[et gratia dei erat in illo.] **L**y. quia totam plenitudinem
gratie habuit ab instanti sue conceptionis.
Sed quantum ad ostensionem in effectu magis
apparebat secundum quod ille in corpore crescebat. **U**nde
theophilus dicit: Si christus a iuuetute sua omnem sa-
pientiam suam demonstrasset: visum fuisset quasi per-
digium. **U** ergo crescebat non sic intelligendum est:
quod quasi aliquo tempore minus habuisset de gratia et
sapientia et postea horum recepit incrementum. quod plenus fuit
diuitate sapientie et scientie ab instanti sue conceptionis. **D**i-
citur autem notate [crescebat] id est crescere vi-
debatur: nunc minus nunc magis suam sapientiam
manifestans et gratiam. sicut sol quod uis eiusdem lu-
cis et caloris sit mane sicut in meridie: tamen cre-
scere et augeri dicitur quo ad eos qui magis eius
lucem et calorem percipiunt. **U**nde circa presens eu-
gelium ubi dicitur. **E**t tuam ipsius animam pertransibit
gladius. sciendum quod gladius symeonis nonies per-
transiit animam uirginis marie tempore passionis
christi. **P**rimo quando audiuit eum captum et liga-
tum esse a iudeis et presentatum primo Anne. post
modum **L**ayphe. **S**ecundo quando in die parasce-
ues hora tertia vidit eum exire crucem portan. em-
inter duos latrones consputum et flagellatum et
coronatum: vadentem ad locum passionis et mor-
tis sue festinanter. **T**ertio quando vidit eum exi-
nudum et super crucem clauis affigi. **Q**uarto vi-
dit eum cruce eleuari: a sacerdotibus iudeorum
et ab alijs pretereuntibus ei conuitia inferre dice-
ntibus. **H**ach qui destruis templum dei: et in tribus
diebus reedificas illud. **A**lios saluos fecit: seipsum
non potuit saluum facere. si filius dei est: descendat nunc de
cruce **Q**uinto quando audiuit eum petere bibere et non po-
tuit hunc haustum aquam sed datum fuisse uinum felle mixtum.

Sexto qñ vidit eum p̄ maximo dolore lacriman-
 tē dicēte. de' me' deus me' vt qd me dereliq̄sti
 Septimo qñ p̄ magna pena clamās in cruce vo-
 ce magna emisit sp̄m. Octauo qñ post ei' mor-
 tem vidit cor ei' lancea p̄forari. Nono qñ corpus
 eius depositū est de cruce: tunc iesum xp̄m filiū
 suū in brachia sua suscepit: et osculata est oia vul-
 nera eius.

In octaua natiuitat̄ dñi euangj. fm̄ Lu. ij. c°.

**In illo tpe. Postq̄ summa-
 ti sunt dies octo vt circūci-
 dere puer: vocatū ē nomen
 eius iesus. Qd̄ vocatum ē ab an-
 gelo priusq̄ in vtero conciperet̄.**

Postq̄ impleti Postilla.
 s. n. dies octo. Luc. ij. Quo die hoc euāge. factū
 sit audit. qz die octaua a natiuitate xp̄i. An̄ in̄itū
 illi' euangeliū scribit sanct' Lu. q̄ reuersi sūt pa-
 stores. s. postq̄ inuenerūt mariā et ioseph et ifan-
 tem positū in p̄sep̄io gl̄ificātes et laudātes deū
 in oib' q̄ viderāt et audierāt sicut ad illos ē dictū
 a pastorib'. Et tūc statim seq̄tur illud euāgelium.
 [Postq̄ summati sunt dies octo] For. Hodier-
 nū euāgelium est breuissimū in l̄ra: s̄ profundissimū
 in sn̄ia. Lōi' nomie et vocabulo vocat̄ ista festiui-
 tas nou' ann' et merito. qz xp̄s q̄ nou' hō prop̄
 nos fact' est: nouū sanguinē in sua puericia ho-
 die incepit effundere: quādo hodie circūcisus fu-
 it. Sciendū q̄ hodie recolim' tria festa q̄ tangūt
 in euāge. hodierno. Primo octauā natiuitat̄ xp̄i
 et hoc expr̄mit notāter cū d̄r. [Postq̄ summati
 sunt dies octo] scz a natiuitate xp̄i p̄putādo. Se-
 cūdo in circūcisioe xp̄i cum d̄r. [vt circūcideretur
 puer] Sic em̄ p̄ceptū fuit Gen. xvij. Infans oc-
 to dierū circūcidet̄ in vobis etc. et in nouo testa-
 mēto baptizamur loco circūcisionis. An̄ xp̄s di-
 cit in nouo testamēto Job. iij. Nisi q̄s renat' fue-
 rit etc. An̄ Be. sup̄ p̄senti euāge. Illud qd̄ nunc
 facit baptismus: hoc tūc fecit circūcisio. Tertio
 salutiferi nois impositōem cum d̄r. [vocatū ē no-
 men ei' iesus qd̄ vocatum est ab angelo p̄usq̄ in
 vtero] scz v̄ginis [concepitur] vt p̄t̄ Lu. i. Voca-
 bis nomē ei' iesum. Si iter angelus dixit ad Jo-
 seph: vt p̄t̄ Mat̄. i. Vocabis nomē eius iesum
 ip̄e em̄ saluū faciet ppl̄m suū a peccatis eorum.
 Querit si iesus est saluator: quare tūc nō omnes
 hoies saluātur. R̄ndetur q̄ hoc non accidit ex p̄-
 te iesu: sed ex culpa ip̄i' homis. Exemplū isti' po-
 nit p̄us sic. si q̄s ad ostiū vni' pulset et nō ingredi-

atur hoc nō est ex culpa pulsantis: s̄ nō aperiēti
 sic si iesus ad ostiū cordis pulset et si nō ingredi-
 tur nō ē de intrare volētis: s̄ hois aditū phibem̄
 An̄ apoca. iij. Ego sto ad ostiū et pulso etc. vnde
 sanct' dioni. q̄ em̄ sol domū ex̄ite clausa fenestra
 nō illūinat nō est culpa solis: s̄ hois fenestrā nō
 apientis. Tertium exemplū ponit Ansel. Si enim
 porriego tibi pomū et tu nō accipis: q̄ tu non has
 bes pomū nō est culpa mei danti: sed tui nō acci-
 pientis. Ideo d̄r ad Heb. xij. Videte ne q̄s desit
 gr̄e dei etc. Circa hoc euāge. vbi d̄r. vocatū est no-
 men ei' iesus. notādum q̄ papa iohānes. xxij. sta-
 tuit vt q̄cūq; i missa qñ nomē iesus nominat̄ ge-
 nūculat' fuerit. vel q̄ tunc tūdit pect' vel inclinās
 facit reuerentiā huic sc̄rissimo noi iesu: obtinet. xx.
 dies indulgētiar: put de hoc habet publicum in-
 strumētū l̄re autēice. Itē notādū q̄ hodie sc̄dm
 aug. in sm̄one de kal. ianuarij pagani olim ma-
 ximū habuerūt festū in kal. ianuarij. nā iamū cre-
 diderūt q̄ndam deū esse: et duas facies ei figura-
 bēt. vnā a pte ante: i signū futuri āni: et aliā a pte
 post: i signū p̄teriti āni. vnde ei qdā sex' vestes su-
 as mutauerūt: alij faciē: alij pecudū vestes indu-
 erūt: alij cāticis luxuriosis cecinerūt: alij auguria
 seruabāt: alij mēsas nocte parabāt: credētes sati-
 etatē futurā fructuū: alij strenas. i. iocalia tradid-
 erūt amicis hodie p̄mo mane i signū boni āni.
 q̄ oia p̄ xp̄o dimittere debem' et filia circa ecclias
 et dei cultū complere debemus.

In epyphania dñi euange. fm̄ Mat̄. iij. capitulo.

Um nat⁹ esset ihesus in
 bethleē iude in dieb⁹ he-
 rodis regis ecce magi ab
 oriēte venerūt hierosolymā dicen-
 tes. **U**bi ē q⁹ nat⁹ ē rex iudeoz: vi-
 dim⁹ em stellā ei⁹ i oriēte: r venim⁹
 adorare euz. Audiēs aut herodes
 rex turbat⁹ ē: r oīs hierosolyma cū
 illo. **E**t pgregās oēs pncipes sacer-
 dotū r scribas ppli: sciscitabat⁹ ab
 eis vbi xps nasceret⁹. **A**t illi dixerūt
In bethleē iude. sic em scriptuz ē
 p ppham. **E**t tu bethleē terra iu-
 da neq⁹q⁹ mīma es in pncipib⁹ iu-
 da. ex te em eriet dux q⁹ regat pplz
 meū isrl. **T**unc herodes clā vocat⁹
 magis diligent⁹ didicit ab eis tēp⁹
 stelle q⁹ appuit eis. **E**t mittēs illos
 in bethleē: dixit. **I**te r diligēt⁹ mē-
 rogate de puero. r cū inuenerit⁹ re-
 nūciate mihi: vt r ego veniēs ado-
 rē eū. **Q**ui cū audissent regē: abie-
 rūt **E**t ecce stella quā viderāt i ori-
 ente antecedebat eos vsq⁹ dū veni-
 ens staret supra vbi erat puer. **V**i-
 dētes aut stellā: gauisi sūt gaudio
 magno valde. **E**t intrātes domū
 inuenerūt puez cū maria mīre ei⁹.
 r pcedētes adorauerūt eū. **E**t ap⁹
 thesauris suis obtulerūt ei mune-
 ra: auz: thus r mirrā. **E**t rīso ac-
 cepto in somnis ne redirent ad he-
 rodem: per aliam viam reuersi sūt
 in regionem suā. **H**ostilla.

Ubi ē q⁹ nat⁹ est rex iudeorum.
 Mat⁹. ij. **A**n̄ in̄itiū illi⁹ euāge. scribit b⁹is Ma-
 the⁹ i pcedēti ca⁹. q⁹ cū ess⁹ despōsata m⁹ ibu ma-

ria ioseph an⁹ p⁹ uenirēt inuēta ē in vtero h⁹is d⁹
 spūscō. ioseph arvir ei⁹ cū esset iust⁹ r nollet eaz
 traducere: voluit occulte eā dimittere. hoc aut eo
 cogitāte angel⁹ d⁹ni in somnis appuit ei dicēs. io-
 seph fili d⁹ noli timere accipe mariā coniugē tuaz
 qd em in ea natū ē de spūsancto ē. pariet aut fili-
 um r vocab⁹ nomē ei⁹ iesum. ipse em saluū faciet
 pplm suū a pctis eoz. **T**ūc postmodū seq⁹ euan-
 geliū hodiernū [**E**ū q⁹ nat⁹ eet iesus] supple dul-
 cis saluator d⁹ mariavgine s⁹m hūanitatē [i beth-
 leem iude] **H**oc d⁹: ad d⁹riam alteri⁹ bethleez
 q⁹ ē in galilea i tribu zabulon. de q⁹ h⁹ Josue. xix.
 [i dieb⁹ herodis] scz aschalonite q⁹ fuit gētilis r
 idume⁹ r p⁹m⁹ rex alienigena in isrlm r sup pplm
 iudaicū cōstituit⁹. **P**ro q⁹ sciendū q⁹ tres fuerunt
 herodes. s. aschalonita. antipas r agrippa. **A**n̄
 vsus. Aschalonita necat pueros: antipas iobem
 Agrippa iacobū mittēs in carceres petrū. **I**tem
 sciendū q⁹ xps tūc t⁹pis nat⁹ est cū pmo ablatum
 fuit regnū a iudeis r qn alienigena regnauit vt
 impleret pphetia iacob Gen. xlix. **N**ō auferetur
 sceptrū de iuda nec dux de femore ei⁹ donec veni-
 at q⁹ mittēd⁹ ē. **E**t a tpe illo q⁹ iacob pphetauerat
 pphetiā illam fluxerūt. **M**. clv. aumi [ecce magi
 ab oriēte] q⁹ dicunt⁹ magi ppter magnitudinem
 sapie r scie [venerūt hierosolymā.] s⁹m glo. eo q⁹
 crediderūt. qz talis puer nō nisi in vrbe regia na-
 sci debuisset. [dicētes. vbi est q⁹ nat⁹ est rex iudeo-
 rū] xps rex iudeoz est dictus. qz ad ipos spūliter
 est missus. vt habet⁹ Mat⁹. xv. **N**ō suz missus
 nisi ad oues q⁹ rē. **I**te quia cū eis nutrit⁹ r con-
 uersat⁹ est scz in nazareth. vt h⁹ Luc. iij. **N**otan-
 dū q⁹ ille titul⁹ a trib⁹ regib⁹ est hodie nūciat⁹ r a
 pilato in die pasceus pfirmat⁹ qn fecit scribi ti-
 tulū r cruci affigi. **I**hs nazaren⁹ rex iudeorum.
 [vidim⁹ em stellā ei⁹ i oriēte r venim⁹ adorare eū]
An̄ aug⁹. dicit. **M**agi traditōem balaam seque-
 ban⁹ q⁹ dixit vt habet⁹ Nūeri. xxiij. **O**riet⁹ stella
 ex iacob. **E**t s⁹m **L**h⁹isost. cū magi sup montes q⁹
 dicit⁹ victoriat⁹ cōsisterēt r deū adoraret: stella ad
 instar pueri crucem in capite habentis eis appa-
 ruit. ex cui⁹ aspectu erāt valde gauisi vt suis tem-
 porib⁹ meruerunt videre stellam illā quā ppheta
Balaam long⁹ tempibus ante pdixerat. r statz
 arripientes uer stella antecede⁹ eos venerunt
 ad puerū adorandū r munera ei offerenda. r il-
 la stella non tm̄ in nocte sed etiā in media die ap-
 parebat r solis radios vicit in claritate quod nō
 est virtutis aliarum stellarū. **F**ulgen. **P**uer na-
 tus nouam stellam fabricauit. **S**ed quomodo i
 tredecim diebus tam cito venerūt ab oriente in

hierusalem que est in media pte mundi sita. **It** dicit **Remi.** q puer ad quem iuerunt potuit eos ta in breui spatio tempis ad se reducere. **Uñ aug** dicit q tres magi iter vni⁹ anni in tredecim diebus pegerunt. **Audiens autē herodes rex** scz regem natū iudeis de genere iudeoz cum ipse esset idumeus et de alia gente [turbat⁹ est] timens ne regno reuoluto ad iudeos ipse expelleretur a regno et semen ei⁹ post ipm. **Ideo** s^m grego. super **Matth.** codices qbus genealogia iudeoz terit⁹ cremavit [et ois hierosolyima cum illo] causa timoris ne rex natus regiones et populuz vexaret et aggrauaret [et congregas omnes principes sacerdotū et scribas populi] q erant legisdoctores sciscitabat ab eis vbi xps nasceret. **At illi** sicut periti in lege. [responderunt. in bethleem iude. Sic em scriptū est p pphetā] **Micb. v.** [Et tu bethleem terra iuda neq^m minima es in pncipibus iuda. ex te em eriet dux q regat pplm meū israhel] **Uñ in ps. xlvij.** Ipse reget nos in secula. **Unde leo papa.** tps q serui formam accepit et nō venit iudicare s iudicari: bethleem p̄legit natiuitatis: et hierosolyimā passioni. [Tūc herodes.] **Ly.** cognito loco natiuitatis xpi ex iudeoz responsō. [clam vocatis magis diligēter didicit ab eis tēpus stelle q apparuit eis] **Dicit em clam.** id ē occulte: cum esset alienigena non cōfidebat de iudeis. et ideo voluit suū consiliū eos latere [et mitens eos in bethleem dixit. Ite et diligēter interrogate de puero. et cū inueneritis renunciate mihi vt et ego veniēs adorē eum] **Ly.** spōdet falsuz obsequiū vt facili⁹ eos decipiat et ad redeunduz ad ipm inducat. **Raba.** s^m inu⁹ se vultu et verbis eū adorare velle quē inuida cogitatōe tractabat occidere [Qui cū audissent regez abierunt] recedentes de hierusalē vt irent vsus bethleem. [Et ecce stella quam viderāt in oriēte aīcedebat eos.] **Uñ Lhrif.** sup **Matheū.** Ex hoc ostēditur qā cum stella duxisset magos in hierusalem abscondita ē ab eis: vt relicta stella cogerentur de xpo interrogare. vt ipi magi q p̄us fuerāt cōmōti celesti signo cōfirmarētur ex dicto ppheticoz ex doctoz hebraicoz respōso sicut iaz supradictū est [vsq⁹ dū veniens staret supra vbi erat puer.] **stetit em sup caput pueri.** qsi diceret. hic est. vt qz loquēdo mōstrare non poterat: stando mōstraret [Et intrātes domū] id est diuersoriū vbi puer natus fuerat [iuenerūt puerū cū maria m̄re ei⁹] **pie credit** cum beata vgo ante diuersoriū eq̄tariū magnū v. disset: recepit puerū de p̄sepio sup gremium et in brachia sua: vt sic se matrē pueri ostē-

deret. **Raba.** Diuino autē nutu factum ē q abieret ioseph ne aliqua occasio male suspitōnis daretur gentibus [Et p̄cidentes adorauerūt euz.] **Ly.** ex quo patet q cognouerūt ipi⁹ diuinitatē p diuinam reuelatōnem. **Cum em viderēt puerum p̄nis vilibus inuolutū in gremio pauperis matris positū: nullū regie dignitatis humane habētem signū nō est verisimile q talem reuerentiaz ei exhibuissent nisi aliqd supra hoiem cognouissent.** **Unde Lhrif.** Purū viderūt hominē et agnouerūt redemptorē illuminati in fide credētes hunc puerū esse saluatoreū mundi quē quēsierāt [Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thus et myrrā] **Ly.** ista tria obtulit qlibet istorum. **aurū** ad sustentatōem paupis matris et filij. **thus** cōtra fetorem loci. **myrraz** ad solidāda mēbra pueri. **Ite p aurū** significabāt regiam dignitatē: p mirrā hōis mortalitatem. quia myrra solēt inungi corpa mortuozū. p thus ipius diuinitatē. qz thus ad honorem diuini cōcrematur. **Ite qā magi a puero habuerūt triplicem substantiam. s. corpus: animā et res temporales.** **ffecerūt igit homagiū regi puero nato de corpore.** qā p̄ciderūt: in quo notat eoz magna humilitas. et in hoc rephendit supbia illozū xpianozū q nō flectūt genua sua in eleuatōne corporis christi imissa. **De aia.** quia adorauerūt eū. in quo notat eozū fides. **De substantia tpali.** qz ei munera obtulerūt. **Plus em non habet homo nisi corp⁹: animā et temporalia.** **Seq̄tur** [et responsō accepto] scz per angelū [ne redirent ad herodem: per aliā viā reuersi sunt in regionez suam] **Ly.** scz pacto obsequio. quia descenderūt ad mare et inde per nauem trāsfretantes abierūt in tharsūm. **Quod cognoscens herodes irat⁹ postea naues tharsiesū incendit scdm q fuit pphetatū per dauid in ps. xlvij.** **In spiritu ephēmerū cōteres naues tharsis.** **Unde circa p̄sens euāgeliū vbi dicit. in diebus herodis regis.** hic querit quare nō dixit. in diebus octauiani cesaris. **Respondet:** euāgelista hoc dixit vt videatur impleta pphetia iacob que habetur **Gen. xlix.** **Non auferet sceptrum de iuda nec dux de femore ei⁹ donec veniat q mittendus est.** **Sed iam ablatū erat sceptruz de iuda.** quia iste herodes erat alienigena et erat p̄mus rex iudeozum. et sic euāgelista pbat xpm venisse ex triplici pphetia. **Iacob q p̄phetauerat tps xpi vt iam dictū est.** et ex pphetia **Micb.** q p̄phetauit de loco. vt patet in euangelio. **Et tu bethleez terra iuda etc.** **Et ex pphetia balaam qui p̄phetauit de ortu stelle.** vt patet **Numer. xxij.** **Querit**

Stella ex iacob. Manifestum est ergo xpm natum esse: cum omnes iste tres pphete vno tempore sint implete.

Dominica infra octavas epyphanie euangl. scdm Lucam. ij.

In illo tpe. Cū fact⁹ eēt iesus annoz duodecim: ascēdētib⁹ ill⁹ hierosoly- mā fm cōsuetudinē diei festi: sūmatisq; dieb⁹ cum redirent remāsit puer iesus in ierusalē ⁊ non cognouerūt parētes ei⁹. Et istimantes autē illū esse in comitatu: venerūt iter diei ⁊ querebāt eū inter cognatos ⁊ notos. ⁊ nō inueniētes reuersi sunt in ierusalē req- rentes eū. Et factum ē post tridu- um inuenerūt illū in tēplo sedētē in medio doctoz audiētē illos ⁊ interrogantē eos. Stupebāt autē om̄s qui eū audiebant sup prudē- tia ⁊ responsis ei⁹: ⁊ vidētes admi- rati sunt. Et dixit mater ei⁹ ad eū

ffili qd fecisti nobis sic. Ecce pat- tu⁹ ⁊ ego dolentes querebam⁹ te. Et ait ad illos. Quid ē q me que- rebatis. nesciebat⁹ quia in hys que patris mei sūt oportet me esse. Et ipsi non intellexerūt verbuz quod locut⁹ est ad illos. Et descēdit cū eis venit in nazareth: ⁊ erat subdi- tus ill⁹. Et mater eius cōseruabat om̄ia verba hec i corde suo. Et ie- sus proficiebat etate ⁊ sapiētia et grā ⁊ apd deū ⁊ hoies.

Postilla Cū fact⁹ esset iesus ānoꝝ duo- decim. Luc. ij. Historia hui⁹ euāgelij facta ē āno xpi. xij. xvij. kal. maij. feria. iij. luna. xv. indictōne iij. Cū euangelista lucas nobis declarasset quō xps fuit in tēplū p̄sentat⁹ ⁊ a symeone ⁊ ab āna vidua laudat⁹ sicut dictū ē in p̄cedēti dñica ⁊ post q̄ declarauit quō xps in egyptū portat⁹ fuit in q̄ septē annos fuit. Et cum iam rediisset de egypto post mortem herodis ⁊ fuisset iam q̄nq; ānis cū parētib⁹ suis i nazareth [factū ē autē anno du- odecimo ascēdētib⁹ parētib⁹ suis hierosolymaz fm cōsuetudinē diei festi] Iudei em̄ ter hēbāt in āno p̄ceptū eūdi i ierlm. i pascha qd fuit festū azi- moꝝ. p̄ h̄ festū recolebāt exitū ⁊ libatōz d̄ egypto Secūdo i p̄thecostē: p̄ qd recolebāt memoriaz legi date i q̄dragesima die ab exitu d̄ egypto Ter- tio i scenophēgia seu in festo tabernaculoꝝ p̄ qd recolebāt quō p̄ q̄draginta ānos i deserto habi- tabāt in tabernacul. In hys festis q̄libet vir te- nebat se p̄ntare in ierlm cū hostijs a deo detinia- tis. de mulierib⁹ nō fuit p̄ceptū. si tñ comitabant⁹ viros suos bonū erat ⁊ laudabile. s̄ q̄ erāt valde remoti poterāt se i duob⁹ festis excusare: s̄ nō de festo pasche nisi necitate infirmitat⁹. q̄ dicit [ascen- dētib⁹ ill⁹] For. ad lram. qz galilea erat in plano vbi nazareth fuit sita i q̄ xps fuit ānūciat⁹ ⁊ edu- cat⁹. hierlm autē erat in montanis. ⁊ distat nazas- ret a hierusalē p̄ tres dietas. Sed quia fm Bres- go. ois xpi actio ē nostra instructio. ergo xps h̄ i xij. anno fecit vt nobis exēplū daret vt etiā liben- ter ecclias visitem⁹. [Cōsummatisq; dieb⁹.] scz octo p̄tinētib⁹ ad sollēnitatē [cū redirent] scilicet mana ⁊ ioseph [remāsit puer iesus in ierusalē: ⁊ nō coguerūt p̄ntes ei⁹]. id ē nō aditerūt q̄ rema-

neret. hoc est cōtra illos q̄ raro manēt in ecclia
 vsq̄ ad finē inisse aut sermonis: sed diabolo istis
 gāte cito exeūt ⁊ i cimiterio vel foro stāt ⁊ inuti-
 lib⁹ ⁊ q̄nq̄ nocuis sermonib⁹ se occupāt: vt p̄t̄
 Job. viij. Qui ex deo est v̄ba dei audit. p̄pterea
 vos nō auditis q̄ ex deo non estis [existimantes
 autē illuz esse i comitatu.] Hui⁹ filij isrl̄ ad festa
 p̄fluentib⁹ vel ad p̄pria redeūtib⁹ mos erat seoz
 sum viros ⁊ seorsum feminas incedere. pueri cū
 quolibet parēte indifferēter ire poterāt. ⁊ iō ma-
 ria putauit iesum esse in comitatu viroz. ioseph
 putauit eū esse in comitatu mulierū cum maria:
 ⁊ sic pdiderūt iesum [venerūt iter vni⁹ diei]. id ē
 in eadem die qua redierūt de ierusalē. [⁊ q̄rebāt
 eū] scz secūda die [int̄ cognatos ⁊ notos: ⁊ non
 inueniētes eū reuersi sunt.] scz tertia die [in ierl̄m
 req̄rentes eum. Et factum ē post triduiū inuenē-
 rūt illū in tēplo] nō in foro neq̄ in ludo sicut pue-
 ri iam solent iueniri: s̄ in tēplo vbi dom⁹ orōnis ē
 [sedentē in medio doctoz audientē illos ⁊ inter-
 rogātē eos] Zy. vt meli⁹ posset om̄s audire ⁊ me-
 lius cū eis p̄ferre. hoc em̄ est sapiēt̄ p̄mo audi-
 re ⁊ postea interrogare. [Stupebāt autē om̄es q̄
 eū audiebāt] id ē valde mirabant̄ [sup̄ prudē-
 tia ⁊ r̄nsis eius.] q̄z al̄s inaudituz fuerat q̄ puer-
 talis etatis tam sapiēt̄ loq̄ret̄ [Et vidētes] scz
 maria ⁊ ioseph eū in medio doctoz [admirati s̄t̄
 ⁊ dixit mater ei⁹ ad eū. Fili⁹ q̄d fecisti nob̄ sic. ecce
 pater tuus] scz putatiū⁹ vel nutritus [⁊ ego dolē-
 tes q̄rebamus te] id ē hic instruitur p̄ntes q̄li-
 ter se in correctōne debeāt h̄re ad filios vt cōtu-
 meliosis ⁊ malediq̄ non p̄turbent pueros suos.
 corripiēdi em̄ p̄mo sunt cū benignitate. ⁊ si non
 iuuat tūc cū virga aspa. vt p̄t̄ puerb. xxiij. Noli
 subtrahere a puero disciplinam. si em̄ pcusseris
 eū v̄ga non moriet̄: ⁊ aiām ei⁹ de inferno libabis
 Notādū q̄ nūq̄ legit̄ in euāgelij⁹ ioseph iesu lo-
 cutū fuisse: s̄ hoc sp̄ marie v̄gini dimittebat. q̄z ad
 ip̄am tāq̄ ad verā m̄rē pertinebat. Itē b̄ q̄nt̄:
 q̄re ioseph d̄r p̄r iesu cū nō genuerit eū. Dicēduz
 q̄ dicebat̄ p̄r ei⁹ p̄pter tria. Primo p̄p̄t̄ hoim
 opionē vt p̄t̄ Lu. ij. vt putabat̄ fili⁹ ioseph. Secū-
 do p̄p̄t̄ ei⁹ nutritōem: q̄z s̄m origenē sic appella-
 bat̄ ioseph. s. p̄r iesu. q̄z nutrit⁹ ei⁹ fuit. Tertio p̄-
 p̄t̄ coniugale despōsatōz. s. ioseph ⁊ marie. Nam
 s̄m aug. multo p̄ueniēt⁹ xp̄us d̄r fili⁹ ioseph q̄ si
 essz aliūde adoptat⁹. Item q̄re maria virgo p̄r-
 posuit ioseph an̄ se dicēs. P̄r tu⁹ ⁊ ego dolētes q̄-
 rebam⁹ te. cū m̄ sit m̄r dei ⁊ regina celi. R̄ndet̄
 p̄r p̄p̄t̄ hūilitatē quā hēbat excellētissimā. Secū-
 do vt exēplū daret alijs mulierib⁹ honorandis

ros suos [Et ait ad illos. Quid ē q̄ me q̄rebāt̄]
 scz inter p̄sanguineos ⁊ notos [nesciebatis q̄a i
 h̄ijs q̄ patris mei sunt] supple celestis. [optz me
 esse] q̄z aliū patrē non habeo. Orige. in cel̄ sine
 m̄re in terr̄ sine patre [⁊ ip̄i non intellexerūt v̄bū
 q̄d loq̄batur] Zy. q̄z adhuc nō erant assueti talia
 audire ab eo [⁊ descēdit cū eis: ⁊ veit nazareth]
 ad eoz p̄solatōem [⁊ erat ibi subdit⁹ ill⁹.] ad nos-
 trā instructōem [⁊ m̄r eius p̄seruabat oia verba
 hęc i corde suo] oia em̄ q̄ vidit v̄l audiuit a xp̄o fi-
 eri q̄z tūc plenā cognitōz nō hēbat memorit̄ re-
 nuit. An̄ Be. v̄go maria q̄ nō itellext̄ siue q̄ nō
 dū itelligere potuit p̄oit oia i corde suo q̄si rumis
 nāda ⁊ diligēt̄ scrutāda recōdebat. h̄ est p̄ nos
 obliuiosos q̄ nec aliq̄d q̄d de deo ⁊ salute aiarū
 n̄raz audiuim⁹ memorit̄ retinem⁹: s̄ sum⁹ sic vas
 p̄fractū q̄d nihil p̄t̄tinere. v̄n̄ Eccl̄. xxi. Cor̄ fa-
 tui q̄sivas p̄fractū oēm sapiām nō tenebit [Ihs
 autē p̄ficiēbat etate] Hor. q̄ ad corp̄is icremētuz
 scz de infātia ad pueritiā: d̄ pueritiā ad iuuetutē
 [⁊ sapiā ⁊ gr̄a] Zy. nō q̄tū ad rē s̄ q̄tū ad oñsio-
 nē i effectu iq̄tū sapiām suā non tm̄ hūanā s̄ eti-
 am diuinam magis ostendebat sc̄dm suū bene-
 placitū: ⁊ prout nostre saluti expediebat. [apud
 deum ⁊ apud homines] id est deo ad laudem: ⁊
 hominibus ad salutem proficiebat.

Dñica p̄ma post octa. epyphanie euangelij
 sc̄dm Job. ij. caplo.

In illo tpe. Nuptie facte sunt in chana galilee: et erat mater iesu ibi. Vocatus est autem iesus et discipuli eius ad nuptias. et deficiente vino dixit mater iesu ad eum. Vinum non habet. Et dixit ei iesus. Quid mihi et tibi est mulier. nondum venit hora mea. Dixit mater eius ministris. Quodcumque dixerit vobis facite. Erant autem ibi lapidee hydrie sex posite secundum purificationem iudeorum capiendes singule metretas binas vel trinas. Dicit eis iesus. Implete hydrias aqua. et impleverunt eas usque ad summum. et dicit eis iesus. Haurite nunc ferte architriclino: et tulerunt. At autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset. ministri autem sciebant quod hauserant aquam: vocat sponsus architriclinus et dicit ei. Dis homo primum bonum vinum ponit: et cum inebriati fuerit tunc id quod deterius est. tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. hoc fecit initium signorum iesus in chana galilee: et manifestavit gloria suam. Et crediderunt in eum discipuli eius.

Nuptie facte sunt in chana galilee. Job. ij. Miraculum istud dominus iesus fecit anno eius. xxxi. viij. ydus ianuarij. luna. xv. feria. ij. indicatione. iij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus iohannes de vocatione discipulorum christi. tunc dicit eis. Amen amen dico vobis. videbitur celum apertum et angelos dei descendetes et ascendetes super filium hominis. tunc sequitur euangelium hodiernum [Nuptie facte sunt in chana galilee] Hor. chana est nomen ville in qua facte sunt nuptie provincia galilee. Et ista villa distat a hierusalē quasi tribus diebus. et iste nuptie facte sunt eadem die qua christus baptisatus est reuoluto vno anno.

[et erat mater iesu ibi] si dicitur quod fuerit vocata quia ratione consanguinitatis venerat tamquam officiosa. sic etiam abiit in motana ad elizabeth ad seruiendum ei Luce primo. Ratione huius etiam vocatus fuit dominus iesus cum discipulis suis. Erub. vocatus est iesus ad nuptias non ut aliquis magnus: sed ut consanguineus. et ipse ut humilis non respuit sed venit. Sed quomodo vocati sunt iesus et mater eius et discipuli ad nuptias cum essent pauperes: quales non solent ad conuiuia vocari. Respondet quod sponsus et sponsa pauperes fuerunt. et ideo pauperes iuitabant. Christus autem nuptiis interesse voluit ut nuptias approbaret. et errorem eorum excluderet qui nuptias damnant. Unde Beda. si thoro immaculato et nuptiis debita castitate celebrari culpa inesset: nequaquam dominus iesus ad has venire voluisset. Unde. i. Lhor. viij. non peccat mulier si nubat. si uxorem accepisti non peccasti. si nupsit virgo non peccat [et deficiente vino] in ipso conuiuio. quod est signum paupertatis [dixit mater iesu ad eum: vinum non habet] sed ministri ad propinandum [et dixit ei iesus. quod mihi et tibi est mulier] Tho. q. d. defectus iste non pertinet ad me vel ad te. sed ad illos qui sunt nuptie [nondum venit hora mea] Erub. q. d. quod rogas et petis ut faciam miraculum ante quod sit hora veniens ad hoc licet enim vinum deficeret. nondum tamen defectus vini erat omnibus manifestus. christus autem volebat ut omnes presens sciret defectum ut sic postea miraculum esset omnibus certum et manifestum [dicit mater iesu ministris]. i. fuitoribus conuiuij [quodcumque dixerit vobis facite] Tho. credendum est quod beata virgo nunquam aliquid petiit a filio quod ipse non fecerit. Et non ideo aliquando tulum dure videretur matri respondere. ipsa tamen firmissime sciuit eum facturum quod petiuerat. et ideo dicit ministris: quodcumque dixerit vobis facite [erant autem ibi] sed in domo conuiuij lapidee hydrie sex posite secundum purificationem iudeorum. i. more iudeorum ut patet Mar. viij. pharisei et omnes iudei nisi crebro lauent manus non manducant panem [capiendes]. i. cape valentes [singule metretas]. i. mensuras [binas vel trinas. dicit eis]. i. ministris [iesus] rogatus a matre [implete hydrias aqua. et impleverunt eas usque ad summum] ut nihil vacuitatis remaneret [et dicit eis iesus] Tho. iaz facta transmutatione cuius omnipotentia iam aquam in vinum conuerterat. quod potest sicut panem in corpus et vinum in sanguinem transmutare [haurite nunc et ferte architriclino] Unde Erub. architriclinus dicitur quasi ordinator vel dispensator in conuiuio [et tulerunt] secundum imperium domini nostri iesu christi Et notandum quod ministri obediētes fuerunt in fundendo et in hauriendo et in deferendo [ut autem gustasset architriclinus aquam vinum factam. et non sciebat unde esset: ministri autem sciebant quod hauserant aquam vocat sponsum architriclinus et dicit ei. omnis homo primum]. i. in principio

cōiuij[bonū vinū ponit] in mēsa [et cū inebria
 ti fuerint] cibo et potu boni vini [tūc id qd deteri
 us est]. i. minus bonū [tu aut seruasti bonū vinū
 vsq; huc] imo optimū. et sicut *Lrib. dic. hoc ē ge
 nerale in om̄ib; miraculis q; semp ad nobilius
 terminat q̄ natura possit. nunq̄ natura fecit ita
 bonū vinū sicut illud fuit. nunq̄ aliq; pistoz ita
 bonū panē fecit sicut qn̄ xps panes multiplica
 uit. vñ p̄p̄ hoc q̄ comederūt de panib; istis vo
 luerūt eū facere regē. *Job. vi. Itē natura nunq̄
 potuit dare ita clarū et acurū visum sicut ip̄e xps
 dedit ceco nato *Job. ix. [hoc initū signoz fecit
 sus in chana galilee. et manifestauit gl̄iam suā].
 Glo. i. latētē diuinitatē rōne edificatiōis discipu
 loz. vñ subdit [et crediderūt in eū discipuli ei].
 id est firmi; crediderūt. q̄a viso miraculo roboza
 ti sunt in fide ampli; et amore eius. Ubi notādū
 q; sanct; *Tho. de aqno in. iij. pte sūme. q. xliij. d.
 q; dñs ante illud miraculū p̄uersiōis aque in vi
 nū nullū aliud fecit in hūana natura. et iō libell;
 de infantia saluatoris dñi hui; dicēs: reprobat;
 est tāq; ab heretic; p̄fect;. vt p̄z in decreto gelasij
*Uñ circa p̄ns euāgelij vbi d̄z. Nuptie facte sūt
 in chana et c. q̄rit qd efficit m̄rimoniū. *Respōdet
 hugo de prato q; p̄sensus exp̄ssus volūtarius et
 nō fictus vel coact; de v̄bis de p̄nti efficit matri
 moniū. carnis aut copula ip̄m p̄sumat. alia autē
 que p̄cedūt vt p̄missio de accipiēdo sunt sp̄sā
 lia. nec efficiūt matrimoniū. s̄l̄r que comitant;. vt
 missio anuli q̄ est signū m̄rimoni; et instrumētū.
 Et om̄ia alia q̄ obseruāt in m̄rimonio sunt q̄dā
 solēnitates m̄rimoni;: nō q; efficiūt m̄rimonium
*Consensus aut ille est in cohabitatiōem p̄peruā
 et in copulā carnalē. Itē notādū q; int̄ xp̄ianum
 et quācūq; aliā personā nō baptisatā nō p̄t esse
 coniugij: cū baptisim; sit ianua omniū sacramen
 toz. s̄l̄r si aliq; infidelis cōuertitur ad fidem: et
 eius vxor nollet p̄uerti p̄t accipere aliā vxorē. et si
 mile est de vxore. q; nō est cōuētio lucis ad tene
 bras neq; xp̄i ad belial. vt dicit ap̄l̄s. ij. ad *Lho
 rinth. vi. Itē qn̄ q; timore coact; accipit aliquā.
 si em̄ postea qn̄ est in loco tuto nō p̄sentit p̄t eā
 dimittere. q̄a matrimonia debent esse libera et c.
 Itē notandum q; p̄bus in politici; dicit. *Das
 nō debet cōtrahere ante. xvij. annū. et puella an
 te. xvij. annū. al̄s fet; ip̄ficat;. q̄a mas et femina
 tunc non crescunt. oportet tamē et p̄ueniri p̄nt
 p̄refata tempora aliquando propter incontinen
 tiam.*********

Dñica secūda post octauas epiphānie. *Euan
 gelium s̄m *Matb. viij.**

In illo tpe. Cum descen
 disse iesus de monte secu
 te sunt eum turbe multe
 et ecce leprosus veniens adorabat eū
 dicēs Dñe si vis potes me mūda
 re. Et extēdēs iesus manū tetigit
 eū: dicēs. Volo mūdare. Et con
 festum mūdata ē lepra ei;. Et ait
 illi iesus. Vade nemini dixeris: s; z
 vade ostēde te sacerdotib;: et offer
 mun; tuū qd p̄cepit moyses in te
 stioniū ill;. Cū aut itrasset caphar
 naū accessit ad eū cēturio: rogās
 eū et dicēs. Dñe puer meus iacet
 in domo paralytic; et male torque
 tur. Et ait illi iesus. Ego veniam
 et curabo eum. Et r̄ndens cēturio
 ait. Domine non sum dignus vt
 intres sub tectum meum: s; tātum
 dic v̄bo et sanabitur puer me;. *Mā
 et ego homo sum sub potestate cōs*

stituit habēs sub me milites: et dico huic vade: et vadit: et alio veni et venit: et seruo meo fac hoc et facit. Audiēs autē iesus mirat⁹ ē et sequētib⁹ se dixit. Amē dico vobis: nō inueni tantam fidē in israhel. Si co autē vobis q̄ multi ab oriente et occidēte veniēt et recumbēt cum abraham ysaac et Jacob in regno celorum. Filij autē regni eiciēnt in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. et dixit Iesus centurioni. Vade et sicut credidisti fiat tibi. et sanatus est puer ex illa hora.

Postilla

Cum descendisset iesus de monte et cetera. Mathei. viij. Mar. primo. Luc. v. Historia huius euāgelij facta est anno xp̄i. xxxi. ij. yd⁹ Julij. feria. v. luna. xvi. indictione. iij. Glo. Postq̄ domin⁹ docuerat discipulos in monte descendit in vallem ut turbas doceret: et sanaret turbam infirmos q̄ sequēbant eū. Discipulis em̄ tanq̄ p̄fectionibus sermonē fecit in monte. turbas autē tanq̄ im̄p̄fecti in valle p̄dicauit. Et sicut h̄aymonē exēplo christi debent facere p̄dicatores: ut in p̄dicatione sua habeāt sermonē tēperatū. et sicut sciūt vnūquemq̄ capere posse: ita et verbū dei annūciēt. Unde etiam Greg. sicut in capacitātē auditorū formād⁹ est sicut in doctōris [secute sunt eū turbe] hoc propter quaz sequētiā et edificatiōem mouebat ad faciēdū miracula [ecce leprosus veniēs] scilicet cū fide cordis. [et adorās eū] cū hūilitate corporis. unde Mar. i. dicitur genuflexit Luc. v. procidit in faciē. q̄ om̄ia hūilitatē indicāt. Dige. Habuit em̄ tria ille leprosus in se. que quicumq̄ habuerit in se: nihil a deo sibi negatur. Primum est fides: quod tangitur cum dicitur adorabat eum. Unde Jaco. i. Postulet autem in fide nihil hesitans: et dabitur ei. Secundū est humilitas: quod notatur cum dicitur: procidit in faciē. Unde Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se celos penetrat. Tertium est deuota oratio: quod notatur cum dicitur. Domine si vis potes me mundare. Sic est considerandum q̄ sapien-

ter se habuit ille leprosus tunc. Primo ad fidem conuersus. Non enim desiderauit sanitatem corporis nisi inquantum illa esset anime salus. et ideo non orauit ut dominus eum sanaret: sed illi⁹ voluntati commisit an eum sanare vellet: qui solus nouit quid sue congrueret saluti. A quo leproso adhuc in fide neophico nos a pueritia in fide xp̄i nutriti exemplum recipere debemus: ut bona fortune: bona nature: et quecumq̄ terrena quibus contingit bene et male uti non petam⁹ a deo. nec ea queremus nisi inquantum necessaria sunt sustentationi nostre et expedientia nostre salutis. Nihil enim nobis bonum est nisi nostra felicitas eterna et ea que nobis ad istam consequendam proficiunt: siue prospera siue aduersa [Et extendens Iesus manum tetigit eum: dicens. Volo mundare] Unde Damalce. Humanitas christi erat organum et instrumentum diuinitatis. Et ideo sicut artifex mediante instrumento operatur: sic virtus diuina in christo per applicationem humanitatis a qua miracula fiebant quandoq̄. sicut hunc leprosum tangendo sanauit [et confestim data est lepra eius] scilicet totaliter non tantum diminuta. Unde in ps. cxlvij. Ipse dixit et facta sunt. Unde August. dicit q̄ nō statim post descēsum de monte fecit hoc miraculum. sed postquā sermonem in loco campestri fecit turbis. sicut dicitur Luc. v. Christ⁹ post sermonē immediate p̄cedit ad miracula ut verbis precedentib⁹ auctoritatem prestaret. ut mirabilis in verbis. mirabilior apparet in opere. s. [Et ait illi Iesus. Vide nemini dixeris] scilicet miraculum quod factum est. Et c. In his verbis docet nos non esse uane gloriosos et si aliquod bonum circa nos est non nobis: sed deo ascribere debem⁹. Unde ps. cxij. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam [sed vade ostende te sacerdotibus: et offer munus quod precepit moyses] Leuit. xij scilicet duos passeres offerebat pro emundatione sua. vnus eorum occidebatur: et alter in sanguinem illius intingebatur. et sic dimissus euolauit [in testimonium illis] id est ut illorum testimonium sanus habearis. Quare christus leprosum sanatum misit ad sacerdotes. Responso sicut hoc. Primo propter legis approbationem. Secundo propter miraculi confirmationem scilicet ut testes essent miraculi. Tertio propter eorum utilitatem: ut videntes crederent et saluarentur. Quarto propter eruditiōem nostram: ut nos etiam sacerdotes honoremus. Quinto in exemplū peccatoribus qui sunt lepra peccati infecti

q̄b̄ dī. [Ite]. i. nō state [ostēdite] non occultate.
[vos] nō alios [sacerdotib̄] q̄ h̄nt ptatē remittē
di pctā. vt pz Job. xx. Accipite sp̄m̄ sc̄t̄m̄: q̄z remi
serit̄ pctā remittūtur eis [Lū at̄ introisset caphar
naū accessit ad eū centurio]. i. q̄dā gētil̄ q̄ hēbat
hoies in armis sub se ad custodiā ip̄ius galilee.
Tūc em̄ terra iudeoz subiecta erat romanis: a q̄
bus illuc erat posit̄ cēturio ille. H̄ste aut̄ centu
rio audir̄ xp̄i miracul̄ firmit̄ credidit q̄ posset sa
nare suū eī q̄ erat ei valde char̄. vt d̄: Luc. v. et
iō de eī sanatiōe fuit valde sollicit̄ [Accessit er
go rogās eū dicēs. Dñe puer mē] suū nomians
puerū suū. h̄ est q̄ sup̄bos: q̄ famulos dedignant̄
[iacet i domo] sc̄z nō potēs venire ad te. h̄ est cō
tra inhūanos dños q̄ expellūt infirmos famlos
a domo sua ⁊ mittūt ad hospitale [palitic̄ ⁊ ma
le torq̄tur] Cris̄. Infirmitatē tātm̄ exposuit: s̄
sanat̄ remedium in ptate miscōie eī dimisit [⁊
ait illi iesus. Ego veniā ⁊ curabo eū] An̄ beda.
Qui ad sanādū filium reguli ire noluit ne diuiti
as honorare videret: ad seruū vadit ne suile cō
ditōem spreuisse putaret [⁊ m̄dēs centurio: ait.
Dñe nō sum dign̄] sc̄z q̄a gētil̄ sum. vñ Hieron̄.
Quia gētilis fuit: ⁊ forte idola stabant in domo
sua. iō noluit vt xp̄s intraret: ne i s̄ offenderet [vt i
tres sub tectū meū] Hor. nō dicit palaciū lz prin
ceps eēt: s̄ tectū p̄ hūilitate sua: ⁊ p̄sideratiōe ma
gnitudinis xp̄i. vñ Auḡ. Dicēdo se indignū pre
stitit se dignū. nō i cuī pietes: s̄ in cuī corp̄ xp̄s
intraret. vñ Orige. Qñ corp̄ ⁊ sanguinē xp̄i sum
ptur̄ es: tūc dñs tectū tuū vult intrare. Et tu q̄ hu
miliās teip̄m dic. Dñe nō suz dign̄ vt intres sub
tectū meū: s̄ tm̄ dic v̄bo ⁊ sanabit̄ puer mē. An̄
Beda. Maḡ fides q̄ dicere credit eē facere [nā
⁊ ego hō sum sub ptate p̄stitur̄ h̄ns sub me mi
lites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit] sc̄z q̄tm̄ ad nego
ciū iplēdū i absentia [⁊ alio] ātiq̄ est grāmatica.
[⁊ alio veni ⁊ venit] q̄tm̄ ad officiū iplēdū i pres
sentia [⁊ suo meo fac h̄ ⁊ facit] Ex his cōcludit
q̄ si dicto eī vñ vadit ⁊ alio venit. multo plus si
xp̄s deus ⁊ dñs dicat infirmitati vade ⁊ vadet. ⁊
sanitati veni ⁊ veniet [Audiēs aut̄ iesus] sc̄z q̄
sub velamēto carnis cēturio agnouisset excellēti
am maiestatis [miratus est]. i. ad modū mirant̄
se habuit [⁊ sequētib̄ se dixit. Amē dico vob̄. nō
inueni tantā fidē in israhel]. i. in populo iudaico
q̄d intelligēdū est q̄tm̄ ad facilitate in credendo
q̄a alij pluribus signis viso. s̄ solum audito cre
didit [Dico aut̄ vobis q̄ multi ab oriente ⁊ occi
dēte veniēt ⁊ recūbent cum abrahā ysaac ⁊ Jas
cob in regno celoz] q̄a multitudo gētiū de diuer

sis orbis partibus existentū p̄ pdicatiōem ap̄lo
rum p̄uersa est ad fidem. ⁊ sic perceperūt gratiā
i p̄nti ⁊ gl̄iaz i futuro [filij at̄ regni]. i. iudei ex q̄
bus erat nat̄ ⁊ q̄b̄ erat p̄ncipalit̄ missus ad p̄
dicādū eis [eiciēt in tenebras exteriores] q̄a
repulerūt fidē xp̄i: ⁊ sic remanent in peccat̄ suis
obstinati. ⁊ sic eiciētur ad penas inferni: que di
cūtur tenebre exteriores. Unde Grego. Interio
res tenebre sunt cecitas mentis. exteriores eter
na nox damnationis [ibi erit fletus ⁊ stridor dēs
tium] Unde Raba. [Fletus de ardore: stridor
dentium de frigore solet oriri. Unde Job. xxiii].
Transibunt de aquis niuium ad calorem nimi
um [Et dixit Iesus centurioni. Vade] id est se
cure reuertere [⁊ sicut credidisti] perfecte [sic fu
at tibi] in sanatione serui tui [⁊ sanatus est p̄
er] non filius: sed seruus [ex illa hora] sc̄z qua do
minus iesus dixit sibi [fiat tibi] Raba. [Fidei me
rito ostendit impetrasse salutem seruo. Ultimo
notandum q̄ legitur in euangelijs christuz tres
paraliticos curasse. Unum qui iacebat in porti
cu. xxxvii. annos habens infirmitatē. vt pz Jos
hannis. v. Alium qui portabatur a quattuor vi
ris in grabato. vt patet Marci. ij. Tertium qui
fuit seruus centurionis: sicut habetur in euange
lio hodierno. Circa presens euangelium vbi di
citur. Extendens iesus manū tetigit eum dicēs.
volo mundare. dicit Hugo de prato q̄ in scriptu
ris inuenimus tribus modis lepram fuisse mun
datam: que significat tres modos remissiōis pec
catorum. Primus modus fuit in ablutiōe aque
vt lepra naaman. vt patet. iij. Regū. v. ⁊ signifi
cat baptisimū in quo omnia peccata mundātur.
sic fuit mundatus Constantinus corporaliter ⁊
spiritualiter. i. in corpore ⁊ anima simul. Secun
dus modus fuit in ostensiōe ⁊ missione ad sacer
dotes. ⁊ significat confessionem. in qua ⁊ p̄ quas
peccata mundātur. Unde Jaco. v. Confitemini
alterutrum peccata vestra: ⁊ orate pro inuicē vt
saluemini. Tertius modus fuit in tactu manus
xp̄i: sicut hic d̄. Extendens manū t̄c. ⁊ significat
bonā operatiōem. Nam si homo in peccato mor
tali existens non desperat: sed facit bona opera.
orando. ieiunando. elemosynas dando. ⁊ verbuz
dei audiendo. tunc dominus iesus christus eo ci
tius illuminat eum: ⁊ nō patitur eum perire: sed
reducit ad p̄niam. vt patet in cornelio centuriōe:
de quo legitur Act. x. Elemosyne tue ⁊ oratiōes
ascenderunt in conspectu dei. Et ad eum missus
est beatus petrus apostolus vt baptisaret eum.
Sed si peccato mortali existens negligit bona

opari vt multi stulti faciunt dicentes. Ad qd pdest
 mihi bona opari. tunc deus derelinquit qnqz tales:
 vt tandem sic in peccatis suis moriantur et danabun-
 tur. Unde hoc dicit in decretis. In peccatis existentes
 debent bona opa facere vt de coralloz illustret. de
 pe. dist. v. falsas. Sequitur. vade ostende te sacerdo-
 ti. Hic reprehendit error pauperum de lugduno dice-
 ntium non esse necessarium sacerdoti profiteri. quia quilibet
 bonus christianus est sacerdos.

Dñica tertia post octavas epyphanie. Euangeli-
 um finit Matb. viij.

In illo tpe. Ascendite iesu
 in nauiculam: secuti sunt
 euz discipuli eius. Et ec-
 ce motus magnus factus est in ma-
 ri: ita vt nauicula operiret flucti-
 bus. Ipse vero dormiebat. Et ac-
 cesserunt et suscitauerunt euz discipu-
 li eius dicentes. Domine salua nos: peri-
 mus. Et dixit eis iesus. Quid ti-
 midi estis modice fidei. Tunc sur-
 gens impauit ventis et mari: et facta
 est tranquillitas magna. Porro ho-
 mines mirati sunt dicentes. Qualis
 est hic: quia venti et mare obediunt

Postilla
 Ascendente iesu in nauiculam

Matb. viij. Mar. iij. Luc. viij. Hysto. huius euangeli-
 j facta est anno xpi. xxxij. kal. augusti. feria. v.
 luna. iij. indictio. iij. Ante initium illius euangeli-
 j scribit sanctus matheus in eodem cap. q. vii. de scriba
 accessit ad iesum et ait illi. Magister sequar te quod
 cumqz ieris. dicit ei. vulpes foueas habent et volu-
 cres celi nidus. filius autem hominis non habet vbi ca-
 put suum reclinet. Alii autem de discipulis eius ait illi.
 domine pmitte me prius ire et sepelire patrem meum. iesus
 autem ait illi. Sequere me et dimitte mortuos se-
 pelire mortuos suos. Et statim sequitur euangelium ho-
 diernum [Ascendite iesu in nauiculam] Unde Gregorius.
 Quia multa et miranda dominus ostendisset in terra trans-
 iit ad mare vt ibidem excellentiora opa demonstra-
 ret: quatenus terre marisque dominum se ostenderet. [secuti
 sunt eum discipuli eius] scilicet transgressates cum eo [et ec-
 ce motus] .i. maris turbatio. Unde psalmus. lxiiij. Qui tur-
 bas profundum maris. Et ista turbatio maris non fuit
 naturalis sed imperio christi hec facta est diuina virtute:
 vt manifestaret virtus christi discipulis eius [magnus]
 scilicet vt maius appareret miraculum [factus est in mari]
 id est in stagno genezareth [ita vt nauicula ope-
 riret fluctibus] supple fere. et dicit operiret et non
 submergeret: quia nauis christi potest pati. Quia figura
 omnia est in archa noe vt patet. Genes. viij. [Ipse ve-
 ro dormiebat] Quia et hoc dupliciter de causa. Prima vt
 veritas humane nature in eo ostenderet. dormiebat
 enim corpe: sed vigilabat deitate. Secunda vt discipu-
 li in periculo positi ad christum recurrerent. et auxili-
 um suum peterent. id sequitur [et accesserunt et suscitauerunt
 eum discipuli eius: dicentes] deuorum precibus [domine peri-
 mus] id est perire timeamus [salua nos] Itaque .o. ve-
 races et benedicti discipuli christi saluatore vobiscum
 habent et periculum timeant. vita vobiscum est et de mor-
 te solliciti estis [et dixit: quod timidi estis] Quia quasi
 diceret. Non debetis timere cum sum pater vobiscum quem
 vidistis tot miracula facere in terra [modice fidei]
 Gregorius. propter hoc vocat eos modice fidei. quia licet cre-
 derent christum posse eos liberare a periculo cum esset
 excitatus. non tamen credebant quod hoc posset dormiens fa-
 cere. quia si perfectam fidem haberet cognosceret eum tanta
 virtute habentem dormiendo quam vigilando. et tanta
 in mari quam in terra. tunc scilicet post precibus discipulo-
 rum [surgens] .s. a somno [impauit ventis et mari] id est in-
 dationes fluctuum [et facta est tranquillitas magna in mari]
 Quia ex quo patet eius diuinitas. quia miraculum hoc fe-
 cit imperando sicut dominus omnium creaturarum. vnde sequitur
 [porro homines mirati sunt] Unde hieronimus. non

discipuli & naute & ceteri qui erant in nauis dice-
tes. qual' est hic] Zy. qz sicut hō dormit & sic de
miracula facit. Hor. in miracul' xpi sp aliqd poni-
tur ad ostēdēdū vītātē hūanā. & ad ostēdēdū ve-
ritatē deitāt. Unde Kryf. Sōn' hoīem trāquilli-
tas deū ondebāt. Tria g' admirātur. Et hoīes dor-
mientē. & deū iperātē. & creaturā obediētē. vñ ad-
dūt [qā ven' & mare obediūt ei] sic creatē creatori
Dñica quarta post octauā epiphānie. Euāgeli-
um s'm Matb. xij.

In illo tpe. dixit iesus di-
scipul' suis pabolā hanc.
Sile factū ē regnū celo-
rū hoī q' seminavit bonū semen in
agro suo. Cū aut' dormirēt hoīes
venit inimic' & supseminavit ziza-
nia i medio tritici: & abiit. Cū aut'
creuisset herba & fructum fecisset:
tūc apparuerūt & zizania. Accedē-
tes aut' serui pñs familias: dixerūt
ei. Dñe: nōne bonū semē semina-
sti in agro tuo. Vñ ergo habet zi-
zania. Et ait ill'. Inimic' hō hoc
fecit. Serui autez dixerūt ei, Vis

imus & colligim' ea. Et ait. nō ne
forte colligētes zizania eradicet
simul cū eis & triticū. sinite vtraqz
crescere vsqz ad messem. & in tēpo-
re messis dicā messorib' : colligite
p'mū zizania. & alligate ea in fasci-
culos ad cōburēdū: triticū aut' cō-
gregate in horreū meū. ¶ Postilla.

Simile factū est regnū celoz
Matb. xij. Hystoria hui' euāgelij facta ē i men-
se apli. vicz p'ma die anno xpi. xxxij. idictione. v.
[Sile factū est regnū celoz]. i. stat' ecclie militā-
tis [hoī q' seminauit bonū semē i agro suo] Zyra.
hō ille xps est: ager aut' ecclia labore & sanguine
xpi exulta. Bonū semē est sc'tā doctrina & fides
catholica [Cū aut' dormirent hoīes]. i. custodes
Blo. interf. q' ad tutelā & custodiā sunt deputati.
p' q's plati designātur [venit inimicus hō]. i. dia-
bol' vt p'z Exo. xv. Dixit inimic' p'seq'r & compre-
tē. [& supseminavit zizania i medio tritici] qz in-
ter doctrinā veritat' cōmiscuit fallaciā errori. inf-
fideles & electos cōmiscuit prauos hoīes: inf-
tutes cōmiscuit vicia [Cū aut' creuisset herba &
fructū fecisset apparuit zizania] Crib. q'si similes
herbā hñs: ita q' ad exteriorē apparētā frequ-
ter nō est dñ'a int' semē xpi & semē diaboli: s' in fa-
cto dephēdit diu'sitas [Accedētes aut' serui pñs
familias dixerūt ei. Dñe: nōne bonū semē semina-
sti i agro tuo. vñ g' h'z zizania. Et ait ill'. Inimic'
hō h' fec'] gor. Diabol' d'r inimic' hō ex eo q' hoī
a pncipio inimicat' [Serui aut' dixerunt ei. Vis
imus & colligim' ea. Et ait: nō: ne forte eradicet
simul cū eis & triticū. sinite vtraqz crescere] scilicet
zizania & triticum. i. bonos & malos [vsqz ad
messem] id est vsqz ad mūdi cōsumatiōem [& i tē-
pore messis]. i. iudicij dei [dicā messorib']. i. āgel'
[colligite p'muz zizania: & alligate ea in fascicu-
los ad cōburēdū] qā ministerio angeloz separa-
bunt malitūc de medio iustoz: & mittentur in ge-
hennā [triticū] id est fideles in horreo hñoi con-
tritos & flagellatos [cōgregate in horreuz me-
um] id est in celeste gaudium.

Dominica quinta.

Confitebor tibi domine
pater celi & c. hoc euāgelij quere de
sancti scz in festo sancti matthie apli

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. Simile ē regnum celorum homini patrifamilias qui exiit p̄mo mane conducere operarios in vineam suam. Cōuentione autē facta cū operarijs ex denario diurno: misit eos in vineam suā. Et egressus circa horā tertiam vidit alios stantes in foro ociosos. et ill' dixit. Ite et vos in vineam meam et quod iustus fuerit dabo vobis. Illi autē abierūt. Iterū autē exiit circa sextam et nonā horam: et fecit similiter. Circa undecimā vero exiit et inuenit alios stantes: et dixit ill'. Quid statis hic tota die ociosi. Dicit ei: quia nō nos

conduxit. Dicit ill'. Ite et vos in vineam meam. Cum autem sero factum esset: dixit domin' vinee p̄curatori suo. Voca operarios et redde illis mercedem: incipiens a nouissimis vsq; ad primos. Cum venissent ergo q̄ circa undecimā horam venerant: acceperunt singulos denarios. Veniētes autem et primi arbitrati sunt q̄ plus essent accepturi. Acceperunt autem et ipsi singulos denarios: et accipientes murmurabant aduersus patrem familias dicentes. Ibi nouissimi vna hora fecerūt: et pares illos nobis fecisti: qui portauimus pond' diei et estus. At ille respondēs vni eorum dixit. Amice non facio tibi iniuriam: nōne ex denario conuenisti mecum tolle quod tuus est et vade. Volo autem et huic nouissimo dare sicut et tibi. An non licet mihi facere quod volo: an oculus tuus nequā est: quia ego bon' sum. Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi. Multi enim sunt vocati pauci vero electi.

Postilla

Simile est regnum celorum. Mathei. xi. Hystoria huius euangelij locutus est dominus iesus christus anno eius. xxxij. kal. octobris. dominica. luna. xij. indictione quinta. Ante hoc euangelium scribit sanctus Matheus in. xix. caplo q̄ Iesus dixit discipulis suis. Amē dico vobis quia diues difficile intrabit in regnū celorum. Et iterum dico vobis. Facilius est camelū p̄ foramen acus trāsire q̄ diuitē intrare in regnū celoꝝ. Audiat hīs discipuli: mirabant valde

dicentes. Quis ergo poterit saluus esse. Aspiciens autem iesus ait illi apud homines hoc impossibile est. apud deum autem omniaabilia sunt. Glo. diues difficile intrabit in regnum celorum. Zy. difficile dicitur non impossibile. quia difficile est diuitias possidere et non tenere nimis amore earum. Et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire. Zyra. Non intelligit quod quilibet diuites sine diuitiis totam confidentiam suam. ergo Mar. x. dicitur quod difficile confidentes in pecuniis intrabunt in regnum celorum. Zyra. Possessio diuitiarum reddit hominem difficilem ad perfectionem acquirendam. non tamen facit impossibile: quia abraham fuit diues valde et tamen fuit perfectus ut habet Gen. xvij. et in Ecclesiast. xxxi. Beatus vir diues qui inuetus est sine macula. Et sequitur. et quis est hic et laudabimus eum. q. d. vixit et cum difficultate iuuenit. Postmodum sequitur euangelium hodiernum. [Sile est regnum celorum]. i. status ecclesie militantis. [homi patrifamilias] Hic est deus pater qui ita gubernat totum mundum sicut paterfamilias subditos in domo [qui exiit primo mane] adducere operarios in vineam suam [vineam est vniuersalis ecclesia: cuius palmites sunt iusti qui a primo homine iusto scilicet Abel colligunt usque ad ultimum hominem iustum qui nasciturus est ut dicit Bre. Hec vinea tota de se protulit palmites quot sanctos protulit a iusto abel usque ad ultimum electum: qui in fine mundi nasciturus est. operarii sunt prelati et doctores a deo missi ad culturam huius vinee per predicationem et doctrinam [qui exiit primo mane] Zy. quia a principio mundi usque ad noe fuerunt. D. dc. lvi. anni in quo tempore aliquos sanctos patres ad eruditionem hominum misit adae zeth et enoch et alios sanctos et iustos [Conuentione autem facta cum operariis ex denario diurno] Zy. Conuentionio ista est promissio vite eterne pro labore. quod quidem vita eterna dicitur denarius diurnus qui est equalis omnibus. quia vita eterna erit equalis omnibus quantum est ex parte finis. quia nunquam finem habebit [Et egressus circa horam tertiam] hora terna intelligitur mundi discursus a tempore noe usque ad abraham in quo tempore elapsi sunt. ccclxxxix. anni. In quibus annis aliqui sancti ad eruditionem aliorum missi sunt a deo ut noe. sem. thare. et sic de alijs [Iterum exiit circa sextam et nonam horam et fecit similiter] Hora sexta fuit ab abraham usque ad moysen. in quo tempore elapsi sunt. cccc. anni in quibus missi sunt abraham. ysaac. et iacob. et. xij. patriarche. et sic de alijs. Hora nona a moysen usque ad christum. in quo tempore elapsi sunt. D. dc. xii. anni. In quibus annis ad eruditionem populi missi sunt moyses et aaron et iosue iudices reges et p[ro]

phete et sacerdotes. Extat enim versus de etatibus veteris legis. ut infra. Sexcentum mille sexquingenta dat adae. Octoginta nouemque trecetos noe sub archa. Circumcisus abraham quadringentos huiusmodi annos dat triginta sex quadringentos moysi lex. Septuaginta tetras quadringenta dauid et rex. Sex quadringentos dabit transmigrationis babilonis. Ante iesum certus hic annorum datur ordo. Tractus ab hebreis habet sic et biblia nostra. Ante iesum numerat mundi hiero. annos. Unum ter mille. septingentos decies sex. Utraque biblia dat tam nostra quam iudeorum. Nota versus sequens non est beati hieronymi. Ante iesum. cc. min. vna milia quinquaginta [Circa undecima hora] vna hora intelligitur a tempore christi usque ad finem mundi. in quo tempore gentes vocati sunt per predicationem apostolorum et aliorum ecclesie doctorum. et ideo sequitur [quod hic statis tota die ociosi] quia enim a principio mundi usque tunc laborare in bonis operibus neglexerat quasi tota die ociosi stabant [dicunt ei. quia nemo nos adduxit]. i. nullus propheta nullus doctor ad instruendum nos venit. quia lex et prophete filijs israel date fuerunt. ut illi in spirituali sanctificatione vigerent. ex quibus secundum carnem christus erat nasciturus [ite et vos in vineam meam] scilicet corde credendo. ore confitendo. opere laborando. unde L. r. h. Quisquis cum fide recta bonis operibus insistit. huius vinee operarius existit [Cum sero factum esset] Hor. sero est mors hominis. vel sero est tempus iudicij: quia illud erit in fine mundi. Item sicut sero redit homo ad domum suam. aialia ad nidum: ita in iudicio quilibet ad locum quem sibi preparauit ibit: vel ad sinistram vel ad dexteram [dicit dominus vinee]. i. deus pater qui est dominus iure creationis [procuratorum suo] Zy. i. iesu christo. qui missus est ad procurandam salutem humane [voca] ista vocatio generaliter fiet in iudicio. ut patet Job. v. Venit hora quando mortui audient vocem filij dei et qui audierit uiuent. [operarios] siue bonos siue malos [et redde illis] statim sine dilatione [mercedem suam] scilicet totam sine diminutione. ut patet. i. L. hor. iij. unusquisque propria mercedem accipiet secundum laborem suum [incipiens a nouissimis usque ad primos] quandoque enim nouissimi in labore sunt primi in premio. unde Bre. A nouissimo paterfamilias denarios reddere cepit qui ad paradisi regem prius latronem quam petrum perduxit. [cum ergo venissent qui circa. xi. horam venerat] scilicet ad opandum in vinea [acceperunt et ipsi singulos denarios]. i. vitam eternam que equalis erit omnibus nulli longior. nulli breuior. meritorum tamen diuersitate fulgebunt. alij magis. alij minus

vt patet. i. Corinthior. xv. Differt stella a stella in claritate. hic autē denarius vnus in se est. multiplex autē ppter accipientium differētiā [Venientes autē et primi] id est illi q̄ p̄mo vocati sunt ad penitētiā [arbitrati sunt vt plus essent accipienturi] Glo. interli. scz digniorem locū in regno. [acceperūt et ipi singulos denarios] id est sumilia premia iuxta cōuētōnem p̄dictam. Unde Remi. dicit. id ē eādē eternitatem [Et accipiētes: murmurabāt] ista murmuratio pōt dici lōga extensio pene in limbo. Unde Gregor. Antiq̄ post lōga inferni tempa ad celum pueniūt quasi post murmuratōem denariū accipiūt. nos autē sine murmuratōe. quia mox cū de corpe eximus: sine mora premiū accipimus. scz si iusti fuerimus Similiter potest exponi de diu penitēte et martire. quia vnus non statim euolat sicut alius. Dicit ergo [Accipiētes murmurabant.] scilicet cōquereudo [aduersum patrēfamilias dicētes. hī nouissimi.] id est martires vel in penitētia et in bonis operib⁹ inferiores [vna hora fecerūt] qz modico tempe labore sustinuerunt [et illos pares nobis fecisti] scz in premio [qui portauim⁹ pondus diei et estus] pondus. s. p̄ceptorū: et estum carnalis concupiscētie quotidie eidem resistēdo. [At ille respondēs vni eorū dixit. amice: non facio tibi iniuriā. nonne ex denario diurno cōuenisti mecum] id est nonne p̄misisti pro vita eterna seruare decalogum [tolle quod tuum ē] quia parat⁹ sum tibi reddere mercedem tuā [et vade] scz ppter impletōnem mandatorū et intra in gaudium dñi tui. [Volo autē et huic nouissimo] s. in penitētia feruenti [dare sicut et tibi] innocenti [an nō licet mihi quod volo facere] quia nō volo nisi bonū et licitum. Unde Bre. Stulta ē questio contra bonitatē dei [an oculus tu⁹] id ē intētio tua qua ad p̄matum nitens [nequā est. quia ego bonus sum.] ex natura bonitatis mee. ideo nulli facio iniuriā [sic erūt nouissimi] id ē huius miles hic et abiecti [p̄mi] in futuro in sua exaltatione. vt patet Luc. xviii. Dis q̄ se humiliat exaltabitur [et primi] in estimatiōe hominū in p̄nti erūt quādoqz [nouissimi] in iudicio dei q̄ est scrutator et cognitor cordiū [Multi em̄ sunt vocati] Ly. scz ad fidē [s̄ pauci electi] ad gl̄iam. vñ gre. Multi ad fidē veniūt s̄ ad celeste regnū pauci pducunt. Matb. vii. Arta ē via q̄ ducit ad vitam et pauci inueniūt eā. et lata et spaciōsa ē via q̄ ducit ad p̄ditōem: et multi ambulāt per eam.

Dominica in septuagesima euāgelium scdm Lucam. viij.

In illo tēpe. Cum turba plurima cōuenirēt et de ciuitatib⁹ p̄perarēt ad iesum: dixit p̄ similitudinē **Exiit q̄ seminat seminare semē suū** Et dū semiat aliqd̄ cecidit sec⁹ viā et sculcatū ē: et volucres celi comederunt illud. et aliud cecidit supra petram et natū aruit. quia non habebat humorē. et aliud cecidit in spinas: et simul exorte spine suffocauerunt illud. et aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructuz cētuplum. Hec dicens clamabat. **Qui hz aures audiēdi audiat** Interrogabāt autē eum discipuli eius que esset hec p̄bola. Quib⁹ ip̄e dixit. **Vob datum ē nosse mysteriū regni dei. ceteris autē in p̄bolis: vt vidētes non videāt: et audiētes nō intelligāt.** Est autē hec parabola

Semen est verbum dei. Quod autem secus viam hi sunt qui audiunt. de inde venit diabolus et tollit verbum de cordibus eorum ne credentes salui fiant. Nam quod supra petram: hi sunt qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum: et hi radicem non habent. quia ad tempus credunt: et in tempe temptationis recedunt. Quod autem inter spinas cecidit: hi sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et diuitiis et voluptatibus vite euntes suffocantur: et non referunt fructum. Quod autem in terram bonam hi sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent. et fructum afferunt in patientia.

Postilla
Lum turba plurima conueniret
 Luc. viij. Mat. xij. Historia huius euang. facta est in ap. primo die. anno xpi. xxxij. indictione. v. An initium illius euangelij scribit sanctus Lucas in principio illius cap. quod ipse xps iter faciebat per ciuitates et castella predicans et euangelizans regnum dei: et xij. ap. cum illo. Et mulieres aliquae quae erant curatae a spiritibus malignis et infirmitatibus. Maria quae vocatur magdalena de qua septem demonia eiecerat. et iohanna uxor chuse procuratoris herodis. et susanna et aliae multae quae ministrabant ei de facultatibus suis etc. Tunc sequitur hodiernum euang. [Lum turba plurima conueniret] Hoc. in quo explicat predicatiois xpi gratiositas ad quam tot homines conueniebant [et de ciuitatibus] non tamen de villis rurales: sed etiam de ciuitatibus ciues [conueniebant ad eum] scilicet xpm. et in hoc etiam annotat turbam feruorem et deuotionem [quod conueniebant] non quodam in principio: quodam in medio: et quodam in fine sermonis: sed simul conueniebant ut audiret verbum dei [dicitur per similitudinem] Glo. inter li. pabolam. quare loquebatur in pabolis. Respondet a simplicibus eius predicatio facilius retineretur [Exiit qui seminat] Hoc. sensus literalis est planus etc. Missus. scilicet dei filius a patre in mundum. Job. xvj. Exiit a patre et ueni in mundum [qui seminat]. i. cuius officium est seminare [semen] scilicet uerba exteriora secundum assumptam humanitatem. et interiora secundum deitatem. propter hoc enim officium uenit in hunc mundum

ut scilicet semine doctrine in mundum spargeret: ut patet Luc. x. Aliis ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei. quod: tunc missus sum. [et dum seminat] b. subdit dicitur auditoribus dei. modo dicitur textum euangelij usque ibi [Qui habet aures audiendi audiat] unde Crisostomus hic seminator: postquam pabolam presentis euang. proposuit: dixit. [Qui habet aures audiendi audiat] ubi cum hoc uerbum in diuinis scripturis ponitur: excitatio est mentis ad intelligendum misterium: quod [haec uerba dicens clamabat.] scilicet ut attendat audiret [qui habet aures] Hoc. b. dicebat: quod omnes habebant aures sed non omnes audiebant ut intelligerent et bene agerent. Pro quo sciendum quod triplex est auditus. Primus est nature sensitivae. secundus interioris intelligentiae. tertius obedientiae. de quo triplici auditu dicitur in ps. cxlij. Audi filia: quod ad primum. et uide: quod ad secundum. et inclina aurem tuam: quod ad tertium. [ubi interrogabant autem eum discipuli eius quod esset haec pabola] Glo. non interrogabant eum statim in presentia populi: sed cum esset solus: ut habet Mat. xij. [quod] scilicet discipuli interrogantibus [dixit: uobis] quod fideles estis. [datum est uos scire misterium regni dei]. i. intelligentiam scripturarum [ceteri autem in pabolis]. i. phariseis et iudeis incredulis [non uidentes]. i. uideri se reputantes [non uideant] uelut uidentes foris humanitatem: non uideant interioris diuinitatem. scilicet oculo fidei. uelut uidentes foris miracula non uideant interioris uirtutem dei operantem [et audientes] scilicet uerbum experiri [non intelligat] sensum spirituale interius [est autem haec pabola] hic subdit dominus pabole expositionem [semen est uerbum dei] dicitur autem semen uerbum dei propter similitudinem. primo quod semen quod seminat nisi sub terra condatur sine fructu manebit. sic uerbum dei quod in predicatione audit: nisi in profundo memoriae seruetur: omnino perditur. Unde dauid in ps. cxvij. In corde meo abscondi eloquia tua ut non peccet tibi. Secundo quod semen sine beneficio solis non crescit: sic uerbum dei predicatum sine gratia dei adiuuante inutile existit. Et hoc est ratio quare in principio sermonis gratia imploretur: et sanctorum inuocatio. ut scilicet quod possibilitas nostra non obtinet eorum nobis intercessione donec. Tertio propter necessitatem reficiendi. nam sicut semen est materia panis ad refectorem corporis: sic uerbum dei est materia predicationis ad refectorem anime. ut patet Deut. viij. Non in solo pane uiuit homo: sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Unde Greg. lib. 7. metis est uerbum dei. postmodum subdit hic auditoribus dei quattuor dicitur [quod autem secus uiam]. i. una pars seminis cecidit secus uiam. i. in cor uanitati et uoluptati expositum [et concucatum est] Concucatio transeuntium significat carnales affectiones [et uolucres celi comederunt illud] per uolucres intelliguntur demones. ergo comestio uolucrum significat suggestionem demonum. Unde subdit.

[deinde venit diabolus et tollit verbum] id est memoria verbi [de corde eorum ne credentes salui fiant] invidet enim diabolus saluti hominum. Salus autem per fidem habetur: ut patet Lucam. vii. fides tua te salvum fecit. [nam quod supra petram] huiusmodi sunt duri et rebelles per superbiam [quod cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum] quales in audiendo predicationem delectantur: sed cum de predicatione recedunt statim decedunt a proposito bono quod habuerunt [et huiusmodi radicem non habent] sed per funde firmitatis. Ratione autem quare arborum radices non habent aliquando est. quia nimis sepe transplantantur. et huiusmodi frequenter de bono ad malum mutantur: et ideo non radicantur in bono. unde subdit [quia ad tempus credunt et in tempore temptationis recedunt] ut patet Ecclesiam. xviii. A mane usque ad vespam immutabitur tempus [Quod autem cecidit in spinas huiusmodi sunt.] scilicet anxii per cupiditatem temporalium. Divitie temporales spine vocantur. quia animam vulnerant et pungunt [et a sollicitudinibus] id est a cura superflua in acquirendo [et divitiis]. id est ab ipsa re et abundantia in possidendo [et voluptatibus]. id est a sequente luxuria divitiis utendo [eum suffocant] quia quando incipiunt cogitare de spiritualibus: statim se immiscet cogitatio de temporalibus. et prevalens suffocatur verbum [quod autem cecidit in terram bonam] id est in corde bonum et devotum [huiusmodi sunt qui in corde bono] per industriam naturalem [et optimam] per gratiam in verbum Christi [audientes verbum dei retinent] sed in memoria [et fructum afferunt in patientia.] Unde Matthei. xiii. dicit. Alii afferunt fructum tricesimum. ut qui sunt in statu conjugali. Alii sexagesimum. ut qui sunt in statu vidu-ali. Alii centesimum: ut qui sunt in statu virginali. Circa presens evangelium. ubi dicit. Erunt qui seminat seminare se men suam. dicit Hugo de prato. quod predicator: ubi dei hoc quod predicat verbo deus opere implere. ut si predicator predicat mundana preterita: debet et ipse facere. Si predicat abstinentiam et penitentiam: deus et ipse facere. Si predicat vitia fugere et virtutes habere: deus et ipse virtuosus esse. et sic de aliis. et sic docere verbo et exemplo. sic verus predicator dominus iesus fecit. ut patet Actuum. i. Lepit iesus facere et docere. Sequitur in evangelio. [Semine verbum dei] ubi diligenter est advertendum quod verbum dei est valde preciosum. quia comparatur corpori Christi. Unde Augustinus. Interrogo inquit vos fratres vel sorores. dicite mihi Quid vobis plus esse videtur: verbum dei an corpus Christi. Si vultis verum respondere hoc utique dicere debetis quod non sit minus verbum dei quam corpus Christi. Et ideo contra sollicitudinem observam quod nobis corpus Christi ministrat ut nihil ex ipso in terram cadat: tanta sollicitudine observemus ne verbum dei quod nobis erogatur dum aliud aut cogitamus aut loquimur de corde nostro depereat. Ex quo iam dicitur per quod scienter et ex proposito desidiose vel saltim preteritum audiunt

gravius peccant. Unde Augustinus. Et etiam allegatur in decreto. Non minus reus erit qui verbum dei negligenter audit: quam ille qui corpus Christi in terram cadere ex negligentia sua permisit. Hec ille. Quod specialiter intelligi potest de illo qui negligentia levi in terram sineret cadere eucharistiam. vel ille qui negligenter audit cum contemptu verbum dei. vel de illo qui non curat verbum dei audire in hijs que sunt de necessitate salutis que prius ignorat.

Dominica in quinquagesima evangelium secundum Lucam. xviii. capitulo.

In illo tempore. Assumpsit Iesus duodecim discipulos suos: et ait illis Ecce ascendimus hierosolimam et consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentibus et illudetur et flagellabitur et conspuetur. et postquam flagellaverint: occidetur eum: et tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellerunt Et erat verbum illud absconditum

ab eis: et non intelligebat quod dicebant. Factum est autem cum appropinquaret iericho: cecidit quidam sedebat secundum viam medicas. Et cum audiret turbam preterentem: interrogabat quid hoc esset. dixerunt autem ei quod iesus nazarenus transiret. Et clamauit dicens. Jesu fili dauid miserere mei. Et qui preibant: increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Stans autem iesus iussit illum adduci ad se. et cum appropinquasset: interrogauit illum dicens. Quid tibi vis ut faciam. At ille dixit. Domine ut videam. Et iesus dixit illi. Respice. Fides tua te saluum fecit. Et confestim vidit: et sequebatur illum magnificans deum. Et omnis plebs ut vidit dedit laudem deo.

Postilla.

Assumpsit iesus duodecim discipulos. Luc. xviij. Mat. xx. Marci. x. In hystoria huius euangelij facta est anno christi. xxxiij. xvij. kal. aprilis. feria. iij. luna. vi. indictioe. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus lucas in eodem capitulo quod christus dixit discipulis suis. Amen dico vobis. nemo est qui reliquit domum: aut parentes: aut fratres: aut uxorem: aut filios propter regnum dei et non recipiat multo plura in hoc tempore et in futuro seculo vitam eternam. post modum immediate sequitur euangelium illud. [Assumpsit iesus duodecim discipulos suos.] Hor. dominus iesus prouidens ex sua passione discipulos suos perturbatos. ideo predixit eis passionis penam: resurrectionis gloriam. ut cum eum morientem cerneret: resurrecturum non dubitaret. [et ait illi] sicut tamen suis secretariis et amicis [Ecce ascendum hierosolimam.] quod iherosolimam in motanis erat [et summabunt omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis]. id est de virginis filio. quod prophete scripserunt de passione christi futura. ut patet Jerem. xi. Quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam. Item Isai. liij. Sicut ovis ad occisionem ducet et quasi agnus coram tondente se obmutescet et

non aperiet os suum. Item Isai. liij. Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. Item Isai. v. Corpus meum dedi percipientibus: et genas meas vellentibus. faciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me. Hic notandum est cum carnis primum est tempus gaudij et leticie secundum consuetudinem mundi. scilicet comedere carnes et bibere vinum. et delitijs carnalibus perfrui. quare ergo sancta mater ecclesia in tempore iocunditatis commemorat nobis et ad memoriam reducit tristitia insignia passionis christi. Unde dicitur: ut quilibet audiens hodie predicare euangelium de passione christi sic trahatur a vanitatibus et gaudijs mundi. Unde sequitur. [Tradet enim gentibus.] Hora Tradit est christus primo a discipulo suo iuda iudeis ut patet Mat. xxvi. Quid vultis mihi dare ego vobis eum tradam. Secundo a iudeis potio pilato qui erat preses gentilis. Tertio traditus est e converso a pilato ipse iudeis ut flagellaretur et crucifigeretur et illuderetur. Primo enim illusus fuit in domo cayphe pontificis: dicentes. Prophetiza nobis christe: quoniam es qui te percussit. Secundo in pretorio herodis qui spreuit eum cum exercitu suo: et illudit ei cum veste alba. Tertio in atrio pilati ubi fuit coronatus et cum arundine in capite percussus: ut patet Mat. xxvij. Et genuflexo ante eum illudebant ei dicentes. Aue rex iudeorum. Quarto in patibulo crucis. ut patet Mat. xxvij. Mouentes capita sua dixerunt. Vach qui destruis templum dei. [et flagellabit] flagellatus enim fuit primo colaphis in facie. ut patet Mat. xxiij. Et colaphis eum ceciderunt. Secundo arundineto in capite. ut patet Mat. xxiij. Et accipiebant arundinem et percutebant caput eius. Tertio flagellatus in corpore. ut patet Job. xix. Tunc apprehendit iesum pilatus et flagellauit eum. [et conspuet] Consputus enim fuit primo a iudeis in domo cayphe. ut patet Mat. xxvij. Tunc expuerunt in faciem eius. Secundo a gentilibus in atrio pilati. ut patet Job. xix. Et uocabant ei alas pas et expuertes in eum et cetera. [Et postquam flagellauerint occidetur eum.] Unde Hor. Ecce magna crudelitas quod non sufficit eis alterum. scilicet vel flagellare vel occidere: sed utrumque. Unde pilatus flagellatum voluit dimittere secundum illud Job. xvij. Immediatum ergo illud dimitta. Sed iudei noluerunt: sed post flagellatos eum occidi procurauerunt [et tertia die resurget] in hoc perimitit eis consolacionem de veloci eius resurrectione. Et eius resurrectio exemplar est nostre resurrectionis [et ipsi nihil horum intellexerunt.] Zy. quod adhuc rudes etiam imperiti erant: ergo non intellexerunt. [Factum est autem cum appropinquaret iericho.] Supra iam christus predixit discipulis suis passionis infirmitatem. scilicet ne scandalizaret. Hic ostendit suam potentiam: et hoc per miraculosas ceca

illuminatōem. Unde q̄s terruit v̄bo confirmavit miraculo. Per p̄mū astruit in eis fides hūanitas: p̄ secūdū fides diuinitat̄. [*Ec̄ q̄daz sedebat sec̄ viam medicās: et cū audiret turbā p̄tereūtē*] multa em̄ turba p̄cedebat et etiā multa seq̄batur ibm. in q̄ ostēdit testimoniū doctrine [*interrogabat q̄d hoc essz.*] et hoc ē valde vtile interrogare de iesu. i. saluatore [*Dixerūt at̄ ei. qz ihs nazareus n̄ transiret Nazaren̄ ē dicit̄. qz in nazareth est p̄cept̄ et etiā ibidē nutrit̄*] et clamauit [*nō tm̄ clamore exteriori. s̄ etiā interiori. de q̄ d̄r in ps̄. cxviii. Clamaui in toto corde meo*] dices. fili dauid miserere mei [*quasi diceret. nō pecuniā s̄ miām peto. Et in hoc q̄ hic cec̄ clamauit. iesu fili d̄d miserere mei. cōfiteretur vtrāqz in x̄po naturā. s̄ hūanā in hoc q̄ dicit fili dauid. sc̄dm em̄ hūanā naturā nat̄ est ex p̄gēnie dauid. Et diuinam cōfiteretur in hoc q̄ dicit. miserere mei. Dei em̄ ē propriū misereri*] et q̄ p̄ibant increpabāt eū vt taceret.] Isti significāt hoies a bono alios retrahētes [*Ipe vero in iero maḡ clamabat. fili dauid miserere mei*] i quo nob̄ datur exemplū q̄ q̄to maḡ nob̄ occurrunt impedimēta tāto magis est clamādum et is uocandū diuinū auxiliū [*Stans aut̄ ihesus iussit illū adduci ad se in q̄ appet clemētia x̄pi. qz non dedignat̄ est stare et alloq̄ viles p̄sonas et pauperes. Vñ Hiero. Leco q̄ seq̄ nō poterat stat domin̄: et eū vocare iubet ne turba p̄hiberet. Hor. sic deberēt facere p̄ncipes nostri. s̄ cū stare vidēt paupes cōquerētes et facere vocare ad se vt audirēt eoz querimōias: facerētqz eis iusticiam expeditē. Sed iam potest dici de aliqb̄ illud Iste p̄mo. Pupillo nō iudicāt et causa vidue non ingredit̄ ad illos. [*Et cū appropinq̄isset interrogauit illū dices. Quid tibi vis vt faciā*] q̄si diceret. x̄ps nō sanat inuitos s̄ volūtarios. Vñ augusti. Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te [*at ille dixit. Dñe vt videā*] Ecce bona et discreta petio. Non em̄ petiit aurū et argētū: s̄ tm̄ lumen. Vñ ps̄. cxlv. Dñs illuminat cecos [*Ipe aut̄ dixit illi. Respice*] Nō apposuit manū nec aliquod vnguentū ad sanādum eū: s̄ solū verbū. qm̄ ipe dixit et facta sunt. [*fides tua te saluū fecit*] Hor. ex fide em̄ impetrat̄ sal̄ sp̄ūalis et etiā corp̄al̄ et confestim vidit [*Nihil em̄ mediū inter deū et factum dei. [*Et sequebatur illū*] Ecce signū perfecte illuminationis. s̄ in corpore et in anima [*magnificans deum*] Hor. id est magnū dices eū magnitudine virtutis. Unde ps̄. cxlvi. Magn̄ domin̄ noster et magna v̄tus ei. [*Et om̄is plebs vt vidit quod factū est*] non inuidet vt pharisei. [*Sed***

laudem dedit deo.] potentie dei: congratulando sanitati ceci. Unde circa p̄sens euangelium vbi dicit̄. Om̄is plebs vt vidit dedit laudem deo. sed heu hodie plures xp̄iani deum non laudant: sed dehonozant tripliciter. Primo q̄dam honozant mūdum exercētes diuersos malos ludos. et p̄ diuersas malas leticias. nūc laruis demonū: in signum q̄ sunt filij demonū vtēdo. nūc alijs paganis gestis vtēdo p̄ recreatōne: vtputa corporis: sed reuera p̄ corporis et anime destructōne. Secūdo alijs deum inhonozāt: corpus suū pascendo contra laudem dei. vt patet ad philippēses. iij. Quorū deus v̄ter ē. Et de illo deo quot miracula facit: quere in sermone discipuli super epistolas dñicales sermone. xlv. n. Tertio alijs hodie cōtra laudem dei ducūt choreas illicitas propter quas toties vnū saltum faciunt versus in infernū quoties vnū in chorea faciūt saltū. in tali em̄ est peccatū mortale. Unde auḡ. Om̄is motus petulātie saltus est in p̄fundū cloace. Et illa auctoritas etiam allegat̄ in summa vitioz in caplo de chorea.

Dñica p̄ma in quadagesima Euāgelij s̄m Matheum. iij. caplo.

In illo tempore. Duct̄ est iesus in desertū a spiritu: vt temptaretur a diabolo. Et cum ieiunaf-

exo. 24. / 2. 34.
1. 3. hej. 19.

set quadraginta dieb⁹ ⁊ quadragi-
ta noctib⁹: postea esuriit. Et acce-
dens temptator dixit ei. Si filius
dei es: dic vt lapides isti panes fi-
ant. Qui respondēs: dixit. Scrip-
tum est. non in solo pane viuit hō
sed in omī verbo quod pcedit de
ore dei. Tūc assumpsit eum diabo-
lus in sanctam ciuitatem: ⁊ statuit
eū supra pinnaculū templi: ⁊ dixit
ei. Si filius dei es: mitte te de or-
sum. Scriptū est em̄. quia angelis
suis mandauit de te: ⁊ in manib⁹
tollēt te: ne forte offendas ad lapi-
dem pedem tuū. Ait illi iesus rur-
sus. scriptum ē. Non temptab⁹ do-
minū deū tuū. Iterum assūpsit eū
diabolus in montem excelsum val-
de. ⁊ ostendit ei omīa regna mūdi
⁊ glīam eorū. ⁊ dixit illi. Hec omīa
tibi dabo si cadens adoraueris me.
Tūc dixit ei ihesus. Vade satha-
na. scriptum ē em̄. Dñm deū tuū
adorabis: ⁊ illi soli seruiēs. Tūc re-
liquit eum diabolus. ⁊ ecce angeli
accesserunt ⁊ ministrabant ei.

deuto. 8.

ps. 90.

deuto. 6.

deuto. 6. / 2. 10.

Hostilla.

Ductus est iesus in desertum
Matth. iij. Mar. i. Luc. iij. Temptat⁹ ē dñs ihe-
sus xps anno ei⁹. xxx. viij. id⁹ ianuarij. feria. ij. lu-
na. v. indictōne. iij. Ante intū illi⁹ euange. habet⁹
Luc. iij. factū est autē cū omīs popul⁹ baptizare-
tur a iohāne. ⁊ iesu baptizato ⁊ orāte aptū ē ces-
lū ⁊ descēdit spū sanct⁹ corpali specie sicut colū-
ba in ipm. ⁊ vox de celo facta ē. Tu es fili⁹ meus
dilectus in te cōplacui mihi. Et ipse ihesus erat
incipiens quasi annoz triginta. vt putabat fili⁹
ioseph. Iesus autē plenus spū sancto regressus ē
a iordane. tūc scz statim post baptismū [Ductus

ē iesus] s. spontanee in desertū] qd ē inter iheri-
ericho vbi quidam homo incidit in latrones vt
hī Luc. x. [a spū] scz sancto. [vt tēptaretur a dya-
bolo] Gor. voluit autē tēptari xps vt temptator
rem superaret: vt tēptatos confortaret: vt modum
vincēdi doceret. qz nemo potest esse sine tempta-
tionibus. vt patz Joh. viij. Militia est vita homi-
nis sup terram. [Et cū ieiunasset] Zira. vt carnē
suam innocētē p nobis inaceraret ⁊ exempluz
fidelibus daret etiā ieiunādi. [qdraginta diebus
⁊ quadraginta noctib⁹] non vltra ieiunauit: vt v-
tus diuinitatis diabolo celaret. qz etiam moyses
in mōte ⁊ helyas in itinere tot dieb⁹ ieiunauerūt
Aliter tamen ieiunauit xpus: ⁊ aliter moyses ⁊
helyas. Non ieiunauerūt vntē ppria sicut xps:
sed Moyses sustentat⁹ colloqo dei: vt hī Exodi
xx. Helyas vō ieiunauit in fortitudine cibi semel
sumpti. s. cuiusdam panis subcinericij. [Postea
esuriit] p hoc ostendit in se veritatē humane infir-
mitatis: ⁊ occasionez tēptatori dedit. ideo seqtur
[Et accedēs temptator] scz in spē humana. Ad
euidētiam huius temptatōnis aduertendum: qd
diabolus sciebat p pphetas qd xps futurus erat
verus deus ⁊ verus homo. vt habet expsse Isa.
ix. Paruul⁹ nat⁹ ē nobis ⁊ fili⁹ datus ē nobis ⁊ c.
sed nesciebat certitudinaliter: qd iesus nazaren⁹
esset ipse deus. ergo tēptando [dixit ei si filius dei
es] scz naturalis. ⁊ p osequēs ei equalis in ptate
[dic vt lapides isti panes fiant] Vñ Chrysosto.
Cogitauit apud se si poterit de lapidibus facere
panes: vere filius dei ē. si autē nō poterit: hō est.
[Qui mēdens] sapiēter nec diuinitatē ei⁹ poterat
ppēdere. [dixit. Scriptū est] Deut. viij. [nō i
solo pane] scz corpali [viuit homo. sed in omī ver-
bo qd pcedit de ore dei.] Zira. quod verificat⁹
non solum de vita spūali: sed etiam corpali. sicut
patz de Moyses qui ieiunauit quadraginta die-
bus ⁊ quadraginta noctibus: locutōne dei spūa-
liter ⁊ corporalit⁹ sustentat⁹. Unde Raban⁹. Si-
cut corpus humanū non pōt viuere sine terreno
cibo: ita ⁊ anima non pōt viuere sine dei verbo.
[Tūc] scz postq⁹ deuict⁹ est [assumpsit eum dya-
bol⁹] Gor. ⁊ hoc corpali. Et scdm aliquos eum
in brachijs portauit: scdm alios ad manū duxit.
Sciendū qd hoc non ē mirū qd xps filius dei per-
misit se a diabolo duci. Unde grego. in omel. qd
ergo mirum si se ab illo pmisit duci: qui se etiam
ptulit a mēbris illius crucifigi. s. a pilato ⁊ a iude-
is: q fuerūt mēbra dyaboli [in sanctā ciuitatez.]
id ē in iheri q dicebat sancta. qz diuino cultui de-
putata ppter tēplum qd erat ibi. nec erat licitum i

lege dñi alibi dō sacrificari [et statuit eū sup pīna
culū tēpli] **S**or: pīnaculū dicit de ambulatoriū
circa muros tēpli: vbi ascendebant sacerdotes
populo p̄dicantes [dixit q̄ ei. Si fili⁹ dei es: mitte
te te deo: sus] **L**y. quasi diceret. hoc v̄tute prop̄a
potes sine periculo. et etiā p̄pter misterīū angelo
rum tibi seruentiū [Scriptū est em̄. qm̄ angelis
suis mandauit de te et in manib⁹ tollēt te: ne for
te offēdas ad lapidē pedē tuū] **A**it illi ies⁹] **L**y. n̄
nihil mor⁹ vel indignatus. sed cū multa modes
tia scripturarū ei m̄dit [Scriptū est] **D**eutro. vi.
non tēptabis dñm deū tuū] **L**y. Tēptare em̄ de
um ē q̄rere exp̄imētum de dei v̄tute absq̄ neces
sitate: et hoc est peccatū. qz quādocūq̄ h̄z h̄o ali
qd qd p̄t facere fm̄ viam humanā ad euadēdū
pīculū non d̄z illud om̄tere q̄redo diuinū exp̄
rimētum. **E**t p̄pter hoc p̄batio ferri cādenti et du
ella tāq̄ illicita p̄hibent ab ecclia. **P**er hoc em̄
m̄det dñs ip̄s diabolo tēptanti ip̄m. qz cū posset
de pīnaculo tēpli descēdere p̄ viā humanā. s. p̄
gradus ad hoc factos in tēplo nō debebat p̄ ali
um locū descēdere. qz hoc eet deū tēptare [**Q**uē
assumpsit eū diabol⁹] **S**or. vt si non ex vno: tam̄
ex reliquo suparet [in montē excelsus va. de et oñ
dit ei om̄ia regna mūdi.] **L**y. nō est sic intelligē
dū q̄ ex illo loco p̄nt oia regna et om̄es ciuitates
determinate videri: s̄ ostendēdo diuersas partes
orbis dixit ei. **T**ale regnū ē in tali situ. et tale i ta
li. enarrādo breuiter magnitudinē et gl̄iam illoꝝ
regnoꝝ [et dixit illi. **H**ec om̄ia dabo tibi] quasi di
ceret. in oibus illis faciam te regē. **E**t hoc diabol⁹
lus arrogāter loq̄bat. non em̄ potuit facere: s̄ mē
tiebat. qz mēdax ē et p̄r ei⁹. s. mēdaci⁹ vt p̄z io. viij
[si cadēs] tāq̄ iferioꝝ: [adorauer̄ me] tāq̄ sup̄io
rē **E**cce diabol⁹ cultuz diuinū sibi nititur surpa
re. vnde et ab initio appetijt deo se similem fieri.
vt habet **I**sa. xliij [**T**ūc dixit ei iesus. vade satha
na.] id ē recede a me. quia aduersarius es verita
ti. hoc ait iesus quasi cum indignatōne quod nō
fecit in p̄cedētibus tēptatōnibus: ad ostēdendū
q̄ proprias iniurias debet homo patiēter porta
re: sed dei iniurias nullo modo sustinere. et hanc
veritatē per scripturam cōfirmat dicens [**S**criptuz
est] **D**eut. vi. [**D**ñm deum tuū adorabis.] **L**y. ra.
adoratōne latrie q̄ soli deo debetur. sancti autez
venerari possunt veneratōne dulie [**T**ūc reliq̄t
eum diabolus] tanq̄ confusus ex dei triumpho.
[**T**ūc accesserūt angeli et ministrabāt ei.] sicut
domino vero proprii serui. **E**x hoc apparet diu
initas ch̄risti. quia nulla natura ē sup̄ angelicam

nisi diuina. **C**irca presens euangelium vbi dicitur.
vt temptaret a diabolo lucifero. vbi notandum:
q̄ lucifer fuit d̄ summo ordine superioris ierarchie
et in illo ordine sup̄imuz ordinē tenuit: cui tanq̄
p̄ncipi de singulis ordinibus magna multitudo
adhesit: quos om̄s secum duxit. **L**ucifer autē di
ctus ē. quia p̄ cetens luxit: siveq̄ pulchritudinis
consideratio euz excecavit: subditosq̄ habere vo
luit: et nulli subiectus eē concupiuit. **P**rimū ho
minē tēptauit et vicit: ch̄ristum tēptauit et victus
est. potestatem suam tūc amisit quam in volumis
tēporibus recuperabit. nūc ligat⁹: s̄ in fine mū
di soluetur.

Dñica secūda in quadragesima euāgelium
fm̄ **M**atheum. xv.

In illo tpe **E**gressus ihe
sus secessit in partes ty
ri et sydonis: et ecce muli
er chananea a finib⁹ illis egressa:
clamauit dicens ei. **M**iserere mei
fili dauid filia mea male a demōio
veratur. **Q**ui non respondit ei v̄
bum. **E**t accedētes discipuli ei⁹ ro
gabant eum dicētes. **D**imutte eā:
quia clamat post nos. **I**p̄e autem
respondens ait. **N**on sum missus
nisi ad oues que perierūt domus
israel. **A**t illa venit et adorauit eū
dicens. **D**omine adiuua me. **Q**ui
respondens ait. **N**on est bonū fu
mere panem filioꝝum et mittere ca
nibus. **A**t illa dixit. **E**tiam domi
ne. **N**am et catelli edunt de micis
que cadunt de mensa dominorum
suorum. **T**ūc respondens ihesus
ait illi. **M**ulier magna est fides
tua: fiat tibi sicut vis. **E**t sanata
est filia eius ex illa hora.

Mostilla,

Egressus iesus secessit in ptes

tyri & sydonis &c. **Matth. xvi. Mar. vi.** Hystoria huius euangelij facta est anno xpi. xxxij. viij. id. maij feria. vi. luna. xix. indictōne. v. Ante initium illius euangelij scribit sc̄tus mathe⁹ in eodē caplo qd̄ xpus dixit discipulis suis. **Dis plātatio quam nō plātāuit pater me⁹ celestis eradicabit. sinite illos: sc̄z phariseos & scribas. ceci sunt & duces cecorum.** **Ecc⁹ autē si ceco ducatū p̄stet ambo i foueam cadūt.** Tūc postmodū seq̄tur euangelij hodiernum [**Egressus iesus.**] sc̄z de terra gerazenoz relicus scribis & phariseis calūniatorib⁹ suis q̄ ex b̄ calūniabant q̄a discipuli xpi trāsgrederētur traditiones semoz: & nō lotis manibus manducarent. et hoc ip̄i pharisei putabāt esse grāde pct̄m. **Chri⁹ stus autē dixit. Nō lotis manib⁹ māducare non coinq̄nat hominē: sed q̄ de corde exeūt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicationes: furta: falsa testimonia & blasphemie. hec sunt q̄ coinq̄nat hōiem** [**secessit in ptes tyri & sydonis**] tyrus & sydon sunt ciuitates gentiū site in terra p̄missionis p̄pe montē lybani [**Et ecce mulier chanaanica**] sc̄z natione. nam chananici habitauerūt in terra p̄missionis ante filios israhel. nec poterāt per eos totali extirpari. vnde ista mulier ab illis que remāserāt descēderat. **Ista autē mulier audivit de miraculis iesu xpi. & ideo firmiter credebatur q̄a filiam suam sanare poterat.** [**a finib⁹ illis egressa**] **Et ut habet Mar. viij. p̄mo venit ad iesum intra domū. s̄ quia eā ibi nō exaudiuit secuta est eū in itinere.** [**clamās. Miserere mei fili dauid**] Audierat em̄ xps p̄missus iudeis descēdere de genere dauid. ergo clamauit. miserere mei fili dauid [**filia mea male a demonio vexat.** **Qui nō r̄ndens ei vbum**] hec ē p̄ma duritia quam chri⁹ stus ostēdit huic mulieri nō p̄pter indignatōez sed ut ex p̄seuerātia ip̄ius i p̄ce firmitas fidei ei⁹ & deuotio ostēderet discipulis ut ip̄i discipuli p̄ ea rogarēt sic ostēderet nos sc̄toz p̄cib⁹ indigere **Un̄ seq̄tur** [**Et accedētes discipuli ei⁹ rogabant eū p̄ ea d̄ ceteros. Dimitte eā q̄ clamat post nos**] **Ly.** Non erāt ad hoc. ex cōpassiōe vidētes fidē & deuotōem mulieris [**Sp̄e autē r̄ndēs ait. Nō sū missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israhel**] **Ista fuit secūda duritia xpi ad mulierē istam. q̄si diceret eā nō esse de ouib⁹ isrl. i. dei. & p̄ p̄seq̄ns reliq̄s batur qd̄ ip̄a erat de ouibus diaboli.** **Lyra.** Antiquis patrib⁹ iudeoz fuit facta p̄missio de chri⁹ sto sicut ab ahe & dauid. s̄ quia iudei p̄ maiori par-

te fidem chri⁹ sti repulerunt: & gentiles eam susceperunt. ideo dicit hieronym⁹ Non dixit chri⁹ stus hoc quin etiam ad gētiles missus sit. **Lum autē mulier videret nihil posse impetrare per apostolos: tunc p̄sonaliter p̄pius accessit.** **Unde sequitur.** [**At illa venit & p̄cidit ad pedes eius & adorauit eum.**] scilicet tāq̄ dñm & creatorem omnium creaturarū: tāq̄ deum celi & terre. tāq̄ p̄ceptorem angelozum & hominū. [**dicens. Domine: adiuua me**] **Et quia filie infirmitatem suā existimat. ideo dicit. Domine adiuua me.** [**Qui respōdēns ait. Non est bonum sumere panē filiorum & mittere canibus.**] **Hec est tertia duritia qd̄ eam canē appellauit: & non esse dignam panē.** [**At illa dixit. Etiam domine.**] **Hic ostenditur humilitas mulieris huius: qd̄ ip̄a fatebatur se esse canē dicēs.** [**Etiam domine**] quia verum est quod dicit. nec peto panē integrū: sed micā [**Nā & catelli edunt de micis que cadūt de mēsa dominorum suozum.**] quasi diceret: qd̄ sicut catelli aliqua modica: vtpote micas cadentes de mēsa percipiunt sic & ego gētilis debeo saltem modicum quid p̄cipere de beneficijs tuis. **Querit hic quare chri⁹ stus huic mulieri tantam ostendit duritiā.** **Respondeo hieronym⁹. Hoc fecit ut exemplum p̄seuerantie nobis daret: & eius fidem & constantiam probaret: & probatam manifestaret** [**Tunc respondens iesus ait illi. O mulier magna est fides tua.**] **Jacobus parisiensis.** **Hoc patz ex b̄: qd̄ filiam non secum adduxit ad iesum: sed eaz dimisit in domo: nec chri⁹ stum ad eam petiuit. quia credebatur eum posse filiam suam liberare solo v̄bo** [**fiat tibi sicut vis**] **Lyra.** quasi diceret. fides tua hoc meretur. **Chrysostomus.** **Hic ostēditur q̄rum valet constantia oratōis. quia quod apostoli nō obtinuerūt: ista perfecit.** [**Et sanata est filia ei⁹ ex illa hora.**] sc̄z quando sermo chri⁹ sti processit ex ore eius. quia cum rediit domū: inuenit filiaz sane mentis & plene liberatam & sanatam. **Lycia presens euangelium vbi dicitur.** [**filia mea a demonio vexatur.** notādum qd̄ ad hoc qd̄ q̄s non possideatur a dyabolo duo valent. **Primum** vt q̄s sibi a peccato caueat: p̄sertim mortali. & si incidit: statim conuertatur. quia i talem demon potestatem non habet: vt probat **Cassianus** in collatione patrum per exemplum de sancto **Anthonio.** quem duo magi odientes per tres successive demones eijcere de cella sua conabatur. **Luz autē** b̄ius **anthoni⁹** tēptatōz amarissimā senēs oraret: & signo cruc̄ se muniret: sp̄ vacui demon

nes recesserunt. Et sic tandem magi illi a beato Antonio virtute crucis christi et fidei catholice discen-
tes ad fidem conversi sunt. Tunc diffinivit beatus an-
tonius nullatenus demones posse mentem cuius-
dam vel corpus invadere: nisi eam primum destituerit om-
nibus cogitationibus sanctis. et nisi prius mentem possi-
derint. Secundo valet fidei symbolum dictum vel cru-
cis signum pro se vel suis impressum. Exemplum patet
in dialo. Grego. li. iij. ca. vij. de iudeo custodito
per signum sancte crucis.

Die tertia in quadragesima. Evangelium
secundum Lucam. xi.

In illo tempore. Erat Jesus
eiciens demonium et illud
erat mutum. Et cum eiecisset
demonium locutus est mutus et admi-
rate sunt turbe. Quidam autem ex
eis dixerunt. In beelzebub principe
demoniorum eicit demonia. et alij
temptantes signum de celo querebant ab
eo. Ipse autem ut vidit cogitationes
eorum dixit eis. Quomodo regnum in se di-
uisum desolabitur: et domus supra do-
mum cadet. Si autem et sathanas in se
ipsum diuisus est: quomodo stabit regnum

eius. quia dicitis in beelzebub eice-
re me demonia. Si autem ego in be-
elzebub eicio demonia: filij vestri
in quo eiciunt. id est ipsi iudices vestri
erunt. Porro si in digito dei eicio
demonia: profecto puenit in vos re-
gnum dei. Cum fortis armatus custodit
atrium suum: in pace sunt ea que possidet
si autem fortior illo superueniens vicerit
eum: uniuersa arma eius auferet in que
bus confidebat: et spolia eius distribu-
et. Qui non est mecum aduersus me est.
et que non colligit mecum dispergit. Cum
imundus spiritus exierit ab homine ambulat
per loca inaquosa: quare requiem non
inueniens: dicit. Reuertar in domum
meam vnde exiui. Et cum venerit: inue-
nit eam scopis mundatam et ornata: et
tunc vadit et assumit alios septem
spiritus secum nequiores se. et ingressi ha-
bitant ibi: et sunt nouissima hominis illius
peiora prioribus. Factum est autem cum hec di-
ceret extollens vocem quidam mulier de
turba: dixit illi. Beatus venter que te
portauit et ubera que suxisti. At ille
dixit. Quinimo. beati que audiunt
verbum dei et custodiunt illud. Postul.

Erat iesus eiciens demonium
Luc. xi. Mat. xij. Mar. iij. Hoc euangelium factum
est anno ipi. xxxi. kal. decembris. fena. v. indictione
iij. luna. xvij. Ante initium illius euangelij scribit
sanctus Lucas in eodem capitulo. Factum est cum esset
iesus in loco quodam orans: ut cessauit dixit vnus ex
discipulis eius ad ipsum. Domine doce nos orare. si-
cut Iohannes docuit discipulos suos. Et ait illis
cum oratis dicite Pater noster qui es in celis: san-
ctificetur nomen tuum etc. Tunc postmodum sequitur
euangelium hodiernum. Erat iesus eiciens dem o-
nium. Porro. Conuenienter autem post documentum oras

tionis ponit miraculum expulsionis demonis. quia hic est vnus effectus orationis. vt patet Marci ix. Hoc genus demoniorum in nullo potest exire: nisi in oratione et ieiunio [et illud] scilicet obsessum non demonium [erat mutum] hoc scilicet ab effectu. quia mutum faciebat hominem. et Marci. xij. habet quod etiam cecus erat. et Marci. ix. quod etiam surdus erat. vnde Beda. In vno homine tria perpetrata sunt miracula. cecus videt. mutus loquitur. possessus a demonio liberatur [et cum eiecisset locutus est mutus: et admirare sunt turbe] scilicet simplices et minores. maiores autem calumniabantur miraculum et blasphemabant. Unde sequitur [Quidam autem] scilicet scribe et pharisaei [dixerunt. i. beelzebub princeps demoniorum eiecit demonia] miraculum illud erat publicum. et ideo denegare non poterant: sed pervertere conabantur: dicentes quod virtute demonis factum esset. Quod diuini enim et inuidia peruertunt iudicia: et facta interpretantur ad deteriores partem. Scribe autem et pharisaei valde oderunt christum quia acriter arguebat eorum vicia. et ideo miracula diuina virtute facta dixerunt fieri arte magica scilicet in beelzebub princeps demoniorum. Unde Beda. Lul' idola latiae a rege ciuitatis niniue ortum habuit: qui de morte patris sui nomine bel intantum doluit quod ob memoriam sui auream statuam patris sui imaginem et similitudinem habentem fecit: quam habuit in tanta reuerentia: vt si aliqui fugitiui vel facinorosi ad eam confingerent: erant securi de vita sua. ideo ceperunt et honores diuinos ei scilicet imagini exhibere: videntes regi placere in hoc: quo exemplo ceteri de locis adiacentibus in honore patrum suorum statuas aureas fecerunt. et sic creuit idolatria. Beelzebub interpretatur vir muscarum: siue habens muscas: quia muscae congregantur ad idolum illud propter cruorem animalium que ibi imolabantur. In predicto autem simulachro dicebant iudei principem demoniorum habitare: tamen quia illud dicitur primum fuisse idolum: sicut dicitur in hystorijs. tunc quia cultus eius apud gentes generalior erat atque celebrior. et per ipsum dicebant christum eiecere demonia. hoc autem ex magna inuidia. Unde Eryf. Inuidus non querit quid dicat: sed solum vt dicat [alij temptantes signum de celo querebant ab eo] Glo. fortassis querebant descensum ignis de celo: sicut factum fuit in tempore helye. iij. Regum. xvij. aut manne per descensum sicut tempore moysi. vt patet Exo. xvi. vel sicut tempore Josue

sue sol stetit spacio vnus diei. Josue. x. vel sicut tempore Ezechi. sol retrocessit decem gradibus vt habetur Ysa. xxxvij. [Ipse autem vt vidit cogitationes eorum] Beda. Non ad dicta: sed ad cogitata Christus respondit. vt vel sic compellerentur credere patri eius: qui cordis occulta videbat. Hoc enim non potest demon: nec aliqua creatura: sed solus deus: vt et ipsi in sua scriptura habebant. Unde. iij. Regum. viij. Tu solus nosti corda filiorum hominum. Item primi Regum xvi. Homo videt ea que patent deus autem intuetur cor: [Dixit eis. Dimne regnum in se diuisum desolabitur. id est destruetur. Nam vt dicit Hieronymus. Parue res concordia crescunt. discordia maxime res dilabuntur. Unde Aristoteles. Omnis enim virtus vnita fortior est seipsa dispersa [et domus supra domum cadet] Glo. domus supra domum cadit cum habitatores vnus domus a familia alterius domus opprimuntur [si autem sathanas in seipsum diuisus est] scilicet ita vt vnus expellat alium [quomodo stabit regnum eius] id est potestas eius [Si autem ego in beelzebub eiecio demonia] vt vos dicitis [filij vestri] id est apostoli qui secundum carnem a iudeis nati sunt [in quo eieciunt] quasi diceret. si filij vestri. id est apostoli quibus dedit potestatem super demonia in nomine meo demonia eieciunt. iniquum est dicere me in virtute beelzebub demonia eiecere: [Ideo ipsi iudices vestri erunt] quia existentes assessores mei in finali iudicio sententiam meam approbabit [Porro si in digito dei] id est in virtute spiritus sancti: qui bene digito comparatur. Sicut enim digitus procedit a corpore et manu: sic spiritus sanctus procedit a patre et filio [profecto peruenit in vos regnum dei] hoc. sententia diuini iudicij. Unde Augustin'. Regnum dei est potestas iudiciaria qua damnantur impij: et a fidelibus secernuntur [cum fortis armatus] id est diabolus [custodit atrium suum] hoc. id est mundum. quia diabolus ante aduentum filij dei in mundo sine contradictione principabatur [in pace sunt oia que possidet] id est omnes peccatores qui obediunt et fauent ei in pace sunt quantum ad diabolum. Unde Gregori'. Illos pulsare negligit quos quieto iure possidere sentit [Si autem fortior eo superueniens] scilicet christus [vicerit eum: vniuersa arma eius auferet in quibus confidebat] Christus enim cum factus fuit homo inuasit diabolum: et arma eius abstulit. id est astutias et nequitas ipsius [et spolia] id est homines

ab eo deceptos christus per se et consequenter per apostolos suos ad noticiam veritatis et fidei sancte trinitatis reuocauit: que spolia christus distribuit cum fideles suos custodie angelorum mancipauit: et dona spiritus sancti eis tribuit: resistendo amplius temptationibus suis [qui non est mecum contra me est] quasi diceret secundum Beatum Gregorium. Opera mea non conueniunt cum operibus diaboli. Ego enim volo bonum: ille vero malum. ego amo humilitatem. ille superbiam. ego diligo castitatem: ille luxuriam. ego volo animas saluare: ille perdere. [Et qui non colligit mecum] in unitate fidei et dilectionis dei et proximi [dispergit] quia sicut officium christi est dispersa congregare: sic econuerso officium diaboli est congregata dispergere. Cum immundus spiritus eierit ab homine [scilicet per contritionem: confessionem: et veram penitentiam] ambulat per loca inaquosa [id est arida. et intelliguntur corda fidelium in quibus exsiccatu est humor mundane lasciuie qui diabolo resistunt non consentientes suis suggestionibus ut peccent. sed viriliter resistent sibi] [qui] rens requiem et non inueniens [quia] ibi requiescit spiritus sanctus per bonas meditationes. spiritus malignus illuc intrare non audet [dicit] reuertar in domum meam [scilicet que olim erat mea] [unde exiui] id est expulsus sum per penitentiam [Et cum venerit inuenit eam scopis mundatam et ornatam] scilicet per penitentiam et vacantiam bono operi. Unde necesse est vere penitenti ut semper aliquid boni operis faciat: ne diabolus inueniat eum ociosum [Tunc vadit et assumit septem spiritus nequiores se] per septenarium numerum intelliguntur septem peccata mortalia. Unde Gregorius. Magdalena septem demonia habuit quoniam in suis vitis plena fuit [et in grege si habitant ibi] quia de domo dei fit habitatio demonum [et erunt nouissima hominis illius peiora prioribus] quia quodlibet peccatum in recidiuante peius est quam simile ante reciduum propter ingratitude[m] [factum est autem] cum hec diceret scilicet christus loquendo contra iudeos ipsos redarguendo [extollens vocem] scilicet in christi commendationem [quedam mulier de turba] Hora. non diues: non nobilis: sed de communi plebe. quia fuit sancta marcella famula sancte Marthe que audiens christum a iudeis et phariseis blasphemari et dehonestari: et non valens ulterius sustinere: ad laudem filii dei et confutationem iudeorum et phariseorum et scriba-

rum prouipit in laudem filii et matris dicens. [Beatus venter qui te portauit] et sic matrem dei ex filio laudat. quia ab ipso filio habet gratiam et gloriam. Et vere beatus venter. quia ibi deus factus est homo. eternus temporalis. immortalis mortalis. ut patet Johannis primo. Et verbum caro factum est [et uerba que sumpsisti] scilicet a quibus alimentum lactis suscepisti [At ille dixit. Quinimo] quasi diceret. non tantum illa est beata que me portauit in utero suo et lactauit me ex uerbis suis: immo etiam [Beati qui audiunt verbum dei] aure interius corde credentes [et custodiunt illud] opere implentes. quia non auditores legis iustificabuntur: sed factores legis ut patet Romanorum. ij. Beati ergo in spe in presenti: sed in futuro in re. Circa presens euangelium ubi dicitur Erat Jesus eiciens demonium et illud erat mutum. Queritur cum christus fecit multa miracula: et suam misericordiam pluribus hominibus indulset: eos ab infirmitatibus liberando: quibus vel cui suam misericordiam magis dicit exhibuisse. Respondetur quod dominus Jesus christus ut dicunt doctores Augustinus Hieronymus. Chrysostomus nunquam liberauit aliquem corporaliter quin etiam spiritualiter. et nunquam partem liberando quin etiam totum hominem liberaret. Nihilominus si habemus respectum ad grauitatem cum una infirmitas sit grauior: alia. a grauiori liberando infirmitate dicitur misericordius se habuisse. Sed queritur: que tamen inter alias est maior infirmitas. Respondetur quod illa que totum occupat hominem: et corporaliter et spiritualiter plus quam illa que solum corporaliter. Sed que est illa. Respondetur quod possessio hominis a diabolo. in alijs infirmitatibus corpus affligitur et anima non: quia stat in suo sensu. sed quando homo a diabolo inuaditur et vexatur. ut patet experientia tunc quo ad animam homo affligitur et rationis usu priuatur: et deinde corpus vexatur. Ergo dominus noster Jesus christus hominem a diaboli manibus liberando suam misericordiam magis in his quam in alijs ostendit.

Dominica media in quadragesima. Euangelium secundum Iohannem. vi.

In illo tempe. Abijt Je-
sus trās mare galilee qđ
est tyberiadis: 7 seq̄bat̄
eū multitudo magna. qz videbant
signa que faciebat sup his q̄ infir-
mabātur. Abijt ergo in montē iē-
sus: 7 ibi sedebat cū discipul̄ suis.
Erat aut̄ primū pasca dies fest̄
iudeoz. Luz subleuasset ergo ocu-
los iesus 7 vidisset quia multitudo
maria venit ad eū: dixit ad philip-
pū. Unde emem̄ panes vt man-
ducēt hi. hoc aut̄ dicebat tēptans
eū. Ip̄e em̄ sciebat qđ esset factu-
rus. R̄ndit ei philipp̄. Buc̄etoz
denarioz panes nō sufficiunt eis
vt vnusquisqz modicū qđ accipiat
Dixit ei vn̄ ex discipul̄ eius An-
dreas frater simōis petri. Est pu-
er vn̄ hic q̄ habet q̄ncqz panes or-
deaceos 7 duos pisces. sed hec qđ
sunt inter tātos. Dixit ergo iesus

Facite homines discūbere. Erat
aut̄ fenū multū in loco. Discubue-
rūt ergo viri nūero q̄si q̄ncqz milia
Accepit ergo Iesus panes 7 cum
gratias egisset distribuit discūbē-
tib̄. simulit̄ 7 ex piscib̄ q̄tū vole-
bāt. Et aut̄ impleti sūt dicit disci-
pul̄ suis. Colligite q̄ supauerant
fragmēta ne pereāt. Collegerunt
ergo 7 iplerunt duodecim cophi-
nos fragmētoz ex q̄ncqz panibus
ordeaceis 7 duob̄ piscib̄ que sup
fuerūt his q̄ māducauerāt Illi er-
go homies cū vidissent qđ fecisset
signū dicebāt. Quia h̄ ē vere pro-
pheta q̄ venturus est in mundū.

Postilla

Abijt iesus trās mare galilee
Job. vi. Math. xiiij. 7 Mar. vi. Hoc euāgelium
factum est anno christi. xxxij. ydus Aprilis. dñi
ca. luna. xxij. indictione. v. Ante initium illi⁹ euā-
gelij habetur Jobis. v. q̄ christus dixit iudeis 7
phariseis 7 scribis. Ego cognoui vos quia dile-
ctionem dei non habetis in vobis. Ego veni in
nomine patris mei 7 non accepistis me: si alius
venerit in nomine suo illuz accipietis. Quomo-
do potestis credere vos qui gloriam ab inuicem
accipitis. 7 gloriam que a deo solo est non queri-
tis. Nolite cogitare quia ego accusatur⁹ suz vos
apud patres. est qui accusat vos moyses. in quo
vos speratis. Si enim crederetis moysi: crederetis
forsitan 7 mihi. De me enim ille scripsit. si au-
tem illius litteris non creditis: quomodo verbis
meis credetis [Post hec abijt iesus trans mare
galilee] Iudei enim querebant christum interfi-
cere: 7 non erat adhuc tempus passionis sue. iō
abijt trans mare galilee. 7 tunc pavit multitudi-
nem in deserto. Et istud miraculum factum ē in
principio tertij anni predicationis Christi circa
pasca. in quo die festo decollatus fuit sanctus io-
hannes baptista. Itē notandū s̄m Nicolaū d̄ ly-
ra q̄ mare galilee ē qđā lac⁹ magn⁹ p̄ que trās-
iordan⁹ fluit 7 d̄ mare s̄z modū loq̄ndi hebra

cū in quo om̄is cōgregatio magna aquarū vo-
catur mare. ⁊ dicitur mare galilee a puincia vel regi-
one: sicut mare anglicanū. ⁊ dicitur mare tyberiadis
ex noie ciuitatis edificata in littore q̄ antiq̄t̄ ces-
nezareth dicebat. Sed ab herode tetrarcha ree-
dificata ⁊ ampliata Tyberias est vocata in ho-
noꝛē tyberij cesaris. Et sequebat̄ eū multitudo
magna. q̄a videbāt signa que faciebat sup̄ his q̄
infirmabātur. vñ **Mat. vi.** Percurretes vniuer-
sam regionē illam ceperunt in grabat̄ eos qui se-
male habebāt circūferre vbi eū audiebāt esse: et
sanabat om̄es. **Subijt ergo in mōtes.** ⁊ quia
erat loc⁹ deuotōis ⁊ doctrine ap̄t̄. ⁊ ibi sedebat
cū discipul̄ suis. docēs eos ⁊ solādo eos. [erat
aut̄ primū pasca dies festus iudeoz.] Sciendū
s̄m **Tho.** d̄ aq̄no q̄ in sequēti pasca fuit christ⁹
crucifixus. vt habet **Job. xiiij.** vnde ab isto mira-
culo. s̄. de quib⁹ pamb⁹ vsq̄ ad passionē xp̄i flux-
it vnus ānus. Ad istud pasca nō ascendit xp̄s vt
aspectu suo nō excitaret furoꝛē ⁊ inuidiā iudeoz.
Cum subleuasset ergo oculos iesus ⁊ vidisset
quia multitudo maxima venit ad eū. sc̄z p̄p̄t̄ de-
uotionē. vnde d̄: **Mat. xiiij.** q̄ secute sunt eum
turbe pedestres de cinitatib⁹. ⁊. **Tantū em̄ de-
siderabāt audire xp̄m q̄ omiserūt apportare ali-
mēta: p̄pter qd̄ fuit necessariū fieri hoc miracu-
lum.** [dixit ad philippū] Sed quare nō querit a
iuda qui erat disp̄sator. **Tho.** sup̄ **Job.** q̄ philippus erat oriūduus de illa patria. ⁊
ideo specialem sollicitudinem gerebat de turba.
[Unde ememus panes vt māducēt hi. hoc aut̄
dicebat temptās eū] **Tho.** **Christus** nō quesuit
vt addisceret: s̄ vt philippū p̄baret. [ipe em̄ scie-
bat quid facturū esset. **Tho.** respōdit philipp⁹. du-
centoz denarioz panes nō sufficiūt eis.] ⁊. q̄. d̄.
paupes sum⁹. tātā pecuniā habere nō possum⁹.
⁊ si haberem⁹ nō sufficeret p̄ refectiōe eoz. iō se-
q̄tur. [vt vnusquisq̄ modicū qd̄ accipiat.] **Tho.** ⁊
est argumētū exp̄ssum q̄ xp̄s cū tota familia sua
nō habebat ducetos denarios. **Hodie tñ parū vi-
detur vni clerico vel ep̄o habere centum marcas
annuatī. ⁊ vniā bñ exp̄dāt.** [Dixit ei vnus ex dis-
cipulis ei⁹ **Andreas** fr̄at̄ symonis petri. **Est** pu-
er vn⁹ hic q̄ h̄z quinq̄ panes ordeaceos ⁊ duos
pisces.] ⁊ puer iste d̄: fuisse marcial⁹ q̄ fuit de pa-
rētela sancti petri ⁊ andree frat̄rū. vñ **Lris.** **An-
dreas** erat excellētior i fide q̄ philipp⁹ tñ nōdū
p̄fect⁹. q̄a videt̄ aliq̄lit̄ credidisse q̄ possēt p̄ chri-
stū mlt̄plicari panes isti. q̄ aut̄ addit. [s̄ hec qd̄
sunt int̄ tantos.] ostēdit ibecillitatē fidei ei⁹. pu-
tabat em̄ q̄ nō sic sufficeret pax sicut multū. nec

plene capiebat om̄ipotētia xp̄i. **Equaliter em̄ po-
terat** satiare multitudinē de paucis sicut de mul-
tis. [Dixit ergo iesus. facite homies discūbere.] .i.
ordinate sedere ad comedēdū. ⁊ ap̄t̄i obediētes
vbo xp̄i ita fecerūt. nō interrogantes qd̄ deberēt
homies comedere. [Erat aut̄ fenū mltū in loco.]
Tho. hoc interponit̄ ad ostēdēdū q̄ loc⁹ erat ap̄t̄
ad sedēdū. **Tho.** Terra em̄ illa valde calida est.
⁊ iō tēpestiu⁹ metūt q̄ nos hic in terris nostris
ergo circa pasca habuerūt fenū in prāt̄. [Discu-
buerūt ergo viri quasi nūero quinq̄ milia.] except̄
mulierib⁹ ⁊ puulis q̄ nō nūerant̄. s̄ s̄m legalem
psuetudinē. s̄ solūmō viri a viginti ānis ⁊ sup̄: a.
vt habet̄ **Nūeri. i. c.** Attēde s̄m **Hiero.** q̄ cuilibet
millenario correspōdebat vn⁹ panis. [Acceptit ḡ
iesus panes.] sc̄z in manib⁹ suis. **Tho.** ⁊ sic pa-
nes illi multiplicati sunt in manib⁹ suis vtute oi-
potētie sue. Et q̄ potuit panes illos sic mirabili-
ter multiplicare p̄t etiā panē in corp⁹ suū vt̄ere.
[⁊ cū gratias egisset.] id est cū bñdixisset panes
eo mō quo solitus erat bñdicere mēsam. In hoc
dat nob̄ exēplum vt in p̄ncipio mēse dicam⁹ bñ-
dicite q̄ sciūt: aut vnū pat̄ noster. ⁊ in fine mēse
gr̄as deo. quia om̄ia bona t̄palia sunt dona dei.
[distribuit discūbetib⁹.] **Tho.** nō ip̄e p̄ se. s̄ p̄ dis-
cipulos. dedit em̄ discipulis. ⁊ discipuli apposue-
rūt turbis. vt d̄: **Mat. xiiij.** [s̄ ex piscib⁹ q̄tuz
volebāt.] .i. vsq̄ ad saturitatē. [vt at̄ impleti sūt.]
id est abūdant̄ refecti. [Dixit discipul̄ suis.] n̄ tur-
bis. q̄a discipuli fuerunt seruitores. ⁊ ideo voluit
vt ip̄i reliq̄as leuarēt. [Colligite que sup̄auerant
fragmēta ne pereāt.] Precepit hoc xp̄s ad p̄fir-
matōem deitatis ⁊ manifestatiōem miraculi. **Tho.**
In hoc dat nob̄ xp̄ianis exēplum vt post p̄adū
reliq̄e nō disp̄dant̄: s̄ p̄pter paupes colligantur.
[Colligerūt ḡ ⁊ impleuerūt. xij. cophinos frag-
mētoz ex quinq̄ pamb⁹ ordeaceis ⁊ ex duob⁹ pi-
scib⁹ q̄ sup̄fuerūt his q̄ māducauerāt.] **Tho.** hoc di-
cit ad euidētia miraculi q̄ pl⁹ remansit q̄ a p̄nci-
pio appositū fuit. **Tho.** ex iaz dictis patet q̄ pares
erāt cophini nūero ap̄toz. in quo mōstrat̄ q̄ do-
ctrina ap̄toz p̄ totū orbē erat distribuēda ex reli-
quijs doctrine xp̄i. Illi ergo homies cū vidisset
qd̄ fecisset signū.] **Tho.** tā magnū ⁊ aptū ⁊ tam
optimū in multiplicatiōe panuz ⁊ in multitudie
reliq̄arū. [dixerūt. b̄ est vere p̄pheta.] **Tho.** iudei
sciebāt q̄ xp̄s erat p̄missus in lege p̄ moysen tā-
q̄ p̄pheta ceter̄ excellētior. vt habet̄ **Deut. xvij.**
**Propheta de gente tua ⁊ de fratrib⁹ tuis sic me
suscitabit tibi dñs de⁹ tuus ip̄m tanq̄ me audi-
es.** Hoc ē impletū in ip̄o dño nostro iesu christo.

¶ dicebāt [h̄ est v̄e pp̄ba]. i. ille magn⁹ pp̄ba p
 miss⁹ nob̄ a moyse [q̄ v̄etur̄ ē i mādū] ad ip̄s sal
 uādū. Sic at̄ n̄ venerit ali⁹ pp̄be, s̄ solū ad denū
 ciādū isti⁹ aduētū. Circa p̄ns euāḡi. vbi agit̄ d̄ il
 lo p̄uuiio q̄nq; panū. q̄rit̄ p̄mo q̄ mistri fuerit i il
 lo p̄uuiio. R̄ndet̄ q̄ discipuli xp̄i q̄b⁹ xp̄s dixit. fa
 cite hoies discūbere. Et marcial̄ fuit puer iste q̄
 h̄uit q̄nq; p̄aes. ⁊ duos pisces: vt h̄i i legēda sua
 Secūdo q̄rit̄ q̄t fuerit p̄uue. q̄a forte q̄nq; milia
 viroz. S̄z cur n̄ noiant̄ femie. cū tales hodie pl⁹
 q̄ vni seq̄ videāt̄ xp̄m i audiēdo s̄mōes i p̄cepti
 one eucharistie. ⁊ i eccliaz fr̄quentatione. R̄ndet̄
 theophil⁹. Scripture p̄suetudinē seq̄t̄ b̄ iobes. q̄
 scriptura solū a viginti ānis vsq; ad q̄nq;gita n̄ie
 rat viros ad bella aptos: sic ⁊ moyses fec̄ Nūe. i.
 Querit̄ tertio q̄s fuit mgr̄ ⁊ cocus i p̄uuiio. R̄n
 det̄ q̄ xp̄s q̄ accepit panes i man⁹ suas i signum
 q̄ sua potētia q̄ creauit celū ⁊ terrā. q̄ gubernat
 mūdū posset multiplicare panes. n̄ nouos panes
 creādo. s̄m̄ tho. i. iij. p̄te s̄ume. s̄ p̄iacētes multipli
 cādo [s̄i h̄t̄ ex piscib⁹ q̄t̄ivolebāt] q̄rto q̄rit̄ an pa
 nes isti ⁊ pisces fuerit optimi ⁊ sapidissimi. r̄ndet̄
 iacob⁹ ianuef. credēdū ē q̄ sic saltē i sua spē. ⁊ a
 s̄i h̄t̄ p̄bat p̄ cris. sup̄ illd̄ iob. ij. vbi xp̄s i nuptiis
 mutauit aq̄ i vinū vbi sic dicit̄: h̄a s̄t xp̄i mirac̄la
 vt mlto h̄is q̄ p̄ nat̄az s̄ūt speciosiora vt vtiliora
 fiāt. q̄nto q̄rit̄ cur n̄ vinū p̄p̄iauit hoib⁹ isti⁹ q̄s sic
 pauit q̄nq; p̄ab⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹. r̄ndet̄ q̄ potu
 it eē vt p̄aes ⁊ pisces p̄petatē h̄nef̄t tā cibi q̄ po
 tus. sic ēt adhuc hodie apotecarij sciunt p̄ficere
 electuaria cibi simul ⁊ pot⁹ naturā habentia.

Dñica in passiōe Euāgeliū s̄m̄ Jobem. viij.

In illo t̄pe. Dicebat Je
 sus turb̄ iudeoz ⁊ p̄nci
 pib⁹ sacerdotū. Quis ex
 vob̄ arguet me de pctō. Si v̄itatē
 dico vob̄: quare nō creditis mihi.
 Qui ex deo ē: v̄ba dei audit. pro
 p̄terea vos nō auditis: q̄z ex deo nō
 estis. R̄nderūt ergo iudei ⁊ dixē
 rūt ei. Nōne b̄ndicim⁹ nos: q̄z sas
 maritan⁹ es tu ⁊ demoniū habes.
 R̄ndit iesus. Ego demoniū non
 habeo: s̄z honorifico patrē meū: et
 vos ihonorastis me. Ego aut̄ nō
 q̄ro gloriā meā. Est q̄ q̄rat ⁊ iudi
 cet. Amē amē dico vob̄. si q̄s s̄mo
 nē meū fuauerit: mortē non vide
 bit i et̄nū. Dixērt ergo iudei. nūc
 cognouim⁹ q̄z demonium habes.
 abrahā mortu⁹ est ⁊ pp̄be: ⁊ tu di
 cis. si q̄s s̄monez meum fuauerit
 mortē n̄ gustabit i eternū. nūquid
 tu maior es p̄re n̄ro abrahā q̄ mor
 tu⁹ ē: ⁊ pp̄be mortui s̄ūt. Quez te
 ip̄m facis. R̄ndit ies⁹. Si ego glo
 rifico me ip̄m: glia mea nihil ē: est
 p̄r me⁹ q̄ glificat me: quē vos dici
 tis q̄z de⁹ n̄r ē ⁊ nō p̄gnouistis eū
 ego aut̄ noui eū. Et si dixerō quia
 nō scio eū: ero s̄i h̄s vob̄ mēdax. sed
 scio eū ⁊ s̄monē ei⁹ suo. Abrahaz
 p̄r vester exultauit vt videret diez
 me. vidit ⁊ gauisus ē. Dixērt er
 go ad eū iudei. Quinq;gita ānos
 nōdū habes: ⁊ abrahā vidisti. Vi
 xit eis iesus. Amē amē dico vob̄:
 anteq̄ abrahā fieret ego sum. Tu

lerunt ergo lapidēs vt iacerent in
eum. Iesus autem abscondit se et
exiuit de templo. **Postilla.**

Quis ex vob arguet me de pec-
cato. **Jobis. viij.** Historia huius euangelij facta
est anno christi. xxxij. x. kalen. octobr. feria. iij. in
dictioe. v. Ante initium illius euangelij scribit scilicet
Job. in eodem capitulo quod iudei dixerunt christo. Pater
noster abraham est. Dixit eis Iesus. si filij abrahe
estis opera abrahe facite. Nunc autem queritis me
interficere hominem qui veritatem vobis locutus
sum quam audiui a deo. hoc abraham non fecit. Et post
paucos vos ex patre diabolo estis: et desideria pa-
tris vestri vultis facere. Iste homicida erat ab
initio et in veritate non stetit: quia non est veritas in
eo. Cum loquitur mendacium ex proprijs loquitur.
quia mendax est et pater eius. Tunc immediate se-
quitur euangelium hodiernum. **Quis ex vobis argu-**
et me de peccato. **Ly. q. d.** si habens aliquod pecca-
tum quod possitis super me ostendere: paratus sum
audire et in rationabiliter purgare. et ideo cum
hoc non possitis facere [si veritatem dico vobis] si
propterea quia [quare non creditis mihi] et subdit causam di-
cens. **Qui ex deo est verba dei audit.** Notandum
quod aliquid ex deo est dupliciter. Uno modo secundum na-
turam. et sic omnis creatura est ex deo quod est largitus
ei esse. Alio modo sunt specialiter ex deo per gratiam. vt qui
recte credunt in deum et mandata eius seruauit. De istis di-
cit dominus [qui ex deo est verba dei audit] delectabiliter
et libenter. nam quod deum diligit libenter de eo loqui
audit [propterea vos non auditis]. i. non recipitis nec
creditis. nec etiam intelligere curatis verba dei de
ore meo [quia ex deo non estis] et per omnes sequi-
tur quod sitis ex diabolo. non per creationem: sed per imi-
tationem. **Tho.** Ex deo namque sunt secundum naturam.
sed ex deo non sunt vicio et praua affectione [re-
sponderunt ergo iudei et dixerunt ei] **Ly.** modus
hominum inuidiosorum et pessimorum qui nesciunt rationa-
biliter respondere est ad ueritatem se conuertere. Et ideo
iudei non habentes quod rationabiliter christo responde-
rent ad ueritatem se conuertunt dicentes. **Nonne benedi-**
cimus nos quia samaritanus es tu. Et in hoc inten-
dunt christo conuincari. **Tho.** Erant enim samaritani vi-
les et abiectissimi secundum opinionem iudeorum. vnde **Jobis**
viij. non enim contumetur iudei samaritanis. **Ly.** licet
christus esset iudeus genere et non samaritanus: tamen
vocant eum samaritanum. quia vulgare erat apud iu-
deos quod homines malos et eis odibiles vocabant
samaritanos. quibus essent iudei. talis autem erat

christus secundum reputationem eorum. ideo vocabant eum
samaritanum [et demonium habes] **Ly.** hoc enim
dicebant de christo primo propter miracula que faci-
ebat que magicis artibus imputabant vt per **Lu.**
xi. In beelzebub principe demoniorum eiecit demonia.
Secundo quia secreta cordium ipsorum frequenter
dicebat. Et quia aliquando quedam alta et profunda
loquebatur que non intelligebant propter quod cum ar-
repticiu dicebant et insanu. vt patet **Jobis. x.** Dice-
bant autem multi ex ipsis. demonium habet et insanit.
cur vultis cum audire [Respondit iesus] hic pos-
nitur ipsius christi mansueta responsio. quia cum male
diceret non maledicebat. i. **Petri. ij.** [Ego demonium
non habeo] quod per. quia demones expellebat.
[sed honorifico patre meo] scilicet omnia que facio
referendo ad gloriam eius et virtuti eius attribuendo
[et vos inhonorastis me]. i. intulistis mihi ob-
probria et conuicia vocando me samaritanum et des-
moniacum [ego gloriam meam non quero] supple
in presenti. quia vita christi in paupertate et abiectio-
ne existens glorie mundane erat contraria [est qui qui
rat] scilicet deus pater [et iudicet] de istis qui me inho-
norant: vindictam faciendo de ipsis. quod factum est quoniam in
vindictam mortis christi destructa est ciuitas et templum
et populus occisus est et captiuatus per romanos impe-
ratores [Amen amen dico vobis]. i. fideliter et du-
pliciter ad maiorem affirmationem [si quis sermonem
meum seruauerit] **tho.** in corde per fidem. in ore per
constantem confessionem. in opere per bonam operationem.
[non gustabit mortem in eternum] scilicet eterne damnatio-
nis [dixerunt ei iudei] intelligentes quod loqueretur de
morte corporali [nunc cognouimus quia demonium
habes] **Ly. q. d.** prius tantum opinabamur te ha-
bere demonium sed nunc sumus certi quod ita est: quia
nulla falsitas est a deo: sed a diabolo quod est pater mendacis-
simus. verbum autem tuum est aptum mendacium. ad cuius probatis-
sionem inducunt [abraham mortuus est et propheta].
quod tamen sermonem dei seruauerunt quod est maior virtus quam
fuit sermo tuus. et ideo per falsum quod tu didicisti [si quis
sermonem meum seruauerit non gustabit mortem in eter-
num. numquid tu maior es patre nostro abraham qui
mortuus est] **Qui primus data est circumcisio.** et facta
est promissio de christo. vt per **Gen. xxiij.** In semine tuo
benedicetur omnes gentes [et propheta] quibus de-
us locutus est [mortui sunt] Sciendum quod christus
loquebatur de morte spirituali: ipsi autem acceperunt de mor-
te corporali [quem teipsum facis] scilicet tu filij carpenta-
rij. **Mar. vi.** quia manifestum est quod te iactas. et ad
vanam gloriam de te falsa dicis [Respondit iesus. si
ego] scilicet in quantum homo [glorifico meipsum: gloria
mea nihil est]. i. vanum quod et falsa gloria [est pater]

meus qui glorificat me] **Zy.** p miraculoꝝ opatio
nē. & postea glorificabit p resurrectiōis & ascēsi
onis gliam [quē vos dicū quia deus noster est:
& nō cognouistis eū] **Tho.** licet p fidē cognosce
rēt vnū deū: nō tamē nouerāt eū inq̄tū pater nec
sciebant eū habere filiū naturalē. hoc em̄ p xp̄m
declaratū fuit. vñ **Job. xiiij.** Pater manifestau
nomē tuū hoibus quos dedisti mihi [ego autez
nouī eū: & si dixerō q̄a nescio eum: ero similis vo
bis mendax] **Zy.** sicut estis mēdaces asserendo
vos eū agnoscere: cū tamē eū nō cognoscat: ita
essem mēdax si assereres meip̄m ignorare [s̄ scio
eū & s̄monē eius seruo]. i. voluntatez eius facio.
hoc xp̄s addidit: q̄a vera cognitio p opa demon
stratur [Abrahā pater vester] nō imitatione sc̄ti
tatis s̄ ppagatione carnis [exultauit]. i. cum q̄
dam fiducia & exultatiōe desiderauit [vt videret
diē meum]. i. tēpus istud incarnationis mee [vi
dit & gauisus est] **Tho.** vidit eū abrahā p fidē
& p sp̄m pphētie incarnationē christi futuraz. &
ex hoc gauisus est ppter redēptiōem suam & to
tius ḡnis humani [Dixerūt ergo iudei ad eū. q̄n
quaginta annos nōdum habes & abrahā vi
disti] q. d. mētiris. **Cr̄s.** quadragita ānos nō ha
bebat: q̄re tot ānos pposuerūt. **R̄ndet̄** ppter deli
catā nature cōplexiōē: ppter laborum multitu
dinē. ppter illius terre caliditatē. ppter multaz pau
ptatē s̄sumptus & attenuatus videbat̄ maioris
etatis q̄ esset [dixit eis iesus. Amē amen dico vob̄
anteq̄ abrahā fieret ego sum] vnde **Aug.** nō
dicit ego factus sum. q̄: ei? esse nō incepit. nec di
cit fui. q̄a p̄teritum tempus diuinitas nō habet.
Tho. v̄bum p̄ntis tempis maxime puenit eterni
tati vbi nulla est p̄teritio nec successio: s̄ oia sunt
p̄sentia [tulerūt ergo lapides vt iacerēt in eum]
tāq̄ blasphemū. reputauerunt eū iō blasphemū
q̄a p̄ferebat se abrahā & equabat se deo: & iō vo
lebāt eum lapidare. Sciēdum q̄ xp̄s quotidie la
pidatur a malis xp̄ianis: quia quot malas cogi
tatiōes quis sciēter recipit in cor suum cum dele
ctatione & consensu: quasi tot lapides mittit i ie
sum [iesus autē abscondit se] **Zy.** nō occultādo se
retro parietem v̄l aliud huiusmodi: s̄ vt tunc diuis
mitans se reddēdo eis inuisibile [et exiuit de tem
plo] nō ex timore s̄ ex dispēsatione: q̄a noluit la
pidari s̄ crucifigi: cum a suis discipulis videbat̄
qui secuti sunt eum. vnde **Aug.** Quid magnuz
erat vt eos continuo terra absorberet: & pro lapi
dibus infernum daret: sed tunc patientia erat ex
ercenda non potentia: vt nobis patientie daret ex
emplum. **Curca p̄ns euangelium vbi d̄z. tulerūt**

ergo lapides vt iacerent in eum. Notandum q̄
Hugo de prato dicit q̄ christus passus est p nos
bis abluēdis: quia magnis sordibus peccatorū
involuti eramus. vnde **Apōc. i.** Lauit nos i san
guine suo. Secundo passus est pro nobis redē
mendis. quia omnes sub potestate diaboli tene
bamur pro debito p̄morum parentū ad inferos
descendentes. ideo **Christus** se tradidit vsq̄ ad
mortem vt nos liberaret. **Ysa. liij.** vulneratus est
propter iniquitates nostras: & attritus est prop̄
scelera nostra. & sic christus nos lauit & redemit
In cuius figura de latere christi pendētis i cru
ce exiuit sanguis & aqua. vt dicitur **Job. xix.** scilicet
aqua ablutionis: & sanguis redemptionis.
Tertio passus est pro nobis viuificandis: q̄a om
nes in peccatis mortui eramus. vnde **Gregori.**
Mortem nostram scilicet culpe morēdo destru
xit. **Exemplum** sicut pellicanus effundendo san
guinem suum super filios mortuos resuscitat &
viuificat. Sic christus per suum sanguinem nos
viuificauit. vnde in **ps. ci.** Similis factus sum pel
licano. **Quarto** passus est pro nobis saluādis.
quia omnes mortali in infirmitate prostrati iace
bamus. vnde **ps. cvi.** Misit verbum suum & sa
nauit eos. vnde **Augustin.** De latere in passio
ne christi fluxerunt omnia sacramenta que sunt
anime languentis efficacissime medicine. **Quin
to** passus est pro nobis ad celum ciuitatem nos
stram reducendis & intromittendis. quia om̄es
exulabamus. **Exemplum** sicut rex vincens regē
inunicum suum qui terram & subditos suos sibi
abstulerat vincit eum cathenis in carcere & bo
na eius diripit. & om̄es captiuos quos tenebat
liberat & exules ad ciuitatem reducit. sic christus
fecit diabolo quem in cruce debellauit. & in in
fernum cathenis vincum misit. & om̄es homi
nes quos tenebat captiuos liberauit & ad celuz
reduxit.

In die palmarum.

In illo tempore. Cum ap
propinquasset iesus hie
rosolimis & vēisset beth
phage ad montem oliueti & cetera
**Hoc euangelium cum sua postib
la quere in prima dominica aduen
tus.**

**In die sancto pasche. Euangelium sc̄dm
Marcum. xvi.**

In illo tempore. Maria magdalene et maria iacobiz salome emerunt ardata ut venientes ungerent iesu. Et valde mane vna sabbatoz veniunt ad monumentu: orto iam sole. Et dicebant ad invicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. Et respicientes: viderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeutes in monumentum: viderunt iuuenem sedentem in dextris cooptum stola candida et obstupuerunt. Qui dixit illis. Nolite expauescere. Ihesum queritis nazarenu crucifixum: surrexit non est hic. Ecce locus vbi posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius et petro quia precedet vos in galileam. ibi eum videbitis: sicut dixit vobis.

Postilla.

Maria magdalene et maria iacobi et salome etc. Mar. xvi. Historia huius euang. facta est anno xpi. xxxiiij. Et totidem diebus quod fluxerit a festo natalis domini usque ad pascha sequens. vi. kalendas. aprilis. luna. xvij. indictione. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Mar. quod ioseph ab armathia ciuitate accepto corpore iesu inuoluit in syndone munda et posuit in monumento suo nouo quod erat excisum in petra: in quo nondum quisquam posuit fuerat: et aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem magdalene et maria iacobi aspicientes vbi poneret. Et cum transisset sabbatum maria magdalene et maria iacobi et salome. In hoc euangelio primo fit mentio de deuotione illarum sanctarum mulierum que fuerunt tres que dilexerunt christum in vita quia sequebantur eum. et alie multe mulieres que ministrabant ei de facultatibus suis. dilexerunt eum etiam in morte. quia sequebantur eum in cruce pendentem. dilexerunt eum post mortem. id est unguenta portauerunt ut corpus eius ungeretur: et hoc est quod hic dicitur. Maria magdalene que fuit soror sancte marthe et sancti lazari. et maria iacobi minoris que cleophe filia fuit. et uxor ipsius alpheii. et maria salome filia et uxor zebedei et mater illorum duorum apostolorum scilicet iacobi minoris et iohannis euangeliste. Et prima illarum nihil christo attingebat nisi fide et deuotione. scilicet magdalene. alie due erant matertere christi. scilicet sorores marie virginis. [emerunt aromata] id est unguenta aromatica. [ut venientes] ad monumentum [ungerent iesum.] id est corpus domini iesu quod de cruce depositum viderunt in sepulchro reponi. Consuetudo enim iudeorum erat ungerere corpora mortuorum ut preseruentur a fetore. ab incineratione: et a vermium corrosione. Sed ille mulieres erant decepte. quia cum corpus christi deitate esset ibalsamatum si per mille annos iacuisset in terra nec potuisset putrescere nec incinerari. nec inde vermes generari. vnde in ps. xv. dicitur. Nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et valde mane] Jacobus ianuesis. Si erat valde mane: quomodo ortus erat iam sol. Dicendum est quod ille mulieres in ciuitate habitabant. sepulchrum autem extra ciuitatem erat. et sic valde mane veniunt. id est venire incipiunt. sed iam ortus erat sol quando puenerunt. vel sol dicitur ipse christus qui ortus erat. id est surrexit [vna sabbatoz] intelligendum est prima die a sabbato que nunc dominica dies dicitur. Iudei enim dies nominant a sabbato dicentes. prima sabbati. secunda sabbati. tertia sabbati etc. [veniunt ad monumentum] Queritur quare uirgo maria non venit cum istis mulieribus ad monumentum. Respondetur quod uirgo beata sciebat quod christus resurrexerat et quod in monumento corpus eius non erat. nam pie credendum est quod ante omnes homines iam sibi appuerat

Nam xps pcepit honorare patre & matrem. Sz q
lis honor eet si aliqs ultra mare venies psonas
extraneas pmo visitaret: & ad matrem de sua absē
tia desolatā vltimo visitādā accederet. Sic xpus
matre nō multū honorasset si pūs alios d sua re
surrectōne letificasset. & tādē matri desolate ap
paruisset. Itē qz ipa p ceteris hoib⁹ i morte sua
maiori dolozi p fusa fuit. ideo merito p oib⁹ hoib⁹
de resurrectōne sua pmo letificari debuit. [Et di
cebāt adiuicē. Quis reuoluet nob lapidem ab
ostio monumētū] Zy. quasi diceret. nō possumus
reuoluere p nos ipas. qz magn⁹ valde. Pro q sciē
dum q monumētū tripliciter clausum erat. s. gran
dis lapidib⁹ ad ostiū aduolutōe: sigilli appositio
ne: & militū deputatōe. s. xpus qui exiit clauso
vterov⁹ginis ipse de sepulcro exiit saluis sigillis
[Et respiciētes viderūt reuolutū lapidē] p ange
lum q venerat ad manifestandā xpi resurrectōez
vt patet Mathei. xxviii. Angel⁹ autē dñi descen
dit de celo & reuoluit lapidē & sedit sup euz &c.
[Et introeūtes in monumētū]. i. intra clausurā
q erat circa monumētū [viderūt iuuenē sedentē
in dextris cooptum stola cādida & obstupuerūt]
Matth. xxviii. d. Ecce terremot⁹ fact⁹ ē magn⁹
Glo. sicut terra i passione tremuit & mota ē in tri
sticie signū: sic in resurrectōe mota ē in signū le
ticie. sicut sol clarior appuit i illa die. An Maxi
mus in finone. Nam & solē ipm arbitror clariorē
solito in hac die. necesse ē em vt in ei⁹ resurrectio
ne gaudeat in cui⁹ passiōe cōdoluit. [Qui dixit il
lis. nolite expauescere] Inuaserat em eos timor
ex insolita appitione angeli & ex visiōe custodiū.
qz iacebāt ibi tāq mortui. [Iesū qritis nazarenū
crucifixū. surrexit nō ē hic] Kaba. nō ē hic p pre
sentia carnis: q tñ vbiqz ē p p̄sentia maiestatis. [Ec
ce loc⁹ vbi posuerūt eū] qsi diceret. si mibi nō vul
tis credere: vacuo credat sepulcro. [Et dicite di
scipul⁹ ei⁹ & petro] An grego. Petrū vocat ex no
mine: ne desperet ex negatōe. Si em eū noiatum
nō expimeret q magistrū negauerat: venire ad di
scipulos nō auderet. An Hiero. Spaliter dicit pe
tro. qz indignū se iudicabat discipulatu dū ter ne
gauit migrim. s. peccata nō nocēt qñ non placēt.
[Quia pcedet vos in galileā. ibi eū videbitis.]
scz psonaliter [sicut dixit vobis]. scz imminēte sue
passionis tpe. vt p Matth. xxviii. Postq autē re
surrexero pcedā vos in galileam. ibi me videbitis
Unde de hoc etiā habetur Matthi. xxviii. q post
resurrectōne xpi vndecim discipuli abierūt i gali
leam in monte vbi cōstituerat ih̄s iesus. & videns
tes eū adorauerūt. Et notādum ē q ex euāgelij

colligit q xps decies appuit post resurrectōne
suam. & in ipa die resurrectōis qnqes appuit ad
corroborandū fidē in cordib⁹ fidelium suoz. Prio
soli marie magdalene sub spē hortulani. vt patz
Job. xx. Secūdo mulierib⁹ de sepulchro reuētē
bus se ostēdit: & eas de sua resurrectōne letifica
uit. vt patz Job. xx. Tertio petro p̄p̄t abnegationē
xpi & mesto xps se manifestauit. vt patz Luc. xxiii.
Surrexit dñs vere & appuit symoni. Quarto du
obus discipulis in emaus eūtib⁹ & de ipō loqnti
b⁹ in spē pegrini. vt patz Luc. xxiii. Quinto decē
apostol⁹ cū sero factum essz & fores essent clausē
p̄pter metū iudeoz: venit iesus & stetit i medio
eorū & dixit eis. Pax vobis. & thomas tūc nō erat
cū eis. vt h̄ Job. xx. Istas qnqz appitōes repre
sentat sacerdos in missa qnqes vertēdo se ad po
pulum: ita q tertia q fit in silētio significat appa
ritōne factā petro: eo q nescit vbi facta sit. Sexto
appuit omnibus discipulis p̄ntē thoma. s. octaua
die resurrectōis. vt patz Job. xx. Septimo ad ma
re tyberiadis. vt patz Job. xxi. Octauo. xi. discipul⁹
in galilea in monte. vt patz Matth. xxviii. Nono
vndecim aplis recubētib⁹ in cenaculo i ierusalē.
vt patz Marci vlti. Decimo in mōre oliueti. quādo
ascēdit in celū. vt patz Luc. xxiii. Et quis plies
apparuerit: non tamē legūtur in euāgelijis plu
res eius apparitōnes post resurrectōnem suam.
quia omnia non sunt scripta. vt Johānes fatetur
Unde circa p̄sens euāgelium quod loqntur d tri
bus mulieribus: ē sciēdum q mulieres cōmuniter
habēt tres laudabiles conditōnes. Prima q
frequēter sunt verecunde. Ratio qz timide sunt:
& valde appetitiue laudis. ideo timēt inhonesta
facere. Secūda conditio: q cōmuniter sunt pie
& misericordes. Ratio quia molle cor habēt: nō
potētes durum quid sustinere. Tertia q commu
niter excedunt. vel si sunt misericordes nimis sūt
tales. si crudeles tunc nimis sunt tales. Similit
de verecūdia & inuerecūdia. Similit habēt mu
lieres tres malas conditōnes. Prima q cōmu
nit sunt garrule & litigiose. Secūda q sunt sup
be. Tertia q sunt incredule & supsticiose plūq
viri. hoc habent ab eua q plus credidit serpenti
q̄ deo.

Feria secūda pasce euāge. fm Lucam. xxiii
In illo tempe. Duo ex di
scipulis iesu ibāt ipa die
in castellum quod erat i

spacio stadiorū sexaginta a hierusa-
lem nomine emaus. et ipsi loqueban-
tur adinuicē de hijs omnib⁹ que ac-
ciderant. Et factū est dum fabula-
rent et secum quærent: et ipse ihesus
appropinquās ibat cū illis. Ocu-
li autē illoꝝ tenebātur ne eū agno-
scerent. et ait ad illos. Qui sūt hij
sermōnes quos cōfertis adinuicē
ambulātes: et estis tristes. Et respō-
dens vn⁹ cui nomen cleophas: dix-
it ei. Tu sol⁹ peregrin⁹ es in ieru-
salem et nō cognouisti q̄ facta sunt
in illa hijs dieb⁹. Quib⁹ ille dixit.
Que. Et dixerūt. De iesu nazare-
no q̄ fuit vir ppheta potēs in ope
et sermone corā deo et omī populo
quō tradiderūt eū summi sacerdo-
tes et pncipes nostri in dānatōez
mortis et crucifixerūt euz. Nos au-
tem sperabam⁹ qz ipse esset redem-
ptur⁹ israel. Et nūc sup hec omīa
tertia dies est hodie qz hec facta sūt.
Sed et mulieres qdam ex nostris
terruerūt nos q̄ ante lucez fuerūt
ad monumētum et non inuēto cor-
pore ei⁹: venerūt dicētes se etiā vi-
sionem angeloz vidisse: q̄ dicunt
eum uiuere. Et abierūt qdam ex
nostris ad monumētum et ita inue-
nerūt sicut mulieres dixerūt: ipsuz
vero nō inuenerūt. Et ipse dixit ad
eos. O stulti et tardi corde ad cre-
dēdū in oib⁹ que locuti sunt pphete.
Nōne sic oportuit pati xpm et
ita intrare in glīam suā. Et inci-

piens a moysē et omnib⁹ pphetis i-
terpretabatur ill⁹ in omnib⁹ scripturis
q̄ de ipso erāt. Et appropinquaue-
rūt castello quo ibant. Et ipse fins-
xit se longius ire. Et coegerūt illū
dicentes. Māne nobiscum quo-
niā ad uespascit et inclinata ē iam
dies. Et intrauit cū ill⁹. Et factuz
est cū recūberet cū ill⁹: accepit pa-
nem et bñdixit et fregit: et porrige-
bat ill⁹. Et aperti sunt oculi eoz et
cognouerunt eū. et ipse euauit ex
ocul⁹ eoz. Et dixerūt adinuicem.
Nōne cor nostrum ardens erat
in nobis dum loqueretur in uia.
et aperiret nobis scripturas et sur-
gentes eadē hora regressi sunt i ie-
rusalē: et inuenerūt congregatos vn-
decim et eos q̄ cum ipis erāt: dicē-
tes qz surrexit dñs v̄e et appuit sy-
moni. et ipsi narrabāt q̄ gesta erāt
in uia: et quō cognouerūt eū in fra-
ctione panis.

Postilla.

Duo ex discipulis iesu. Luce
xxiii. Hoc euāgē. factū ē eodē die quo supra im-
mediate signatum ē. Ante initium illius euāgē
lij scribit sc̄tus Marc⁹. qz ihs surgēs mane pri-
ma sabbati apparuit p̄mo marie magdalene de
qua eiecerat septē demonia. Illa vadēs nuncia-
uit hijs q̄ cum eo fuerāt. Et illi audiētes qz uiue-
ret et visus eēt ab ea: nō crediderūt. Tunc sequit-
ur euāgeliū hodiernū [Duo ex discipul⁹ iesu etc.]
Supius probata ē resurrectio christi p̄ appari-
onem factam deuotis mulieribus: sicut in euā-
gelio hesterno dictum ē. hic autē probatur res-
urrectio christi per apparitōnem factam duo-
bus discipulis itinerātibus. ergo dicit euāgelis-
um hodiernum. [Duo ex discipulis iesu.] Hor-
ra. Non ex vndecim apostolis: sed ex septuas-
gintaduobus discipulis. Quorum vnus vo-

cabat cleophas. alius dicit fuisse Lucas euage-
 lista qui ex humilitate nome suu tacuit [ibat ipa-
 die] scz resurrectionis dominice. [in castelluz qd
 erat] scz distans [spacio stadior sexaginta a hie-
 rusalē] Sciendū q stadiū dicitur a stando: et ha-
 bet cētum viginti passus. Unde dicitur q Her-
 cules tot passus sub vno anhelitu currebat et tūc
 stabat. vñ stadiū dicitur spaciū vni cursus. et sedecis
 stadia faciūt vñ miliare et vñ miliare mille pas-
 sus cōtinet. Unde patz q emaus nō distat a ier-
 rusalē p quattuor leucas integre: sed deficiūt q̄t-
 tuor stadia [Et factū est dum fabularētur et secū
 quererēt] nō de vanis s̄ [de hīs q̄ a cciderāt]
 scz de opibus iesu et morte ei [et ip̄e iesus appro-
 pinquās.] **Hor.** scz corporaliter et etiam spūaliter.
 [ibat cum ill] tāq̄ socius itineris. Et scdm glo.
 vt suam promissionē impleret. Dixerat em̄ vt h̄f
Matth. xviii. Ubi duo vel tres cōgregati fuerit i
 nomine meo ibi ego sum in medio eorū. Nam d̄
 corpore gloriificato dicit augustinus. q̄ vbi cū q̄ volu-
 erit spūs ibi p̄tinus erit et corpus [oculi autē eo-
 rum tenebātur ne eū agnoscerēt] **Zyra.** qz incre-
 dulus et dubietas eorū demerebatur q̄ xp̄us co-
 gnitōem sui corporis ab eis retardaret. **Uñ gre-
 go.** De se loquētibz p̄sentia exhibet: sed d̄ se du-
 bitantibus spēm cognitōis aufert. [Qui sunt
 hī sermones quos confertis adinucē ambulās-
 tes et estis tristes] non q̄rit eo ignorāte: sed vt ex
 eorū responsione incredulitas et dubietas cōue-
 nienti⁹ arguatur. [Et respondēs vñ cui nomen
 cleophas: dixit ei. Tu solus peregrin⁹ es in hie-
 rusalē] **Zyra.** id est cū multi peregrini hīs dieb⁹
 venerint in hierusalem de diuersis p̄tibz mun-
 di: mirum est q̄ tu solus inter alios peregrinos
 ea que sunt nota alijs p̄grinis ignoras [Qui-
 bus ille dixit. **Que.** Et illi dixerūt ei. De iesu na-
 zareno qui fuit vir p̄pheta potēs in ope] scz mi-
 raculorū [et sermone]. id est p̄dicatōis et doctri-
 ne. omnes enim sicut p̄phetam eum habebant
 ergo dicit [coram deo et om̄i populo] non coram
 sup̄mis sacerdotib⁹. vnde sequitur [et quō sumi sa-
 cerdotes et p̄ncipes nostri] **Hor.** summi sacerdo-
 tes vocātur hic plati clericorū. p̄ncipes plati lay-
 corū [tradiderūt eum] pontio pilato. [in dānati-
 onem mortis et crucifixerūt eū] qz ad instanciaz
 et petitiōem iudeorū pilat⁹ fecit eū crucifigi [nos
 autē sperabamus quia ip̄e redēptur⁹ essz israel]
Hor. s̄. a tēporali seruitute romanoꝝ et d̄ spintua-
 li seruitute demonū et peccatorū. Sic em̄ p̄dictū
 erat in ps. cxxix. Apud dñm misericordia: et copi-
 osa apud eū redēptio [et nunc super hec om̄ia. ter-

tia dies est hodie q̄ hec facta sūt] scilicet dies re-
 surrectōis a die. s̄. qua hec facta sunt. i. a die pas-
 rasceues q̄ xp̄s passus fuit et sepultus [sed et mus-
 lieres q̄dam ex nostris] scz maria magdalene et
 maria iacobi et salome [terruerūt nos q̄ ante lu-
 cē fuerūt ad monumētum et non inuēto corpore
 eius] qz xp̄s iam surrexerat non de nocte s̄ in ip-
 so p̄ncipio diei quod vocat diluculū [venerūt dice-
 tes se etiam visionē angelorū vidisse.] visionē corp-
 porali in assumptis corpibus [q̄ dicūt eum viues-
 re] s̄ discipuli nō credēbāt verbis mulierū plene
 [et abierūt q̄dā ex n̄ris ad monumētū]. s̄. petr⁹ et io-
 hānes [et ita inuenerūt sic mulieres dixerūt] q̄a
 inuenerūt sepulchrū vacuū corpe et sola linthea
 mina remāsisse [ip̄m v̄o non inuenerunt. et ip̄e di-
 xit ad eos] scz ex r̄nsione eorum arguēs eos [D-
 stulti] p̄pter cecitatē intellectus [et tardi corde]
 p̄pter tarditatē affect⁹ [ad credēdū in om̄ibus q̄
 locuti sunt p̄phete] de xp̄i morte et resurrectione
 quas scripturas debebāt intelligere: maxime q̄a
 fuerant cum xp̄o p̄ncipalit̄ quādo discipulus talia
 loq̄batur [Nonne sic oportuit pati xp̄m.] **Zy-
 rum** p̄p̄t̄ patris p̄ordinatōne: tum p̄p̄t̄ hūa-
 nam redemptionē: tum p̄p̄t̄ scripture impleti-
 onem [et ita intrare in gloriam suā] scz p̄ passio-
 nem et mortē tāq̄ p̄ artam viam et angustaz por-
 tam. **Ex hoc** patz q̄ fatui sunt q̄ sine tribulatōni-
 bus volūt intrare in gloriam alienam: cū xp̄s per
 passionē suaz intrauit in gloriā p̄p̄ā: et hoc p̄p̄t̄
 nostram informatōnem. scz vt discamus quia p̄
 multas tribulatōnes oportet nos intrare in reg-
 nū celozū: vt habet **Act. iiii.** [Et incipiēs a mo-
 yse et om̄ibus p̄phetis] om̄s em̄ de ip̄o p̄pheta
 uerūt vt testat̄ b̄tus **Petr⁹ Act. i.** Huic om̄s pro-
 phete testimoniu p̄hibēt [interpretatur] id ē expo-
 nebat [et in om̄ibus scripturis que de ip̄o erāt]
Zy. non q̄ om̄s scripturas que de xp̄o sunt expli-
 caret quod tam in breui t̄p̄e non fieret: s̄ explica-
 bat q̄tū sufficiebat ad p̄positū ostendendū [et
 appropinquauerūt castello quo ibant] scz duo p̄-
 dicti discipuli [et ip̄e] scz domin⁹ iesus d̄p̄h⁹ [su-
 xit se longius ire] **Glo.** talē exhibuit se eis in cor-
 pore qualis apud eos erat in mēte. s̄. extraneum
 et longius iturū. Unde **Adalricus** dicit. Si q̄s
 dat per aliqd̄ opus vel p̄ v̄bum duplex aliqd̄ itel-
 ligere qd̄ non est non intētiōne fallēdi: sed inten-
 none vtilitatis p̄sequētis talē simulatōnem non
 esse peccatū [et coegerūt illum] id est obnixē ro-
 gauerūt: desiderantes adhuc audire ip̄m. Unde
grego. Hoc exemplo colligit: q̄ peregrini non
 solū ad hospitium vocādi sunt: sed etiam trahēti

di[dicētes: mane nobiscū] Ecce optima petitio.
petūt em̄ diuinam cohabitatiōē ⁊ mansiōem.
[quoniā aduersperascit] quo ad noctis appropi-
quatōē [inclinata ē iam dies] quo ad diei decli-
nationē. [⁊ intrauit cum ih̄s.] Ecce hospes ille
cū quo veniūt om̄ia bona. Sap. vii. [Et factū ē
cū discūberet cū illis] sicut magister cū discipul.
accepit panē ⁊ bñdixit ⁊ fregit ⁊ porrigebat ih̄s
⁊ sicut cōsueuerat facere añ passionē sic enim
frangebatur panē ac si scinderet cum cultello [Et
ap̄ti sunt oculi eorū] ⁊ sicut quia volūtariē se eis oñ-
dit in effigie qua erat cognoscibilis ab eis [⁊ co-
gnouerūt eum] scz in bñditiōē ⁊ fractiōē panis
[⁊ ip̄e euauit ex oculis eorū.] scz subtrahēdo ab
eorū aspectu corporali suam p̄sentiam corpalez
[Et dixerūt adinuicē. Nōne cor nostruz ardens
erat in vobis] scz ardore charitatis [dū loq̄retur
nobis in via ⁊ aperiret] id ē exponeret [nob scri-
pturas] scz nos instruēdo [⁊ surgētes eadē hora
regressi sunt in ierl̄m] ⁊ sicut quia em̄ iam esset tar-
detamē ex fidei feruore ⁊ remoto iudeorū timo-
re statim regressi sunt in ierl̄m ad alios discipulos
qui erāt inclusi p̄pter metū iudeorū: vt h̄r Job.
xx. Ad nūciandū eis xp̄i resurrectionē [Et inue-
nerūt vñdecim cōgregatos] scz apostolos. q: iu-
das ab eorū cōsortio recesserat: ⁊ mathias nōdūz
electus erat [⁊ eos qui cum ip̄is erāt] scz septua-
gintaduos discipulos vel om̄s vel aliquos [dicē-
tes ih̄s] scz quos cōgregatos inuenerāt] q: surre-
xit dñs vere ⁊ appuit symoni] id ē p̄ tro. Qñ at
ista appitio facta sit non legit exp̄sse: s̄ tūc credi-
tur fuisse facta quādo petr⁹ postq̄ cucurrerat ad
monumētum ⁊ viderat lint̄eamina posita abūt
mirās secum quod factū fuerat. Notandū q̄ pre
om̄ibus viris petro prius appuit post resurrecti-
ōē suam. ⁊ scdm̄ Hor. triplici ratione. P̄mo vt
peccatū trine negatiōis ei indultū ostēderet ne
desp̄ret. Secūdo vt facto eum doceret qualiter
subditis suis penitētibus condescēdere deberet
quātūcūq; peccassent. Tertio vt pctōribus om̄is
bus spem misericōdie ⁊ venie daret: ostēdēdo q̄ pec-
catores nō despiceret [⁊ ip̄i narrabāt q̄ gesta fu-
erant in via] scz quō arguebat duritiā eorū:
⁊ qualiter exposuit eis scripturas: ⁊ quō cognos-
uerūt eum in fractiōē panis. quia viderunt eum
bñdicere ⁊ frangere ⁊ distribuere panē: sicut so-
lebat facere inter discipulos suos añ mortē suā.
Feria tertia pasce euāg. fm̄ Lucam. xxiii.

In illo tempore. Stetit Je-
sus in medio discipulorū su-

oz ⁊ dixit eis. **Pat vobis.** ego sū
nolite timere. **Cōturbati vōz p̄tri**
ti estimabāt se sp̄m videre. ⁊ dixit
eis. qd̄ f̄ bati estis ⁊ cogitatōes ascē-
dunt in corda vestra. **Videte ma-**
nus meas ⁊ pedes. quia ego ip̄e sū
Palpate ⁊ videte: quia sp̄s car-
nem ⁊ ossa non habet sicut me vis-
detis habere. **Et cum hoc dixiss:**
ostēdit eis man⁹ ⁊ pedes. **Adhuc**
autē illis non credētib⁹ ⁊ miranti-
b⁹: p̄ gaudio dixit: Habetis hic ali-
quid quod māducetur. **At illi ob-**
tulerunt ei partē piscis assi ⁊ fauū
mellis. **Et cum manducasset corā**
eis: sumēs reliquias dedit eis: ⁊ di-
xit ad eos. Hec sūt v̄ba q̄ locut⁹ sū
ad vos cum adhuc eēm vobiscum
quoniā necesse ē implere om̄ia q̄
scripta sunt in lege moysi ⁊ pphe-
tis ⁊ psalmis de me. **Tunc aperu-**
it illis sensum vt intelligerēt scri-
pturas: ⁊ dixit eis. Quoniā sic scri-
ptum est: ⁊ sic oportebat christum
pati ⁊ resurgere a mortuis die ter-
tia: ⁊ predicari in nomine eius pe-
nitētiam ⁊ remissionē peccatoruz
in omnes gētes.

Postilla.

Stetit Jesus in medio discipu-
lorum suorum. Luc. xxiii. Job. xx. **Hoc euāgeliū**
factum ē anno ⁊ die quo supra: videlicz i die pas-
sche. **Ante initiū illius euāg. scribit sanctus Jo-**
hannes q̄ maria magdalene vidit Jesum stan-
tē ⁊ non sciebat q̄ Jesus ē. **Dixit ei ih̄s. Quis**
er qd̄ ploras. que q̄ris. **Illa estimans q̄ horula-**
nus eēt: dixit ei. Domine si tu sustulisti eum dicit
to mihi vbi posuisti eum: ⁊ ego euz tollam. **Tūc**
postmodum sequitur euāgeliū hodiernū. **Ste-**

tit iesus in medio discipulorum suorum. **Hor.** Cum discipuli inter se loquerentur de resurrectione domini nostri iesu christi. iam enim erat eis nuntiata a mulieribus et a petro et a iohanne qui currebant simul ad monumentum. Et ab istis duobus discipulis et cymonem redeuntibus. Et isti duo narrabant discipulis que gesta erant in via: et quomodo cognoverunt eum in fractione panis. Cum autem hec loqueretur [stetit ihesus in medio eorum.] Erant enim discipuli congregati in nomine eius. et ideo stetit in medio eorum: implens illud quod ante dixerat **Matth. xviii.** Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo: ibi sum in medio eorum [et dixit eis. pax vobis ego sum: nolite timere] quasi diceret. Non timeatis: ego sum qui pacem vobis promisi et predicavi: et ideo ex auditu salutationis potestis me cognoscere. [Et turbati sunt et commoti.] quia clausis ianuis dominus ihesus ad eos intravit. [estimabant se spiritum videre] **2y.** divina providentia et missi sunt dubitare: ad maiorem certificationem fidei dei et christi resurrectione [et dixit eis] scilicet eos dulciter consolando [Quid] id est de qua causa [turbati estis] et cogitationes ascendunt in corda vestra. videte manus meas et pedes meos] hoc dixit propter cicatrices vulnerum quas retinuerat in manibus et pedibus [quia ego ipse sum] qui passus fui et resurrexi [palpate et videte quia spiritus carnes et ossa non habet sicut me videtis habere] **Hor.** resurrectio enim vera est in vera carne et ossibus. [Et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes.] id est cicatrices manuum et pedum [Adhuc illis non credentibus] scilicet perfecte incipiebant tamen iam aliquantulum credere [et mirantibus] scilicet de rei novitate [per gaudium] scilicet presentie eius. primo quod de terris: postmodum gausi ut patet **Jobis. xx.** Gausi sunt discipuli viso domino. Et postquam christus discipulis resurrectionem suam probavit per visum et tactum tunc post hoc statim probavit eam per gustum dicens [Habetis hic aliquid quod manducetur. At illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis] ipse enim erat piscis assus per humane nature passionem. **An glo.** piscis. s. in genere passionis assatus. et favum mellis per divine nature dulcedinem. **Hor.** hec duo designant duo que deo offerre debemus. scilicet piscem assum per carnis mortificationem: et favum mellis per mentis devotionem. [Et cum manducasset coram eis.] s. ad maiorem certitudinem ut testes essent de visu [sumens reliquias dedit eis] scilicet ad maiorem probationem que veraciter residuum manducasset. Et postquam christus probavit resurrectionem suam quantum ad visum: tactum: et gustum: hic probat eam quantum ad auditum: dicens [Hec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum] scilicet in carne mortali ante passionem meam.

[quonia necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis de me] ut patet **Matth. v.** Donec transeat celum et terra: iota unum aut unum apex non preteribit a lege donec omnia fiat [Tunc aperunt illi sensum] id est intellectum per gratiam internam [ut intelligeret scripturas.] Et dixit eis. Quonia sic scriptum est et sic oportuit christum pati et resurgere a mortuis. et predicari in nomine eius per prophetiam] scilicet ex parte hominis [et remissionem peccatorum] ex parte dei. cuius solus est peccata dimittere. **Act. iiii.** Non est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri [in omnes gentes] non unam tantum: ut patet **Mar. xvi.** incipientes a iherosolymis. quia iherosale est in medio terre habitabilis et ab illo loco convenienter incipit predicatio evangelii: ut apostolos et alios christi discipulos circumquaque per orbem dispersos: in omnem terram exiit sonus eorum predicationis: secundum quod prophetatum fuerat in **psalm. xviii.** In omnem terram exiit sonus eorum. Et in signum huius christus in die ascensionis mittens discipulos suos dixit eis. Ite in mundum universum predicate evangelium omni creature. Circa presentiam evangelium ubi dicit. Stetit ihesus in medio discipulorum. Notandum quod iesus post resurrectionem suam in medio discipulorum suorum stetit. in hoc docet nos medium tenere in cunctis verbis et operibus nostris. locus enim medius tutus est. **Exemplum.** si chorda in cythara artifex tedit multum: rumpitur. si parum immurmurat vel nihil sonat. si medium dulciter cantat. Sequitur hic in evangelio. Cum manducasset coram eis. queritur utrum resurgentes amplius comedant et bibant. Respondet hugo de prato quod nec boni nec mali amplius comedunt nec bibunt. ad quod enim comederet beati qui nunquam famescant ut **Apoca. vii.** Sancti nesuriunt neque sitient amplius. Danati autem si famescant non habebunt quid comedant. Et si obijcerit: quod christus post resurrectionem comedit. Dicendum est quod non comedit propter necessitatem vel delectationem sed ut ostenderet se eundem esse qui prius cum eis comederat et biberat.

Sabbato evangelium secundum Johannem. xxi.

In illo tempore. Manifestavit se iterum ihesus discipulis suis ad mare tyberiadis. Manifestavit autem se sic. Erant autem simul symon petrus: et thomas qui dicitur didimus. et nathanael qui erat a chana galilee: et filii zebedei, et

et alij ex discipulis eius duo. Dixit eis symon petrus. Vado piscari. dicunt ei. Venim⁹ et nos tecum. Et exierunt et ascēderūt in nauim. et illa nocte nihil prēdiderunt. Mane autē iam facto stetit Ihs in litore. non tamē cognouerunt discipuli quia ihesus ē. Dixit eis iesus. Pueri nūquid pulmētariū habetis. Rēderunt ei. non. Dixit eis. Mittite in dexteram nauigij thete et inuenietis. Miserunt ergo et iam non valebāt illud trahere pre multitudine pisciū. Dixit ergo discipulo ille quē diligebat ihesus petro. Domin⁹ ē. Symon petrus cum audisset quia domin⁹ ē: tunica succinxit se. Erat em̄ nud⁹ et misit se in mare. Alij autē discipuli nauigio venerūt. Nō em̄ lōge erant a terra: s; q̄si cubit⁹ ducēt⁹: trahētēs rethe pisciū. Et ergo descēderūt in terram viderunt prunas positas et piscē suppositum et panē: dixit eis iesus. Afferte d̄ piscib⁹ quos prēdidistis nūc. Ascēdit symon petrus: et traxit rethe in terram plenus magnis piscib⁹ cētū quinquaginta trib⁹. Et cum tanti essent: non ē scissus rethe. Dixit eis ihs. Venite prandete. Et nemo audebat discubentium eū interrogare. tu quis es: sciētes quia domin⁹ ē. Et venit iesus et accepit panē et dabat eis. et piscē similit̄. Hoc iam tertio manifestat⁹ ē iesus discipulis suis cum resur-

rexisset a mortuis.

Postilla.

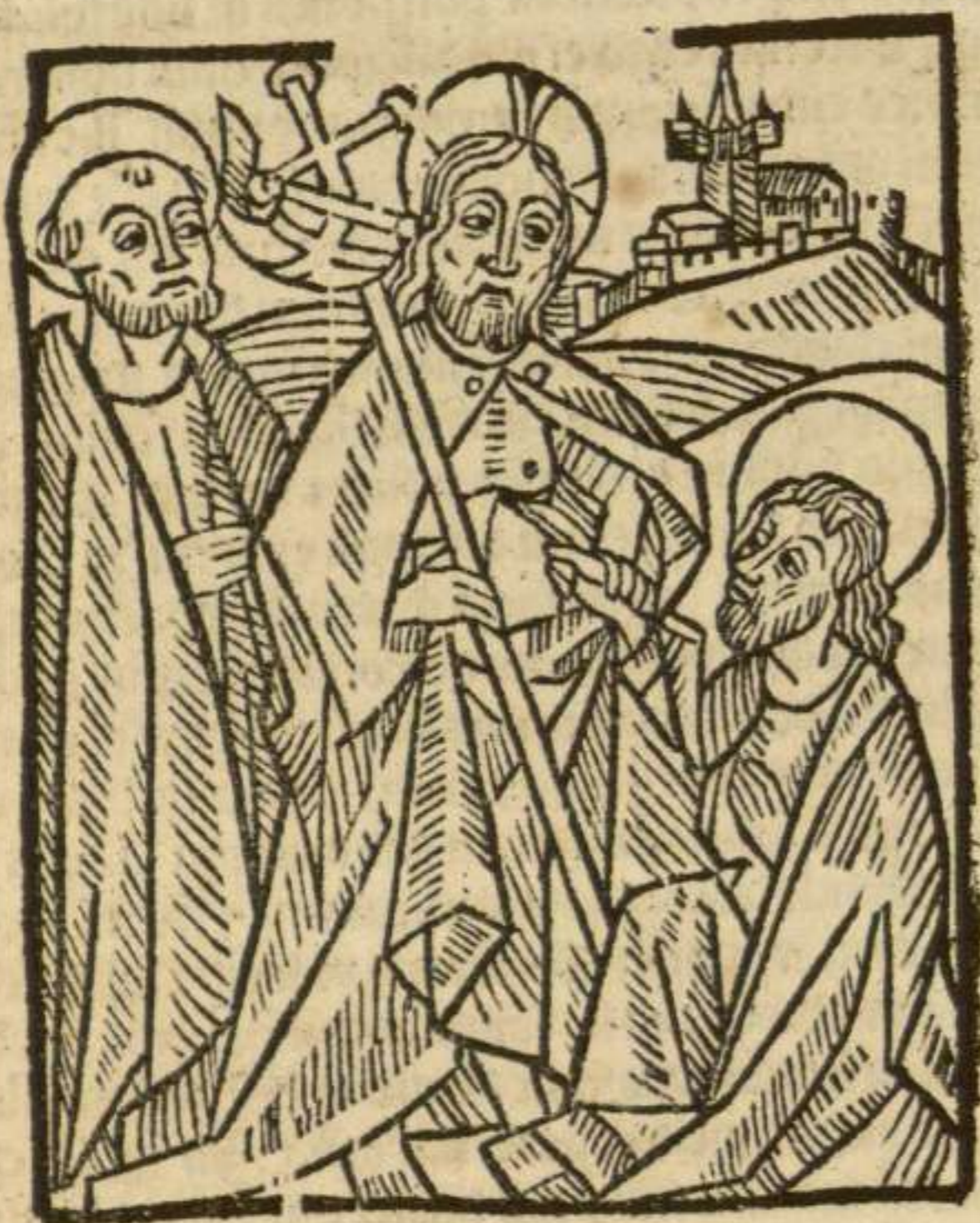
Manifestauit se iterum ihesus

Johannis. xxi. Luce. xxiii. Historia huius euangelij facta ē post dies octo festi pasche. āno christi quo supra. Ante initium istius euangelij scribit sanctus Johānes in eodem capitulo: quod Iesus dixit thome. Quia vidisti me thoma credidisti. beati qui non viderūt et crediderunt. Tunc post modum sequitur euangelium hodiernū. [manifestauit se iterum ihesus] Thomas. Supradicte manifestationes christi facte sunt in iudea. hec autem in galilea. Illa intus. ista foris. quia magnam partem timoris discipuli postposuerant. ideo in domo conclusi nō erāt vtriusque: sed in galileam iuerunt vbi illa apparitio facta est. Dicitur ergo [postea autem manifestauit se iterum ihesus] Luce. facta inuallo temporis. quia non manebat continue cum apostolis: nec cōuersabatur continue cum eis: vt ostēderet se resurrexisse ad vitam immortalem ab hominib⁹ huius mundi sepatam. [ad mare tyberiadis] quod est stagnū genazareth. Alio nomine dicitur mare galilee. Ex quibus manifeste apparet quod illa apparitio facta est in galilea: vbi est illud mare. [manifestauit se autem sic] id est per modum qui sequitur [Erant autē simul symon petrus.] Ista duo nomina euangelista Johānes simul coniūgit. quia symon fuit eius nomen primus. petrus autem erat nomen sibi de nouo a christo impositum: et hoc propter fidelem christi confessionē qua dixit. Tu es christus filius dei viui. [Et thomas qui dicitur dydimus: et nathanael qui erat a chana galilee et filij zebedei et alij ex discipulis eius duo.] Tho. et ita erant septem: ad insinuandum: quod illi digni sunt diuina visione et allocutione qui septem donis spiritus sancti sunt ornati. [Dixit eis symon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venim⁹ et nos tecum.] Luce. erant enim pauperes. Et ideo ad procurandum necessaria vite licite poterant redire ad exercendum negocium quod sine peccato poterat exerceri. propter quod Paulus artem scenofactoriā didicit quam antea non sciuit: vt cū necessitas occurreret vtilitas ecclie d̄ labore suo viueret: vt habetur Act. xx. [Exierunt et ascenderunt nauim: et illa nocte nihil prēdiderunt] Luce. hoc factum est vt captio sequēs manifeste miraculosa appareret. [mane autē facto: stetit Ihesus in litore.] non appuit sup aquam sicut ante passionem fecit quādo viderunt ipm

sup mare ambulante: s̄ in litore. id ē in terra solida: ad ostēdēdum q̄ amplius nō erat in fluctibus vite corruptibilis: s̄ maḡ transierat ad statū vite immortalis. non tamē discipuli cognouerūt q̄ iesus eēt. **Uñ** **Chriſt.** Nō mox ostēdit seipsum vt p̄ miraculū quod factur⁹ erat eū cognoscerēt. ergo locutus ē eis tāq̄ extrane⁹ dicēs [puer nū̄ quid pulmēta habetis] pulmētarium est q̄dcunq̄ panis p̄dimētū siue piscis sit, siue aliud q̄d nos p̄muniter dicim⁹ pulmētum [R̄ndēt ei. nō] **Zy.** ra. credebant eīm eū aliq̄ue mercatorē q̄ vellet pisces emere [dixit eis. mittite in dexterā nauis rēthe r̄ inueniet̄.] **Zy.** p̄dicat certitudinalit̄ effectum futurū: vt ad sequētia habeāt animum magis attētum [Dixerūt ḡ r̄ iam nō valebāt illud trahere p̄ multitudine pisciū] **Zy.** ex quo p̄t̄ q̄ pisces illi fuerūt ibi miraculose adducti v̄l virtute diuina de nouo formati. q̄: tota ibi nocte q̄si erāt r̄ nihil inuenerant [Dixit ergo discipul⁹ ille quē diligebat ih̄esus] id ē iohānes [petro.] erat eīm sibi familiaris. **Tho.** Notandū q̄ hic notantur p̄prietates illoꝝ duoz ap̄loꝝ. petri r̄ iohannis. Petrus eīm fuit feruētior. ideo p̄mus ad iesum venit. Iohes acutior: iō p̄mo euz agnouit [dñs ē] sic eīm vocabant xp̄m añ passionem. **Zy.** Puritas mētis r̄ corpis maxime dispōit hominē ad cognitionē dei. r̄ iō iohānes q̄ ceteri puero: erat tāq̄ v̄go citius alijs agnouit xp̄m [sy mon petrus cum audiss̄ q̄ dñs ē tunica uccinxit se] **Zy.** vt cum maiori reuerētia accederet ad christum. [erat eīm nudus] id est parum vestitus sicut solēt piscatores esse in aqua vt sint expeditiores ad piscatōis opus [r̄ misit se in mare.] **B.** notat feruēs dilectio petri: in hoc q̄ non potuit se cōtinere q̄n statim curreret ad xp̄m iesum: ergo misit se in mare vt citius veniret ad xp̄m ex deuotione. q̄: petr⁹ memor fuit p̄stine ambulatōis sup aquas quādo ad xp̄m venerat. vt h̄r **Mat.** xiiij. Dñe si tu es iube me ad te venire. [Alij autē discipuli nauigio venerūt] q̄: nō erant ita feruētes: nō audētes mare intrare. **Et** alia ratio ē. [q̄a non erāt longe a terra] r̄ ideo etiā cito venire poterāt [sed quasi cubitis ducētis trahentes rēthe pisciū. **Et** ḡ descēderūt i terrā] id ē d̄ nauis ad litus [viderūt prunas] id ē carbones [positas: r̄ piscem suppositum r̄ panē] id ē nō sup prunas: s̄ ibi paratū p̄ refectōe eoz. **Uñ** **Chriſt.** Ista eīm oia diuina v̄tute fuerūt d̄ nouo formata ad maiore discipuloꝝ cōformationē in fide resurrectōis xp̄i [Dixit eis iesus] nunc familiarit̄ loquitur eis tāq̄ discipul⁹ [Afferte de piscibus quos p̄didistis

stis nūc] **Uñ** **Chriſt.** Ne credant fantasia eē q̄d videbant: panē r̄ piscē: iubet etiā d̄ piscibus capris afferri: vt etiam coquētur r̄ comedant [ascēdit symon petrus] vt magistri uisionē implieret. [r̄ traxit] etiam alijs adiuuātibus [rēthe in trāz plenū magnis piscib⁹ cētum q̄nquaginta trib⁹.] **Et** scōm aliquos apostoli ceperunt ibi ex oi ḡne pisciū. q̄: s̄m **Isido.** oīm pisciū q̄ in aqua natant clij. ḡna p̄bi enūciant [Et cuz tāti eēnt] numero r̄ quātitate. q̄: multi magni [nō ē scissum rēthe: dixit eis ihs. Venite r̄ p̄adete] **Zy.** hic notatur dei benignitas. q̄: inuitat eos dulcit̄ ad comedēdū secū. q̄: cū eis tūc comedit ad declarandū sue resurrectōis veritatē. **Uñ** **luc.** vlti. **Lū** manducalset inq̄t corā eis: sumēs reliq̄as dedit eis [Et nemo audebat discubētū interrogare eū: tu q̄s es] r̄ prop̄ cognitōis certitudinē quā d̄ ip̄o hēbant [sciētes q̄: dñs ē] r̄ iō frustra fecissent de hoc q̄stionē [r̄ venit iesus] id ē accessit ad mēsam. [et accepit panē] quē de nouo sua om̄ipotētī virtute creauerat [r̄ dabat eis: r̄ piscē similit̄.] eo modo diuidebat eis r̄ distribuebat sicut añ passionem ad declarādā suā resurrectōz. Dicūt eīm aliqui doctores r̄ s̄a. p̄babili: q̄ sic diuidebat cibaria sola manu sicut ali⁹ cū cultello: r̄ in b̄ discipuli cognouerūt eū [b̄ iam tertio manifestat⁹ ē ihs discipul⁹ suis cū resurrexisset a mortuis] **Certum** ē q̄ iam pluries manifestauerat seipm: cū ip̄a die resurrectōis q̄nq̄es appuit: ḡ ista appitio d̄: tertia: nō in nūero appitionū: s̄ in ordine dieꝝ: vt p̄mo d̄: manifestat⁹ in die resurrectōis. secundo in octaua pasche: r̄ tertio hic. **Uñ** circa p̄ns euāḡ: vbi dicit̄. **Manifestauit** se iterū iesus discipulis suis ad mare galilee **Chriſt.** dicit q̄ euāgelista nominat hic locū vbi h̄ manifesta⁹ ē facta. q̄a illor̄ apli iuerūt. in q̄ oñditur q̄ iā magnā p̄tē timorū eoz xp̄s abstulerat vt auderēt manifeste exire d̄ domo. nō eīm vltra i domo reclusi erāt. **Uñ** hic q̄ ritur cur iam r̄ nō p̄us iuerūt piscari. **R̄ndet** s̄m **aug.** q̄: iam m̄gr̄o recedēte nō hēbāt v̄v̄uerēt. quā penuriā etiā xp̄us induxit vt i piscatōe eum agnoscerēt. **Secūdo** q̄nt̄ cur petr⁹ ad piscatōnē rediit quā semel reliq̄t. **R̄ndet** **gregori⁹.** q̄: licita ars erat nutriēdi se p̄ artē piscādī. agit̄ r̄ c̄. **Secūdo** **Mathe⁹** ad theloneū nō vltra resedit: q̄: fit v̄p̄s̄ ne pctō. **Quert̄** tertio. vñ receperūt nauim r̄ rēthe q̄ resignauerūt. **R̄ndet** **Chriſt.** mutuauerūt a p̄pinq̄s. **Quarto** q̄nt̄ cur nihil potuerūt capere **R̄ndetur** q̄ deus ita disposuit: vt p̄ miraculū doceret eos christum agnoscere.

In octaua pasce. Euangelium fm Johanne.
nem. xx.

In illo tempore. Cum sero esset die illo vna sabbatorum: et fores essent clausae vbi discipuli erant congregati propter metum iudeorum: venit iesus et stetit in medio eorum et dixit eis. Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostendit eis manus et latus: gauisi sunt discipuli viso domino. Dixit ergo eis iterum. Pax vobis. sicut misit me pater et ego mitto vos. Hec cum dixisset insusflavit: et dixit eis. Accipite spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittantur eis: et quorum retinueritis retenta sunt. Thomas autem vnus ex duodecim qui dicitur dydimus non erat cum eis quando venit iesus. Dixerunt ergo ei alij discipuli: vidimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi videro in manibus eius fixuram

clauorum: et mittam digitum meum in locum clauorum: et mittam manum meam in latus eius: non credam. Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus: et Thomas cum eis: venit iesus ianuis clausis: et stetit in medio: et dixit eis. Pax vobis. Deinde dixit Thomae. Infer digitum tuum huc: et vide manus meas. et affer manum tuam et mitte in latus meum: et noli esse incredulus: sed fidelis. Respondit Thomas et dixit. Domine meus et deus meus. Dixit ei iesus. quia vidisti me Thomas credidisti. beati qui non viderunt et crediderunt. Multa quidem et alia signa fecit iesus in conspectu discipulorum suorum quae non sunt scripta in libro hoc. haec autem scripta sunt: ut credatis quia iesus est filius dei. et ut credentes vitam habeatis in nomine eius. Postilla.

Cum ergo sero esset die illo. Joh. xx. Luc. xiiij. Historia huius euangelij facta est ipso resurrectionis domini die. p. prima parte. p. secunda autem parte in octaua pasce. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Johannes in eodem capitulo. quod iesus dixit marie magdalene vade ad fratres meos et dic eis. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum: deum meum et deum vestrum. Venit maria magdalene annuncians discipulis: quia vidi dominum. et haec dixit mihi. Tunc statim sequitur euangelium hodiernum. Cum ergo sero esset. Zyra. In die apostoli erant dispersi propter metum iudeorum: sed in sero conueniebant ad locum vnum et ideo tali hora christus eis apparuit. de illo. s. dominice resurrectionis. vna sabbatorum. id est prima die post sabbatum. Sed quare christus usque ad vesperam distulit. Respondeo secundum Gregorium. ut omnes simul inueniret in domo: et nisi in sero non inuenisset eos simul congregatos. Item in sero solent homines magis timere: et illa hora voluit eos consolari sua apparitione. et fores essent

clausa ubi discipuli erant congregati propter me-
tum iudeorum] quod ex divina ordinatione factus
est: ut iesus intras ad discipulos ianuis clausis
ostenderet se habere corpus glorificatum] venit
iesus et stetit in medio eorum] ut patet **Mathei**
xviii. Ubi duo vel tres congregati fuerint in no-
mine meorum] sum in medio eorum] et dixit eis. Pax
vobis] **Tho.** quasi diceret: non turbemini nec time-
meatis. ego sum qui pacem vobis promisi: et pacem
vobis predicavi. et ideo ex auditu saluationis potestis me
agnoscere] **Et cum hoc dixisset ostendit eis manus
et latus] ut non solum auditu: sed etiam visu
certificaretur] gaudium sunt discipuli viso domino].**
Tho. Contristati fuerunt in eius morte: letantur
de resurrectione. et sic socii passionis fiunt partis-
cipes consolationis] **Dicit ergo eis iterum. Pax
vobis] iterum oblationem pacis: ut monstrat propter
suum aduentum esse pacificata: et que in celis et
que in terra sunt] sicut misit me pater] sed ad ve-
ritatem fidei nunciandam in iudea] et ego mitto
vos] ad eandem publicandam per unumquemque mu-
ndum. In signum huius dixit eis in die ascensio-
nis. Ite in mundum uniuersum: predicate euange-
lium omni creature. Unde in **ps. xviii.** In omnem
terram exiit sonus eorum. **Et quia executio huius
officij non potest convenienter fieri sine gratia spi-
ritus sancti: ideo sequitur] Et cum hec dixisset in-
sufflauit: et dixit eis. Accipite spiritum sanctum] **Tho.**
ostendens per hoc quod sicut flatus procedebat de
ore ipsius iesu christi: sic spiritus sanctus qui dabitur
in flatu procedit ab ipso filio iesu christo sicut pro-
cedit a patre: quod est contra grecos qui negant
spiritum sanctum procedere a filio] quorum remiseri-
tis peccata remittuntur eis] id est quorum solue-
ritis soluti sunt] et quorum retinueritis retenta sunt]
id est quos ligaueritis ligati sunt. ut patet **matth.**
xvi. **Quaecumque ligaueritis super terram erunt li-
gata et in celis: et quecumque solueritis super terram
erunt soluta et in celis. Hoc illa potestas intelli-
genda est clauis non errante. Tunc autem errat quando
sacerdos soluit illum quem deus non soluit. vel quando
ligat quem deus non ligat] **thomas autem unus
ex duodecim qui dicitur dydimus] id est dubius
[non erat cum eis quando venit iesus] **Zyra.** Ipse
enim inter alios discipulos videtur fuisse magister
dydimus ut patet **Joh. xi.** et ideo tardius venit
ad locum ubi congregabatur discipuli. **Et ideo
propter tarditatem suam priuatus est illa visio-
ne christi. hoc autem factum est diuina ordinatione
propter nostram confirmationem. Unde **Breg.**
Dum ille ad fidem palpando reducitur: nostra**********

mens omni dubitatione postposita in fide solida-
tur] **Dixerunt ergo ei alii discipuli] quia boni ru-
mores cito nunciantur] vidimus dominum] sic enim
eum ante passionem nominabant] Ille autem dixit
eis. Nisi videro in manibus eius fixuram clauo-
rum] sed ut probem visu] et mittam digitum in lo-
cum clauorum: et mittam manum meam in latus
eius] ut probem tactu. **Est enim sunt duo sensus qui
minus possunt decipi sed visus et tactus] Et post
dies octo iterum erant discipuli eius inter: et thomas
cum eis] **Zyra.** facta interuallo christus ap-
parebat discipulis. quia non conuersabatur quoti-
dianie vel continue cum eis ut ostenderet se resur-
rexisse ad vitam immortalem ab hominibus hu-
ius mundi separata] **venit iesus ianuis clausis]
ut ostenderet corpus glorificatum] et stetit in me-
dio eorum] ut posset ab omnibus videri] et dixit eis.
Pax vobis] quia sic salutare consueuerat disci-
pulos suos. et etiam sic docuerat discipulos salu-
tare alios homines. ut patet **Matth. x.** In quacumque
domum intraueritis primum dicite: pax huic domui.
Deinde dixit thome. Infer digitum tuum huc] ut
probem per tactum] et vide manus meas] ut probem per
visum] et affer] .i. applica] manum tuam et mitte in la-
tus meum. et noli esse incredulus: sed fidelis] quasi
diceret propter tuam dubitationem sananda ostendo
tibi vulnera mea. **Unde **Aug.** in li. de tri. dicit quod
thomas palpauit cicatrices christi] **Respondet tho-
mas et dicit ei. Dominus meus et deus meus] **Tho.** Ecce per-
fecta fides. quia confitetur humanitatem et deitatem
christi. dominus quantum ad humanitatem qua nos redem-
it. deus quantum ad deitatem qua nos creauit] **Dixit
ei iesus: quia vidisti me] sed hominem] et credidisti]. s.
deum. **Zy.** Nam thomas aliud vidit: et aliud credi-
dit: quia humanitatem vidit et deitatem. que in
presenti videri non potest credidit] **beati qui non
viderunt et crediderunt] **Zy.** in hoc stat consolati-
o nostra qui christum non vidimus: tamen credi-
mus ipsum veraciter esse sub specie panis in sacra-
mento] **Multa quidem et alia signa fecit iesus in
conspectu discipulorum suorum: que non sunt scripta
in libro hoc] **Johannes evangelista pauciora si-
gna narrauit quam alii euangeliste. quia ultimo scri-
psit: et signa que alii scripserunt obmisit] **hec autem
scripta sunt ut credatis: quia christus est filius dei]
sed naturalis in potentia sibi per omnia equalis. et
per consequens idem in diuinitate. quia natura diuina
est indiuisibilis] et ut credentes] quia iesus incarnatus.
passus. mortuus. sepultus. regressus ab in-
feris. celum ascendens. verus est dei filius] vitam
habeatis] sed eternam. in qua clare videbitur quod********************

nūc creditur [i nomine eius.] id est per fidem no-
 minis eius. quia dicitur Act. iij. Nec aliud ē no-
 men sub celo datum hominibus in quo oportet
 at nos saluos fieri. Unde circa presens euange-
 lium vbi dicitur. Accipite spm̄ sanctū. quorum re-
 miseritis peccata etc. videtur q̄ nisi sacerdos ha-
 beat spm̄ sanctum nō potest absoluerē. quia dicit
 p̄mo. accipite spm̄ sanctum. et postea subdit. quo-
 rum remiseritis peccata remittuntur eis. Respon-
 detur q̄ sacerdos absoluit ex officio et nō ex vite
 merito. Et sic sacerdos bonus et malus in virtute
 spiritus sancti remittit peccatū. quia in virtute
 characteris ordinis: que datur a spiritu sancto q̄
 operatur in sacramentis. Glo. quorum remiseri-
 tis. id est quos dignos remissione iudicaueritis
 duabus clauibus. scz potestatis et discretionis.
 remittuntur eis. id est tunc dominus approbabit re-
 missionē peccatorum. Et quorum non remiserit
 deus non approbabit. Enī. sicut rex principem
 mittens dat ei potestatem mittere in carcerem et
 emittere. Ex quo patet q̄ sacerdos est minister et
 instrumentū animarum dei.

Dominica prima post octauas pasce. euang-
 gelium s̄m Jobem. x.

In illo tēpore. Dixit Je-
 sus discipulis suis. Ego
 sum pastor bonus: bonus
 pastor aiam suam dat pro ouibus

suis. Mercenarius autē et qui non est
 pastor cuius non sunt oues proprie vi-
 det lupū veniētē et dimittit oues et
 fugit: et lupus rapit et dispergit oues.
 Mercenarius autē fugit: quia mer-
 cenarius est et non pertinet ad eū dōm-
 b̄. Ego sum pastor bonus: et agno-
 sco oues meas. et cognoscunt me
 mee. Sicut nouit me pater: et ego
 agnosco patrē: et animā meam po-
 no pro ouibus meis. Et alias oues
 habeo quae non sunt ex hoc ouili: et il-
 las oportet me adducere. et voces
 meā audient. Et fiat vnum ouile
 et vnus pastor.

Postilla
 Ego sum pastor bonus. Jobis.

x. Historia huius euāgelij facta ē anno xpi. xxxij. vi.
 kalē. octobrj in sabbato. luna. xij. indictione. v.
 Ante initium illius euāgelij scribit scriptus Jobes in
 eodē capto q̄ xps dixit discipulis suis. Ego sum os
 stium. pro me si quis intraverit saluabit. et ingredietur et
 egrediet. et pascua iueniet. Tūc postmodū seq̄t
 euāgelium hodiernū [Ego sum pastor bonus] 27.
 In p̄nti euāgelio ponit euāgelista p̄ditiones boni
 pastoris et etiā mercenarij. q̄ bonus pastor dicit h̄re
 affectiōem ad gregē i tantū q̄ pro eo si necesse est susti-
 net mortē. q̄ dicit [bonus pastor aiam suā]. i. vitam
 corporale [dat] sp̄ite et volūtarie [pro ouibus suis]
 Impleuit h̄ ipse xps: q̄ aiaz suā p̄ciosissimā dedit
 pro salute mūdi. vt pz. i. Job. iij. Xps aiam suā pro
 nobis posuit. et nos debem⁹ pro fratrib⁹ aiaz pone-
 re [mercenari⁹ autē et qui non est pastor] Hic tāgit p̄di-
 tiōes mali pastoris. s. ipi⁹ mercenarij. q̄ i officio p̄-
 latiois attēdit cōmodū rei t̄pal⁹ et honore seculi.
 Vñ aug⁹. Sūt i ecclia q̄dā p̄positi nō dñm q̄rē-
 tes. t̄palia cōmoda sectātes. honores ab hoib⁹
 appetētes. q̄s q̄s talē mercenari⁹ ē [cui⁹ n̄ sunt o-
 ues p̄p̄e] et reputat eas q̄si aliēas [videt lupū ve-
 niētē]. i. hereticū cū falsa doctria eos corrupētē.
 [et dimittit oues et fugit]. s. n̄ resistēdo pro suā do-
 ctrinā heretici prauitanti [et lup⁹ rapit] ad malū p̄-
 trahēdo [et dispergit oues] ab vnitāte ecclie sepan-
 do [mercenari⁹ autē fugit]. i. auxiliū debitum sub-
 trahit [quia mercenarius est] id est curans solū

de lana & lacte. i. de commodis tēporalibus. [& nō pertinet ad eum de ouibus] id est quia nō curat de salute & utilitate ouium. nō habet affectus debite ordinatus ad eas [Ego sum pastor bonus] sollicitudinē habens & curam de ouibus [& cognosco oues meas] scz cognitione affectiua: qz diligo salutem & bonum earū [& cognoscunt me me] Yra. q̄a veri fideles cognoscūt beneficia christi [Sicut nouit me pater. & ego agnosco patrem] Unde aug. Ea dilectione qua pater me diligit. diligo patrem [& animā meā pono p ouibus meis] Tho. hic ostēdit q̄ passio sua fuit ad gregis redēptionem. ergo dicit [& animā meam pono p ouibus meis] saluandis. Yra. quia aia christi pro fidelib⁹ fuit separata a corpore: & oblatā deo patri: cū dixit ps. xxx. In man⁹ tuas cōmendo spm̄ meum. Jere. xij. Reliq̄ domū meam dimisi hereditatem meā. dedi dilectam aiaz meam in man⁹ inimicorū meorū [& alias oues habeo que nō sunt ex hoc ouili] id est de sina goga iudeorū: sed de populo gentili [& illas oportet me adducere] qd̄ factum est per predicatiōem apostolorū [& vocem meā audient] Yra q̄a iudeis repellentibus fidem christi gentiles eas deuote receperunt ad predicationes apostolorum [& fiet vnum ouile] id est vna ecclesia ex iudeis & gentilibus collecta. Est em̄ ecclesia vna ouile propter vniōnem fidei & charitatis [& vnus pastor] id est christus. Alij autē pastores ecclesie nō sunt nisi vicarij istius pastoris. Unde circa presens euāgelium vbi dicitur. Ego sum pastor bonus: queritur virum homo prudēs & virtuosus possit appetere sine peccato gradus eminentiam. id est platuram. Rñdeo fm̄ Hug. de prato posito q̄ talis sit dignus gradu quem appetit. talis pōt appetere dupliciter. Vno modo propter status altitudinē ad quē seq̄tur honor & reuerentia & sufficientia temporalium. & hoc modo est peccatum mortale: & pertinet ad cupiditatem & ambitioez Alio modo potest intelligi vt appetat vt possit primis pdesse. & si hoc laudabile sit: nihilomin⁹ tamen sic appetere presumptuosum est. Et consequenter cum presumptio sit filia superbie & detestabilis. hinc est q̄ talis gradus non potest sine peccato appeti. & ad hoc sunt dicta doctorū. Unde Aug. .li. ix. de ciuita. dei dicit q̄ locus superior si administratur vt decet indeceter tamē appetit Et Bern. Quoniens hominib⁹ preesse desidero deum meum preire contēdo. & tunc non sapio q̄ dei sunt & c. Unde etiam Lrib. super Matb. & al legatur in decretis dist. iij. Quicūqz desiderauit

rit p̄matum in terra: inueniet confusionem in celo. Nec inter seruos christi computabitur qui de primatu tractauerit. & hoc exemplo christi: qui fugit quando eum regem facere voluerūt. vt habetur Job. vi. Unde ap̄s ad Heb. v. c. Nōo assumat sibi honorem nisi qui vocatus fuerit. sicut aaron: immo sancti quando electi fuerunt renuerunt & restituerūt. vt patet in beato Nicolao. martino. Gregorio. & in alijs multis sanctis.

Dñica. ij. post octauas pasce. Euangelium fm̄ Jobem. xvi. caplo.

In illo tēpore. Dixit iesus discipul⁹ suis. Modicum & iam non videbitis me: & iterum modicum & videbitis me: quia vado ad patrē. Bixerūt ergo discipuli ei⁹ ad iuicē. Quid est hoc qd̄ dicit nob: modicū & nō videbitis me: & iterum modicū & videbitis me: quia vado ad patrē. Dicebant ergo. Quid est hoc q̄ dicit modicum. nescimus quid loq̄tur. Cognouit autē iesus qz volebant eum interrogare: & dixit eis.

De hoc queritis inter vos quia dixi: modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos: mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet: quia venit hora eius. Cum autem peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium: quia natus est homo in mundum. et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis. Iterum autem videbo vos: et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Postilla

Modicum et iam non videbitis me.

Job. xvi. Historia huius euangelii facta est anno d. m. cccc. lxxviii. kal. aprilis. feria. v. vices cene domini luna. xiiii. indictione. vi. Ante initium illius euangelii scribit sanctus Job. in eodem capitulo. quod ipse post cenam dixit discipulis suis. Adhuc infra habeo vobis dicere. sed non potestis portare modo. Tunc autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum [Modicum et iam non videbitis me] In fine. modicum et iam non videbitis me. intelligitur tempus ab hora mortis usque ad resurrectionem scilicet quando per triduum iacuit in sepulchro. tunc non viderunt eum [iterum modicum et videbitis me] intelligitur tempus ab hora resurrectionis usque ad ascensionem. in qua apparuit eis loquens de regno dei ut habet Act. i. Et illud tempus fuit modicum respectu temporis sequentis usque ad finem mundi. Ideo subditur [quia vado ad patrem] scilicet quando celum ascendat. et tunc non videbitis me communiter loquendo nisi in generali resurrectione. Propter hoc dicit Act. ii. Viri galilei quod statim ascendentes in celum. hic iesus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet quemadmodum vidistis eum eundem in celum. quod dicitur amplius non videbitur in terra presentia corporali usque quo veniet ad iudicium quod enim aliquibus sanctis postea apparuit vel adhuc apparere possit. hoc ex speciali gratia fuit sicut apparuit Johanni euangeliste ante mortem suam.

vocans eum ad celestem gratiam. Similiter beatus petrus exiit Romam a facie Neronis apparuit christus: cui Petrus dixit. Domine quo vadis. Respondit christus. Vado Romam iterum crucifigi. Similiter apparuit beato Paulo apostolo quando fuit prostratus de celo. ut habetur Act. ix. [Dixerunt ergo discipuli ad invicem. Quid est hoc quod dicit nobis: modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me] Predicta verba christi erant discipulis obscura antequam essent opere impleta: quia videbatur eis quomodo in ipse verbis esset quedam contrarietas: cum dixit. [modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me] quia non sciuerunt illa referre ad diversa tempora [Dixerunt ergo. Quid est hoc quod dicit nobis modicum. nescimus quid loquitur. Et cognovit ergo iesus quod volebant eum interrogare] Hoc cognovit diuina virtute cuius proprium est cognoscere secreta cordium [et ideo dixit eis. De hoc queritis inter vos. quia dixi. modicum et non videbitis me. et iterum modicum et videbitis me] Sic respondendo prevenit eorum interrogationem: ut ostenderet se scire mentis eorum intentionem [Amen amen dico vobis quia plorabitis] et hoc. id est dolebitis interiorius in mente de morte et passione mea [et flebitis] exteriorius. scilicet interiorum mentis tristitiam signis exterioribus ostenditis [mundus autem gaudebit] id est iudei mundi amatores. Quia in triduo mortis christi iudei mundialiter viuentes gauisi sunt. credentes se christum totaliter extinxisse. et nomen suum totaliter deleuisse [Vos autem contristabimini. sed tristitia vestra vertetur in gaudium] Hoc impletum est in resurrectione christi quando gauisi sunt discipuli viso domino. Et in ascensione quando videntibus illis eleuatus est in celum [Mulier cum parit tristitiam habet] propter dolorem quem sentit. Genes. iii. In dolore paries [quia venit hora eius] scilicet hora pariendi [Cum autem peperit puerum. iam non meminit pressuram] precedentis [propter gaudium. quia natus est homo in mundum] Quia in natiuitate pueri gaudium superueniens absorbet precedentem tristitiam [et vos igitur nunc quidem tristitiam habebitis] scilicet mee passionis et mortis [Iterum autem videbo vos] scilicet post resurrectionem meam [Et gaudebit cor vestrum] de visione mea [Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis] Hora. quia christus iesus qui erat ipsorum gaudium resurgens a mortuis iam non moritur. Roma. vi. Istud vero gaudium apostolorum de christi

visione fuit inchoatum post resurrectionem chri-
 sti. sed post consummatum in gloria in celo. Cir-
 ca presens euangelium ubi dicitur vos autem co-
 tristabimini. Notandum quod nemo in hac vita po-
 test diu esse sine tristitia. Unde Job. xij. Homo
 natus de muliere breui vivens tempore. etc. Sz
 queritur cur deus sic ordinavit. Respondetur p-
 mo ut sciamus nos esse hic non ciues sed adue-
 nas et peregrinos quod diu in mundo sumus. Qui
 vallis la. hymarum dicitur. qui est locus medis-
 us inter celum ubi est summum gaudium. et infer-
 num ubi est summa pena. Secundo ut stimules-
 tur penis quasi calcaribus ad currendum in via
 mandatorum dei. Tertio ut purgemur igne tri-
 bulationum. ne in purgatorio lauemur. Quarto
 ut fugiamus infernum ubi omnes pene in sum-
 mo sunt. Quinto ut plus de gaudio mereamur.
 nam virtus est circa difficile sicut philosophum.
 et Actuum. xij. Per multas tribulationes oportet
 nos intrare in regnum celorum. Item notandum:
 quod due passionis necant quandoque homines. sci-
 licet tristitia et leticia. Tristitia occidit sed tarde
 Nam in tristitia primo retrahitur calor natura-
 lis ad interiora: et postea exalat ad exteriora: et tal-
 exalatio caloris prohibet nutrimentum in mem-
 bus et operatur consumptionem in illis. Unde
 Proverbiorum. xix. Spiritus tristis exiccat ossa. leti-
 tia autem nimia cito occidit: quia tunc cor ma-
 gis dilatatur et calor naturalis ad exteriora tran-
 sit et a corde recedit et mors interuenit. Unde p-
 uerborum primo. Prosperitas stultorum perdet
 illos. Atrumque enim occidit animam. tam vita
 prospera quam aduersa. sed magis prospera. Unde
 Augustinus. Multi res aduersas timent. pros-
 spera non timent. Periculosior est tamen anime
 res prospera quam aduersa. Item patet in Dauid qui
 in aduersis que passus est a Saul non cecidit. sed
 in prosperis iam in regno positus cum Bersabee
 peccando cecidit.

Dominica tertia post octavas pasche. Euan-
 gelium secundum Iohannem. xvi. capitulo.

In illo tempore. Dixit ies-
 us discipulis suis. Vado
 ad eum qui me misit.
 et nemo ex vobis interrogat me quo
 vadis. Sed quia hec locutus sum
 vobis: tristitia impleuit cor vestrum
 Sed ego veritatem dico vobis: et
 pedis vobis ut ego vadam. Si enim
 non abiero paraclitus non veniet
 ad vos. si autem abiero: mittam eum
 ad vos. Et cum venerit ille: argu-
 et mundum de peccato: et de iusti-
 cia: et de iudicio. De peccato qui-
 dem quia non credunt in me. De
 iusticia vero: quia ad patrem vado
 et iam non videbitis me. De iudi-
 cio autem: quia princeps huius mun-
 di iam iudicatus est. Adhuc mul-
 ta habeo vobis dicere sed non po-
 testis portare modo. Cum autem
 venerit ille spiritus veritatis: do-

cebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso: sed quecumque audiet loquetur: et que ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit. quia de meo accipiet: et annuntiabit vobis.

Postilla

Vado ad eum qui me misit. **Jo**hannis. xvi. Ante initium illius euangelij christus predixit apostolis persecutiōem quā passuri essent sic quod efficiendi erant de synagoga. et quicumque eos occideret: crederet se obsequium prestare deo. Et postea subiunxit de recessu suo: cum dixit in euangelio hodierno [Vado ad eum] id est in primo ascendo ad patrem [qui me misit] **Zyra.** quia impleui officium predicationis mee ad quod missus sum [Et nemo ex vobis interroget me] id est interrogabit. quasi diceret. ita aperte ascendam ad patrem quod nullus vestrum interrogabit quo vadam: quia certi eritis quod vado ad gloriam patris [Sed quia hec locutus sum vobis] scilicet de recessu meo [tristitia impleuit cor vestrum] id est vehementer facti estis tristes. **Zyra.** apostoli tristabatur de recessu christi. de cuius presentia confidebant in tribulationibus suis consolari. [Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam] id est subtrahar aspectui vestro presentia mea corporalis. Et ideo subditur [Si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos] **Zyra.** quia plenitudo spiritus sancti non erat danda nisi post ascensionem christi. Unde **Ench.** Apostoli nimis corporalem presentiam christi diligebant. et ideo ad susceptionem spiritus sancti minus idonei erant. Sciendum tamen secundum **Thomam.** de aquino super **Jo**hannem quod ille amor quo discipuli diligebant corporalem presentiam christi non erat peccatum. reddebantur tamen ex hoc minus idonei ad perceptionem spiritus sancti. Habita enim una consolatione: non queritur alia. Unde quia delectabantur in presentia christi non petebant aduentum paracliti. Ipse enim non veniet ad mentem hominis nisi vocatus. Unde **Sap.** vii. Optavi et datus est mihi sensus. vocavi et venit in me spiritus sapientie [Et cum venient ille arguet mundum de peccato] **Thomam.** spiritu sancto attribuitur correctio: quia correctio debet procedere ex charitate. [de peccato] **Thomam.** quod habet vel fecit [et de iusti-

cia] quam non habet: [et de iudicio] quod non timeo [de peccato quidem: quia non credunt in me] **Thomam.** Iudei peccabant in christum quia non credebant eum esse christum vel messiam [De iusticia] scilicet christi quam non acceptauerunt homines mundani: nec imitari voluerunt [quia vado ad patrem] **Zyra.** per hoc enim quod christus resurrexit et ad celum ascendit declarata est eius iusticia. quia soli iusti intrant celum. Unde **ps.** cxvii. hec porta domini et iusti intrabunt in eam [et iam non videbitis me] presentia corporali habitantes vobiscum: quia post ascensionem apostoli amplius non viderunt in terris christum [de iudicio] scilicet futuro quod mundus non timuit: oportebat tamen timere [quia princeps huius mundi iam iudicatus est] id est condemnatus diuina sententia tanquam obstinatus. et per consequens omnes ei adherentes eodem iudicio ostenduntur condemnabiles. si enim deus angelis peccantibus non peccat: nec hominibus parcat [Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo] scilicet propter vestram imperfectiōem et illorum discendorum de altissimis fidei arduitate et profunditate. [Cum autem venerit ille spiritus veritatis] **Zyra.** id est spiritus sanctus qui est veritas per essentiam et effectiue docendo eam [ille docebit vos omnem veritatem] **Zyra.** scilicet necessariam ad salutem: non solum pro personis vestris: sed etiam ad regimen ecclesie et fidelium instructionem [non enim loquetur a semetipso] **Zyra.** quia sicut non est a semetipso sed a patre et filio: ita nec a se loquitur [sed quecumque audiet] a me et a patre. quia suum audire est ab eis procedere [loquetur] scilicet vobis [et que futura sunt annuntiabit vobis] **Zyra.** Multa enim de futuris per spiritum sanctum reuelata fuerunt apostolis. sicut apostolo **Jo**hanni reuelatus est processus ecclesie usque ad finem mundi. in **Apocal.** Et **Petro** suum martirium secundum quod ipsemet dicit. **ij. Petri.** Scio quia velocius est depositio tabernaculi mei. Et **Paulo** reuelatum est quod in nouissimis diebus discedent quidam a fide. ut habetur prima ad **thimo.** iiii. [Ille me clarificabit] **Thomam.** quod ad inuocationem nominis mei facietis opera mirabilia [quia de meo accipiet] id est scientiam et cognitionem habebit a patre: sicut et ego [et annuntiabit vobis]

Dominica quarta post octavas pasce. euangelium secundum **Jo**hannem. xvi. cap.

In illo tēpore. Dixit Je-
sus discipul' suis. Amen
amē dico vob. Si qd pe-
tierit' patrem in nomine meo: da-
bit vob. Usq; modo non petistis
q̄c̄q; in nomine meo. Petite et ac-
cipiet': vt gaudium vestrum sit ple-
num. Hec in puerbijs locut' sum
vob. Venit hora: cum iā nō in p-
uerbijs loquar vob: sed palam de
patre meo annūciabo vob. in illo
die in nomine meo petet', et non di-
co vob quia ego rogabo patrem d
vob. Ipse em̄ p̄amat vos. q̄ vos
me amast' et credidist', a deo exiui.
exiui a p̄re: et veni in mūdū. Iterū
relinquo mūdum et vado ad p̄rez
Dicunt ei discipuli. Ecce nūc pa-
lam loqueris et puerbiū nulluz di-
cis. Nūc scim' quia scis om̄ia: et
nō opus est tibi vt quis te inter-

roget. In hoc credim' quia a deo
existi.

Postilla

Amen amen dico vobis. Jos
hānis. xvi. Historia hui' euāgelij facta ē āno xpi
xxxij. ix. kal. aprilis. feria. v. in cena dñi. lūa. xij.
indictiōe. vi. Ante initū illi' euāgelij scribit san-
ctus Job. in eodē caplo. q̄ xps post cenam dixit
discipulis suis. Nūc vos q̄dem tristitiā habetis.
Iterū autē videbo vos et gaudebit cor vestrum.
et gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Tūc post-
modum seq̄tur euāgelij hodiernū [Amen amen
dico vobis] Hoz. b̄ dñs iesus consolaf discipulos
ex petitionū suarū exauditiōe. Et iuramētū pres-
mittit vt hō nō hesitet de petitiōe dicēs [Amen
amē dico vobis. Si qd petieritis patre in nomine
meo]. i. pertinēs ad salutē. q̄a iesus qd est nomē
xpi saluator interpretatur [dabit vobis] Et si non
statim: tamē finaliter dabit. vel illud qd petiit. vel
eo melius [vsq; modo nō petistis q̄c̄q; in nomine
meo] q̄a nō erat tēpus optimū q̄a dñs iesus erat
cū eis p̄tialiter q̄ om̄ia dabat. Vñ Cris. Quid
peteret q̄ om̄ia bona secū haberet [Petite et ac-
cipiet' vt gaudiū vestrū plenū sit] Tho. qz om̄is
petitiō ad illud gaudiū referri debet. hoc gaudiū
cōsistit in donibus anime et corpis. et erit plenum
gaudiū in beatis. Vnde d: in ps. xvi. Satiabor
cū apparuerit glia tua [Hec i puerbijs locutus
sum vobis] scz ego sum vitis vera: et vos palmi-
tes. itē ibi. mulier cū parit tristitiā habet: q̄a v̄it
hora eius [Venit hora cum iam nō in puerbijs
loquar vobis. sed palam de patre meo annūcia-
bo vobis] Cris. hoc erit tēpus resurrectiōis: q̄a
tūc om̄ia manifeste eos docuit. Naz p. xl. dies ap-
paruit eis post resurrectiōem suā loquēs eis de
regno dei. Act. i. 27. Chrust' post resurrectiones
clarius et exp̄sius docuit aplos de regno dei q̄
ante. Ipi em̄ erant magi capaces: q̄a habebāt
sensum aptū ad intellectū scripturarū. vt habet
Luc. vlti. [in die illo] scz in die penthecosten [in
nomine meo petetis]. i. petēdo nomē meū inuo-
cabitis. q̄a post ascensionē et post missionē sp̄iti-
tussancti apli magi v̄tutē nois iesu xpi sentiebāt
q̄ ante. Et iō petitiōes suas i noie iesu formabāt
et p̄p̄ hoc oratiōes ecclie in fine formatur in no-
mine xpi dicēdo: p̄ dñm nostrū iesum xpm et c. [et
nō dico vob: q̄a rogabo patre de vobis] Tho. qz
si diceret. ad exaudiendū vestras petitiōes apud
patre nō erit necia oratio mea: q̄a solus amor q̄
diligit me sufficit patrocinari [Ipse em̄ p̄amat

vos] amās facile dat amāti [q: vos me amastis] ut patz Joh. xiiij. Qui diligit me: diliget a p̄re meo [et credidistis q̄a a deo exiui. Exiui a p̄re.] p̄ eternam gn̄ationē [et veni in mūdum.] p̄ carnis assumptionē [Frerum relinquo mūdum.] p̄ passionem et corporalē p̄ntiam [et vado ad p̄rē] p̄ ascensionem q̄n exaltatus ē vsq̄ ad dexterā dei patris [Dicūt ei discipuli eius. ecce nunc palaz loqueris et puerbiū nullum dicis] Zy. clar⁹ loq̄ batur de processu eius a patre et de aduētū ei⁹ in mūdum p̄ carnis assumptionē: q̄ fecerat ante. [Nūc scimus quia scis om̄ia] Zy. ex doctrina em̄ eius et miraculis plenius ei⁹ deitātē cognoscebant [et non ē opus vt q̄s te interroget] sepe em̄ dicit glo. volētes ab eo querere audiebant solutionem anteq̄ p̄ponerēt questionez. et sic p̄us eis respondit anteq̄ quererēt. [in hoc credimus q̄a a deo existi.] Tho. q. d. Intelligentia omnium occultorum facit nos credere: q̄ tu sis verus et naturalis fili⁹ dei in quo sunt om̄s thesauri sapientie et sciētie dei absconditi. Unde circa presens euāgelium vbi dicit. Petite et accipietis. notandum scdm̄ augusti. q̄ triplicia sunt bona in gn̄e. infima: media et sūma. Infima bona sunt temporalia q̄ quasi nihil sunt. Unde Jere. iij. Asperi terram et ecce quasi vacua erat et nihil. Et talia sub conditōne peti possunt moderate: videlicet si placet da sanitatē: temporalia et vitam et c. Et rō est. quia aliquibus bona tēporalia vt sciētia: honores et amici: diuitie et similia quādoq̄ sunt occasio peccandi: alijs occasio merēdi. Sed quibus p̄sunt et q̄bus obsunt solus deus scit. idō sibi cōmittēda sunt. Alia sunt bona media. s. virtutes q̄ nulli obesse possunt. et illa feruētē sunt petēda. alia optima: vt beatitudo celestis. et illa bona petēda sunt feruentissime. Sed queritur: cur deus nō statim dat quod petitur. Respōdet primo quia tūc homo min⁹ meritum haberet: non iterando orōnem. Secūdo quia vilipenderetur vel min⁹ curaretur illud qd̄ cū modico labore acq̄reretur. Tertiu⁹ vt desideriu⁹ augeatur: vt patet in muliere chananea. Quarto vt humiliet. vt patz in eadem chananea q̄ se canem fatebat. Quinto q̄ meliora interdū dare vult tēpe oportuno: et q̄n ipsi homini fuerit vtile.

In die ascensionis domini euangeliz fm̄ Marcum. xvi. caplo.

In illo tempore. Recubentibus vndecim discipulis appa

ruit illis Ihesus et exprobrauit in credulitatē illorum et duritiāz cordis: quia hijs qui viderāt eum resurrexisse non crediderunt. et dixit eis. Euntes in mūdūz vniuersum predicate euangeliū om̄i creature Qui crediderit et baptizatus fuerit: saluus erit. q̄vero non crediderit: pdemabitur. Signa autē eos qui crediderint hec sequentur In nomine meo demonia eijciēt: linguis loquētur nouis: serpētes tollet: et si mortiferū quid biberit nō eos nocebit. Sup̄ egros man⁹ imponet et bene habebūt. Et dñs q̄dem ihesus postq̄ locut⁹ ē eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. Illi autē profecti pdica uerūt vbiq̄: domino coopante et sermonem cōfirmante sequentib⁹ signis.

Postilla.

Recumbentibus vndecim discipulis. Marc. xvi. Historia hui⁹ euāgelij facta est anno xp̄i. xxxij. iij. nonas Junij. luna. xxvij. feria quinta: videlicet ip̄a die ascensionis. indictione vi. Ante initiū illius euāgelij scribit sanctus Lucas q̄ xp̄us dixit discipul⁹ suis. Vos estis testes hor⁹. Zy. s. passionis et resurrectōis. et ego mit tam p̄missum patris in vos. s. sp̄m sanctū. Vos autē sedete in ciuitate qūsq̄ induami virtute ex alto. Tunc postmodū seq̄tur euāgelium hodiernū [Recubentib⁹ vndecim discipul⁹] dñs nr̄ iesus xp̄s cū in h̄is q̄draginta dieb⁹ p̄ multas apparitiones discipul⁹ factas resurrectōnem suā approbasset: hodie in die ascensionis bis ipsis voluit appere. s. in mēsa dum p̄debant. Nam vt dicit magister in historia scholastica om̄es tam apostoli q̄ alij discipuli et mulieres habitabāt in ista parte in ierusalem que dicit mellos in mōte syon vbi dauid construxerat sibi palatiz. Et ibi erat illud cenaculū grande stratū in q̄ p̄cepit dñs sibi parare pascha: et in cenaculo illo hitabant tunc

undecim apli. Ceteri vō discipuli & mulieres ha-
bitabāt circūq; p̄ diuersa hospitia. Et vt dicit i
p̄ncipio hodierni euāgelij [Recubētib⁹] id ē co-
medētib⁹ [undeciz discipul.]. s. in illo cenaclo ho-
dierna die [appuit ih̄sus & exprobrauit incre-
dulitatē illoꝝ & duritiā cordis] Zy. nō q̄ tūc erat
i eis: s̄ q̄ añ fuerat in ipsis discipul. [q; his qui
viderāt eū resurrexisse nō crediderūt] vt patet de
thema q̄ nō credidit alijs discipul. Et similiter alijs
discipuli non crediderunt Marie magdalene:
& alijs mulierib⁹ & comedit cū eis. Vñ Actū. i.
Quēscēs p̄cepit eis ab ierosolymis ne discede-
rēt: s̄ expectaret p̄missionē patris. i. aduētū spūssā-
cti a p̄re p̄ xpm̄ p̄missū. Et h̄m̄ inḡm̄ i hystorijs
Hoc dicto p̄cepit eis vt egredierent de ciuitate
& sic statim euauit ab ocul⁹ eoz. Et imediate p̄
comestione undeci apli & alijs discipuli & mulie-
res vnanimit̄ de ciuitate egressi venerūt ad mō-
tē oliueti. & ibi dñs ihs secundario hodierna die
appuit. Et vt ait inḡm̄ i hystorijs hāc p̄cessionē
apostolorū q̄ vnanimit̄ de ciuitate sūt egressi rep̄-
sentat ecclia singul⁹ dieb⁹ dñicis p̄cessionē faciēs
egrediendo ex eccliam p̄ferēdo crucē añ p̄cessio-
ne. nā p̄ crucē q̄ p̄fert representat dñs noster ihs
xps̄ q̄ nos p̄cessit: & suo exēplo nob̄ viā ad celū
ōndit & q̄ ordiate vñ p̄ aliū crucē seq̄t vsq; ad ec-
clesiā significat q̄ om̄s xp̄iani vitā & mores & do-
ctrinā xp̄i sp̄ p̄re ocul⁹ h̄re debeāt: & suāvitā exem-
plo xp̄i p̄formare. & sic p̄ficere de v̄tute in v̄tutez
trāsēdo donec intrēt celestē eccliam. i. patriam
eternā vbi videāt facie ad facie diuinā naturā s̄z
illud ps̄. lxxxij. S̄būt de v̄tute in v̄tute: sic videbit̄
de⁹ deoz in syō. Post h̄ cōmissit dñs ihs aplis of-
ficiū p̄dicatōis dicēs [Eūtes i mūdū vniūsus p̄-
dicate euāgelium] hugo. nō p̄boꝝ vanitates aut
certe p̄prias fictōnes. ad Roma. i. Nō erubesco
euāgelij [oi creature] Zy. oi hoi q̄ h̄z p̄ueniētiāz
cū oi creatura. Per ec̄ em̄ p̄uenit cū inaiatis. per
viuere cum vegetabilibus et plantis. per senti-
re cum animalibus. p̄ itelligere cum angel. ideo
designat̄ noie ois creature [Qui crediderit & ba-
ptizat⁹ fuerit] Zy. nō em̄ sufficit fides sine bap-
tismo p̄ quē q̄s incorp̄at̄ xpo: si assit facultas reci-
piēdi baptismū flumis. Si aut̄ nō assit facultas
sufficit baptism⁹ sanguis: vt i martirib⁹ q̄ p̄ xpo
interfecti sunt anteq̄ eēt baptizati v̄l baptismō
flamis: sicut est i habētib⁹ fidē xp̄i & desiderāt ba-
ptismū: s̄ p̄ueniūt morte añq̄ p̄nt implere [sal-
uus erit] sc̄z salute eterna si saltē opib⁹ tenet Vñ
Jacobi. ij. Fides sine opib⁹ mortua ē [Qui non
crediderit: p̄denabit] sc̄z et̄na dānatōe. [Signa

autē eos q̄ crediderint hec sequēt] Zy. i p̄mittit
ei ecclia fides erat nutriēda & firmāda miracul.
iō gr̄a miraculoz dabat̄ n̄ solū aplis xp̄i s̄ mult. a-
lijs credētib⁹: vt p̄z in exēplis & legēdis sc̄toꝝ [i
noie meo] id est in v̄tute nois mei [demonia eij-
cieut] Nec oia ad l̄ram implerā sunt. Sepe enim
apli & alijs fideles demones eiecerūt. sicut beatus
bartholome⁹: & sic de alijs [linguis loquētur no-
uis] Zy. hoc est factum in aplis & in alijs credē-
tib⁹ q̄ erant cū eis q̄n p̄ gr̄am spūssācti in die p̄s-
thecostes receperūt domū linguaz: vt p̄z Act. ij.
Loq̄bant̄ varijs linguis apli [serpētes tollent]
hoc p̄z in Paulo. Vñ act. xxvij. Qui p̄cussus a
vipera in nullo lesus fuit: s̄ viperam pendentem
ad manū ei⁹ ignē excussit. Et iacob⁹ apls duos
ingentes dracones remisit in desertū q̄s hermo-
genes & philer⁹ p̄citauerāt cōtra eū. [Et si quid
mortiferū biberint nō eos nocebit] hoc ad l̄ram
impletū est in iobe euāgelista: q̄ venenū bibit qd̄
ei nō nocuit [sup egros man⁹ iponēt̄ bñ habes-
būt] q; multi infirmi a diuersis lāguozib⁹ sūt cu-
rati ex ipositōe manū aploz & ex tactu vestimē-
toꝝ. imo qd̄ etiā pl⁹ ē ex vmbra petri apli sanabā-
tur infirmi: vt h̄r Act. ij. & v. Itē p̄ man⁹ aploz
siebant signa & p̄digia magna p̄p̄lo. & nō solū
infirmit̄ curabāt: s̄ p̄ ipositōem manū ipsoꝝ da-
bat̄ spūssctūs. vñ h̄r Act. viij. Tūc iponebat̄ ma-
nus sup illos & accipiebāt spūssctū. [Et dñs q̄
de ihs postq̄ locut⁹ ē eis] sc̄z hec oia v̄ba iā p̄di-
cta & plura alia q̄ habent̄ Act. i. [assumpt⁹ est in
celū.] Zy. v̄tute p̄p̄a & cū ḡtulatōe tot⁹ familie
celestis. vñ Lu. xxij. Et eleuatis manib⁹ ferebat̄
in celū & benedixit eis. i. apostol⁹ & alijs fidelib⁹.
Ex b̄ loco i p̄suetudinē duxit ecclia vt sicut dñs ie-
sus postq̄ oib⁹ pactis ascēdere voluit i celū bñ
dixit fidelib⁹ suis: q̄ sic ep̄i & ceteri presbyteri per
acto diuino officio voletes tam ab altari recede-
re: dant sup pplm̄ bñdictōnem signātes eos siḡ
sancte crucis. & imp̄cātes eis bona i noie sc̄te trini-
tatis [& sedet a dextris dei] .s. p̄regnās patri i oī-
equalitate sc̄dm̄ deitatem [Illi autem] Zy. sc̄z
apli & xp̄i discipuli [p̄fecti.] sc̄z ad mandatū dñi
nostri iesu xp̄i [predicauerūt vbiq;]. vnde in ps̄.
xvij. In oēm terram exiuit son⁹ eozum & c. [domi-
no coopante] eos dirigendo & p̄tegendo [& ser-
monem p̄firmante: sequentib⁹ signis] Hugo sup
Marcū. Opa miraculoz i exordio ecclie neces-
saria fuerūt vt fides miracul⁹ nutriet̄: mō nō sūt
necessaria. quia fides ecclie cōfirmata est. Et
ca presens euāḡ. & sup illa verba. Euntes i mun-
dum vniuersum predicate euāgelij om̄i creatu

re & c. notandum qd scdm Thomā d aqno maximū
 miraculum xpi i terris fuit qd p simplices mūdū
 subiecit fidei. qz apli fuerūt simplices fm mūdū
 & paupes mechanici. s. piscatores & c. & null' no
 bil' fuit nisi scūs bartholome'. Un' hic qritur q
 re nō elegit xps prudētes hui' scilicet scribas q fue
 rūt docti i lege. nec diuites nec potentes. Rñde
 tur ppter certitudinē fidei: quia si sapientes se
 culi elegisset & misisset ad pdicandam fidez xpi
 anam: tūc pfidi & inimici fidei dixissent q fidem
 finxissent cū prudentia & astutia. Si diuites: tūc
 dixissent q p dona & munera hoies iduxisset ad
 fidē illā. Si autē potentes & nobiles tūc dixissent
 q p potētiā & coactōem hoies induxissent ad fi
 dem. S3 vt nullum illorum perfidi allegare pos
 sent igitur & c. Unde hic notandum: qd christus
 inter omēs sapientes hui' mundi nisi vnum con
 uertit. scz gamalielem legis doctore. Et int omē
 nes diuites solū zacheū Et d oib' nobilib' & pn
 cipib' nisi tres scz Nicodemū. Leturionē. & Re
 gulum. Sed de pauperibus & simplicib' & igno
 bilibus multos conuertit. quia christiani a pau
 peribus & simplicibus ortum habuerunt. Un'
 apostolus. videte vocationem vestram fratres.
 quia non multi sapientes scdm carnem: non mē
 ti potentes: s infima mundi elegit de'.

Dñica post ascensionem vñi Euangeliū fm
 Johannem. xv. caplo,

In illo tempore. Dixit
 ihesus discipulis suis.
 Cum venerit paracly
 tus quem ego mittā vo
 bis a patre spiritum veritatis qui
 a patre procedit: ille testimonium
 perhibebit de me: et vos testimo
 niuz perhibebitis. quia ab initio
 mecum estis. Hec locutus suz vo
 bis vt non scandalizemini. Absqz
 synagogis facient vos. Sed venit
 hora vt omnis qui interficit vos:
 arbitretur se obsequz prestare deo
 Et hec facient vobis. quia nō no
 uerunt patrem neqz me. Sed hec
 locutus sum vobis: vt cum vene
 rit hora eorum: reminiscamini qz
 ego dixi vobis.

Postilla.

Cum venerit paraclytus & c.

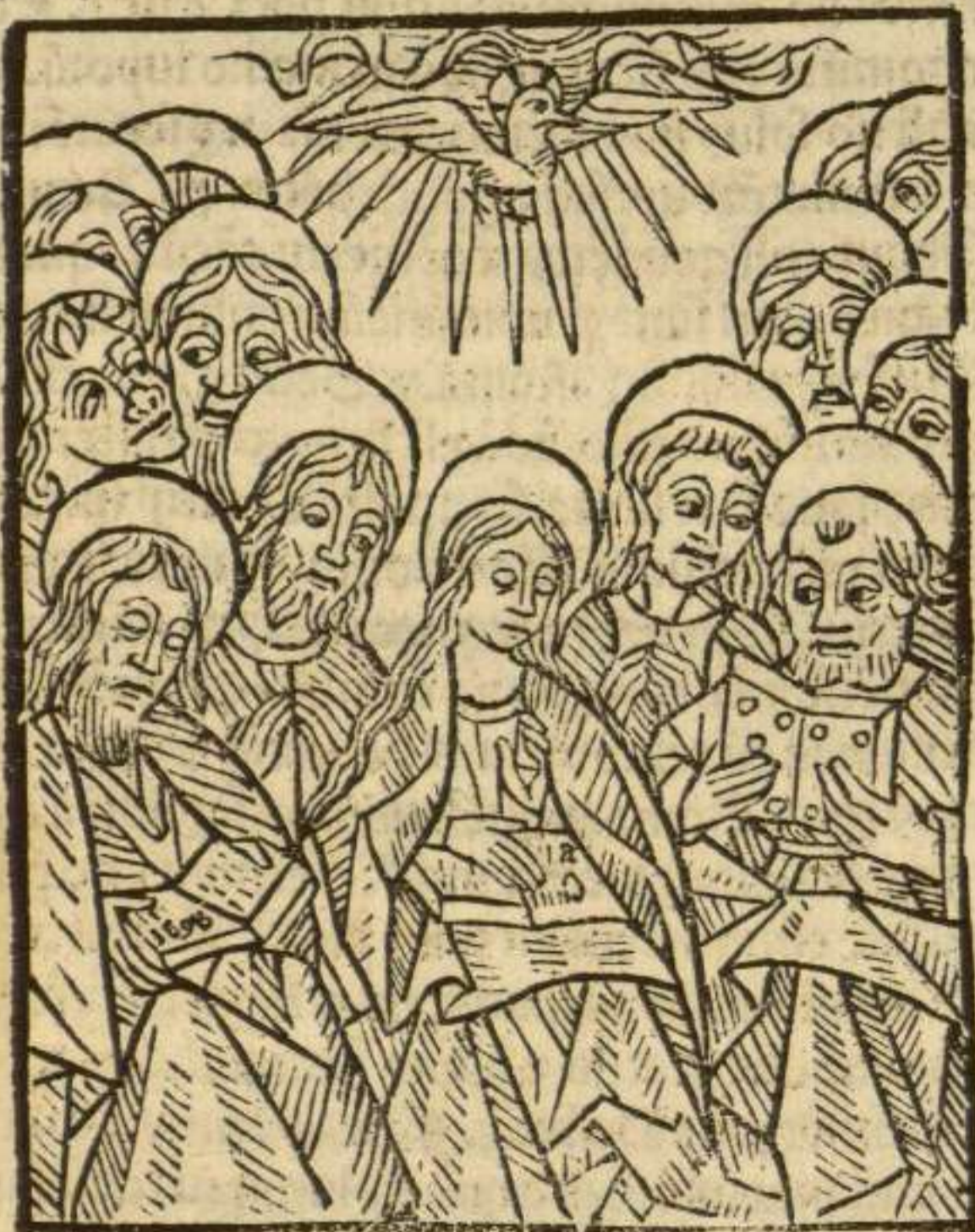
Johānis. xv. Historia hui' euāgelij facta est an
 no christi. xxxij. ix. kalē. apulis. luna xij. feria
 v. scz in cena dñi. idictōne. vi. Ante inituz illius
 euāgelij scribit sanctus Johānes i eodez caplo:
 qd xps dixit discipulis suis. Si opera nō fecissem i
 eis q nemo alius fecit peccatū nō haberent. nūc
 autem viderunt & oderunt me & patrem meum.
 sed vt i pleatur sermo qui i lege eorum script' est
 Quia odio habuerūt me gratis. Tunc statim se
 quitur euāgelium hodiernū. [Cum venerit pa
 raclytus] Postq xps dixerat apostolis de iude
 is. Si me psequuntur & vos psequantur. ne despe
 rent & nimū turbent: pmisit eis spm sanctū mit
 tere. quo confortati omēs psecutōnes vincerēt &
 tolerarent: ergo dicit [Cum autem venerit para
 clitus.] Zyr. id est cōsolator. Bern. dicit. Spis
 ritus. i. merentiū cōsolator [quez ego mittā vob
 a patre] Zy. in hoc ostendit spm sanctū a se pces
 dere inq̄tum dicit se illū mittere. [spiritum ver
 tatis.] qz docet vos omnez veritatez. s ecōtrario
 spū malign' docet omē mendacium [qui a p̄e
 procedit] Thomas. ex hoc arguūt greci spm

sanctū tm̄ pcedere a patre et nō a filio. s̄ hoc nō est verū. qz q̄cqd de patre dicit̄ cōuenit filio. ergo xp̄iani tenent̄ credere q̄ sp̄s sanctus pcedit a patre et filio [ille testimoniū phibebit de me] nam sp̄s sanctus testimoniū phibuit xp̄o in b̄ q̄ ap̄ostolos tales fecit q̄ sciuerūt et audebant p̄dicare euangeliū et fidē xp̄i coram oib̄ et intrepide q̄ em̄ hoies p̄us ill̄rati et simplices de p̄fūditate scripturarum subito plene loq̄bantur et in oib̄ linguis fuit maximū signū ad cōfirmādā fidem christi [et vos testimoniū phibebitis] sc̄z p̄dicando oib̄ popul̄. [quia ab initio mecum estis] Zy. non ē intelligēdum q̄ fuerint cum eo in p̄ncipio vite eius. s̄ ab initio p̄dicatōnis sue quādo incepit docere et miracula facere [Hec locut̄ sū vobis] ad cōfortatōnem vestraz contra futuras tribulatōnes [vt non scandalizem̄] sc̄z cadēdo p̄ impatiētiam q̄n̄ eueniēt vobis. [absq̄ synagogis facient vos.] Jam em̄ iudei sp̄sauerāt: q̄ si q̄s p̄fessus ess̄ xp̄m extra synagogā eijcere tur. et talis eiectio de synagoga reputabat̄ maḡ. sicut apud xp̄ianos eiectio de eccl̄ia p̄ maiorem excōmunicatōnem. ergo ip̄a excōmunicatio valde timēda est cuilibet xp̄iano. quia sepat a deo et a sanctis et a sacramētis et a cōmunionē fidelium et ip̄e excōmunicatus est quasi palmes abscisus a vite: vt patet Job. xv. Ego sum vitis v̄a: et vos palmites [s̄ venit hora.] Hor. hora ista fuit tēp̄ p̄dicatōnis ap̄ostolor̄. [vt om̄is q̄ interficit vos arbitret̄ se obseq̄m p̄stare deo] ois em̄ iudeus occidēs xp̄i predicatorēs putat se obseq̄m p̄stare deo credens q̄ desereret deū israel q̄cūq̄ cōuerteret̄ ad xp̄m: ita fuerunt iudei excecati et ignorantes Sed illa ignorātia nō excusabat eos. qz illa p̄cedebat ex odio et inuidia contra xp̄m et cōtra doctrinam ei [hec facient vobis q̄a nō nouerūt patrem neq̄ me.] hoc dixit eis in p̄solatōem. quasi diceret sc̄dm̄ Crisost. sufficit in p̄solatōem hec pati p̄pter patrē et p̄pter me. [Sed hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eor̄ remiscamini q̄a ego dixi vobis] Zy. ista em̄ p̄ dixit ip̄s ap̄lis: vt p̄viderent sibi de patiētia. qz min̄ ferūt iacula p̄uisa vt dicit greḡ. Circa p̄sens euāgē. vbi d̄z: Vos testimoniū phibebit̄. notādum q̄ hugo d̄ prato dicit q̄ xp̄s habuit testimoniū d̄ om̄i loco et ab om̄i creatura. nam oia testificata sunt xp̄m suū auctorē esse. nam de celo habuit testimoniū patris et sp̄s sancti. Luc. iij. Descendit sp̄s sanctus corpali specie sicut colūba in ip̄m. Et vox patris de celo audita est. Hic ē fili' me' dilect'. Matb. iij. Item testimoniū angelor̄ vt p̄z Luc. ij. Quāz

gelizo vobis gaudiū magnū q̄a itat̄ est nob̄ saluator. Item celi ip̄so orate ap̄ti sunt super eum: p̄testari sunt ip̄m eē verum deū. Luc. iij. Item d̄ paradiso et de lybo patrū habuit testimoniū moysi et helye: vt p̄z Matb. xvij. Appuerunt ei moyses et helyas. Item corpa sanctorū surrexerunt: vt p̄z Matb. xvij. Item demones ei testimoniū reddiderūt: vt p̄z Luc. iij. Exibat demōia clamātia et dicētia. quia tu es xp̄s filius dei viui. Item de mūdo habuit testimoniū. xij. ap̄lorum. lxxij. discipulor̄. et multorū alior̄. vt patet Act. iij. Virtute magna reddebāt ap̄stoli testimoniū iesu xp̄o. Item habuit testimoniū ab om̄i creatura. nam stella noua in sua natiuitate testificata est. vt p̄z matb. ij. Vidim' stellam ei' in oriente Item sol obscuratus est in morte eius: p̄testat̄ e eum esse deum. Luce. xxij. Item mare dum se solitum p̄buit ip̄m cōfessus est Luc. vi. Item infernus dum quos tenebat reddidit ipsum auctorem vite esse p̄testatus ē. ps. xxij. Item terra dū ip̄so moriente et resurgēte tremuit. Item panes et pisces dum ad ei' impium multiplicati sunt ipsius eē deū demōstrabāt. vt p̄z Job. vi. Quia q̄ ego facio ip̄a s̄ q̄ testimoniū phibēt d̄ me. et breuit̄ vis creatura p̄ter peccatorem q̄ ip̄m negat factis testimoniū xp̄o reddit. Unde ap̄stol' ad Tytū. i. Confitētur se nosse deū: factis autē negāt. Peccator: quādoq̄ p̄ vno denario negat xp̄m: cum in nomine eius scient̄ periurat. Sequitur hic in euāgelio p̄senti. Absq̄ synagogis facient vos. vbi notandū est q̄ excōmunicatio maior valde timēda est p̄p̄t̄ tria. Primo q̄a excōmunicat̄ sepat̄ a deo et ab oib̄ xp̄ifidelibus tam in vita q̄ in morte sicut palmes a vite: vt patz Job. xv. Ego sum vitis vera: et vos palmites. et sicut palmes abscisa nihil valet ampli' nisi ad ignē: sic excōmunicatus maiori excōmunicatōe. Secundo qz excōmunicat̄ priuatur merito passionis xp̄i et oim̄ sanctor̄ et etiā oib̄ missis: orōnib̄: elemosynis et oib̄ suffragiis et indulgētiis: et oib̄ bonis eccl̄ie: et oino et totaliter remanet nud' et miser et miserabil' et paup̄ et cec'. Et p̄pterea dicit aug'. Nihil d̄z xp̄ianus sic formidare sicut separi a corpore xp̄i. s̄ p̄ excōmunicatōnem maiorem. Tertio qz excōmunicat̄ multos inficit. qz oēs qui p̄cipiāt ei scienter publice denunciato. Vñ dicit in decretis. Cōmunicat̄ excōmunicato indebite excōmunicatōnem incurrit. xi. q. iij. p̄cipue. et c. si q̄s ep̄s. Unde ē morib' p̄tagiosus sicut lepra. ideo ab homibus sicut lepra debet vitari. nam magna infamia est et vituperium ab ecclesia expelli vel vitari ab hominibus

sicut leprosus. Unde excommunicatus est magis infamis quam iudeus vel saracenus. quia cum illi habeat plus loqui quam cum excommunicato. Unde dicitur in decretis. Pagano plus licet communicare quam excommunicato. xi. q. iij. ad mensam. Et iam dicitur patet quod periculosum est communicare excommunicato: sed peccatis nostris exigentibus de excommunicato maiori hodie curatur modicum: sed de participatione cum excommunicatis quasi nihil curatur. Unde de hoc exemplum legitur quod demoniacus interrogatus a quodam an excommunicatio vel peccatum plus placeat diabolo: respondit. excommunicatio maior. quia per illam plures inficiuntur. et quandoque excommunicatus ducentos inficit uno die: sicut in conuiujs: in iocis: et sic de alijs.

In die sancto penthecostes euang. secundum Iobez xiiij. capitulo.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Si quis diligit me: sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum: et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruauit. Et sermonem quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud

vos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecumque dixerero vobis. Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis. non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum: neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis. vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis utique: quia vado ad patrem: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis spiritus qui fiat ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi huius: et in me non habet quicquam: sed ut cognoscat mundum quia diligo patrem. Et sicut mandatum dedit mihi pater: sic facio.

Postilla.

Si quis diligit me: sermonem meum seruabit. Job. xiiij. Hoc euangelium locutus est dominus ad discipulos suos anno eius. xxxiiij. ix. kalendas. apul. luna. xiiij. v. feria cene domini. idictione. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Iohannes in eodem capitulo quod Christus dixit discipulis suis. Qui habet mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me. qui autem diligit me diliget a patre meo. et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum. Tunc sequitur euangelium hodiernum. [Si quis diligit me.] Guill. Hodie recolit ecclesia illam superabundantem et excellentem donationem spiritus sancti. que facta est discipulis quinquagesima die a resurrectione quando repleti sunt omnes spiritu sancto. sed quia spiritus sanctus qui est amor patris et filij hodie mittitur. idcirco hodie legitur euangelium in quo agitur de dilectione quam deus nobis infundit per spiritum sanctum [Si quis diligit me]. scilicet affectu. hoc ostendit affectu. quia videlicet et [sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum] per quod ostendit se unum cum patre in essentia [et ad eum veniemus] Guill. ergo et pater et spiritus sanctus [et mansionem apud eum faciemus] in presenti per gratiam. et in futuro

turo per gloriam [Qui nō diligit me: sermonem
meū non fuit] *Ly.* Tales sunt mūdāni homines
et pueri. [Et sermonē quem audistis nō ē me?]
supple tm̄ [s̄ eius qui milit in e patris. Nec locu-
tus sum vobis apud vos manēs] scilicet presen-
tia corporali [Paracletus autē spūs sanctus quem
mittet pater in nomine meo] *Thō.* ad laudē et glo-
riam nominis mei. [ille vos docebit omnia.] *Lyra.*
id ē faciet vos intelligere omnia que dico vobis.
Apostoli adhuc erāt rudes et in timore positi ex
auditu passionis xp̄i. ideo ad v̄ba xp̄i nō diligen-
ter attendebant. et p̄ cōsequēs non capiebant ea
ad plenū. p̄pter qd̄ dicit gratiam spūs sancti post
ea supplere istū defectū [et suggeret vob̄ oia q̄cū
q̄ dixerō vobis] id ē ad memoriam vobis redus-
cet oblita. q̄ apostoli multa de illis que xp̄s dice-
bat obliu sunt timore passionis cōcussi. [Paces
relinquo vobis] id ē iturus ad patrē relinq̄ vob̄
pacē pectoris i p̄senti [et pacē meam do vob̄]. i.
eternitatis i futuro [n̄ quō mūdus dat ego do vob̄.]
q. d. n̄ do vob̄ pacē mūdānā q̄ ē brevis. i. ad *Thes-
salō.* v. Cum em̄ dixerint pax et securitas tūc re-
pētinus eis supueniet interitus. [Non turbetur
cor vestrū.] *Ly.* id est non turbari debens de res-
cessu meo. id ē de morte mea [neq̄ formidet] *Ly-
ra.* hoc addit eos asscurādo. quia timebant mo-
ri cum eo [Audistis quia ego dixi vobis: vado.]
Thō. sc̄z p̄ passionem vt parem vobis locum [et
venio ad vos] post resurrectionē meam vt vos il-
lic introducam. vt patet *Jobis.* xiiij. Si abiero et
p̄parauero vobis locum iterum venio et accipiā
vos ad meipm̄. vt vbi ego sum et vos sitis. [Si
diligere me] sc̄z purat sincera dilectōne ab oi-
carnali abstracta [gaudere vtiq̄ quia vado.]
fm̄ q̄ homo. [ad patrē meum] scilicet ad ei⁹ glo-
riam [quia pater maior me ē] *Ly.* non scdm̄ deit-
atē in qua filius eius equalis patri ē: s̄ scdm̄ hu-
manitatē in qua filius ē minor patre [Et nunc.]
Thōmas. existens vobiscū passibilis et mortalis.
[dixi vobis] sc̄z p̄ passionem vado ad patrē [p̄-
usq̄ fiat: vt cum factū fuerit credatis.] *Ly.* sc̄z q̄
tm̄ sum homo: s̄ etiam de⁹ certitudinalit̄ predi-
cans futura contingētia: quod ē p̄prium ipsius
dei scdm̄ q̄ dicitur *Isa.* xli. Annunciate nobis q̄
futura sunt et dicemus q̄ dñs estis [iam non multa
loquar vobiscum] id ē in hoc mortali corpore
existens. quia tēpus sue captiōnis erat p̄prium.
[venit em̄ p̄nceps hui⁹ mūdi.] *Thō.* i. diabolus
q̄ principatur amatorib⁹ hui⁹ mūdi. et regit eos
q̄ sponte p̄ peccatum se ei subiiciūt. venit enim i
ministris suis ad me capienduz ducēdū ad mor-

tem [et in me non habet quicq̄] id ē nullum pec-
catū: et per cōsequēs nullam mortis causā. quia
mors intrauit mūdum p̄ peccatū. ad *Roma.* v.
[sed vt cognoscat mūdus] id ē humanū genus.
[quia diligo patrē] quasi diceret. non morior q̄
habeā culpam: sed vt impleam patris obediētā
cuius voluntas est vt p̄ficiatur redemptio hūani
generis. que non pōt compleri ex dei ordinatōe
nisi p̄ mortem meam [Et sicut mādātū dedit mi-
hi pater sic facio] id ē ex obediētia patris libent̄
subeo mortem. Circa p̄sens euāgelium vbi dici-
tur. Ad eū veniem⁹ et mansionē apud euz facies-
mus. Notādum q̄ *Hugo* de p̄rato dicit q̄ aposto-
li fuerūt pleni spūs sancto ostenditur quadruplici
signo. Primū est in tribulatōib⁹ et i infirmitatib⁹
bus nō murmurare. Nam vas plenū non reso-
nat dum tangit: sed vacuū. sic apostoli in infirmi-
tatib⁹ nō murmurauerunt: vt patz *Luc.* x. Ecce
ego mitto vos sicut agnos in medio luporū. mo-
apli nō soluz nō murmurauerūt in p̄secutōibus
et tribulatōibus: sed et gaudebāt. vt patz *Actū.* v.
Ibant apli gaudentes a cōspectu cōcilij. quoniā
digni habitū sunt p̄ nomine iesu contumeliā pati.
Unde apostol⁹ ad *Roma.* v. Sed et gloriamur in
tribulatōibus. Secūdū est firmiter cōsistere. nam
res plana stat firma. sic apostoli postq̄ spūs sanctū
receperūt: in fide et bonis opib⁹ firmiter
steterūt. Nam nec reges nec p̄ncipes mūdi cum
to: metis: nec caro p̄pria cum oblectamētis: nec
demonēs cū tēptamentis potuerūt ipos moue-
re. vt patz *Roma.* viij. Quis nos sepabit a cha-
ritate dei. quasi diceret null⁹. Tertium ē de pleni-
tudine effundere. nam fons plen⁹ effundit aquā
sic apostoli tāq̄ plenus fons et supercrescēs to-
tum mūdū gratijs et donis spiritualibus reple-
uerunt: vt patz *Hester.* x. s̄ fons paruus creuit in
fluvijū maximū: et in aquas pluuias redūdauit
Quartū ē nihil plus recipere. nam vas plenus ni-
hil plus recipit: sic apostoli nihil terrenū et a spūs
sancto alienū receperunt. vnde nec diuitias nec
honores nec delicias corporis amplius recipere vo-
luerūt. vt patz *Matth.* xix. dixit petrus apl⁹. Ecce
nos reliquimus omnia et secuti sum⁹ te. Unde etiā
apostol⁹ paulus ad philippē. iij. Omnia arbitra-
tus sū vt stercoza vt xp̄m lucrifacerē et c̄. Si autē
quis vult scire an spūs sancto plenus sit: p̄dicta q̄t-
tuor in se cōsideret: et sic bonam spem habeat q̄
hodie receperit spūs sanctū cum apl⁹s.

fferia tertia p̄thecostes euāgelij scdm̄ *Jos-
hannem.* iij.

In illo tempore. Dixit
 iesus discipulis suis. Sic
 deus dilexit mundum: ut
 filium suum unigenitum
 daret ut omnis qui credit in eum
 non pereat sed habeat vitam eter-
 nam. Non enim misit deus filium
 suum in mundum ut iudicet mun-
 dum: sed ut saluetur mundus per
 ipsum. Qui credit in eum non iu-
 dicatur. Qui autem non credit iam
 iudicatus est: quia non credit in
 nomine unigeniti filii dei. Hoc est
 autem iudicium quia lux venit in
 mundum: et dilexerunt homines
 magis tenebras quam lucem. Erant
 enim opera eorum mala. Omnis
 enim qui male agit odit lucem: et
 non venit ad lucem ut non argu-
 antur opera eius. Qui autem fa-
 cit veritatem venit ad lucem: ut ma-
 nifestentur opera eius. quia in deo
 sunt facta.

Postilla.

Sic deus dilexit mundum. Job.
 iij. Historia huius euangelij completa est anno xpi
 xxxij. ix. kalen. apulis. feria. vi. indictioe. vi. luna
 xv. s. dñs h. locut. e. anno ei. xxxij. vi. nonas maij
 sabbato. luna. xij. indictioe. v. Ante initium illius
 euangelij scribit sanctus Iohannes in eodem caplo
 qd xpus dixit discipulis suis. Sicut moyses exal-
 tavit serpentem in deserto ita exaltari oportet filium
 hominis ut omnis qui credit in ipm non pereat: sed
 habeat vitam eternam. Tunc statim sequitur euange-
 lium hodiernum [Sic deus dilexit mundum] id est ho-
 mine [ut filium suum unigenitum daret] Zy. q. est bo-
 num infinitum. ex qua appet maxima dei dilectio ut
 patz Roma. viij. q. pprio filio suo non pepercit s. pro
 nob oib. tradidit illi [daret] Tho. non ut videret
 s. daret grauis et liberalit. nulli meriti nostris exigē-
 tib. e. incarnat. et crucifix. [ut ois q. credit in euz]
 Tho. fide p. dilectionem operante et vsq. in fine ple-

uerate. [non peat: s. habeat vitam eternam.] Tho. mo-
 i spe s. tuc i re [Non enim misit deus] scz pater [fili-
 um suum in mundum ut iudicet mundum] Zyra. s. i pmo
 aduetu suo. tuc em non venit iudicare: s. magi iudi-
 can p mundi salute. io seqt. [s. ut saluet mund. p
 ipm] ut patz Job. xij. Non veni ut iudicem mundum:
 s. ut saluifice mundum [q. credit in eu] Zy. tededo. i. eu
 p caritate [non iudicat]. i. n. h. z. cam. vn. pdenet [q.
 aut non credit: ia iudicat. e.] Zy. i. h. z. m. se causam
 manifesta sue pdenatois. [q. non credit in nomine
 unigeniti filij dei] qui venit pro salute mundi. na
 ad salutem peruenitur per nomen unigeniti fi-
 lij dei [Hoc est autem iudicium] i. causa damna-
 tionis [quia lux] Zy. i. xps q. e. lux vera. [venit in
 mundum] scz carne assumedo: et in ea apparēs sa-
 lute hūani generis opando [et dilexerunt homines
 magis tenebras] Tho. id est delicias carnis et di-
 uitias mundi [q. luce] id est aptam pdicationem pi-
 arguere peccata [erat enim opa eorum mala] Tho.
 q. a luce discordat et tenebras querit. et ideo dicitur
 tur opa tenebrar. [Dis enim q. male agit] i. q. ma-
 lis opib. delectat [odit lucem] q. tamen naturalr. oi-
 bus e. amabil. [et non venit ad lucem ut non arguan-
 tur opa ei] Tho. ois em q. delectat in mal. ope-
 rib. subterfugit lucem pdicationis et veritatis. et odit
 eos q. mala sua manifestat et reprehendit. [q. aut
 facit veritate] i. opa conformia voluntati dei. [venit
 ad lucem] id est in palam [ut manifestentur opa ei]
 Tho. scz ad aliorum exemplar et edificationem. [q. a
 in deo sunt facta] id est ad gloriam dei. Circa pns
 euangelium vbi dicit. Sic deus dilexit mundum. dicit
 hugo de prato: q. maxima charitas dei pns ad
 hoiem q. tum ad quattuor demonstrat. Primo:
 q. filium suum hominem et naturam humanam tanq. in
 sponsam sibi accepit: ut cantat hodie celesti spon-
 so iuncta est ecclia. Ecce mirabilis amor q. impa-
 tor diues: potēs: et pulcher: sapiēs et etern. acce-
 pit paup. culā: inualidā: insipientē et morte cōde-
 nataz. ad Hebre. ij. Nusq. angelos apprehendit: s.
 semē abrahe. Secundo in eo q. eundē filium postq.
 carne assumpsit fecit. xxxij. annis seruire hoiem
 erudiēdo et informādo et tandē p. ipso redimēdo
 cōstituit eū mori. Tertio in eo q. hoies sibi in fi-
 lios adoptauit et frēs xpi esse voluit. An. i. Job.
 iij. Videte quē dilectionē dedit nobis deus ut fi-
 lij dei nominemur et simus. Quarto q. homines
 sic redēptos et in filios adoptatos heredes reg-
 ni sui fecit euz filio suo iesu christo. ad Ro. viij. fi-
 lij dei sumus. Si autē filij et heredes: heredes q.
 dem dei: coheredes autem xpi.

Feria tertia penthecostes euang. scdm Jo. r.

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Amen amen dico vobis. qui non intrat per ostium in ouile ouium sed ascendit aliunde: ille fur est et lator. Qui autem intrat per ostium pastor est ouium. huic ostiarius aperit et oues vocem eius audiunt et proprias oues vocat nominatim et educit eas. Et cum proprias oues emisserit ante eas vadit: et oues illum sequuntur. quia sciunt vocem eius. Alieni autem non sequuntur: sed fugiunt ab eo: quia non nouerunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum ihesus. Amen amen dico vobis quia ego sum ostium ouium. omnes quotquot venerunt ante me: fures sunt et latrones: sed non audierunt eos oues. Ego sum ostium. Per me si quis introierit: saluabitur: et ingredietur et egredietur: et pascua inueniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant.

Postilla.

Amen amen dico vobis etc.

Joh. x. Historia huius euangelij facta est anno xpi xxxij. vi. kalen. Octobris. sabbato. indictioe. v. luna. xij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus iohannis in presenti capitulo quod xps dixit. In iudiciis ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant: et qui vident ceci fiat. Et audierunt quidam ex pharisaeis qui cum ipso erant et dixerunt ei. Nunquid et nos ceci sumus? Dixit eis ihesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum. Zy. quia si non vidissent opera christi haberent aliquam excusationem de hoc

quod non crederunt. nunc vero dicitis quia videmus: peccatum vestrum manet. id est aggravatur. Tunc statim sequitur euangelium hodiernum. [Amen amen dico vobis] Tho. i. i. veritate dico vobis. [qui non intrat per ostium]. i. per me humile et pauperem [ouile ouium] id est in congregatione fidelium: et in ecclesiam dei in qua grex diuinitus continetur [et ascendit aliunde] siue per pecuniam siue per falsam iusticiam siue per violentiam [ille fur est] rapiendo quod non est suum [et lator] retinendo quod rapuit. Zyra. b. faciunt mali homines statim prelationis indebite assequentes [Qui autem intrat per ostium] id est per christum [pastor est ouium. huic ostiarius aperit] Zyra. id est spiritus sanctus reuelat veritatem: ut sciat oues pascere. [et oues vocem eius audiunt] Zyra. id est doctrinam recipiunt [et proprias oues vocat nominatim] id est certissime nouit dominus qui sunt eius. et vocat eas non solum voce exterioris predicacionis: sed interne inspiracionis [et educit eas] Zy. de tenebris ignorantie [Et cum proprias oues emisserit ante eas vadit] per exempla bonorum operum [et oues illum sequuntur] s. exempla et vestigia sui pastoris [quod sciunt vocem eius]. per inspiraciones diuinas [Alieni autem non sequuntur] scilicet qui est alienus a deo vita et doctrina: sicut est hereticus et quilibet perversus doctor [sed fugiunt ab eo. quod non nouerunt vocem alienorum] id est non approbavit nec sequuntur. Horra. Isti alieni sunt pseudo prophete de quibus dicit Mattheus. vij. Attendite a falsis prophetis. qui veniunt ad vos in vestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. [Hoc proverbium dixit eis iesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis] Thomas. id est non intellexerunt quis esset pastor: quis fur: et que oues. [Dixit ergo eis iterum ihesus. Amen amen dico vobis. quia ego sum ostium ouium.] per quod intrant oues ad fides [Omnes quotquot venerunt ante me.] Thomas. scilicet ex se: non missi: vel non inspirati a deo. [fures sunt.] rerum et dignitatum [et latrones] animarum. quia eas occidunt per falsam doctrinam [Ego sum ostium. per me si quis introierit.] scilicet in ecclesiam et societatem fidelium [saluabitur] per gratiam [et ingredietur] scilicet ad contemplationem deitatis [et egredietur] scilicet ad considerationem gloriose humanitatis in christo [et pascua inueniet.] quia vtraque consideratio erit delectabilis et iocunda. ut patet Isaie. xxxij. Reges in decore suo videbunt. [Fur.] id est quicumque per me non ingreditur. [non venit: nisi ut furetur.] id est ut sibi usurpet dominatum et honorem in plebe. [Et mactet.] per falsam doctrinam

nā[et perdat] id est mittat in damnationem eter-
nam [Ego veni, ut vitam habeant] tho. in presen-
ti per gratiam [et abundantius habeant] in futu-
ro per gloriam. Unde ap[osto]lus. 1. Cor. ij. Oculis
nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascen-
dit. que preparavit deus his qui diligunt eum.
Circa presens euangelium ubi dicitur. Per me
si quis introierit. Notandum q[uo]d Hugo de prato
dicit q[uo]d christus dei filius p[ro]pter nostraz salutem
quattuor itinera peregrinatus. Primum fuit de celo i ter-
ram veniendo. quādo carnē assumpsit de glorio-
sa virgine Maria. Job. xvi. Exiui a patre et ve-
ni in mūdum. Et hoc iter fuit penosum. q[uo]ia pena-
litates hūane nature assumpsit ut patet Ysa. liij.
Vere languores nostros ipse tulit: et dolores no-
stros ipse portauit. quia hic in mūdo triginta tri-
bus annis vixit et nūq[ua]m r[ati]o[n]is. Secundum iter fuit
de mūdo ad inferos descendēdo. quādo sedens
in tenebris visitauit. et hoc fuit iter victorio-
sum: quia portas inferni confregit. Tertium fuit
de inferno ad mūdum redeundo. quando con-
fractis inferis cum magna preda a mortuis re-
surrexit. Quarto fuit de mūdo ad celū ascenden-
do. quādo in die ascensionis. vidētib[us] apostolis
elevator est. et nubes suscepit eū ab oculis eor[um].
et hoc iter fuit valde gaudiosum. Unde ps. ascē-
dit deus in iubilatiōe. et dñs in voce tube.

fferia quarta penthecostes. Euāgelium fm
Jobem. vi.

In illo tēpore. Dixit iesus turbis iudeorum. ne-
mo potest venire ad me
nisi pater qui misit me traxerit eū.
Et ego resuscitabo eum in nouis-
simo die. Scriptum est in prophe-
tis. Erūt omēs docibiles dei. om-
nis qui audiuit a patre et didicit ve-
nit ad me. nō quia patrē vidit q[uo]s-
q[ue] nisi is q[ui] est a deo: hic vidit pa-
trem. Amen amen dico vobis. qui
credit in me habet vitam eternaz
Ego sum panis vite. Patres ve-
stri manducauerunt manna in de-
serto et mortui sunt. Hic est panis

de celo descendens ut si q[ui]s ex ipso
manducauerit non moriatur. ego
sum panis viuus qui de celo descē-
di. si quis māducauerit ex hoc pa-
ne viuet in eternū. Et panis quez
ego dabo caro mea est pro mundi
vita.

Postilla.

Nemo potest venire ad me Job.
vi. Historia huius euāgelij facta est anno christi
xxxij. xvij. kal. Maij. feria. iij. luna. xxiij. indictis-
one. v. Ante initium illius euāgelij scribit sanct[us]
Johānes in eodē cap[itu]lo q[uo]d iudei murmurauerūt
de illo verbo q[uo]d christus dixit. Ego sum panis vi-
uus qui de celo descēdi: et dicebāt. Nōne hic ē ies-
us filius ioseph: cui[us] nos nouim[us] patrē et m[atr]ez
quō ergo dicit hic quia de celo descēdi. Respon-
dit ergo iesus et dixit eis. Nolite murmurare in-
uicē [Nemo potest venire ad me] tho. p[er] fidez cre-
dēdo et amādo [nisi pater meus traxerit eum] id
est adiuuet eum per gratiā suam. Notandū ē cr[is]-
t[us] fm tho. q[uo]d pater omēs trahit. quia omib[us] of-
fert gratiā. nō tamē omnes trahūtur vel veniunt
ad xp[ist]m. q[uo]ia et si omib[us] offerat[ur] gratia. nō tamen
eā omēs accipiūt [et ego resuscitabo eum in nouis-
simo die] Zy. q[uo]ia nō est anima ad plenū beata
donec fuerit corpori reunita. [Scriptū est in pro-
phetis. Erūt omēs docibiles dei] tho. id ē capa-
ces diuine doctrine [Omis q[ui] audiuit a p[atr]e] scz
diuinas inspiratiōes p[er]cipiēdo [et didicit] eas se-
quēdo [venit ad me] per fidem formatam in p[re]-
senti. et per gloriam in futuro [non quia patrem
vidit quisq[ue] nisi is qui est a deo] scz filius q[ui] na-
turaliter p[re]cedit a patre [Amen amē dico vobis
qui credit in me habet vitam eternam] tho. i. me
ip[s]m q[ui] sum vita eterna [Ego sum panis vite] q[uo]ia
ille est verus panis qui potest preseruare a mor-
te et dare vitam eternam. talis panis est christus
[patres vestri māducauerunt māna in deserto]
per quadraginta ānos. ut habet Exo. xvi. Deut.
viii. et mortui sunt] omēs corporali morte [Hic
est panis de celo descendens] per incarnatio-
nem que p[re]figurabat manna [ut si quis ex ipso
māducauerit] scz digne [nō morietur] tho. in p[re]-
senti per culpam: et in futuro per eternam penā [ego
sum panis viuus] id est viuificans comedentez.
[qui de celo descēdi] ut essem panis hominum
qui eram panis angelor[um] [si quis māducauerit

ex hoc pane uiuet in eternū] q̄a iste panis in mā
ducantem nō cōuertitur sed eum in se conuertit.
fm̄ qđ dictum est beato Aug^o. Nec tu me mutas
bis in te sicut cibum carnis tue: sed tu mutaberis
in me [et panis quē ego dabo caro mea est] ip̄a
em̄ caro christi et ipse totus xp̄us ibi ueracit̄ con
tinetur fm̄ deitatem corpus et animā.

In octaua penthecostes. Euangelium fm̄
Jobem. iij. caplo.

In illo tēpore. Erat ho
mo ex phariseis Nicode
m^{us} nomine princeps iu
deorum: hic uenit ad iesum nocte
et dixit ei. Rabbi: scim^{us} quia a deo
uenisti magister: nemo enim pōt
hec signa facere q̄ tu facis nisi fu
erit de^{us} cum illo. Respōdit iesus
et dixit ei. Amen amen dico tibi ni
si quis renat^{us} fuerit denuo nō po
test uidere regnū dei. Dixit ad eū
Nicodem^{us}. Quō potest homo re
nasci cum sit senex. Nunquid po
test in ventres matris sue iterato
introire et renasci. Respondit ie

sus. Amen amen dico tibi. nisi q̄s
renat^{us} fuerit ex aqua et spiritus san
cto: nō potest introire in regnum
dei. Quod natum est ex carne ca
ro est: et qđ natus est ex spū spirit^{us}
est. Non mireris quia dixi tibi: o
portet uos nasci denuo. Spiritus
ubi uult spirat: et uocem ei^{us} audis
sed nescis unde ueniat aut quo u
dat. Sic ē omnis qui nat^{us} ē ex spi
ritu sancto. Respōdit Nicodem^{us}
et dixit ei. Quomodo possunt hec
fieri. Respōdit iesus et dixit ei. tu
es magister in israhel et hec igno
ras. Amen amē dico tibi. quia qđ
scim^{us} loquimur: et quod uidim^{us} te
stamur: et testimonium nostrū nō
accipitis. Si terrena dixi uobis et
non creditis. quō si dixerō uobis ce
lestia creditis. Et nemo ascēdit in
celum nisi qui descendit de celo fi
li^{us} hominis qui est in celo. Et si
cut moyses exaltauit serpentes in
deserto: ita exaltari oportet filius
hominis: ut om̄is qui credit in ip
sum non pereat: sed habeat uitam
eternam.

Postilla.

Erat homo ex phariseis Nico
demus nomine. Job. iij. Historia huius euange
lij facta est āno christi. xxxi. xvi. kal. Maij. feria
iij. indictione. iij. luna. v. Ante initium illi^{us} euā
gelij scribit sanct^{us} Jobes in precedēti cap. Quis
Iesus esset hierosolymis in pascha die festo mul
ti crediderunt in nomine eius uidētes signa ei^{us}
que faciebat. Tunc postmodū sequit̄ euāgelij
hodiernū [Erat homo ex phariseis] Iste em̄ fuit
ut unus illoꝝ de quibus Job. ij. dicitur qđ multi
crediderunt in iesum uidentes signa q̄ faciebat:
et propter iudeos nō confitebātur ut de synagoga

ga nō eijcerent[ex phariseis]tho. hec secta erat
pbabilior: & honorabilior inter omnes sectas iu
deorum[Nicodemus noie]ipe em̄ postmodum
sepe iuit ad christum. vt habetur Job. xix. [prin
ceps iudeorum] fuit em̄ magnus inter iudeos &
honoratus[hic venit ad iesum nocte]timuit em̄
venire in die ne incurreret indignandem iudeoz
qui iam conspauerant. Job. ix. vt si quis eū cō
fiteretur christum extra synagogā fieret[& dixit
ei. Rabbi scimus quia a deo venisti magister].
Ly. id est certum est mihi q̄ tua doctrina est ver
ra & a deo data & nō humanitus conficta. [Nō
potest hec signa facere que tu facis nisi deus fu
erit cum eo.] Respondit iesus & dixit] Ly. hic po
nitur christi responsio. quia videbat Nicodemū
fideliter & veraciter querere doctrinam quantum
ad secreta fidei. & ideo incepit a p̄mo sacramēto
scz baptisimi: qui est regeneratio spūalis. & p̄ con
sequēs necessaria ad salutem [Amen amē dico
tibi nisi q̄s renatus fuerit denuo] .i. iterum p̄ ges
nerationem spūalem [nō potest videre regnum
dei] Ly. Visio em̄ dei nō potest hominibus cō
petere nisi per gratiam. & ad hanc gratiam con
sequendam requiritur generatio spūalis p̄ quaz
homines fiūt filij dei. & per p̄sequēs heredes vis
te celestis [dixit ad eum Nicodemus. quō potest
homo renasci cum sit senex. nūq̄d pōt in ventre
sue matris iterato itroire & renasci] .q. d. n̄. quia
quātitas nō permittit [Respondit iesus. Amen
amē dico tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua &
spūsācto] .q. d. tu de carnali generatiōe intelligi
que ego de spūali gñatiōe dico. nisi q̄s renatus
fuerit spūali generatiōe que fit ex aqua & spiri
tusācto [nō potest introire in regnum dei] Et h̄
habeim̄ q̄ bap̄tinus est quidam spūalis gñas
tio. & est p̄mū sacramentum & ianua omnium sa
cramētoꝝ. & sine eo nullus saluatur [qd̄ natum ē
ex carne] s̄m virtutē carnalis generatiōis [caro
est] id est constituitur in vita carnali tm̄ [& qd̄ na
tum est ex spiritu: spūs est] id est constituitur in
vita spiritali [nō mireris] .i. nō debes admirar
ri [quia dixi tibi oportet vos nasci denuo] q̄ nō
loquor de gñatiōe carnali de qua tu arguis. s̄ de
spūali [Spūs vbi vult spirat] scz dando gratiaz
cui vult. vt ad Roma. ix. Qui vult miseret̄ & que
vult indurat [Et vocem eius audis] scz in p̄di
cationib̄. vt patet Mat̄. x. Non em̄ vos estis q̄
loquimini: sed spūs patris vestri q̄ loq̄tur in vobis
[& nescis vnde veniat aut quo vadat] An̄ aug.
dicit q̄ illa verba de spūsācto intelligēda sunt:
q̄m p̄phet̄ & in scripturis sacris loq̄tur. s̄ p̄ncipiū
huius scripture scz spūsāct̄ & ei⁹ finis scz bea

titudo celestis nobis occultat̄ & sola fide tenetur
[Sic est om̄is qui natus est ex spū] scz sancto. i.
in vita spūali constituit̄ [Respondit Nicodem⁹ & di
xit ei. Quō possunt hec fieri] H̄or. in hoc notat̄
diligentia in nicodemo. quia non cessauit quere
re donec intelligeret [Respondit iesus & dixit ei.
Tu es magister in israhel & hec ignoras] H̄or.
quasi diceret que iudei magnū doctozē reputāt:
& tamē ignoras fidei initia & viam salutis [amē
amē dico tibi q̄ qd̄ scimus loquimur] scz ego et
mei apostoli [& qd̄ vidim⁹ testamur: & testimoni
um nostrū nō accipitis] sic p̄batum & certum.
[Si terrena dixi vobis] tho. de regeneratiōe ba
ptisimi que fit in aqua & spiritu [& non creditis. q̄
modo si dixero vobis celestia credetis] scilicet
generatiōem eternam filij dei a patre & filio cre
detis [Et nemo ascendit in celum] id est nō ha
bet virtutē illuc ascēdēdi p̄pria potestate [nisi q̄
descendit de celo filius hoīs qui est in celo] per
p̄ntiam & immensitatē diuinitatis ergo quilibet
homo qui ascendit & saluatur: ascēdit per xp̄m.
[Et sicut Moyses exaltauit serpentē] H̄ic xp̄s
agit de sua passione a qua virtutē habet bap̄tis
mus. & om̄ia alia sacramenta dicens [Sicut mo
yses exaltauit serpentē] vt legit̄ Numeri. xxi. q̄
murmurātib̄ iudeis cōtra deum & Moysen &
dicētib̄s Anima nostra nauseat super cibo isto
leuissimo. immisit deus serpētes ignitos qui eos
interficiebant clamante autem moyse ad dñm.
iussit dominus serpentem fieri enē & affigi i pa
lo. vt aspicientes in eum percussi a serpentibus
sanarētur. H̄ic serpēs fuit figurā passionis chris
ti. quia serpens eneus affixus in palo fuit chris
tus innocens affixus in panibulo crucis. ad cui
us aspectum scilicet per fidem & amorem sana
tur in nobis venenū peccati & ignite concupiscē
tie [ita exaltari oportet filium hominis] tho. H̄ic
ostendit modum sue passionis. Voluit autē do
minus noster iesus christus illo modo mori scis
licet exaltatus in cruce. vt sicut terram purgauer
at sua conuersatione. ita purgaret aerem & om
nia celestia sua passione. & vt terrena cuz celesti
bus pacificaret. Et ideo stetit quasi medius in
ter celum & terram. vt patet per apostolum dicē
tem. Pacificās per sanguinē crucis eius siue q̄
sunt in terr̄. siue que in celis sunt. [vt om̄is q̄ cre
dit in ip̄m] scz vera fide. [nō pereat] morsu serpē
tum. i. demonū infectiōe viciorum & morte sup
pliciorum [sed habeat vitam eternam] h̄ic i spe.
& postea in re. Circa p̄sens euange. ium vbi di
citur. Nisi quis renatus fuerit. Notandum q̄
Hugo de p̄rato dicit: q̄ deus a principio mundi

vsq; modo p̄tra peccatū originale tollēdum res
 media ordinavit. Nam homo fecit morbu: & de
 fecit remedium. Pr̄mū remediū fuit sacrificiū
 p̄ adultis. & inde est q̄ antiq̄ patres deo sacrifici
 um offerebāt. Si autez paruuli moriebant̄ ante
 vsū liberi arbitrii. sufficiebat eis fides parētū
 vt sicut fuit a parētibus introductū peccatū: ita
 per eosdem deleteretur. Si aut̄ parentes paruulo
 rum qui moriebant̄ nō erāt fideles. paruuli nō
 sanabātur. Secūdum remediū fuit circūcisio tē
 pore abrahe. quia deus mādauit abrahe vt ipse
 & posterī eius debebāt circūcidi. Tertium reme
 dium fuit bap̄tism⁹ quem ch̄istus instituit q̄ nō
 solum purgat peccatum originale & actuale: sed
 etiā aperit celum. qđ circūcisio non fecit. Et hoc
 facit bap̄tismus in virtute passionis ch̄isti. & in
 signum huius exiit de latere ch̄isti sanguis &
 aqua.

In festo corporis xp̄i euāgelū s̄m Jobez. vi. c.

In illo tēpore. Dixit ies
 sus discipulis suis & tur
 bis iudeorū. Caro mea
 vere est cib⁹: & sanguis me⁹ vere ē
 pot⁹. Qui manducat meā carnez
 & bibit meum sanguinē: in me ma
 net & ego in eo. Sicut misit me vi
 uens pater: & ego uiuo propter pa
 trem: & qui manducat me: & ip̄e vi

uet p̄pter me. Hic est panis qui d̄
 celo descendit. Non sicut mandus
 cauerunt patres vestri māna ī des
 erto & mortui sunt. Qui mandus
 cat hunc panē: uiuet in eternum.
 Postilla.

Caro mea vere est cibus: & san
 guis tē. Job. vi. Historia huius euāgelij facta ē
 anno ch̄isti. xxxij. xvij. kal. Mañ. feria. iij. indi
 ctione. v. luna. xxij. Ante initium illius euange
 lij scribit sanctus Job. in eodē cap̄lo q̄ xp̄us di
 xit turbis iudeorū. Amen amē dico vobis nisi mā
 ducaueritis carnem filij hominis & biberit̄ eius
 sanguinē nō habebitis vitā in vobis. Tūc post
 modū sequitur euāgelū hodiernum [Caro mea
 vere est cibus] Hic ch̄istus loquit̄ de sacramen
 to eucharistie. in quo sacramēto cōtinet̄ vera car
 o ch̄isti crucifixi in cruce: & sanguis eius effu
 sus in passiōe dicēs [Caro mea vere ē cibus: et
 sanguis me⁹ vere ē pot⁹] Zyra. Caro em̄ & san
 guis xp̄i reficiūt aiām que īmortal̄ est. Cib⁹ aut̄
 corp̄alis reficit tantū corp⁹ qđ ē corruptibile. vñ
 Aug⁹. Lū in cibo & potu hoies id appetāt vt ois
 no nō esuriāt neq; sitiāt: s̄ facit̄ nō p̄stat: nisi iste
 cibus & pot⁹ q̄ eos a qb⁹ sumit̄ īmortales & īcor
 ruptibiles reddit & facit̄ socios sc̄torū: vbi par
 erit & vnitas [q̄ māducat meā carnē] sp̄uali mā
 ducatiōe [& bibit meū sanguinē] p̄ dilectiōez [in
 me manet & ego in eo] iho. In iā dict̄ verbis dat̄
 xp̄s intelligere d̄riam istū cibi ad alios carnales
 cibos. Alij em̄ cibi ouertūtur in māducantē. iste
 cibus māducantē in se ouertit. vt dictuz est sc̄to
 Aug⁹. Nō tu me mutab̄ i te sic cibū carnis tue:
 s̄ tu mutaber̄ in me [sicut misit me uiuēs pater]
 iho. i. hoiem fecit [sic ego uiuo p̄pter patrem] re
 ferēdo totā vitā meā ad ip̄m [Et q̄ māducat me:
 & ip̄e uiuet p̄t̄ me] qz vnimur deo p̄ fidē & dile
 ctōem i p̄ceptiōe sacramēti [Hic ē panis q̄ d̄ ce
 lo descendit]. i. de sinu patris. Anf. Et panem an
 gelorū manducaret homo: rex angelorū fa
 tus est homo [nō sicut māducauerūt p̄res vestri
 māna in deserto & mortui sunt] Zy. & iō non fuit
 ye cib⁹ celestis: s̄ tm̄ figura ei⁹. qz vitā sp̄ualē nō
 pferebat: s̄ eādē dari ī h̄ sac̄mēto p̄figurabat. sic
 em̄ māna deuorū & ḡt̄ dabat oim̄ ciborū delectam̄
 tū. Mal⁹ aut̄ erat insipidū. sicut d̄r Nūe. xxi. Aia
 nostra nauseat super cibo isto leuissimo. Sic eu
 charistia digne sumētibus est vite sp̄ualis solatiū

um. & indigne sumētibus iudiciuz [q̄ manducat
 hūc panē] Zy. digne [uiuet in eternū] An̄ aug.
 q̄ ex nobis vitā eternā habere nō possum⁹ : panē
 celi māducare debem⁹ vt uiuam⁹. Unde Remi
 gius. Quā om̄is sal⁹ corpis & anie est in corpis &
 sanguinis susceptione: honoremus christum in
 hoc sacramento vt mediante hoc sacratissimo
 sacramento ad eternam salutem peruenire me
 reamur. Unde circa p̄ns euāgelii vbi dicit. qui
 māducatur hūc panē. Notandū q̄ panis & vitum
 inter p̄suetā nutrimenta maxie corpus nutriunt &
 sustētant. Instituit ergo dñs iesus x̄ps sub his
 spēbus: vt intelligerem⁹ p̄ hoc q̄ sicut panis et
 vitū maxie nutriūt corp⁹ & sustētāt: sic p̄tentum
 sub istis speciebus maxie sustētāt: nutriūt & reficit
 aiaz. Hoc em̄ sacramētū digne sumptū inter om̄
 nia alia sacramēta plus efficit & auget charitas
 tem: & p̄sequēter om̄es v̄tutes: & maxie valet ad
 dimissionē om̄niū pctōrum r̄c. Unde etiā mgr̄
 sniarum li. iij. dist. xi. dicit q̄ sub h̄mōi speciebus
 panis & vini post cōsecrationē sunt om̄ia q̄ sunt
 in x̄po in sua existētia naturali. q̄a ibi est purissi
 ma caro x̄pi siue corp⁹ ei⁹. qd̄ fabricate sp̄s san
 cto tractū fuit de sup. benedicto vtero v̄gis glori
 ose. & qd̄ nūc glorificatū est in celo. Secundo q̄a
 caro x̄pi n̄ uiuit sine sanguine. iō ē etiā ibi sanguis
 iste p̄ciosus q̄ emanauit abūdantē per multipli
 cia vulnera dñi nostri iesu christi. Tertio q̄a non
 est ver⁹ hō sine aia rōnali. p̄p̄t qd̄ etiā est ibi aia
 x̄pi: cui dat⁹ est sp̄s sanct⁹ nō ad mēsurā. Quarto
 q̄a x̄ps est verus deus. ideo p̄sequenter est ibi
 p̄sona filij dei sue h̄ūanitati vnita: in vnitate sup
 positi. Et sicut hec q̄tuor sunt q̄ q̄dlibet eorum
 est veraciter sub specie panis: ita & om̄ia simul.
 & q̄dlibet in calice sub specie vini cōtinetur. Nec
 plus sub specie panis q̄ in calice sub specie vi
 ni cōtinet. aut ecōuerso. sed idē p̄ om̄ia & eodem
 modo r̄c. Item notādum q̄ christiani nō adorant
 in hoc sacramento panē: cū ex fide sciūt illum ibi
 nō esse: s̄ substantialiter v̄sum in christi verū cor
 pus. Nec adorant species sacramētales vt deus
 & accidētia que remāserūt: s̄ adorāt christū dñm
 deum verum & hominē sub istis speciebus inuisi
 biliter existentē: & realit̄ p̄ntem. Sic similr̄ in cali
 ce post consecrationem non adorant vitū: cum
 non sit ibi: sed est substantialiter versum in san
 guinem christi. Nec adorant species vini vt deus
 sed adorant christum dominū verum deū & homi
 nē sub istis speciebus: sic inuisibiliter existen
 tem & realiter presentem. Item notādum q̄ nō
 debet quisq̄ credere q̄ in diuisione hostie diuis

datur & laceretur corpus christi. Aut q̄ in hostie
 sumptione corpus christi conteratur dentibus
 aut q̄ corpus christi digeratur & in corpus sumē
 tis cōuertatur sicut alij cibi: sed sole species fran
 guntur & atteruntur: quibus consumptis. desinit
 ibi esse corpus christi: & remanet in anima solus
 sacramenti effectus: qui est anime refectio p̄ eu
 gmentum gratie & virtutum. Unde etiā Da
 mascen⁹ dicit. Dum species sentitur sacramen
 tum est: dum autem desinit sentiri: sacramentuz
 non est r̄c. Item scienduz q̄ tota ecclesia catho
 lica isto sacramento reficitur. Unde Greg⁹. Of
 fertur em̄ pro gloria beatorum. pro salute viuorū
 & pro subita liberatione in purgatorio detentorū
 Ad qd̄ designandum hostia frangit̄ in tres par
 tes: & christus integraliter est in qualibet. Unde
 de hoc dicitur in decretis. In qualibet parte ho
 stie totus & integer est christus de⁹. xvi. q. ij. Sin
 guli. Unde etiā Gregorius papa. particula i
 calice missa significat beatos in patria: qui vino
 eterne dulcedinis iebriant. Alie v̄o due particu
 le que dentibus atteruntur significant illos qui
 vel in presenti vita vel etiam in purgatorio i pes
 nis transitorijs affliguntur.

Dñica p̄ma post octauas penthecostes, euā
 gelium fm̄ Lucam. xvi. caplo.

In illo tēpore. Dixit iesus
 turbis iudeorum et
 phariseorū. Homo qui

dam erat diues qui induebat pur-
pura ⁊ bysso: ⁊ epulabatur quoti-
die splēdide. Et erat quidam mē-
dicus nomine lazar⁹: qui iacebat
ad ianuam ei⁹ vlcerib⁹ plen⁹: cu-
piens saturari de micis que cade-
bant d̄ mēsa diuit⁹: ⁊ nemo illi da-
bat. Sed ⁊ canes veniebant ⁊ lin-
gebant vlcera ei⁹. Factum ē autē
vt moreretur mēdic⁹ ⁊ portaretur
ab angel⁹ in sinu abrahe. Mortu⁹
ē autē ⁊ diues: ⁊ sepult⁹ est in in-
ferno. Eleuans autē oculos suos
cum esset in tornēt⁹: vidit abrahā
a longe ⁊ lazarum in sinu eius: et
ipse clamās dixit. Pater abrahā
miserere mei: ⁊ mitte lazarū vt in-
tingat extremū digiti sui in aquas
vt refrigeret linguam meā. qz cru-
ciori hac flāma. Et dixit illi abra-
ham. Fili recordare quia recepisti
bona in vita tua: ⁊ lazar⁹ simili-
ter mala. nunc autē hic cōsolatur
tu vero cruciaris. Et in his omni-
b⁹ inter nos ⁊ vos chaos magnū
firmatum est: vt hi qui volunt hic
transire ad vos nō possunt: neqz i-
de huc transire. Et ait. Rogo
ergo te pater vt mittas eum in do-
mū patris mei. Habeo em̄ quosqz
fratres vt testetur ill⁹ ne ⁊ ipi veni-
ant in locum hunc toanētōz. Et
ait illi abrahā. Habent Moysen
⁊ prophetas: audiant illos. At il-
le dixit. Non pater abrahā: sed
si quis ex mortuis ierit ad eos pe-

nitentiam agent. Ait autē illi: si
moysen ⁊ prophetas non audiūt
neqz si quis ex mortuis resurrexerit
credent.

Postilla.

Homo quidam erat diues ⁊c.
Luc. xvi. Historia huius euāgelij facta est anno
christi. xxxij. v. kalē. octobr. dominica .indictōe
v. luna. xij. Ante initium presentis euāgelij scri-
bit sanctus Luc. in eodem caplo. qd̄ xp̄us dixit. qd̄
fidelis est in minimo. ⁊ in maiori fidelis est. Et qd̄
in modico iniquus est. ⁊ in maiori iniqu⁹ ē. Non
potestis deo seruire ⁊ māmonē. Audiebant autē
hec om̄ia pharisei: qui erant auari ⁊ deridebant
eum. Et ait illis. Vos estis qui iustificatis vos
coram hominibus. Deus autē nouit corda v̄ra.
quia qd̄ hominibus altum est. abhominatio est
apud deum. Tunc postmodū sequitur euāgelium
hodiernū [Homo quidam erat diues] *B. il.*
Hoc euāgelium dictū est contra phariseos au-
ros irridentes dñm exhortantem ad largitiones
elemosynarū. Et describit hic christus duos ho-
mines: vnū diuitem ⁊ alterum pauperem [Homo
quidam] *Glosa.* diues ignotus fuit ante deum.
ideo nomine non designatur [erat diues] *Zyra.*
ecce sup̄fluitas in sensu [qui induebatur purpu-
ra ⁊ bysso] ecce excessus in vestitu. *Beda* dicit:
qd̄ byssus est genus candidissimi ⁊ nobilissimi li-
ni qui tantū nascitur in egypto. lino igitur vteba-
tur interius ad carnem ppter molliciem. purpu-
ra exterius ppter inanē gloriā [⁊ erat quidam
mēdicus nomine lazarus] *Zyra.* exprimitur autē
eius nomē. quia erat cognitus deo per approba-
tionem. Non fuit iste lazarus frater magdalene
⁊ marthe. sed fuit alius Lazarus qui diu vixerat
ante christum [qui iacebat ad ianuam diuit⁹ vlc-
ceribus plenus] *Zyra.* vt ex vicinitate maḡ ap-
pareret duritia diuitis. ⁊ probaretur patiētia pau-
peris [Cupiēns saturari de micis] *Zyra.* nō dicit
preciosis [que cadebant de mensa diuitis] i quo
apparet maxima duritia diuitis. eo qd̄ perire per-
mittebat v̄r. de pauper poterat subleuari [⁊ nō
illi dabat] *Glo.* quia qualis dominus talis ⁊ fa-
milia [Et canes veniebāt ⁊ ligebant vlcera ei⁹]
Zyra. Brutalis pietas in ligendo vlcera pau-
peris arguit duritiam diuitis. quia curabiliōres
erant canes pauperi qm̄ eorum dominus [Factū
est autē vt mōderetur mendicus] in patientis
probat⁹ ⁊ purificatus sicut aurum in igne [et
portaretur ab angelis in sinu abrahe] *Zyra.*

ad limbum sanctorum patrum ubi descendebant
iusti morientes antequam impedimentum glorie p
passionem christi esset amotum [mortuus est au
tem et dives] quia diuitie non possunt homines a
morte preseruare [et sepultus est in inferno] Zy.
scilicet damnatorum. quia erat diaboli parrochianus
ergo sepultus est in eius cimiterio. *Basil.* in p
funditate penarum positus est. Unde *Apocal.*
xviii. Quantum in delictis fuit. tantum date ei tor
mentum et luctum [Eleuans autem oculos cum esset
in tormentis] Zy. quia eius oculi aperti sunt per
penam qui ante clausi erant per culpam [Vidit
abraham a longe] Zy. quia multum etiam ante as
persionem ianue celestis distabat status electo
rum a statu reproborum. intantum quod impossibilis
erat transitus ab vno in alium. Nota *fm* beatus
Breg. et etiam ponitur in quarto libro sententiar
um in fine. quod damnati in inferno positi ante diem iu
dicii beatos super se in requie intendunt. et etiam
beati in celo vident penas malorum in inferno
eternaliter ad augmentum sue glorie quod illa mala
euaserunt [et ipse clamans dixit. pater abraham]
Bor. filius abrahe fuit iste dives genere: sed non imi
tatione [miserere mei] ecce stulta petitio: petit enim
sibi misereri qui nec sui misertus est nec lazari:
cum tamen scriptum sit *Jaco.* ij. Iudicium fit ei si
ne misericordia qui hic non facit misericordiam.
[et mitte lazarum ut intingat extremum digiti sui
in aquam] Unde *Breg.* Buttam aque petiuit quod
micam panis negauit. *Basil.* Plusquam mille annis
petiuit nec unquam obtinuit [ut refrigeret linguam
meam. quia crucior in hac flamma] Zy. in lin
gua plus cruciabatur. quia per eam amplius pec
cauerat: et hoc in duobus. Primo per gustum. co
medendo delicata fercula. et bibendo preciosa po
cula. Secundo verba vana et nociua proferen
do. quia inter epulas splendidas magis relaxat
lingua ad loquendum inepta. Unde *Sap.* xi. Per
que quis peccat: per hec et torquetur [Et dixit il
li abraham. Fili recordare quia recepisti bona]
scilicet transitoria [in vita tua] Zy. hoc sibi dicitur
ad augmentum pene sue. quia maximum infortunium
genus est fuisse felicem. ut dicitur. ij. de consola.
prie [nunc autem hic consolatur] propter meri
tum patientie [tu vero crucians] propter defectum
misericordie [et his omnibus inter nos et vos chaos
magnum firmatum est]. i. distantia meritorum
et distantia locorum aut statuum [ut hi qui volunt
hinc ad vos ire non possunt] scilicet de loco beatorum
ad loca tormentorum [neque inde huc transire].
Zy. quia anime separate sunt extra statum meriti

et demeriti [Et ait. Rogo ergo te pater ut mittas
eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fras
tres ut testetur illis ne et ipsi veniant in hunc locum
tormentorum] Zy. non dixit hoc caritate ductus cum
illam non haberet. sed timore serui ne in prou
confortio eius peccata augetur quia fuerat eis oc
casio peccandi. tum ratione diuitiarum quas eis
dimiserat ad abusum. tum exemplo male vite quod
eis dederat ad sequendum [Et ait illi abraham. Ha
bent moysen] qui docuit agenda quia lex instru
it de agendis [et prophetas] qui docuerunt que
sunt credenda. et ista sufficiunt ad salutem. ideo
sequitur [audiant illos] Zy. Ex hoc patet quod iste
dives et amici eius erant de gente iudeorum quia
gentiles non habebant doctrinam Moysi et prophete
tarum [Non pater abraham: sed si quis ex mor
tuis ierit ad eos penitentiam agent] q. d. pl
cre
dent mortuis quod scripturis [ait autem illi. Si moy
sen et prophetas non audiunt: neque si quis ex mor
tuis resurrexerit credent] Zy. Hoc patuit per effe
ctum. quia lazaro resurrexit: et christo testimonium
perhibente non crediderunt: sed magis eum in
terficere voluerunt. ut habetur *Job.* xi. Similit
nec christo resurgenti: sed magis suaserunt falso
ipsum non resurrexisse. et corpus eius a discipulis
suis de sepulchro furatum fuisse. ut habetur
Matth. vlti. Unde circa presens euangelium ubi
dicitur. Homo quidam erat dives. Sciendum quod
diuitie *fm* se non sunt male. nec omnes diuites. sed
abutentes diuitiis. Si enim male essent: tunc deus
quod absit esset malus. qui est ditissimus et pos
tentissimus. Insuper multi sancti fuerunt diui
tes qui placuerunt deo. sicut abraham. Ysaac et
Jacob. ac patriarche: et ceteri plures sancti noui
et veteris testamenti. Sequitur in euangelio. mor
tuus est et dives et sepultus est in inferno. Unde
queritur hic quare deus infernum fecit. Respon
detur quod habet regnum celorum pro bonis qui ei
hic fideliter seruiunt. Sed quia in mundo sunt
multi factores mirabiliter deus prouocantes cum
peccatis. Ideo congruissimum fuit ut iustissimus
deus carcerem haberet pro talibus scilicet infer
num. Sed queritur ubi sit infernus. Respondetur
quod sub terra. primo quia iustum est quod pessimi ma
xime distent a bonis in patria. scilicet a beatis. sed hoc
fit propter medium intra terram. Secundo congru
um est propter ignobilitatem loci. scilicet ut ignobilis
mus locus a nobilissimo loco scilicet celo maxime dis
tet. Tertio ratione affectus. ut qui hic terrena
pro deo coluerunt. perpetue in terra claudantur
[Sequitur inter nos et vos chaos magnum

firmatū est. i. distātia. Primo locoꝝ. qz boni in ce-
 lo: ⁊ mali in inferno. Secundo meritoꝝ: qz boni
 habēt magna merita. mali habēt demerita. Ter-
 tio volūtatū. qz boni pformāt se in oīmbus volū-
 tati diuine. mali vō sunt i mala volūtate obstiati
 Dñica. ij. post octauas penthecostes. Euāge-
 lium fm Lucā. xiiij.

In illo tēpore. Dixit ies-
 sus discipulis suis simili-
 tudinē hanc. Hō qdam
 fecit cenā magnā: ⁊ vocauit mul-
 tos. Et misit seruū suū hora cene
 dicere inuitatū vt venirēt: qz iā pa-
 rata sunt oīa. Et ceperūt simul
 oīes se excusare. Prim⁹ dixit illi
 Villaz emi: ⁊ necesse habeo exire
 ⁊ videre illam: rogo te habe me ex-
 cusatū. Et alter dixit. Fuga bouz
 emi quinqz eo pbare illa: rogo te
 habe me excusatum. Et ali⁹ dixit.
 Uxorē duri. ⁊ ideo nō possum ve-
 nire. Et reuersus seru⁹: nūciauit
 hec dño suo. Tunc irat⁹ paterfa-
 milias: dixit seruo suo. Exi cito in

plateas ⁊ vicos ciuitatū: ⁊ paupes
 ac debiles. cecos ⁊ claudos intro-
 duc huc. Et ait seru⁹. Domine fa-
 ctū est vt imperasti ⁊ adhuc locus
 est. Et ait domin⁹ seruo. Exi i vi-
 as ⁊ sepes ⁊ cōpelle intrare vt im-
 pleat⁹ dom⁹ mea. Dico aut vobis
 q nemo viroz illoꝝ qui vocati
 sunt gustabit cenā meā. Postilla

Homo qdaz fecit cenā magnā
 Luc. xiiij. Mat. xx. Historia hui⁹ euāgelij facta
 est anno xpi. xxij. v. kal. octobr. dñica. indictioe.
 v. luna. xiiij. Ante initiū illius euāgelij scribit san-
 ctus Lucas in eodē caplo q xps dixit ad quē-
 dā q eum ⁊ etiā alios inuitauerat. Cū facis pā-
 dium aut cenā noli vocare amicos tuos neqz co-
 gnatos: neqz vicios: neqz diuites: ne forte ipi re-
 mitterent: ⁊ fiet tibi retributio. Sed cū facis cōm-
 niū: voca pauperes debiles ⁊ cecos ⁊ claudos:
 ⁊ beatus eris: qz nō habēt vnde retribuāt tibi. re-
 mbuet em tibi in retributiōe iustoz. Hec cū au-
 disse qdā de simul discubentib⁹: dixit illi. Beat⁹
 q māducabit panē in regno dei. Et ipse dixit [hō
 qdam] i. xps ver⁹ homo ⁊ verus de⁹ [fecit cenā
 magnā] Zy. i. statuit celestē beatitudinē q vocat⁹
 cena eo q est refectio vltima. Greg⁹. Hec cena
 magna est satietas interne dulcedinis. quā nob
 de⁹ preparauit [⁊ vocauit multos] qz vult oēs ho-
 mines saluos fieri. i. ad Thimo. ij. [⁊ misit seruū
 suū] fm Greg. p seruū intelligere debem⁹ quelibet
 pdicatorē q tūc homines ad cenā domini vocat
 quādo aliqd eoz edificationem loqitur [hora
 cene] sfinis est seculi. scz vltima etas i q nos sum⁹
 mus. Unde apls. Nos sum⁹ in qz fines seculoz
 rū deuenerūt [dicere inuitatū vt venirēt] Nam de-
 us nos oīi tempore vocat ad cenam suā. aut p
 inspiratiōem. aut p pdicatiōem. aut p pspertatē
 tem. aut p flagellatiōem. ⁊ sic de alijs [qz iā pa-
 ta sunt oīa] xpo in cruce imolato apus est in-
 tratus in regnū celoz. In signū hui⁹ christ⁹ pē-
 des in cruce: dixit. Consummatuz est zc. [Et ce-
 perūt simul oīes se excusare] Zyra. i. per mala
 opera se retrahere. Et accipiunt oīes p maiori
 parte: quia pauci saluātur respectu damnatoꝝ
 vt patet Mat. xx. Multi sunt vocati: pauci ve-
 ro electi [primus dixit illi. Villam emi: ⁊ necesse
 habeo exire ⁊ videre illam] Zyra. Hic notantur

superbi p dñm velle. quia superbi cupiunt alijs do-
 minari [rogo te habe me excusatū] vnde grego.
 Humilitas sonat in voce: sed supbia est i actōne
 dū venire ptēnit [Et alter dixit. Fuga boum emi
 qñq; et eo pbare illa] Zy. p hoc intelligunt cus-
 pidi terrenis nimis intēti finē suū ibi cōstituen-
 tes: et quādoq; sensus nimum circa temporalia oc-
 cupātes [rogo te habe me excusatū. Et alius di-
 xit. vxore duxi et ideo nō possum venire] per b in-
 telligunt luxuriosi. q̄uis em̄ oia vitia mortalia i-
 pediāt venire ad cenam refectōnis eterne: tamē
 illa tria peccata scz supbia: auaricia: luxuria p̄ci-
 pue impediūt venire ad cenā celestem. Quentur
 quare luxuriosus nō rogauit seruū de excusatōe
 sua sicut et alij duo. Rñdet Hor. q̄ lz multa alia
 peccata sint grauiora q̄ luxuria: tamē luxuria for-
 tius ligat et magis impedit a bonis opibus [Et
 reuersus seruus nūciauit hec dño suo] Guill. p̄-
 dicatores vbi dei dum pficiunt: ad deū redeunt
 grās agendo. sed cum obstaculū inueniūt: quasi
 ei nūciant consiliū et auxiliū eius implorādo [tūc
 iratus paterfamilias] Guill. Euāgelista hic lo-
 quitur de deo more hominis irati in quē tamē mo-
 tus ire non cadit: sed dicit irasci quādo facit ope-
 ra q̄ congruūt irato. [dixit seruo suo. Exi cito in
 plateas et vicos ciuitatis et paupes ac debiles:
 cecos et claudos introduc huc] oipotēs et miseri-
 cors deus quos mūdus abijcit ip̄e misericordiā
 recipit. Vñ Greg⁹. Pauperes ac debiles ceci et
 claudi vocant et veniūt. quia infirmi quiq; atq;
 in mūdo despecti plerūq; tāto celerius voces dei
 audiūt: q̄to in hoc mūdo non hñt vñ delectātur
 [et ait seruus. dñe facium est vt impasti et adhuc
 locus ē. Et ait dñs seruo. Exi in vias et sepes.] p
 vocatos de plateis intelligūtur publici peccato-
 res. p vocatos de vicis intelligūtur occulti pctō-
 res q̄ saltē erubescūt peccatores videri. Per vo-
 catos de vñs intelligūtur peccatores q̄ pati sūt
 cōverti de facili. Per vocatos de sepibus intelli-
 gūtur peccatores q̄ de peccatis suis iam dolere
 incipiūt et cōpungūtur [et cōpelle intrare] Guill.
 Hanc cōpulsionē facit aduersitas. Vñ gregor⁹
 Mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū nos ire compels-
 lunt. Guill. Nonne xps cōpulit paulū qui prostra-
 t⁹ et visu amisso cōuersus ē. vt patet Act. ix. Ite
 filius prodigū qui fame compulsus redijt ad pa-
 trem suū. vt patet Luc. xv. Aug⁹. Iffelix necessi-
 tas que cōpellit ad meliora. [vt impleat domus
 mea] Glo. interli. numerus p̄destinatorum fide-
 lium q̄ numerus in expletus non remanebit [Dis-
 co autē vobis q̄ nemo virozū illorum qui vocati

sunt. [Guill. se excusantiū et nolētius venire [gu-
 stabunt cenam meā] D q̄ grauis et dura paua-
 tio excludi a visione dei et societate marie et oim
 sanctorū. et quod grauius est q̄ sic exclusus eris
 in inferno inclusus: vbi veli vel nolit gustabit ce-
 nam diaboli.

Dñica tertia post octa. penthecostes euāge.
 scdm Lucam. xv. caplo.

In illo tempe. Erant ap-
 propinquātes ad ihesuz
 publicani et peccatores vt
 audirēt illū. Et murmu-
 rabāt pharisei et scribe dicentes qz
 hic peccatores recipit: et māducat
 cum ill. Et ait ad illos pabolam
 istam dicēs. Quis ex vob homo q̄
 habet cētum oues et si pdiderit vnā
 ex ill: nōne dimittit nonagintano-
 uem in deserto et vadit ad illam q̄
 perierat donec inueniat illā. et cū
 inuenerit eā: imponit in humeros
 suos gaudens: et veniēs domū con-
 uocat amicos et vicinos dicēs. Cō-
 gratulamini mihi qz inueni ouem

meam que perierat. Dico vobis: quod
ita gaudium erit in celo super vno pec-
catore penitentiam agente: quam super
nonagintanoue iustis qui non in-
digent penitentia. Aut que mulier
habens dragmas decem: si perdidit
dragmam vnam: nonne accedit lu-
cernam et euertit domum: et querit dili-
genter donec inueniat eam: et cum
inuenit conuocat amicas et vici-
nas dicens. Congratulamini mihi.
quia inueni dragmam quam perdidie-
ram. Ita dico vobis gaudium erit coe-
lestis angelis dei super vno pecca-
tore penitentiam agente.

Postilla.

Erant appropinquantes ad
Iesum etc. Luc. xv. Mat. xviii. mar. ij. Histo. huius
euangelij facta est anno xpi. xxxij. vi. kalen. septem-
bris. feria. v. indictioe. v. luna. xij. An initium illius eu-
gelij scribit sanctus Lucas in precedenti capitulo quod
Iesus dixit discipulis suis. Qui non baiulat crucez
suam et venit post me non potest meus esse discipu-
lus. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum
[Erant appropinquantes ad Iesum publicani et
peccatores] etc. ex proposito emendationis vite. pu-
blicani dicuntur peccatores notorii. peccatores
vero occulti [ut audiret illum] etc. parati ei obe-
dire [et murmurabant scribe et pharisei] etc. scri-
be dicuntur preeminentes in scientia: pharisei pre-
minentes in vita [dicentes. quia hic peccatores reci-
pit et manducat cum eis] etc. notantes Christum de mala
vita eo quod talibus amicabilem se prebebat [Erant ad
illos parabolam istam dicens. Quis ex vobis homo
qui habet centum oves] etc. iste homo est Iesus Christus
qui habet centum oves. i. angelos et homines [et si perdidit
vnam ex illis] etc. quod factum fuit quando homo pascha vi-
te reliquit et ouis vna. i. humana natura totaliter per-
dita fuit. quia omnes in adam peccauerunt. ut patet ad
Romam v. [nonne dimittit nonagintanoue in de-
serto et vadit ad illam que perierat donec inueniat]
etc. hoc enim fecit Iesus quando deserens nouem
ordines angelorum venit ad querendum hominem perdi-

tum. scilicet quando carne assumpsit. et eum qui fuit per penite-
ntiam predicando et miracula faciendo. [et inuenit]
scilicet quando aliqui peccatores conuersi ad eum penitentiam
agunt [et cum inuenit eam ponit in humeros suos]
etc. An ambrosius. Hoc Iesus fecit quando penas pecca-
torum in corpore suo super lignum crucis portauit: ut
patet Isa. liij. Vere languores nostros ipse porta-
uit [gaudens] de humani generis liberatione [et
veniens domum] scilicet celum empireum. scilicet in die ascen-
sionis [conuocat amicos et vicinos] etc. in nouem
choros angelorum qui amici eius sunt: quorum voluntate eius
continue faciunt. vicini eius quoque sunt. quia clar-
itate visionis eius assidue perfruunt. Mat. xviii.
Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celo
est. dico vobis quod ita gaudium erit in celo super
vno peccatore penitentiam agente quam super nonagintas
noue iustis qui non indigent penitentia [Guill. hoc intel-
ligit de penitente feruenti: et de iustis negligentibus
et non feruentibus]. Quia autem angeli dei gau-
dent de peccatoribus conuersis quam de iustis stantibus
non est propter peccatum commissum: sed ex hoc quia ex
peccatis commissis sepe meliores efficiuntur et san-
ctiores et in bono feruentiores. sicut sanctus Gregorius
exponit in omelia hodierna. Magis inquit de pecca-
tore conuerso quam de stante iusto gaudium fit in celo.
quod et durus in prelio magis illum militem diligit quam post
fugam reuersus hostem fortiter perimit quam illum qui
numquam terga prebuit et numquam aliquid fortiter fecit. sic
etiam agricola amplius illam terram amat quam post spinas
vberes fruges profert quam eam quam numquam spinas habuit
et numquam fertile messem produxit. Item Guill. Et sic
mater habens duos pueros si decimum forte egros-
set magis est sollicita de eo quam de alijs nouem. et si
sanitatez recuperet magis gaudet de sanitate eius res-
cupata quam de sanitate in alijs nouem preseruata. ita
magis est gaudium in celo super vno peccatore con-
uerso quam de multis iustis. [aut quam mulier habens
dragmas decem et si perdidit dragmam vnam.] etc.
mulier ista est sapientia diuina habens nouem ordi-
nes angelorum quasi dragmas nouem: et decima drag-
ma est humana natura ad imaginem dei facta: et
capax ipsius per cognitionem et amorem. ista dragma
decima fuit perditum per peccatum primorum parentum.
[nonne accedit lucernam] lucerna est lux vera. i. Christus qui
illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Job. i.
Et lucerna tunc fuit accensa quando deitas humanitati
fuit unita. et lucerna tunc luxit quando Christus inter homines per-
fecta conuersatione claruit et exemplari vitam. vnde Augustinus
de vera religione. Quicquid Christus gessit in terra doctrina
morum fuit [et euertit domum] etc. quando conscientias homi-
num predicando de reatu suo perturbauit et purga-

uit [et qrit diligenti] scz nihil de ill' q' p'inent ad
redemptōz nrāz omittēdo. fm illud Jsa. v. quid
ē qd' vltra debui facere vinee mee: et nō feci. [Et
cū inuenit dragmā] vñ dragma inuenit cuz in
hoie similitudo cōditoris reparatur. hoc aut' fit p' gra
tiam q' est imago recreatōnis. Vñ ps. iij. Sig
tum ē super nos lumen vult' tui dñe [et cōuocat
amicos et vicinos] id ē angelicas preces q' de p
ximis deū contēplant' et ei amicabil'r famulant'.
[dicēs] Cōgratulami mihi qz inueni dragmam
quā perdidērā] Et notant' dicit. cōgratulami mi
hi et non dragme. ad oñdendū suā liberalitatem
qz gaudiū suū vult oib' cōicere [ita dicovobis
gaudiū erit corā angelis dei sup vno pctōze pe
nitentiā agēte] Et notant' dicit. p'nam agēte et nō
dicit cogitāte solū aut dicente aut ostendente vt
hypocrite: sed agēte. scz realiter et veracit'. Pro
q' sciendū q' mar' est gaudiū angel' de cōuersiōe
vni' peccator': q' si fili' alicui' a mortuis resuscit
tare. vel si filius alicui' in impator: vel papam
eligere. Vñ circa p'ns euange. vbi dicit. Qui has
bet centū oues. est sciendū q' ovis est aial de sua
natura inocēs. cetera aut' aialia aut mordēt dēri
b' vt canis et lup'. aut pūgunt vel impūgūt cor
nib' vt aries et thaur'. aut percutiūt pedibus: vt
equ' et mul'. aut dilaniāt vnguib': vt leo et vrsus.
ovis aut' nihil hor' facit. Quem aut' xp'i sciat se nō
esse q' vel mordet dentibus detrahendo vel ipū
git cornib' alios violenter opprimendo. aut pede
percutit proximo nascēdo. aut delaniāt vnguib'
aliena rapiendo.

Dñica. iij. post oct. penthe. euāge. fm Lucā. vi.

In illo tēpore. Dixit ies
sus discipul' suis. Estote
misericoordes sicut et p'r
v'r celestis misericors ē.

Nolite iudicare: et nō iudicabimī
Nolite p'dēnare et non p'demna
bimini. Dimittite et dimittentini
Date et dabit' vobis. mensurā bo
nam et confertā et coagitātā et sup
effluentē dabunt in sinū vestrum
Eadem q'ppe mēsura qua mensi
fuerit' remetietur vobis. Dicebat
autē et eis similitudinez. Nūquid
potest cecus cecū ducere: nōne am
bo in foueam cadūt. Non ē disci
pul' sup magistrū. Perfect' autē
omīs erit si sit sicut magister ei'.
Quid autem vides festucam i o
culo fratris tui: trabem autez que
in oculo tuo est non consideras.
Aut quomodo potes dicere fratri
tuo: frater sine eijciam festucā de
oculo tuo: ipse trabē i oculo tuo nō
vides. ypocrita: eijce p'mū trabem
de oculo tuo: et tūc p'picias vt edu
cas festucam de oculo fratris tui.

Postilla.

Estote misericordes sicut et p'r
et c. Lu. vi. Mat. vij. Mar. iij. Histo. hui' euāg.
dixit dñs ihs āno ei'. xxxij. yd' Julij. feria. v. indi
ctione. iij. luna. xvi. Vñ initiū ist' euāg. scribit s'a
ctus Lu. q' xp's dixit. Mituū date nihil ide spe
rātes et erit merces v'ra multa et eritis filij altissimi
mi. qz ipse benign' est sup ingratos et malos. tūc
statim seqtur euāge. hodiernū [Estote misercor
des] in hoc euange. lio docet nos christus miseri
cordes esse ad paupes ponens patres celestem
in exemplū cū dicit [Estote misericordes] Hor.
nō dic' estote potētes sic paterv' est. vel sapiētes

sicut filius dei est. s[ed] estote misericordes sicut p[ater]
vester misericors est] Zy. De[us] em[en]de releuat miseris
as nostras p[ro]pter suam bonitate. sic et h[omo] d[icit] mo-
uere ad releuadam miseriam p[ro]ximi p[ro]pter amore
bonitatis diuine [Nolite iudicare]. s[ed] temerarie d[icit]
p[ro]ximo [et non iudicabimur] sc[ilicet] a deo [nolite d[omi]nare
et non cond[em]nabimur] quasi di. et si forte ex fra-
gilitate h[um]ana c[on]tingat vos suspiciosse iudicare
nolite t[ame]n cond[em]nare. i. aliquem dignu[m] cond[em]nat[io]e
d[omi]nate diffinire. q[ui]a aliq[ui]s est hodie malus: q[ui]
fortassis cras erit bonus. Ex[em]plu[m] in paulo. vt p[er]
Act. ix. et in publicano. vt p[er] Lu. xvij. [Dimittite]
sc[ilicet] iniurias vob[is] illatas a p[ro]ximo. [et dimittet
vob[is] sc[ilicet] p[er]t[ur]bationem v[est]r[u]m a deo cui frequenter iniuriati
fuitis [date] sc[ilicet] t[er]ra[m] et dabit vob[is].] Blo. in fli.
vita eterna. Guil. Danti paupib[us] non soluz dant
sp[irit]ualia in p[re]senti et celestia in futuro: imo eti[am] t[er]ra
lia et naturalia bona ei multiplicant. q[ui] dicit [me-
suram bonam] q[ui]ntu[m] ad bona fortune q[ui] aliqui p[re]se-
runt p[ro]pter opera pietatis [et p[re]fertim] q[ui]ntu[m] ad bo-
na naturae: sicut sanitas et h[um]or q[ui] eti[am] aliqui c[on]fes-
runt p[ro]pter opa pietatis. [et coagitat] q[ui]ntu[m] ad
bona g[ra]tie [et superfluetem dabit in sinu v[est]ro.]
q[ui]ntu[m] ad bona gl[ori]e. et i[tem] dicit ap[osto]l[us]. i. ad Th. iij
Pietas ad oia valet p[ro]missione vite q[ui] n[un]c e[st] h[ab]ens
et future. [Eade[m] q[ui]ppe m[es]ura q[ui] m[es]i fueritis re-
meriet vob[is] Zy. q[ui]a sc[on]d[u]m q[ui] opa pietatis sunt ma-
iora erit et retributio maior. Ista t[ame]n maioritas e[st]
att[en]denda sp[irit]u[m] s[an]cti magnitudinem interior[is] affec-
tus. Vn[de] et Mar. xij. vidua q[ui] misit duo minuta in
gazophilaci[u]m s[an]cti testimoniu[m] saluatoris d[icit] p[ro]p[ter] mi-
sisse q[ui] multa diuites q[ui] magna dona miserat. Vn[de]
hiero. Que offerunt non suo p[ro]dere s[ed] offerentis
voluntate p[er]santur [dicebat aut[em] et ill[is].] s[ed] discipul[is]
suis et turbis [similitudine. Nunquid pot[est] cecus]. i. ca-
rens sapia et scia [cecum ducere]. i. ignorante doce-
re et dirigere. q[ui] d. no[n] [nonne ambo i[n] foueam cadunt.]
id e[st] in p[er]ditioem. P[ri]mo em[en]de cadunt in foueam cul-
pe. secundo in foueam gehenne. Vn[de] greg[orius]. i. pasto-
ralib[us]. Qu[ia] pastor p[er] abrupta gradit: p[ro]sequens e[st] vt
grex ad p[er]cipiciu[m] seq[ui]tur. v[er]u[m] eti[am] Ec. l. x. Qual[is] re-
ctor ciuitatis tales et qui habitant in ea [non est di-
scipulus sup[er] magistr[u]m] Zy. et ideo non est miruz
si ip[s]um seq[ui]tur. vnde subdit. [perfectus aut[em] ois erit
si sit sicut magister ei] q[ui]a si assimilet bono magi-
stro erit perfect[us] s[ecundu]m veritate[m] [non e[st] discipul[us] super
mag[ist]r[u]m] Hor. de q[ui] magistro d[icit] Math. xxij. mag-
ister v[er]u[m] vnus est x[rist]us. It[em] Job. xij. Vos vocat[ur]
me magister et d[omi]ne et bene dicit[ur]. s[ed] et[er]n[u]m et c[etera]. [perfe-
ctus aut[em] ois erit si sit sicut magister ei] na[m] hui[us]
magistri. s[ed] x[rist]i imitatio est h[um]ana p[er]fectio. Vnde

aug[ustinus]. Summa p[er]fectio xp[ist]iane religio[n]is est imi-
tari que[m] colis [q[ui]d aut[em] vides festucam]. i. peccatu[m]
videlicet min[us] [in oculo fr[is] tui]. i. in c[on]uersatione
et conscia eius [et trabem]. i. mai[us] peccatu[m] [q[ui] est in
oculo tuo]. i. in teip[s]o [non consideras] vt p[er] Ro. v.
Qui aliu[m] doces teip[s]um no[n] doces [aut quomodo potes
dicere fratri tuo: frater sine]. i. p[er]mitte [eijcia[m] festu-
cam]. i. culpam modicam [de oculo tuo. ip[s]e tra-
bem in oculo tuo no[n] vides hypocrite] Hor. q[ui]a si
hec facis ex simulat[i]o[n]e no[n] ex dilect[i]o[n]e iusticie sc[ilicet]
q[ui] arguis et p[ro]deras peccata aliena vt lateat tua
[eijce p[ri]mo trabem de oculo tuo] Zy. quia hic e[st] or-
do charitatis q[ui] a seip[s]o incipiat. vt p[er] p[ro]verbio.
xvij. Just[us] p[ri]or e[st] accusator sui. Sed i[n] oppositu[m]
multi sunt q[ui] alios corrigunt et seip[s]os negligunt.
[et t[un]c p[ro]spicies vt educas festucam]. i. paru[m] defe-
ctum [de oculo fr[is] tui] sc[ilicet] postq[ui]m emendasti tu-
os magnos defect[us]. Circa p[re]sens eu[an]gel[um]. vbi d[icit].
Estote misericordes. notadu[m] e[st] q[ui] duo tenemur p[ro]
ximo. s[ed] c[on]passione[m] cordis: et b[en]eficiu[m] opis si affit
facultas. A p[ri]mo null[us] excusat[ur]. q[ui]a ois homo de-
bet p[ro]pati p[ro]ximo afflicto et i[n] necessitate c[on]stituto
A secundo. s[ed] b[en]eficio opis excusant[ur] multi. s[ed] q[ui] fa-
cultas deest. s[ed] si facultas adest t[un]c i[n] necessitate
p[ro]ximo q[ui]libet tenet subuenire. p[er] Job. iij. si quis
habuerit subam hui[us] m[un]di et viderit fr[atr]em suum
necesse habere et clausit viscera sua ab eo quomodo
charitas dei manet in eo. q[ui] d. nullo m[od]o. q[ui] signus
est q[ui] charitas dei non est in illo homine. Vn[de] ex
iam dictis patet: q[ui] non dare elemosinam cum no[n]
habet non est signu[m] q[ui] charitas dei no[n] sit in tali
homine: sed non c[on]pati pauperib[us] et tribulatis est
signu[m] q[ui] charitas dei non est i[n] eo. vnde elemosy-
na interior sc[ilicet] c[on]passio cordis e[st] maior elemosy-
na q[ui] datio nutrimenti. Sequitur in eu[an]gelio. Nolite
iudicare. Vnde hic querit[ur] v[er]u[m] oia dubia sint
in meliorem p[ar]tem interpretanda. Respondeo sc[on]d[u]m
sanctu[m] Tho. de aquino. q[ui] qui habet mala[m] opini-
o[n]em de aliquo sine causa legitima iniuriat ei-
dem. ideo q[ui]libet i[n] om[n]i causa dubia debet factus
vel dictu[m] p[ro]ximi i[n] meli[us] interpretari. Et meli[us]
est q[ui] aliquis frequenter fallatur habes opiones
de aliquo malo q[ui] q[ui] rarius fallatur habes mala[m]
opinionem de aliquo bono. quia ex hoc fit iniu-
ria alicui. non autem ex p[ri]mo. hec ille. Sequitur
n[un]c. Date et dabitur vob[is]. Vnde hic querit[ur] v[er]u[m]
dare elemosinam sit i[n] precepto. Respondeo s[ecundu]m
sanctu[m] Tho[m]a[m] vbi supra. quia cu[m] dilectio p[ro]xi-
mi sit i[n] precepto: necesse est oia illa cadere sub
precepto sine q[ui]bus dilectio p[ro]ximi non seruetur
Ad dilectio[n]em autem p[ro]ximi pertinet vt ei non

solum velimus bonū: sed etiā opetur bonū: scđm illud .i. Job. iij. Nō diligamus v̄bo neq; lingua: sed opere ⁊ veritate. Et ideo elemosynarū largitio est sub precepto debitis circūstantiis obfuitis. q̄ in dante sit sup̄fluū: ⁊ in recipiente necessitas. als est in cōsilio ⁊ nō in p̄cepto.

Dñica quinta post octauas p̄thē. euāgelii scđm Lucam. v.

In illo tempore. Cū turbe irruerēt in iesum vt audirent verbum dei: et ipse stabat secus stagnū genezareth: ⁊ vidit duas naues stātes secus stagnū. Discatores autem descenderāt ⁊ lauabāt r̄thia sua. Ascendēs autē in vnam nauim q̄ erat symonis: rogauit eum a terra reducere pusillū. Et sedens docebat de nauicula turbas. Et cessauit autē loqui: dixit ad symonem. Duc in altū: ⁊ laxate r̄thia vestra in capturam. Et r̄ndens petr⁹: dixit illi. Preceptor p̄ totā noctē laborantes nihil cepim⁹: in verbo au

tez tuo laxabo r̄thē. Et cū hoc fecissent: cluserunt pisciū multitudinē copiosam. Rūpebatur autē ⁊ r̄thē eorū. Et annuerūt socij qui erant in alia nauī vt veniret ⁊ adiuarēt eos. Et venerūt ⁊ impleuerūt ambas nauiculas: ita vt pene mergerētur. Quod cū videret symon petr⁹: p̄cidit ad genua iesu dicēs. Exi a me dñe: quia hō peccator sum. Stupor em̄ circūdederat eū ⁊ om̄s qui cum illo erāt i captura pisciū quem ceperāt. Similiter autē iacobum ⁊ iohannē filios zebedei qui erant socij symōis. Et ait ad symonē iesus. Noli timere: ex hoc iam eris homines capiens. Et subduct⁹ ad terras nauib⁹: relict⁹ omnib⁹ secuti sunt eum.

Postilla.

Cum turbe irruerent in iesum ⁊c. Luce. v. Historia huius euāgelij facta ē anno christi. xxxi. viij. kalen. Maij. feria. iij. indictōne iij. luna. xv. Ante initiū illius euange. scribit sanctus Lucas q̄ oēs qui habebāt infirmos varijs languorib⁹ ducebant illos ad iesum. at ille singulis manus imponēs curabat om̄es. Post hoc sequitur euāgelii hodiernū [Cum turbe irruerēt in iesum] Hor. ecce turbarū deuotio. nunq̄ legitur tātus scribarū ⁊ phariseorū ad xpm̄ cōcurius p̄pter verbū dei. Dulcedinē em̄ suam de⁹ abscondit a sapientib⁹ ⁊ prudentibus: ⁊ reuelat eā paruulis: vt patet Mathei. xi. [vt audirent eū.] quia esuriebant audire verbum dei. ideo irruerunt in eum p̄ nimia deuotōne audiendi ipsū ⁊ [⁊ ipse stabat secus stagnū genezareth] Zira. ē lacus magnus per quem trāsit iordanis. Et alis quādo vocatur mare galilee. quia trāsit per medium galilee [⁊ vidit duas naues secus stagnū] id est ad littus stagni [Piscatores autem descenderant] scz de nauibus in littus. [⁊ lauabant re

tia] scz amonentes inmundicias: vt rhetia plica-
 rent [Ascendens autez in vnam nauim que erat
 symonis] id est petri [rogauit eu a terra reduce-
 re pusilla] Zy. vt de nauim populū sedentē in litto-
 re cōuenienti doceret. [et sedens] tanq̄ doctori
 auctoritate vtens [de nauicula docebat turbas.
 Et autē cessauit loqui] id est postq̄ finiuit sermo-
 nem suū [dixit ad symonem] id ē ad petrū [Duc
 in altū] Zy. hoc est ad locū aque magis profun-
 dū qui ē cōuenientior ad piscandū [et laxate rhe-
 tia vestra in capturam] scz pisciū [Et respōdens
 petrus dixit. Preceptor p̄ totam noctem laborā-
 tes nihil cepim] Zy. quia quīs diligētiam ma-
 gnā adhibuerim] [in verbo autē tuo] Hor. i. i o-
 bediēdo vbo tuo [laxabo rhetē. Et cum hoc fe-
 cissent] id est cum laxassent rhetia in vbo domini
 [cōcluserūt pisciū multitudinē copiosā] Horra.
 ob ediebāt pisces xpo cui subiecta sunt omnia. vo-
 lueres celi et pisces maris. ps. viij. [Rūpebatur
 autē rhetē eoz] Zy. ex quo patet duplex miracu-
 lū. Primū q̄ ceperūt magnā multitudinē pisciū
 supra modū insolitū et impossibilem per viā hūa-
 nam. Secūdo q̄ illa magna multitudo piscium
 tenebat̄ in rheti rupto [et annuerūt socijs qui fu-
 erūt in alia naui vt veniret et adiuuarēt eos. et ve-
 nerūt et impleuerūt ambas nauiculas: ita vt pe-
 ne mergerent. Quod cū videret symon petrus]
 Hor. scz q̄ ad p̄mū verbū domini cepissent tam
 ineffabilē multitudinē pisciū. [procidit ad genua
 iesu] tāq̄ dominuz suū cognoscēs. [dices. Exi
 a me dñe] id ē recede [quia homo peccator suz]
 Zy. reputabat em̄ se indignū p̄sentia xpi. Simili
 modo dixit centurio Mat. viij. Dñe non suz di-
 gnus vt intres sub tectū meū [Stupor: em̄ circū
 dederat eum] id est admiratio magna p̄pter fas-
 ta christi insolita [et om̄s qui cum eo erāt in cas-
 ptura pisciū quam ceperant. Similiter autem et
 stupor: circū dederat iacobū et iohannē et filios ze-
 bedei q̄ erant socij symonis] Isti filij zebedei es-
 rant in alia naui. et erant osanguinei xpi. s. filij so-
 roris beate Marie vginis [Et ait ad symonem
 iesus] scz ipm̄ cōsolando [Noli timere ex hoc]. i.
 de cetero [eris homines capiens] p̄ sanāz doctri-
 nam trahens ad vitam eternā. Hoc postmoduz
 ostensum est: vt habet Act. ij. vbi petrus in vno
 sermone cōuertit tria milia iudeozū [Et subducit
 ad terrā nauibus: relictis om̄ibus] scz in nauib⁹
 manuū instrumentis [secuti sunt eu] scz symō pe-
 trus et alij qui erāt cum eo. Circa p̄sens euāgelū
 vbi dicit. Irruerūt in iesum vt eu audirent. Ihu-
 go de prato dicit q̄ tripharie homines diuidunt

circa verbum dei. Quidam audiūt et nō faciunt
 et isti sunt mali et acriter verberātur. Unde Luce
 xij. Seruus sciens voluntatē domini et non faci-
 ens plagis multis vapulabitur. Quidā nec aus-
 diunt nec faciūt: et isti sunt pessimi. quia contem-
 nūt et audire et facere. et quodlibet istoz potest eē
 peccatum mortale: quia quīs aliqua ignorans
 tia excuset: scdm̄ illud. i. ad Thimotheuz. i. Ideo
 misericordiam cōsecut⁹ sum. quia ignorans feci in in-
 credulitate. Tamē ignorātia crassa et supina et af-
 fectata non excusat: imo de se potest esse mortale
 cum separet a regno xpi. i. Corinthio. xij. Qui
 ignorat ignorabitur. Quidam audiūt verbū dei
 et faciūt: et isti sunt beati. vt patet Luce. xi. Beati
 q̄ audiūt verbum dei et custodiūt illud.

Dñica sexta post octauas penthe. euāgelium
 scdm̄ Matheū. v.

In illo tempore. Dixit
 iesus discipul⁹ suis. Amē
 amen dico vob. nisi abū-
 dauerit iusticia v̄ra plus
 q̄ scribarum et phariseozum: nō in-
 trabit̄ in regnum celozū. Audi-
 stis quia dictum ē antiquis. Non
 occides. Qui autem occiderit: res-
 us erit iudicio. Ego autē dico vo-

his: quia omnis qui irascitur fratri suo: reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit gehenne ignis. Si autem offers munus tuum ad altare: et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te relinque ibi munus tuum ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum. **Postilla.**

Nisi abundauerit iusticia vestra **Mathei. v.** Historia huius euangelii facta est anno xpi. xxxi. adus Julij. feria. v. luna. xvi. indictio. iiii. Ante initium illius euangelii scribit sanctus Mat. quod xps dixit discipulis suis. Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona: et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Nolite putare quoniam veni soluere legem aut prophetas. Non veni soluere: sed adimplere. Amen dico vobis donec transeat celum et terra: iota unum aut vnum apex non preteribit a lege donec omnia fiat. Item apex masculini generis dicitur summitas a pedibus remota. et quandoque apex dicitur lucerna. et prope dicuntur apices littere ille alte que in frontispiciis murorum scribuntur. In frontispiciis dicitur frontis spatium. et quelibet littera dicitur quandoque apex. Item secundum Augustinum super illud Mathei v. Iota unum aut vnum apex etc. iota est minor de ceteris. Apex est in summitate ipsius particula. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. [Nisi abundauerit iusticia vestra plusquam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum] Sciendum quod iusticia scribarum et phariseorum erat falsa. quia solum cauebant sibi a malis operibus et non a malis voluntatibus: putantes precepta dei prohibitiua esse solum per mala opera exteriora quibus vnus alteri nocet. et non prohibitos esse actus interiores. scilicet rancores: odia: malas voluntates et desideria nocendi. **Lyra.** et eodem modo dicebant de hoc precepto. [Non occides.] quod hoc prohibetur occidendi factum et non occidendi propositum. et hoc est quod christus dixit. [Auidistis quia dictum est antiquis. Non occides.] scilicet hominem [Qui autem occiderit] actualiter et iniuste [reus erit iudicio] **lyra.** id est testium accusatoe:

ut legis iudicio puniatur. id est morte corporali. quia lex punit secundum rationem. Unde **Genes. ix.** Quicumque effuderit humanum sanguinem fundet sanguis eius. Item **Exodi. xxi.** Oculum pro oculo: dentem pro dente. [Ego autem dico vobis] **Hor.** id est plus impono vobis. [quod omnis qui irascitur.] motu interioris odij. [fratri suo] scilicet persone et non vitio: ut sic iam per vitium non per zelum. [reus erit iudicio] id est dignus accusatoe apud deum. [Qui autem dixerit fratri suo racha.] secundum Augustini. Hieronymi. et Chrysostomi. racha est quedam vox prumpens ex ira significans paruipensionem vel vilipensionem. vel etiam vox interiectiua que oritur ex indignatione contra aliquem: quemadmodum ach. heu. et consimiles que ostendunt motum indignatis animi [reus erit consilio]. id est consensu iudicum esse dandam sententiam contra eum. et dictandam sibi penam. quia peccatum eius venit in noticiam hominum per exterius signum indignatis animi [qui autem dixerit fatue] id est qui usque ad verba contumeliosa processerit. [reus erit gehenne ignis] que est certa damnatio eterna [Si offers munus tuum ad altare] id est si offerre proponis munus boni operis christo [et ibi recordatus fueris quia frater tuus] scilicet que lesisti [habet aliquid aduersum te.] pro illata iniuria. [relinque ibi munus tuum ante altare.] siue coram deo. non dicit reportari. quia deus non munus respellit: sed charitatem proximi querit [et vade prius reconciliari fratri tuo.] **lyra.** hoc potest intelligi dupliciter. Uno modo pedibus corporis. et hoc debet fieri si commode possit habere ipsius fratris offensi presentia. Si autem non possit: sufficit ad eum ire pedibus mentis. quod fit quando habet propositum satisfaciendi loco et tempore competentem. et hoc modo utitur ecclesia romana quando eum confitentem absoluit. et sibi satisfactionem lesio findendam imponit. [reconciliari fratri tuo] **Hor.** Si leseris satisfaciendo vel veniam petendo. si oderis rancorem deponendo. si te oderit ad amicitiam reuocando. Unde etiam Chrysostomus. Si cogitatu offendisti: cogitatu reconciliare. si verbis: verbis. si factis: factis. [Et tunc] post reconciliationem [veniens offers munus tuum] **Gregori.** munus non accipit nisi ante discordia ab animo respellatur.

Domica septima post octauas penthecostes.
euangelium secundum marcum. viii.

In illo tēpore. Cum turba plurima esset cū iesu: nec haberent qđ māducarēt: cōuocatis discipul' ait. Misereor sup turbaz: qz ecce iam triduo sustinēt me: nec habēt quod māducent. Et si dimisero eos ieiunos in domū suam: deficiēt in via. Quīdā em̄ ex eis delōge uenerūt. Et responderūt ei discipuli sui. Unde istos poterit hic q̄s saturare panib' in solitudine. Et interrogauit eos. Quot panes habetis. Qui dixerūt: septem. Et p̄cepit turbe discūbere sup terras. Et accipiēs septez panes gratias agēs fregit et dabat discipul' suis ut apponerēt et apposuerūt turbe. Et hēbāt pisciculos paucos et ip̄os b̄ndixit et iussit appōi: et māducauerūt et saturati sunt: et sustulerunt quod superauerat de fragment' septē spoz

ta. Erant autem qui manducauerant quasi quatuor milia: et dimisit eos.
Postilla.

Cum turba plurima esset cum Iesu etc. Mar. viij. Mathei. xv. Luce. ix. Jobis vi. Historia huius euāgelij facta est anno christi xxxij. xij. kal. Julij. sabbato. luna. xij. indictione. v. Ante initium illius euāgelij scribitur Mathei. xv. q̄ accesserūt ad iesuz turbe multe habētes secū multos claudos: cecos: debiles et alios infirmos multos et piecerunt eos ad pedes eius: et curauit eos ita ut turbe mirarētur. Videntes autem mutos loquētes: claudos ambulātes. et cecos uidentes: magnificabāt deum israel. Ergo dicit euāgelium hodiernū [Cum turba plurima esset cū iesu nec haberēt quod māducaerent] Hec turba sequebatur dñm ihesum propter uerbor' suoz dulcedinem: et p̄pter infirmozū sanationem: cōuocatisq; discipulis ait. Misereor sup turbam] Zira hoc p̄dixit discipul' ut ip̄os induceret ad pietates [quia iam triduo sustinēt me] Zy. quia tantum afficiebant ad doctrinā christi audiendā et uidentium eius miracula. quia p̄ tres dies nō redierāt ad loca ppria manētes cum xp̄o in loco deserto et sub diuo. ex quo patet eoz deuotio] nec habēt quod manducēt] Zira. quia cibarisque d̄ domibus suis aspo: tabant iam erāt cōsumpta. idō nec p̄ma die nec secūda die hoc miraculū fecit. tū qz alimenta habebāt: tum quia magis tūc apparuit hoc miraculū quādo eis victus omnino defuit. [Et si dimisero eos ieiunos in domū suam deficient in via. q̄dam em̄ ex eis delōge uenerunt.] Jacob'. Illi delonge ueniūt qui de peccat' se ad deū cōuertunt. An̄ ps. cxviij. Longe a peccatoribus salus etc. [Et respōderūt ei discipuli sui. unde istos poterit hic quis saturare panib' in solitudine.] quasi diceret. loc' iste desertus ē. et uille multum distant. ideo non possumus habere ad satiandū tantā multitudinez populi et tam famelicū [Et interrogauit eos Quot panes habetis. q̄ dixerunt: septem.] Quod erat quasi nihil respectu tante multitudinis. Remigius. Non interrogat domin' quasi nesciens: quot panes haberēt sed ad hoc ut cum responderent septez. quo pauciores dicerent panes eo magis miraculum difamaretur et notius fieret. [Et precepit turbe discumbere super terram. et accipiēs septez panes gratias agens fregit] Multiplicauit autē christus panes primo benedicēdo. per quod instruis

mur q̄ cibum b̄ndicere debemus. Secūdo fran-
gendo ad inuendū q̄ in nostris cōmūis pau-
peribus panē frangere debemus. Tertio grati-
as agendo. ad inuendū q̄ in nostris refectio-
nibus gratias agere debemus. Unde **Remig.** su-
per **Matth.** In eo q̄ gratias agit nobis relin-
quē exemplū vt de om̄ibus donis celitus collat̄ gra-
tias referamus [et dabit discipulis suis vt appo-
nerent. et apposuerūt turbe] Unde **Beda.** q̄ do-
minus discipulis dedit panes vt apponeret tur-
be. designat q̄ spūalis scientie dona tribuit apo-
stolis. et per eorum misterium voluit ecclesie vite
cibaria distribui [Et habebant paucos piscicu-
los quos similiter benedixit: Et iussit appomi et
manducauerunt et saturati sunt]. Unde no-
tandum q̄ dominus dedit eis panes. Et panis
est cibus quo sustentatur vita. et significat v̄bz
dei: et dedit eis pisces ad condimentum cibi p̄ q̄s
signant exempla. Et ita dominus designauit q̄
pani id est verbo dei addendum est condimentum
boni exempli. magis em̄ suadent exempla q̄ ver-
ba [Et sustulerunt q̄d superauerat de fragmentis
septem sportas] **Jacobus.** Voluit autem chris-
tus vt colligeret̄ fragmenta: p̄mo p̄pter exēplū
in hoc datur nobis exemplum vt ea que nobis
superfunt. vel etiam ea que nobis ieiunādo sub-
trahimus pauperibus erogemus. Unde **Aug.**
De tuo ieiunio fames pauperis satietur. Secun-
do propter documētum. vt ex hoc instruamur q̄
ill̄ qui sunt misericordes paupibus temporalia
multiplicantur. Hoc p̄tz. iij. **Reg.** xvij. in vidua
que helyam pauit: cui dominus farinā multipli-
cauit et oleum [Erant autem qui māducauerāt
quasi quattuor milia] scz viri. exceptis mulierib⁹
et paruulis qui in lege nō numerabātur [et dimi-
sit eos] scz redire ad propria. Circa presens euā-
gelium vbi dicitur. Accepit iesus septem panes
Est diligēter notādum q̄ hec refectio differt ab
illa de quinque pambus ordeaceis et duobus pi-
scibus quā ponit **Johānes** in euāgelio suo q̄tū
ad sex. Primo quia ibi fuerunt quinque panes. b̄
vero septem. Secundo quia ibi fuerūt ordeacei.
hic vero triticei. Tertio quia ibi fuerūt duo pisces
soluz. hic vero plures licet pauci et parui. Quar-
to quia ibi sederūt sup fenū. hic vero super terram
Quinto quia ibi fuerūt q̄nq̄ milia hominum ad
manducādum. hic v̄o quattuor milia. Sexto quia
de ill̄ duodecim cophini fragmentorum fuerūt
elevatori. hic at̄ septē sporte fuerunt elevatori plene.
Dominica octaua post penthecostes. Euāge-
lium s̄m **Matheum.** vij.

In illo tempore. Dixit ie-
sus discipulis suis. Attēdi-
te a falsis prophetis q̄ ve-
niunt ad vos in vestimētis ouium
intrinsic⁹ autē sunt lupi rapaces
A fructib⁹ eorum cognoscet̄ eos.
Nunquā colligunt de spinis vvas
aut d̄ tribulis ficus. Sic om̄is ar-
bor bona fruct⁹ bonos facit: ma-
la autē fruct⁹ malos facit. Nō po-
test arbor bona fructus malos fa-
cere: neq̄ arbor mala fructus bo-
nos facere. Om̄is arbor que non
facit fructum bonū excidetur et in
ignē mittetur. Igitur ex fructib⁹
eorū cognoscetis eos. Non om̄is
qui dicit mihi dñe domine intra-
bit in regnum celorum: sed qui fa-
cit voluntatem patris mei qui in
celis est: ipse intrabit in regnū ce-
lorum.
Postilla.

Attendite a falsis prophetis q̄
et. *Matth. vii. Luc. vi. Historia huius euangelij facta est anno christi. xxxi. ij. ydus Julij. feria. v. luna xvi. indictione. iij. Ante initium p̄ntis euangelij scribit sanctus Mattheus in eodem capitulo. q̄ ip̄s dixit discipulis suis. Omnia quęcūq; vultis ut faciant vobis homines et vos facite eis similiter. hec est enim lex et prophetę. Intrate per angustam portam: quia lata est porta et spaciōsa via quę ducit ad perditionem. et multi sunt quę intrant per illam. Quę angusta porta et ardua via quę ducit ad vitam: et pauci sunt quę inveniunt eam. Et postmodum statim sequitur euangelium hodiernum [Attendite a falsis prophetis] In hoc euangelio docet dominus fideles suos sibi diligenter cauere a falsis prophetis et pueris christianis quę vobis confitentur deum: et factis negant. ergo dicit [Attendite]. i. diligenter cauete [a falsis prophetis] *Hor. i. a deceptoribus. hereticis. hypocritis: et a falsis christianis: et hominibus.* Et hoc ideo ne tales corrupta vita sua et malis moribus fideles alliciant ad mala. et singulariter amonet eos cauere sibi ab hypocritis dicens [quę veniunt ad vos in vestimentis ovium]. i. sub simulatione exterioris sanctitatis [intrinsicę autem sunt lupi rapaces] quia interius sunt pleni malo. simulantes exteriorę sanctitatę propter inanę gloriã et mundanã laudem. aut propter ipsalia aliqua cum aliorum damno [a fructibus eorum]. i. operibus [cognoscetis eos] scilicet finaliter: quia hypocrite et heretici diu latere non possunt: quoniam erupant in aliquo signo per quod se prodant. quia sicut nunquam vel vix potest ignis abscondi quod fumum non emittat. sic simulator vix potest diu latere quoniam signo: verbo vel opere seipsum ostendat. [Nunquam colligitur de spinis uvas]. i. opera iusticie [aut de tribuis ficus] scilicet humilis querelationis ad deum [sic omnis arbor bona]. i. homo habens bonã voluntatę [bonos fructus facit] *2y. quia talis vix sic semper facit opera bona.* Unde *Origenes.* Arbor bona est bonus homo habens bonã voluntatę: radices sunt cogitationes: folia verba: fructus opera. Notandum quod homo bonus potest bonã voluntatę deserere: et sic mala arbor fieri. Verbi gratia. iudas quondam in vocatiōe apostolica p̄nãsit bona arbor fuit. et postmodum malum fructum protulit quoniam christum tradidit. *Magdalenã* in primis mala arbor fuit quãdo peccauit. et postmodum bona arbor quãdo penituit. et sic tunc bonum fructum protulit [Omnis arbor quę non facit fructum bonum excidetur] *Hor. ra. a consortio omnium beatorum quod est grauius in damnationis supplicium [et in ignem mittetur] scilicet gehennę.* *Enchiridion.* Due sunt pene. excidit. et in ignem mitti.*

[igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos] scilicet in futuro. quoniam heretici et hypocrite et falsi christiani in hoc seculo quoniam non plene cognoscantur. tamen peracto p̄nti seculo ex fructibus. i. ex finalibus eorum premiis et retributionibus manifeste cognoscetur quales fuerunt [non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum] semel dicit quę credit corde. *Bis etiam fide confitetur ore: sed non opere: et talis non intrabit in regnum celorum [sed quę facit voluntatem patris mei quę in celis est]* id est qui habet veram fidem christi in corde et eandem confitetur ore. et cum hoc operatur opera ad fidem pertinentia et maxime quę seruat mandata dei. *Talis dicit ter domine. et talis facit voluntatę dei. et sic consequenter. [ipse intrabit in regnum celorum] ut patet Matth. xix.* Si vis ad vitam ingredi serua mandata. *Circa presens euangelium vbi dicit. Omnis arbor bona bonos fructus facit. Notandum quod hugo de prato dicit. quod opus virtutis dicitur bonum propter quoniam. Primo quia est a bono. scilicet deo hoc patet. quia ipse est optimus et summus bonus. ut patet *1sa. xxxvi. omnia opera nostra operatus es in nobis domine.* Opera mala sunt a diabolo instigante et a mala voluntate operantur ut patet *Job. viij. Mendax est et pater eius. Secundo quia procedit de loco bono scilicet de celo. ut patet *Jaco. i. Domine datum optimum et omne donum perfectum desursum est etc. Tertio procedit de corde bono. ut patet *Matth. xij. Bonus homo de thesauro cordis sui profert bona. malum autem opus de malo procedit. scilicet de regione demonum. de concupiscentia carnis. et de malicia mundi. ut patet. i. *Job. v. Totus mundus in maligno posuitus est. Tertio quia facit hominem bonum. Nihil enim est quod facit hominem bonum nisi opus virtutis. neque dignitas neque diuitie. neque scientia. neque aliquid aliud. Unde *Aristoteles. ij. ethicorum. Virtus est quę habentem bonum facit et opus eius laudabile reddit. Malum autem opus hominem malum facit qui tamen naturaliter bonus est. ut patet *1sa. ix. facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Quarto bonum opus omnibus placet et sapit habentibus rectum et non infectum gustum. Nam bonum est quod omnes homines appetunt. Unde *Boetius de consol. phisicis. Mentibus hominum naturaliter inserta est cupiditas veri boni etc. Etiam ipsis malis bonum opus videtur bonum. quoniam interdum propter corruptionem gustus non sapiat ipsis malis. Unde patet *Eccl. xlv. Dilectus deo et hominibus moyses quia scilicet bonus erat etc. Malum autem quasi omnibus displicet. ac etiam ipsis malis quãdo scilicet ratione vitur et redeunt ad*********

seipfos. Quinto q̄a ad locū bonū ducit. scz ad celum q̄ est loc⁹ beatorū. vt pz Matb. xv. Venite bñdicti patris mei possidete ꝛc. Mala aut opa ad malū locū ducūt. scz ad infernū. vt pz Lu. xvi. Mortuus est diues ꝛ sepultus est in inferno. vñ etiā Matb. xxv. Ite maledicti in ignē eternum. Dominica. ix. post octauas penthe. Euangeli um fm Lucam. xvij.

In illo tēpore. Dixit iesus discipul⁹ suis parabolam hanc. Homo q̄dam erat diues qui habebat villicū. Et hic diffamatus est apud illum q̄si dissipasset bona illi⁹. Et vocauit eum: ꝛ ait illi. Quid hoc audio de te. Redde rationem villicationis tue. Jam em̄ non poteris villicare. Ait autē villic⁹ intra se. Quid faciam quia domin⁹ meus aufert a me villicationem. Fodere nō valeo: mēdicare erubescō. Scio quid faciam: vt cū amotus fuero a villicatione recipiāt me in domos suas. Quocatis itaqz singulis debito-

ribus domini sui: dicebat p̄mo. Q̄tū debes domino meo. Et ille ait Centum cados olei. Dixitqz illi. Accipe cautionem tuaz ꝛ sede cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu vero q̄tū debes. Qui ait. Centum choros tritici. Ait illi. accipe litteras tuas ꝛ scribe octuaginta. Et laudauit domin⁹ villicū iniquitatis quia prudenter fecisset: quia filij hui⁹ seculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. Et ego dico vobis. Facite vobis amicos de māmōna iniquitatis: vt cum defeceritis: recipiant vos in eterna tabernacula. **Postilla**

Homo quidam erat diues ꝛc.

Luc. xvi. Historia hui⁹ euāgelij facta ē anno xp̄i xxxij. v. kal. octobris. dñica. luna. xij. indictioe. v. Ante initium illi⁹ euāgelij scribit sanct⁹ Lucas de filio pdigo q̄ dissipauit oēm substantiam suaz viuēdo luxuriose. Et postmodū cepit egere ꝛ cupiebat implere ventrē suum de siliquis quas porci manducabant. ꝛ nemo illi dabat. Qui surgens venit ad patrē suum dicens. Pater peccaui: nō celum ꝛ coram te: iam nō sum dign⁹ vocari filij tuus. Quō pater cum gaudio suscepit eum: ꝛ fecit cōuinū solēne dicens. Hic filius meus mortuus erat ꝛ reuixit: perierat ꝛ inuentus est. Hoc euāgelium legitur in quadragesima sabbato añ dominicam Oculi mei. Tunc postmodū seq̄t euāgelij hodiernū [Homo q̄dam] Lyr. i. ip̄e deus p̄ nobis humanatus [erat diues] q̄: ip̄ius sunt celū ꝛ terra ꝛ om̄ia in eis p̄tēta. An. ps. xxij. domini est terra ꝛ plenitudo ei⁹: orb̄ terrarū ꝛ vniū si q̄ habitāt in eo [q̄ habebat villicū] Lyr. i. dispēsatorē cui tradidit bona sua ad dispēsandum. Et sic qlibet hō est villic⁹ de: eo q̄ de⁹ cubbet homini cōmittit gubernādas: ꝛ ad voluntatē dñi sui dispēsandas triplices res. s. res tpales. corp⁹ ꝛ animā. ꝛ h̄ ē illos q̄ dicūt. Ego sum dñs oīm factatū mearū. An. Amb. Bōa hois nō sunt q̄ secuz ferre n̄ p̄t [ꝛ h̄ diffamat⁹ ē apud illū q̄si dissipasset bona illius] qd̄ frequēter contingit q̄n q̄s male

vn̄ h̄is q̄ ei a deo cōmissa sunt. sc̄z exp̄dēdo in
supbia. i. crapula. in luxuria. ⁊ sic de alijs. vel vi-
res sui corp̄is in peccat̄ p̄sumit [⁊ vocauit illū]
Bor. vocat dñs quemlibet hoīem ispiratōibus i-
terius. p̄dicatōibus exteri⁹. bñficijs flagell̄. ⁊ in-
curtiēdo terrore extremi iudicij. ⁊ timorem eterne
dānatōis [Et ait illi. q̄d hoc audio de te] q. d. est
ne hoc verum. dissipasti tēporalia. inq̄nasti cor-
pus. ⁊ aiā in peccat̄ tuis occidisti [redde rōnem
villicatōis tue] q̄d erit in morte hoīs. Tūc enim
optet hoīem reddere rōnem de om̄ib⁹ sibi com-
missis vsq̄ ad vltimū quadrantē [ait aut̄ villic⁹
intra se: q̄d faciā] Sic pctō: intra se cogitare debz
q̄d faciā vt eternā dānatōem euadā [q̄a dñs me
us aufert a me villicatōem]. i. disp̄satiōem om-
niū rerū m̄hi cōmissarū: q̄a tūc amplius nō erit
t̄ps merēdi neq̄ penitēdi [fodere nō valeo: men-
dicare erubescō] p̄siderandū est q̄ i alia vita hō
nō pōt bōa opari q̄b⁹ mereat ⁊ iuuēt ad gloriā
nec pōt mēdicare. i. orādo obtinere tūc veniam
pctōz aut augmētū gl̄ie: q̄a t̄ps p̄ntis vite cōpa-
ratur estati. Alia vō vita sc̄z futura est filijs h̄yē-
mi: q̄a q̄ hō h̄ic seminat: ibi ⁊ metet [scio q̄d faci-
am: vt cū amor⁹ fuero a villicatōe]. i. cū p̄ mortē
subtrah⁹ fuero a p̄nti vita in qua potest hō me-
ren v̄l demereri [recipiāt me in domos suas]. id
est p̄ eoz suffragia ⁊ merita recipiāt in vitā bea-
tā in regnū celoz q̄ dom⁹ pauperū ē: vt p̄z math.
v. Beati paupes sp̄ū qm̄ ipoz est regnū celoz
[Conuocatis singulis] Bor. i. singulatim [debi-
torib⁹ dñi sui] singulatim alloq̄batur vt q̄libz re-
putaret sibi factū bñficiū speciale nesciēs q̄ alijs
etiā facta esset relaxatio. Secūdo ne indignaret̄
aliqs ipoz: q̄a pl⁹ remitteret alijs q̄ sibi. nec rela-
xat totū vt maḡ lateret dñm suū [dicebat primo
Quātū debes dño meo. At ille dixit. centum ca-
dos olei] Beda. cadus grece est amphora latie
ptines tres vmas [Dixit illi. accipe cautōem tu-
am] Bor. Cautio est instrumētū q̄d ad cautelas
de p̄tractu debiti pp̄ria manu scriptū est: q̄d alio
nomine d̄z cyrographū [⁊ sede cito scribe q̄nqua-
ginta] ⁊ sic dimidiā partē annaliū redditū ei di-
uisu [Deinde alio dixit. Tu q̄tum debes. Qui
ait. centū cheros tritici] Bor. Lchorus triginta mo-
dijs implet. ⁊ chorus est mēsurā aridoz. cadus
liq̄doz [Ait illi. Accipe litteras tuas ⁊ sede ⁊ scri-
be octuaginta] gor. ⁊ sic q̄ntam partem debitoz
dimisit ei. Preciosius est autem oleum q̄ triticū
sustentamentum. ideo p̄cepit debitoz olei de-
bitoz tritici [Laudauit autem dominus villicuz
iniquitatis] id est villicum iniquū. Villicus fuit

iniquus duplici iniquitate. Primo quia bōa do-
mini sui dissipauit. Secundo quia de residuo sus-
ratus est. Laudauit eum: nō simpliciter: sed fm̄
quid. quia vt dicit glo. non laudauit eum de frau-
de: sed de prudentia: quia sibi prouidit in poste-
rum [quia filij huius seculi] Zyra. id est homines
temporalibus intenti [prudentiores] id est maḡ
astuti ⁊ ferudi sunt in temporalibus negocijs a-
gendis [q̄ filij lucis] id est q̄ homines spirita-
libus deputati: sicut in negocijs spiritualibus. ⁊
hoc videmus ad sensum frequēter accidere. Lu-
ius vna ratio est corruptio nature p̄pter quā ho-
mo promior est ad malum q̄ ad bonū. Alia ratio
est: quia bona temporalia sunt presentia. ⁊ ideo
fortius mouent animū. quia fm̄ Arist. Presens
obiectum mouet sensum [Et ego dico vobis] b̄
dominus parabolam istam adaptat ad nostraz
eruditionem ⁊ salutem. ⁊ ad elemosynarum lar-
gitionem [Ifacite vobis amicos] id est paupes
⁊ bonos homines: ⁊ etiam sanctos angelos [de
māmona iniquitatis] Māmon est demon tem-
prans de diuitijs male acquirēdis. Dicuntur au-
tem diuitie māmona iniquitatis: quia frequēter
ad iniquitatem inducunt: quia faciunt homines
superbire. inebriari luxuriam. ludere. ⁊c. Vñ Au-
gustin⁹. Om̄is diues aut est iniquus: aut heres
iniqui. Item quia raro sine peccato acquiruntur.
Vnde ap̄tus. Qui volunt diuites fieri incidunt
in laqueos diaboli. Item q̄a inequaliter posside-
tur ab hominibus. Nam vnus in ipsis abundat
⁊ alius parum aut nihil de ipsis habet [Et cum
defeceritis] Zyra. id est in vita per mortem [reci-
piāt vos i eterna tabernacula] id est per sua me-
rita ⁊ suffragia impetrent apud deum vos finali-
ter recipi in vitam eternā. Vnde circa p̄ns euan-
geliū vbi d̄z: Ifacite vobis amicos de māmona i-
iniquitatis. Notandum q̄ quattuor modis possu-
mus nobis facere amicos cum rebus tempora-
libus. Primo cum integre restituuntur hereditib⁹.
ea que per rapinam vel per furtum male habita
sunt. Et similiter petitur remissio d̄ iniuria eis il-
lata: differendo restitutōem. Secundo cuz igno-
ratur cui restituatur: ⁊ tunc de consilio confesso-
ris pauperibus erogetur. Tertio cum aliqs con-
tra institutionem ecclesie lucratur: vt laborando
diebus festiuis: vel aliter: ita tamen q̄ non tene-
tur ad restitutionem vt est lucrum de iure ineres-
tricio. Tunc em̄ facienda est medicina vnde fa-
cta sunt vulnera. Et danda est de hoc elemosy-
na pauperibus. Quarto faciendi sunt ami-
ci de diuitijs: que inique seruantur cum ni-

intra tenacitate. Potest em̄ q̄s damnari: eo q̄ nō
 dat sua: vt patet **Matth. xxv.** Discedite a me ma-
 ledicti in ignē eternū. **Esuriui** et nō dedistis mi-
 hi manducare. Unde diues epulo damnatus ē
 q̄a nō dedit sua vt p̄z **Luc. xvi.**

Dñica. x. post octauas penthecostes euāgelij
 s̄m **Lucam. xix.**

**In illo tempore. Cū ap-
 propinquasset iesus hie-
 rusalem: videns ciuitatē
 fleuit super illam: dicens. Quia si
 cognouisses et tu. Et quidē in hac
 die tua que ad pacē tibi: nūc autē
 abscondita sunt ab oculis tuis. q̄z
 venient dies in te: et circūdabunt
 te inimici tui vallo: et circūdabunt
 te et coangustabūt te vndiq̄: et ad
 terram prosternent te. et filios tu-
 os qui in te sunt. Et nō relinquet
 in te lapidem super lapidem: eo q̄
 nō cognoueris tempus visitatio-
 nis tue. Et ingressus in templum
 cepit eijcere vendētes et ementes
 dicens ill'. Scriptum est: quia do-**

**mus mea dom' orationis est. vos
 autem fecistis illam speluncam la-
 tronū: et erat quotidie docens i tē-
 plo.**

Postilla.

Cum appropinquasset iesus
 hierusalem et c. **Luc. xix.** Historia hui' euangelij
 facta est año christi. xxxij. xij. kal. april. dñica pal-
 marū. luna. x. indictione. vi. Ante initij illi' euā-
 gelij scribit sanct' lucas in eodē caplo q̄ domi-
 nus iesus cum in die palmarū appropinquaret
 ad descēsum mont' oliueti. ceperūt turbe descen-
 dentiū gaudentes laudare deuz voce magna su-
 per om̄ibus quas viderāt virtutib' dicentes. **Be-
 nedic' qui venit rex in noie dñi. pax i celo et glo-
 ria in excelsis.** Et q̄dam phariseoz de turbis dix-
 erūt ad illuz. **Magister increpa discipulos tuos**
**Quib' ipse ait. Dico vobis: q̄a si hi tacuerint la-
 pides clamabūt.** Tūc seq̄tur euāgelij hodiernū
 [Cum appropinquaret iesus hierusalem] **Zyra**
 nō solum corporis gressu: s̄ etiā cōpassionis affe-
 ctu [vidēs ciuitatē] scz hierusalē in qua diuigu-
 erat cult' diuin' [fleuit super illam] **Zyra.** scz fle-
 tu cōpassionis. tuz p̄pter mala culpe que ibi mlti-
 plicata fuerūt. tum p̄pter mala pene q̄ futura i-
 minebāt. Notādum q̄ christus q̄ter fleuit. **Pris-**
mo in natiuitate. vt p̄z **Sap. vii.** Primā vocem si-
 milē om̄ib' emisi plorās. Unde etiā canit. **Uas**
git infans inter arta positus presepia. **Secundo**
in lazari suscitatioe. **Tertio** super ciuitate in hie-
 rusalem. **Quarto** in sua passione. vt patet **Heb.**
v. **Cum** clamore valido et lachrymis exauditus
 est [Quia si cognouisses] **Hor.** scz ruinā et subū-
 sionē que tibi iminet [et tu] **supple** **fieres** [Et q̄s-
 dem in hac die tua] scz p̄spera in qua facis volū-
 tatē tuā [que ad pacē tibi] scz modico tempe du-
 raturā. et ideo nūc gaudes. q̄a iminetis nō vides
 [nūc autē abscondita sunt ab oculis tuis] scz ma-
 la que futura sunt tibi [q̄a veniet dies in te et cir-
 cūdabūt te inimici tui] **Hor.** p̄ncipes romani cū
 exercitu valde forti [vallo] ad frans: q̄a tres agge-
 res dicūtur romani fecisse circa hierusalem capi-
 endā [et coangustabūt te vndiq̄] scz p̄cludendo
 et p̄hibēdo introitū et exitū. et introductioem vic-
 tualij et armorū. Unde ioseph' dicit q̄ p̄re angu-
 stia famis mulieres pueros p̄prios comederūt.
 [et ad terrā prosternent te] **Capta** em̄ ciuitate tur-
 res et mures diruerūt. et cūcta edificia eiecerūt ad
 terrā [et filios tuos qui in te sunt] **Hor.** i. habita-
 tores tuos aliquos occidēdo. aliq̄s captiuando.

[et non relinquet in te lapidē sup lapidē] scz fundit? evertēdo. hēc iam pz ad oculū. qā sepulchz chzisti q olim erat extra ciuitatē. iā est in medio ciuitatē. [eo q nō cognoueris ip̄s visitatiōis tue] scz quo creator omnium p̄ incarnatiōis misterium et p̄ predicatiōis officiū te visitare digt? est. quē nō recepisti. sed vsq; ad mortem p̄secutus fuisti. Sciendū q̄ misericors de? nō statim punit hoies cū peccant. s̄ plōngat ip̄is vitam p̄t emendaz. Sicut hō cū videt foramē in sotularib? vl? i vestimētis suis. nō statim eos p̄icit. s̄ facit eos refici q̄sq; nō sit ampli? spes de reparatiōe ip̄orū. Sic dñs noster iesus x̄ps nō statim punit hierusalē. sed p̄ quadragintaduos ānos p̄traxit. s̄ qā inuenit eā incorrigibilē. tūc p̄misit eaz destrui a romanis p̄ncipib? scz Tyro et vespasiano. [Et ingressus tēplum] et hoc p̄pter nostrā instructionē. Unde Lyrus. Tu x̄pi imitator fact? cū ingressus fueris aliquā ciuitatē. ante oēm actū ad eccliam curas. qā p̄p̄iū boni filij est vt veniēs p̄mo curat ad dōmū patris [cepit eijcere vēdētes et emētes] Tyra. nā sacerdotes p̄t cupiditatē et auariciā suā in p̄mo atrio tēpli fecerunt tria loca venalia vt adueniētes si nō haberent qd offerrent inuenirēt ibi ad emendū. et si aliq non haberent vnde emerēt. posuerūt ibi nūmularios a quibus acciperēt mutuo pecuniā. Sed querit hic quare nō resisterūt x̄po. Rndet lyra q̄ ex ocul? eius et facie exhibat qdam fulgor terrēs eos: ita q nō audebant resistere. sicut etiā in voce sua terruit eos q̄ veniebāt ad capiēdū eū. q̄ cum audirēt ip̄m dicentē. ego sum: abierūt retro: sum et ceciderūt in terrā. vt habet Job. xvij. In voluntate x̄pi erat ostēdere infirmitatē assumptā: et etiā sue diuinitatis v̄ritē. [dicēs illi. Scriptū est em] Ysa. lvi. [domus mea] Gor. i. meo cultui dedicata. In q̄bus verbis ostēdit se esse deū. qā tēplū solius dei est. [dom? oratiōis est] nō dom? negociatiōis: non vane locutiōis: nō spectaculorum. Et ideo dicit Aug? in regula. in oratorio nemo aliqd agat nisi ad qd factus est. vnde et nomen accepit. [Vos autē fecistis illam speluncā latronū] qā ipsi non curabāt de cultu dei. s̄ de excoziatione populi p̄ astutias exq̄sitas. Spelunca autē latronum dicitur esse locus vbi spolia que rapiuntur ponuntur. et hoc fecerūt sacerdotes de templo vt iaz dictum est [et erat docēs quotidie in tēplo] Unde Greg?. Redemptor noster nec indignis. nec ingratis predicatiōis verba subtraxit. In hoc dat nobis exēplum predicandi. Notandum q̄ illi ad

quos pertinet vt predicent frequēter debent predicare. et qui hoc negligunt: rultas cōminationes que habentur in sacris scripturis s̄m gūl. incurrunt. Unde Ezech. xxxij. Si dicēte me ad impium. impie morte morieris. et nō annūciaueris nec locutus fueris vt se custodiat impi? avia sua. ip̄e impius in impietate sua morietur. sanguinem eius de manu tua req̄ram. Unde Ysa. vi. Ve mihi quia tacui. quia vir pollut? labijs ego sum. Item. i. ad Cor. ix. Ve mihi est si nō euangelizauero vobis. Circa presens euangeliū vbi dicitur. videns ciuitatem fleuit super eam. Notandum q̄ vt ex scriptura haberi potest quadruplex est fletus chzisti qui signat quadruplicem fletū quem in hac vita habere debemus. Primus est fletus infantie. Sicut de chzisto canitur. Vagit infans inter arta positus presepiā. Unde Sap. vij. Similem vocē omnibus emisi plorans. qui significat fletum quem debemus habere pro incolatu presentis miserie. Unde Augustin?. Puer qui nascitur a ploratu incipit. nec ridere potest statim natus plorat propheta sue calamitatis. Secundus est fletus quo fleuit super Lazarum ad vitam eum reuocando. qui significat fletum quem habere debemus pro patrie dilatiōe. Unde ps. cxx. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est. Tertius est fletus quo fleuit super ciuitatem hierusalem in die palmarum. qui significat fletum quem habere debemus p̄ compassionē miserorum. vt patet Jere. ix. Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lachrymarum et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. Unde etiam. ij. Corinthior. xi. Quis infirmatur et ego non infirmor. quis scandalizatur et ego non vroz. Quartus est fletus q̄ fleuit in cruce. vt patet ad Hebreos. v. Cum clamore valido et lachrymis offerens exauditus est pro sua reuerentia. qui significat fletum quem habere debemus in cruce penitentie ex compunctiōe peccatorum. Unde ps. vi. Lauabo per singulas noctes lectum meum. id est cor meum et faciem anime mee. Sic fleuit et lauit Magdalena et mundata est Luce. vij. Sic fleuit et lauit petrus peccatum suum. vt patet Luc. xxij. Egressus foras fleuit amare.

Dominica .xi. post octauas penthecostes.
Euangelium s̄m Lucam. xvij.

In illo tempore. Dixit iesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti: et aspernabantur ceteros parabolam istam. Duo homines ascenderant in templum ut orarent. unus phariseus: et alter publicanus. phariseus stans hec apud se orabat. deus gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum: raptores: iniusti: et adulteri: i. velut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato. decimas do omnium que possideo. et publicanus a longe stans volebat nec oculos ad celum levare sed percutebat pectus suam dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Amen dico vobis: descendit hic iustificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabit. Postilla. Dixit iesus ad quosdam qui et,

Zuc. xvij. Historia huius euangelij dixit dominus anno eius. xxxij. kal. aprilis. dominica. luna. x. indictio. vi. Ante initium preteritis euangelij scribit sanctus Lucas in eodem capitulo. quod ipse dixit parabolam istam. Iudex quidam erat in quadam civitate qui deum non timebat et hominem non verebatur. Vidua autem quidam in civitate illa veniebat ad eum dicens. Vindica me de adversario meo: et volebat per multum ipsum. Post hoc dixit intra se. Et si deum non timeo nec hominem revereo: tamen molesta est mihi hec vidua. vindicabo illam. scilicet faciendo ei iusticiam: ne in novissimo veniens sugillet me. id est suffocet me tediosis clamoribus. Lucan. Item sugillare id est suffocare. strangulare. condemnare. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. Dixit iesus ad quosdam qui in se confidebant. id est in suis meritis. tanquam iusti. cum tamen iniusti: quia humilitatem non habebant sine qua nullus est iustus. et aspernabantur ceteros. quia non attendebant illud ysa. xxxij. Ne qui spernis: nonne et ipse spernetur. duo homines ascenderunt in templum. Ly. quia ad litteram templum erat in alto situm. scilicet in monte moria. ut habetur. ij. paralipo. ij. [ut oraret]: non ad fabulandum: non ad mulieres videndum. [unus phariseus] Hor. id est apparet iustus. Pharisei enim distinguebantur ab alijs in habitu: in observantijs et cultu religionis propter quod dicti sunt pharisei. id est divisi ab alijs hominibus. [et alter publicanus]. id est publicis negocijs inter qui de communi cursu implicant ad partem. [phariseus stans] Hor. ecce superbia. cum tamen flectere genua vel aliquo alio modo se inclinare. [hec apud se orabat] Ly. iste phariseus proprie non oravit: sed magis se iactabat dicens. Deus gratias ago tibi. Hor. Male incepit iste phariseus orationem suam. Debit enim incipere in sui accusandem secundum illud Proverb. xvij. Iustus in principio accusator est sui. In medio supplicare et orare: et in fine gratias agere: sicut facit sacerdos in missa sua. Primo enim accusat se in generali confessione dicendo. Confiteor. Secundo deus suppliciter deprecatur multiplici oratione. Et ultimo deo regratiatur in gratiarum actione cum dicit. Ite missa est. vel Benedicam domino. deo gratias. [quia non sum sicut ceteri hominum] q. d. solus iustus sum omnes ceteri peccatores. [raptores. iniusti: et adulteri] Hor. raptores enim sunt qui proximo suorum substantiam rapiunt. Iniusti qui personas eorum ledunt et comprimunt. Adulteri qui uxores proximo rum polluant. [velut etiam hic publicanus] quem iudicat et condemnat. Post hoc enumerat bona sua dicens. [ieiuno bis in sabbato] id est hebdomada que apud iudeos tota denotabatur a sab-

bato tanq̄ a digniori [Decimas do oim q̄ possi-
 deo] *Zy.* pharisei de multis decimas dabāt: vt de
 mēto. de aueno. et d̄ cimino. vt p̄ *Matth.* xxiij. ad
 qd̄ nō tenebātur vt ceteris iustiores apparerēt.
 [sed publican⁹ a longe stās] *Zyra.* Ecce deitior
 q̄si nō esset dign⁹ ad altare appropinquare [nole-
 bat nec oculos ad celū leuare] Ecce pudor. quia
 pp̄t̄ pctā sua n̄ audebat celū respicere [sed p̄cus-
 tiebat pecc⁹ suum] Ecce dolor de peccat⁹ cōmis-
 sis [dicens. Deus propicius esto mihi peccato-
 ri] Ecce vera et pura confessio. Et ista iā dicta suffi-
 ciāt ad remissionē pctōz. ideo seq̄tur [Amē]. i. ve-
 raciter [dico vobis: descēdit hic] sc̄z de tēplo dei
 qd̄ erat in mōte [iustificat⁹] sc̄z de ipio fact⁹ iust⁹
 p̄ grām et misericōdiam dei. q̄a de⁹ humilib⁹ dat grā-
 am [in domū suā ab illo] sc̄z phariseo supbo: cui⁹
 ius supbia corrūpebat om̄ia bona opa eius *An-*
de Aug⁹. Supbia etiā bonis opib⁹ insidiatur vt
 pereāt [q̄a om̄is q̄ se exaltat] *Zy.* p̄ supbiā [hūi-
 liabit] p̄ penā [et q̄ se humiliat] p̄ verā confessiōē
 pctōrum [exaltabit] in gl̄ia p̄ remunerationem.
 Sicut em̄ i statera materiali vna pte depressa al-
 tera eleuatur et ecōuerso. Sic in statera diuine iu-
 sticie decretum est vt qui eleuatur p̄ superbiam i
 vita presenti: dep̄matur per penā p̄fusibilem i vi-
 ta futura. Et ecōuerso q̄ spōte humiliatur in pre-
 senti pp̄t̄ deū: in futuro ad gloriā eleuabunt. *Li-*
ca p̄ns euangeliū vbi dicit. Deus ppici⁹ esto mi-
hi peccatori. Notādum q̄ qlibet peccator dz pro-
 se laborare vt p̄niam veram agat in p̄nti vita. p̄
 mo p̄pter acerbitatē ignis purgatorij. q̄a ignis
 ille est idē cum igne infernali. *fm Tho.* de aq̄no
 vñ etiā sanct⁹ *Greg⁹.* in. iij. dialo. c. xlv. In eodē
 igne purgat elect⁹ et detinet damnat⁹. *Uñ inḡ*
snarū li. iij. dist. xliij. c. vi. Illa pena est grauior
 om̄ibus alijs. Excedit em̄ oēm penā vite presen-
 tis etiā quā passi sunt martyres. Secūdo ratiōe
 diuersitatis penarū. q̄a ibi sunt pene diuise s̄z di-
 uersitatē pctōrum. Est ibi et penarū mod⁹. Nam
 p̄ mēsurā peccati erit et plagarū mod⁹. *Deut. xlv*
Terrio rōne diuturnitatis. q̄a ibi an⁹ p̄ die com-
 putat. *Unde Ezech. iij.* Die p̄ anno dedi tibi. di-
 em sc̄z in p̄nti tēpore p̄ anno sc̄z in futuro. Quar-
 to rōne infructuositatē: q̄a illa pena non valet ad
 meritū: s̄ solū ad satisfactiōem: et est inuolūtaria.
 Pena aut̄ in vita p̄nti est volūtaria et meritoria.
 Quinto ratiōe dānositatis q̄a q̄diu aia est i pe-
 na caret gl̄ia. modo retardari a gl̄ia excedit oēm
 penā vite p̄ntis: et presertim in talib⁹ q̄ nisi esset
 adhuc pena illi p̄soluēda: statim deum viderent
 q̄a tales in gratia moriuntur et nihil impedit quā

do q̄s in gratia dei ab hac vita decedit: nisi solu-
 tio pene p̄ peccat⁹ p̄ q̄bus hic nō plene satisfecit.
 et. *Uñ. Ihu.* Nunc em̄ a quoq̄ dei facies vis
 debetur donec per penā venaliū peccatoz q̄drās
 minim⁹ p̄soluatur.

Dominica. xij. post octauas penthecostes. *fm*
Marcum. vij.

In illo tempore. *Exiēs*
 iesus de finibus tyri: ves-
 nit per sydonē ad mare
 galilee int̄ medios fines decapo-
 leos: et adducūt ei surdus et mutus:
 et deprecabātur eū vt imponat illi
 manū. et apprehēdēs eū de turba
 seorsum: misit digitos suos in auri-
 culas eius. et expuēs in terram: te-
 tigit linguā ei⁹. Et suspiciēs in ce-
 lum: ingemuit et ait. *Effeta:* qd̄ est
 ad apire. Et statim aperte sunt au-
 res ei⁹: et solutum est vinculu⁹ lin-
 gue ei⁹: et loquebat̄ recte. Et pres-
 cepit ill⁹ ne cui dicerēt. Quāto au-
 tem eis precipiebat: tanto magis
 plus predicabant: et eo ampli⁹ ad

mirabantur dicentes. Bene omnia fecit: surdos fecit audire: et mutos loqui.

Postilla.

Exiens Iesus de finibus tyri et cetera. **Mat.** vii. **Mat.** xv. Hoc signum fecit dominus Iesus Christus anno eius. xxxi. xij. kalendas. Decembris. feria. v. luna. xvij. indictione. iij. An initium presentis euangelii scribit sanctus Marcus. vi. capitulo: quod ubi cum dominus Iesus introibat in vicus vel in villas: aut in ciuitates: in plateis ponebat infirmos et deprecabatur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangeret: et quoties tangebatur eum: salui fiebant. postmodum sequitur euangelium hodiernum [Exiens Iesus de finibus tyri venit per Sydonem ad mare galilee] **Ly.** Tyrus et Sydonem sunt quedam ciuitates site in terra promissionis prope montem lybani. Mare galilee est quedam lacus per quem transit iordanis [inter medios fines decapoleos] Unde Jacobus. Decapoleos est regio decem urbium trans iordanem ad orientem. Et cum venisset Iesus Christus ad locum illum. [adducunt ei surdum et mutum] non erat talis a natiuitate nec ab infirmitate superueniente: sed a demone ipsum obsidente eius auditum impediente et loquelam. [et deprecabantur eum ut imponat illi manum] sed ut ipsum sic curaret. per quod datur intelligi quod aliquando precibus sanctorum et etiam bonorum hominum salus alicui impetratur [Et apprehendens eum de turba secorsum] Unde Jacobus. per quod datur intelligi quod ille qui saluari desiderat: malas societates dimittat. [misit digitos suos in auriculas eius] **Ly.** per digitos intelligitur gratia spiritus sancti quam infundit Christus in cor peccatoris [et expuens in terram tetigit linguam eius] per saluam sapientiam diuinam intelligitur. **Tho.** Viae que in corpore Christi fuerunt sancta et diuina fuerunt: siue vestimenta eius: siue digiti eius. siue sputum eius. Et ideo aliquando curabat per tactum vestimentorum: aliquando per digitum: aliquando per sputum. sicut patet hic in euangelio [Et suspiciens in celum] per quod docet nos ut sepe ad celum respiciamus. quia ibi est amicus noster. auxilium nostrum et hereditas nostra [ingemuit] quod facere voluit ut ostenderet humane nature veritatem. Item ut ostenderet peccatoribus gemendi necessitatem. quia qui sanari vult a peccatis prius debet ingemere: ut patet **Ezech.** xviii. In quacumque hora peccator ingemuerit et cetera. [Et ait. effeta. quod est adaperire] **Ly.** ostendens se verum deum curando per impium [Et statim aperte sunt aures eius. et solutum est vinculum lingue eius: et loquebatur recte] **Jacobus**

Vinculum lingue tunc solutum est quando homo lingua utitur ad orationem: ad proximi edificatorem et informationem: ad peccati confessionem: et ad dei laudem [et precepit illi ne cui dicerent] ut vanam gloriam fugiendam esse doceret. [Quanto autem eis precipiebat tanto amplius predicabant] Unde Augustinus. per hoc Christus volebat pigris ostendere cum quanto feruore predicare debent. quibus iubetur predicent quando illi qui prohibetur tacere non poterant. **Lyra.** Beneficiatus de beneficiis acceptis debet se gratum ostendere et benefactorem laudare Quis benefactor hoc non querat [et eo amplius ammirabatur] **Ly.** de tanta humilitate [dicentes. Bene omnia fecit et surdos fecit audire: et mutos loqui] Circa presentem euangelium ubi dicitur. Suspiciens in celum. notandum quod hugo de prato dicit quod quater legimus Ihesum oculos subleuasse Primo passurus. ut patet **Jobis.** vi. Cum subleuasset oculos Iesus et cetera. Secundo responsum legitur perito daturus. ut patet **Luc.** x. Tertio surdum et mutum sanaturus. sic patet in verbis premissis Suspiciens in celum et cetera. Quarto lazarus suscitaturus. ut patet **Job.** xi. Ubi sciendum: quod oculis mentis nostre celum respicere debemus et ad ipsum anhelare: et hoc propter tria. Primo quia ciuitas nostra est ubi perpetue manere debemus: ut patet **Hebre.** xiiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. Exemplum de illis qui in aliena patria demorantur quomodo cor ad terram suam ponunt si illuc redire intendunt: alii non habent ibi cor suum si in terra in qua habitant edificat: et de patria sua amplius non cogitant. Secundo quia ibi est pater noster et mater nostra et fratres et sorores et amici nostri. scilicet Christus et beata virgo et alii sancti qui amplius nos diligunt quam parentes carnales pueros suos. Sperare etiam debemus quod ibi sint anime predecessorum nostrorum qui in fide Christi mortui sunt. Omnia ista trahunt desiderium hominis ad celum. Tertia quia ibi est thesaurus noster scilicet merces operum nostrorum: et etiam meritum Christi et beate virginis marie: omnium electorum in celo existentium: qui est thesaurus indeficiens omnem sufficientiam habens. quia nec auferri nec corrumpi potest. Magnus autem et preciosus thesaurus multum trahit cor hominis. ut patet **Mathei.** vi. Ubi est thesaurus tuus: ibi est et cor tuum.

Domnica. xiiij. post octauas penthecostes euangelium secundum Lucam. x.

In illo tēpore. Dixit iesus discipul' suis. Beati oculi qui vident que vos videt. Dico em̄ vobis q̄ multi pphete ⁊ reges voluerūt videre que vos videt: ⁊ nō viderūt. ⁊ audire que vos audit: ⁊ non audierūt. Et ecce quidam legispitus surrexit temptās illū ⁊ dicēs. Magister quid faciendo vitā eternam possidebo. At ille dixit ad euz. In lege quid scriptum ē. Quomodo legis. At ille respondēs dixit. Diliges dūm deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex om̄ibus viribus tuis: ⁊ ex om̄i mente tua: ⁊ proximū tuū sicut teipsum. Dixitq̄ illi. Recte m̄disti. Hoc fac ⁊ viues. Ille autem volens se ipsum iustificare dixit ad iesū. Et quis est me' proxim'. Suspiciens autē iesus dixit. Homo quidaz de

scendebat ab hierusal em in Jericho ⁊ incidit in latrones. q̄ etiam despoliauerūt eum: ⁊ plagis impositis abierūt semiuuio relicto. Accidit autē vt sacerdos quidā descēderet eadē vīa: ⁊ viso illo preterijt. Similiter ⁊ leuita cū esset sec' locum ⁊ videret illū pertransijt. Samaritan' autē q̄dam iter faciens venit secus eum: ⁊ vidēs eum misericordia mot' est: ⁊ appropians alligauit vulnera eius: infundens oleum ⁊ vinū. Et imponēs illum in iumentū suum duxit illū in stabulum: ⁊ curam ei' egit. Et altera die ptulit duos denarios ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Curam illi' habe ⁊ quodcūq̄ superogaueris ego cū rediero reddam tibi. Quis horuz triū videtur tibi primus fuisse illi qui incidit in latrones. At ille dixit. Qui fecit misericordiam i illū. Et ait Iesus illi. Vade ⁊ tu fac similiter.

Postilla.

Beati oculi qui vidēt que vos videntis. Luc. x. Mathei. xij. Ante initiū illi' euāgelij scribit sanctus lucas q̄ xp̄us dixit discipul' suis. Qui vos audit. me audit. ⁊ q̄ vos spernit. me sp̄nit. ⁊ cōsusus ad discipulos suos dixit. Beati oculi q̄ vident. sc̄z non solū humanitates xp̄i ⁊ facta exteriora conspiciēdo. s̄ vtutem diuinitatis latentē intelligēdo [que vos videtis] Hōra viderūt em̄ apostoli gratiosam p̄sentia dñi nostri iesu xp̄i i assumpta hūanitate. ⁊ crediderunt eū verū deū ⁊ hominē. ergo dicti sunt beati. Sed iudei: pharisei: cayphas: herodes ⁊ pilatus solū viderūt foris xp̄i humanitate: s̄ nō cognouerunt eius deitatem. ergo non sunt dicti beati. Vñ Hieronym' in omelia. Illorū oculos beatos dixit: q̄ hōiem videntes deum crediderūt. Vbi notādus q̄ si beati fuerūt oculi qui viderūt xp̄m ⁊ credide

rāt eum deū: multo beatiores sunt qui nō viderūt
xp̄m in humanitate: et tamē crediderūt ip̄m verū
deū in sacramēto eucharistie. **Uñ Job. xx.** Quia
vidisti me thoma credidisti. beati qui nō viderūt
et crediderūt. [Dico em̄ vobis q̄ multi p̄phete et
reges voluerūt videre que vos videtis] sic **Isaie
lxvij.** q̄ dixit. Utinam disrūperes celos et descen-
deres. Itē sicut **aggeus** q̄ dixit **aggei. ij.** Veniat
desiderat̄ cunctis gentib⁹. Item sicut **Moyse**
q̄ dixit. **Mitte dñe quē missur⁹ es.** Item et p̄phe-
ta **dauid ps. clxij.** q̄ dixit. Inclina dñe celos tuos
et descende. Et plures alij. [et non viderūt] **Hor.**
scz eo modo quo vos videtis. viderūt em̄ ip̄z spū
aliū: sed isti corpāl̄ et p̄ntiāl̄ habētes eum. et
ab eo que volebant interrogātes [Et ecce q̄dam
legisperitus] scz peritia litterali: non intelligen-
tia spūali. Unde **ambro. sup Lucam.** Quidā les-
gisperitus verba legis tenēs et verba legis igno-
rans [surrexit] scz vt meli⁹ audiret [reptans eū et
dicens. Magister] **Hor.** magistrū vocabat cui⁹
discipul⁹ esse nolebat [q̄d faciēdo vitā eternā pos-
sidebo] **Hor.** videt em̄ querere humilit̄ cū dixit.
Magister. sapient̄ cum dixit. q̄d faciēdo. vtilit̄
cū addit. vitam eternam possidebo. [At ille dixit
ad eū. In lege quid scriptū est] scz in lege diuina
q̄ lex legū est [Quō legis.] id est quō doces di-
scipulos tuos q̄ adhuc nescis p̄ quid puemat̄ ad
vitam eternā [At ille respondēs dixit. Diliges do-
minū deū tuū ex toto corde tuo] scdm **Bern.** id ē
sapienter [ex tota anima tua]. i. dulciter. [ex tota
mente]. i. fortiter [et primū tuū sicut teip̄m.] id ē
ad quod teip̄m scz ad grām in p̄senti: et ad gliaz
in futuro: vel eo ordine quo teip̄m. s. infra deum et
sup om̄ia temporalia [Dixitq̄ illi] scz **iesus p̄hari-
seo et legisperito** [Recte iudisti] nō aut̄ recte fe-
cisti. qz vt dicit glo. xp̄s laudauit eius respōsum:
nō ei⁹ factū [hoc fac et viues] quasi di. hoc diq̄ et
non facis. ideo ad vitam eternam nō vadis [Ile
autē] scz **phariseus et legisperitus** [volēs iustifi-
care seip̄m] id est demonstrare iustū [dixit ad ihm
Et q̄s est meus primus.] **Hor.** forsitan putabat
q̄ xp̄s dixisset. iude⁹ est primus tu⁹. Et tūc r̄nde-
ret oēm iudeū diligo et sic apparet iustus. [Sus-
spiciens **ihesus** dixit. Homo quidam descende-
bat ab hierusalem in hiericho] q̄ distat a hieru-
salē ad vnam diētā [et incidit in latrones. q̄ etiaz
despoliauerūt eū et plaḡ impositis abierūt semi-
uiuo relicto] Erat em̄ ad litterā inter ir̄lm et hier-
icho solitudo vel desertum. in quo spoliabantur
aliqñ homies trāseūtes a latronib⁹ et occidebāt
in qua solitudine captus fuit **zedechias** rex fugi-

ens de ir̄lm a satellitib⁹ regis babilonis. vt ha-
betur **Jer. vlti. Zy.** moralit̄ in exponit̄ de pctōre
descēdente a statu iusticie in peccatū mortale: q̄
spoliat̄ a demonib⁹ et relinq̄tur semiuiu⁹. qz tol-
lit̄ ab eo vita gr̄e remanente vita nature. **Disti-
ce** etiam p̄ hoiem iustum fm **Hor.** intelligit̄ adā
vel om̄e genus humanū. ergo dicit̄ [homo q̄dā]
scz **adam** vel gen⁹ humanū [descēdebat ab ieru-
salē]. i. de paradiso et statu immortalit̄ [in hier-
icho]. i. in miseria et defectus p̄sentis vite [et i-
cidit in latrōes] id ē in demonū p̄tates [q̄ spolia-
uerūt eū] scz indumēto gratie immortalit̄ et
innocētie auferēdo. vt patz **Ben. iij.** Primi parēs
tes post peccatū cognouerūt se eē nudos [et pla-
gis impositis]. i. naturalib⁹ vulneratis et debilit̄
tatis p̄ peccatū [abierūt semiuiuo relicto] **Hō** se-
miuiuus relinq̄tur qñ remanēte vita nature p̄s-
tur vita gratie [Accidit autē vt sacerdos q̄dā de-
scenderet eadē via. et viso illo p̄terijt. similis et les-
uita] sacerdos legē significat que data ē p̄ **moysen.**
Leuita p̄phetas significat: q̄ descenderunt
post moysen. h̄i viderunt gen⁹ humanū sauciatū
qz per legē cognitio pcti. s. non potuerūt sanare
gen⁹ humanū [Samaritan⁹ aut̄ q̄dam]. s. qui cu-
stos interpretatur. i. xp̄s q̄ est custos ver⁹ [iter faci-
ens] id est de celo descendēs in hūc mūdū p̄pter
nostrā salutē [videns eū] scz oculo misericōdie [mis-
ericōdia mor⁹ ē] scz ex passiōe [et appropriās a-
ligauit vulnera eius] scz in baptismo pctā ei⁹ res-
mittēdo [infundens oleū et vinū] oleū infundit i
vulnera cū spem penitētib⁹ tribuit. Vinū infun-
dit cū terrore mortis eterne et penarū inferni et di-
em iudicij homi incutit [et imponēs illū in iumē-
tū suū] **Uñ grego.** Iumētū caro ip̄i⁹ est. in q̄ vul-
neratū posuit qñ pctā nostra ip̄e portauit sup li-
gnū in corpe suo. vt patz **Isa. liij.** Vere languores
nostros ip̄e portauit [duxit in stabulū]. i. in p̄sen-
tem eccliam [et curā ei⁹ egit] q̄a circa egrotū sol-
licit⁹ fuit sicut bon⁹ et fidel⁹ medic⁹ [Alterā die.]
p̄⁹ dies fuit dies passiōis. alta dies resurrectiōis
et hec ē immortalit̄ [ptulit duos denarios.]
id ē duo testamēta [et dedit stabulario]. i. summo
pontifici. s. petro et alijs apostol. q̄bus apuit sen-
sum vt intelligerēt scripturas veteris et noui tes-
tamēti [et ait. Curam illi⁹ habe] supple corpis et
anime. ergo dixit p̄mo stabulario. i. petro. Pasce
oues meas [et q̄dcūq̄ superogaueris] supple p̄-
ceptis meis. s. cōsilia sup addēdo. et cū subditis et
fidelib⁹ laborādo [et ego cū rediero.] scz in iudi-
cio extremo. vt patet **Act. i.** Sic veniet quemad-
modū vidistis eum euntē in celum. [reddam t̄i-

bi. quia dominus iesus reddet unicuique iuxta opera sua. [Quis horum trium videtur tibi primus fuisse illi qui incidit inter latrones. At ille dixit. qui fecit misericordiam in illis.] Ubi notandum quod opinio iudeorum erat quod non quilibet homo primus est: sed tamen iudeus. ergo dicunt iudeum primum suum: et omnem alium hominem alienum. Et hoc Christus ostendit in presenti euangelio omnem hominem esse primum omni homini qui facit ei misericordiam. Unde Ambrosius. Cognatio non facit primum: sed misericordia. unde etiam Augustinus de doctrina christiana. Proximitas generis non facit proximum sed opus misericordie impendit. Ex quo patet quod quilibet est primus noster qui hic vivit. quia cuilibet potest a nobis impedi misericordiam. vel nobis impendere. [Ait illi iesus. Vade et tu fac similiter.] scilicet omnem hominem esse amicum et proximum reputes: et ei misericordiam impendas affectu et effectu sicut samaritanus illi iudeo fecit. Unde circa presens euangelium ubi dicitur. Beati oculi qui vident queritur in quo beatitudo consistit. Respondetur quod quidam posuerunt beatitudinem in bonis corporis: ut epicuri. quidam in bonis mundi. scilicet diuitiis: honore: potentia: et sic de alijs. quidam in virtutibus moralibus et cognitione creaturarum. et maxime substantiarum separatarum: ut peripatetici. Christus autem veniens in mundum qui ad hoc natus est ut testimonium perhiberet veritati ostendit quod in omnibus supradictis vera beatitudo non consistit: sed in visione et cognitione dei dicens. Beati oculi etc. Item queritur hic. beatitudo cuius sit. scilicet anime vel corporis. Ad quod respondet hugo de prato: quod beatitudo consistit principaliter in cognoscendo et amando et possidendo deum. Et beatitudo principaliter erit in anima que deum per essentiam cognoscat et non per aliquam similitudinem. et ipsum perfecte possidebit in se tamquam proprium et intrinsecum bonum. Corpus autem habebit quatuor dotes suas que sunt agilitas: ut subito feratur quocumque anima volet. Impassibilitas: ut a nulla re possit ledi vel pati. subtilitas: ita ut montes penetret. Et claritas: ita quod in ipsa claritate corporis claritas et gloria anime cognoscetur. quia anima magis beata clarum corpus habebit. Et omnia predicta habebit corpus ex redundantia glorie anime in corpus. Contrario de corporibus impiorum erit. quia erunt grossa: grauiora: passibilia et obscura. Hec ille.

Dñica. xiiij. post octavas penthecostes euang.
fm Lucam. xvij. caplo.

In illo tempore. Cum iret
Iesus in hierusalem: transibat per mediam samariam et galileam. Et cum ingrederetur quoddam castellum: occurrerunt ei decem viri leprosi. qui steterunt a longe: et leuauerunt vocem suam dicentes. Iesu preceptor miserere nostri. Quos ut vidit: dixit Ite ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum iret: mundati sunt. Tunc autem ex illis ut vidit quod mundati sunt: regressus est cum magna voce magnificans deum. et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens: et hic erat samaritanus. Respondens autem Iesus dixit. Nonne decem mundati sunt et nouem ubi sunt. Non est inueniens qui rediret et daret gloriam deo: nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge et vade quia fides tua te saluum fecit.
Postilla.

Cum iret Iesus in hierusalem
transibat et c. Luc. xvij. Historia huius euangelij facta est anno xpi. xxxij. ij. ydus marcij. feria. ij. luna iij. indictio. e. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Lucas quod xps dixit discipulis suis. Cum oia feceritis que precepta sunt vobis: dicite serui inuiles sumus: quod debuumus facere fecimus. [Et factum est dum iret Iesus in iherusalem.] scilicet ad locum sue passionis: in quo ostendit se sponte passurum [transibat per mediam samariam et galileam] Samaria erat terra gentiliu: galilea iudeoru. ergo vtriusque pertransibat quod ad saluandos gentiles et iudeos venerat. [Et cum ingrederetur quoddam castellum: occurrerunt ei decem viri leprosi] Zy. quia audierant famam de miraculis xpi. [quod steterunt a longe] Zy. tum propter xpi reuerentiam. tum quia non debebant appropinquare sanis hominibus ne eos inficerent. [et leuauerunt vocem suam] Zy. ex magno desiderio sanitati dicentes. Iesu precepto: miserere nostri. i. solo verbo potes nos curare. [Quos ut vidit dixit. ite ostendite vos sacerdotibus] hoc iussit xps propter legem impletionem. Lex enim precepit Leuit. xiiij. ut mundatus a lepra sacerdos se offerret. et hoc duplici de causa. Una causa quia sacerdotes debebant iudicare vtrum talis esset vere curatus. Secunda causa. quia pro sua emundatione tenebat offerre sacrificium determinatum in lege. Item ut daret nobis exemplum honorandi sacerdotes. Item ut per hoc sacramentum confessionis exprimeret. Dicit enim xps omnibus peccatoribus. Item. quasi diceret. Non expectetis quod cogam vrgente infirmitate quando oportet sacerdotes ad se vocari. sed ite dum sani estis ostendite non palliate vos: non alios. quia alie persone non sunt nominande in confessione: sacerdotibus quibus data est potestas a xpo ligandi et soluendi. ut patet Jobis xx. Accipite spiritum sanctum quorum remiserit peccata remittuntur eis [Et factum est dum irent mundati sunt] in hoc ostendit quod in vera contritione peccata dimittuntur peccatori a deo: etiam antequam pueniat ad confessionem. Unde in ps. xxxi. Dixi confitebor: supple in futuro. et tu remisisti impietatem peccati mei. quoniam postea teneatur confiteri sacerdoti loco dei. [Unde ergo ex illis ut vidit quia mundatus est: regressus est cum magna voce magnificans deum] Huius magnitudo vocis dat intelligere magnitudinem fidei et deuotionis. [et cecidit in faciem ante pedes eius] in quo notat eius magna humilitas [gras agens] Est autem deo valde acceptabilis gratiarum actio. vnde augustinus. ad aurelianus. Quid melius aio gerimus aut ore perbamus aut calamo expressimus quam ut deo gratias agamus: nec dici breuius nec agi fructuosius potest [et hic erat samaritanus] Zy. in hoc innuit quod alij noue erant iudei nec reuisi sunt ad gratias agendum. quia iudei se fuerunt ingrati tam in veteri quam in nouo testamento de beneficijs dei. [Respondens autem Iesus dixit. Nonne decem mundati sunt: et noue vbi sunt]. q. d. multi mundantur et baptizantur: tamen pauci saluantur: ut patet Mat. xx. Multi sunt vocati. pauci vero electi [Non est inueniendus qui rediret et daret gloriam deo nisi hic alienigena.] Zy. in hoc figuratum fuit quod gentes veterum erant deuote ad fidem xpi: iudeis remanentibus in suo errore [et ait illi. surge vade] nolunt enim surgere nisi iussu [quia fides tua te saluum fecit] in hoc innuit quod magnus est meritis fidei. quia pro fide peccator mundatur. Item pro fide homo iustificatur. ad Roma. v. Iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad deum per dominum nostrum Iesum Christum. Item pro fide homo filius dei efficitur. ut patet Job. i. Dedit eis patrem filios dei fieri et cetera. Item pro fide homo saluatur. ergo hic xps dixit samaritano. fides tua te saluum fecit. Unde circa presens euangelium vbi dicit. Item ostendite vos sacerdotibus. et dum irent mundati sunt. vnde hic quirit. si peccator in ipsius cordis contritione absoluit an quando pueniat ad sacerdotem ut hic innuitur. quia dum irent mundati sunt. quod facit postmodum sacerdos et a quo absoluit eum. Respondet quod solus deus absoluit peccatorem a culpa in ipsa cordis contritione ut patet Isa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Sacerdos autem minister et instrumentum liter peccatorem a peccato absoluit: et non solum ostendit absolutum. Est enim sacerdos minister dei et eius instrumentum animarum. et hoc optime ostendit xps in lazari resurrectione per quam peccator rediens ad dei gratiam designat quem xps solus a mortuis reuocauit: sed apostolis mandauit ut eum soluerent. sic patet quod fuit a xpo resuscitatus: et ab apostolis resolutus. Simile est in iustificatione peccatoris quem solus deus resuscitat a morte culpe reddens ei gratiam suam: sed sacerdos soluit eum a cathenis peccatorum: quibus pro talibus culpis ligatus tenebatur. Exemplum. rex vel princeps in consilio absolutus malefactorum quatenus in carcere cathenis ligatus. et ministri regni vadunt ad carcerem et ex parte regis absoluunt eum a carcere et cathenis. et ministri regni vadunt ad domum eius et reddunt ei oia bona sua per predicta sic facit sacerdos qui tamquam minister dei absoluit peccatorem a cathenis peccatorum: et reducit eum in ecclesiam dei: et reddit ei oia bona sua que antequam peccatum fecerat: et facit eum principem omnium bonorum operum que fiunt in ecclesia dei. et dat ei cibum vite manducare. scilicet corpus christi docet quomodo debeat vivere et in via dei ambulare et non stare. quia stare regredi est. Sic patet quod sacerdos habet magis facere

primim quod ut deo gratias agamus: nec dici breuius nec agi fructuosius potest [et hic erat samaritanus] Zy. in hoc innuit quod alij noue erant iudei nec reuisi sunt ad gratias agendum. quia iudei se fuerunt ingrati tam in veteri quam in nouo testamento de beneficijs dei. [Respondens autem Iesus dixit. Nonne decem mundati sunt: et noue vbi sunt]. q. d. multi mundantur et baptizantur: tamen pauci saluantur: ut patet Mat. xx. Multi sunt vocati. pauci vero electi [Non est inueniendus qui rediret et daret gloriam deo nisi hic alienigena.] Zy. in hoc figuratum fuit quod gentes veterum erant deuote ad fidem xpi: iudeis remanentibus in suo errore [et ait illi. surge vade] nolunt enim surgere nisi iussu [quia fides tua te saluum fecit] in hoc innuit quod magnus est meritis fidei. quia pro fide peccator mundatur. Item pro fide homo iustificatur. ad Roma. v. Iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad deum per dominum nostrum Iesum Christum. Item pro fide homo filius dei efficitur. ut patet Job. i. Dedit eis patrem filios dei fieri et cetera. Item pro fide homo saluatur. ergo hic xps dixit samaritano. fides tua te saluum fecit. Unde circa presens euangelium vbi dicit. Item ostendite vos sacerdotibus. et dum irent mundati sunt. vnde hic quirit. si peccator in ipsius cordis contritione absoluit an quando pueniat ad sacerdotem ut hic innuitur. quia dum irent mundati sunt. quod facit postmodum sacerdos et a quo absoluit eum. Respondet quod solus deus absoluit peccatorem a culpa in ipsa cordis contritione ut patet Isa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Sacerdos autem minister et instrumentum liter peccatorem a peccato absoluit: et non solum ostendit absolutum. Est enim sacerdos minister dei et eius instrumentum animarum. et hoc optime ostendit xps in lazari resurrectione per quam peccator rediens ad dei gratiam designat quem xps solus a mortuis reuocauit: sed apostolis mandauit ut eum soluerent. sic patet quod fuit a xpo resuscitatus: et ab apostolis resolutus. Simile est in iustificatione peccatoris quem solus deus resuscitat a morte culpe reddens ei gratiam suam: sed sacerdos soluit eum a cathenis peccatorum: quibus pro talibus culpis ligatus tenebatur. Exemplum. rex vel princeps in consilio absolutus malefactorum quatenus in carcere cathenis ligatus. et ministri regni vadunt ad carcerem et ex parte regis absoluunt eum a carcere et cathenis. et ministri regni vadunt ad domum eius et reddunt ei oia bona sua per predicta sic facit sacerdos qui tamquam minister dei absoluit peccatorem a cathenis peccatorum: et reducit eum in ecclesiam dei: et reddit ei oia bona sua que antequam peccatum fecerat: et facit eum principem omnium bonorum operum que fiunt in ecclesia dei. et dat ei cibum vite manducare. scilicet corpus christi docet quomodo debeat vivere et in via dei ambulare et non stare. quia stare regredi est. Sic patet quod sacerdos habet magis facere

re in iustificatōne peccatorū. et nō solū eū ostēde-
re absolutū. In iterū hic q̄rit q̄ sit forma absolu-
tionis a peccatis. R̄ndeo sc̄dm sanctū Thomā
de aq̄no q̄ de substātia forme ē. Ego absoluo te a
peccatis tuis. sed p̄mittit̄ oratio. s. misereat̄ tui oī
potens de⁹ et c. ne effect⁹ sacramēti impediatur ex
pte penitēns. Et similit̄ apponit̄. In noīe pa-
tris et filij et sp̄s sancti. Itē q̄rit an impositio ma-
nus sup̄ caput p̄sitētis requirāt. R̄ndetur sc̄dm
sanctū Tho. de aq̄no q̄ nō. qz hoc sac̄m nō ordi-
nat̄ ad p̄sequēdā aliquā excellētiam gr̄e: s̄ ad re-
missionē pctōz. maḡ aut̄ in hoc sac̄o p̄petit cru-
cis signatio q̄ man⁹ impositio: in signū q̄ p̄ san-
guine crucis xp̄i remittuntur pctā et n̄ ē de necessi-
tate sacramēti et c. Itē Tho. dicit q̄ q̄ ipetrat ab-
solutōem a papa vel legato: caute facit si faciat
se absolui ab oīb⁹ excōicatōib⁹ et peccat̄ de q̄b⁹
nō recolat. qz si postea recolat de q̄b⁹ nō tenet̄ ite-
rū absolutōem petere ab excōicatōe: s̄ de pctō si
sit mortale teneat̄ confiteri.

Dñica. xv. post octauas penthecostes euāge.
fm Matheum. vi.

In illo tempe. Dixit ie-
sus discipulis suis. Ne-
mo potest duob⁹ domi-
nis seruire. aut em̄ vnuz
odio habebit et alterū diliget. Aut
vnū sustinebit: et alterū contēnet.
Non potestis deo seruire: et man-

mone. Ideo dico vobis ne sollici-
ti sitis anime vestre quid mandu-
cetis. neqz corpi vestro quid indu-
amini. Nonne aia plus ē q̄ esca.
et corp⁹ plusq̄ vestimentū. Respi-
cite volatilia celi: qm̄ non serūt ne-
qz metunt: neqz cōgregant in hoz-
rea: et pater vester celestis pascit ea
Nonne vos magis pluris estis ill⁹
Quis autē vestrum cogitans pōt
adiocere ad staturā suaz cubitum
vnū. Et de vestimentis quid solli-
citi estis. Cōsiderate lilia agri quo-
modo crescūt: non laborant neqz
nent. Dico autem vob⁹ qz neqz sa-
lomon in omī gloria sua cooptus
est sicut vnū ex istis. Sic em̄ fenū
agri quod hodie est cras in cliba-
nū mittit̄: de⁹ sic vestit. quātoma-
gis vos modice fidei. Nolite ergo
solliciti esse dicētes. qd māducabi-
m⁹ aut quid bibem⁹: aut quo ope-
riemur. Hec em̄ omīa gentes inq̄-
runt. Scit em̄ pater vester qz hijs
omībus indigetis. Querite ergo
p̄mū regnū dei et iusticiā ei⁹: et hec
oīa adicientur vobis. Postilla

Nemo potest duobus dominis
seruire. Mat. vi. Luc. xvi. Hec vba euāgelij locu-
tus ē iesus anno ei⁹. xxxij. idus iulij. feria. v. luna
xvi. indictōe. iij. An̄ in̄itiū p̄sentis euāge. scribit̄
sc̄tus Mat. in eodē caplo. qz xp̄s dixit discipulis
suis. Nolite thesaurizare vob⁹ thesauros in terra
vbi erugo et tinea demolit̄ et vbi fures effodiūt et
furant. Thesaurizate autē vob⁹ thesauros i celo
vbi nec erugo nec tinea demolit̄. et vbi fures nō
effodiūt nec furant. Ubi em̄ est thesaur⁹ tu⁹: ubi
est et cor tuū. Tūc postmodū seq̄tur euāge. hodi.
[Nemo pōt duob⁹ dñis seruire] Bor. dñs in̄ se
differētib⁹ et p̄ria p̄cipientib⁹. Et q̄libet hoīm h̄s

vnū illoꝝ duoz. hoc sic pbat. qz ois hō aut est in
grā: aut in pctō mortali. Si aut est in grā: tūc hz
p dño deū. Si aut ē i pctō mortali: tūc hz diabolū
lū p dño. [aut vnū odio hēbit] **Bor.** scz diabolū
[et alterū diliget] scz deum [aut vnū sustinebit.]
scz diabolū quē hō peccādo patit. sed nō diligit.
[et alterū ptenet] scz deū quē hō peccādo morta
liter ptenet. Sed deū nemo pōt odire. qz summū
et infinitū bonū est. Nec diabolū q̄s q̄ diligit: sed
peccādo se ei subijcit. Nō potestis deo seruire et
māimone. i. diuitijs. **Zy.** nō dixit x̄ps: nō potestis
h̄re: s̄ nō potestis fuire. lz em̄ possunt h̄ri q̄n be
ne dispēsant: sicut ille q̄ in pijs opib⁹ diuitias ex
pedit nō seruit diuitijs: s̄ magis diuine seruiūt sibi
qz eis vti sicut instris ad opavtutū. **Uñ ambro.**
sup lucā. Sicut diuitie sūt impedimēta i probis: ita
pbis sunt adiuuamētavtutū. Et tal' sil' pōt fuire
deo et vn' ipis. [iō dico vob' ne solliciti sit] scz sol
licitudine nimia. Notādū q̄ x̄ps h̄c non p̄hibet
laborē qz hō ad laborē nascit' sicut avis ad volā
dū. s̄ p̄hibet sollicitudinē supflua et inordinataz
p quā postponūtur bona spūalia et etiaz eterna.
[aie vestre]. i. aiali vite que cibo sustentat [quid
māducent: neqz corpori v̄ro qd induami. Nonne
aia plus ē q̄ esca]. q. d. lōge plus ē [et corp⁹ plus
q̄ vestimētū]. q. d. si de' dedit vob' maiora. s. corp⁹
et aiam: p̄nter etiā dabit minora. s. esca et vestimē
tū [Respicite volatilia celi qm̄ nō serūt neqz me
tunt neqz gregāt in hozrea: et tamē pater vester
celestis pascit ea] **Uñ ps. cxlvi.** Qui dat iumēq̄
escā ipoz et pulk' coruoz et c. **Multo forti' hoiem**
sufficenter pascet. **Uñ Rab.** Quis rex milib⁹
deuoris debitā nō pcurat alimonia. Quis domi
n' ministris suis nō ministrat cibaria. q̄s p̄ non dat
filijs alimta et c. [nōne vos magis pluris estis il
lis]. q. d. multo maioris p̄cij estis. **Zy.** natura hu
mana maioris pōderis ē corā deo. qz alie creatu
re facte sunt ppter hoiem. finis aut nobilior est
h̄ijs q̄ sunt ad finē. Si ḡ de ill' curat: multo for
tius de nob' curam hz. [Quis aut v̄m pōt adij
cere ad staturā suā cubitū vnū]. q. d. null'. ḡ deus
q̄ dat homi incrementū et q̄ritatē stature: p̄ p̄ns es
tiam dabit nutrimentū pueniēs stature put vide
rit expedire [et de vestimētis qd solliciti estis. cō
siderate lilia agri quō crescūt] scz taz p̄ciosis co
lorib⁹ induta [tū nō laborat] scz ad ornanduz se.
[neqz nent]. i. filant ad faciendū sibi vestimētū.
et tū optime vestiūtur: sic q̄ regalia vestimēta ex
cedūt [Dico aut vob' q̄ neqz salomō] q̄ fuit ditis
sim⁹: sapientissim⁹: potētissim⁹ int' alios reges [i
oi glia sua cooptus ē]. i. vestit⁹ et ornat⁹ tam pul

chre [sicut vnū ex istis] **Bor.** qz in salomone fue
rūt vestes aliene: in illo aut p̄pe. Itē ille ab arte
iste a natura. et iō oēs tinctores pānoz non p̄nt
facere colorē viridē sicut natura in terra nascēti
bus. **Uñ hiero.** Quid rubet vt rosa. qd cādet vt
lilium. [Si em̄ fenū agri qd hodie ē]. i. in p̄nti.
[et cras i clibanū mittit]. i. i furno ponet [de' sic
vestit]. i. sic pulchre: sic optime sine sollicitudine
[q̄to magis vos modice fidei] **Zy.** vocat at eos
q̄ nimis sollicitat' de tpalib⁹ modice fidei. q̄a ex
defectu fidei p̄cedit tal' sollicitudo supflua [No
lite ergo solliciti esse dicētes. qd māducabimus:
aut qd bibem⁹] hoc p̄tinet ad alimētū [aut q̄ opi
emur] hoc p̄tinet ad vestimētū [Nec em̄ oia gen
tes inq̄rūt] **Bor.** qz ifideles sūt et d' etnoz p̄missiōe
nō p̄fidunt. **Zy.** Bēniles diuinā puidētiam circa
act⁹ b̄uanos negāt [scit em̄ p̄ v̄r celestis qz h̄ijs
oib⁹ indiget] **Bor.** Nō ē p̄ p̄ q̄ nō tribuit neces
saria filijs qz nouit indigētiā: s̄ de' est p̄ v̄r. q̄ ser
uiētib⁹ sibi tpalia sufficientē ministrabit [q̄ritē ḡ p̄
mū]. i. p̄cipue [regnū dei] de q̄ d' **Mat. xxij.** Iust
gebūt iusti sicut sol i reg' pris mei. quis b̄ regnuz
nō desiderat vbi oēs erūt reges et regine. ḡ feruē
ter et diligēter b̄ regnū ē q̄rendū [et iusticiā ei⁹.]
qz iusti i perpetuū viuēt et apud dñm ē merces eo
rū. **Sap. v.** [et h̄ oia] scz tpalia [adijcient vobis]
vñ ps. lviij. Facta cogitatu tuū i dño et ipe te enu
tinet. Itē i ps. xxxvi. Nūq̄ vidi iustū derelictū. Cir
ca h̄ p̄ns euāg. vbi d' **Querite ḡ p̄mū regnū dei**
et iusticiā ei⁹. notādū q̄ pctō: q̄rit regnū dei nō p̄
mo: s̄ vltimo. s. in morte. **Uñ em̄ pctō: nō p̄t p̄**
viuere vel q̄n credit sibi mortē imminere: tunc q̄rit
regnū dei. et accipit exēplū a latrone i cruce. s̄ nō
a iobe baptista q̄ a cunabul' q̄sunt regnū dei. sicut
sc̄ns nicola⁹ ep̄s q̄ q̄rta et sexta feria semel suge
bat vbera. **Sicut Dnicus p̄ n̄r.** qui a pueritia sua
dño n̄ro seruire studuit. et sic de alijs pl'ib⁹ sancti.
Lōtra q̄s nō exēplū de q̄nqz v̄gib⁹ fatuis q̄ peti
erūt oleū in media nocte i vasis suis. i. in vicini
tate mort' et nō obtinuerūt. sic lāpades eaz s̄t ex
tincte: et ipe excludit sūt a reg' celoz. **Uñ aug⁹.** Le
gi et p̄legi sacra sc̄pturā et n̄ iueni i q̄nqz milibus
ānoz saluatū i fine nisi solū latrone. **Uñ etiā Al
bert⁹ magn⁹.** Karū ē q̄ aliq̄s ex amore i fine vite
sue v̄e peniteat. Itē pctō: q̄rit regnū dei s̄ n̄ iusti
ciā ei⁹. **Dis em̄ hō vult eē bt̄us.** qz vt dicit **Boet.**
d' p̄solatōe p̄bie. **Mētib⁹** hoiū natural' sūm bo
ni cupido inserta ē: s̄ opa bt̄itudis nō curat face
re. Tota die pctō: fabricat sibi domū i inferno: et
intēdit post hanc vitā q̄escere et habitare in celo
Dñica. xvi. post oct. pet̄e. euāg. s̄m Lucā. viij

In illo tempe. Ibat iesus in ciuitatem q̄ vocat̄ naim: et ibant euz eo discipuli ei⁹ et turba copiosa. Cū autē appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunct⁹ efferebatur fili⁹ vnic⁹ matris sue: et hec vidua erat et turba ciuitatis multa cū illa. Quaz cum vidisset ihesus: misericordia mot⁹ super eam dixit illi. Noli flere. Et accessit et tetigit loculus. hii autē q̄ portabant steterunt: et ait. Adolescens tibi dico surge. Et resedit qui erat mortu⁹ et cepit loq̄. et dedit illū matri sue. Accepit autem om̄es timor: et magnificabāt deum dicentes: quia ppheta magnus surrexit in nob: et quia de⁹ visitauit plebem suam. Postilla.

Ibat ihesus in ciuitatem q̄ vocatur naim. Luc. vii. hoc miraculū fecit dñs ihs anno ei⁹. cxxi. xij. kal. augusti. dñica. luna. xij. in dictōne. iij. Ante hoc euāgelij sanauit dñs suū

Centurionis q̄ accessit ad ihm: rogās eū dicens. Dñe puer me⁹ iacet in domo paralyticus: et male torq̄tur. Et ait illi ihesus. Ego veniam et curabo eū. Et rñdens centurio ait. Dñe non sum dign⁹ vt intres sub tectū meū: sed tm̄ dic verbo et sanabitur puer meus. Et dixit iesus centurioni. vade sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus ē puer ex illa hora. Et factum ē deinceps [Ibat iesus in ciuitatem que vocatur naim] Naim est ciuitas parua in galilea ppe montes [Ihabor: que distat a hierusalem ad duas dietas] [et ibant cū eo discipuli eius et turba copiosa] [Ly. turba multa cum dño turba multa cum vidua. Hoc factū est vt euidens eēt miraculum corā mult⁹ factū: vt viso miraculo multi fierēt laudatores dei et testes] [Luz appropinquaret porte ciuitatis ecce defunct⁹ efferebatur] [scz ad sepeliendū] [filius vnic⁹ matris sue: et hec vidua erat] [Ly. antiq̄tus loca sepultus re erant extra ciuitatē ne ex cadauēb⁹ inficerētur habitatores ciuitatis] [Quā cum vidisset ihesus misericordia motus sup eam.] quia erat vidua. tm̄ quia non habebat aliū filiū a quo posset in senectute sustentari [dixit illi. Noli flere] q̄ si diceret cito consolaber [et accessit et tetigit loculū] [Ly. i. feretrū. Ad hoc em̄ tetigit vt ostenderet q̄ corpus suū deitai vnitū erat instrumentum deitatis etiā in miraculis faciendis] [Ihii autē q̄ portabant steterūt et ait. Adolescens tibi dico.] [Luz. id est ppria vtute impero. [surge] scz a lecto mortis [et resedit qui erat mortu⁹] scilicet pius. quia statim redijt vita per christum. [et cepit loqui] [Ly. vt manifeste apperet q̄ erat vere resuscitatus [et dedit illū matri sue.] pius enim desiderat in conceptōne] [Accepit autē om̄es timor] [Luz. scilicet admiratōnis de tam mirabili suscitacione. Legitur in euāgelij dominū tres mortuos suscitasse. s. puellā in domo. vt p̄z Mat. ix. Adolescētē in porta vt in euāge. hodierno. Lazarum in sepulchro. vt habet Job. xi. [Et magnificabāt deū] .i. magnū pdicabant. Hoc est em̄ magnificare deū: de ip̄o magna credere et dicere [dicentes. qz ppheta magn⁹ surrexit in nob] [i lege et ppheti pmissus [et qz de⁹ visitauit plebem suā.] [Ly. mitedo eis saluatore. Circa hoc euāgel. vbi dicit. noli flere. q̄rit vtrū de amici morte aliq̄s licite possit lugere. Rñdet q̄ sic s̄ moderate. Sic martha et maria magdalca fleuerūt sup lazari fr̄ez suū defunctū que postmodum xps a morte suscitauit] [Secdo q̄rit: vtrū magi flēdū sit p morte anime q̄ corporis. Respondet q̄ sic. quia q̄to anima est nobilior corpore: tanto magis est dolēdū d̄ morte anime q̄ de morte corporis. vnde Augustin⁹

Maius est dānum de amissione vnius anime q̄
 mille corporū. Unde Bern. Tot' mūdus p̄cius
 vni' anime estimare nō potest. Sed vt dicit Au
 gustin'. Mirabilis miseria i hoibus apparet: q̄
 cū morit' homo fm corp' omēs amici veniunt
 ⁊ plorat. sed cū morit' fm aiā: null' dolet. null'
 plorat. A corpe mortuo nō recedūt donec sepul
 ture tradatur. Anime vero mortue null' assistit.
 nullus curat eā ad vitā reducere. vtinaz tot face
 rent amici pro anima resuscitanda: quot face
 rēt si possent amicū mortuū ad vitam reuocare.
 Tertio querit' que debēt nos solari sup mortē
 pueror' ⁊ sanguineor'. Rñdetur q̄ ad hoc va
 lent quicq̄ consideratiōes quas fere oēs t̄git bea
 tus Hieron. in quadā eplā. Prima est cōsidera
 tio diuine volūtatis cui debem' nos in omibus
 conformare. Unde Sene in eplā ad Lucillū. Pla
 ceat homi q̄cqd deo placeat. In signū hui' quo
 tidie oramus. fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in
 terra. Nam credere debem' q̄ de' in meliori sta
 tu hoīem reuocat. Si bon' est: ne mal' fiat. si ma
 lus ne peior efficiatur. Secunda cōsideratio est
 diuine eq̄tatis. q̄a licitū est vnicuiq̄ qd suū ē re
 petere. Deus em̄ habet ius ⁊ prātem repetendi
 pueros ⁊ consanguineos tuos. quia ip̄ius sunt.
 vnde ps. Sp̄e fecit nos ⁊ nō ip̄i nos. Insuper te
 nemur deo soluere debitū mortis. q̄a omēs sum'
 ad mortē astricti. vt pz Gen. ij. Quacūq̄ die co
 mederit' ex eo: morte moriemini. Unde Heb. ix. sta
 tutū est hoibus semel mori. Tertia consideratio
 est diuine dispositiōis que nouit q̄diu expediat
 homini hic viuere: ⁊ quādo mori. vnde Aug'. in
 li. soliloq̄orū. d̄ salute corporis mei q̄diu mihi sit
 vtile nescio: tibi domie hoc cōmitto. Sic etiā be
 atus Martin' fecit dicēs. Dñe si adhuc populo
 tuo sum necessarius: nō recuso labore: fiat volun
 tas tua. Homo attende diligētē quō tot' mū
 dus plen' est tribulatiōib' ⁊ miseris. Hoc patz
 q̄a nūc frigus nūc estus fames ⁊ sitis. san' ⁊ in
 firm'. letus ⁊ tristis. risus ⁊ flet'. diues ⁊ paup.
 viu' ⁊ mortu'. vt patet Job. xiiij. Nunq̄ in eodē
 statu pmanet. Item Job. xiiij. Homo nat' d̄ mu
 liere breui viues tēpore: repletur mult' miseris.
 Unde refert Solinus de barbari. q̄ quādo pue
 ri nascūtur tūc magnū planctū faciūt. Et quan
 do moriūtur: magnū festū. Et beat' Hieronim'
 refert de q̄dam terra vbi vxores cū marit' sepeli
 untur: eligētes potius mori q̄ in miseria viuere.
 Quarta consideratio est inutilitaz ⁊ damnifica
 tionis: q̄a luctus ⁊ tristitia dānicat hominem
 in corpe ⁊ in aiā. fm illud Eccl. xxx. Multos oc

cidit tristitia ⁊ nō est vtilitas in ea. Unde Pro
 uerb. xxv. Sicut tinea vestimēto: vms ligno. ita
 tristitia nocet cordi. Etiam nocet anime defun
 cte. q̄a tales ppter nimiam tristitiā erūt indeuo
 ti ⁊ indispositi ad orandū ⁊ suffragandū anima
 bus. Et sic anime pueror' ⁊ sanguineorū re
 tardantur. Exemplū de hoc quere in p̄mptuario
 exēploꝝ discipuli. xcviij. P. Quinta considera
 tio est future resurrectionis in qua lete ad vitam
 reducetur. qui hic deplangitur. Unde. i. Thessa
 lonicē. iij. Nolumus vos ignorare de dormien
 tibus vt non contristemini. sicut ceci qui spem n̄
 habent. Nam quilibet ch̄ustianus credere debz
 resurrectionem: ⁊ si hic charus ⁊ fidelis tibi fuit
 millesies tibi charior erit in celo. Et si b̄ tibi vtil'
 fuit: millesies tibi vtilior erit in celo. quia omnia
 merita tecum condiuidet. Unde Anselm'. vnus
 quisq̄ tantum gaudet de alterius merito. q̄tum
 de suo proprio.

Dominica. xvi. post octauas penthecostes. 17.
 Euangelium fm Lucam. xiiij. caplo.

In illo tempore. Cū in
 traret iesus in domū cu
 iusdam principis phari
 seorum sabbato manducare panē
 ⁊ ip̄i obseruabant eum. Et ecce ho
 mo quidam hydropic' erat añ illū

Et respondens Iesus dixit ad legisperitos et phariseos. si licet sabbato curare. At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanauit eum: ac dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet: et non continuo extrahet illum die sabbati. Et non poterant ad hec respondere illi. Dicebat autem ad inuitatos parabolas: intendentes quomodo primos accubitos eligerent: dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discubas in primo loco: ne forte honoratiores te sit inuitatus ab eo: et ueniens is qui te et illum uocauit: dicat tibi: da huic locum: et tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cum uocatus fueris: uade et recube in nouissimo loco: ut cum uenerit qui te inuitauit dicat tibi. amice ascende superius. tunc erit tibi gloria coram simul discubentibus. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se humiliat exaltabitur.

Postilla

Cum intraret Iesus in domum cuiusdam. Luc. xiiii. Mat. xii. Hoc signum et hanc phariseorum increpationem fecit dominus Iesus anno eius xxxii. sabbato. v. nonas octobris. luna. xiiii. indictione. v. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Lucas in precedenti capitulo quod quidam dixit ad Iesum Domine si pauci sunt: quomodo saluatur. Ipse autem dixit ad illos. Credite intrare per angustam portam. quia multi uocati uenturi sunt et clausum ostium: incipient foris stare et pulsare ad ostium: dicentes. Domine aperis nobis. et respondens dicit uobis. Nescio uos. unde incipient dicere. madaucamur coram te et bibimus. et in plateis nostris docuisti. Et dicit uobis. nescio uos

unde sit. discedite a me operari iniquitatis: ibi erit fletus et stridor dentium. Et tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum [Luc. intraret Iesus in domum cuiusdam principis phariseorum] Hor. in domo principis phariseorum et aliorum suorum aduersariorum coedit Christus. et hoc propter eorum edificationem: et propter perfecte caritatis ostensionem: quae est diligere inimicos. ut patet Luc. vi. Diligite inimicos uestros et cetera. [sabbato manducare panem] Hor. noie panis uite necessaria designatur. Intrauit autem ad comedendum non per fercula voluptatis: sed panem necessitatis. Iste princeps phariseorum inuitauit Christum maliciose et non ex deuotione. Unde subdit [et ipsi obseruabant eum] Iyra. At redentes si in epulas aliquid diceret aut faceret unde eum possent accusare [et ecce homo quidam hydropticus] Iyra. Hydropticus dicitur ab hydro quod est aqua. quia hydropticus habet aquam in carne et cute. Et hoc est proprium hydroptici quod quanto plus bibit: tanto plus sinit. [erat ante illum] Cirillus dicit quod ille non petiit a Christo sanari timore phariseorum et iudeorum: sed solum se ostendebat ut Christus uideret eum eius misereretur [Et respondens Iesus dixit ad legisperitos et phariseos] Iyra. Non respondit ipsis ad uerba quia questio non proponebat sed ad cogitationes eorum respondit. Unde Beda. Per hoc ostendit se esse uerum deum qui solus nouit corda hominum [Si licet sabbato curare] Hor. i. si licet opera pietatis et misericordie facere sine sabbati violatione cuiusmodi opus est infirmum curare [at illi tacuerunt] Beda. Merito tacet quod se dictum quicquid dixerunt uidet. Si licet sabbato curare: cur ipsum obseruat si non licet: cur pecora curat [ipse uero apprehensus sanauit eum] Iyra. quia per impositionem manus ipsum curauit. et postmodum manum retraxit [ac dimisit] scilicet abire corpora sanata [Et respondens ad illos dixit. Cuius uestrum asinus aut bos in puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati] Hor. q. d. si sabbatum non frangitur subueniendo pecoribus: quanto minus frango ipsum subueniendo hominibus [et non poterant ad hec respondere illi] Iyra. tanquam confusi euidenti ratione. Sed notandum quod magis fuit phariseorum malicia. quia plus curabant de animalibus quam de hominibus. Sic et multi plebei et plati maiorem curam habent de rebus temporalibus quam de aialibus. unde Irib. Cadit asina et est quasi subleuet: perit aia et non est qui recogitet [Dicebat autem ad inuitatos parabolam] Iyra. confutatio eos de superbia et ambitione indebita [intendentes quomodo primos accubitos eligerent] Hor. i. quomodo de primis accubitis obtinendis laboraret [Luc. inuitatus fueris ad nuptias] Iyra. ad nuptias celestes. de quibus dicitur Apoc. xii. Bini qui ad cenam agni nuptiarum uocati sunt [non discubas in primo loco] Ille in primo loco discubuit qui se in corde profert alijs.

sicut phariseus q̄ dixit. Nō sum sicut ceti hoim.
 Secūdo dignitatē seu platurā indebite ambien
 do: sic lucifer. Unde Ysa. xiiij. Ero sicut altissimo
 [ne forte honoratio: te sit iuitat' ab eo: et venies
 is q̄ te et illū iuitauit: dicat tibi da huic locū. et tūc
 incipias cū rubore]. i. cū pfusione [nouissimū lo
 cū tenere. s̄ cum vocat' fuer' ad nuptias: vade et
 recūbe in nouissimo loco] scz inuicē te alijs re
 putādo: sicut apl's fecit q̄ dixit. Ego sum inuicē
 ap'oz [vt cū venerit q̄ te inuitauit dicat tibi: ami
 te ascēde supius] scz in p̄nti p̄ grām: et in futuro
 p̄ gl'iam [et tūc erit tibi gl'ia corā simul discūben
 tib']. i. in eadē b̄titudine q̄scētib' [q̄a ois qui se
 exaltat] scz supbiēdo [hūiliabit] Inccio h̄ic vel in
 futuro. vñ Proverb. xix. Supbū seq̄tur hūilitas
 [et q̄ se hūiliat] volūtarie ex corde [exaltabit] h̄
 vel in futuro. sicut ostēdit b̄tūs Greg'. quadru
 plici exemplo dicens. Pupilla oculi quāto est ni
 grior: tanto lucidior. Candela q̄to mag' inclinā
 tanto maior luce perfunditur. Arbor quāto pro
 fundius radicat: tāto altius crescit. Aqua quāto
 magis descēdit deorsum: tāto magis ascēdit sur
 sum. Sic hō quāto mag' vilescit sibi et inclinā
 p̄ hūilitatē: tāto mag' lumie grē et gl'ie repletur. et
 quāto mag' descēdit hūiliādo se: tāto mag' ascē
 dit ad deū. Unde circa p̄ns euāgeliz vbi d̄r. Et
 ipi obseruabāt eū. Querit h̄ic an x̄ps debuit te
 nere vitā solitariā aut socialē. R̄ndeo q̄ p̄sidera
 to fine ad quē venerat tūc magis decuit eū tene
 re vitā socialē q̄ solitariā. Venerat enī p̄mo ad
 ostendēdū se verū deū et hoiez: qd̄ oportebat opi
 bus approbare et sic vitā socialē tenere. Secun
 do venerat ad nos informādum moribus et ex
 emplis que nō potuisset solitarie semp̄ stando:
 q̄re decuit eū vitā sociale tenere. Tertio vene
 rat ad liberādum nos tā ab infirmitatib' corpora
 libus q̄ spūalibus. q̄re decuit eū talē vitā tenere
 vt se domesticū hoibus ostēdēdo eos attraheret
 ad bonū v̄bo. exēplo. et p̄sideratiōe. et sic eū fecit
 se ostēdunt euangeliste: dicentes q̄ ibat de ciui
 tate in ciuitatē: et in castella: et in villas. et de ius
 dea in galileam. et ecōuerso. et multuz laborabat
 predicando. infirmos sanando. et miracula faci
 endo: vt daret posteris intelligere se talem vitā
 elegisse que esset nobis magis vtilis: et melior: et
 vtilior: et tutior. quia frater qui iuuatur a fratre: ē
 vt ciuitas munita et firma. Et ve homini soli. q̄a
 si ceciderit non habet subleuantem se.

Dominica. xviii. post octauas penthecostes.
 Euāgelium s̄m Matheum. xxiij.

In illo tēpore. Pharisei
 autem audientes q̄ Je
 sus silentium imposuis
 set saduceis conuenerunt in vnū
 Et interrogauit eum vn' ex eis le
 gis doctor: tēptans eum. Magi
 ster qd̄ est mandatū magnuz in le
 ge. Ait illi iesus. Diliges dñm de
 um tuū ex toto corde tuo: et in tota
 anima tua: et in tota mēte tua. hoc
 em̄ est maximū et primū mandatū
 Secundum autem simile est huic
 Diliges proximū tuū sicut teip̄sū
 In his duob' mandat' vniuersa
 lex p̄det et prophete Congregat' autē
 phariseis: interrogauit eos di
 cens. Quid vob' videtur de chri
 sto cui' fili' est. Dicunt ei dauid.
 Ait ill'. Quomodo ergo dauid in
 spiritu vocat eum dominū dicens
 Dixit domin' domino meo: sede
 a dextris meis. donec ponā inimī

us dauid fuit fm carne: et dñs dauid fm deitate
 Et sic restat qd xps est deus et ho[mo] [et nemo potuit
 it ei m̄dere vbum] Nō imerito: cū seruo xpi scilicet
 cet sancto Stephano disputatib[us] iudeis et phar
 riseis nō poterant resistere nec cōtradicere spiri
 tui q̄ in eo loq̄bat. Multo min[us] xpo qui ē sors
 sapientie et gratie [nec ausus fuit q̄sq̄ ex illa die
 eum ampli[us] interrogare] ppter timorē filis con
 futatiōis. Unde Jere. Confutati s̄monibus v[est]ra
 tra nō interrogat. Ex his ostēdit qd nō ex deside
 rio discēdi: s̄ ex malicia tēptādi eū interrogabāt.
 Circa p̄ns euāgelii vbi dicit. Diliges p̄ximū tu
 um sicut teip̄m. dicit Hugo de prato. qd ordo cha
 ritatē ē vt de[us] sup oia diligat. Secūdo aia p̄pria
 Ter[ti]o aia p̄ximū et mag[is] q̄ vita p̄pria. Vñ et b̄ q̄
 ritur vtrū mori p̄ salute p̄ximū sit de necessitate
 salutis. Respondet Hugo de prato: qd mori pro
 p̄ximo est perfecte charitatis que nō requiritur
 de necessitate salutis: sed solū est i viris perfectis
 hoc multi doctores tenēt. Unde Hugo. Non tes
 nemur ita perfectam habere charitatem sic xps
 habuit. nec consilia que christus obseruauit: tes
 nemur obseruare. Sed hoc est maius et perfecti
 us quod vnus alteri possit facere. scilicet mori p̄
 ipso. Unde Jobis. xv. Maiorem charitatem ne
 mo habet q̄ vt aiam suā ponat q̄s pro amicis su
 is. Unde Aug[ustinus]. Perfecta ista charitas est vt pa
 ratus sit quis mori p̄ fratribus suis.

Dominica. xix. post octauas pentheq̄. Euan
 gelium fm Matheū. ix. caplo.

In illo tēpore. Ascēdēs
 iesus in nauiculā trāsfre
 tauit: et venit in ciuitatē
 suam: et ecce offerebant ei paraliti
 cum iacentem in lecto. Vidēs au
 tem iesus fidem illozum: dixit pa
 ralitico. Confide fili: remittūtur
 tibi peccata tua. Et ecce quidaz d̄
 scribis dixerunt intra se. Hic blas
 phemat. Et cum vidisset iesus co
 gitationes eorum dixit eis. Ut
 quid cogitatis mala in cordibus
 vestris: quid est facilius dicere: di
 mittūtur tibi peccata tua: an dice
 re surge et ambula. Et autem scia
 tis quoniā fili[us] hominis habet potē
 tem in terra dimittendi peccata.
 Tūc ait paralitico. Surge tolle le
 ctū tuū et vade in domū tuam. Et
 surrexit et abiit i domū suā. Vidēs
 tes autē turbe timuerūt: et glori
 cauerūt deum: q̄ dedit potestatez
 talem hominib[us]. Postilla

Ascēdēs iesus in nauiculam
 et c. Mat. ix. Lu. v. Hoc signū fecit dñs iesus an
 no ei[us]. xxxi. xij. kal. septēbris. feria. v. luna. xij. i
 dictiōe. iij. Ante initū illi[us] euāgelij scribit sc̄tus
 Mathe[us] qd christo veniēte i regionē geraseno
 rū. occurrit ei homo habēs multos spūs imū
 dos: q̄ sepius cōpedib[us] et cathenis vincit[ur] disru
 pit cathenas: et cōpedes cōminuit. et nemo potu
 it eū domare. et semper nocte ac die in monumē
 tis et montib[us] erat clamās et cōcidēs se lapidib[us]
 Vidēs autē iesum a lōge: cucurrit et adorauit eū
 Et interrogabat eū iesus. Quid tibi nomen ē. Et
 dixit ei. Legio mihi nomē est: quia i. u. ti sumus
 Erat ibi circa montē grex porcorū magnus pas
 scens in agris. et deprecabatur eum spūs: dicētes.
 Si eijs nos hic mitte nos in porcos vt in roca
 mus in eos. Et recessit eis iesus statim. Et exē
 tes spiritus imūdi: introierūt i porcos. et magno

impetu grex precipitatus est in mare ad duo milia porcorum. et suffocati sunt in mari. Pastores autem fugerunt et nunciaverunt in civitate et in agros. Et egressi sunt videre quid esset facti. Et viderunt eum quia a demonio verabatur sedentem vestitum et sane mentis. Et rogabant iesum ut transiret a fimbriis eorum. [Ascendens iesus in naviculam] **Ly.** ut per navigium de terra gerasinorum rediret in galileam: unde illuc venerat [et venit in civitatem suam] scilicet capharnaum: que fuit metropolis galilee. Et dicitur civitas sua: quia frequenter ibi habitabat. et in principio predicationis sue multa miracula ibi fecit. sicut et bethleem fuit sua: quia in ea nasci elegit. et etiam nazareth sua: quia in ea annuntiatus est et nutritus fuit [et ecce offerebant ei paraliticum]. **Modus autem offerendi** describitur **Mar. ij.** quia non potentes intrare ad christi presentiam propter turbam circumstantem de tecto domus submiserunt eum in lecto. et hoc fuit magnum signum fidei ipsorum. Propter quod sequitur [Videns autem iesus fidem illorum]. **Ly.** scilicet paralitici et offerentium [ait paralitico. confide filii: remittuntur tibi peccata tua] **Ly.** ad modum boni medici qui primo remouet causam morbi: et tunc postmodum intendit curationi. Infirmitas autem hec fuit inflicta paralitico propter peccatum. Et ideo christus primo remouet causam dicens [Remittuntur tibi peccata tua] Ad maiorem predictionum intelligentiam sciendum quod infirmitas corporalis infligitur alicui a deo multis de causis. Primo propter probationem patientie. sicut in Job et Tobia excecato. Unde Tobie. ij. Hanc temptationem ideo permisit deus evenire illi ut posteris daretur exemplum patientie eius. Secundo propter humiliationem alicuius: ne in superbiam eleuetur. sicut in Paulo apostolo. ut patet. ij. **Cor. xij.** Ne magnitudo revelationum extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane: qui me colaphis. Tertio ad gloriam dei manifestandam. sicut et ceco nato dicitur Job. ix. Neque hic peccavit neque pariter ei. scilicet ut cecus nasceretur: sed ut manifestarentur opera dei in illo. Quarto infligitur propter peccata commissi purgationem. sicut patet in Maria sorore Moysi: murmurante contra moysen que fuit facta propter hoc ad tempus leprosa. et in paralitico isto de quo fit mentio in euangelio hodierno. Quinto propter punitiorem peccatorum: sic quod deus incipit peccatorem in hoc mundo punire ut in eternum puniatur. ut patet in Antiocho in veteri testamento et etiam in herode in nouo testamento: quos ambos diuina ultio tali morbo percussit ut putrescerent: et viscera de ipsis fluerent: quod morte mirabili mortui

sunt. et in presenti incipit eorum infernum: et durabit perpetuum. **Iere. xvij.** Duplici contritione perire eos dicitur [Et ecce quidam de scribis] .i. legis perire [dicebant intra se] .i. cogitabant quia verbis hec exprimerent non audebant propter populum [hic blasphemant] .i. quod dei est sibi usurpat. Blasphemare est creature attribuere illud quod proprium est dei. Dimittere autem peccata soli deo conuenit. Per hoc igitur quod propter blasphemiam imponebatur: quia peccata dimittebat patet quod negabant christum esse deum: dicentes ipsum esse purum hominem [Et cum vidisset iesus cogitationes eorum] supple iniquis quibus habebant contra eum imponebant sibi blasphemiam [dixit. Et quod cogitatis mala in cordibus vestris] et in hoc ostendit christus se esse deum. Unde **1. Cor. iij.** Soli dei est cognoscere cogitationes hominum [Quid est facile dicere: dimitte tibi peccata tua] .i. solo verbo efficere ut dimittantur tibi peccata tua [an dicere: surge et ambula]. id est in verbo efficere ut aliquis paraliticus surgat sanus et ambulet [Et autem sciatis vos] pharisaei. [quia filii hominis] .i. vnguis [habet potestatem dimittere peccata in terra] **Ly.** ut deus non ut purus homo [tunc ait paralitico. Surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Qui statim surrexit] ad imperium iesu christi [et abiit in domum suam] **Ly.** in signum perfecte curationis [Videntes autem turbe] scilicet miraculum factum in paralitico [timuerunt] **Ly.** imponere blasphemiam [et glorificauerunt deum qui dedit potestatem talem] id est christum qui est virtus dei patris [hominibus] .i. ad salutem hominum. Unde circa primus euangelium ubi dicitur [Dimitte tibi peccata tua]. Notandum quod hugo de prato dicit quod deus misericorditer recipit peccatores De hoc habemus exemplum in multis. Nam Petrus cum iuramento negauit christum et postea fleuit. et Christus misericorditer sibi indulgit: et in gradum pristinum eum restituit. ut patet Job. xxi. Pasce oues meas. inter maria magdalena cum multis fornicata est: et postea accessit cum verecundia et magna contritione et fide ad christum et saluata est. ut patet Luc. viij. fides tua salua te fecit. Item Paulus apostolus persecutus est ecclesiam dei: et Stephanum iuuuit lapidare. et postea dixit. Domine quid me vis facere. **Actu. ix.** et postmodum factus est doctor gentium et lumen ecclesie. Item latro in cruce antea multa latrocinia et scelera commisit. et postea dixit. Memoro mei domine dum venis in regnum tuum. **Luc. xxij.** Et christus plus ei dedit quam petiuit. hodie inquit mecum eris in paradiso. **Charissimi:** imitemur istos: et non simus sicut Judas qui de dei misericordia desperauit: et latro quoco se suspendit. **Mat. xxvij.** In quo dum grauiter offendit quod christum pro triginta denariis vendidit

didit. Unde de hoc dicitur in becre. Judas ma-
gis peccauit desperando q̄ christum tradendo.
xxij. q. iij. sed nō licet. Non etiā sicut Layn q̄ ait
Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. gen.
iij. Unde Bern. Mentiris Layn. maior est dei
pietas q̄ queuis iniq̄tas. Sequitur in euāgelio
Quidam de scribis dixerūt intra se: hic blasphematur
deus. Ubi notandum q̄ tribus modis blasphematur
deus. Primo dū quid attribuitur deo vel
imputatur ei qd̄ sibi nō puenit: vt q̄ sit malus: i-
iustus: maledictus &c. Secūdo cum quis remo-
uet a deo qd̄ ei conuenit: dicendo q̄ nō sit omni-
potens: misericors. & iustus. & cetera talia. Ter-
tio cum q̄s sibi ipsi attribuit qd̄ est ppriū dei. scz
peccata dimittere & curare. Et isto tertio modo
dicebant isti q̄ christus blasphemabat. quia qd̄
erat pprium dei scz peccata dimittere sibi attri-
buebat: dicens. Dimitte tibi pctā tua. hec ille.

Dominica. xx. post octauas penthecostes. euā-
gelium s̄m Matheum. xxij. caplo.

In illo tempore. Loque-
batur iesus cum discipul-
suis i parabol' dicēs. Si-
mīle est regnum celorum homini
regi qui fecit nuptias filio suo. et
misit seruos suos vocare iuitatos

ad nuptias: & nolebāt venire. Ite-
rum misit alios seruos dicēs. Vi-
cite inuitatis: ecce prandium meū
parauī: thauri mei & altilia occisa
sunt & omnia parata: venite ad nu-
ptias. Illi autē neglexerūt & abierūt
alius in villam suam: ali' vero ad
negociationem suā. Reliqui vero
tenuerunt seruos ei': & cōtumelia
affectos occiderūt. Rex autē cum
audisset irat' est: & missis exerciti-
b' suis perdidit homicidas illos:
& ciuitatem illorum succēdit. Tūc
ait seruis suis. Nuptie q̄dez para-
te sunt: sed qui inuitati erāt nō fu-
erunt digni. Ite ergo ad exit' via-
rum: & quoscunq; inuenerit' voca-
te ad nuptias. Et egressi serui ei'
in vias cōgregauerūt oēs quos i-
uenerūt & bonos & malos. & iplete
sunt nuptie discubētū. Intrauit
autē rex vt videret discubētes: & vi-
dit ibi hoies nō vestitū veste nup-
tiali: & ait illi. Amice quō huc itra-
sti nō habēs vestē nuptialē. At il-
le obmutuit. Tūc dixit rex ministris
Ligat' māib' & pedib' ei': mittite
eū in tenebras exteriores: ibi erit
flet' & stridor dētū. Multi em̄ sūt
vocati: pauci vero electi.

Postilla.

Simile factū est regnū celorum
&c. Math. xxij. Luce. xiiij. Hanc historiam dixit
dominus anno eius. xxxij. xi. kalen. aprilis. feria
iij. luna. xij. indictione. vi. Ante initium illi' euā-
gelij scribit sanctus Matheus in p̄cedēti cap.
q̄ christus dixit p̄ncipibus sacerdotum & senio-

ribus iudeorum. Quid vobis videtur. homo quidam habebat duos filios. et accedens ad primum dixit. Filii vester de hodie in vineam meam. Ille autem respondens ait. Nolo. Postea primum mortuus abiit. Accedens autem ad alterum dixit similiter. et ille respondens ait. Ego domine et non iui. quod ex duobus fecit voluntatem patris. Dicunt ei. primum. Dicit illi Iesus. Amice dico vobis: quia publicani et meretrices precedunt vos in regno dei. Venit enim ad vos Johannes in via iusticie et non credidistis ei. et publicani et meretrices crediderunt ei. vos autem videtes nec penitentiam habuistis postea ut crederetis ei etc. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. Simile factum est regnum celorum. etc. i. statim ecclesie militantis. [homi regi qui fecit nuptias filio suo] Tunc enim deus pater fecit nuptias filio suo quando naturam humanam copulauit diuine in vno supposito. Que quidem nuptie celebrate sunt in vtero virginali. de quo christus exiit tanquam sponsus procedens de thalamo suo [et misit seruos suos] etc. i. prophetas precedentes [vocare inuitatos] .i. iudeos [ad nuptias] .i. ad fidem incarnationis christi per missam in patriarchis figuratiue in lege predictam in prophetis pronuntiatam [et nolebant venire] etc. credendo scripturis: quia nolebant vobis prophetarum credere et obedire [Iterum misit alios suos] id est apostolos: quos misit in omnem ciuitatem et locum quo ipse venturus erat. ut habetur Luc. x. [dicentes. Dicite inuitati. ecce pradium meum parauimus] etc. vicia sacramenta ecclesie: et doctrinam fidei et sacre scripture ex quibus reficitur anima. et potissime in sacramento eucharistie: in quo datur nobis caro christi in cibum et sanguis eius in potum [thauri mei] .i. patres veteri testamenti [et altitilia] .i. patres noui testamenti pinguedine charitatis saginati [occisa sunt et omnia parata] scilicet quicquid requiritur ad salutem hominum. locum. cibum. et vestes [venite ad nuptias] credendo. diligendo. operando. [Illi autem neglexerunt] quia non timuerunt dominum. Qui enim timet deum nihil negligit. Unde bene queritur utrum negligentia sit peccatum mortale. Respondeo secundum thomam. quod negligentia si provenit ex quadam remissione voluntatis ut non percipiat ea que debentur: si omittat que sunt de necessitate salutis: siue sit actus siue sit circumstantia erit peccatum mortale. Vel si voluntas sit intantum remissa ut totaliter a dei charitate deficiat. talis enim negligentia est peccatum mortale. et hoc precipue quando sequitur ex contemptu. Ommissio vero circa ea que non sunt de necessitate salutis ob defectum feruoris: non est mortale sed veniale peccatum [et abierunt alii in villam suam] .i. ad laborem et occupationem corporalem circa terrenarum rerum acquisitionem [alii ad negociationem suam] Per negociationem intelligitur nimia oc-

cupatio metalis circa temporalia impediens diuinam [Reliqui vero tenuerunt seruos eius] contumelia affectos occiderunt] scilicet post ascensionem christi iudei flagellauerunt apostolos omnes simul et postmodum stephanum lapidauerunt. Act. vii. et Jacobum fratrem Johannis occiderunt. Act. xii. [Rex autem cum audisset iratus est: et missis exercitibus suis] etc. scilicet exercitus romanorum sub principibus Tyto et vespasiano: qui ex diuina ordinatione venerunt contra hierusalem quadragentesimo secundo anno post christi passionem [perdidit homicidas illos] quia in ultionem sanguis christi et suorum discipulorum ab exercitu romanorum sunt trucidati et captiuati de iudeis usque ad decies centum milia. ut dicit Iosephus in libro de iudaico bello [et ciuitatem illorum succedit] quia tunc hierusalem successa est et templum in ea [Tunc ait rex seruis suis] et sequentibus eorum per diuinam reuelationem [Nuptie quidem parate sunt] sacramentum incarnationis paratum est. ut natiuitatis predicatio: passio christi: et introitus regni aptus est per passionem christi qui ante clausus fuit [sed qui inuitati fuerant] scilicet iudei non fuerunt digni] etc. propter suam incredulitatem. [Ite ergo ad exitus viarum] .i. ad gentes que non erant in via mandatorum dei: et sine lege viuentes. et legem ignorantes. Ad illas enim gentes iuerunt apostoli iudeis nolentibus fidem christianam recipere. sicut habetur Act. xii. dicentibus Paulo et Barnaba ad iudeos. Vobis oportebat primo loqui verbum dei. sed quia non repellit illud: et indignos vos iudicari eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. sic enim precepit nobis deus [et quoscumque inuenieris vocate ad nuptias] quia nullus volens fidem catholicam recipere repellendus est [Et egressi serui eius] scilicet de iudea [in vias] id est in terras gentium [congregauerunt omnes quoscumque inueniunt: bonos et malos] etc. quia in ecclesia militate admixti sunt boni cum malis [et implete sunt nuptie discubentium] etc. quia fides catholica diffusa est per orbem vniuersum [Intrauit autem rex ut videret discubentes] Iyra. Intrauit autem christus dupliciter. Primo specialiter in morte cuiuslibet hominis. Secundo generaliter intrabit in iudicio futuro: discernendo merita et demerita cuiuslibet hominis [et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali] .i. habentem fidem sine charitate. Nam vestis nuptialis est charitas que diuidit inter filios regni et perditionis. ut dicit Augustinus [et ait illi. Amice] Iyra Vocat autem peccator amicem propter naturam quam deus creauit: que bona est: et que ad imaginem dei facta est [quomodo huc intraisti] .i. sacramenta ecclesie suscipiendo: fidem ecclesie confitendo [non habens vestem nuptialem] scilicet in charitate et bona opera. Unde

Miero. Vestis nuptialis sunt decē p̄cepta q̄ in-
 cluduntur i charitate dei ⁊ p̄ximi [At ille obmū-
 tuit.] Zy. quia in extremo iudicio p̄pa arguente
 p̄scia hō p̄ctōz cōuincit ⁊ mut⁹ efficit [Tunc di-
 xit rex milistris] Zy. i. angel⁹ executorib⁹ diuine iu-
 sticie [ligat⁹ manib⁹ ⁊ pedib⁹] Zy. qz post mortē
 nō pōt p̄ctōz bonū opari nec ad salutem reuerti
 [mittite eū in tenebras extiores] P̄ctōz i hac vi-
 ta est i tenebr⁹ interiorib⁹. qz adhuc ē i spe venie.
 In inferno aut̄ erit i tenebris exteriorib⁹. q̄a erit
 extra ambitū diuine misericōdie: ⁊ sine oī spe eterne
 gl̄ie. **Uñ Beda.** In inferno nulla ē redēptio: nec
 dolorū mitigatio [ibi erit flet⁹] **Boz.** ex vehemen-
 tia ardoris [⁊ stridor dētū] ex vehemētia frigor⁹
 vt p̄z Job. xiiij. Trāsibūt ab aq̄s mūm i calores
 mūm [Multi em̄ sunt vocati] Zy. ad fidē catho-
 licā [pauci vero electi] ad gl̄iam. Circa p̄sens
 euāgelii vbi d̄r. Sile ē regnū celoz. **Hugo** d̄ pra-
 to dicit. i. ecclia p̄sens. qz sicut de⁹ habitat in cel⁹
 p̄ gl̄iam. ita habitat in p̄senti ecclia in sacro eu-
 charistie. vt p̄z **Mat.** xvij. Ecce ego vobiscum
 sum oib⁹ dieb⁹ vsqz ad p̄summatōem seculi. Itē
 sicut in celo sunt q̄dā corpa magis ⁊ min⁹ clara.
 ⁊ vnū illuminat aliud. ⁊ q̄dam sunt illūinantes:
 ⁊ q̄dam illuminati. ⁊ q̄dam mag⁹ lucēt. ⁊ q̄dam min⁹
 vt p̄z **Daniel.** xij. Qui aut̄ docti fuerit: fulgebūt
 q̄si splendor firmamenti. ecce min⁹ lucentes. Et q̄
 ad iusticiā erudiūt multos quasi stelle in p̄petu-
 as eternitates. ecce magis lucētes. Seq̄t. homi-
 regi. xps em̄ est verus rex ⁊ potēs rex in oībus
 ⁊ oīes reges excedit. qz regnat in celo. in mun-
 do. ⁊ in inferno. ad **Philip.** ij. Donauit illi nomē
 qd̄ est sup oīe nomē. vt in noīe ihesu oīe genu-
 flectat celestū terrestriū ⁊ infernoz. In celo em̄
 regnat p̄ totalem ⁊ vniuersalē beatoz subiectio-
 nem. qz ei oīes sancti ⁊ angeli ad nutū obediūt
 ⁊ ei in oībus subiūctiuntur. quod etiā quotidie peti-
 mus nobis fieri dicētes. Fiat voluntas tua sicut i
 celo ⁊ in terra. vt patz **Mat.** vi. Regnat em̄ in
 celo p̄ sue glorie ostensionē ⁊ brām visionem. q̄a
 ibi eius maiestas ⁊ gloria demonstrat̄. Unde in
 ps. Ostende nob̄ dñe faciē tuā ⁊ salui erim⁹. vñ
 fulgē. Dei faciē si oēs iclusi i carcere inferni vide-
 rent: nullā penā: nullū dolorē: nullā tristitiā qz se-
 tirent. Itē rex noster iesus xps regnat in mundo
 per patiā ⁊ miā. Nā in magna patiā ⁊ miā re-
 gnat sup p̄ctōres. Patient̄ em̄ expectat eos vt cō-
 uertant̄: ⁊ misericorditer recipit eos si p̄uertant̄
 vt p̄z **Lia.** xxx. Propterea expectat dñs vt misere-
 atur nostri. Unde etiā **Yere.** iij. Tu aut̄ fornicata
 es cū amatorib⁹ multis: tamē reuertere ad me et

ego suscipiā te. Sed multi miseri p̄ctōres p̄niam
 ⁊ miā eius contēnūt ⁊ eo ipso mag⁹ peccāt. **Uñ**
Eccl. viij. Quia non cito p̄fert̄ q̄ malos snia si-
 lij hoim absqz vllō timore p̄petrāt mala. Itē sup
 iustos regnat in magnificis gratiis spūalit̄ habi-
 tans in eis: ⁊ ipos dirigēs ⁊ p̄regēs ⁊ gubernās
 Sp̄i em̄ sunt tēplum dei spūalē ⁊ spūsanctus ha-
 bitat in eis: vt d̄r. i. **Corint.** iij. Tēplū dei factū
 est qd̄ estis vos. Sp̄i etiā sunt regnū dei q̄ pro ho-
 noze dei ⁊ p̄pa salute q̄tidie certāt ⁊ diabolū: mū-
 dum ⁊ p̄pam carnē. Et de iis hostib⁹ triūphāt.
Uñ **Mat.** xi. Regnū celoz vim patit̄. ⁊ violētū
 id est cū violentia p̄liantes rapiūt illud. Itē i in-
 ferno regnat p̄ iusticie executōem. qz effectū iusti-
 cie. s. punitōem ⁊ vindictā in dānatos ibi exercet
 vt p̄z **Deut.** xiiij. Reddaz vltionē hostib⁹. **Uñ** ex
 hoc seq̄tur q̄ in inferno cognoscēt impij xpm eē
 regēs oipotētes q̄ hic noluerūt eū cognoscere re-
 gem misericōdem. Seq̄tur hic. Ligatis manibus et
 pedibus. Ubi notādum: q̄ p̄ctōz strictius ligat⁹
 q̄ animalia ligantur. Nā ligatur memoria ne re-
 colet beneficia dei. ligatur voluntas ne desideret
 verba bona. ligatur cor ne penas inferni ⁊ mortē
 cogitet: ⁊ mala que incurrit in statu peccati ma-
 nens. Et simile est de oībus potētis anime in-
 terius ⁊ exterius. que oīes fortiter alligant̄. Et
 sicut peccator fuit ligatus in culpa: sic digne erit
 ligatus in pena ⁊ c.

Dñica. xxiij. post octauas pent̄. euāgelii s̄m
 Johannem. iij.

In illo tempe. Erat qui
 dam regulus cuius filius in
 firmabatur capharnaui
 Hic cum audisset quia Ie-
 sus adueniret a iudea in galileam
 abiit ad eum: et rogabat eum ut des-
 cenderet et sanaret filium eius. Inci-
 piebat enim mori. Dixit ergo iesus
 ad eum. Nisi signa et prodigia vide-
 ritis: non creditis. Dixit ad eum re-
 gulus. Domine descende priusquam mori-
 riatur filius meus. Dixit ei iesus.
 Vade filius tuus vivit. Credidit
 homo sermoni quem dixit ei iesus
 et ibat. Jam autem eo descendente ser-
 ui occurrerunt ei: et nunciauerunt di-
 centes: quia filius eius viueret. In-
 terrogabat autem horas ab eis in qua
 melius habuerat. et dixerunt ei. Quia he-
 ri hora septima reliquit eum febris. Co-
 gnouit ergo pater: quia illa hora
 erat in qua dixit ei iesus: filius tuus
 vivit. Et credidit ipse: et domus eius
 tota.

Postilla.

Erat quidam regulus. Johis
 iij. Matb. viij. Luce. viij. Miraculum hoc fecit
 xps anno ei. xxxi. vi. kalen. nouembri. feria. ij. luna
 xij. indictone. v. Ante initium illius euangelij scri-
 bit sanctus Job. in eodem capitulo quod xps sedes lo-
 quatur mulieri. postmodum exierunt samaritani de
 ciuitate et rogauerunt eum ut ibi maneret. et mansit
 ibi per duos dies: et multi ex samaritanorum ciuitate
 crediderunt in eum dicentes. quia hic est vere saluator mun-
 di. et post duos dies exiit inde et abiit in galileam.
 Ipse enim iesus testimonium prohibuit. quia propheta in
 sua patria honorem non habet. Cum ergo venisset in galile-
 am acceperunt eum galilei cum oiauidissent quod fecerat
 hierosolymis in die festo. Venit ergo iesus iterum in
 chana galilee ubi fecit ex aqua vinum. [Erat quidam re-
 gulus] y. non accipit hic regulus pro puo rege ut
 videtur nomen sonare. quia romani volentes frangere

iudeorum superbiam abstulerunt ab eis regiam digni-
 tatem: regnum iudee in quatuor tetrarchias diuidentes
 precauere volentes eorum rebellionem. unde pro illo tempe
 nullus rex erat in iudea. Dicit ergo iste regulus quia erat offi-
 cialis impatoris deputatus ad custodiam galilee. pro-
 pter quod manebat in capharnaui: quod erat metropol-
 illius terre. et distat tribus diebus a ierusalem. Notandum quod
 sicut dicit theodorus. iste regulus interfuit miraculo facto
 in nuptiis quando xps aquam in vinum mutauit: quia tunc
 credidit: sed tamen christi diuinitatem non perfecte agnouit. et
 ad hoc innuendum euangelista illud miraculum reme-
 morat. d. Venit iterum iesus in chana galilee ubi vi-
 num ex aqua fecit. [Et erat quidam regulus cuius filius in-
 firmabatur capharnaui.] y. et lz esset gentilis visus
 et auditis miraculis christi. sperauit ab eo sanitatem
 impetrare filio suo. id sequitur [Hic cum audisset.] pro
 famam quam precurrebat aduentum eius in omnem regio-
 nem galilee [quia iesus veniret a iudea in galileam:
 abiit ad eum et rogabat eum] instanter et humiliter
 flexis genibus: copiosis manibus: profusis lachry-
 mis [ut descenderet] quia capharnaui erat in valle-
 sita respectu chana galilee in qua erat christus [et sana-
 ret filium eius. incipiebat enim mori]. i. signa vicine
 mortis in eo apparebant euidenter [Dixit ergo ie-
 sus ad eum. Nisi signa et prodigia videritis non credi-
 tis] non enim reprehendit eum de petitione salutis filij
 sui: sed de defectu fidei. quia non credidit plene: sed se-
 miplene. Credidit enim in christo esse virtutem. scilicet ad
 sanandum filium: sed non credidit in eo esse diuini-
 tatem per quam est ubique: et ubique potest sanare. unde
 fides fuit quando petijt salutem: sed defectus fidei
 quando requirebat presentiam christi corpalem. Ex quo
 patet quod non credidit christum esse verum deum. quia si
 credidisset quod deus ubique presens esset per presentiam
 maiestatis sue: non dixisset descende: sed dixisset cum
 Lenturione. Dic verbo et sanabitur puer meus.
 [Dixit ad eum regulus. domine descende priusquam
 moriatur filius meus] Theodorus. Manifestat igitur
 regulus hic incredulitatem suam. rogat enim ut descen-
 dat priusquam filius eius moriatur. quasi christus possit sana-
 re infirmum: sed non suscitare defunctum. y. veritas
 mea quia ex deuotione repetit penitentiam suam dicens
 domine descende. ideo exaudit a christo. unde sequitur.
 [Dixit ei iesus. vade] letus in domum tuam.
 [filius tuus vivit] id est perfecte sanitati restitutus est
 de ianuis mortis. quia incipiebat mori. unde christi
 solsto. Christus ad domum reguli ire noluit: sed ab-
 sens sanauit filium eius: ut per hoc magis declara-
 ret diuinitatem suam: et sic regulus illuminaret ad
 veram fidem [Credidit homo sermoni quem dixit
 ei iesus et ibat] y. quia fides requiritur ad

obtinendū dei beneficia [Jam autem eo descen-
dēte fui occurrēt ei ⁊ nunciauerūt: dicētes q̄a fi-
lius eius uiueret] sc̄z congaudēdo ipsi [Interro-
gauit autē horam ab eis in qua melius habue-
rat] hoc fecit ad certificatōnem miraculi respe-
ctu sui: ⁊ etiam ut serui ⁊ astantes agnoscerēt v̄-
tutem xp̄i [⁊ dixerūt ei. quia h̄eri hora septima re-
liquit eum febris] ynde Lnsost. Repente dimis-
sit eum febris totaliter ut appareret nō esse natu-
ralis cōualescētia. Ex hoc etiam famulos ip̄i re-
guli suscitauit ad fidem. quia subito viderūt eū
cōualuisse quod natura facere non poterat [Lo-
gnouit ergo pater quia illa hora erat in qua dis-
xit ei iesus filius tuus uiuit.] referens v̄bum suū
ad verbum christi. ⁊ horam impetrantis ad hor-
ram recepte sanitatis [Et credidit ip̄e ⁊ domus
eius tota] Z̄yra. ad hoc em̄ fac. um est illd̄ mira-
culum: ut iste regulus gentilis cum familia sua
crederet in christum. Thomas. Christ̄ non so-
lum sanauit filiū reguli ab infirmitate: s̄ ip̄m res-
gulum ⁊ totā eius familiā ab infidelitate. quia
credidit ip̄e ⁊ domus eius tota.

Dñica. xxiij. post octauas penthe. euāgelij s̄m
Matheum. xvij.

In illo tempore. Dixit
iesus discipulis suis. Si-
mile est regnū celozū ho-

mini regi: q̄ voluit rōnem ponere
cum seruis suis. Et cū cepiss̄ rō-
nem ponere oblat̄ est ei vn̄ q̄ de-
bebat decē milia talēta. Cū autē
nō haberet unde redderet iussit eū
dñs ei⁹ venūdari ⁊ vxorē ei⁹ ⁊ filios
os. ⁊ oia q̄ habebat ⁊ reddi. Pro-
cidens autē seru⁹ ille rogabat euz
dicēs. Patientiaz habe in me: et
om̄ia reddam tibi. Misert⁹ autē
dñs serui illi⁹ dimisit eū: ⁊ debitū
dimisit ei. Egressus autē fu⁹ ille
inuenit vnū de cōseruis suis q̄ de-
bebat ei centū denarios. ⁊ tenens
suffocabat eum dicēs. Redde qd̄
debes. Et p̄cidens cōseru⁹ ei⁹: ro-
gabat eū dicēs. Patientiā habe i-
me ⁊ om̄ia reddā tibi. Ille autē
noluit sed abiit ⁊ misit eū in carce-
rē donec redderet debitū. Vidē-
tes autē cōserui ei⁹ que fiebāt:
contristati sunt valde. ⁊ venerūt ⁊
narrauerūt dño suo om̄ia q̄ facta
fuerant. Tunc vocauit illū domi-
nus su⁹ et ait illi. Serue nequam:
om̄e debitum dimisi tibi: quoniam
rogasti me. Nonne ergo oportuit
⁊ te misereri cōserui tui: sicut ⁊ ego
tui misertus sum. Et irat⁹ domi-
nus ei⁹ tradidit eum tortoribus:
quousq̄ redderet vniuersū debitū
Sic ⁊ p̄r me⁹ celestis faciet vobis si
non remiseritis vnusquisq̄ fratri
suo de cordibus v̄ris.

Postilla.

Simile ē regnum celozū homi-

ni regi & c. **Matth. xviii.** Historia huius euāgelij facta est anno xpi. xxxij. vi. kalen. Septembri. luna xij. feria. v. indictōne. v. An̄ initium illius euāgelij dixit Petrus ad iesum. Dñe quotiens peccabit in me frater meus & dimittam ei: vsq; septies. Dixit ei iesus. nō dico tibi vsq; septies: sed vsq; septuagies septies. [ideo assumlatū est regnū celoz.] **Zyra.** id est status ecclie militā. [hōi regi] .i. xpo q̄ est verus hō & verus deus. rex regū & dñs dñantiū [q̄ voluit ratōnem ponere cū seruis suis] id ē ratōnem exigere de factis humanis [Et cū cepisset ratōnem ponere: oblatuſ ē ei vnus. qui debebat ei deces milia talenta] **Zyra.** .i. obligatus ad magnam penā ppter multa pctā. [Cum autem nō haberet vnde redderet] **Hor.** id est cū vinibus suis satisfacere non valeret. homo em̄ p se p̄t rueret: s̄ nō p se resurgere [iussit eū dñs venūdari.] q̄tum ad aiām [& vxorem] q̄tum ad corpus. [et filios] q̄tum ad opa [& omnia que habebat] q̄tū ad temporalia [& reddi] nam ista omnia venūdant id est p peccatum mortale offeruntur. [Procidēs autem seruus ille: rogabat eū dicens. Patientiam habe in me] dando locum & tps penitēne [& oia reddam tibi] p opera pnie satisfaciendo iux̄ posse [Misertus autē dñs serui illi.] qz misericors & miserator dñs [dimisit eum.] **Hor.** scz liberum a captiuitate culpe [& debitū dimisit ei.] vñ **Erifosto.** Unde miām dei. penerat dilātōnem & accepit oim peccatoz remissionem [Egressus autem seruus ille] scz a facie dñi sui p recidiuū peccati [inuenit vnū de cōseruis suis] **Zy.** id est de homib; q̄ sunt serui dei cum ip̄o [q̄ debebat ei centum denarios] id est modicū eum offendebat. qz offensa in hoīem modica est respectu offēse cōmisse in deū [& tenens suffocabat eū] **Zy.** id est strāgulabat [dicens. Redde qd̄ debes] **Zy.** ostēdit austeritas in repetendo vindictam a primo [& p̄cidens cōseruus ei] **Hor.** ideo debuit misereri. q̄a p̄cidit & qz seruus eiusdē dei fuit [rogauit eū dicens. Patientiam habe in me & oia reddā tibi] **ly.** q. d. paratus sum scdm̄ possibilitatem meā satisfacere tibi. [Ille autē noluit s̄ abiit & misit eū in carcerez donec redderet debitum] **Zy.** in quo notatur crudelitas in modo repetendi vindictam [Vidētes autēz cōserui ei] **Glo.** m̄tli. id est angeli q̄ referunt ad deū gesta hoīm. vt p̄z **Apo.** xxij. **Lōseru** em̄ sū tuus & fratru tuoz [q̄ fiebant] omnia em̄ opera q̄ agimus & supplicia que patimur vident [contristati sunt valde.] **Glo.** ppter afflictōnem xpiani **Notandum** qz angeli cōtristantur ad culpam: et letantur ad penitētiā. vt patet **Zuc.** xv. **Gaudiū**

est angelis dei sup̄ vno peccatore penitentiā agēte & c. **Et venerūt & narrauerūt dño omnia que facta fuerant** [scz querimoniā de persecutorib; pponendam] **Tunc vocauit eum dñs suus** **Zyra** ista vocatio fit in morte vbi de omib; reddem; ratōnem [Serue nequā. omne debitum dimisi tibi] **Zy.** id est magnam offensam in me cōmissā. [quoniā rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conserui tui] parua remittendo [sicut et ego tui misertus sum. & iratus dominus eius tradidit eum tortoribus] **Zy.** id est demonibus qui in hoc executores sunt diuine iusticie [donec redderet vniuersum debitum] **Hor.** .i. imppetuus. q̄a ibi non est locus redemptōnis vel satisfactōnis sed p̄demnatōnis [Sic & pater meus celestis faciet vobis si n̄ dimiseritis vnusquisq; fratri suo] vñ **hiero.** s̄formidolosa snia si pua fratri nō dimittim;: magna nob; a deo nō dimittuntur. vñ **grego.** **Lōstat** ex iam dictis qz si hoc qd̄ in nos delinq̄t ex corde nō dimittim;: illud a nobis p penitētiā dimissum fuisse non gaudeam; [ex cordibus vestris] qz non sufficit ore dimittere solū s̄ & corde **Unde Hay.** sup̄ **Matth.** Nihil p̄dest ore dimittere qui seruat iracundiā in mente. **Un̄ circa p̄ns euāgelij vbi dicit.** **Misertus** autem dñs serui illius dimisit eum & debitū dimisit ei. querit vtrum deus sit magis misericors q̄ iustus. vel e conuerso **Et r̄ndetur** qz deus sicut est misericors sic & iustus et e conuerso: tamē misericōdie effectus plus in nobis relucet q̄ iusticie. **Et ideo** q̄a deus p̄cit in se peccantib; & miā eius a p̄genie in p̄genies. & quia effectus miē magis relucet q̄ iusticie: iō deus dicit nobis magis misericors q̄ iustus & c. **Nec mirū** si deus modo sit misericors. **Habet em̄ triplex forū.** **Vnū** est in p̄senti vita totius misericōdie. qz modo miā audit causas: & iusticia facit ferias. vnde **Isa.** xvi. **Preparabit** i miā solū eius. ideo oēs causas iusticia mittit ad thronū gr̄e. vnde ad **Hebreos.** iij. **Adeam;** cum fiducia ad thronū gr̄e eius vt miām cōsequamur. **Aliud forū** erit in iudicio extremo qd̄ erit pure iusticie: vbi iusticia audit causas & miā facit ferias. & iō miā oēs cas dem̄ ceps remittit ad solū iusticie. vñ **Isa.** ix. **Sup̄ solū dauid & sup̄ regnū ei;** sedebit vt p̄firmet illud & corroboret in iudicio & iusticia animodo & vsq; in sempiternū. **Tertiū forū** erit in purgatorio qd̄ est forū mixtū. qz ibi erit iusticia q̄ penā infliget: & miā q̄ gliam dabit. vñ **p̄s.** lxxvij. **Veritas p̄cedet** faciē tuā. **Et ibi existēs** dicere p̄t illud **p̄s.** c. **Diam & iudiciuz** cātabo tibi dñe. **Et duo hec audiui.** qz p̄tās dei est & tibi dñe miā. q̄a

in reddes vnicuique iuxta opa sua etc. Sequitur. do
 nec redderet vniuersum debitum. Ubi notandum
 quod dupli dicuntur peccata redire. Primum quod non re-
 deat quantum ad maculam vel reatum: quantum ad ingra-
 titudinem. Qui enim post acceptam remissionem ad
 peccatum vadit: grauius delinquit. quia ingratus tanto benefi-
 cio existit. et ita ingratitude peccatum reciduiatis
 aggruat quod pena peccatorum preteritorum videtur secum re-
 ducere. Unde dicitur in decretis. Iteratio culpe indu-
 cit aggrauationem pene. ij. q. viij. hii qui. Secundo
 dicuntur redire quantum ad penam substantialem. Sicut enim
 in celo est vnus denarius. id est vna virtus substantialis: licet
 vnus magis altero principet. Unde de hoc dicit apostolus.
 Sicut stella differt a stella in claritate etc. vnus etiam
 magister scilicet libro. iij. dist. xlii. dicit. Electus ab
 electo differt in claritate mentis et corporis. vnus etiam
 Job. xiiij. In domo patris mei mansiones mul-
 te sunt. Sicut in inferno est vna pena substantialis
 pro modum damni: scilicet carentia visionis diuine. alia
 pro modum sensus. scilicet vermis et ignis. et vtraque pe-
 na debetur pro quolibet peccato mortali: scilicet secundum plus
 vel minus. Dicuntur ergo peccata redire. quia re-
 ciduiatis eadem pena debetur genere quod prius: licet sit
 maior: sicut dicit beatus Iacobus. ij. capitulo. Qui in
 vno offendit: factus est omnium reus.

Dñica. xxij. post octauas penthecoste. euangel. secundum
 Mattheum. xxij.

In illo tempore. Absentes pharisei consilium inierunt:
 ut caperent iesum in finem
 et mittunt ei discipulos suos
 cum herodianis: dicentes. Magi-
 ster scimus quia verax es: et viam
 dei in veritate doces: et non est tibi
 cura de aliquo. Non enim respicis per-
 sonas hominum. Dic ergo nobis: quod
 tibi videtur: licet cesus dari cesari an-
 non. Cognita autem iesus nequitia
 eorum: dixit. Quid me temptatis hypo-
 crite. Ostendite mihi numisma ces-
 sus. At illi obtulerunt ei denarium.
 Et ait illi Iesus. Cuius est imago
 hec et superscriptio. Dicit ei. cesaris
 Tunc ait illi. Reddite ergo que sunt
 cesaris cesari: et que sunt dei deo.

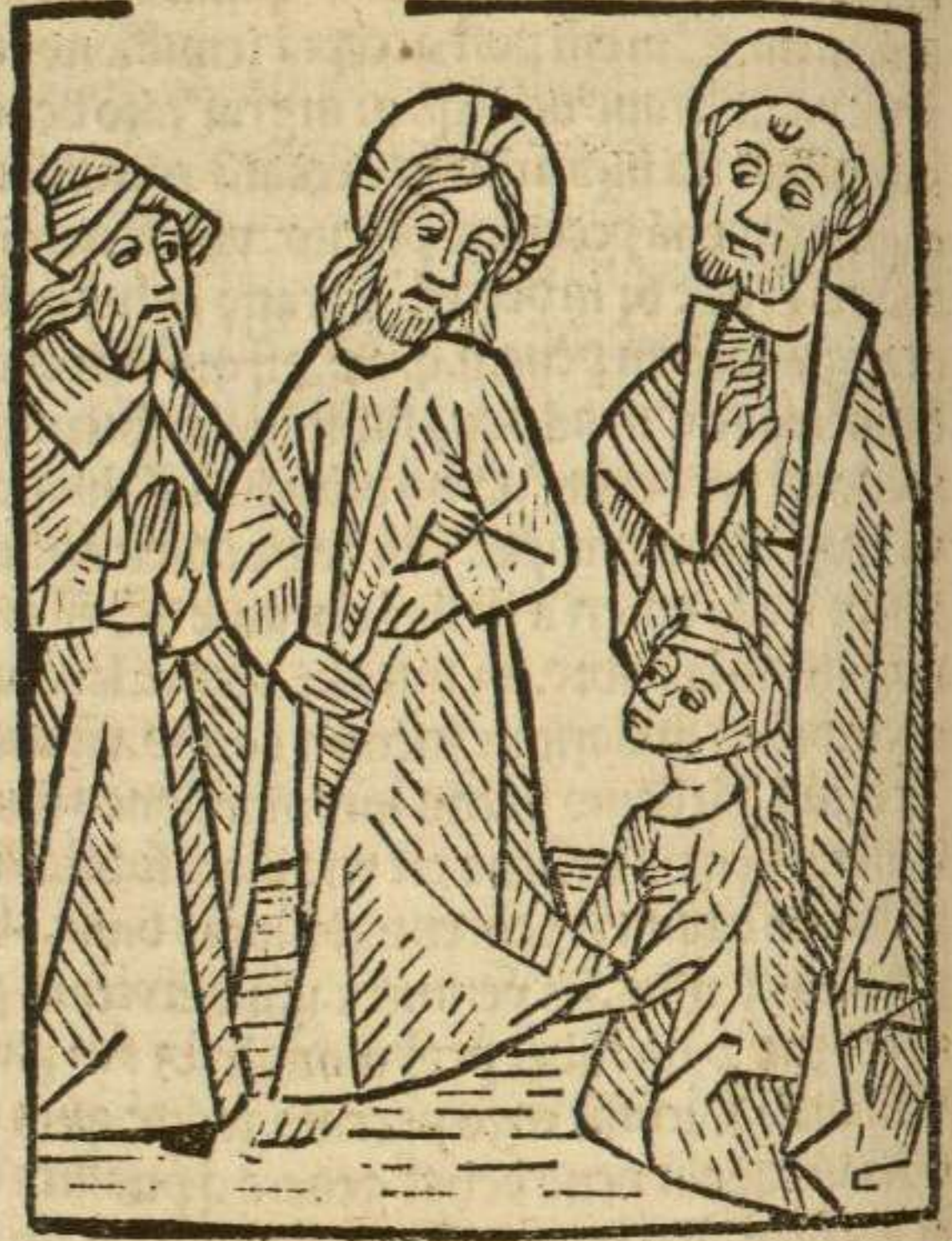
Postilla.

Absentes pharisei inierunt con-
 silium. Math. xxij. mar. xij. Luc. xx. Hanc historiam
 dixit dominus anno ei. xx. iij. xij. kal. april. feria. iij. lu-
 na. Indictione. vi. An inuenit illi euang. scribit scriptus
 math. in primo capitulo. quod ipse loquebatur principibus iude-
 orum et phariseis parabola ista dicens. Homo prefamiliar
 plantauit vineam et locauit eam agricolis. Cum autem tempus
 fructuum appropinquaret. misit seruos suos ad agric-
 colas ut acciperent fructum eius. et agricolae apprehensi
 fuerunt et alium ceciderunt: alium occiderunt: alium vero lapida-
 uerunt. Nouissime misit ad eos filium suum dicens. vere
 sum forsitam filium meum. Agricole vero apprehensus eum
 eiecerunt eum extra vineam et occiderunt. Et cum audis-
 sent principes sacerdotum parabola istam: coguerunt
 quia de ipsis diceret. Et quoniam eum tenere timuerunt
 turbas. quia sicut prophetam eum habebant. et relicto
 eo [Absentes pharisei] vnus Chrysostomus. Ab ipso ipso.
 [consilium inierunt ut caperent iesum in finem] 27.
 quia non poterant eum capere in malo opere. et quia facilius ca-
 pit homo in verbis quam in factis [et mittunt ei discipulos
 suos] 27. quasi homines sibi incognitos secundum estimationem
 eorum: ut coram ipsis audacter loqueretur laxaret li-
 guam ad aliquid dicendum vnus possit capi in verbis [cum

herodianis] Zy. Isti herodiani erant milites herodis qui interfecit iohannem baptista et venerat ad die festum in hierusalem. quia ista questio fuit facta festiva. in. ante passionem christi. Et de herode legitur: quod ipse erat tunc in iherusalem in die passionis christi. qui venerat in iherusalem propter solennitatem paschalem. Sic ergo milites herodis missi sunt cum discipulis pharisaeorum: ut discipuli pharisaeorum possent eum capere in sermone. et milites herodis statim caperent eum ut puniretur in corpore. Sic ergo patet qualiter maliciose agebant contra eum sibi adulatione: ut facilius inducerent eum ad dicendum aliquid contra potestatem cesaris [dicentes. Magister scimus quia verax es et via dei in veritate doces] Zy. scilicet in sana doctrina. [et non est tibi cura de aliquo. non enim respicis personas hominum]. q. d. non dimittis timore cuiuscumque hominis etiam imperatoris dicere veritatem. [Dic ergo nobis. quid tibi videtur. licet cesarem dare cesari an non.] Beda in omelia. Presentis euangelii discussio erat in populo iudeorum. Alii dicebant illicitum esse iudeis quod sibi recognosceret habere aliquem dominum in terra: sed solum deum qui est in celis. idcirco non esse licitum dare cesari cesari qui datur decias victimas et oblationes deo celi. e contrario autem alii asseriebant quod erat dare licitum tributum romanis. quia pro defensione patrie et terre militabant et ab hostibus et a latronibus defendebant: et pacem inter homines conservabant. Hanc autem questionem maliciose proponebant christo. Cogitauerunt enim intra se. aut respondet pro nobis: aut pro cesare: aut omnino tacebit. Si respondebit pro nobis quod non debemus solvere tributum: tunc incurrit indignationem cesaris. et statim milites herodis capient eum ut puniant. Si respondebit pro cesare quod debemus solvere tributum: tunc incurrit indignationem populi. Si omnino tacebit tunc dicemus: quia veritatem timet dicere propter timorem hominum humanum [Cognita autem Iesus nequitia eorum: dixit. Quid me temptatis hypocrite] Zyra. quasi. d. non queritis veritatem addiscere: sed vobis me capere [ostendite mihi numisma cesaris]. i. nummum qui datur pro cesari annuo imperatori [At illi obtulerunt ei denarium] Zyra quia iste nummus qui debebatur pro annuo cesari: a quolibet capitaneo domus valebat decem nummos vsuales. et ideo vocabatur denarius et erat argenteus [Et ait illi Iesus. Cuius est imago hec et subscriptio] Zyra. quia imago cesaris erat impressa in illo. et nomen eius in circuitu [Dicunt ei. cesaris] An hiero. Tiberij sub quo passus est dominus [Tunc ait illi. Reddite qui sunt cesari cesari] Gor. sic tributum et pecunias pro quibus confitemini vos vere subiectos esse illi [et qui sunt dei deo]. i. decias: primitias: oblationes atque victimas. Sic fecit ipse christus qui reddidit tributa cesari pro se et pro petro.

et deo reddidit que dei patris sunt: faciens voluntatem eius semper.

Dñica. xxiii. post octavas penthe. euage. fm Matheum. ix.

In illo tempore. Loquente Ihesu ad turbas: ecce princeps vnus accessit et adorabat eum dicens. Domine filia mea modo defuncta est sed veni impone manum tuam super eam et viuet. et surgens Ihesus sequebatur eum: et discipuli eius. Et ecce mulier que fluxum sanguinis patiebatur duodecim annis: accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat autem intra se. Si tetigero tantum vestimentum eius: salua ero. At Iesus conuersus videns eam dixit. Confide filia: fides tua salua te fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora. Et cum venisset Iesus in domus principis et vidisset tibicines et turbam tumultuantem: dicebat. Recedi

re: non ē em̄ mortua puella: s; dor-
mit. Et deridebant eū. 7 cū eiecta
ess; turba: intrauit 7 tenuit manū
ei; 7 dixit. Puella surge. Et surre-
xit puella. Et exiuit fama hec in ni-
uersam terram. **Postilla.**

Loquente Ihesu ad turbas.

Matth. ix. Mar. v. Luce. viij. Historia huius euā-
gelii facta ē anno xp̄i. xxxi. iij. id. nouēbris. feria. iij. lu-
na. vij. indictōne. iij. An̄ in̄itiū illi; euāgelii scribit
sc̄tus Mat. in eodē caplo q; discipuli iobis ba-
puste accesserūt ad iesum dicētes. qre nos 7 pha-
risei ieiunam; frequēter: discipuli autē tui nō iei-
unāt. At̄ ihs̄. Nūq; pnt̄ filij sp̄si q; diu
cū ihs̄ est sp̄sus lugere. Veniēt autē dies cuz ab
eis auferet̄ sp̄sus 7 tūc ieiunabūt. Tūc seq̄t̄ euā-
gelii hodi. [Loq̄nte iesu ad turbas ecce p̄nceps
vni; accessit] Zy. q̄lis autē fuerit p̄nceps iste non
exp̄nit̄ hic: s; habet̄ Mar. v. Luce. viij. vbi dicit̄ q;
erat p̄nceps synagoge noie Tair;. Iudei enim
tm̄ habebāt vni; templū vbi poterāt offerre 7 im-
molare. s. in ierl̄m. s. in alijs ciuitatib; 7 vni; habe-
bāt loca determinata in q̄b; cōueniebat popul;
ad orandū 7 ad audiendū vbum dei 7 ad tractā-
dū de h̄ijs q; p̄tinebant ad cōem vtilitatez popu-
li. Et ille q; p̄erat cū auctoritate p̄gregatio fie-
bat dicebat̄ p̄nceps synagoge. Et tal̄ erat iste q;
accessit ad iesum [7 adorabat eū] humiliter. qui
cecidit ad pedes ei;. s. faciendo sibi reuerētiā des-
bitam [dices. dñc filia mea modo defuncta est: s;
veni impone manū tuā sup eā 7 viuet] Mar. v.
d; q; dixit eam esse in extremis. Luce. viij. dicitur
q; moriebat̄. Et hoc est verū qn̄ p̄r ab ea recessit
s; anteq; venit ad iesum mortua ē. p̄pt̄ qd̄ nunci;
venerūt de domo q; dixerūt. noli vexare ingrim q;
defuncta est filia tua: credentes q; xp̄s nō posset
suscitare eam a mortuis: s; poss; eā sanare [7 sur-
gens iesus seq̄bat̄ eū 7 discipuli ei;]. Zy. p̄gens
ad domū ei; p̄pter fidei sue meritū. [Et ecce mu-
lier q; sanguis fluxū patiebat̄ duodecim annis]
Luce. viij. d; q; in medicos erogauerat oēm sub-
stantiā suam nec ab villo potuit curari [accessit re-
tro] xp̄s em̄ erat in turba magna q; eu cōprime-
bat. vt habet̄ Mar. v. Et ideo de facili nō potuit
habere accessum ad eū. [7 tetigit fimbriam ves-
timēti ei;] Hor. indignā se reputabat tāgere pe-
des dñi vel etiam plenitudinē vestimenti. habet̄
bat em̄ xp̄s fimbrias iuxta p̄suetudines iudeoz

fm̄ p̄ceptum legis. vt p; Nume. xv [Dicebat em̄
intra se] scilic; firmiter credēdo [Si tengerō tm̄
vestimētum eius: salua ero.] scilic; ab hac infir-
mitate. Magna fides mulier; q; credidit tantaz
v̄tutē esse in vestimētis xp̄i q; a tactu sanaretur:
q; p̄ medicos sanari nō poterat p̄ q̄b; tātū expēs-
dit q; depaupata fuit: vt d; Luce. viij. [Et ihs̄
puersus 7 vidēs eā dixit. Confide filia fides tua te
saluā fecit.] Hor. non dixit ego sanauit te: s; fides
tua te saluā fecit. vt vitandam oñsionē doceat et
meritū fidei extollat [Et salua facta est mulier ex
illa hora] Et ambro. videt̄ velle q; hec mulier erat
Martha vgo soroz bte marie magdalene 7 sc̄ti
lazari. Notādum q; in via eūdo ad filiaz p̄ncipis
archisynagogi sanauit istā mulierē p̄ tactū vestis
sue: vt sic p̄nceps ille in fide solidaret̄ [Et cū ve-
nisset iesus in domū p̄ncipis 7 vidisset tubicines]
sc; carne lugubre canētes. Antiq; em̄ tales ad
exeq̄as vocabant̄ vt suo carmine alios puocarēt
ad luctū [7 turbā tumultuātem]. i. lachrimantes
7 eiulantes [dicebat. Recedite. nolite flere] vt ha-
betur Luce. viij. per hoc q; dicit. nolite flere. docet
nos q; moruos nros nō debem; excessiue desle-
re p̄sertim cū fuerint boni hoies. q; s; moruantur
mūdo: viuūt tm̄ deo. Ipos em̄ nō amittim; sed p̄-
mittim; vt dicit aug;. i. veti testamēto. T̄nste fuit
mori 7 terribile. q; tūc oēs in infernū descēderūt
Vn̄ Job. xvij. Infernū dom; mea ē 7 in tenebris
strau lectulū meū 7 c. vñ Irido. li. xx. de sumo bo-
no. Illi plorādi sunt in morte q; miserōs infernū
recipit ex hac vita nō q; celestis aula letificās is-
cludit 7 c. [Nō est em̄ mortua puella sed dormit]
Zy. hoc dixerat q; poterat eā ita facili; suscitare
a morte sicut hō pōt aliu hoiem a somno excita-
re. [Et deridebat̄ eū.] ecce deridet̄ dñs ihs̄ xp̄us:
nec irascit̄ nec arguit eos [et cū eiecta eēt turba]
lamētātū: tumultuātū 7 deridētū. q; ex q; erāt is-
credulit; derisores xp̄i n̄ erāt digni videre mirac; [7
iuit] s. ad locū vbi puella iacebat cū p̄re 7 m̄re
ei; petroz iacoboz 7 iobeyt h̄r mar. v. ad h̄vt testes
eēt mirac; [7 te. ma. e. 7 d.] clamā; vt h̄r mar. v
tabita cū qd̄ it̄p̄tat̄ puella tibi dico surge. s. d̄ lec-
to mor; 7 p̄festi surrexit puella 7 ābulabat 7 iussit
illi dare māducare 7 h̄ i signū v̄e resurrectōnis. 7
stupueit̄ p̄ntes ei;. q; p̄cepit ne alicui dicerēt
qd̄ factū erat vt h̄r luc. viij. s. ad isinuādū hūilita-
tē [7 exiit fama h̄] sc; tāte potētē [in vni;sa ter-
ram] Nota circa p̄ns euāgelii vbi dicit̄. Confide
de filia fides tua 7 c. Notandū: q; fides xp̄iana ē
firma 7 vera. hoc p; p̄mo ex miraculoz factio-
ne. In nulla enim alia fide seu secta fiunt mi-
h̄ m̄

no 6.

racula nisi in nostra fide que ab initio mundi fuit
miraculis confirmata: videlicet tpe pphetarum q
eam pphetabant et cōscribebāt. Itē in nouo testa
mēto tpe xpi et tpe aplozum q eam pdicabant et
in cordibus hoim plātabāt. Sicut et sancti q post
aplos pdicauerunt fidem: sicut patet in legēdis
sanctorum. Itē etiā saracem cōfitemur q machomet
nullū miraculū fecit. Secūdo pz ex tyrānoꝝ pfe
cutōne. Omne em regnū videtur esse psumptū qm
q ab inimicis ppter eozū potētiam. Exemplum
de regno assyriorū et grecozum et romanoꝝ: et sic
de alijs. Fideles autem ppter fidez xpi quā tene
bant et defendebāt: maximas et gnales psecutio
nes in toto tpe ab impatoribus: a regibꝝ: a pnci
pibꝝ: a iudicibꝝ et potētibꝝ mundi passi sunt: vt dic
bitis augꝝ. et non potuerūt ipam fidē xpianā ex
tirpare: s̄ q̄tidie crescebat et augmētabatur. Itē
notādum hic q qm homi infundit fides tūc etiā
infundunt om̄s alie virtutes. et ideo oportet vt homo
agat scdm fidem et alias virtutes quas recipit. al̄s
in eo fides et virtutes essent frustra. et meliꝝ esset fi
dem nō habere q̄ eā malis opibꝝ impugnare et
negare. Vñ apl̄s. Cōfitemur se nosse deū: facti aut
negāt. Vbi diligēt est notādum: q mali xpiani
peiores sunt saracenis q̄m ad quattuor. Primo
qz saraceni xpm negāt vbo: s̄ isti facto. Per em̄
est factū q̄ vbum. Tales em̄ sunt filij mil. tibus
pilati: q genua flectebāt corā iesu dicentes. Aue
rex iudeoꝝ. et pcutiebant eū palmis. Tales etiā
sunt significati per illā ficū habentē soluz folia:
cui xps maledixit q̄ statim aruit. Secūdo qz sarace
ni ex iḡratia xpm negant. non em̄ credūt ipm eē
verum deū et dñm suum. si em̄ scirent: multi eozū
saluaretur p eozū bona opa que faciūt. Hustia
ni autē sciūt et firmiter credūt iesum xpm eē dñm
suum: et tamen ei negāt debitū obsequium: qd̄ ma
ius malū videtur esse. Exemplū si duo hoies nega
rent debitū obsequium regi: ita q vnꝝ diceret. dñe
nescio q̄ debeam vob obsequium hoc exhibere. si
em̄ scirem libēter exhibere. Altiꝝ vō diceret: scio
q̄ hoc obsequium vob debeo: s̄ nolovob exhibere.
manifestū est q̄ magis offenderet reges. Tertio
qz saraceni legē suā obseruāt. tales em̄ nullꝝ le
gis esse vident. qz nec saraceni nec xpiani sunt: et
ideo tales sine lege peribūt. Quarto qz tales v
dent eē apostate a fide q̄m ad rē fidei. videtur etiā
piuri eozū q̄ i baptisinate pmissert. s̄ renūciare dia
boloz pōpis eiꝝ. et iō malo xpianō fides erit ei ad
cumulū dānatōis eiꝝ. qz qm peccat xpianꝝ forni
cādo et alia q̄ phibēt in lege et euāgelio trāsgredi
endo q̄ paganꝝ. etiā plꝝ puniet et p fundi dānat.

Vñ de hoc d: in decret. ffidel malꝝ peioꝝ ē ifides
li et qm peccat et peā qm sibi debet. i. q. i. noui
Dñica. xxv. post octauas penthecostes.

In illo tempe. Cū suble
uasset oculos iesus et vi
disset quia multitudo ma
xima venit ad eum et c.

De hoc euāgelio req̄re in medio qdragesime scz
dñica Letare. Nā bis legit hoc euāgelium in anno

In festo dedicatōnis templi euāgelium in fin
Lucam. xix.

In illo tempe. Ingressꝝ
iesus pambulabat hieru
cho. Et ecce vir nomine za
cheꝝ: hic erat pnceps pu
blicanoꝝ: et ipse diues. Et q̄rebat
videre iesum q̄s esset: et nō poterat
p̄ turba: qz statura pusillꝝ erat. et p̄
currēs ascēdit i arbore sicomoz vt
videret illū: qz ide erat trāsiturus
Et cū venisset ad locū: suspiciēs ie
sus vidit illū: et dixit ad eū. zachee
festinās descēde: qz hodie i domo
tua oportet me manere. Et festi
nās descēdit et excepit illū gaudēs
Et cū viderēt om̄s: murmurabāt
dicentes: q̄ ad hominē peccatoꝝ
diuertisset. Stans autem zacheꝝ:
dixit ad dominū. Ecce dimidium
bonorum meoꝝ domine do pau
peribꝝ: et si quid aliquē defrauda
ui reddo quadruplū. Ait Ihesus
ad eum. Quia hodie salꝝ huic do
mū facta ē: eo q̄ ipse sit filiꝝ abra
he. Venit em̄ filiꝝ hominis quere
re et saluum facere quod perierat

Postilla,

Ingressus iesus perambulabat

et. Luc. xij. Historia huius euangelij facta est anno xpi. xxxij. xvi. kal. aprilis. luna. vij. indictioe. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Lucas in precedenti capitulo. quod quidam adolescens interrogauit iesum dicens. Magister quid faciendo vitam eternam possidebo. Dixit autem ei iesus. Si vis ad vitam ingredi: serua mandata. Qui ait. Nec omnia custodiui a iuuetute mea. quod adhuc mihi deest. Ait illi iesus. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me. His illi auditis contristatus est. quia diues erat valde. Videns illuz iesus tristitiam factum: dixit quod difficile que pecunias habent in regnum dei intrabunt. Et difficile dicit et non impossibile. quia difficile est diuitias possidere et non teneri nimis amore earum. Facilius est camelum per foramen acus transire quam diuitem intrare in regnum dei. Iy. hoc non intelligitur de quolibet diuite: sed de diuite constituente finem in diuitijs et totam confidentiam suam. ergo Mar. x. dicit quod difficile confidentes in pecunijs intrabunt in regnum. Iy. Possessio diuitiarum reddit hominem difficile ad perfectionem acquirendam: non tamen facit impossibile. quia abraham fuit diues valde et tamen fuit perfectus ut habet Gen. xvij. et ideo dicit Eccl. xxxi. Beat' vir diues qui inuert' e sine macula. Et seqt'. Et quis e hic et laudabim' eum. q. d. vix et cum difficultate inuenitur. Et audiit his discipuli mirabantur valde discretos. Quis ergo poterit saluus fieri. Ait illi. quecumque impossibilia sunt apud homines: possibilia sunt apud deum. Quia sicut dicit Bern. de' pot' a cupiditate terrenorum. auertere ad cupiditate eternorum. ut patet Sap. xij. Pot'es es domine ex omnibus saluare. Unde que illud quod superest pauperibus tribuit: et eos sibi amicos constituunt: regnum celorum intrare possunt. ut patet Lu. xvi. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceritis: recipiant vos in eterna tabernacula. Similiter que diuitijs suis opera misericordie exercet. scilicet cibando esurientes. potando sitientes. hospitando peregrinum. vestiendo nudum. et sic de alijs. Unde Mat. xxv. Esurui et dedistis mihi manducare etc. Venite benedicti patris mei possidete vobis regnum paratum a constitutioe mundi. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. [Ingressus iesus perambulabat iericho] que ciuitas distat ad unam diem a hierusalem et ecce vir nomine zacheus [Hor. noia] expresse tamquam dignum nomine. quia in libro vite erat scriptum nomen eius [et hic erat princeps publicanorum] Iy. non tamen publicanorum princeps publicanorum. In quo apparet maior misericordia dei in eius uocatione. ut ubi abundauit delictum: superabundaret et gratia [et ipse diues] Iy. quia auarus fuit in acquirendo [et querebat] .i. desiderabat. [videre Iesum quis esset] in persona. et hoc ex deuotione [et non poterat per turba] Iy. Et quo patet deuotio populi ad christum [quia statura pusillus erat] sed in persona corporis [et precurrens] .i. per alios currens [ascendit in arborem siccomorum] Hor. ut quod natura minus haberet: ascensu arboris suppleret. Siccomorus est arbor moro similis in folijs. sed altitudine prestantis et interpretatur ficus fatua et significat crucem christi. que gentibus stulticia est. iudeis vero scandalum. christianis autem dulcedo et honor [ut videret illum] quia inde erat transiturus [sed ex illa parte qua erat siccomorus. Queritur quid mouit eum ad hoc] ut sic desiderabat videre iesum. Respondet enim Aug. quod ipse audit'. Audiuit enim famam uindicte cuius uiolentem de iesu quod solo uerbo infirmos curaret ergo desiderabat ipsum videre [et cum uenisset] scilicet iesus [ad locum: uidit illum] non tamen visu corporis. sed etiam respectu pietatis et misericordie [et dixit ad illum] tanquam iam dignum diuino eloquio [zachee festinas descende] uocat eum ex nomine ad ostensionem sue infinite sapientie qua et nos omnes nouit et nominat. Unde in ps. cxlvi. Qui numerat multitudinem stellarum: et omnibus eis nomina uocat [quia hodie in domo tua optet me manere] Iy. in domo materiali propter refectioem christi et discipulorum suorum. Et in domo spirituali conscientie per gratie infusionem [At ille] sed zacheus [festinas] Hor. non procrastinas. non se excusans [descendit] non tantum descensu locali sed et mentali per humilitatem. [et excepit illum] sed christum [gaudens] sed de tanti hospitis aduentu [Et cum viderent omnes] id est pharisei et alij malignantes. sed quod intrauit domum publicanum [murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem diuertisset] Iy. et hoc irrationabiliter fecerunt. quod nullus rationabiliter potest murmurare si medicus uisitet egrotum ad ipsum sanandum. Insuper false iudicauerunt de zacheo qui iam peccator non erat sed uere penitens [Stans autem zacheus dixit ad dominum] quasi si paratus ei obedire [ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus] non dicit dabo in futuro. sed do in presenti quia unus denarius in uita prelo ualeat quam mille pro morte [et si quid aliquem defraudauit reddo quadruplum] ergo in quantumcumque modico. In hoc autem quod ponit sub dubitatione dicens [Si quid aliquem

defraudam] ostendit se nō multum defraudasse.
 [reddo] nō dicit reddam: quia tenetur homo statim restituere res iniustas iuxta omne posse suum
 Unde aug⁹. Non dimittitur peccatum nisi ablatum restituatur [quadruplum] vtinaz vsurarij & raptores & c. redderent simplū [Aut autem iesus quia hodie huic domui salus a deo facta ē] gor. id est toti familie. & specialit^r conscientie zachei q̄ facta est dom⁹ dei per gratiā inhabitationis [eo q̄ & ipse sit filius abrahe] Unde Beda. zacheus filius abrahe dicitur nō quia de stirpe eius genitus. sed quia est fidei eius imitatus. & sicut ille terram domūq; paternā deseruit. ita iste zache⁹ diuiniam partē bonorum suorum paupibus distribuit. Ex his videtur q̄ nō fuit iudeus s̄ paganus quia omnes iudei de stirpe abrahe descēderunt. Et idem videtur dicere Amb. [venit em̄ filius hominis] Gor. de celo in mūdum p̄ humanitātē assumptiōem [querere] per doctrinam suam [et solū facere] per gratiam [q̄d perierat] per culpam.

Euangeliorum dominicalium postilla per circulum anni finit feliciter.

Incipit postilla super euangelia de sanctis. In festo sancti andree apostoli. Euangelium s̄m Matheum. iij.

In illo tempore. Ambulans iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres: symonē qui vocatur petrus: & andream fratrem ei⁹: mittētes rete in mare. Erant em̄ piscatores: et ait illis. Venite post me faciā vos fieri piscatores hominū. At illi continuo relicti rethib⁹: secuti sunt eū
 Et procedēs inde vidit alios duos fratres. iacobū zebedei & iohānem fratrem ei⁹ in nauī cū zebedeo patre eorum reficiētes rethia sua: & vocauit eos. Illi autē statim relicti rethibus & patre secuti sunt eum.

Postilla.

Ambulans iesus iuxta mare &c.

Matth. iij. Mar. i. Luc. v. Historia hui⁹ euangelij facta est anno xp̄i. xxxi. vi. yd⁹ Junij. dñica lūa iij. indictiōe. iij. Ante initium illi⁹ euangelij scribit sanct⁹ Matth. in eodē cap. q̄ post q̄ xps̄ ieiunauit. xl. diebus. & xl. noctib⁹ in deserto. tūc postmo dū venit & habitauit in capharnaū & in finibus zabulon & neptaliz: & cepit p̄dicare & dicere. Penitentiam agite: appropinquabit em̄ regnū celoz
 [Ambulans iesus iuxta mare galilee] Zy. mare illud est quidam lacus habens centū stadia longitudinis & xl. latitudinis. p̄ quez transit iordanis fluui⁹ vt dicit Hieron. Dicit autē mare s̄m modū hebraicū loquēdi in quo magna congregatio aquarū vocat^r mare s̄m illud Ben. i. Congregationes aquarū appellauit maria. Vocat em̄ stag⁹ nū genezareth. vt patz Luce. v. Dicit etiaz mare galilee q̄a est in regione illa. Et etiā d̄r aliquādo mare tyberiadis a ciuitate tyberia sita sup̄ ipsuz mare [vidit duos fratres] Gor. nō tantū corpāl^r sed etiā spūāl^r. Unde Lrf. ad corda pl⁹ q̄ ad facies respiciēs [symonē q̄ vocat^r petrus & andream fratrem ei⁹ mittētes rete in mare] Gor. ad piscādū & acq̄rēdū victū [Erant em̄ piscatores] Unde Lrf. piscatores illiterati mittuntur ad predicādū ne fides credētū nō in v̄tute dei: s̄ in eloquentia siue in doctrina hominū putaret [At illi continuo relicti rethib⁹ secuti sunt eū] Unde Lrf. In b̄ docuerūt. nos apli q̄ nemo pōt terrena possidere & p̄fecte ad celestia p̄perare. Aer inter celū & terram p̄stitit⁹ ostēdit q̄ int̄ celestia & terrena nulla potest esse coniunctio. celestia qz spūalia & leuia sursum ducūt. terrena quia ponderosa & ḡnora deorsum deponūt. Zy. Sciēdum q̄ isti apostoli legūtur ter vocati a xp̄o. Prima vocatio fuit immediate post baptismū ch̄usti. vt habet Johānis. i. quādo duo discipuli iohānis baptiste audierūt ipm̄ dicēte de xp̄o. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit pctā mūdi. & ibidē d̄r q̄ andreas frater symonis petri erat vn⁹ ex duob⁹ q̄ secuti fuerāt iesum. & ibi d̄r quō andrea adduxit fratrem suū symonē ad iesuz. Secūda vocatio fuit i captura pisci quā describit Lu. v. c. d. q̄ xps̄ p̄p̄t turbas irrūetes ascēdit in nauī petri ad p̄dicādū populo. Et finita p̄dicatiōe iussit relaxare rete i capturam piscium. Et visa multitudine piscium captoz. sciēs petrus q̄ nō poterat esse v̄tute humana p̄cidit ad genus iesu dicēs. Exi a me dñe qz hō peccator sum. Sed ille due vocatiōes nō fuerūt p̄p̄rie ad aplatū. sed ad quādā familiaritatē. tertia vocatio fuit ista de qua fit mētio in euāgelio hodierno q̄n relicti rethib⁹ & nauī secuti sunt ies

sum. ampli' ad p'dicta negocia nō reuersuri. s̄ in
tēdētes doctrine xp̄i. g. dixit eis [faciā vos fieri pi
scatores hoim. & pcedēs inde &c.] **Hor.** i. a loco
illo ad aliū [vidit alios duos fratres iacobum ze
bedei & iobem fratrē ei' in nauī cū zebedeo p̄re
eoz reficiētes r̄betia sua] **Unde** **Lnf.** i. reparā
tes qd̄ maxie est paup̄tar̄ indiu. vetera reparā
bāt. q̄a noua vnde emerēt nō habebant [& voca
uit eos] **Hor.** duos vocat & destinat. vt p̄z **Zuc.** x.
Primo p̄pter duos pp̄los p̄uertēdos sc̄z iudeos
rū & gētiliū. Secūdo p̄pter duplicē salutē. sc̄z coz
poris & aie. Terno p̄pter testimoniū veritatez. vt
patet **Deut.** xix. **In** ore duoz stat om̄e testimoniū
[Illi aut̄ statim relictis r̄betib' & patre secuti sūt
eum] **Sed** q̄rit̄ hic quō istī aplī relictī om̄ib' se
cuti sunt eū. **Dicēdū** s̄m **Zy.** q̄ in xp̄o erat virtus
diuinitat̄. & iō sicut poterat exten' vocare p̄ vocē
ita potuit interi' attrahere p̄ volūtate sua p̄ inspi
ratiōem. **Itē** notādū q̄ xp̄s simplices piscatores
poti' p̄stituit ap̄los & p̄dicatores euāgelij q̄ lit
teratos vt fides euāgelij magis attribueret sapi
entie diuine q̄ hūane.

In die sancti Nicolai.

In illo tempe. **Dixit** ies
sus discipul' suis. **Sit** lū
bivestri p̄cicti. & lucerne
ardētes ī maib' v̄ris. & vos si. &c.

Hoc euāgelijū quere infra in cōmuni sc̄tōrum.

In festo sancti Thome apostoli.

In illo tempe. **Thomas**
vn' ex duodecim q̄ d̄r di
dim' n̄ erat cū eis q̄n̄ &c.

Hoc euāgelijū cum sua postilla q̄re ante in do
minica octaua pasce.

In die sancti Stephani prothomartyris.
Euāgelijū s̄m **Matb.** xxiij.

In illo tpe. **Dixit** iesus
turbis iudeoz & p̄ncipi
b' sacerdotū. **Ecce** ego
mitto ad vos p̄phas & sapientes
& scribas: & ex illis occidet̄ & cruci
figet̄ & ex eis flagellabit̄ in syna
gogis vestris: & persequimini d̄ ci
uitate in ciuitatem: vt veniat sup

vos om̄is sanguis iustus qui effu
sus est sup terras a sanguine abel
iusti vsq̄ ad sanguinē zacharie fi
lij barachie quem occidistis inter
templum & altare. **Amen** dico vo
bis. **venient** hec om̄ia super gene
rationē istam. **Hierusalem** hieru
salem que occidis prophetas & la
pidas eos qui ad te missi sunt. quo
tiens volui cōgregare filios tuos
quēadmodum congregat gallina
pullos suos sub alas & noluisti. ec
ce relinquetur vobis dom' vestra
deserta. **Dico** em̄ vobis nō me vi
debit̄ animodo donec dicat̄. **Be
nedictus** qui venit in nomine do
mini.

Postilla.

Dicebat iesus turbis iudeozū.

Matb. xxiij. **Zuc.** xi. **Historia** hui' euāgelij facta
est āno ch̄usti. xxxij. xi. kalēn. aprilis. feria. iij. lun
na. xij. indictione. vi. **Ante** initium illius euāgelij
scribit sanct' **Matb.** in eodē caplo q̄ xp̄s male
dixit scrib' & phariseis dicēs. **ve** vob' scribe & pha
risei & hypocrite qui clauditis regnum celozum
ante homies. vos em̄ nō intratis nec introeūtes
sinitis intrare. **Ve** vobis scribe & pharisei & hy
pocrite qui decimatis mentā & anetū & ciminuz
& reliquistis que grauiora sunt legis. iudiciū
miscōdiam & fidem. **Hec** oportuit facere & illa nō
omittere. **Duces** ceci excolentes culicem came
lum autē glutientes. **Ve** vobis scribe & pharisei
& hypocrite qui similes estis sepulchris dealba
tis que a foris apparent hominibus speciosa: in
terius vero sunt plena ossib' mortuoz & oi spur
cicia. **Sic** & vos a foris q̄dem apparet̄ hominib'
iustitius aut̄ estis pleni hypocrisi & iniquitate
Tūc postmodū seq̄tur euāgelijū hodiernū. [dice
bat aut̄ iesus turbis iudeoz & p̄ncipibus sacer
dotum. **Ecce** ego mitto ad vos] **Horra.** instruen
dos & reuocandos ad me. [prophetas & sapien
tes & scribas] **Zy.** quia in discipulis ch̄usti mul
ti habuerunt spiritum propheticum. sicut iobes
euāg. lista, vt patet in **Apoē.** Aliq̄ etiā fuerit scrib'

be. sicut quattuor euangeliste q̄ scripserūt v̄ba ⁊ fa-
 cta christi. ⁊ enā apli q̄ scripserūt epl̄as ad instru-
 ctiōem populi christiani. ffuerūt enāz sapientes
 q̄a de diuinis ⁊ celestib⁹ a deo illūmati [⁊ ex eis
 occidētis] q̄a iacob⁹ frater iohānis ab eis ē occi-
 sus. vt patet Act. x. Et sanct⁹ stephan⁹ lapidat⁹
 vt p̄ Act. viij. ⁊ multi alij [⁊ crucifigē] vt petru⁹
 ⁊ andrea⁹ fratre eius. ⁊ philippū aplm ⁊ multos
 alios [⁊ ex eis flagellabit in synagogis vestris] B
 patet in actib⁹ aploz vbi d̄r q̄ omēs apli simul
 fuerūt flagellati a iudeis ⁊ p̄hibiti ne predica-
 rent in nomine iesu. Act. iij. Et petr⁹ m̄dit. d. optz
 deo plus obedire q̄ hoib⁹ [⁊ p̄sequimini de ciuita-
 te in ciuitatē] In signū hui⁹ x̄ps discipulis suis
 dixit. Job. xv. Si me p̄secuti sunt ⁊ vos p̄sequēt
 nō est seru⁹ maior d̄no suo. Item x̄ps dixit disci-
 pulis suis. Math. x. Cum vos p̄secuti fuerint in
 vna ciuitate fugite in aliā [vt veniat sup vos] id
 est ḡnatiōem istā [om̄is sanguis iust⁹] .i. debita
 vltio p̄ effusione sanguis iustoz [q̄ effusus est su-
 per terrā a sanguie abel iusti] que frater su⁹ cayn
 occidit: iō q̄a de⁹ resperit ad abel ⁊ ad m̄nera ei⁹
 s̄ ad cayn ⁊ m̄nera ei⁹ nō resperit [vsq̄ ad san-
 guinē zacharie filij barachie que occidistis] p̄
 p̄terea qz arguebat ex iussu ⁊ inspiratiōe dei regē
 israhel cū pp̄lo suo. vt habetur. ij. Paralip. xxij
 Sp̄s d̄ni induit zachariā filiū ioiade sacerdot.
 ⁊ stetit in aspectu pp̄li dicēs. Quare transgredi-
 mini preceptū d̄ni. ⁊ congregati aduersus eū mi-
 serūt lapides iuxta p̄ceptū legi ⁊ ip̄m occiderūt.
 [inter tēplum ⁊ altare] scz holocaustoz qd̄ erat
 extra tēplū. .i. in atrio tēpli. Notandū s̄m Zy.
 q̄ abel fuit simplex homo pastor ouū ⁊ illiterat⁹.
 zacharias fuit l̄ratus ⁊ legisperitus. p̄ hos
 em̄ duos intelligūtur omēs iusti ab eis occisi. ⁊
 est sensus vt veniat sup vos om̄is sanguis iust⁹
 q̄ effusus est a sanguie abel iusti vsq̄ ad sangui-
 nē zacharie filij barachie. .i. sanguie iusti minimi
 vsq̄ ad sanguinē maximū iusti [Amē] Zy. .i. fides
 liter [dico vobis veniet hec om̄ia sup ḡnatiōem
 istā] id est sup populū iudaicū. q̄a p̄ criminibus
 istis punit⁹ est multipl̄r diuersis t̄pib⁹ [Ierusa-
 lem hierusalē] hic ponit cōtines p̄ cōtento: quia
 frequēter d̄r ciuitas hoc facere qd̄ populus in ea
 habitās facit [que occidit p̄phetas] Zy. .i. con-
 sueuisti occidere [⁊ lapidas eos qui ad te missi
 sunt] id est ad instructiōem tuā. sicut p̄z in anti-
 q̄s p̄phetis [Quonēs voluit congregare] Zyra.
 sub cultu vni⁹ dei p̄ fidē ⁊ charitatē [filios tu-
 os] id est iudeos [que admodū congregat galli-
 na pullos suos sub ala] Ponit hic exemplum de

gallina: ad ostendēdū affectū suū ad populū suū
 Inter alias aues gallina videtur magis affici
 ad conseruatiōem ⁊ nutritiōem pulloz. Vñ am-
 brosius. Hec avis tā magnū affectum habet ad
 pullos vt eozuz infirmitate affecta infirmitur. ⁊
 eos alis suis protegēs contra miluū pugnet. [⁊
 noluit] Zy. quia p̄phetas ad eos missos con-
 tempserunt. ⁊ postea sanctum Iohannē bap-
 tistam ⁊ vltimo dominū nostrum Iesum christū
 cum discipulis suis contempserunt. Propter qd̄
 subditur hic pena [Ecce relinquetur vobis dom-
 us vestra] Hora. id est tēplum ⁊ ciuitas [de-
 serta scz propter destructionem ciuitatis ⁊ tē-
 pli que facta est per Tyrum ⁊ Vespasianum in
 vindictam mortis christi ⁊ suozum p̄phetarū
 ⁊ etiam apostolorū. [dico enim vobis non me
 videbitis ammodo] Zyra. id est tempore passio-
 nis christi que de proximo imminēbat futura qñ
 christus dixit illa verba [donec dicatis. benedic-
 tus qui venit in nomine domini] Zyra. hoc erit
 quando christus veniet ad iudiciū. Tunc enī
 iudei qui in fine mundi credituri sunt in christū
 quando cognoscent se ab am̄ichristo esse decep-
 tos: tunc ip̄s laudabunt ⁊ p̄fitebūtur christū.

In die sancti Iohānis euangeliste euāgeli-
 um s̄m Iohannem. xxxi.

In illo tēpore. Dixit Je-
 sus petro. Sequere me.
 Conuersus Petrus: vi-
 dit illum discipulum quem dilige-
 bat iesus sequentem: qui ⁊ recubu-
 it in cena super pectus ei⁹ ⁊ dixit:
 domine quis est qui tradet te. hūc
 ergo cum vidisset petrus: dixit Je-
 su Domine hic autē quid. Dixit
 ei iesus. Sic eum volo manere do-
 nec veniam. Quid ad te: tu me se-
 quere. Exiuit ergo sermo iste int̄
 fratres quia discipul⁹ ille nō mor-
 rit. Et nō dixit iesus non moritur
 sed sic eum volo manere donec ve-
 niam. Quid ad te. Hic est discipu-
 lus ille qui testimonium perhibet

de his et scripsit hec. et scim⁹ quia verum est testimonium eius. **Postilla.**
Dixit iesus petro. Sequere me.
et Job. xxi. Historia hui⁹ euangelij facta est anno xpi. xxxiii. nonas april. feria. iij. luna. xxvi. indictione. vi. Ante initium illi⁹ euangelij scribit sanctus Job. in eodem capitulo. quod xps post resurrectionem suam dixit Petro. Amene amene dico tibi: cum esses uir minor cingebas te et ambulabas quod volebas. cum autem senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo tu non vis. hoc autem dixit significans quia morte clarificatur esset deus. et hoc cum dixisset: dixit ei [Sequere me] theo. scilicet ad passionem voluntarie quod dicitur. Non timeas mori pro me. quia ego prius pro te mortuus sum [Conuersus petrus] vidit illum discipulum quem diligebat iesus sequente[m] Ly. quia ceperat ire post xpm sicut et petrus [quod] et recubuit in cena superpectus eius et dixit. i. suadete petro siluester interrogauit [Dne quis est qui te tradet. Nunc cum vidisset petrus] dixit. Dne hic autem quod diligebat autem petrus iobem speciali dilectione. Et cum intellexisset ex verbis christi quando dixit ei. Sequere me. scilicet in eodem genere mortis quod esset pro christo crucifigendus: sollicitat et querit de fine iobis. hic autem quod scilicet sustinebit. nunquid occidet. nunquid crucifigetur sic et ego Ly. quod dicitur. bonum esset ut iste adingeret mihi socius [Dixit ei iesus. Sic enim volo manere] theo. i. ad se nunquam venire [donec veniam] Ly. ad vocandum eum ad gloriam celestem de statu huius mundi. Habet enim in lege sancti Jobis quod xps apparuit ei circa finem vite sue: vocans eum ad gloriam [Quid ad te] Ly. quod ad petrum non pertinebat scire quod deus ordinabat de iohanne in futurum. sicut dictum est ap[osto]lis. Act. i. Non est vestrum nosse tempora vel momenta que pater posuit in sua potestate: sed tantum pertinebat ad ipsum verbo xpi prompte et humiliter obedire. ideo subdit [tu me sequere] quod si diceret sicut Augustinus. Nolo enim sequi me per crucem et passionem sicut tu me sequeris: sed manere in carne donec veniam recepturus eum in eternam beatitudinem [Exijt ergo primo iste inter fratres] Lyra. id est ap[osto]los qui erant uniti in charitate fraterna [quod discipulus ille non moritur] theo. putauerunt quod dominus dixerat eum sic debere manere. i. semper viuere et non esse moriturum donec veniet xps ad iudicium Unde quod non esset sic intelligendum ipse iobes consequenter declarat cum dicit [Et non dixit iesus quia non moritur] Ly. quia sicut veritate mortuus est pro separationem anime a corpore: quia quilibet homo debitor est mortis ex primo parentum transgressione: sicut quod dicitur

ad Heb. ix. Statutum est omnibus hominibus semel mori [sed sic enim volo manere] Lyra. hoc est non pro martyrium me sequi: tamen quia in eo fuit promptitudo ad tollerandum martyrium quando fuit pietas in feruentis olei dolium. ideo illud pro martyrio ab ecclesia colitur. quia sicut quod dicit beatus Augustinus. non est impar meritum patientie in iohanne qui passus non est martyrio. et in petro qui passionem sustinuit [donec veniam] Ly. assumens aiaz eius a corpore: absque tamen angustia et dolore. quia iohannes dolorem mortis non sensit ex speciali privilegio in signum integritatis virginalis. [hic est discipulus ille] Lyra. scilicet iohannes [qui testimonium prohibet de his] scilicet qui vidit et audiuit [Et scripsit hec] Lyra. Modus enim antiquus fuit quod illi scriberent historia que vidissent. et ideo dicitur historia ab historiam quod est videre. et ideo iohannes que vidit et audiuit. scilicet verba et facta xpi convenientissime potuit scribere [Et scim⁹ quia verum est testimonium eius] theo. cui utique credendum est

In die Innocentii. Euangelium sicut Mattheus. ij.

In illo tempore. Angelus domini apparuit in iomnis ioseph. dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum: et esto ibi usque dum dicas tibi. Futurum est enim ut herodes querat puerum ad perdendum eius Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte: et secessit in egyptum et erat ibi usque ad obitum herodis: ut adimpleret quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ex egypto vocavi filium meum. Tunc herodes videns quoniam illusus esset a magis iratus est valde. Et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius ab imatu et infra: sicut tempus quod exarserat a magis Tunc adimpletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita est ploratus et ululatus

multus. Rachel plorās filios suos: et noluit consolari: quia nō sūt.

Postilla.

Ecce angelus domini apparuit

Matth. ij. Historia huius euangelij facta est anno christi primo vsuali. p̄die nonas. s̄ februarij. sabbato. luna. xij. indictione. iij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Matth. in eodem capitulo. quod tres magi accepto m̄so in somnis ne rediret ad herodes per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Qui cum recessissent [Ecce angelus domini apparuit ioseph in somnis dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum: et esto ibi vsque dum dicaz tibi. futurum enim est ut herodes querat puerum ad perdendum eum] Zy. Deus prouidens persecutiōem herodis per angelum ammonuit ioseph ut puerum in egyptum portaret. Ad cuius intellectum notandum quod herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitione stelle fantastice. et ideo tunc non curauit de pueri inquisitione. sed postea oblato puero in templo in die purificationis: et a symeone iusto predicato et manifestato: et etiam ab anna prophetissa coram toto populo. ut patet Luc. ij. Tunc fama pueri nati crescere voluit herodes ipsum perdere. Sed iterum iesus portatus est per ioseph in egyptum. unde sequitur. [Qui surgens accepit puerum et matrem eius nocte] Zy. propter timorem herodis: ut negocium fieret magi occultum [et recessit in egyptum: et erat ibi vsque ad obitum herodis] scilicet per septem annos [ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam] Osee. xi. [dicente. Ex egypto vocaui filium meum. Tunc herodes videns se illusum a magis] Hoz. quia non redierunt ad ipsum [iratus est valde] timens regnum suum perdere. [Et multos occidit] id est occidere iussit [omnes pueros qui erant in bethleem iude: et omnibus finibus eius] Hoz. 2. ut christus non effugeret. [ab imatu et infra] goz. id est a biennio et minus: scilicet omnes pueros masculini sexus qui habebant duos annos vel minus. Notandum quod occisio pueroꝝ facta est post annum et quatuor dies a natiuitate christi. quia herodes fuit impeditus ab executione huius facti. quia fuit citatus ad curiam romanam ad petendos filioꝝ suorum ipsum accusantium. postquam fuit reuersus et in regno confirmatus: tunc impleuit de nece pueroꝝ quod prius conceperat. [Tunc adimpletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam dicente. Vox in rama] i. in excelsis [audita est: ploratus] Hoz. quantum ad fletum pueroꝝ [et ululatus] quantum ad fletum matrum. Paruuli enim unum patiebantur dolorem. scilicet proprium. sed matres duplicem. scilicet pro

primum et alienum [Rachel ploras filios suos] Hoz. per Rachel intelligitur bethleem: quia Rachel sepulta fuit iuxta bethleem. ut patet Gen. xxxv. et ideo ratione sepulture dicta est mater ipsius bethleem et habitantium in ea [et noluit consolari: quia non sunt] Iyza subintelligitur viuentes.

In festo conuersionis Pauli. Euangelium secundum Mattheum. xix.

In illo tempore. Dixit symon petrus ad iesum. Ecce nos reliquimus omnia:

et secuti sumus te: quid ergo erit nobis. Iesus autem dixit illi. Amen dico vobis. quod vos qui reliquistis omnia: et secuti estis me: in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue: sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores: aut patrem aut matrem: aut uxorem: aut filios: aut agros propter nomen meum: centuplum accipiet et vitam eternam possidebit.

Postilla

Ecce nos reliquimus omnia.

zc. Matth. xix. Historia huius euangelij facta est anno christi. xxxij. v. kal. octobris. dominica. luna. xij. indictione. v. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Mattheus in eodem capitulo. quod christus dixit discipulis suis. amen dico vobis: quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis. si facilius est camelus per foramen acus transire quam diuitem intrare in regnum celorum. Auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes. Quis ergo poterit saluus esse. Aspiciens autem iesus ait illi. Apud homines hoc impossibile est: apud deum autem omniaabilia sunt. Tunc respondens petrus dixit ei [Ecce nos reliquimus omnia] Hoz. Quod autem reliquit omnia quod non omnia: imo valde pauca habuit. Respondet omnia reliquit qui nihil sibi retinuit. omnia reliquit quod voluntate habendi dimisit que est capax omnium volitorum. Nemo enim omnia habere potest. velle autem potest [et secuti sumus te. quid ergo erit nobis] Zy. in premij retributione per tali voluntaria paupertate. Christus respondet. [Amen

dico vobis: q̄ vos q̄ reliquistis om̄ia & secuti estis me: in regeneratiōe] id est in iudicio tempore resurrectionis mortuorū [cum sederit filius hominis]
 Zy. q̄a sicut in forma hominis iudicatus est coram pylato. ita in forma humana iudicabit. sicut dicitur Act. i. Hic iesus qui assumptus est a vob̄ in celum sic venet. sc̄z ad iudicium: q̄a sicut i humanitate ascendit: ita in humanitate descēd̄z ad iudiciū [in sede maiestatis sue] Zy. In p̄mo em̄ aduentu sedit in sede humilitatis. sed in secūdo aduentu sedebit in sede maiestatis p̄ manifestaz potentiam [sedebitis & vos super sedes. xij. iudicantes. xij. tribus israhel]. Aduertenduz hic s̄z lyra. q̄ iudicare accipitur tripliciter. Uno modo p̄ncipaliter: sicut iudex qui profert sniam. & hoc modo solus xp̄us iudicabit. Alio modo pro sedere in loco eminenti iuxta iudicem: sicut assessores iudicis. & hoc modo apostoli & alij perfecti cum christo iudicabūt. Tertio modo accipitur large sc̄z sniam iudicis approbare. & hoc modo om̄es electi iudicabūt: q̄a sententiā iudicis approbabūt. [Et om̄is qui reliquerit domū] Hor. sc̄z pp̄riam [vel fratres vel sorores] q̄tum ad pp̄inuos nobis pares [Aut patrem aut matrem] q̄tuz ad superiores [aut vxorem] q̄tū ad collaterales [aut filios] q̄tum ad inferiores [aut agros] id est substantiam [propter nomē meum] inuocandū: predicandum defendendū. vnde Act. xx. dicit ap̄tus Paulus. Ego non solum alligari sed mori paratus sum in hierusalem p̄pter nomen domini nostri iesu christi &c̄ [centuplū accipiet] lyra. Qui bona temporalia pro christo dimiserit bona gratie recipiet hic: que ita excedunt bona temporalia sicut certenarius numerus excedit vnitatem. [& vitam eternaz possidebit] scilicet i futuro.

In festo purificationis Marie v̄ginis. euāgelium s̄m Lucam. ij.

In illo tempore. Post q̄ impleti sunt dies purificationis Marie s̄m legem moysi tulerunt Iesum i hierusalem vt sisterent eum domino sicut scriptum est in lege domini: Quia om̄e masculinum adaperiens vuluā sanctū dño vocabitur. Et vt darent hostiā s̄m qd̄ dictuz

est in lege dñi: par turturū aut duos pullos colūbarum. Et ecce hō erat in hierusalē cui nomē symeō & hō iste iust' & timorat' expectās consolationez israhel & spūssanctus erat in eo. Et r̄sum accepit a spiritu sc̄to nō visurū se mortē. nisi p̄us videret xp̄m dñi. Et venit i spiritu in tēplū. Et cū inducerēt puerū iesum parētes ei': vt facerent s̄m consuetudinē legis p̄ eo: & ip̄e accepit eū i vlnas suas: & b̄ndixit eū & dixit. Nūc dimitt' seruū tuū dñe s̄m verbū tuū in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuuz. Quod parasti ante faciē omniū populorū. Lumē ad reuelatiōem gētū et gloriā plebis tue israhel.

Postilla.

Post q̄ impleti sunt dies purificationis &c̄. Luc. ij. Historia hui' euangeliij facta est anno christi p̄mo. iij. nonas s̄februarij. feria v. luna. xi. indictione. iij. Ante initium illius euangeliij scribit sanctus Lucas illud euāgelium qd̄ factū est in die circūcisiōis. Post q̄ consummati sūt dies octo vt circūcideretur puer: vocatum est nomen eius iesus. qd̄ vocatū est ab angelo p̄us q̄ in utero conciperetur. Et statim seq̄tur euāgelium hodiernū. [Post q̄ impleti sunt dies purgatiōis Marie s̄m legem Moysi] Notanduz s̄m Hor. q̄ lex purificationis Leuit. xij. cap. lo. q̄ mulier q̄ suscepto semine peperisset masculinum immunda esset septem diebus separata a consortio hominū. & die octaua circūcideret infantulus. & post dictos dies septem maneret mulier triginta trib' diebus sequētib' in purgatiōe sanguinis sui abstinens non a cōsortio hominū. sed ab ingressu templi. & sic die quadagesimo offerebatur infans in templo & munera pro eo. Si aut̄ feminā peperisset mūda esset. xij. diebus. & in octagesimo die purificabatur sine oblatione &c̄. [Tu erāt ibm] q̄dragesimadie a natiuitate [i hierusa-

lem] scz in templū parētes ei? scz Maria mat
eius. et ioseph pater ei? putatiu? [vt susteret euz]
id est offerret vel cōsecrarēt. vt dicit glo. interli.
[dño sicut scriptū est in lege dñi. Quia omne ma
sculinū adaperies vuluā sanctū dño vocabitur]
id est pmo nascēs. cuiusmodi erāt p̄mogeniti [et
vt darēt hostiā. sicut scriptum est in lege dñi] scz
Leuit. xij. caplo [Par turturum aut duos pullos
colūbarū] **S**oz. ista erat oblatio pauperū qui nō
poterāt habere agnū q̄ erat oblatio diuitū. **V**e
rūtame ipa btā vgo p̄ciosiore agnū scz illū q̄ tol
lit pctā mūdi obtulit. Sciendū circa hoc fm ly.
q̄ btā vgo nō tenebat ad ista que dicta sunt de
purgatiōe: q̄a Leuit. xij. scribit. **M**ulier si susce
pto semine pepit masculū imūda erit septē dieb?
et. **E**t ideo lex illa ligat tm̄ mulieres de virili se
mine cōcipiētes qd̄ nō habuit locū in btā virgi
ne **M**aria. verum sicut eius fili? circūcidi voluit
et alia legalia seruare ex sua hūilitate. q̄uis nō
teneret. sic beata vgo que fuit humilima voluit
obseruare [**E**t ecce homo erat in hierusalē] que
est ciuitas sancta [cui nomē symeon] lyra. **E**t q̄
patet eius fama. q̄a inter sacerdotes erat famo
sus et noiatus [iustus] quo ad deū [expectās res
demptiōem israhel] **S**oz. i. in desiderio boni pro
missi [et spūsanct? erat in eo] lyra. q̄tum ad grē
plenitudinē. quia habuit speciales illūnationes
et cōsc̄lationes diuinas [**E**t responsū accepit
a spūsancto] lyra. in orationibus suis deuotis ad
deum [nō visurū se mortē] **S**oz. i. nō se experitur
rū mortē carnis [nisi p̄us videret xp̄m dñi] .i. ve
rū messiam in lege p̄missum [et venit in spū in tē
plū] lyra. i. per reuelatiōem spūsancti vt videret
christum sicut fuit ei p̄missum [**E**t cū inducerēt
puerū iesum parētes eius] lyra. ad faciendū ea
que predicta sunt fm legē [et ip̄e accepit eum in
vlnas suas] lyra. cuz maximo cordis gaudio [et
benedixit deum] gratias agendo de tāto benefi
cio [et dixit. Nūc dimittis seruū tuū dñe fm v̄buz
tuum in pace] lyra. i. de cetero dimittis me d̄ hac
vita transire in cordis quietē [**Q**uia viderit ocu
li mei salutare tuū] **S**oz. id est christū saluatore.
Ly. **R**etanter em̄ descēdere voluit ad lymbū pa
trum ex quo sciebat saluatores esse natum [**Q**d
parasti ante faciē oim̄ populorū] lyra. i. corā om̄i
bus populis q̄bus misterū incarnatiōis et redē
ptiōis p̄dicatū est p̄ ap̄los. fm qd̄ d̄: in ps. xvij.
In oim̄ terrā exiit son? eorū et c. [**L**umē ad reue
latiōem gentiū] lyra. qui p̄us errore tenebantur
[et gloriā plebis tue israhel] **M**agna est em̄ glo
ria iudeis ad christū fidē cōuersis. quia xp̄us v̄m

carne natus est de ip̄is.

In festo cathedre sancti Petri.

In illo tpe. Venit iesus
in ptes cesaree philippi

et c. Hoc euāgelium cū postilla sua q̄
re infra in festo ap̄loz petri et pauli.

In festo sancti Matthei apostoli. Euangeli
um fm Matheum. ix.

In illo tempore. Respo
dens iesus dixit. Confite
bor tibi pater dñe celi

et terre: quia abscondisti hec a sa
pientib? et prudentib?: et reuelasti
ea paruulis. Ita pater quoniā sic
fuit placitum ante te. Omnia mi
hi tradita sunt a patre meo et nō
nouit filium nisi pater. neq̄ p̄m
quis nouit nisi filius: et cui voluit
fili? reuelare. Venite ad me om
nes qui laboratis et onerati estis.
et ego reficiā vos. tollite iugū meū
super vos: et discite a me: quia mit
sum et humilis corde: et inueniet
requiem animab? vestris. Iugū
enim meum suauē est: et onus me
um leue.

Postilla.

Confitebor tibi pater dñe celi
et c. **M**atth. xi. historia hui? euāgelij facta est an
no xp̄i. xxxi. yd? decēbris. luna. x. indictiōe. iij. An
te initū illius euāgelij scribit sanct? Matthe? in
eodē caplo. q̄ christ? dixit phariseis et iudeis. ve
nit em̄ iohānes neq̄ māducās neq̄ bibēs. et di
cūt demoniū habet. Venit fili? hominis mādu
cās et bibēs: et dicūt: ecce homo vorax et potator
vini: publicanoz et peccatorum amic?. **T**ūc post
hec verba sequitur euāgelium hodiernū [**C**onfitebor
tibi pater] **L**y. i. ad gl̄iam tuā declaro [q̄a absco
disti hec] lyra. i. misteria fidei [a sapientib? et pru
dentib?] scz scribis et phariseis in sua sapientia
confidentib?. **E**t isti sunt sapiētes in oculis suis.
s̄ nō simplr [et reuelasti ea paruulis] lyra. i. hūili
bus. **E**t ex hoc p̄tz q̄ causa ex parte credentium

fuit eorū humilitas q̄ ad veram sapiam dispōit.
 vt dicitur Proverb. xi. Ubi hūilitas ibi sapia. Ex pte
 autē non credentiū fuit eorū supbia que est exce
 catiua itellecr̄ [ita pater quoniam sic fuit placitus
 ante te] **Hor.** q̄ abscōdisti ab illis et reuelasti istis
 [Dia mihi tradita sunt] **Hor.** i. dominū sup oia
 [Et nemo nouit filiū nisi pater] **Hor.** essentialit̄
 plene et pfecte. hoc dico ppter homies q̄ cogno
 scunt p fidem [neq̄ p̄m q̄s nouit nisi filiū] **Li.**
 q̄ x̄ps est mediator dei et hoim. ideo noticia diuī
 norū ad nos deriuat p ipm. et ideo subdit [et cui
 voluerit filiū reuelare] **Ly.** Et q̄ dei filiū est medi
 ator dei et hoim. ideo secure possum accedere ad
 ipm. vnde dicit [venite ad me om̄s q̄ laboratis et
 onerati estis et ego reficiā vos] **Ly.** in p̄nti p gra
 tiam et in futuro p gl̄iam. [Tollite iugū meū su
 per vos] **Ly.** i. legem euāgelicam [et uiscite a me
 q̄ mitis sum] **Ly.** nullū ledendo [et hūilis cor
 de] neminem contēnendo [et inueniens requies
 animab̄ vestris.] sc̄z in p̄senti et in futuro. vnde
 auḡ. in libro cōfessionū. Inq̄retum est cor meuz
 donec req̄scent in te. Que q̄dem q̄es hic inchoa
 tur: sed in patria pficietur. vt patet Apocal. xiiij.
 Ammodo iam dicit sp̄s vt requiescant a labori
 bus suis [Iugū em̄ meū suauē est et on̄ meū le
 ue] q̄ fm̄ q̄ dicit. i. Job. v. Mandata eī grauiā
 nō sunt. Quod exponēs auḡ. dicit. sc̄z amanti.
 Vnde **Raba.** Quid x̄pi iugo suauē. q̄d onere le
 uis. sc̄z abstinere a malo. bonū velle. om̄s ama
 re. eterna seq̄. p̄sentib̄ non capi. nolle alijs facere
 quod non vis pati.

In festo annūciatōnis marie virginis euan
 gelium fm̄: **Lucam.** i.

In illo tēpore. **Missus** ē
 angel̄ gabriel a deo i ci
 uitatez galilee cui nomē
 nazareth ad virginē de
 sponsatam viro cui nomē erat io
 seph de domo dauid: et nomē vir
 ginis **Maria.** Et ingressus ange
 lus ad eam dixit. **Aue** gratia plēa
 domin̄ tecū: b̄ndicta tu in mulie
 rib̄. **Que** cū audisset: turbata est
 in sermone eī: et cogitauit qualis
 esset ista salutatio. **Et** ait angelus

ei. **Ne** timeas maria: inuenisti eo
 num graz apud deum. **Ecce** con
 cipies in vtero et paries filiū: et vo
 cabis nomē eī **Jesus.** Hic erit ma
 gnus: et filiū altissimi vocabit̄. **Et**
 dabit illi dñs deus sedem dauid pa
 tris eius: et regnabit in domo ia
 cob in eternū. et regni eī nō erit fi
 nis. **Dixit** autē maria ad angelū.
Quomodo fiet istud: quoniam vix
 non cognosco. **Et** r̄ndens angel̄
 dixit ei. **Sp̄s** sanct̄ supueniet i te
 et virt̄ altissimi obumbrabit tibi.
Ideo q̄ et q̄d nascetur ex te sanctū
 vocabitur filiū dei. **Et** ecce elyza
 beth cognata tua: et ip̄a cōcepit fi
 lium in senectute sua. et hic mensis
 est sext̄ illi que vocat̄ steril̄: quia
 non erit impossibile apud deū oē
 verbum. **Dixit** autem maria. **Ecce**
 ancilla domini: fiat mihi sc̄dm
 verbum tuum.

Postilla
Missus est angel̄ gabriel a do
 t̄. **Luc.** i. Historia huī euā. facta ē anno x̄pi prio
 vsuali. viij. kalē. april. feria. vi. luna. xv. indictōe
 iij. Ante initium illī euāgelij scribit sc̄tus **Luc.** in
 eodem caplo: q̄ angelus gabriel appuit zachar
 rie in tēplo dices. **Ne** timeas zacharia qm̄ exau
 dita est dep̄catio tua: et vxor tua elizabeth pariet
 tibi filiū et vocabis nomen eī **Johannes.** et erit
 magn̄ coram dño. vinū et siceram nō biberet spi
 ritus sancto replebit̄ adhuc ex vtero matris sue et c̄
Et postmodū cōcepit elizabeth vxor ip̄i: et occu
 tabat se mensib̄ quin̄q̄ dicens. **Quia** si fec̄ mi
 hi domin̄ in diebus quibus resperit auferre ob
 probriū meū inter homines. In mense autem se
 xto. s. a conceptu precursoris [Missus est ange
 lus] **Hor.** i. nūcius vel legat̄ [gabriel] vnde **Be
 da.** Gabriel fortitudo dicitur. quia illū nūciabat
 q̄ debellare diabolu veniebat. [i ciuitatē galilee]
Horra. in ciuitate cōcipi voluit. quia om̄s hoies

ad unitatē sup̄ne ciuitatis vocare venit: et in ha-
bitare fecit [cui nomē nazaret] vt adimpleret il-
lud p̄pheticū **Matth. ij.** **Qm̄ nazareus vocabit̄**
[ad virginē desponsatā viro] **Ly.** hoc diuina or-
dinatōne factū est vt despōsaret anteq̄ impreg-
naret. Primo ex pte pueri: ne ab infidelib⁹ tanq̄
illegittime natus abñceret. Unde dicit ambro.
sup̄ luc. **Quid herodi: qd̄ iudeis posset ascribi si**
natū ex adulterio videret̄ p̄sequi. Itē vt puer na-
tus a ioseph nutrit̄. vnde dicit̄ pater eius. quia
nutrit⁹ ei⁹ fuit. Secūdo ex pte matris vt s̄m am-
brosiū p̄ hoc ab infamia liberaret̄. Itē sc̄dm̄ hie-
ronymū vr̄gini a ioseph exhiberet̄ ministeriū.
[cui nomē ioseph de domo dauid] ad oñdendū
q̄ xp̄s descēdit̄ de semine dauid. sicut fuerat per
p̄phetas p̄dictum. Nam maria et ioseph cui des-
ponsata fuit erāt de eadē tribu sc̄z ip̄ius dauid.
Iungebant̄ em̄ vt frequent⁹ mulieres viris de
tribu sua. [et nomen v̄ginis maria.] **Ly.** q̄ at̄ hic
ponūt̄ tot nomia p̄pria. s̄ angeli missi: v̄ginis
ad quā missus fuit: sponsi sui et loci: hoc fuit̄ ad
ostendendū certitudinē historie [Et ingressus an-
gelus ad eā] **Hor.** ex hoc patet q̄ nō erat foris i
publico. Unde **Bernard⁹.** sup̄ **Missus est.** dicit̄:
q̄ ingressus in secreto cubiculo vbi clauso super
se ostio orabat̄ patrē in abscondito. Si em̄ cōce-
ptio p̄cursoris fuit denūciata patri occupato i sa-
cro officio: vt habet̄ **Zuc. i.** multo p̄babilius est:
q̄ p̄ceptio saluatoris denūciata fuit v̄gini in des-
uotione et orōne actualiter existēte: imo aliqui do-
ctores volunt q̄ beata v̄go illud dictū p̄pheticū
actu legit qd̄ habet̄ **Isa. vii.** **Ecce v̄go cōcipiet et**
pariet filium. qm̄ angel⁹ ad eam intrauit dicens [aue
gratia plena.] **Qd̄** exponit hieron. in s̄mone de
assumptōe. **Et bñ plena.** qz ceteris p̄ partes p̄sta-
tur gr̄a **Marie** v̄o tota se simul infudit plenitu-
do gratie. Item ista gr̄a non solū impleuit eius
mentem s̄ etiam ventres in q̄tum singulari gra-
tia dei factū est vt conciperet saluatorem. [dñs tes-
cum] **Ly.** non tm̄ per essentia: potētiam et presen-
tiam qualiter ē in om̄ibus reb⁹. nec solum p̄ gra-
tiam eo modo quo est in sanctis hoibus: s̄ etiam
p̄ carnis assumptōem. qz corp⁹ deitati unit⁹ fuit
formatum de beate v̄ginis purissimis guttis s̄a-
guineis: et intra v̄ginis viscera latuit nouē men-
sibus [benedicta tu in mulierib⁹] **Ly. i.** p̄re omni-
bus mulierib⁹. Nam et mulieres bñdicent̄ in te
sicut vir in filio. **Hor.** sunt em̄ aliquę mulieres be-
nedicte qz v̄gines: sed nō secunde. aliq̄ secunde.
sed non virgines. sed hec simul v̄go et secūda. [q̄
cū audisset turbata est] **Ly.** bñ virgo solita erat

videre angelos. ideo de appitione angeli nō fuit
admirata vel turbata: s̄ de salutatiōne insolita. qz
nihil mirabili⁹ est vere humili q̄ sua exaltatio. et
ideo cum beata v̄go esset hūilima audiens salu-
tationē tante excellētie turbata fuit. non turbati-
one incredulitatis sicut zacharias pater iohan-
nis baptiste. vt dicit̄ luce. i. sed turbata fuit turbati-
one admiratiōnis: vnde sequitur. [turbata est i ser-
mone ei⁹] sc̄z angeli: non autē in visione. [et cogi-
tabat qual̄ esset̄ ista salutatio] **Ly.** quādo em̄ tur-
bata fuit v̄ginalem verecūdiam oñdit. **Q** autē
cogitauit de salutatiōne declarat prudētia **Ma-
rie.** et ideo angel⁹ cōsolabat̄ eam dicens [Ne time-
as maria] **lyra.** de salutatiōne insolita. [inuenisti
em̄ gr̄am apud dñm] non solū p̄ te s̄ p̄ toto gñe
humano [Ecce cōci. i. v̄o] **lyra.** hec p̄ceptio facta
est p̄ virtutem sp̄s sancti intra vterū v̄ginis corp⁹
filij format⁹ [et paries filium] **ly.** virgo p̄manens i
partu sicut et in p̄ceptu [et vocabis nomen ei⁹ ies-
sum] **lyra.** non dicit impones. qz hoc nomen fuit
impositū a deo patre s̄m qd̄ fuerat p̄dictū a deo
patre: vt habet̄ **Isa. lxiij.** **Vocabit̄ tibi nomē no-
uum quod os dñi nominauit.** Sed illud nomen
fuit diuulgatū p̄ angelum ip̄i marie et ioseph. **Je-
sus** autē interpretatur saluator. Unde de hoc ha-
bet̄ **Matth. i.** **Vocabis nomē eius iesum.** ipse
em̄ saluū faciet populum suū a peccatis eorum.
[hic erit magn⁹] qz magnus dñs. vnde **ps. xlvij.**
**Magn⁹ domin⁹ et laudabilis nimis et magnitu-
dinis eius non ē finis** [et filius altissimi vocabit̄
tur] **lyra.** id est ip̄i dei q̄ solus est altissim⁹. homo
em̄ altus est inter creaturas corporales. sed āge-
lus altior: deus autem solus altissimus. Unde
in **ps. lxiij.** **Tu solus altissim⁹ in om̄i terra.** [et da-
bit illi dñs deus sedē dauid patris ei⁹. et regnabit
in domo iacob] **Hor. i.** in oibus electis quoz vni-
uersitas intelligit̄ p̄ domū iacob. i. familiā iacob
q̄ tota recepta est in populū dei [in eternū.] quia
et hic per gr̄am et in futuro per gloriā. [et regni
eius non erit finis] **lyra.** **Christ⁹** em̄ non solū in
q̄tum deus: s̄ etiam in q̄tum homo regnabit in
eternū. non solū sup̄ homines sed etiā sup̄ āge-
los [Dixit autē maria ad angelū. **Quō fiet istd̄ qm̄**
virū non cognosco] **lyra. i.** cognoscere non p̄po-
no: sc̄dm̄ illud q̄ dicūt doctores catholici. **Bea-
ta v̄go** anteq̄ desponsaret̄ ioseph habuit obser-
uantiam castitatis virginalis in desiderio. nō ta-
men ex̄p̄sse. Sed cū postea deo ordināte esset de-
sponsata ioseph qui erat in simili p̄posito simul
emiserunt totum [Et respondens angel⁹ dixit ei
Sp̄s sanct⁹ sup̄ueniet in te] **lyra.** id est nō p̄cipi

es modo humano: & diuino. qz nō v̄tute semisviril
sed v̄tute spūs sancti [& v̄tus altissimi obūbrabit
tibi] qz in beata v̄gine subvmbra carnis latuit
tus deitatis [ideo qz & quod nasceat ex te] **Borra**
id ē ex tua vera natura [sanctū.] qz de sancto nō
nascetur nisi sanctū [vocabit̄ filius dei.] **lyra.** nō
aodptius sicut alij: s̄ naturalis [**Ecce elizabeth**
cognata tua & ip̄a concepit filiū in senectute sua
& hic mēsis est sext̄ illi q̄ vocat̄ sterilis.] **lyra.** ei
em̄ sterilitas a tāto tempe iam erat nota q̄ sic vo
cabat̄. [quia non erit impossibile apud deū om̄e
v̄bum] .i. factum. quia dicere dei est facere. vnde
ps. cxxviii. Dixit & facta sunt: ip̄e mādauit & crea
ta sunt. [**Dixit autem maria.** **Ecce ancilla domi
ni.**] **Unde Bernar.** Que est hec tam sublimis
humilitas que cedere non nouit honoribus: in
folescere gloria nescit mater dei eligitur: & ancil
lam se nominātis [fiat mihi sc̄dm̄ verbum tuuz]
lyra. quod statim factum est. quia in v̄tute dei cō
cepit filium.

In festo sc̄tōz philippi & iacobi euā. fm̄ Jo. iiii

In illo tempe. **Dixit Je
sus discipulis suis: Nō
turbetur cor vestruz. cre
ditis in deum: & i me cre
dite.** In domo patris mei mansi
ones multe sunt. Si quomin⁹ di
xissem vob: quia vado parare vob
locum. **Et si abiero & prepauero
vob locum: iterum venio & accipiā
vos ad meipm̄: vt vbi ego sum: et
vos sit̄. & quo ego vado scit̄: & viā
scit̄.** **Dixit ei thomas.** Dñe nesci
m⁹ quo vadis. & quomodo possu
mus viam scire. **Dixit ei ihs** **Ego
sum via veritas & vita. Nemo ve
nit ad patres nisi p̄ me. Si cogno
uisset me: & patrē meū utiqz cogno
uisset. Et annodo cognoscet̄ eū
& vidistis eum.** **Dixit ei philipp⁹.**
**Domine ostende nobis patres: &
sufficiat nob̄.** **dixit ei ihs.** **Quāto tpe**

vobiscū sū & non cognouistis me.
**Philippe qui videt me: videt et
patrem meum: quomodo tu dicis
ostende nobis patrem. Non cre
dis quia ego in patre & pater i me
est. Verba que ego loquor vobis
a meipso non loquor. Pater autē
in me manens ip̄e facit opera. nō
credit̄ quia ego in patre & pater i
me ē: alioqn̄ p̄p̄t̄ opa ip̄a credite.
Amē amē dico vobis: qui credit i
me opera que ego facio & ip̄e faci
et: & maiora horum faciet. q̄a ego
ad patrem vado. Et quodcuqz pe
tierit̄ patrem in nomine meo hoc
faciam.**

Postilla.

Non turbet̄ cor v̄m &c. Joh.
xiii. **Historiā hui⁹ euāgelij dixit iesus anno eius
xxxiii. ix. kalen. ap̄ilis. feria. v. luna. iiii. indictione
vi. An̄ in̄itū istī euā. scribit sanctus Johannes
qz petrus dixit ad iesum post cenam factaz. Dñe
quo vadis. Respondit Ihesus. Quo ego vado
non potes me modo sequi: sequeris autē postea
Dixit ei Petrus. Quare non possum te seq̄ mo
do. animam meam p̄ te ponam. Respondit ihe
sus. Animā tuam p̄ me pones. Amen amen di
co tibi. non cantabit gallus donec me ter neges
Et ait discipulis suis [**Non turbetur cor vestrū**]
lyra. xp̄us predixerat discipulis suis Jude p̄dis
tionem: & Petri negationem: & suam passionem
& mortem: que omnia erant discipulis turbatio
nis materia. ideo dixit [**Non turbetur cor vestrū**]
quasi pusillanimes effecti p̄pter illa iam predi
cta [**creditis in deū: & in me credite**] **lyra.** in quo
ostēdit suam deitatem [**In domo patris mei mansi
ones multe sūt**] **Tho. dom⁹ patris** hic vocat̄ gl̄ia ce
lestis i q̄ sūt multi ḡd̄ & diuisa p̄mia meritoz. qz
alia ē claritas sol: alia lune: alia stellarū. qz vnu s̄q̄
qz q̄to pl⁹ deū b̄ diligit: tāto clar⁹ ibi deū videbit
[**Si quomin⁹ dixissem vob**] **Ly. q. d.** si i celesti britū
dine eēt aliqd̄ min⁹ & defectuolū dicere vob. [**q̄a
vado parare vob locū.**] i passione sua aperuit nob̄**

ianuam regni celestis. [et si abiero et prepauro
vobis locum iterum venio] Tho. hoc fit in morte cu
iuslibet electi: et ultimo ad iudicium extremum [et ac
cipiam vos ad mei patrem] Tho. id est introducam in
locum paratum et in mansiones celestes [vobis ego
sum] Tho. qui sum caput vestrum [et vos sitis] qui
estis membra mea. i. unam mecum gloriam habes
atis. [Et quo ego vado vos scitis] scilicet ad patrem.
[et viam scitis] Zy. via per quam iuit christus que fu
it passio et mors ipsius [Dicit ei thomas. Domine
nescimus quo vadis. et quomodo possumus viam scire. Di
xit ei iesus. Ego sum via] Zy. in quantum homo. quia
omnia que gessi in humanitate sunt via producens
vos ad gloriam [veritas et vita.] in quantum deus.
quia veritas illuminat intellectum: et vita quietat
ut faciat desiderium. Vel sic secundum Thomam. Ego
sum via ducens. veritas lucens. vita pascens. vel sic.
Ego sum via non errans. veritas non fallens. vita
non mortificans. Unde ambrosius. Ingrediamur
hanc viam: teneamus veritatem: sequamur vitam [Ne
mo venit ad patrem nisi per me] Zy. in me creden
do et me opere imitando [Si cognovissetis me] Zy
ra. perfecte quantum ad deitatem [et patrem meum utique
cognovissetis] quia pater et filius sunt unum in deita
te [et cognoscetis eum ammodo] quia post resurre
ctionem suam aperuit illi sensum ut intelligeret
scripturas. ut habet luc. xxiii. et extunc discipuli christi
habuerunt plenam cognitionem de misterio trini
tatis [et vidistis eum.] Zy. quia videndo christum vident
suppositum filium in quo est natura divina que est idem
quod pater. et sic in filio quodammodo patrem viden
t [Dixit ei philippus. Domine ostende nobis patrem
et sufficit nobis] Zy. quod credo verbis tuis: sed pa
trem videre desidero. credidit enim philippus quod pa
ter posset videri oculis corporalibus in hac morta
li vita. ideo sequitur. [Et tunc tempore vobiscum sum et
non cognovistis me] Zy. quod magna ruditas est
quod tam diu doctrinam meam audistis: et adhuc ita
parum me cognoscitis secundum deitatem [Philippe
qui videt me] Zy. secundum deitatem [videt et patrem meum
] Sicut enim pater non videt nisi cum beatitudi
ne: sic nec filius in sua deitate. quia visio est merces
sanctorum [Quomodo tu dicis. ostende nobis patrem] Zy
quia oculis corporalibus non est visibilis [Non credis quia
ego in patre et pater in me est] Zy. quasi di. istud de
bes credere et sufficit tibi ad salutem [Verba que
ego loquor vobis a meipso non loquor.] i. ab huma
nitate tantum: sed deitate [Pater autem in me manens
ipse facit opera] Zy. filius enim et pater sunt unus
in virtute operativa. ex qua fiebant opera miraculosa.
[non creditis quia ego in patre et pater in me est]

Tho. per identitatem eentie: et tamen distinctus pro
naliter [alioquin opera ipsa credite] Zy. quod si verba
non inducunt vos ad credendum opera miraculorum
nature virtutem transcendentia debet vos ad hoc
ducere [Amen amen dico vobis qui credit in me opera
que ego facio et ipse faciet] Tho. i. similia in genere.
quia sicut ego curavi infirmos: et suscitavi mortuos
sic et ipse suscitabit et sic de aliis [et maiora ho
rum faciet] Zy. hoc patet primo. quia plures conver
si sunt ad fidem per predicationem apostolorum quam per predica
tionem christi. quia per eos conversa est multitudo gentium
per predicationem autem christi pauci iudeorum. Item
apostoli predicabant omnibus linguis. ut habetur
Actuum. ii. Christus autem predicabat in una sola lingua
scilicet hebraica. Secundo in miraculis. quia apos
toli maiora miracula fecerunt. Magnam enim repu
tatum fuit quod infirmi sanabantur ad tactum fimbrie
vestimentorum christi. ut habetur Mar. vi. et maius
videtur quod ad tactum vultus petri sanabantur infirmi
ut patet Act. v. Item christus tres mortuos suscitavit
et andreas simul et semel quadraginta viros
submersos suscitavit: ut habet in legenda sua [quia
ad patrem vado] Tho. ut assistam vultui dei pro
vobis [et si quid petieritis patrem in nomine meo] Tho.
pertinens ad salutem. Nomen eius est Iesus qui salua
tor interpretatur [hoc faciam] Tho. in quo ostendit
quod habet eandem potentiam cum patre [hoc faciam] Zy. scilicet eadem
virtute qua pater.

In festo inventionis sancte crucis.

In illo tempore. Erat homo
ex phariseis nicodemus
nomine et cetera. Hoc euangelium cum
sua postilla quere ante in festo trini

tatis.

In festo sancti Iohannis ante portam las
tinam,

In illo tempore. Dixit Je
sus Petro. Sequere me
Conversus et cetera. Hoc euangelium cum
sua postilla quere ante in festo sancti

Iohannis evangeliste.

In festo sancti Iohannis baptiste euangelium
secundum lucam. i.

In illo tempore. Eliza
bet impletum est tempus
pariendi: et peperit filium.
Et audierunt vicini et cognati eius

quia magnificauit dominus misericordiam suam cum illa: et congratulabatur ei. Et factum est in die octauo uenerunt circumcidere puerum: et vocabant eum nomine patris sui zachariam. Et respondens mater eius dixit. Nequaquam: sed vocabitur Johannes. Et dixerunt ad illam: quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomine. Innuebant autem patri eius quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem: scripsit dicens. Johannes est nomen eius. Et mirati sunt uniuersi. Apertum est autem illico os eius et lingua eius: et loquebatur benedicens deum. Et factus est timor super omnes uicinos eorum: et super omnia motana iudee diuulgabant omnia uerba haec. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes. Quis putas puer iste erit. etenim manus domini erat cum illo. Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto: et prophetauit dicens. Benedictus dominus deus israel: quia uisitauit et fecit redemptionem plebis suae.

Postilla.

Elizabeth impletum est tempus
 pariedi. Luc. i. Historia huius euange. facta est anno christi primo uisuali. viij. kalen. Julij. feria. vi. luna. xvij. indictione. iij. Ante initium illius euange. scribit sanctus Luc. in eodem capitulo. quod postquam maria concepit ibi christum: exurgens maria abiit in motana et intravit in domum zacharie et salutauit elizabeth. et mansit cum ea tribus mensibus. Nam in mense sexto a conceptione iohannis uenerat maria ad elizabeth. et in mense nono natus est iohannes. unde beatus dicit. [Elizabeth impletum est tempus pariedi] Luc. i. nouem mensium [et peperit filium] sicut per angelum fuerat predictum [et audierunt vicini] Luc. i. illi qui erant ei cohabitantes [et cognati eius]

qui erant ex eius sanguinitate et affinitate. [quod magnificauit dominus misericordiam suam cum illa] Luc. i. magnam misericordiam fecit ei auferendo sterilitatis obprobrium: et dando ei tantum et tale filium sic annunciatum mirabiliter et conceptum supernaturalem [et congratulabatur ei] sicut quod dixerat angelus zacharie. Multi in natiuitate eius gaudebunt [et factum est in die octauo] scilicet a natiuitate precursoris [uenerunt circumcidere puerum] sicut precipitur Gen. xvij. Et quod in circumcissione imponebatur tunc nomen: sicut modo imponitur in baptismo. ideo subdit [Et vocabatur eum nomine patris sui zachariam] Luc. i. quod illud fuit antiquus sacrosanctus communiter obseruatum et adhuc obseruatur frequenter maxime in magnis personis quod filii primogeniti nominantur nomine patris [Et respondens mater eius dixit. Nequaquam] scilicet uocabitur zacharias [sed uocabitur iohannes] Luc. i. hoc enim sibi fuit a deo reuelatum. quod a marito non didicit: cum factus esset mutus antequam rediret ad eam de templo. [Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomine] scilicet iohannes. Luc. i. Cognatio hic propinquitas generis uocat de qua nullus sic fuerat uocatus. scilicet de cognatione elizabeth uel mariti eius [Innuebant autem patri eius quem uellet uocari eum] scilicet per signa uisibilia Luc. i. quod per zacharias non tantum fuit mutus: sed etiam surdus. Si enim potuisset intelligere uerba: quasi uisissent ab eo per uerba et non per talia signa [Et postulans pugillarem] .i. tabulam ad scribendum [scripsit dicens. Johannes est nomen eius. et mirati sunt uniuersi] Hor. de ueniencia in patre et matrem quantum ad ueri nominis [aptum est autem illico os eius] Hor. non per moram. quod nescit tarda molimina spiritus sancti gratia. Unde ambr. Soluit fides linguam quam incredulitas ligauerat [Et factus est timor super omnes uicinos eorum] Luc. i. admiratio magis uel timor dei. qui sic mirabiliter punierat zachariam et liberauerat [et super omnia motana iudee diuulgabant omnia uerba haec.] Iyra. quod facta insolita et mirabilia libentius narratur [Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo] Iyra. quod talia magis in memorie comedantur [dicentes. Quis putas puer iste erit] quod dicitur. ualde magnus erit [etenim manus domini erat cum illo] Iyra. .i. uirtus dei operatiua miraculorum in eius annunciatione: conceptione: et natiuitate ostensorum. ex quibus rationabiliter concluderetur quod magnitudo pueri futura coram deo sicut predictum est ab angelo zacharie patri eius. Erat enim magnus coram domino. [Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto et propheta. dicitur. Benedictus dominus deus israel. quod uisitauit] Hor. dominus ibi generum humanum in sua incarnatione uisitauit. [Et fecit redemptionem] in sua passione. ps. cxxix. Copiosa apud eam redemptio [plebis suae] israel.

In festo visitationis beate marie virginis euāgelium scđm Lucam. i. capitulo.

In illo tempore. **E**xurgens autē maria abiit in montana cū festinatione in ciuitatē iuda: et intrauit i domū zacharie et salutauit elizabeth. **E**t factū ē vt audiuit salutationē marie elizabeth: exultauit infans in vtero ei⁹. et repleta ē spū sancto elizabeth: et exclamauit voce magna et dixit. **B**ndicta tu int mulieres: et bndictus fructus ventris tui. **E**t vnde mihi hoc: vt veniat mater dñi mei ad me. ecce em̄ vt facta ē vox salutationis tue i aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. **E**t beata q̄ credidisti qm̄ pficient̄ in te que dicta sunt tibi a domino. **E**t ait maria. **M**agnificat aia mea dñm. **E**t exultauit spūs meus in deo salutari meo.

Postilla

Exurgens maria abiit in mōtana et c. **L**uc. i. Historia hui⁹ euāgelij facta ē anno xp̄i. i. vsuali. ij. nonas aprilis. feria. ij. luna. i. indictione. iij. et reuisa ē i domū suā ano xp̄i vbi s. iij. nonas iulij. sabbato. luna. iij. indictione. iij. Ante initium illius euāgelij scribit sanctus **L**uc. qm̄ āgel⁹ in annūciatōe dñi dixit ad mariā m̄rem xp̄i. et ecce elizabeth cognata tua et ip̄a cepit filiū in senectute sua. et hic ē mensis sextus illi q̄ vocat̄ sterilis. qz nō erit impossibile apud deū omne v̄bū. **D**ixit autē maria. **E**cce ancilla dñi: fiat mihi s̄m verbū tuū. **E**t discessit ab ea angel⁹. **E**t statim sequitur [**E**xurgēs autē maria] scz de loco in q̄ erat qm̄ angelus ad eam venit [**a**biit in mōtana.] **L**yc. q̄ locus vbi habitabat zacharias erat altior q̄ galilea a qua recessit maria [**cū** festinatione] **L**yc. vt ostenderet qz v̄go non dz hic morari in loco publico nec ibi strabere colloq̄a [**i**n ciuitatē iuda] scz i r̄m [**e**t salutauit elizabeth] **L**yc. qz erat hūilis

ma. et qz ad ei⁹ obsequiū venerat [**E**t factū est vt audiuit salutationem marie elizabeth: exultauit infans in vtero eius] **H**ic sicut illa aduētū mane: sic iste aduētū dñi sensit. **H**orra. **E**cce q̄ magne virtutis est beate virginis saluatio. qz cōfert gaudium: cōfert et spm̄ sanctū: cōfert et reuelationē secretorū diuinorū: cōfert et pphetie actū. **E**t iō certe libenter salutāda est ppter reuelatōis lucrum. **B**n̄ ergo maria potuit ore salutare q̄ salutes habebat in virtute et in corde [**e**t repleta est spū sc̄to elizabeth: et exclamauit voce magna] **L**yc. ista magnitudo vocis intelligēda est tam rōne deuotionis q̄ soni exterioris [**B**ndicta tu int mulieres] .i. sup oēs mulieres [**e**t bndictus fructus ventris tui] **V**nde i ps. cxvij. **B**ndict⁹ q̄ venit in nomine dñi de⁹ dñs et illuxit nobis. [**E**t vñ mihi b̄ vt veniat mater dñi mei ad me.] **L**yc. ista em̄ non poterat scire nisi p reuelatōem spū sancti [**E**cce em̄ vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo] **L**yc. **E**lizabeth p spm̄ sanctū cognouit qz illa exultatio fuit ppter presentiā dñi in vtero virginali. [**e**t beata q̄ credidisti] **L**yc. qz p assensum fidei cōcepit [**q**m̄ pficientur in te que dicta sunt tibi a dño] **L**yc. p angelū nūciantē. [**E**t ait maria. **M**agnificat anima mea] **L**yc. non tm̄ labia mea [**d**ñm] cui debet laus et honor [**E**t exultauit] **H**or. non pigritauit: vt pz **A**ba. iij. exultabo in deo ihu meo [**s**pūs me⁹ i deo] n̄ i mūdo. **V**n̄ ps. lxxvi. **R**emittit solari anima mea. memor fui dei et delectat⁹ suz [**s**alutari meo] q̄ est meus pprius filius p generationem: et saluator omnium p suam passionem.

In festo sancti petri ap̄ ostoli euāgelij s̄m **M**attheum. xv.

In illo tpe. **V**enit **I**hs in ptes cesaree philippi: et interrogauit discipulos suos dicēs. **Q**uē dicunt homines esse filiū hominis. **A**t illi dixerunt. **A**lij iohannem baptistam: alij autem helyam: alij vero **J**eremiam: aut vnum ex prophetis. **D**ixit illis **I**hesus. **V**os autē quem me esse dicitis. **R**espondens symon petrus dixit. **T**u es christ⁹ filius dei viui. **R**espondēs autē

Iesus dixit ei. Beatus es symon bariona: quia caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi: quia tu es petrus: et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauis regni celorum. Et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis. Et quodcumque solueris super terram: erit solutum et in celis. **Postilla.**

Venit ihesus in partes cesaree etc. **Matth. xvi.** Historia huius euange. facta est anno xpi mccc. iiii. kal. augusti. feria. iiii. luna. xii. indictioe v. Ante initium illius euangelij scribit sanctus **Matth.** in eodem capitulo quod xpus dixit discipulis suis. Cauete a fermento phariseorum et saduceorum. At illi cogitabant inter se dicentes. quia panes non accepimus. Sciens autem iesus: dixit. Quid cogitatis inter vos modice fidei. quia panes non habemus. nondum intelligitis: neque recordamini quoniam panum et quoniam milium hominum et quot cophinos sumpsistis. neque septem panum et quattuor milia hominum. et quot sportas sumpsistis. quare non intelligitis. quia non de pane dixi vobis. Cauete a fermento phariseorum et saduceorum. tunc intellexerunt: quia non dixerat cauendum a fermento panum: sed a doctrina phariseorum et saduceorum. Tunc statim sequitur euangelium hodie. **[Venit ihesus in partes cesaree philippi]** **ly.** Cesarea philippi est ciuitas in terminis iudee quam philippus filius herodis innouauit et reedificauit. que antiquitus dicta est lachis: sed postmodum nominauit eam cesaream in honorem **Tiberij** cesaris qui dedit ei quartam partem regni. ut dicit **Josephus**. Dicitur etiam cesarea philippi ad differentiam alterius ciuitatis que dicitur cesarea palestine. ubi **Cornelius** centurio mansit. ut patet **Act.** x. **[interrogabat discipulos suos]** **lyra.** non ignoras quid crederet vel quid responderet: sed ut eorum fidei confessione conuenientius solidarentur in fide. **[Quem dicunt homines esse filium hominis.]** **ly.** id est turbe vulgares. quia de ipso erant varie opiniones in populo. **[At illi dixerunt. Alii iohannem baptistam]** cuius opinionis fuit herodes et

sui sequaces. ut patet **Matth. xiii.** Audiuit herodes famam ihesu et ait pueris suis. hic est iohannes baptista: ipse surrexit a mortuis. et ideo virtutes operantur in eo. **[alii autem heliam.]** propter zelum veritatis. **[alii vero Jeremiam]** propter patientiam in aduersis. **[aut unum ex prophetis.]** scilicet heliseum propter excellentiam sapientie. **[Vos autem quem me esse dicitis]** **lyra.** quasi diceret si alii errant opinione falsa: vos tamen non debetis errare qui iam diu mecum fuistis et meam doctrinam frequenter audiistis et miracula tanta vidistis. **[Respondens symon petrus dixit.]** **lyra.** petrus tamquam principaliter inter alios pro se et pro alijs dedit responsum. **[Tu es christus]** **lyra.** qui interpretatur unctus. et sic confitetur eius humanitatem. **[filius dei]** scilicet naturalis et non adoptiuus: sicut alii. et per consequens eiusdem nature cum deo patre. et sic confitetur veritatem diuine nature et humane in eodem supposito. **[viii]** hoc addit ad differentiam illorum qui colebatur tamquam dii a gentilibus. ut hercules et iupiter: et sic de alijs. **[Respondens autem ihesus dixit ei. Beatus es symon bariona]** id est filius iohannis. **vn** **Hieron.** dicit quod deberet dici bariohana. Bar enim idem est quod filius: iohanna quasi filius iohannis. secundum illud **Jobis. xxi.** Symon iohannis diligis me plus hominis. sed scriptorum vitio deprauatus est. Dicitur autem hic. beatus es symon bariona: quia scilicet confessio vere fidei ducit ad beatitudinem. **[quia caro et sanguis non reuelauit tibi.]** **lyra.** id est homo mortalis non docuit te istam veritatem. **[sed pater meus]** et per consequens tota trinitas. quia diuisa sunt opera trinitatis. **[et ego dico tibi: quia tu es petrus]** **lyra.** i. confessor vere petre que est xpus. **[et super hanc petram]** quam confessus es. i. super xpm. **[edificabo ecclesiam meam. et porte inferi]** id est persecutiones tyrannorum et insultus et temptaciones spirituum imundorum. **[non preualebunt aduersus eam]** a vera fide subuertedo. **[et tibi dabo clauis regni celorum]** **lyra.** iste clauis non sunt materiales: sed potestas spiritualis que est duplex. vna est potestas spiritualis discernendi peccatum a non peccato: sicut in veteri lege sacerdotes iudicabant inter lepram et non lepra. Alia clavis est potestas admittendi ad regnum vel excludi secundum verum iudicium prehabitu quia debet indigni excludi: et digni recipi. **[et quodcumque ligaueris]** **lyra.** clauis non errate. **[super terram]** **lyra.** scilicet cum debito vsu clauium. **[erit ligatum et in celis. Et quodcumque solueris super terram: erit solutum et in celis.]** id est de illud apud probat in celis.

In festo sancte Margarethe.

In illo tempe. Dixit Iesus d. s. pabolā hāc. Sile ē regnū ce. thesau. ab. ꝛc.

Hoc euāgelium cū sua postilla q̄re in fra in omni sanctorū de virginibus.

In festo sancte marie magdalene euang. fm Lucam. vii.

In illo tēpore. Rogabat iesum q̄dam phariseū vt māducaret cū illo. Et ingressus domuz pharisei: discubuit. Et ecce mulier q̄ erat i ciuitate peccatrix vt cognouit q̄ ihesus accubuit in domo pharisei: attulit alabastrū vnguētū: ⁊ stans retro sec⁹ pedes ei⁹: lachrymis cepit rigare pedes ei⁹: ⁊ capill⁹ capitis sui tergebat ⁊ osculabatur pedes ei⁹ ⁊ vnguētovngēbat. Vidēs at phariseū q̄ vocauerat ip̄m: ait intra se dicēs. Hic si esset ppheta sciret utiq̄ q̄ ⁊ q̄lis est mulier q̄ tāgit eū: quia peccatrix ē. Et r̄ndēs ihs: dixit ad illū. Symō habeo tibi aliqd dicere. At ille ait. Maḡ dic. Duo debitores erāt cuidā feneratori. vn⁹ debebat denarios q̄ngētos: ⁊ ali⁹ q̄nq̄ginta. Nō habentib⁹ ill⁹ vnde redderēt: donauit vtrisq̄. Quis ergo eū pl⁹ diligit. R̄ndēs symon dixit. Estimo q̄ is cui pl⁹ donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. et puerfus ad mulierē: dixit symoni. Vidēs hāc mulierē. Intraui i domū tuā: aquā pedib⁹ meis nō dedisti: hec aut lachrymis rigauit pedes meos: ⁊ capill⁹ suis tersit. Os-

culum mihi non dedisti. hec autē ex quo intraui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum nō vnixisti: hec autē vnguētovnxit pedes meos. Propter qd̄ dico tibi. Remittūtur ei peccata multa: qm̄ dilexit multū. Cui aut min⁹ dimittit⁹: min⁹ diligit. Dixit autē ad illā. Remittunt⁹ tibi pctā tua. Et ceperūt qui simul accūbebāt dicere intra se. Quis est hic q̄ etiā peccata dimittit. Dixit autē ad mulierem. Fides tua te saluā fecit: vade in pace.

Postilla.

Rogabat ihs q̄dam phariseū ꝛc. luce. vii. Mat. xvi. Mar. xiii. Johānis. xii. Historia huius euāgelij facta est anno xpi. xxxii. ydus decēbris. feria. vi. luna. xiiij. indictione. iij. An̄ intiiū illi⁹ euāgelij scribit sanctus lucas in eodem capto q̄ christ⁹ dixit phariseis ⁊ scribis. Venit em̄ Johānes baptista neq̄ manducans panem: neq̄ bibens vinū. ⁊ dicitis: demoniū habet: venit filius hominis manducans ⁊ bibens: et dicitis. ecce homo vorator ⁊ bibens vinū: amicus publicanorū ⁊ peccatorū. Et tunc seq̄t euāgelium hodiernū. [Rogabat iesum q̄dā phariseū vt manducaret cū illo. ⁊ ingressus domū pharisei discubuit.] Iyra. legit aut xpm̄ manducasse cū peccatorib⁹ vt eos ad penitentiam induceret: vt habetur Mat. ix. Item cum amicis ⁊ familiarib⁹ vt eorū deuotōnem augmētaret: vt dicitur Job. xi. de Martha ⁊ Maria magdalena. Item cum cognatis paupibus: vt eorū inopiaz suppleret. vt habetur Job. ij. de nuptijs: vbi deficiente vino xps aquam cōuertit in vinū. Item cū phariseis supbientib⁹. vt eorū superbiam cōfutarer. p̄ ut hic habetur vt videbitur in prosequendo. [Et ecce mulier.] Horra. s. maria magdalena: sed nō nominatur hic. quia adhuc erat i statu culpe fm opinionem hominū. [que erat in ciuitate.] Iy. vbi multi homines sunt. ex quo conuenitur q̄ multos attraxerat ad peccatum. [peccatrix.] Iyra. s. iā de peccatis plene et perfecte ⁊ cōtrita. [vt cognouit q̄ Ihesus.] id est saluator. [accubuit in do-

mo pharisei attulit. scilicet statim [alabastrum unguenti]. i. vas alabastrum unguento plenum [et stans retro] **Ly.** quia pre verecundia sui peccati non audebat se atepone[re] [lachrymis cepit rigare pedes eius] **Ly.** Ex quibus patet magnitudo contritionis. ex qua tantum fleuit quod potuit lauare pedes unius hominis nudis pedibus incedens [et capillis capitis sui tergebat] **ly.** quibus ante compositionem vultus eius abusa fuerat. [et osculabatur pedes eius] ut totum seruaret in penitentia quicquid ex se deum contempserat in culpa: hoc quod dicit greg. [et unguento ungebat] **lyra.** ad refrigerium caloris et mitigationem doloris ex labore itineris. Unde greg. Unguentum quod sibi turpiter exhibuerat hoc iam deo laudabiliter offerebat [vides autem phariseus] **gor.** ad predictam mulierem plorantem nec compatiens [aut intra se] scilicet occulte contra hospitium suum murmurando [dices hic si esset propheta] verus sciens occulta [sciret utique que et qualis est mulier] **gor.** que est in persona et qualis in vita [quod peccatrix est] et non deberet se tanti permittere ab ea [Et respondens iesus] **gor.** scilicet cogitationi eius que soli deo nota est. in quo ostendit se plus quam prophetam. **Uñ ps. xciiij.** Dominus scit cogitationes hominum [Symon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait. magister dic. duo debitores erat cuiusdam feneratori] **gor.** sensus literalis planus est. mystice fenerator iste deum significat qui pro culpa momentanea penam eternam exigit. et pro donis gratiarum exigit meritum bonorum operum [duo debitores] **gor.** duo statim peccatorum. [erat cuiusdam feneratori] i. deo [unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta] scilicet qui plus peccauerat [Non habetibus illi unde redderet]. quia nullus peccatorum debitor potest absolui propriis viribus absque gratia. ut patet **Job. xv.** Sine me nihil potestis facere [donauit utrisque] i. donauit [quis ergo plus eum diligit. Respondens symon dixit. Estimo quia is cui plus donauit] i. condonauit relaxando [at ille dixit. Recte iudicasti] quia sicut dicit greg. **Ly.** crescit dona crescit et rationes donorum [Et conuersus ad mulierem] **gor.** pro misericordiam. Deum enim a peccatoribus auertit faciem suam. sicut illud **Deut. xxxij.** Abscondam faciem meam ab eis. Sed ad penitentes se conuertit. ut patet **zach. i.** Conuertimini ad me: et ego conuerto ad vos [dixit symoni. Vides hanc mulierem. Intraui in domum tuam. aquam pedibus meis non dedisti] **lyra.** qui tamen erant lutosi seu puluerisati. eo quod sine calciamentis incedebat [hec autem lachrymis rigauit pedes meos et capillis suis tersit. osculum mihi non dedisti. **lyra.** quod est amicitie signum] [hec autem ex quo intraui non cessauit osculari pedes meos] **q. d.** non solum

unum osculum dedit mihi. sed multiplex [oleo caput meum non unxisti] **gor.** quod solet fieri in signum leticie et hilaritatis. sicut illud **ps. xliij.** **Uñxit te deus tuus oleo recte.** [Propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata multa] scilicet mulieri penitenti [quonia[m] dilexit multum] scilicet Pet. iij. **Charitas operit multitudinem peccatorum.** ut patet **Proverb. x.** **Uniuer[sa] delicta operit charitas** [Cui autem minus dimittit minus diligit] **lyra.** Remissio enim culpe aut nulla est aut totalis simul. sed remissio penae fit per partes. et non tota simul de communi cursu. licet aliquando fiat tota simul propter feruorem penitentis. et ex libertate dei. et hoc in proposito in hac muliere. ideo sequitur [remittuntur tibi peccata tua] **lyra.** non solum quantum ad culpam: sed etiam quantum ad penam ex vehementi amore dei et horrore peccati preteriti. **gor.** et ponitur hic penitus pro preterito [remittuntur] i. remissa sunt [et ceperunt qui simul accubebant dicere intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit] **lyra.** hoc dicebant quia videbant tantum humanitatem externam apparentem. sed ignorabant deitatem interiorem latentem que peccata potest dimittere [dixit autem ad mulierem. fides tua] **gor.** i. fides tibi a deo infusa [saluam te fecit] **Uñ Beda.** fides te saluam fecit. quia quod petijt posse se accipere non dubitauit [vade in pace] **Horra** id est in quiete et a cessatione a vicijis. ut patet **Romanorum. v.** **Iustificati ex fide pacem habeamus.**

In festo sancti Jacobi apostoli **Euangelium secundum Mattheum. xxi.**

In illo tempore Accessit ad iesum mater filiorum zebedei cum filiis suis: adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei. quid vis: ait illi. Dic ut sedeant hi duo filij mei: unus ad dexteram: et alius ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens ei iesus dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Dixit ei. Possimus. Ait illis Calicem quidem meum bibetis. sededere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis

sed quibus paratus est a patre meo.

Postilla.

Accessit ad iesum mater filioꝝ
zebedei &c. *Matth. xx. Mar. x. Lu. xxij.* Historia
huius euāgelij facta est anno Christi. xxxij. xvij.
kalen. aprilis. feria. iij. luna. vi. indictione. vi. An
te initium illius euāgelij scribit sanctus matheus
in eodem capitulo. Ascēdens iesus hierosolimam
assumpsit duodecim discipulos suos secreto et
ait illis. Ecce ascendimus hierosolimā et filii homi
nis tradetur principibus sacerdotum et scribis
et condemnabunt eum morte: et tradent eum gen
tibus ad illudendum et flagellandum et crucifigen
dum: et tertia die resurget. Tunc statim sequitur
euāgelium hodiernum [Accessit ad Iesum] *Ly.* iu
dei estimabāt christum per prophetas pmissus re
gnaturū temporaliter in hierusalem. quia scripturas
de regno christi corporaliter intelligebant. et ideo
regnum ablatum a iudeis per romanos credebāt
sibi restituendū per ipsum. propter quod dicebant chris
to. Act. i. Domine si in tempore hoc restitues regnum
israhel &c. et hoc Jacobus et Iohannes filii zebedei et
mater eorum audientes christum post mortem ter
tia die resurrecturū crediderunt ipsum immediate
post resurrectionem regnaturū in hierusalem tempo
raliter. et ideo cupientes ei esse collaterales pre ce
teris. quia erant eius cognati. informauerunt ma
trē suā de petitione sequenti. et hoc est quod hic dicitur:
Tunc audita resurrectione christi futura [Acces
sit ad iesum mater filioꝝ zebedei cum &c.] *Lyra.* nō
enī primo petijt in speciali. sed tū in generali: ut cō
cessione facta in generali primo. postea nō posse sibi
denegare in speciali [Qui dixit ei. Quid vis] *Ly*
ra. nō querit ut inscius sed ut petitio sua conueni
entius ostendatur irrationabilis [Ait illi. dic ut
sedeāt hi duo filii &c.] *Ly.* i. sint tibi collaterales
et maiores in regno tuo post te. quod quidem regnum
credebant temporale ut dictū est. nō est mirum si
talia apostoli credebant et appetebāt qui adhuc
carnales erant: et nōdum illuminati perfecte nec
confirmati per gratiā spūs sancti [Rōndes autez
iesus dixit. Nesciūt quid petat] *Ly.* rōdit filiis et nō
matri. quia sciebat eam missam a filiis et informa
tā de petitione faciēda per eis [potestis bibere ca
licem quē ego bibiturus sum] *Ly.* i. sustinere mor
tem ignominiosam et crudelē quā ego passurus
sum. et per quā debeo venire nō ad regnū temporale ut
credūt sed eternū [dicūt ei. Possunt] *Ly.* loquitur
sicut inexpti propter fragilitatē quod patuit per effe

ctū. quia in passione christi fugerūt pro timore mortis
[ait illi. calicem quidem meum bibet] i. passiones
per me sustinebitis. *Ly.* quia iacobus propter christum
ab herode occisus est. ut habet Act. xij. Iohannes
in dolum seruētis olei propter christum missus est. i
supra fuit etiā missus in exiliū propter christum. et sic pas
tuit quod habuit propter voluntatē moriēdi propter christum
[sedere autē ad dexterā meā vel ad sinistrā nō est
meū dare vobis] *Lyra* in illo statu in quo estis.
id est nōdum humiliatis et carnalibus [sed quis
bus paratum est a patre meo] *Lyra.* vere humili
bus et spiritualia sapientibus.

Vincula Petri.

In illo tpe. Venit iesus
in ptes cesaree phil. &c.

Hoc euāgelium cum sua postilla quae
re ante in festo sancti Petri et pauli apostolorum.

In inuentione sancti Stephani euāgelium
secundum Mattheum. v.

**In illo tpe. Dixit Ie
sus discipulis suis Vos
estis sal terre. Quod si sal
euauerit: in quo salietur: ad nihi
lum valet ultra: nisi ut mittatur fo
ras et conculetur ab hominibus vos
estis lux mundi. Nō potest ciuitas ab
scondi supra montem posita: neque ac
cendunt lucernam et ponunt eam sub
modio: sed super candelabrum ut
luceat omnibus qui in domo sunt.
Sic luceat lux vestra coram homi
nibus et videant opera vestra bona
et glorificent patrem vestrum qui
in celis est. Nolite putare quoniam
veni soluere legem aut prophetas:
nō veni soluere sed adimplere. Amē
quippe dico vobis donec transeat
celum et terra: iota unum aut virgula
apex non preteribit a lege donec om
nia fiant. Qui ergo soluerit unum**

de mandatis istis minimis et docuerit sic homines: minimus vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum. **Postilla.**

Vos estis sal terre. Math. v.

marc. ix. Luc. xiiij. Historia huius euangelij facta est anno xpi. xxxi. ij. ydus iulij. feria. v. luna. xvi. indictione. iij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus matth. in eodem caplo: qd xps dixit discipulis suis. Beati estis cum maledixerint vobis homines et persecuti vos fuerint. et dixerint omne malum aduersus vos inuentus propter me. gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis. Tunc sequitur euangelium hodiernum [Vos estis sal terre] **Ly.** Sicut enim sale conduntur omnia cibaria: ita discretionem prelatorum debent dirigi et ordinari omnia facta subditorum [Quod si sal euanuerit] .i. si discretio in prelati defecerit [in quo salietur] **ly.** q. d. in nullo operam subditorum condietur seu dirigetur [ad nihilum valet ultra nisi ut mittatur foras et concutatur ab hominibus] **lyra.** quia talis debet repelli a prelatione officium prelatorum in conspectu hominum reddatur vile [vos estis lux mundi] **lyra.** Sicut enim lux est manifestatiua omnium colorum: sic prelati per intelligentiam sacre scripture debent ex officio notificare omnia opera virtutum [non potest ciuitas abscondi supra montem posita] **lyra.** quia bonus prelati in persecutione non debet se abscondere: sed ad defensionem gregis se manifeste ostendere [neque accedunt]. **gor.** lumie scie [lucerna] .i. prelatum. Unde ps. xxxi. Parauit lucernam xpo meo [et ponit eam sub modio] **gor.** ut celetur lux veritatis timore perfiditatis immetis vel pusillanimitate cordis. [sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt] .i. in mundo sunt generaliter [sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona: et glorificent patrem vestrum qui in celis est] **lyra.** quia non debetis de his propria gloria querere: sed gloria dei et edificationem populi [Nolite putare quoniam veni soluere legem aut prophetas non veni soluere: sed adimplere] **gor.** totam continentiam veteri testamenti xpus hic comprehendit in duobus. scilicet in lege et prophetia. lex enim erat in declinando malum. prophetia in faciundo bonum. Et illa duo xpus plenissime impleuit [Amen quippe dico vobis donec transeat celum et terra] **gor.** .i. mutantur elementa ab hac mutabili forma in immutabilem. scilicet antequam finiat iste mundus.

[iota unum] Iota est minima littera inter alias et vno ductu fit [aut vnus apex] Apex est particula littere que ponitur in summitate littere ad distinctionem. et hinc hoc exponit Augu. qd nec minimum preceptum nec minimi precepti particula [non preteribit a lege donec omnia fiant] **gora** id est non remanebit quin impleatur suo tempore [Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis] **gor.** id est de mandatis decalogi que dicuntur minima. quia ad vitam incipientium pertinentia [et docuerit sic homines] **gor.** sic soluere homines sicut ipse soluit [minimus vocabitur] **gora.** id est vilissimus reputabitur ab his qui sunt [in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit: hic magnus vocabitur in regno celorum] **gora.** per adoptionem aureole.

In festo sancti Laurentij.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Amen amen dico vobis. Nisi granum frumenti ca. et cetera

Hoc euangelium cum sua postilla quere infra in communi sanctorum de vno martyre.

In festo assumptionis beate Marie. euangelium hinc Lucam. x.

In illo tempore. Intrauit Iesus in quoddam castellum. Et mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam: et huic erat soror nomine Maria que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius. Martha autem satagebat circa frequens ministerium: que stetit et ait. Domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare: dic ergo illi ut me adiuet. Et respondit illi dominus Martha martha sollicita es: et turbaris erga plurima. porro vnus est necessarius maria opti

ma partem elegit que non auferetur ab ea.

Postilla.

Intrauit iesus in quoddam castellum etc. **Zuc. i.** Historia huius euangelij facta est anno xpi. xxxi. iij. nonas decembris. feria. iij. luna ix. indictione. iij. Ante initium illius euangelij scribit sanctus **Zuc.** in eodem capitulo. quod septuagintaduo discipuli quos xps misit ad predicandum reuersi sunt ad xpm cum gaudio dicentes. Domine etiam demonia subiiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illi. Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem inimici: et nihil nocebit vobis. verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiiciuntur. Gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in celis. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum. [Intrauit iesus in quoddam castellum] **Zy. i.** berthania [et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam] **Zy.** ad illam domum xps frequenter diuertebat et secrete: tum propter deuotionem inhabitatum: tum quia plura beneficia ei contulerat quia ipsam martham a fluxu sanguinis sanauerat sicut in **Amb.** et mariam a demonio liberauerat et ei omnia peccata dimiserat. et huic erat soror nomine **Maria** que etiam sedens secus pedes domini audiebat verbum illius] **lyra.** intenta opibus vite contemplatiue. [martha autem satagebat circa frequens ministerium] scilicet occupata in opibus vite actiue [que stetit] **lyra.** quasi fessa labore ministerij discurrendo per domum: ut xps et eius discipuli essent conuenienter recepti [et ait. domine non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare] **lyra.** conuersa de ociositate sororis sue. et de christi negligentia hoc permittentis [et respondens dixit illi dominus] excusando mariam. Inuenitur autem **Maria** accusata sicut in **lyra** tripliciter. Primo a phariseo de temeritate: eo quod christum tetigit recubentem. ut patet **Zuc. viij.** Secundo a sorore propter ociositatem. ut habet **b.** Tertio a iuda de prodigalitate: eo quod preciosum unguentum effudit et pedes iesu unxit. ut habetur **Job. xij.** Et maria patienter tacuit et semper eam chrystus excusauit. Primo ostendens phariseo quod factum manens non erat temeritatis: sed contritionis et deuotionis. Secundo ostendit sorori quod sessio marie non erat ociosa: sed actibus melioribus applicata. Tertio ostendens iude et alijs discipulis quod illa confusio unguentum non erat prodigalitate sed pietatis dicens. Sine illam. Bonum enim opus operata est in me. [martha martha sollicita es] **glo.** repetitio signum est dilectionis vel monitionis. scilicet ut audiret attentius [et turbans erga plurima] **lyra.** quia opera vite actiue sollicitudinem ingerunt. [porro unum est necessarium] **lyra.** scilicet ipse deus qui unum est et pro omnibus querendum [Maria optimam partem elegit] **glo.** non reprehendit pars marthe et ipsa bona est: sed laudat pars marie. quia optima [quod non auferet ab ea] **Hor.** vita contemplatiua incipit hic et in futuro perficiet. quia ignis amoris qui hic arde re incipit cum ipsum quem amat viderit: amplius ignis scit in amore. Actiua vero cum corpore deficit. quia in celesti patria neco esurienti panem porriget: nec cetera opera misericordie ager. quia ibi non erunt necessaria Unde **Apo. xij.** Non esurient neque sitiunt amplius: etc. Hic querit quare hoc euangelium legitur in festo beate virginis: cum in nullo spectare videatur ad ipsam. Ad hoc respondet **Hor.** quod et si non historice: tamen allegorice conuenit beate virgini. Ipsa enim fuit ita castellum in quod intrauit filius dei ubi manebat due sorores. scilicet vita actiua et contemplatiua. Item queritur quare potius legitur in assumptione quam in alio festo. cum de assumptione non facit mentionem. Ad hoc dicendum est quod alia festa beate virginis specialia habent euangelia propter speciales rationes. Istud autem festum nullum habet speciale euangelium. et ideo sortitum est istud. vel etiam propter ultimam particulam euangelij que **Maria** precipue conuenit. ideo legitur de eius assumptione. scilicet maria optimam partem elegit etc.

In festo sancti Bartholomei.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Hoc est preceptum meum etc. Hoc euangelium cum sua postilla. quere infra in comuni apostolorum.

stolorum.

In festo exaltationis sancte crucis. Euangelium sicut in **Jobem. xij.**

In illo tempore. Dixit iesus turbis iudeorum.

Hunc iudicium est mundi. nunc princeps huius mundi eijcetur foras. Et si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege: quia christus manet in eternum: et quomodo tu dicis

oportet exaltari filiū hoīs. Quis
ē iste filiū hoīs. Dixit ergo eis ie-
sus. Adhuc modicū lumē in vob
est. Ambulate dū lucem habetis: vt
nō vos tenebre cōprehēdāt. Et q̄
ambulat i tenebris nescit quo va-
dat. Dum lucem habetis credite
in lucē: vt filij lucis sitis. **Postilla.**

Dixit iesus turbis iudeoz. nūc
rē. Job. xij. Historiā hui⁹ euāgelij dixit dñs Je-
sus āno eius. xxxij. xij. kal. aprilis. feria. iij. luna
xi. indictiōe. vi. Ante initium illius euāgelij scribit
sanct⁹ Jobes in eodē cap. q̄ qdā gentiles ascē-
derūt in hierusalē vt adorarēt in die festo scz pas-
sce. hi accesserūt ad philippū q̄ erat a bethsaida
galilee. et rogabāt eū: dicētes. Dñe volum⁹ iesum
videre. Venit philipp⁹ et dixit andree. Andreas
rursum et philipp⁹ dixerūt iesu. Iesus aut̄ rēdit
eis dicens. Venit hora vt clarificet filij hominis.
Tūc postmodū sequitur euāgelij hodiernū. [Di-
xit iesus turbis iudeoz. Nūc iudicium est mūdi]
Hoc. scz in passiōe qñ xps a pylato iudicatus est.
[nūc pnceps hui⁹ mūdi enīciē foras] Zy. Dia-
bol⁹ em̄ hic dicit pnceps hui⁹ mūdi. nō q̄ sit prin-
ceps substantie mūdi: sed hominū mūdiāliter vi-
uētium inq̄tum se ei subijciūt p pctm̄. Dicit aut̄
eiect⁹ diabol⁹ p passiōē xpi p quā apta est por-
ta gl̄ie celestis. Et sic diabol⁹ nūc p̄t impedire san-
ctos a p̄secutiōe gl̄ie sicut faciebat ante passio-
nē christi: tñ pmittitur temptare homines ad ex-
ercitiū et meritū electoz. [Et ego si exaltat⁹ fuero
a terra] Hoc. p passiōē crucis [ōmnia trahaz ad
meipm̄] scz p fidē et dilectiōem [hoc aut̄ dixit si-
gnificās qua morte eēt moritur⁹] Hoc. qm̄ mor-
te crucis que erat vilissima. vt p̄z Sap. ij. Mor-
te turpissima p̄dēnem⁹ cū [Rēdit ei turba. nos
audiuim⁹ ex lege: q̄a xps manet in eternū] tho.
Credebāt em̄ q̄ messias pur⁹ hō esset et mortal.
Unde Mich. v. Egredietur ei⁹ ab initio a diebus
eternitatē. Itē Daniel. vi. Potestas ei⁹ ptās eter-
na [Et quō tu dicis: oportet exaltari filiū hominis]
id est mori in cruce. q. d. Si loqueris de tēpo. seq̄-
tur q̄ tu nō es xps qui manet in eternū. si autem
loqueris de alio dic nobis [Quis est iste filiū ho-
minis. Dixit ergo eis iesus.] Tho. licet iam mltā
dixerim et multa miracula feci corā vobis ē [ad-
huc modicū lumen in vobis est] Hoc. qz creditis

christum manere in eternū: sed nō creditis eum
moriturū fm̄ hūanitatē [Ambulate] Zy. id est
in cognitione christi proficite [dum lucem habe-
tis] Zy. id est me presentialiter: qui sum lux illu-
minans per veritatem doctrine: et lumen gratie.
[vt nō vos tenebre comprehendant] scz ignorā-
tie et culpe [Et qui ambulat in tenebris nescit q̄
vadat] Zy. quia declinauit a rectitudine vie [dū
lucem habetis credite in lucem] Tho. per veraz
fidem [vt filij lucis sitis]. i. ipius dei: qui est vera
et sempiterna lux. vt p̄z Ephe. v. Et filij luq̄ am-
bulate.

In festo sancti Mathei apostoli et euange-
liste. Euāgelij fm̄ Matb. ix.

In illo tēpore. Cum trā-
siret iesus vidit homines
sedētem in theloneo ma-
theum nomine. et ait illi. Sequere
me. Et surgēs secut⁹ est eum. Et
factum ē discubēte eo in omni do-
mo ecce multi publicani et peccato-
res veniētes discumbebant cū ie-
su et discipul⁹ ei⁹. Et videntes pha-
risei dicebant discipul⁹ ei⁹. Quare
cum publicanis et peccatorib⁹ mā-
ducat magister vester. At ies⁹ au-
diens ait. Non est op⁹ valentib⁹
medic⁹: sed male habētib⁹. eūtes
aut̄ discite qd ē. Misericordiā vo-
lo et nō sacrificiū. Nō em̄ veni vo-
care iustos: s; pctōres. **Postilla.**

Vidit iesus hominem sedentes
rē. Matb. ix. Luc. v. Mar. ij. Historiā hui⁹ euā-
gelij facta est anno xpi. cxxi. v. ydus Junij. feria
ij. luna. x. indictione. iij. Ante initium illius euā-
gelij scribit sanctus Matheus in eodē caplo q̄
christus sanauit paralyticum qui fuit portatus
in lecto ante initium in conspectu totius populi.
cui christus ait. Surge tolle lectum tuum et vade
in domū tuā. Videntes aut̄ turbe timuerunt: et
glorificauerunt deum dicentes. quia vidim⁹ mi-
rabilia hodie [Et cūz transiret] inde. id est d̄ ga-
lilea [vidit hominē] Hoc. tam intuitu corpis q̄

mentis [sedentē in theloneo] **Ly.** est loc⁹ in quo
solebant campsores sedere. qđ qđā negociū vix
aut nūq̄ exerceri pōt sine peccato. vt dixit greg.
vel s̄m **Boz.** est loc⁹ in quo soluebātur publicave
ctigalia [matheū noie] glo. ceteri euāgeliste pro
pter verecūdiā nō appellāt eū nomie vulgato. s̄
leui. Binomi⁹ em̄ fuit. **Ip̄e Mathe⁹** vero se no
minat ppter hūilitatē [et ait illi. **Seq̄re me**] **Ly.**
Matheū talib⁹ occupatū vocauit vt de grā dei
null⁹ desperet q̄tūcūq̄ fuerit in vilib⁹ occupat⁹
[Et surgēs secut⁹ est eū] sine aliqua dilatiōe. q̄a
sicut poterat mouere aurē exteri⁹ v̄bo: ita etiā in
teri⁹ mentē inspirādo. Sicut em̄ passioni p̄p̄in
qu⁹ illos q̄ ad ip̄m capiendū venerāt solo verbo
p̄stravit dicēs. **Ego sum.** vt habet **Job. xviii.** ita
solo v̄bo poterat quoscūq̄ ad se trahere. et i hoc
apparebat virtus diuinitatē in eo [Et factū est di
scūbete eo in domo] put **Luc. v. d.** Et fecit ei cō
uiuū magnū leui i domo sua [et ecce multi pub
licani et pctōres veniētes discūbebāt cum **Yesu**]
Ly. fuerūt em̄ socij mathei. et recedens ab eis et
vclens sequi xp̄m fecit eis cōuiuū [Et vidētes
pharisei] **Ly.** pharisei in populo iudeoz reputa
bant religiosi. vnde etiā in habitu ab alijs erant
distincti. Vidētes igit xp̄m cū publicanis et pec
catorib⁹ māducantē indigne ferebant et murmu
rabāt [dicebāt discipulis suis] **Boz.** vsuetudo de
tractoz est loqui de alio nō in faciē eius. Vñ quā
do discipuli ei⁹ videbātur eis peccare alloq̄bant
ingr̄m. vt p̄ **Matth. xij.** Abijt iesus sabbato per
sata. discipuli autē eius esurientes ceperūt velle
re spicas et manducare. pharisei autē vidētes dix
erūt ei. **Ecce discipuli tui faciūt qđ nō licet eis fa
cere sabbatis.** Vñ v̄o ingr̄ videbat⁹ eis peccare
alloquebātur discipulo: vt hic. [Quare cū publi
canis et peccatorib⁹ māducant ingr̄ vester. At **Ye
sus** audiēs] sc̄z v̄ba phariseoz [ait] p̄ se et disci
pulis [Nō est op⁹. i. necessariū] valetib⁹. i. sa
nis [medic⁹: s̄ male habētib⁹] **Ly.** videm⁹ em̄ q̄
medic⁹ familiaris habet se ad infirmū qui eo in
diget q̄ ad sanū. Quia igit xp̄s sit verus medic⁹
sarianū: vt dicit in ps. **cvi.** Misit v̄bum suū et san
auit eos. Ideo familiarit̄ se debuit habere ad
peccatores qui fuerūt infirmi spūali infirmitate.
Secundo respōdet eis p̄ auctoritatē que habet.
Os. vi. [Eūtes discite qđ est. Misericordiam
volo et nō sacrificiū] **lyra. q. d.** Si hanc scripturā
consideretis inuenietis me facere s̄m ip̄az. **Boz.**
misericordiam volo p̄ peccatorū dimissionē: et nō
sacrificiū p̄ holocaustoz oblatiōem. **Prover. xij.**
facere misericordiā et iudiciū magis placet deo

q̄ victimē [Non em̄ veni vocare iustos] **Boz.** sc̄z
ad penitētiā [sed peccatores] supple veni vos
care ad penitētiā vt corrigātur.

In festo sancti **Michaelis** archangeli. euā
gelium s̄m **Matth. xvij.**

In illo tpe. Accesserunt
discipuli ad iesum dicen
tes. **Quis putas maior ē**
in regno celorum. Et aduocās ie
sus paruulum stans in medio eo
rum: et dixit. **Amē dico vobis.** Ni
si cōuersi fueritis. et efficiamini si
cut paruuli non intrabitis in reg
num celorum. **Quicumq̄** ergo hu
miliauerit se sicut paruul⁹ iste hic
maior est in regno celorum: et qui
susceperit vnum paruulum talem
in nomine meo: me suscepit. **Qui**
autem scandalisauerit vnu de pus
sillis istis qui in me credunt. expe
dit ei vt suspendatur mola asina
ria in collo eius: et demergatur in
profundum maris. **Ve mūdo** ab
scandalis necesse est em̄ vt veniāt
scandala. **Veruntamē** ve homini
per quē scandalū venit. Si autē
manus tua vel pes tuus scandali
sat te abscinde eum: et proijce abs
te. **Bonum est tibi ad vitam** igre
di debilem vel claudū q̄ duas ma
nus vel duos pedes habentē mit
ti in ignem eternum. **Et si oculus**
tuus scandalizat te erue eum: et p
ijce abs te. **Bonum est tibi vnum**
oculum habentem in vitam intra
re q̄ duos oculos habentē mitti
in gehennam ignis **Videte ne cō**

terminatis vnum ex his pusillis. dico enim vobis: quia angeli eorum sp
vident facies patris mei qui in ce
lis est.

Postilla.

Accesserunt discipuli ad iesum
dicentes. matth. xviii. marc. ix. Luc. ix. Historia hu
ius euangelij facta est anno christi. xxxij. vi. kalen.
septembris. feria. v. luna. xij. indictione. v. Ante ini
tium illius euangelij scribit sanctus mattheus in pre
cedenti cap. qd accesserunt qd didragma accipiebant
ad petrum et dixerunt. magister vester non soluit di
dragma. ait. Etiam. Et cum intrasset domum pue
nit eum iesus dicens. Quid tibi videtur symon.
Reges terre a quibus accipiunt tributum vel cen
sum a filiis suis vel ab alienis. Et ille dixit. ab a
lienis. Dixit illi iesus ergo liberi sunt filij. Et au
tem non scandalisem eos. vade ad mare et mitte
hamum. et cum piscem qui primus ascenderit tolle. et a
perto ore eius inuenies stateram. illum sumens
da eis pro me et te. Et tunc sequitur euangl. hodie
num. [Accesserunt discipuli ad iesum dicentes. quis
putas maior est in regno celorum. Et aduocans ies
sus paruulum] lyra. sanctum marcialem qui post
ea a beato petro missus in galileam ibidem fides ca
tholicam predicauit [statuit eum in medio eorum]
lyra. vt ab hominibus videretur et attente conside
raretur [et dixit. Amen dico vobis. nisi conuersi fu
eritis] lyra. a bellatione vestra. quia luce. ix. habet
qd intravit in eos cogitatio qd eorum eet maior. er
go xps dixit eis [nisi conuersi fueritis et efficiamini
sicut paruuli] .i. humiles et paruuli i vestra repu
tatione [non intrabit in regnum celorum] lyra. de qd de
monia abiecta sunt p superbia. Et ideo optet ho
mines illuc venire p via contrariam. scz per humilis
tatem. Ergo subdit christus. [Quicumqz ergo hus
miliauerit se sicut paruulum] iste. hic maior est i re
gno celorum] lyra. q. d. ille qd erit hic humilior erit ma
ior in regno celorum. vt p3 luce. xiiii. Qui se humiliat
exaltabit [Et qd suscepit paruulum vnum tale in no
mine meo] gor. i. ppter meum amorem [me suscepit].
lyra. Nam qd recipit primum ppter xpm dicit xpm re
cipere. Exemplum huius habemus in legenda sancti mar
tini. vbi dicit qd xps se vestitum ostendit illa pte clami
dis quam beatus martinus dederat pauperi ppter xpm
[Qui autem scandalisauerit vnum de pusillis istis]
lyra. scandalisare aliquem est facere eum ruere i
peccatum mortale ex dicto vel facto suo malo. et
hoc est proprie inferre ei nocumentum ex parte
anime. quod est contra charitatem proximi. Et

ideo talis faciens alium sic ruere. si facit hoc ex
intentione siue aduertentia semp peccat morta
liter. etiam si dictum vel factum ex quo alius ru
it non esset de genere peccati mortalis. sicut dices
mendacium iocosum mulieri intentione pro:rahē
di eam ad adulterium est peccatum mortale e. i
tentione finis. ergo dicit [qui scandalisauerit vnum]
gor. multo magis qui plures [de pusillis istis]
id est infimis. vnde Hiero. qui scandalisatur recte
pusillus dicitur. quia qui magnus est. i. robustus
in fide et charitate moueri non potest. vt p3 Pro
uerb. xij. Non contristabit iustum quicquid ei ac
ciderit [Qui in me credunt] gor. magis est vitans
dum scandalum fidelium qm infidelium [expedit
ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius] ly
ra. euangelista ibi loquitur ad modum terre pas
lestinorum in qua condemnati ad mortem ligato
saxo ad collum precipitabantur in mare. Sen
sus est ergo [expedit ei] lyra. id est melius esset ho
mini mori corporaliter qm ex malo suo exemplo fa
cere alium ruere in peccatum mortale. qd ex hoc me
ret mortem eternam que grauior est morte corporali.
[De mundo ab scandalis] .i. mundanis hominibus
qd non curant scandalisare primos. vt p3. i. Cor. v.
viii. Si esca mea scandalisat primum meum non ma
ducabo carnes in eternum [Necesse est enim vt ve
niant scandala] lyra. non est necessitas absoluta: s
ex suppositione. Si enim homines volunt viuere mun
dane .i. in omnibus voluntate sua adimplere. necessa
rio sequitur ad hoc scandalum aliorum. qd non formidant
proximos scandalisare [Veritatem ve hoi illi per
que scandalum venit] scz actiue primum scandalisau
do. [Si autem manus tua vel pes tuus scandalisat te]
lyra. i. tibi eet occasio ruine in peccatum p tactum in
honestum vel p gressum dissolutum [abscinde eum. et p
iuce eum abs te. Bonum est tibi ad vitam ingredi de
bilem vel claudum qm duas manus vel duos pedes
habentem mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scan
dalisat te erue eum. et p iuce abs te. Bonum est tibi
vnum oculum habentem in vitam intrare qm duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis] lyra. non
qd aliquod membrum sit amputandum ad vitandum
peccatum. membra enim corporis sunt a deo data.
et ideo non est in potestate alicuius persone absci
dere sibi membrum. sicut nec seipsum occidere. tuz
qd per hoc non excluditur concupiscentia interior
in qua viget peccatum. tum qd p aliam viam potest
melius obuiare peccato per rationem. scz vt libe
rum arbitrium cohibendo membrum a peccati ex
ercitio. et sic dicitur manus abscindi in quantum
prohibetur ab illicito tactu. et pes prohibetur ab

illicito gressu. oculus ab illicito visu. et ista abscisio est meritoria et laudabilis. non autem illa que est per membrorum priuationem [videte ne condemnentur unum ex his pusillis] Zy. q. q. quicunque homo sit paruus in mundo. in habet angelum sibi assignatum a deo ad sui custodiam. et ideo si homines minimi sic. a deo honorantur multo fortius a nobis sunt honorandi. Ideo subdit christus [Dico enim vobis: quia angeli eorum] scilicet assignati ipsis [semper vident faciem patris mei] Zy. quia quicunque mittatur ad tempora huius rerum administrationem: tamen semper deo adheret per aptam visionem [qui in celis est] Zy. licet enim deus sit ubique per essentiam. presentiam. et potentiam tamen specialiter dicitur esse ubi adest cum beatis per apertam visionem.

In festo sancti Luce euangeliste.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Hec mando vobis ut diligatis invicem. Si mundus vos odit scitote. et cetera. Hoc euangelium cum sua postilla quere in communi sanctorum de apostolis.

In festo sanctorum Symonis et Jude apostolorum

In illo tempore. Videns iesus turbas ascendit in montem. et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius et cetera. Hoc euangelium cum sua postilla quere in communi sanctorum de martyribus.

In festo omnium sanctorum.

In illo tempore Videns iesus turbas ascendit in montem et cetera. Hoc euangelium cum sua postilla quere infra de pluribus martyribus.

In festo sancti Martini

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Sint lumbi vestri percincti et lucerna. et cetera. Hoc euangelium cum sua postilla quere infra in communi sanctorum de virginibus.

In festo sancte Katherine.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. parabola hanc. Simile est regnum celorum the-

sauro abscondito in agro. quem qui et cetera. Letera de sanctis euangelia cum ipsorum postilla vide in communi sanctorum.

Incipit postilla de communi sanctorum. Et primo de apostolis.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem: sicut dilexi vos. Maiorem rem hac dilectione nemo habet: ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis quod ego precipio vobis. Jam non dicam vos servos: quia servus nescit quid faciat dominus eius. vos autem dixi amicos. quia omnia quecumque audivi a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos: et posui vos ut eat et fructum afferat et fructus vester maneat. Et quodcumque petieritis patrem in nomine meo det vobis. Postilla.

Hoc est preceptum meum ut diligatis et cetera. Job. xv. Hoc euangelium dixit dominus iesus anno eius. xxxiii. ix. kalendas. Aprilis. feria. v. Lene domini. luna. xiiij. indictione. vi. Ante initium illius euangelii scribit sanctus Iohannes in eodem capitulo. quod christus dixit discipulis suis: Ego sum vitis vera et vos palmites. qui manet in me et ego in eo hic fert fructus multum. quia sine me nihil potestis facere. Tunc sequitur euangelium hodiernum [hoc est preceptum meum ut diligatis invicem] Gor. non verba vel lingua tantum sed ope et veritate [sicut ego dilexi vos] quod ipse ope dilexit eos: monstrat cum dicit [Maiorem hac dilectione nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis] Gor. q. d. nihil potest facere quod vitam dare que omnibus est charior. ut patet Ephe. v. Christus dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis. Ite Iere. xij. Reliqua domum meam. dimisi hereditatem meam in manus inimicorum eius [Vos amici mei estis si feceritis que ego precipio vobis] Gor. ex amore ut amici: non ex timore ut servi [Jam non dicam vos servos] Zy. timore servili subiectos esse.

[q: seruus nescit quid faciat dñs eius] Zy. hoc videmus in humanis. Secreta em̄ reuelant filijs cuiusmodi erant apli qui xpo erant subiecti amore filiali. ideo subdit [vos autē dixi amicos. qz om̄ia q̄cūqz audiui a patre nota feci vob] hoc non ē intelligēdum de oibus simplr̄ & absolute. qz apostoli nō habuerūt tātam plenitudinē scie sicut xps: sed est intelligēdum de oibus p̄tinentibus ad eorū statū & que pertinet ad eorū salutē & fidei & morū p̄dicatōnem & ecclie gubernatiōnem. [nō vos me elegistis: sed ego elegi vos]. s. ad apostolatū [& posui vos vt eatis] Tho. circū eundo p̄ mundū [& fructum afferatis] p̄ gētum cōuersionē [& fructus vester maneat] Zy. q̄a fides ecclie manebit vsqz in finē mūdi q̄ tūcūqz tribulatōnibus impellat [Et quodcūqz petierit p̄m̄ in nomie meo] Ho. quod sit ad verā salutē [det vobis] Tho. Nomē enim ipsi' iē iesus. id est saluator. Unde in nomie eius petit q̄ petit aliqd̄ vt dirigēs & pmouēs ad salutē vel ipaz salutē in se. vt p̄z Mat. vi. Primū q̄rite regnuz dei &c.

Aliud euāgelium de apostolis.

Nullo tempe. Dixit Iesus discipulis suis. Hec mādo vob vt diligat̄ inuicē Si mund' vos odit: scitote quia me priorem vob odio habuit. Si de mūdo fuisset: mūdos quod suū erat diligeret. quia vero de mundo non estis: sed ego elegi vos de mūdo: propterea odit vos mund' Memētote sermonis mei quem ego dixi vob: non est seruus maior domino suo. Si me p̄secuti sunt: & vos p̄sequētur. Si sermōnem meū seruauerint: & vestrum seruabūt. Sed hec om̄ia facient vob propter nomē meum: quia nesciunt eum qui me misit. Si nō venissem & locut' fuisset eis: peccatum non haberēt. Nunc autē excusationē non habent de peccato

suo. Qui me odit: & patrē meum odit. Si opera nō fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatuz nō haberēt. Nunc autē & viderunt & oderunt & me & patrē meū. Sed vt impleatur s̄mo qui in lege eorum scriptus ē: quia odio habuerūt me gratis.

Postilla.

Hec mando vob vt diligatis inuicem &c. Job. xv. Hec verba sacri euāgelij locutus est dñs iesus anno eius. xxxij. ix. kal. april' feria. v. s. cene dñi. luna. xiiij. indictione. vi. An̄ in̄tiū illi' euāgelij scribit sanctus Jobes in eodē caplo qd̄ xps dixit discipulis suis. Ego elegi vos & posui vos vt eatis & fructū afferatis & fruct' vester maneat. Tunc seq̄tur euāge. hodiernū [hec mādo vobis vt diligatis inuicē] Tho. i. mutua dilectōne. est em̄ illud qd̄ ego p̄ ceteris comendo & precipio [Si mūdos vos odit] Iyra. hic accipit si pro qz. q. d. qz futurū est vt mūdos vos odiat [scitote] Iyra. ad p̄solatōem vestrā [qz me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis.] Tho. i. de numero hoim mūdanorū & amatorum mūdi [mūdos qd̄ suū erat diligeret] Thomas. i. amatores mūdi vos tāq̄ sibi cōformes diligerēt similitudo em̄ & cōueniētia est causa amoris. Ecc. xiiij. Dñe aial diligit sibi simile. [Quia vero de mūdo nō estis]. i. reb' mūdi p̄ amorē adherentes [& ego elegi vos de mundo p̄pterea odit vos mūdos] Tho. i. mali hoies vos odiūt & p̄sequūtur velut p̄teptores eorū q̄ ipi amat. Zy. dissimilitudo em̄ est cā odij. Apli autē dissiles erāt hoib' mūdanis. & ideo n̄ debebāt admirari si eos odio habuerūt [Memētote sermonis mei quez ego dixi vobis. nō est seru' maior dño suo. Si me p̄secuti sunt: & vos p̄sequētur] Tho. Si caput p̄secuti sunt: p̄sequētur & mēbra. xps aut̄ est caput aploz. & ideo exēplo xpi debebāt patienter tolerare tribulatōnes p̄sequētū [Si s̄monem meuz seruauerint & v̄m seruabūt] Tho. q. d. sicut cōtes p̄serūt & nō impleuerūt s̄mones meos: sic etiam nō implebūt v̄ros [& hec oia faciet vobis p̄pter nomē meū] Tho. i. p̄pter amorē nomis mei [q̄a nesciūt eū q̄ me misit] Zy. s. deuz patrē. lz cognosceret deū inq̄tum est p̄ oim p̄ creatōem: non tñ cognouerūt eū inq̄tū misit filiū suū ad salutē credentiū. Ista tñ igrantia nō excusabat eos in p̄se

cutione xpi et apostolorum. quia precedebat ex odio et inuidia [Si non venissem] carne assumendo. [et locutus es eis] docedo verbis et exemplis [peccatum non haberet] sed peccatum infidelitatis [nunc autem excusationem non habet de peccato suo.] Tho. qz venit locutus sum eis veritate [Qui me odit: et patrem meum odit] Tho. quorum una est maiestas. vna honor. vna amor: et vnum odium [Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit] Tho. vt ambulare super aquas: pascere quatuor milia hominum de quatuor panibus et duobus piscibus. Job. v. Similiter patris in illuminatione ceci nati. Job. ix. et in suscitacione lazari quadriduani. Job. xi. [peccatum non haberet.] Tho. tam grates [Nunc autem viderunt] Tho. opera et mirabilia que operatus sum in eis [et oderunt me et patrem meum] Ly. qz ex odio ad christum ipsi opera christi attribuerunt beelzebub principi demoniorum. vt habet Mat. xij. Sed vt impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est [vt patris in ps. xxxiij. [Quia odio habuerunt me gratis]. i. sine causa. imo e contrario habebant causam amandi eum ex beneficiis eis impensis in docendo eos: et sanando eorum infirmos.

Aliud euangelium de apostolis secundum Johannem. xv.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Ego sum vitis vera: et pater meus agricola est. Omne palmitem in me non ferentem fructum tollet eum: et omne qui fert fructum purgabit eum vt fructum plus afferat. Jam vos mundi estis propter fructum quem locutus sum vobis. Manete in me: et ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis: et vos palmites. qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit: mittetur foras sicut palmes et arefcet, et collig-

get eum et in ignem mittent: et ardet. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint: quodcumque vo-

Postilla.

Ego sum vitis vera: et pater meus et cetera. Job. xv. Hoc sacrum euangelium locutus est dominus iesus anno eius. xxxij. ix. kalendas. aprilis. feria. v. cene domini. luna. xij. indictione. vi. Ante initium illius euangelij scribit sanctus Iohannes in precedenti capitulo quod christus dixit discipulis suis. qui habent mandata mea et seruat ea: ille est qui diligit me. qui autem diligit me diliget a patre meo. Tunc postmodum sequitur euangelium hodiernum [Ego sum vitis vera] Iyra. Sicut enim vitis materialis habet lignum vile et despectum et quasi inutile videtur: cum tamen fructus optimos habeat: ita christus in humana natura videbatur abiectus vilis et despectus: et tamen pro eius humanitate secutus est fructus gloriosus. Vni enim nature sunt vitis et palmites. et ideo christus dicitur vitis ratione humanitatis: in qua natura est fidelibus hominibus similis [et pater meus agricola est.] Tho. Sicut enim agricola colit vineam vel agrum vt fructificet: sic deus animam [omnem palmitem in me non ferentem fructum] Iyra. i. eos qui sola fide sunt adherentes christo: sed non per charitatem operantem [tollet eum] quia talis infructuosus et ociosus homo abscidetur per condemnationis sententiam. scilicet in morte. et mittetur in ignem eternum. vt patris Mat. vij. Dis arbor: que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur [et omne qui fert fructum purgabit eum] Iyra. per mundi tribulationes: que sunt quedam medicine et purgationes [vt fructum plus afferat] Iyra. Sicut in vite materialis alij palmites etiam fructuosi rescinduntur ne humor nimis dissipatur. et sicut vitis vniua fortificatur et magis fructificat: sic per tribulationes iocunditate vite presentis a fidelibus rescindentes corda eorum retrahunt ab amore mundiali. et sic in toto recollecta feruenter ferunt in deum et faciunt maiorem fructum bonorum operum [Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis] Tho. iste fuit sermo fidei qui purificat credentes. vt patris Act. xv. fide purgans corda eorum [Manete in me et ego in vobis] Iyra. per fidem et charitatem formatam per quam homo est in deo et deus in homine [Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite.] Iyra. hoc videmus in vite materiali. quia ferre fructum non potest nisi participes sit humor et pinguedinis ipsius stipitis [Sic

nec vos]tho. fructū aliquē potestis facere. i. op^o
 aliqd quod sit merito: in vite eterne [nisi i me mā
 seritis] p fidē ⁊ amorem. [Ego sum vitis et vos
 palmites] lyra. q. d. si vultis fructificare: manete
 in me [Qui manet i me] Glo. credēdo ⁊ obediē
 do [⁊ ego i eo] illuminādo: subueniēdo ⁊ p seue
 rantia dādo [hic fert fructū multū] scz bonorum
 operuz [qz sine me nihil po. fa.] tho. nec paz nec
 multum. imo nec cogitare aliqd boni. An apl's
 ij. Coz. iij. Non sum^o sufficientes cogitare aliqd
 a nobis quasi ex nob. [Si q's in me nō māserit:
 mittet foras] scz per abscisionē in morte [sic pal
 mes] Ho. Sicut palmes a vite sepatus extravi
 neam pūcit: sic infidelis p sepatōem abvitate
 ecclie. vt patz Apocal. vlti. s. foris canes ⁊ venefi
 ci ⁊ impudici [⁊ arefcet] p amissionē humor^o grē
 [⁊ colligent eū] scz angeli executores diuine iu
 sticie [⁊ i ignē mittent] scz infernalē [⁊ ardet]. s.
 sine fine in ppetuitate pene [Si manserit i me]
 per dilectionez [⁊ verba mea in vobis māserint]
 quod fit vt dicitur i glo. qn facim^o qd xps pcepit.
 ⁊ diligim^o que pmittit [quodcūqz voluerit] tho
 mas. desiderio ⁊ affectōne [petens] in orōne di
 crete ⁊ p seuerāter [⁊ fiet vobis] lyra. de ptenen
 tibus ad salutem vestram,

Incipit cōmune de martyribus. Et pmo de
 vno martyre. Euange. fm Matheum. xvi.

In illo tēpore. Dixit Je
 sus discipul' suis. Si q's
 vult post me venire: ab
 neget semetipm: ⁊ tollat
 crucem suam ⁊ sequatur me. Qui
 em voluerit aiā suam saluam fa
 cere: pdet eaz. qui autē perdiderit
 animā suā p p' me: iueniet eaz. qd
 em prodest homini si vniuersum
 mūdum lucretur: anime vero sue
 detrimētuz patiatur. Aut quaz da
 bit cōmutationez pro anima sua.
 Filius em hominis vēturus ē in
 gloria patris sui cum angelis suis
 Et tūc reddet vnicuiqz scdm ope
 ra sua

Postilla.

Si quis vult post me venire.
 ⁊ c. Matb. xvi. Mar. viij. luc. ix. Hāc historiā hu
 ius euāgelij locutus est dñs iesus xps āno eius
 xxxij. iij. kalen. augusti. feria. v. luna. xij. indictōe
 v. Ante initū illi^o euāgelij scribit sanct^o Mat. i
 eodē caplo q cepit iesus oñdere discipulis. suis
 qz oportet eū ire in hierosolymaz: ⁊ multa pati a
 semoribus ⁊ scribis ⁊ pncipibus sacerdotum. et
 occidi ⁊ tertia die resurgere. Et assumēs eum pe
 trus cepit increpare illū dicens. Absit a te dñe.
 nō erit tibi hoc. qui cōuersus dixit Petro. Vade
 post me sathanas: scandalū mihi es. ly. i. qm est
 in te. vis me a salute mūdi impedire. qz nō sapi
 que dei sunt: sed ea que sunt hominuz. lyra. petr^o
 dixit ista verba iesu xpo mor^o ex affectu hūano.
 tunc dixit iesus discipul' suis [Si q's vult p^o me
 venire] lyra. meā doctrinam ⁊ facta sequēdo [ab
 neget semetipm.] Ho. i. p pūū sensum ⁊ p pām
 volūntatem [⁊ tollat crucē suā]. i. carnis castigati
 onē [⁊ sequatur me] Ho. per facta. s. virtutū imi
 tatione. An Bern. V. q pauci volūt post te ire
 dñe ⁊ ad te peruenire. nemo est q nolit. cōgrega
 re cupiūt sed nō compati [qui em voluerit aiā
 suam saluā facere] lyra. qm ad mernū vite eter
 ne [perdet eam] id ē destruet corp^o laboribus et
 passionib^o exponendo. ex qbus seqtur separatio
 aie a corpe. ⁊ hoc est aiā perdere scdm estima
 tionē falsam hominū carnalium: licet sit saluare
 fm veritatem [qui autez pdiderit aiā suam p
 pter me] lyra scz ppter deum mortez sustinendo.
 [inueniet eaz] in futura gloria [quid em prodest
 homini si vniuersum mūdum lucret.] Ho. de q
 nihil secum mouēs poterit portare nisi peccati
 uno qro plus acquisiuit de mūdo tāto plus acq
 siuit de inferno. Unde apoc. xvij. quātum glori
 ficauit se ⁊ in delitijs fuit tantū date illi tormētū
 ⁊ luctum [anime autem sue detrimētū patiat]
 Ho. s. amittendo glām: incurredo penā eternā:
 ⁊ pdendo hūanā subaz. q. d. totuz inutile fit. An
 amb. Nihil pdest lucrifacere tpalia si pdanteter
 na. Exponit enā hoc de ill^o q lucratur aias alioz
 ⁊ suas p pās negligūt. [aut quā dabit hō p mū
 tatorz] Ho. i. redēptōz [p aia suā] s. dānata. q. d.
 si daret p ea mūd^o: nō libaret. qz fm Bedā. i in
 ferno nulla est redēptie nec dolo: mitiga^o. [fili^o
 hois]. i. xps q euer^o hō [vētur^o ē]. s. ad iudiciū [i
 glia patris] ly. qz i forma glōsa iudicabit. [⁊ tunc
 reddet vnicuiqz fm opa sua] lyra. iustis gloriā
 corpis ⁊ aie. malis autem penā corpis ⁊ aie. vñ
 Apocal. xij. Vpa em illoz sequitur illos.

Aliud euangelium de vno martyre scdm Jo
hannem. xij.

In illo tempore. Dixit Je
sus discipulis suis. Amen
amen dico vob: nisi gra
num frumenti cadens in
terram mortuum fuerit: ipsum solum
manet. Si autem mortuum fuerit:
fructum multum affert. Qui amat
animam suam: perdet eam. et qui odit
animam suam in hoc mundo: in vitam
eternam custodit eam. Si quis mi
hi ministrat: me sequatur. et vbi ego
sum: illic et minister meus erit.
Si quis mihi ministraverit: hono
rificabit eum pater meus qui in celis
est.

Postilla.

Nisi granum frumenti cadens
et. Jobis. xij. Hoc euangelium factum est anno xpi
xxxij. xij. kal. april. feria. iij. luna. xi. indictione. vi.
Ante initium illius euangelii scribit sanctus Johannes
in eodem capitulo quod Christus dixit. Venit hora ut clarifi
cetur filius hominis. Christus in sua passione cla
rificatus est per signa ostensa in solis obscuratioe. in
terremotu. et sepulchrorum apertioe. et in veli templi
fissione. fuit etiam clarificatus in sua resurrectione et
ascensione in celum. Sed quia gloriam precedit humili
tas. ideo in presenti euangelio agit de humilitate sue
passionis dicens. [Amen amen dico vobis. nisi gra
num frumenti cadens in terram mortuum fuerit: ipsum
solum manet. si autem mortuum fuerit: fructum multum
affert] et hoc granum frumenti est Christus. Sicut enim
granum frumenti melius est ceteris granis. sic Christus
melior est omnibus. Hoc granum seminatum est in in
carnatione. germinatum in natiuitate. et mortifica
tum in sua passione. Multum fructum attulit in gen
tium conversione. quia passio Christi maxime fuit causa con
uersionis gentium. ut patet Job. xij. Si exaltatus fuero a
terra omnia traham ad meipsum [Qui amat animam
sua] Lyra. i. volendo sibi delectabilia huius mundi
et carnis [perdet eam] sed in futuro. quia ad eternam
perditionem eam deducit. Sic amabat animam suam
ille diues qui dicebat ut dicitur Luc. xij. Quia anima mea
habet multa bona posita in annos plurimos re

quiesce: comede et bibe: vnde perdidit eam. quia statim
dictum est ei. Stulte hac nocte repetet scilicet di
boli animam tuam a te. et que congregasti cuius erunt.
[et qui odit animam suam in hoc mundo] et hoc. s. dan
do eam pro Christo [in vitam eternam custodit eam.] ut
patet Mat. xvi. Qui voluerit animam suam saluam
facere perdet eam [Si quis mihi ministrat] et hoc. i.
vult esse verus minister et seruus [me sequatur.]
Lyra. q. d. Nonabile est quod minister sequatur dominum.
[Et vbi ego sum illic et minister meus erit] et hoc
mas. Nulla potest esse maior promissio. quia esse vbi Christus
est includit omnia bona. quia Christus in quantum est deus
essentialiter est ipsa beatitudo. de qua dicitur in ps. lxxxix
Quonia mille anni ante oculos tuos tanquam dies he
sterna que preterit [Si quis mihi ministraverit]
Lyra. obediendo mandatis meis [honorificabit eum
pater meus] Glo. ut sit filius dei patris per adop
tionem. Et ille est maximus honor de seruo adop
tari in filium dei. ut patet Roman. viij. Si filij et
heredes.

Sequuntur nunc euangelia de pluribus marty
ribus. Euangelium secundum Matheum. v. capitulo.

In illo tempore. Videns
Jesus turbas: ascendit
in montem. Et cum sedisset:
accesserunt ad eum disci
puli eius. Et aperiens os suum: do
cebat eos dicens. Beati pauperes
spiritu: quonia ipsorum est regnum celorum
Beati mites: quoniam ipsi posside
bunt terram. Beati qui lugent
quonia ipsi consolabuntur. Beati qui
elurunt et sitiunt iusticiam: quonia ipsi
saturabuntur. Beati misericordes:
quonia ipsi misericordiam consequentur. Beati in
mundo corde: quonia ipsi deum videbunt. Beati
pacifici: quonia filij dei vocabuntur. Beati
qui persecutionem patiuntur propter iusticiam
quonia ipsorum est regnum celorum. Beati estis
cum maledixerint vob homines et perse
cuti vos fuerint: et dixerint omnia ma
lum aduersum vos metientes propter me

Gaudete et exultate, quoniam merces v̄ra copiosa est in celis,

Postilla.

Videns Iesus turbas ascendit
in mōtem. Et cū t̄c. Matb. v. Mar. ij. Luce. vi.
Historiā huius euāgelij locut⁹ est dñs iesus x̄ps
anno ei⁹. xxxi. ij. yd⁹ Julij. feria. ij. luna. xvi. indi-
cōne. iij. Ante initū illius euāgelij scribit sc̄tus
Matb. in q̄rto caplo. q̄ iesus circuibat totā ga-
lileā docens in synagogi eoz et p̄dicās euāgelij
regni. et sanās oēm lāguorem et oēm infirmitatē
in populo. et abiit fama ei⁹ in totam syriā. Et ob-
tulerūt ei omēs male habētes varijs lāguorib⁹
et q̄ demonia habebāt: et lunaticos et palyticos et
curauit eos. et secute sunt eū turbe multe de gali-
lea. et de decapoli. et d̄ hierosolymis. et de iudea.
et de trās iordane. [Videns ihesus turbas] Glo.
interli. vitare voles multitudinem populi: vt sol
discipulis loqueret⁹ [ascendit in mōtem] Hor. scz
thabor q̄ est i galilea [Et cū sedisset] tāq̄ magis-
ter autēticus: tāq̄ humil⁹ prelat⁹. Ex hoc loco te-
net⁹ q̄ quādo fit sermo secularib⁹ stat p̄dicator: et
inuitās ad pugnā et opatōnē. q̄n̄ v̄o religiosi et
p̄templatiuis: sedet et inuitās ad quietē [acce-
serunt ad eū discipuli eius] Hor. tāq̄ magis deuo-
ti: tāq̄ familiari⁹ dilecti: tāq̄ sp̄aliter vocati. [Et
aperiens os suū docebat eos] Ly. scz. octo beatitu-
dines dicēs [Bti pauperes sp̄i] Ly. s. volūtarie
paupes vt deo liberi⁹ vacēt [q̄m̄ ip̄oz est regnuz
celoz] Iyra. in regno em̄ intelligit oimoda suffici-
entia et excellētia que bñ reppromittit⁹ eis in celis
q̄ tpa lia cōtempserūt in terris [Bti mites] Hor.
ra. Quis est q̄ aliū nō offendit: māfuetus autē q̄
se offendētes tolerat [q̄m̄ ip̄i possidebūt terras]
supple viuētium. de qua d̄r i ps. cxli. Portio mea
dñe sit i terra viuētū [Beati q̄ lugent] scz i p̄nti
p̄mo p̄ peccat⁹ p̄p̄ijs. Secūdo p̄ peccat⁹ alienis
et miserijs p̄ximoz. Tertio p̄ dilatōe glie. vñ da-
uid dixit in ps. cxix. Meū mihi q̄a incolat⁹ me⁹ p̄-
lōgatus est t̄c. Itē ps. xli. Ifuerūt mihi lacryme
mee panes die ac nocte duz dicit⁹ mihi quotidie
vbi est deus tu⁹ [q̄m̄ ip̄i cōsolabūtur] Iyra. cōue-
niēs autē est vt illi q̄ in p̄nti vita pro x̄po volunta-
rio luctu occupātur: cum deo et āgelis eternalit̄
p̄solētur [Beati q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā] et hec
iusticia tribuit vnicuiq̄ quod suū est: deo et pro-
ximo et sibijpsi. Deo tria. honorē creatori. amorē
redemptori. timorem iudici. Proximo tria. obe-
dictiā supiori. cōcordiā pari. bñficiā inferiori

Sibitria. mūdiciā cordis. custodiā ori. discipli-
nam corpi. vere er go [bti q̄ esuriūt et sitiūt iustici-
am.] nō pecuniā terrenam. sicut cupidi. nō volu-
ptatem carnalē sicut voluptuosi. nō potētiam se-
cularē sicut superbi. Isti em̄ nō sunt beati s̄ mise-
ri. qz sp̄ esuriūt et nūq̄ satiabūtur. vt patz Isa. lxxv.
ecce serui mei comedēt: et vos esuriētis. [s̄ beati
q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā q̄a saturabūtur] Iyra.
Et ista est satietas glie celestis: de qua d̄r in ps.
xvi. Satiabor cum apparuerit glia tua [Bti mi-
sericordes] scz paupibus tribuēdo elemosynas:
vt patz Daniel. iij. Peccata tua elemosynis re-
dime. Et puerb. iij. Qui miseret pauperi beat⁹
erit. ergo dicit⁹ hic [Beati misericordes q̄m̄ ip̄i mi-
sericordiam p̄sequētur.] Ly. in celesti em̄ patria
quis miāz p̄seq̄t. qz vltra cōdignū sibi retribuit⁹
fm̄ q̄ dicit⁹ ad Roma. viij. Nō sunt cōdigne pas-
siones hui⁹ tempis ad futuram gloriā q̄ reuelas-
bitur in nobis. Quo p̄tra dicit⁹ Jacobi. ij. Iudici-
um fiet ei sine misericōdia qui nō facit misericōdiā.
[Beati mūdo corde] Vñ Hieron. Beati mūdo
corde quos nō arguit cōsciētia peccatoz. et hoc
petiuit dauid in ps. l. dicēs. Eoz mūdū crea i me
deus [q̄m̄ ip̄i deū videbūt] Vnde d̄r in ps. xiiij.
Quis ascēdet in mōtem dñi aut q̄s stabit i loco
sancto eius. Innocēs manib⁹ et mūdo corde. vñ
etiā apls. i. L. x. xiiij. Videm⁹ nūc p̄ speculum in
enigmate: tūc autem facie ad faciē [Beati pacifi-
ci] Hor. q̄ paci faciēde reformāde et cōseruāde
siue in se siue alijs inuigilāt [q̄m̄ filij dei vocabū-
tur] et p̄sequētur heredes. vt patet Romanozum
viij. Si filij et heredes. [Beati q̄ persecutionem
patiūtur] nō tm̄ beati q̄ bñ operātur et etiā bti q̄
persecutionez patiūtur nō propter sceleravt ma-
lefici: latrones et heretici. vt patz. i. Petri. iij. Ne-
mo v̄m̄ patiat⁹ quasi homicida. aut fur. aut ma-
ledicus: sed [p̄pter iusticiā] Hor. defendēdam et
p̄seruādā. Sic sancti martires q̄ q̄to acerbio-
ribus tormētis cruciābātur: tā. o magi in dño les-
tabātur [q̄m̄ ip̄oz est regnū celoz] et merito des-
betur patiētie regnū. qz sc̄dm̄ aplm̄. ij. ad Thy. ij
Si sustinebim⁹: et cōregnabimus. [Beati estis]
Hor. nūc in spe s̄ tandem in re [cū maledixerint
vob hoies] s. carnales et infideles. q̄ ex odio vob
in faciē p̄umelias dixerit [et p̄secuti vos fuerit]
scz vim vob inferendo [et dixerint oē malū adūsū
vos mentientes p̄pt̄ me] .i. p̄pt̄ nomē meū [gau-
dete] Hor. interi⁹ in corde [et exultate] exterius in
corpe [q̄m̄ merces v̄ra copiosa est in cel] vt patz
Gen. xv. Ego sum merces vestra magna nimis.
Vñ etiā apls Paulus. i. L. x. ij. Nec ocul⁹ vidit

nec auris audiuit nec in cor: hois ascēdit q̄ p̄pa-
rasti diligētibus te.

Aliud euāgelium de martyribus fm Lucā
vi. capitulo.

In illo tempore Descen-
dēs Iesus de monte: ste-
tit in loco cāpestri: et tur-
ba discipulorū ei⁹: et mul-
tudo cōpiosa plebis ab omni iu-
dea et ierusalem et maritima et ty-
ri et sydonis: qui venerant ut audi-
rēt eum et sanarētur a languoribus
suis: et qui verabātur a spiritib⁹ im-
mūdis: curabant. et ois turba que-
rebat eum tāgere: quia virt⁹ de il-
lo exibat et sanabat oēs. Et ipse ele-
uans ocul⁹ in discipulos suos dicebat
Beati paupes: quia vestrū est re-
gnum dei. Beati q̄ nunc esuritis qz
saturabimini. Beati qui nūc fletis. qz
ridebitis. Beati eritis cum vos ode-
rint homines: et cū sepauerint vos
et exprobrauerint et eiecerit nomē
v̄m tāq̄ malum propt̄ filiū homi-
nis. Gaudete in illa die et exultate
Ecce em̄ merces vestra multa est
in celo.

Postilla

Descēdens Iesus de monte
stetit etc. Luc. vi. Hec v̄ba euāgelij locutus ē dñs
iesus anno ei⁹. xxxi. ij. ydus Julij. feria. ij. lūa. xvi.
indictioe. iij. Ante initium illi⁹ euāgelij habet
Luc. in eodē caplo. Factū est autem in ill⁹ dieb⁹
scz in quo xp̄us predicauit et miracula fecit. exiit
iesus in mōtem orare. et erat p̄noctās in oratōne
Et cum dies factus esset vocauit discipulos suos
et elegit. xij. ex ipsis quos et ap̄los noiauit. symo-
nem que cognominauit petrū: et andrea fratrē ei⁹
iacobū et iohānem. philippū et bartholomeum.
matheū et thomā. Iacobū alphei. i. filiū alphei. et
simonē q̄ vocat zelotes. iudā iacobi. i. fratrē iaco-
bi. et iudā scarioth q̄ fuit pditor. descēdens iesus

de mōte] cū illis. s. ap̄lis [stetit in loco cāpestri et
turba discipulorū ei⁹] Hor. steterūt circa eum. Et
hoc patet q̄ multos hēbat discipulos. qz non so-
lum. xij. discipulos: s. etiam. lxxij. et forte plēs. m̄p̄-
tos em̄ cōuerterat [et multitudo copiosa plebis]
sedit circa eū sicut solet fieri in sermonib⁹. [ab oī
iudea et iherosolima et maritima] Hor. maritima dicitur
hic ergo iuxta mare germanū sita: nō iuxta galis-
lee [et tyri et sydonis] que fuerūt ciuitates gentis
um [q̄ venerāt ut audirēt eū et sanarent a lāguo-
rib⁹ suis. et q̄ verabātur a spiritib⁹ immūdis. cu-
rabant] Hor. et est notabile q̄ ante xp̄i aduētum
multi erāt demoniaci: modo aut̄ pauci. nec mirū.
Tūc em̄ erat diabolus p̄nceps hui⁹ mūdi s. nūc
p̄nceps hui⁹ mūdi eieci⁹ est foras. ut patet Job.
xij. [et ois turba querebat eū tāgere] Hor. nec mi-
rū. qz tact⁹ ei⁹ et sanat corpora et sc̄rificat aias. [q̄
virtus de illo exibat]. i. v̄tiose actōnis effect⁹ [et
sanabat oēs] Hor. Ipse em̄ optim⁹ est medic⁹ cu-
ius null⁹ est incurabilis morb⁹. Et in ps. Qui
sanat oēs infirmitates tuas [et ipse eleuatis o-
culis in discipulos suos dicebat. Beati paupes]
Ly. et accipit hic paupertas volūtaria per quā ali-
q̄s cōtemnit et abijcit a se bona t̄palia in q̄tū po-
test fieri bono mōtē hō liber⁹ vacet opib⁹ vite cō-
tēplatiue [qz vestrū est regnū dei] Ly. hic in spe.
et postea erit vestrū in re [Beati q̄ nūc esuritis]
Ly. abstinētes a cibis delectabilib⁹ et supfluis ut
sic redigat̄ caro in seruitutem aie [qz saturabimi-
ni] Ly. inchoatiue in p̄nti vita: s. perfecte i patria
fm q̄ d̄r in ps. xvi. Satiabor cū appuerit gloria
tua [Beati q̄ nūc fletis] scz in p̄nti mundo qui
est vallis lachrymarū [qz ridebitis] in futuravita
Hor. felix mutatio ab opposito in oppositū. scz a
fletu in gaudiū. scz a fletu trāsitorio in gaudium
eternū [beati eritis cum vos oderint homines.]
Hor. s. malū vobis optādo [et cū sepauerint vos.]
scz a sua cōgregatōne expellēdo: fm illud Job.
xi. Jam aspirauerāt iudei ut si quis euz cōfiteret̄
extra synagogā fieret [et exprobrauerint] Hora
cōuitia et impropria vobis dicendo [et eiecerint
nomē vestrū tāq̄ malū] scz nomen xp̄ianū tāq̄
malū: cum sit optimū [p̄pter filiū hois] Hor. Ec-
ce causa optima debita patiendi. s. p̄pt̄ filiū hois
Hor. Nemo em̄ d̄z pati tāq̄ homicida aut fur: s.
tāq̄ xp̄ian⁹ [gaudete in illa die] Hor. s. gaudio i-
teriori: qd̄ fecerūt ap̄li ut habet̄ Act. v. Ibat̄ gaudē-
tes ap̄li a cōspectu xp̄i. qm̄ digni habitu sunt p̄
nomine iesu stumeliam pati [et exultate] Hora
scz gaudio exteriori. qd̄ fecit br̄s andreas dicēs
Secur⁹ em̄ et gaudēs venio ad te o bona crux. et

sic beat^{us} Vincentius. Hoc est inquit quod semper optavi et votis oibus exquisiui. Sic et beatus lauren-
tius dixit. Gaudeo plene quia hostia christi effici me-
rui. Sic et beata agatha letissime et gaudenter ibat
ad carcerem. [Ecce merces vestra multa est in celis]
Hoc tam multa quam non potest numerari: tam magna quam
non potest estimari: tam preciosa quam non potest compari. tam
diuturna quam non potest terminari. [in celo]. q. d. in lo-
co securo. ergo de amissione non timeatis. quia ibi
nec fur appropinquat nec erugo nec tinea demo-
litur. ut patet Math. vi.

Aliud euangelium de martyribus secundum Lu-
cam. xxi. capitulo.

In illo tempore Dixit ie-
sus discipulis suis. Cum au-
dieritis prelia et seditio-
nes nolite terreri. Oportet
primum hec fieri: sed nondum
statim finis. Tunc dicebat illi.
Surget gens contra gentes:
et regnum aduersus re-
gnum: et terremotus magni
erunt per loca: et pestilencie:
et fames: et terrores
quod de celo: et signa magna
erunt. Sed ante hec omnia
iniciet vobis manus suas
et persecuetur: tradetes in
synagogas et custodias: tradetes
ad reges et presides propter
nomen meum. Continget autem
vobis in testimonium. Non
timeate ergo in cordibus vestris
non premeditari quemadmodum
timeatis. Ego enim dabo vobis
os et sapientiam cui non poterunt
resistere nec contradicere
omnes aduersarii vestri. Trade-
mini autem a parentibus et
fratribus et cognatis et
amicis: et morte afficiet ex
vobis. Et erit odio omnibus
hominibus propter nomen
meum. Et capillus de
capite vestro non peribit. In
patientia vestra possidebit
animas vestras.

Postilla.

Cum audieritis prelia et seditio-
nes et cetera. Luca. xxi. Hanc historiam huius euange-
lij locutus est dominus Ihesus christus anno eius
xxxiii. xii. kalendas. Aprilis. dominica scilicet palmarum.
luna. x. in dictone. vi. Ante initium illius euange. scri-
bit sanctus lucas in principio huius capituli. Res-
piciens autem iesus vidit eos qui mittebant mu-
nera sua in gazophilacium diuites. et vidit quandam
viduam pauperculam mittentem era minuta duo
et dixit. Vere dico vobis. quia vidua ista pauper
plus quam omnes misit. nam omnes hii ex abundan-
tia sibi miserunt. hec autem omnem victum quem
habuit misit. Et quibusdam dicentibus de templo
quod lapidibus bonis et domus ornatum esset: dixit.
Hec que videtis venient dies in quibus non re-
linquetur lapis super lapidem qui non destruat. Inter-
rogauerunt illum dicentes. Preceptorum qua-
do hec erunt. et quod signum cum fieri incipient.
Qui dixit. [Cum audieritis prelia et seditio-
nes] Hoc. prelia quantum ad hostes extraneos. et seditio-
nes quantum ad domesticos. Unde Gregorius.
Bella ad hostes pertinent: sed seditio-
nes ad ciues. Nam Iosephus in libro antiquitatum dicit quod
passionem christi et destructionem ciuitatis hierusa-
lem multe seditio-
nes et prelia erant apud iudeos.
quia samaritanum qui partim tenebant ritum genti-
lium insurgere contra iudeos et econuerso. Item
in populo iudeorum erant plurimi qui incitabant
populum ad rebellandum contra romanos. Alii
autem ad contrarium et cetera. [Nolite terreri. oportet
primum hec fieri.] Zira. quia sunt a deo preordinata [sed
nondum statim finis] Iyra. quia post audicionem
talem stetit adhuc ciuitas hierusalem per longum
tempus. scilicet quadraginta duobus annis post passionem
christi. Hoc. Voluit autem dominus differre ne terri-
ti apostoli hierusalem et iudeam desererent. et in-
terim predicantibus apostolis electi conuerterent. et re-
probi inexcusabiles efficerent. Tunc postmodum
scilicet dixit quod non statim esset finis. [Dicebat illis.
Surget gens contra gentem.] Hoc. id est popu-
lus contra populum. siue vna tribus contra aliam [et
regnum aduersus regnum] Iyra. quia regnum iu-
deorum contra regnum Romanorum rebellauit [Et
terremotus magni erunt per loca] Hoc. ad in-
nuendum quod illi terremotus particularis erat futuri.
Vniuersalium enim terremotus non fuit nisi in passione christi
de qua dicit Math. xvii. Et ecce terremotus factus
est magnus. petre scisse sunt [et pestilencia. et] quia
pestilencia fuit in obsidione ciuitatis iherusalem: corru-
ptione aeris ex cadaueribus mortuorum [et fames] Hoc.

Ecce penuria victualium. facta est enim fames generalis sub Claudio impatore quaz predixerat Agabus propheta [terroresque de celo: et signa magna erunt] Dicit enim Josephus in libro de iudaico bello: quod ante destructionem civitatis iherosolimitanae sterit super civitatem iherosolimitanam p[er] annu[m] sine gladio. quaz apparitiones quazdam dicebant significare auxilium sibi affuturum in inimicos. Alij contrario dicebant significare vindictam dei contra mala inhabitantium in civitate. et propter hoc erant diverse opiniones de prophetis inter eos. [Sed ante hec omnia] **Boz.** supple iam dicta [in]cient vobis in a. su.] persequentes de loco ad locum. ut patet Job. xv. Si me persecuti sunt: et vos persequentur [tradentes in synagogas] **Boz.** i. in publicos venimus ad magis confundendum et flagellandum sicut factum est quando ceteris apostolis denunciaverunt ne amplius loquerentur in nomine ihesu. ut patet Act. v. [et custodias] scilicet ad incarcerandum. ut factum est quando posuerunt eos in custodia publica. ut patet Actuum. v. [trahentes ad reges et principes.] **Boz.** ad respondendum eis [propter nomen meum]. i. propter confessionem nominis mei [ostendet autem vobis in testimonium] Iherosolima. s. evangelice veritatis ibidem constanti profitende [Ponite ergo in cordibus vestris non premeditari quemadmodum respondeatis. ego enim dabo vobis os] **Boz.** ra. i. eloquentiam ad loquendum [et sapientiam] ad cognoscendum [cui non poterunt resistere nec contradicere omnes adversarii vestri] **Boz.** s. nec iudei nec heretici nec pagani [Trademi autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis: et morte afficiet ex vobis] **Boz.** ra. quod debeant vos iuvare et liberare [et eritis odio omnibus hominibus] **Boz.** humanum amantibus et terrenam sapientibus [propter nomen meum]. i. propter confessionem nominis mei [et capillus de capite vestro non peribit] **Zy.** hoc. addit salvator ad declarandum veritatem future resurrectionis per quam resurgit in electis non solum illa que sunt de necessitate humane nature: sed etiam ea que sunt ad decorem: cuiusmodi sunt capilli. quia meditatio huius resurrectionis multum facit ad tolerantiam martyrii de qua salvator loquebatur [In patientia vestra] **Boz.** quasi diceret. in predictis maxime necessaria est patientia. quia in ipsa [possidebitis animas vestras] id est custodietis.

Aliud evangelium de martyribus secundum Lucam xij. capitulo.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Attendite a fermento phariseo-

rum quod est hypocrisis. Nihil autem opertum quod non reveletur. neque absconditum quod non sciat. quoniam amque in tenebris dixistis in lumine dicentur. et quod in aure locuti estis in cubiculis: predicabitur in testis. Dico autem vobis amicis meis ne terreamini ab hijs qui occidunt corpus: et post hec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timeate eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. ita dico vobis: hunc timeate. Nonne quandoque passeris veniunt dipondio: et unus ex illis non est in oblivione coram deo. Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere. Multis passeribus pluris estis vos. Dico autem vobis. omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus: et filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. **Postilla.**

Attendite a fermento phariseorum etc. **Zuc.** xij. Historia huius evangelij dicta est a domino iesu christo anno eius. xxxi. ij. idus Julij. feria. v. luna. xvi. indictione. iij. Ante initium illius evangelij scribit scriptus Lucas quod malis turbis circumstantibus ita ut se invicem calcarent: cepit iesus dicere ad discipulos suos [Attendite a fermento phariseorum] Iherosolima. s. ne per eorum hypocrisis auertimini a fidei veritate [nihil autem opertum quod non reveletur neque absconditum quod non sciat] **Boz.** opertum pertinet ad opera mala que occultantur ex industria. absconditum ad cogitationes que occultantur ex propria natura. s. utrumque in futuro iudicio sciatur [quoniam que in tenebris dixistis] **Boz.** i. in pressuris et in carceribus locuti estis [in lumine dicentur]. i. in aperto quando. s. ea que passi estis in carceribus leguntur per orbem ad glazvras [et quod in ore locuti estis]. i. in puato. puatum autem efficitur verbis

vel ex modo. q̄a sub misse in aure. vel in loco q̄a
 in cubiculo [predicabit in tectis] Zy. dom⁹ ḡ in
 illa terra habet tecta plana vbi cōgregantur ho
 mines ad spaciandū ⁊ pfabulādū. ⁊ iō illa q̄ di
 cūtur ibi: publice dicūtur. Et hoc modo exponit
 Theophil⁹ [dico aut vobis amicis meis ne ter
 reamini ab his q̄ occidūt corp⁹] An̄ Lrib. Om
 nia mala opatur timor: mortis. omnia bona tēpus
 mortis [⁊ post hec] id est post occisionē corporis.
 [nō habet ampli⁹ qd̄ faciāt. Ostēdam aut vob
 quē timeatis timere eū q̄ post q̄ occiderit]. i. cor
 pus [habet p̄tatem mittere in gehēnā] Horra. s.
 ipam aiaz ⁊ etiā ipm corp⁹ [ita dico vobis hūc ti
 mere] ⁊ nō aliū [Nōne q̄nq̄ passerēs veneunt].
 id est vendūtur [dipōdus] Hor. dipōdus ē pōd⁹
 monete ex duob⁹ assib⁹ cōpositū. Ad euidētiā
 illi⁹ fm̄ Zy. sciendū q̄ passerēs abundāt in terra
 p̄missionis. ⁊ ideo de ipis fiebat oblatio paupe
 rū q̄ nō poterāt habere alia. vnde erāt pauci va
 loris qz duo habebātur p̄ asse [⁊ vn⁹ ex ill⁹] scili
 cet q̄uis sit parui valoris [nō est in obliuione co
 ram deo]. i. nō moriet sine prouidētia dei patris
 ⁊ p̄ p̄sequēs supple neqz vos moriemī q̄n de⁹ o
 dinet de morte vestra [Sed ⁊ capilli capitis ve
 stri omēs nūerati sunt] Zy. i. in dei presentia [no
 lite ergo timere ml̄tis passerb⁹ pluris estis vos]
 Zy. i. maioris reputatiōis apud deū q̄a ad ima
 ginem dei creati [Dico autem vobis. omnis qui
 cumqz me confessus fuerit coram hominibus]
 Hor. id est nō tm̄ crediderit corde. sed confessus
 fuerit simul ore [⁊ filius hominis p̄fitebit eum co
 ram angelis dei]

Sequuntur nunc euangelia de confessoribus.
 Euangelū fm̄ Lucam. xij.

**In illo tēpore. Dixit ie
 sus discipulis suis. Sint
 lumbi vestri precincti et
 lucerne ardētes in manib⁹ vestris
 Et vos similes hominibus expec
 tantib⁹ dominū suū quādo reuer
 tatur a nuptijs: vt cum venerit ⁊
 pulsauerit: confestim aperiant ei.
 Beati serui illi quos cum venerit
 dñs: inuenerit vigilātes. Amē di
 co vobis q̄ precinget se ⁊ faciet**

illos discūbere: ⁊ transiēs mistra
 bit ill⁹. Et si venerit in secunda vi
 gilia: ⁊ si in tertia vigilia venerit ⁊
 ita inuenerit: beati sunt serui illi.
 Hoc aut scitote quoniam si sciret
 paterfamilias qua hora fur veni
 ret: vigilaret vtiqz ⁊ non sineret p̄
 fodi domuz suam. Et vos estote
 parati: quia qua hora nō putat⁹ fi
 li⁹ hominis veniet. Postilla.

**Sint lūbi vestri p̄cincti: et lu
 cerne ardētes.** Luc. xij. Historiā hui⁹ euāgelij locutus
 est dñs iesus āno ei⁹. xxxi. ij. ydus iulij. feria. v. lus
 na. xvi. indictōe. iij. Ante initiū illi⁹ euāgelij scri
 bit sanct⁹ Luc. in eodē. cap. q̄ xps dixit discipul
 suis. Nolite timere pusill⁹ grex. q̄a cōplacuit pa
 tri vestro dare vobis regnū. Et sic seq̄tur euāgelis
 um hodiernū. [Sint lūbi vestri p̄cincti] Zy. lūbi
 mētis sunt volūtas ⁊ intellect⁹ ex q̄b⁹ p̄cedunt
 cogitatiōes male. Lūbi vō carnis sunt in q̄bus
 viget mor⁹ luxurie. ⁊ vtiqz lūbi sunt p̄cingēdi
 id est coartādi ab illicitis cogitatiōib⁹ ⁊ opibus
 [⁊ lucerne ardētes] Zy. i. doctrina clara proces
 dens ex charitate [in manib⁹ vestris] implendo
 ope [⁊ vos similes hominib⁹ expectantib⁹ dñm su
 um] Zy. i. sitis discreti ⁊ vigilēs ⁊ solliciti de v̄ra
 custodia expectādo dñm venturū ad iudiciū sicut
 antiq̄ p̄res expectabāt eū vēturū in carnē [quā
 do reuertat⁹ a nuptijs] Glo. ordi. ad nuptias dñs
 iuit. cū post resurrectiōem nou⁹ hō angeloz ml̄
 titudinē sibi copulauit. A q̄bus nuptijs reuertit⁹
 cū nobis p̄ iudiciū manifestat. vt p̄z Act. i. Sic
 veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū [et
 pulsauerit] p̄ egritudinē mortez p̄pinquam desi
 gnādo [confestim aperiat ei] euz suscipiēdo [be
 ati serui illi quos cū venerit dñs] Zy. in eoz mor
 te [inuenerit vigilātes]. i. in statu gratie ⁊ non i
 peccatis dormiētes. q̄a talis p̄ntabit in iudicio
 qualis inuenitur in morte q̄tū ad gratiā vel ad
 culpā [Amē dico vobis q̄ p̄cinget se] Glo. p̄s
 parās se ad retributiōem [⁊ faciet illos discūbe
 re] glo. oz. in regno celesti q̄escere [⁊ trāsiēs mini
 strabit ill⁹] glo. trāsiēs ministrabit cū iudicio ad
 regnū rediēs sua claritate fideles satiabit [Et si
 venerit in secūda vigilia. ⁊ si in tertia vigilia ve
 nerit ⁊ ita inuenerit: beati sūt serui illi]. vn̄ Greg.

Prima vigilia est stat' pueritie: maxime cū incipit vsus rōnis in puenis. Secūda vigilia est stat' iuuentutis. Tertia vigilia ē stat' viril'. Quarta vigilia est stat' senectutis: q̄a in quolibet statu fideles debēt esse parati per iusticiā ad recipiendā mortē [Hoc aut' scitote quoniā si sciret pat' familias qua hora fur veniret vigilaret vtiq;: & n̄ sineret perfodi domū suā] gor. Hic dñs iesus monet nos vigilare contra mortis incertitudinem: quā n̄ n̄hil sit certius morte: n̄hil tamē incertius hora mortis. [Et vos estote parati: q̄a q̄a hora nō putatis fili' hominis veniet] glo. ordi. vltimam horā semp ignorare voluit dñs vt sp̄ sit suspecta & ad eandē semp preparemur.

Aliud euangelium de confessoribus scdm Lucam. xi. caplo.

In illo tēpore. Dixit Iesus discipul' suis. Nemo accendit lucernā & in abscondito ponit: neq; sub modio: s; sup candelabrū: vt qui ingrediuntur lumē videant. Lucerna corporis tui ē ocul' tu'. Si ocul' tu' fuerit simplex: totū corp' tuum lucidum erit. Si autē nequā fuerit: etiam corp' tuū tenebrosū erit. Vide ergo ne lumē qđ in te est tenebre sint. Si ergo corpus tuū lucidum fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū: erit lucidum totum. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Postilla

Nemo accēdit lucernā & in abscondito tē. Luc. xi. Hoc hui' euāgelij paradigma locutus est dñs iesus anno ei'. xxxi. ij. yd' iulij. feria. v. luna. xvi. indictione. iij. Ante initium illi' euāgelij scribit sanct' Luc. in eodem caplo. qđ qđdam mulier extollens vocē de turba dixit. Beat' venter qui te portauit & vbera que suxisti. Tunc sequitur euāgelium hodiernū. [Nemo accēdit lucernā] Zy. lucerna hic accipitur p̄ intentione recta. quia intētio recta includit lumē fidei & ardorem charitatis ad modū lucerne ardentis [& in abscondito ponit: neq; sub modio: sed sup cande-

labrum] Zy. quia intentio recta dirigit ad superna [vt qui ingrediuntur lumē videant] Zyra. sicut em̄ lucerna in alto posita illuminat ea que sunt in domo material: sic intētio recta ea que sūt & disponuntur in domo ecclesie. & etiā in domo conscientie [Lucerna corporis tui est oculus tu'] Zyra. q̄a sicut oculus dirigit mēbra corpis ad operādū vt pedē ad ambulandū: manū ad scribēdū: sic intētio recta dirigit nostras opationes in finē debiti. ideo subditur [Si oculus tu' fuerit simplex] Zyra. i. intentio tua recta [totum corp' tuū] id est cōgeries opationū tuarū [lucidū erit]. i. meritorū vite eterne [Si autē nequā fuerit]. i. intētio p̄uersa [etiam corpus tuū tenebrosū erit] Zyra. id est cōgeries opationū tuarū mala erit: qz op' bonū malum efficitur p̄uersa intētiōe: sicut cuius aliq; dat elemosynā paup'cule mulieri intētiōe trahēdi eā ad peccatū luxurie [Vide ergo ne lumē qđ in te est tenebre sint] Zyra. i. diligēter attende ne intentio tua que lumē aie est sit p̄uersa qz per hoc corrūperetur om̄ia bona opa [Si ḡ corpus tuū lucidum fuerit nō habēs aliquā partē tenebrarū] Zyra. tum ex bonitate intētiōis: tum ex bonitate opis [erit lucidum totum] quia om̄ia cadent ad vite eterne meritum [& sicut lucerna fulgoris illuminabit te] Zyra. in presēti p̄ gl̄iam: & in futuro per gloriam.

Aliud euāg. de p̄fessoribus fm̄ Lucam. xij.

In illo tempore. Dixit iesus discipul' suis parabolam hanc. Homo quidā nobilis abiit in regionē lōginquā accipere sibi regnū & reuertī. Vocatis autem decem seruis suis: dedit illis decem mnas: & ait ad illos. Negociamini dum venio. Quies autem eius oderant illum: & miserunt legationem post illum dicentes. Nolumus hunc regnare sup nos. Et factum est vt rediret accepto regno: & iussit vocari seruos suos quib' dedit pecuniam: vt sciret quantum quisq; negociat' eēt. Venit autē prim' dicēs. Domine

mna tua: decē mnas acquisiuit . et ait illi. Euge fue bone: quia i mo dico fuisti fidel: eris potestātē habens super decē ciuitates. Et alī venit dicens. Domine mna tua fecit quinq; mnas: ⁊ huic ait. Et tu esto super quinq; ciuitates. Et alter venit dicēs. Domine ecce mna tua quā habui repositā in sudario Timui em̄ te quia homo auster⁹ es: tollis qđ non posuisti: ⁊ metis quod non seminasti. Dixit ei De ore tuo te iudico fue nequā. Sciebas quia ego homo auster⁹ suz tollens quod non posui: ⁊ metēs qđ non seminavi. Et quare non dedisti pecuniā meā ad mensam: ⁊ ego veniens cū vsuris vtiq; exegissem illam. Et astantibus dixit. aufer te ab illo mna ⁊ date illi qui decē mnas habet. Et dixerunt illi. Domine decem mnas habet. Dico autem vobis quia om̄i habētī dabitur ⁊ abundabit. ab eo autē qui non habet: ⁊ quod habet auferet ab eo.

Postilla

Homo quidā nobilis abiit in regionē ⁊ c. luc. xix. Ante initium illius euangeliū scribit sanctus lucas in eodem caplo qđ christus dixit. Venit filius hominis querere ⁊ saluū facere qđ perierat. Tunc postmodū sequitur euāgelium hodiernū. [Homo quidā nobil] lyra. i. iesus xps homo natus fm carnem de semine dauid regis. [abiit in regionem longinquā] lyra. id est ad celum empiricum per suam ascensionem [accipere regnum] super ordines angelorum [⁊ reuerti] scz in fine mundi ad iudicium. Tunc em̄ om̄ib⁹ manifestabit regnū ipius. [Vocatis autem decem seruis suis] .i. fidelibus vniuersis [dedit illi decē mnas] lyra. vniuersitatē donoz suoz diuersimod

detamen quia dedit vnicuiq; plus vel min⁹ fm ppriā virtutem [Et ait ad illos. negociamini dū venio] lyra. qđ temp⁹ meriti currit vsq; in d. ē iudiciū in quo tpe deus dat dona sua ad hoc qđ multiplicetur per fruct⁹ bonoz operū [Lives autē ei⁹ oderāt eū] lyra. ciues illi sunt iudei qui p maiori parte in odiū xpi sunt firmati ⁊ miserūt legationē post illū dicentes. Nolum⁹ hunc regnare sup nos] qđ post ascensionē xpi ad celos iudei conati sunt destruere fidem catholicā in q̄ incipit regnū xpi qđ cōplebit ⁊ manifestabit in fine mundi [Et factum est vt rediret] scz ad generale iudiciū [iussit vocari seruos suos quibus dedit pecuniā vt sciret quantuz quisq; esset negociatus] lyra. quia oportebit om̄es apparere ante iudices ad reddendum de om̄ibus acceptis ab eo rōnez Roma. xiiii. [Venit autē p̄mus dicēs. Domine mna tua decem mnas acquisiuit] lyra. quia tūc electi de suis meritis securi parati erūt astare iudici [Et ait illi. Euge serue bone quia in modico fuisti fidelis] lyra. quia bona temporalia ⁊ etiaz spiritualia que habētur in vita p̄nti modica sunt respectu bonoz celestium: que expectantur in futura vita [eris potestātē habēs super decem ciuitates] lyra. i. gaudebis de fidelitate om̄iū qui p doctrinā tuam vel exēplum vite tue cōuersi sunt ad bonū [⁊ alter venit dicens. dñe mna tua] gorra. id est gratia tua [fecit quiq; mnas. ⁊ huic ait. ⁊ tu esto super quinq; ciuitates] Gorra. id est sup illos quos tua predicatiōe vel exemplo tuo conuertisti [sed ternus venit] Ly. qđ licet mali refoz mident venire ad aspectū iudicis: tamē optebit eos ibidē rep̄ntari [dicēs. Dñe ecce mna tua quā habui repositā in sudario] lyra. mna reposita in sudario significat donū dei a bonis opibus ociosum [timui em̄ te] lyra. iste timor: nō est nisi pusillanimitas bene agēdi [qđ hō auster⁹ es] lyra. lz em̄ mō sit temp⁹ misericōdie: in iudicio tamē erit tepus rigor ⁊ iusticie [tollis qđ nō posuisti: ⁊ metēs qđ nō seminasti] lyra. qđ a prelatis ecclie nō solū requirūtur bona in ppria p̄fona: s̄ in subditis eoz quos tenētur inducere ad bonū [dicit ei. De ore tuo iudico te serue nequā] gor. stulticia maḡ est peccatum propz: um excusare [sciebas qđ ego homo austerus sum] glo. si me durum noueras: quare cōmendatum tibi timorem non incussit: vt scires me diligēt⁹ quesiturū [tollens qđ non posui: ⁊ metens qđ nō seminavi] Gorra. requirit em̄ deus bona opa etiā ab eis q̄b⁹ nō dedit gr̄az operandi. nec tm̄ deus hoc faciēdo iniuste agit: quia ⁊ si illi nō recipiunt: tpe tm̄ paratus fuit da

re gratiā [& quare nō dedisti pecuniā meā] .i. do-
na mea [ad mēsam] .i. ad lucrū [& ego veniens]
scz ad iudiciū particulare .i. ad mortē hominis [cū
vfuris exegisse eā] .i. cū lucro [Et astātib' dixit] .
Bor. i. angelis: q̄ deo iudicāti sp̄ assistūt [Auffer-
te ab eo mna] .i. gratiā [& date illi q̄ decez mnas
habet] Glo. auget em̄ gratia in eo q̄ in ea labo-
rat. Autoz compendij theo. veri. li. iij. c. vij. sic di-
cēs. Ne aut aliqd bonū pereat illa bona opera q̄
q̄s peccando mortificat alijs saluādis dabūtur.
Sicut quādo corpali morte q̄s morit' fratres et
ppinq̄ i bonis succedūt. Unde Job. xxvij. c. Si
cōportauerit q̄si terra argētū: & sicut lutū prepa-
rauerit vestimēta. p̄parabit q̄dem: sed iust' vesti-
etur illis. & argentū innocēs diuidet [Et dixerūt
ei] scz angeli [Dñe hz decē mnas] q. d. satis hz.
[Dico at vobis: q̄a om̄i habēti] Bor. & illo bene-
vtēti [vabit] scz incrementū ei' qd̄ habet [& abū-
dabit] scz in futuro. q̄a fm̄ aplm̄. ocul' non vidit
nec auris audiuit: nec in cor hominis ascēdit q̄ pre-
parauit deus diligētibus se [ab eo aut q̄ nō ha-
bet] scz vsum domi collati: sicut ille piger seruus
fuit [& qd̄ habet] .i. ip̄m donum [auferet ab eo] .
Bor. dare habēti fuit misericordie. auferre non
habenti iusticie.

Aliud euangelium de confessoribus scdm̄
Matheum. xxv.

In illo tpe. Dixit Iesus
discipul' suis. parabolaz
hāc. Hō quidā peregre p̄-
ficiscēs vocauit suos suos: & tra-
didit ill' bōa sua. Et vni dedit q̄n-
q̄s talēta: alij aut duo: alij vō vnū.
vnicuiq̄ s̄z ppriā vtutē: & p̄fect' ē
statim. Abijt aut q̄ quiq̄s talenta
accepit & opat' ē in eis: & lucrāt'
ē alia q̄nq̄s. Similit' qui duo acce-
perat lucrāt' ē alia duo. q̄ aut vnū
accepit abijt & fodit i terrā: & ab-
scōdit pecuniā dñi sui. Post mul-
tū vō t̄pis venit dñs illoz fuozuz
& posuit rationē cum eis. Et acce-
des q̄ quinq̄s talēta accepit obtu-
lit alia quinq̄s talēta: dicēs. Dñe

quinq̄s talēta tradidisti mihi: ecce
alia quinq̄s sup lucrat' sum. Ait il-
li domin' ei'. Euge fue bone & fi-
delis: q̄a sup pauca fuisti fidel'. su-
pra multa te constituam: intra in
gaudiū dñi tui. Accessit at & q̄ duo
talēta accepit: & ait. Duo talenta
tradidisti mihi: ecce alia duo lucra-
tus sum. Ait illi dñs eius. Euge
serue bone & fidelis: q̄a sup pauca
fuisti fidelis: supra multa te cōsti-
tuam: intra in gaudium domini
tui.

Postilla

Homo quidā peregre p̄ficiscēs
zē. Mat. xxv. Historiā hui' euāgelij locut' ē do-
min' iesus xp̄s āno ei' .xxxij. xi. kalē. april. feria
iij. luna. xij. indictione. vi. Ante initū illi' euāgelij
scribit sc̄tus math. in eodē cap. q̄ xp̄s dixit disci-
pulis suis. Vigilate q̄a nescit die neq̄ horam.
Tūc statim seq̄tur euāg. hodiernū. [Hō qdā per-
egre p̄ficiscēs] Zy. Hō ille ē iesus xp̄s q̄ quis
fm̄ diuinitatē nō possit p̄ficisci de loco ad locū
quia sic est vbiq̄: s̄ tñ fm̄ hūanā naturāz peregre
p̄fect' est qñ ascēdit i celū [vocauit suos suos]
Bor. educēdo eos in eē nature [& tradidit ill' bo-
na sua] Zy. scz bona nature. bona gratie. bōa cō-
sciētie & sapientie. bona potētie. bona opulētie
Et dicuntur talenta. q̄a per bonū vsum talū po-
test q̄libet sibi accipere celeste premium [vni de-
dit q̄nq̄s talenta. alij duo. alij vō vnū. vnicuiq̄ s̄z
ppriā vtutē. & p̄fect' est statim] q̄a xp̄s fm̄ hūa-
nitatē mutauit locū celū ascēdens [Abijt autē
q̄ quiq̄s talēta accepit & lucrātus est alia q̄nq̄s]
Zy. q̄a ista talēta multiplicauit b̄n̄v̄tēdo p̄dictis
donis ad sui p̄fectionē & pximi edificationem.
[sicut q̄ duo talēta accepit] .i. aliq̄ ex p̄dicti' dōis.
[lucrāt' ē alia duo] Bor. & attēdit illō lucrū me-
rito q̄ ad se: & in edificationē q̄ ad pximū. & sic du-
plicat bonū acceptū [Qui at vnū accepit abijt
& fodit in terrā: & abscōdit pecuniā dñi sui] Zy. il-
le abscōdit in terrā q̄ p̄dicti' donis vtrif' ad mundi
gloriā & tpale lucrū seu questū [Post mltū vero
t̄pis] Zy. q̄z lōgū ip̄s ē ab ascēsiōe xp̄i ad celum
vsq̄ ad aduentū. r. eius ad iudiciū [venit domi-
nus] Bor. per seipm̄: nō p̄ vicarium [seruoꝝ illo

rum] q̄b' bona sua cōmisiſit [et poſuit rōnem euz
 eis] vt ptz Luc. xvi. Redde rōnem villicationis
 tue. Zyra. qz tūc diſtrictē exiget rōnem de bonis
 ab eo collat[Et accedēs q̄ q̄nq; talēta accepe
 rat obtulit alia q̄nq; talēta: dicēs. Dñe q̄nq; talē
 ta tradidiſti mihi: ecce alia q̄nq; ſuplucrat' ſū].
 Hor. i. multiplicata ſunt merita ex gratia tua et
 vſu liberi arbitrii [Euge ſue bone et fidelis] que
 rēs in ſuis actib' dñi gloriā et nō ppriā laudem.
 [q̄a ſup pauca fuiſti fidel'] Zyra. oia bona in hac
 vita homi collata pauca ſunt reſpectu bonorum
 glorie [ſupra multa te p̄ſtituā] q̄a in celo cōfert
 homi bonū infinitū [intra i gaudiū dñi tui] gor.
 vt ſit ex om̄i pte gaudiū. ſurſum ex viſiōe dei. de
 orſum ex cōſideratiōe inferni. interi' ex glia cō
 ſciētiae: exteri' ex decore om̄is creature [Accessit
 aut' et q̄ duo talēta accepat. et ait. Dñe duo talēta
 tradidiſti mihi: ecce alia duo lucratus ſum] gor.
 duplicādo bona. ſc; bonū ſapie a me diffunden
 do in primū p v̄bū predicatiōis. Bonū opatōis
 a me diffundēdo in primū p exemplū edificatio
 nis [Ait illi dñs ei'. Euge ſue bone et fidel': ſup
 pauca fuiſti fidelis ſupra multa te p̄ſtituā. intra
 in gaudiū domini tui] De quo dicit Bern. in li.
 de cōſideratiōe. Qualis putas tūc erit ſplendor
 aiarū: qñ ſolis ſplendorē habebit lux corporum
 nulla em̄ ibi triſticia. nulla anguſtia. null' dolor.
 nullus timor. nullus ibi labor. nulla mors. ſed p̄
 petua ſanitas ſemp perfeuerabit.

Aliud euāgelium de p̄ſſorib' ſm Mat. xxiij.

In illo tempore. Dixit
iesus diſcipul' ſuis. Vigilate
quā nescit' qua hora
dñs veſter vētur' ſit. Illud autez
ſcitote: quoniā ſi ſcīret paterfami
lias qua hora fur vētur' eſſet vigi
laret vtiq;: et non ſineret pfodi do
mū ſuā. Ideo et vos eſtote parati
quia nescit' qua hora fili' homis
vētur' eſt. Quis putas eſt fidel' ſer
uus et prudēs quē cōſtituit domi
n' ſup familiā ſuam: vt det ill' cibū
in tēpore. Beat' ille ſeru': quē cū
venerit domin' ei' iuenerit ſic fa
cientem. Amē dico vob: ſup om̄ia

bona conſtituet eum. Poſtilla

Vigilate qz nescit' q̄ hora et.

Math. xxiij. Hec verba ſancti euāgelij locutus
 eſt domin' Ieſus chriſtus āno eius. xxxij. xi. ka
 len. aprilis. feria. iij. luna. xij. indictiōe. vi. Antē in
 itium illi' euāgelij ſcribit ſanct' Math. in codē
 caplo. Celum et terra tranſibūt: verba autē mea
 nō tranſibūt. Tunc ſeq̄tur euāgelium hodiernū.
 [Vigilate quia nescitis qua hora domin' veſter
 venturus ſit] gorra. ſc; ad mortem cuiſlibet ho
 minis. vt patet Eccl. x. Nescit homo finem ſuuz
 et c. [Hoc autē ſcitote: quoniā ſi ſcīret paterfa
 milias qua hora fur veniret] gorra. id eſt mors q̄
 fur dicitur propter improuiſum aduentum. vt p̄
 Apoē. iij. Venias tibi tanq̄ fur [vigilaret vtiq;]
 ne in peccato mortali moreretur: quia mors pec
 catoruz peſſima [et non ſineret perfodi domū ſu
 am] Gorra. id eſt cum violentia animaz a corpo
 re extrahi. ſed ſponte exire. Unde Criſ. Quādo
 anime peccatrices i corpore quaſi in proprio do
 micilio delectantur. veniens cum ſentētia dei an
 gelus mortis perfodit corpus et animā violenter
 auellit. Anime autez iuſte que quaſi in exilio ibi
 ſunt: veniēte ſententia nō perfodiūtur. ſed reuer
 tuntur gaudentes [Ideoq; et vos eſtote parati]
 ſc; ſine macula cordis [quia qua hora non puta
 tis fili' hominis venturus eſt] Gorra. ſc; ad
 iudicium particulare in morte [Quis putas eſt fi
 delis ſeruus et prudēs. quē conſtituit domin'
 ſup familiam ſuam] ſc; in officiū ſui ſuſceptio
 ne [vt det illis cibum in tempore] Gor. triplicem
 cibum verbi. exempli. et temporalis ſubſidiū. Et
 ſm Zy. vt det ill' cibum in tempore. id eſt auxili
 um ad qd̄ quilibet tenetur. Unde Eccl. xxvij. Cu
 iſlibet mandauit deus de proximo ſuo [Beat' il
 le ſeruus: quē cū venerit dominus eius] Zy.
 querens in morte rationem ſui ſeruitij [inuenes
 rit ſic facientem] Zyra. in actibus charitatis ſe
 exercentem. quia per talia meretur eternam bea
 titudinem [Amen dico vobis ſup om̄ia bona
 ſua conſtituet eum] quia beatitudo eſt ſtat' om̄
 nium bonorum aggregatione perfectus. vt dicit
 in libro de cōſolatiōe pbie. Gorra. Bona pre
 ſentia ſunt particularia et imperfecta. ſed bōa ce
 leſtia ſunt bona cōmunia et perfecta. Nunc enim
 ex parte cognoſcimus. ex parte diligimus. ſ tunc
 in futuro perfecte.

Incipiunt Euangelia de virginibus ſcđm
 Matheum. xij.

In illo tempe. Dixit Je-
sus discipulis suis para-
bolam hanc. Simile e re-
gnum celoz thesauro abscondito
in agro: que qui inuenit homo ab-
scondit. et pre gaudio illi vadit et
vendit vniuersa que habet et emit
agrum illum. Iterum simile est re-
gnum celoz homini negociatori
querenti bonas margaritas: inuen-
ta autem vna preciosa margarita a-
biit et vendidit vniuersa que habet
et emit eas. Iterum simile est regnum
celoz sagene misse in mare: et ex om-
ni genere piscium congreganti. qua
cum impleta esset. educetes et secus
littus sedetes elegerunt bonos in
vasa sua: malos autem foras miserunt
Sic erit in consummatione seculi.
Exibunt angeli et sepabunt malos
de medio iustoz: et mittent eos in
caminum ignis. Ibi erit fletus et stridor
dentium. Intellexistis hec om-
nia. Dicit ei. Etiam. Ait illi. Ideo
omnis scriba doctus in regno celorum
similis est homini patrifamilias qui pro-
fert de thesauro suo noua et vetera

Postilla

Simile est regnum celorum.

Matth. xiiij. Historia huius euangelij facta est in
apuli anno christi. xxxiiij. indictione. vi. Ante initium
illi euangelij scribit sanctus matth. in eodem caplo.
quod christus dixit. Iusti fulgebunt sicut sol in regno pa-
tris eorum. Tunc postmodum sequitur euangelij. hodie.
[Sile est regnum celorum thesauro abscondito in agro]
Hoc. ad laudem virginum exponit parabola ista. Sic
thesaurus in agro est virginitas in carne. Luc. iij.
Haben thesaurum istum in vasis fictilibus. Unde
Aug. Ifacite quod potestis ne virginum bonum a

vobis pereat. cum facere non potestis ut redeat. vlt
fm Greg. thesaurus est celestis regni desiderium
[que qui inuenit homo abscondit. et pre gaudio illius
vadit] Hoc. pedibus mentis ipsam affectando [et ven-
dit vniuersa que habet] scilicet temporalia retinendo. vt patet
Matth. xix. Si vis perfectus esse vade et vende om-
nia que habes et da pauperibus [et emit agrum illum] hoc
ra. totaliter celestibus inhiando [Iterum sile est regnum
celorum homini negociatori querenti bonas margaritas
]. i. dulcedine vite celestis [Inuenta autem vna pre-
ciosa margarita] hoc. id est christum. et fm hoc christus
dicit margarita. Sicut enim nascitur margarita ex ro-
re celesti concha maris se aperiente. sic christus virtute
spiritus sancti in maria consentiente. Ysa. xlv. Rora
te celi desuper et nubes pluant iustum. aperiat terra et
germinet saluatorem [abiit et vendidit omnia que ha-
bet] Hoc. per contemptum terrenorum. ad Philipp. iij.
Omnia arbitror vt stercora. vt christum lucrifaciam.
[et emit eas] per conatum et desiderium eternorum. vt per
Phil. i. desiderium habes dissolui et esse cum christo.
[Iterum simile est regnum celorum] Zy. i. stat ecclesie
militant [sagene misse in mare] Hoc. i. est doctri-
ne diuulgate in mundum [et ex omni genere piscium] hoc.
id est hominum [congregati] scilicet bonorum et malorum
pauperum et diuitum. iuuenum et senum [qua cum imple-
ta esset] Hoc. quod erit in fine seculi. quando implebitur
numerus electorum [educetes et secus littus sedentes
elegerunt bonos in vasa sua. malos autem foras mi-
serunt. Sic erit in consummatione seculi] Zy. Sicut
enim non distinguuntur boni pisces a malis quod di-
sagena est intra aquas. sic in ecclesia admixti sunt
mali cum bonis. sed in fine mundi sagena trahetur
ad littus per apertum iudicium: quia tunc erit manifesta ab-
scondita cordium. et tunc scilicet in iudicio [exibunt ange-
li et separabunt malos de medio iustorum. et mittent
eos in caminum ignis. ibi erit fletus et stridor denti-
um] fletus scilicet propter ardorem. et stridor dentium propter
frigorem [Intellexistis hec omnia] Zy. q. d. ad vos pro-
tinet intelligere que alios debet docere via salutis
[Dicit ei. Etiam. Ait illi. Ideo omnis scriba] Unde
Aug. Apostoli sunt scribe et notarii christi. et vbius
dei signantes in tabulis cordis [doctus] . i. scriptus et a
deo inspiratus [in regno celorum] . i. in ecclesia militante
[similis est homini patrifamilias] Zy. quia sicut
paterfamilias habet pascere filios pane corporali
sic iste paruulos fidei pane spirituali [que profert de
thesauro suo] Zy. i. de scientia in corde abscon-
dita [noua et vetera] id est auctoritates et precepta
veteris et noui testamenti.

Aliud euangelium de virginibus fm Mat-
theum. xxy. caplo.

In illo tpe. Dixit Jesus
discipulis suis parabolam
hanc. Sile ē regnū celo-
rū decē virginibus: que accipiētes
lāpades suas exierunt obuiā spō-
so et spōse. Quinq; aut ex eis erāt
fatue et quinq; prudētes. Sz quin-
q; fatue acceptis lāpadib; non su-
pserunt oleū secū. Prudētes vero
acceperunt oleū in vasis suis cuz
lāpadib;. Morā autē faciēte spō-
so dormitauerunt omēs et dormie-
runt. Media autē nocte clamor
fact; ē. Ecce spōsus vēit: exite ob-
uiā ei. Tunc surrexerunt oēs vgi-
nes ille: et ornauerunt lāpades su-
as. Fatue aut sapiētib; dixerunt.
Date nob; oleo vō: qā lāpades
nostre extinguitur. Rēderūt pru-
dētes: dicētes. Ne forte nō suffici-
at nob; et vob; ite poti; ad vēdētes
et emite vob;. Sū autē irēt emere
vēit sponsus: et q; pate erant intra-
uerunt cū eo ad nuptias. et clausa
ē ianua. Nouissime vēunt et reliq;
virgines dicētes. Dñe dñe aperi
nob;. At ille rēdēs: ait. Amē dico
vob;: nescio vos. Vigilate itaq;
qz nescit; diē neq; horā. Postilla
Sile est regnū celozū decē. et c.

Matth. xxv. Historia hui; euāgelij facta est āno
xpi. xxxij. xi. kalen. apulis. feria. iij. luna. xij. indi-
ctione. vi. Ante initū illi; euāgelij scribit sancr;
Matth. in. xxiij. cap. Si em; mal; seru; dixerit in
corde suo. morā facit dñs me; venire. et cepit per-
cutere seruos suos. manducet aut et bibat cum
ebrijs. Veniet dñs seru; illi; in diē q; nō sperat. et
hora q; ignorat et diuidet eū. scz sepando animaz
a corpe in morte ipi;. p̄tēq; ei; ponet cū hypocri-

nis. i. cū falsis xpianis. sepando eū a beati; et con-
iungendo ipm cū dānat;. ibi erit flet; et stridor; dēti-
um. Tūc statim seq̄tur euāg;. hodi. [Sile ē regnū
celoz; decē vginib;] Zy. i. ecclia militās q̄ruz ad
statū p̄tēplatiū [decē vginib;]. i. p̄tēplatiuis
Zy. vginitas em; significat vitā p̄tēplatiuā. qā sic
castitas eleuat mētē a carnalib; et disponit itelle-
ctū ad cōtēplatiōem vitā. sic econtrario luxuria
dep̄mit mētē et causat hebetudinē intellecti;. et sic
reddit hoīem q̄si bestialē. p̄tē qd; dicitur. i. Ethicoz.
Vita voluptuosa vocatur vita pecudum [q; acci-
piētes lāpades suas] Bōz. acceptio lāpaduz est
ōnsio operū. vt sint alijs in exēplū [exierūt obuiā
spōso]. i. xpo [et spōse]. i. ecclie [Quinq; autē
ex eis erāt fatue. et quinq; prudētes] Zy. vginēs ei
prudētes sunt p̄tēplatiui seu religiosi q; opa sua
bona ad finem debitum ordinant. scz principalis-
ter ad gloriā dei: et ad salutem propriam: et ad
edificationem proximi. Econtrario fatue virgi-
nes dicuntur qui propriam gloriā et fauorē ho-
minū querunt in suis bonis operibus: et merito
dicuntur fatue virgines. quia bona opa sua p̄dūt
p̄pter defectum intentiōis recte [sed quinq; fa-
tue acceptis lampadibus] Bōz. i. operib; de ge-
nere bonoz [nō sumpserūt oleum secū] in quo si-
gnatur charitas. Sicut em; oleum natat sup om-
nes liquores: sic charitas super omnes virtus-
tes. [Prudentes vero acceperunt oleum in vas-
is suis] id est charitatem [cum lampadibus]
id est cum opibus suis. q. d. ex charitate perfec-
erūt opa sua bona. [Moram autē faciēte spon-
so dormitauerunt omēs et dormierunt] Mora
ista est decursus temporis ab ascensione christi
vsq; ad diē iudicij. qd; tps p̄pter longitudinez
vocat; mora. Jam em; durauit per mil; e quadrin-
gentos et octoginta octo ānos. et residuū est nob;
incertum. In hoc autē tyis interuallo morantur
omēs homines tam boni q; mali: q; quidē mors
designatur hic per dormitiōez: qā ita faciliter ex-
citabūtur a morte per christū ad iudiciū veniētē
sicut hō excitat aliū hoīem dormientez. [Media
autē nocte] Zy. non intelligitur per hoc q; iudicij
extremū sit celebrandū de nocte. sed de die
sicut dicit ap̄tus. i. Cor. iij. Dies domini declara-
bit et c. Sed quia tempus iudicij est nobis occul-
tum. ideo hic signatur p̄ mediā noctē. qā illa que
fiunt media nocte sunt hominibus occulta [cla-
mor factus est] Zy. i. vox xpi vel angelozū ad vo-
candum mortuos ad iudiciū [tunc surrexerunt
omēs vginēs ille] Zy. qā omēs resurgēt boni et
mali vt appareant in iudicio xpi [et ornauerunt

lampades suas]gor. i. apud se cogitauerunt opa sua p qb' remuneratiōem expectabāt. **Uñ Gregor'.** Dnāt lampades: qā apud se sua opa numerāt p qb' eternā b'itudinē recipe sperauerūt [fatue aut] scz v'gines [sapiētib' dixerūt. Date nobis de oleo vestro. qā lāpades nostre extiguūtur] Zy. ista petitio vana et m'isio negatia signāt q null' poterit ad aliū q'ntūq' iustuz recurrere p auxilio nec aliq's q'ntūq' iust' poterit aliū iuare: s' sibi soli sufficiet iusticia sua. **Unde Hieronim'.** In futuro vnusq'sq' p opib' suis mercedē accipiet. Nec pnt in die iudicij alioz v'tutes, alioz rū vitia subleuare. Et h' est qd' subdit [ne forte n' sufficiat nobis et vobis. ite pot' ad vendentes et emite vobis] **Unde Amb.** Vendūt oleū q' adulando aias in errorē mittūt. De quo dicitur i ps. cxi. Oleū aut' peccatoris nō ipinguet caput meum etc. [Dū autē irēt emere venit sponsus]lyra. id est christ' ad remuneratiōem bonoz [et q' parate erāt] Zy. per bona opa in charitate facta [is trauerūt cū eo ad nuptias] .i. ad celestē gloriā. [et clausa est ianua] gor. ianua inqt' misericōdie ad indulgēdū: q' modo oib' apitur. Ianua gl'ie ad intrandū q' modo oib' penitētib' reſeratur [No uissime] .i. nimis tarde [veniūt et relique virgines dicētes. Dñe dñe aperi nobis] lyra. per hoc q' uocant eū dñm significat q' crediderūt in christum Sed quid pdest ore inuocare si ope neges [At ille r'ndens ait. Amē dico vobis: nescio vos] Zy. scz nouicia approbatiōis qua soli electi a deo cognoscūtur [Vigilate itaq']gor. scz anteq' veniat sponsus [qā nescitis diem neq' horaz] scilicet mortis vestre.

In festo corporis Christi. Euangelium fm Johannem, vi.

In illo tpe. Dixit Iesus turb' iudeorum. Ego sū panis viu' qui d' celo descēdi. Si q's manducauerit ex hoc pane uiuet in eternum. Et panis quē ego dabo caro mea est p mūdi vita. Litigabāt ergo iudei ad inuicē: dicētes. Quomodo potest h' dare nob' carnē suā ad manducandum. Dixit ergo eis iesus. Amen amē dico vob: nisi manducauerit

carnē filij hominis: et biberit ei' sanguinem non habebit vitā in vob. Qui manducat meaz carnē et bibit meum sanguinē habet vitā eternā. et ego resuscitabo euz in nouissimo die.

Postilla

Ego sum panis viu' qui de celo descēdi etc. Job. vi. Hec v'ba sancti euāgelij de se ipō locut' est dñs iesus xps anno eius. xxxij. xvi. kalēn. Maij. feria. iij. luna. xxij. indictione. v. Ante initium illius euāgelij scribit sanct' Johānes in eodē caplo. q' iudei murmurabāt de illo q' xps dixit. Ego sum panis viu' q' de celo descēdi. et dicebāt. Nōne hic est iesus filius ioseph cuius nos nouim' p'rem et matrem. Quō ergo dic' h' qā de celo descēdit? R'ndit eis iesus et dixit. Nolite murmurare inuicē. nemo pōt venire ad me: nisi pater q' misit me traxerit illum. Tūc postmodū seq'tur euāgelij hodiernū [Ego sum panis viuus] Tho. viuificās comedētē. Iste em' cib' siue panis in manducate nō cōuertit: s' eū in se p'uertit. sic dictū ē b'ro Aug'. Nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue: s' tu mutaberis in me [q' d' celo descēdi] tho. vt esse panis hoiz q' erā p'is āgeloz vñ in ps. lviij. Panē angeloz māducauit hō [Si q's māducauerit ex hoc pane uiuet in eternū. In p'nti p' gratiā: in futuro per gloriā] et panis quē ego dabo caro mea est pro mundi vita] Tho. bene dicit pro mundi vita. Quia utilitas huius sacramenti est non solum ipsius sumentis et celebrantis: s' cōmunis toti' ecclie: qd' nō contigit in alijs sacramētis: nā baptism' solum pdest sciipienti. eucharistiā vō nō solum celebranti. sed etiam oib'us pro q'bus orat et qui sunt d' corpe ecclie: siue sint viui siue defuncti. Et ratio ē: qā in alijs sacramētis continet v'rus et efficacia v'bi incarnati. hic aut' continet ipē xps fons et plenitudo sanctitat'. et ideo pl' extēdit se v'it' eius. [Litigabant ergo iudei ad inuicē: dicētes. Quō hic pōt nobis dare carnē suā ad māducaandum] Tho. litigatio erat de hoc q' carnē suā panē dixerat. Intelligebāt em' q' caro sit dentib' lacerāda. et ideo reputāt hoc impossibile et incōueniēs [Dixit g' eis iesus. Amē amē dico vobis. nisi māducaueritis carnē filij hominis] lyra. Sicut em' in vita corpali cib' est necessari' ad vitā p'seruādā: ita in vita spūali hoc sacramentū est necessariuz q' est vite spūalis p'seruatiū. qā sicut baptism'

est quedam regeneratio spūalis: ita eucharistia ē
q̄dam spūalis nutritio [et biberitis eius sangui
nem: nō habebitis vitam in vobis] Zy. nō est in
telligendum q̄ hoc sacramentū sub vtraq̄ specie
fidelibus sit exhibēdū: sed tm̄ hoc modo a sacer
dotib⁹ est sumendū. licet em̄ in p̄mitiua ecclesia
popul⁹ sub vtraq̄ specie cōicaret: tm̄ post modum
p̄uide ordinatū est vt populus nō cōmunicet sub
specie vini p̄pter periculū effusionis. Et etiā q̄a
scdm̄ beatū Thō. de aquino in. iiii. dist. x. propter
naturalem cōcomitātiā sub vtraq̄ specie. s. pa
nis et vini est totus xp̄s. ergo q̄ cōmunicat corpi
cōmunicat et sanguini: cū sub vtraq̄ specie totus
xp̄s cōtinetur. s. scdm̄ corpus: aiā et deitatem [q̄
manducat in eā carnem et bibit meū sanguinem]
supple digne [habet vitam eternā] Zy. q̄ habet
deum inhabitātem: q̄ est vita eterna [et ego resus
citabo eū in nouissimo die] Thō. q̄m̄ ad gloriā
corporis.

Sequit̄ euangeliū p̄ defunctis qd̄ legit̄ pre
sente funere aut in depositōne defunctorū in Jo
hannem. xi.

In illo tempore. Dixit
Martha ad ih̄m. Dñe
si fuisses hic: frater me⁹
nō fuisset mortu⁹. sed et
nūc scio q̄ quecūq̄ poposceris a
deo: dabit tibi de⁹. Dixit ei ih̄esus.
Resurget frater tu⁹. Dixit ei mar
tha. Scio q̄ resurget in resurrecti
one in nouissimo die. Dixit ei ih̄s.
Ego sum resurrectio et vita. q̄ cre
dit in me etiam si mortu⁹ fuerit vi
uet. et ois q̄ uiuit et credit in me nō
morieſ in eternū. Credis hoc. Ait
illi. Utiq̄ dñe. ego credidi quia tu
es xp̄s fili⁹ dei uiuū q̄ in hūc mun
dum venisti. **Postilla.**

Dixit martha ad iesum. Dñe
et̄. Job. xi. Historia hui⁹ euangeliū facta est an
no xp̄. ixxxiii. v. ydus Marcij. feria. vi. luna. i. idis
tione. vi. Ante initium illi⁹ euangeliū scribit sanct⁹
Job. i eodē ca. q̄ xp̄s dixit discipulis suis. Za
zar⁹ mortu⁹ est. et gaudeo p̄p̄tyos vt credatis q̄

non eram ibi: sed eam⁹ ad eū. Venit itaq̄ iesus
et auenit eū quattuor dies in monumento haben
tem et̄. Tunc seq̄tur euangeliū hodiernuz. [Dixit
martha ad iesum. Dñe si fuisses hic frater meus
nō fuisset mortu⁹] Thō. q. d. tu es fons vite. ergo
mors nō habuisset locū in p̄ntia tua [s. et nūc scio]
licet frater me⁹ sit mortu⁹ et sepultus: fide certa te
neo [q̄ quecūq̄ poposceris a deo dabit tibi de⁹]
q. d. poteris repellēdo mortē vitā cōseruare: potes
et vitā perditā restaurare. Uñ aug⁹. Non dixit. ro
go te vt resuscites fratrem meū. nō em̄ sciebat si re
surgere fratri suo vtile erat [Dixit ei ih̄esus. Res
surret frater tuus.] Zy. sed illa intellexit hoc de
resurrectiōe futura in fine mūdi. ideo sequit̄. [Di
xit ei martha. Scio q̄ resurget in resurrectiōe in
nouissimo die] Thō. q. d. scio resurrectiōem ḡnā
lem oim̄ hoim̄ futuram. et nescio vtrū de illa ḡnā
li loqueris vel de sp̄ali fratris mei. Sciebat autē
de doctrina xp̄i. q̄ fm̄ Lrib. a xp̄o de illa generali
resurrectiōe audiuit. vel etiā quia ex scripturis le
gis et p̄phetarū de illa ḡnali resurrectiōe edocta
fuerat [Dixit ei iesus. Ego sum resurrectio et vita]
id est cā resurrectiōnis q̄tuz ad corpus. et vita q̄
tum ad aiā [Qui credit in me] q̄ sum vita [etiā
si mortu⁹ fuerit] scz per peccatū in aiā [uiuet] s. vi
ta gratie in p̄ntia [et ois qui uiuit et credit in me nō
morieſ in eternū] Thō. et si moriat̄ morte corporis q̄
est mors gehenne. [Credis hoc] Aug⁹. Th̄us
sciens fidē ip̄ius cōfessionem ei⁹ req̄rit. et hoc ad
meritū salutis. Roma. x. Corde credit̄ ad iustici
am: ore autē cōfessio fit ad salutē [Ait illi. Utiq̄
dñe] supple om̄ia credo [ego credidi q̄ tu es xp̄s
filius dei uiuū] Zy. s. naturalis [q̄ in hūc mūduz
venisti] s. per carnis assumptionē.

Aliud euangelium pro defunctis scdm̄ Jo
hannem. v.

In illo tēpore. Dixit Je
sus discipul⁹ suis. Amen
amē dico vob: qui auenit
hora et nūc est q̄n̄ mortui
audiēt vocem filij dei: et q̄ audie
rint uiuēt. Sicut em̄ pater habet
vitā in semetipso: sic dedit et filio vi
tam h̄re in semetipso. Et p̄tātē de
dit ei iudiciū facere: q̄ fili⁹ hois ē
Molite mirari hoc: q̄ venit hora in

qua oēs q̄ in monumentis sunt au-
diēt vocē ei⁹. Et p̄cedent q̄ bona
fecerūt in resurrectionē vite. q̄ vō
mala egerunt in resurrectionē iu-
dicij.

Postilla.

Amē amē dico vobis: quia venit
et c. Job. v. Hec et sequētia euāgelia iuxta histori-
as suas dicta sunt a dño iesu xpo anno ei⁹. xxxij.
xviij. kal. Maij. feria. iij. luna. xxiiij. indictōne. v.
Ante initiū illi⁹ euāgelij scribit sanct⁹ Job. in eo-
dem caplo q̄ ipse pater diligit filium et oia demō-
strat ei qz ipse facit et maiora hīs demōstrabit ei
opera. et vos miremini p̄e magnitudine. q. d. vos
miremini q̄ sanauit palyncuz qui habuit. xxxviij.
annos in infirmitate sua. s̄ maiora faciā. qz susci-
tabo mortuos. Tūc postmodū seq̄tur euā. hodi.
[Amē amē dico vobis qz venit hora] scz i fine
mūdi [et nūc est] scz euā in p̄nti [qñ mortui audi-
ent vocē filij dei] lyra. qz ad vocē filij aliq̄ i p̄nti
sunt resuscitati. vt fili⁹ vidue. vt patz Luc. viij. et fi-
lia archisynagoge. vt patz Matb. ix. et etiā lazar⁹.
vt patz Job. xi. Sed in futuro et in fine mūdi oīs
resurgēt et trāsibunt de morte ad vitā. Unde apls
i. Cor. xv. **Dēs quidē resurgem⁹** [Sicut em̄ pat̄
h̄z vitam in semetipso] **Hor. s. p̄ essentiam** [sic de-
dit et filio vitā habere in semetipso] p̄ essentiā. et
in hoc xps ostēdit equalitatē sui cum p̄re [et pos-
testatē dedit ei iudiciū facere] scz in q̄tuz hō. [qz
filius hōis est] lyra. s. ab oibus visibilis i iudicio
bonis et malis [Nolite mirari hoc. qz venit hora
in qua oēs q̄ i monumentis sunt audiēt vocē ei⁹.]
hoc fit in gnali resurrectionē oīm hōim qñ oīs
resurgent ad vocē eius. i. ad impium ei⁹. Vñ ps.
lxvij. **Dabit em̄ voci sue vocem viuus** [et p̄cedet
q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite] lyra. hoc ad-
ditur ad denotādum q̄ fides sine operib⁹ nō suf-
ficit ad salutem [Qui vero mala egerūt] **Et hō. i.**
mala acta p̄ penitentiā non emēdauerūt [i resur-
rectionem iudicij] id est in eternam damnatōem
vt patet Matb. xxv. **Subūt hñ in suppliciu eternū**
iusti autem in vitam eternam.

Aliud euāge. pro defunctis fm Johānez. v.

In illo tēpe. Dixit. i. d. s.
et turb iudeoz Sicut em̄
pater suscitāt mortuos et
viuificat: sic et fili⁹ quos

vult viuificat. Neqz em̄ pater iu-
dicat quēqz: sed omē iudiciū dedit
filio: vt oēs honorificēt filiū: sicut
honorificant patrē. **Qui non ho-**
norificat filiū: non honorificat pa-
trem q̄ misit illum. Amē amen di-
co vobis. qz qui vbum meum audit
et credit ei qui me misit habet vitā
eternam et in iudiciū nō venit: sed
trāsit a morte in vitā. **Postilla.**

Sicut em̄ pat̄ suscitāt mortuos

et c. Job. v. Ante initiū hui⁹ euāgelij scribit sc̄tus
Johes in eodē caplo q̄ iesus sanauit quēdam i-
firmuz q̄ habuit. xxxviij. annos in infirmitate sua
p̄pterea perseqbant eum iudei. quia hec facie-
bat. Iesus autem r̄ndit. **Pater meus vsqz modo**
opatur et ego operor. **Propterea ergo magis q̄**
rebant eū iudei interficere. qz nō solum soluebat
sabbatum: sed et patrē suum dicebat deū eglez se
faciens deo. Tūc postmodū sequitur euāgeliz
illud [Sicut em̄ pater suscitāt mortuos et viuifi-
cat] lyra. quod est diuine v̄tutis [sic et fili⁹ quos
vult viuificat] scz p̄ potētiam ei eglem. Vñ. i. **Re-**
gum. iij. Dñs mortificat et viuificat et c. Itē Deut.
xxxij. Ego occidā et ego viuere faciam. [neqz em̄
pater iudicat quēqz] lyra. s. seorsum a filio: cuz sit
eorz vna opatio [s̄ omē iudiciū dedit filio.] vt patz
Act. x. Ipse est qui cōstitut⁹ est a deo iudex viuo-
rum et mortuoz [vt oēs honorificent filium sicut
honorificant patrē] iho. **Sicut em̄ pater et filius**
sunt equales in auctoritate et potestate: sic debēt
esse equales in gl̄a et honore [Qui nō honorifi-
cat filiū nō honorificat patrē q̄ misit illū] **Hor.**
ra. Itō quare pater vult filiū honorari. qz honor
filij est honor patris. et ecōuerso [Amē amē di-
co vobis qz q̄ vbum meū audit: et credit ei q̄ me
misit] lyra. fide formata [h̄z vitam eternā] lyra. s.
causaliter. quia habet grām que facit eū dignuz
vita eterna [et in iudiciū non venit] scz cōdenati-
onis [sed trāsit a morte] **Hor. i. de p̄sentivita que**
mors est [in vitam] lyra. qz oportet soluere debi-
tum nature vt veniat ad vitam glorie.

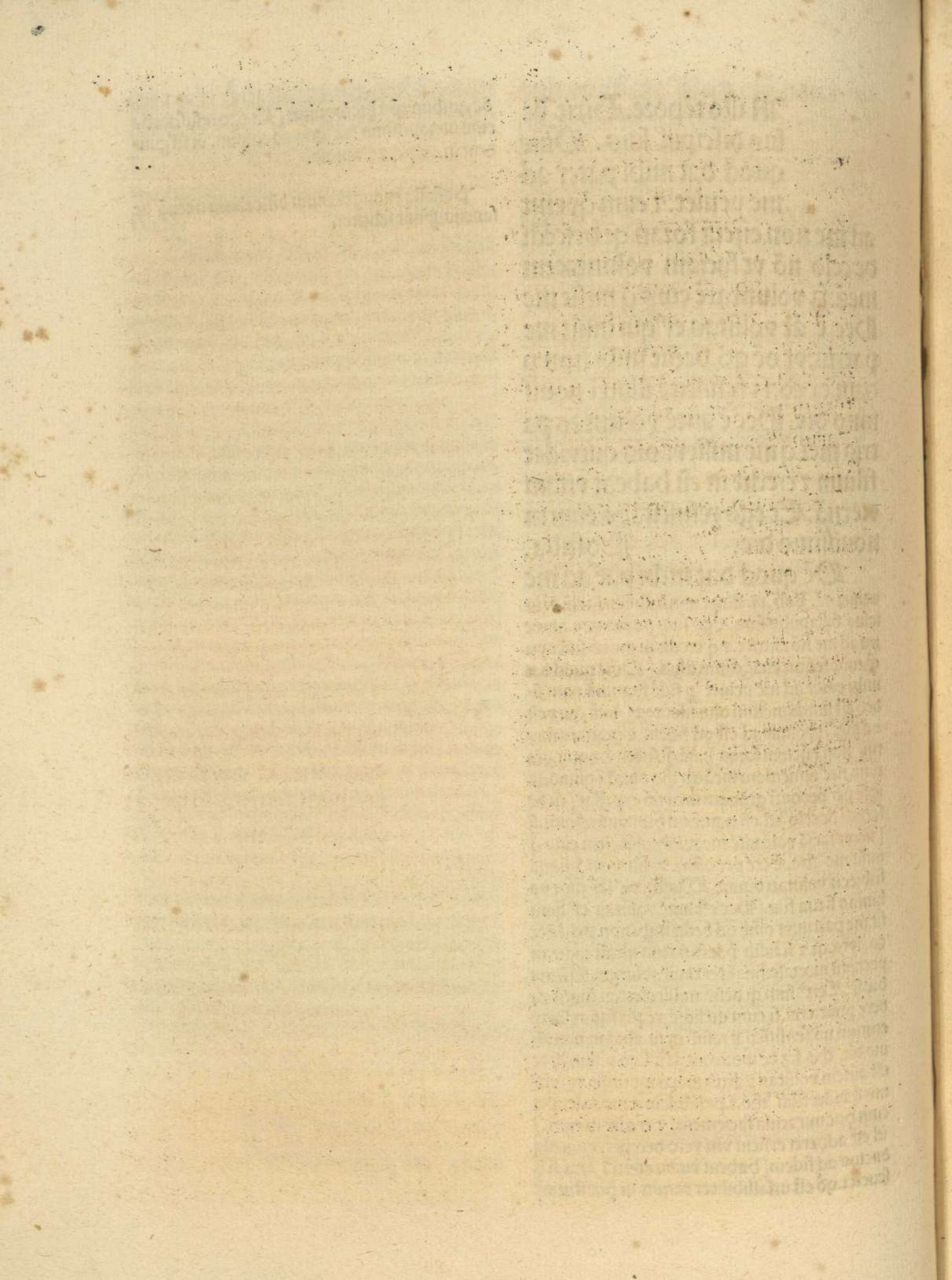
Aliud euangelium p̄ defunctis fm Johā-
nem. vi. caplo.

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. **Omne** quod dat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me non eijciam foras. quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. Hec est autem voluntas eius qui misit me patris: ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est autem voluntas patris mei qui me misit ut omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eternam. **Et ego resuscitabo eum in nouissimo die.** **Postilla.**

Omne quod dat mihi pater ad me veniet etc. Job. vi. Ante initium illius euangelij dixit Iesus discipulis suis. Ego sum panis vite. qui venit ad me non esuriet. et qui credit in me non sitiet unquam. tunc sequitur euangelium illud. **Omne** quod dat mihi pater ad me veniet per fidem formatam. nam fides est fundamentum omnium meritorum et eum qui venit ad me. Thomas. id est ad fidem et gratiam meriti non eijciam foras. id est non subtraham ei gratiam nec amicitiam meam ab ipso diuidam dummodo ipse per peccatum gratiam meam non expellat [quia descendi de celo] id est naturam humanam assumpsi [non ut faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me] thomas. Ecce per omnia voluntatem humanam subiecit voluntati diuine. Mat. xvi. Non mea voluntas sed tua fiat. Hec est autem voluntas eius qui misit me patris: ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo] lyra. quia et si talis predestinatus aliquando cadit in peccatum mortale: finaliter tamen resurget. An ambrosius. Error sum quod deus nullum electorum suorum cadere permitteret. si eum meliorem a casu suo resurreturum non sensisset [sed resuscitem illud in nouissimo die] thomas. scilicet de morte ad gloriosam vitam [hec est autem voluntas patris mei qui me misit ut omnis qui videt filium] thomas. scilicet passibilem et mortalem: et cum hoc miracula facientem [et credit in eum.] id est adheret ei sicut uni vero deo: per miracula ductus ad fidem [habeat vitam eternam] lyra. si perseueret. quod est infallibiliter verum in predestinatione:

de quibus Christus hic loquitur [Et ego resuscitabo eum in nouissimo die] quo ad corpus. ut si resurdeat in corpore et anima.

Postilla euangeliorum dominicalium necnon de sanctis perfinit feliciter.

Epistolarū de tempore ⁊ sanctis liber incipit.

Dominica prima in aduentu dñi ad Roma-
nos. xiiij. caplo.

Ratres. Scientes
qz hora est iaz nos
de somno surgere.
Nunc autē ppior
ē nostra sal⁹ q̄ cuz
credidim⁹. **Nox p̄-**
cessit: dies autēz appropinquauit.
Abijciam⁹ ergo opa tenebrarum:
⁊ induamur arma lucis: sic vt i die
honeste ambulem⁹. Non i cōmes-
fationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹: non in cu-
bilib⁹ ⁊ impudicitijs. Non in p̄-
teione ⁊ emulatōne: sed induimini
dñm nostrum ihesum christum.

Postilla.

Fratres. sciētes quia hora est
iam nos de somno surgere. Verba p̄posita origi-
naliter ad Ro. xiiij. ca. sunt scripta i epistola ho-
dierna lectionalit̄ recitata. Ante initium illius epis-
tole scribit sc̄tus paulus in eodē cap. dicens. Ne-
mini quicq̄ debeatis nisi vt inuicē diligat̄. Qui
em̄ diligit p̄ximū legem impleuit. Post hec seq̄-
tur ep̄la hodierna. **Scientes qz hora est ⁊c.** **Abi-**
sciendū q̄ epistola hodierna ⁊ euāgelium hodiernū
concordāt. quia in euāgelio intimatur nobis
aduētus regis celestis: sic in epistola monet nos
apostol⁹ Paulus vt preparemus nos ad aduen-
tum tāti regis dicens [Fratres] vbi nota q̄ san-
ctus paulus apostol⁹ p̄muniter in epistolis suis
p̄mittit fratres. ⁊ ratio ē ista. quia in suis episto-
lis nititur homies inducere ad amorē fraternita-
tis. Etiam p̄sentem epistolā scribit Romanis. et
romani sunt qui in p̄tibus italie de iudeis ⁊ gēs-
tibus cōuersi sunt ad fidē p̄ doctrinam ip̄i apl̄i.
Unde scribit ipsis p̄ Thimotheū discipulū suū
a Corintho ciuitate que est in Achaia dicens.
[Scientes quia hora est] sc̄z in tempe gratie [iā
nos de somno surgere] ly. d̄ ocio surgere ad opa
charitatis. Greg. Caritas operat̄ maḡ si ē. si at̄
operari renuit: caritas non est [nunc autem] id

est tempe gratie [propior est nostra sal⁹.] **Zy. q̄s**
per christū ianua celestis est aperta que tempo-
re legis erat clausa. ideo subditur [q̄ cum credi-
dimus] id est plus q̄ ante aduētum xp̄i. tūc eniz
sciebant se patres antiqui descēsurus ad limbus
Unde patriarcha iacob dixit Bere. xxxvij. Des-
scendaz ad filiū meū lugens in infernū ⁊c. [nox
p̄cessit.] Zyra. id est obscuritas figurarū veteri
legis [dies autem appropinquauit.] id est clari-
tas veritatis reuelata est in noua lege [Abijciam⁹
mus ergo opera tenebrarum] Zyra. id est pecca-
ta que ad tenebras ducūt. Math. xxij. [⁊ indua-
mur arma lucis] id ē virtutes que illumināt mē-
tem: ⁊ finaliter ad vitam eternā perducūt [sic vt i
die] Zyra. iudicij extremi [honeste ambulemus]
sc̄z ad gloriā [Non] sc̄z ambulem⁹ [in cōmessa-
tionibus] sc̄z vitando peccata gula. [⁊ ebrietatis
bus] id est potationib⁹ immoderatis [Non i cus-
bilibus] Hor. id ē pigritijs dormientū [⁊ impus-
dicitijs] id est luxuriosis actibus qui proueniūt
ex superfluitate cibi ⁊ potus ⁊ somni. [Non in
contentione] sc̄z quo vnus contēdit contra aliū.
[⁊ emulatione] Hor. quo vnus alteri inuidet d̄
sua p̄speritate [⁊ induimini dñm nostrū ihesum
xpm] Zy. s. imitādo sanctitatem cōuersatōis sue
quia s̄m Augu. non est verus xp̄ian⁹ q̄ nō imitat̄
vestigia xp̄i.

Dominica secūda in aduētū domini ad Ro-
manos. xv.

Ratres. Quecunqz scri-
pta sunt: ad nostram do-
ctrinam scripta sunt: vt
per patiētiam ⁊ cōsolati-
onem scripturarū spem habeam⁹
Deus autē patientie ⁊ solatiij det
vobis id ipsum sape in alterutruz
sc̄dm Ihesum christum: vt vnani-
mes vno ore honorificetis deum
⁊ patrem domini nostri Iesu xp̄i.
Propter quod suscipite inuicē: sicut
⁊ christ⁹ suscepit vos in hono-
rem dei. Dico em̄ christum Iesuz
ministrum fuisse circūcisōis pro-
pter veritatem dei ad cōfirmādas
p̄missiones patrum. Sc̄ntes autē

Ratres. Sic nos existi-
met homo vt ministros xpi
et dispensatores ministeri-
orum dei. Hic iam querit
inter dispensatores: vt fidelis quis
inueniatur. **M**ihi autem pro mini-
mo est vt a vobis iudicer: aut ab
humano die: sed neque meipsum iudi-
co. **N**ihil enim mihi conscius sum: sed
non in hoc iustificatus sum. qui autem
iudicat me dominus est. **I**taque nolite
ante tempus iudicare quoad usque ve-
niat dominus qui et illuminabit abscon-
dita tenebrarum: et manifestabit con-
silia cordium: et tunc laus erit unicui-
que a deo.

Postilla.

Fratres. Sic nos existimet homo
vt ministros xpi. **L**oz. iij. Ante initium illius epi-
stole scribit sanctus paulus dicens. **T**emplum dei
sanctum est quod estis vos. **S**i quis inter vos vide-
tur sapiens in hoc seculo stultus fiat vt sit sapiens
Sapientia enim huius mundi stulticia est apud deum.
Tunc post hoc sequitur epistola hodierna [Sic nos
existimet homo] **S**ciendum quod epistola et euangelium recor-
dant. quia in euangelio agitur de spirituali aduentu
christi. **I**n signum huius tunc euangelium dicit de san-
cto iohanne qui interpretatur in quo est gratia. sic eti-
am apostolus paulus in epistola hodierna suadet
prelatis quod debeant diligenter exequi sibi iniunctum
officium et ministerium. ergo dicit [Sic nos exis-
timet homo etc.] **E**t hanc epistolam scribit **L**oz.
Et chorinthum nominatur a quadam ciuitate que di-
citur chorinthus. et est metropolis in achae partibus
Achaea vero est quoddam territorium in terra gre-
cie. et illos arguit de iudicio temerario. quia nimis
temerarie iudicabant apostolum cum suis. ergo dicit.
[Sic nos existimet homo vt ministros xpi] **V**is-
centi. quasi diceret. taliter viuam et couersamur
quod quilibet homo possit vere existimare de nobis
quod sumus fideles ministri christi. vnde **B**onaventura
doctor sacre theologie sup. iij. li. sent. dist.
xvi. **D**e quolibet presumendum est bonum nisi pbe-
tur contrarium [et dispensatores] **B**orra. id est dis-
tributores [ministeriorum dei] id est sacramentorum

diuinorum [Hic iam queritur] a nobis [inter dis-
pensatores vt fidelis quis inueniatur] **P**rouer-
biorum. xv. **M**ulti homines vocantur misericor-
dies: virtum autem fidelem quis inueniet. **T**homas.
Fidelis minister est qui in omnibus intendit honores
dei et utilitatem populi. **S**ed ipsi **C**horinthum iu-
dicabant preses esse infideles: nec aliquem putantes esse
fidelem [Mihi autem pro minimo est] **B**orra. id est pa-
rum puto [vt a vobis iudicer] **T**homas. scilicet esse fide-
lis v. l. infidelis [aut ab humano die] id est ab ho-
mine dum est in suo die id est in presenti tempore
[Sed neque meipsum iudico] **V**inceti. fideles vel
infidelem ministrum christi: cum non possum scire
certitudinali sententia: sed ex coniecturis existimo
me bene esse fidelem dispensatorem. **U**nde dicit
Eccli. ix. **N**escit homo an odio vel amore dignus
sit [Nihil enim mihi conscius sum] id est in nullo re-
mordet me conscientia mea [sed non in hoc iustificatus
sum] **B**orra. i. non me ideo iustum reputo. quia potest esse ali-
quod delictum quod nescio. ps. xvij. **D**elicta quis
intelligit [qui autem iudicat me dominus est] qui solus no-
uit secreta cordis mei melius quam ego ipse [Itaque
nolite ante tempus iudicare] iudicij extremi. quia non
est tempus iudicandi [quoad usque veniat dominus] sup-
ple ad iudicandum [qui et illuminabit] id est apta faci-
et [abscondita tenebrarum]. i. occulta peccata [et ma-
nifestabit consilia cordium]. i. cogitata. quia tunc libri
consciaram aperient [et tunc laus erit]. i. remunera-
tio [unicuique a deo] bene agenti vel cogitati etc.

Dominica quarta in aduentu ad philippen-
ses. iij. caplo.

Gaudete in domino semper. ite-
rum dico gaudete. **M**oder-
estia vestra nota sit om-
nibus hominibus: dominus enim
prope est. **N**ihil solliciti sitis. sed in
omni oratione et obsecratione cum gra-
tiarum actione petitiones vestre ino-
tescant apud deum: et pax dei que exu-
perat omnem sensum custodiat corda
vestra et intelligentias vestras in christo
iesu domino nostro.

Postilla.

Gaudete in domino semper.
iterum dico etc. **P**hil. iij. **A**n-
te initium illius epistole
scribit sanctus paulus dicens. **F**ratres. nostra conuersa-
tio in celis est. vnde saluatore expectamus dominum nos-

strū iesum christū q̄ reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratiū corpori claritatis sue. Tūc sequit̄ epistola hodierna. [Gaudete in domino semp̄ t̄c. Sciendum q̄ epistola t̄ euangelium concordat. quia in euāgelio docemur qualiter domino viam p̄p̄s rare debemus per veram penitentiam vt enim digne suscipere possumus iam venturū in carne. Et debet hoc fieri cum gaudio spirituali quod gaudium necessarium est in tempe tribulationis: sc̄dm illud Jacobi. i. *Domine gaudium existimate fr̄es cum in varias temptatōnes incideritis. Et cum illo gaudio sp̄iali bene stat contrino cordis. quia sc̄dm augu. penitēs de peccat̄ dolet: t̄ de dolore gaudet. Sic etiam apostolus Paulus in epistola hodierna nos informat qualiter id̄no gaudere debeamus dicēs. Gaudete in domino. Et p̄sentem epistolā scribit philippensibus. Et philippenses nominātur a ciuitate Philippis que est in grecia. Unde dicit [fr̄es. gaudete in domino] non in hoc seculo. Ratio illi est quia sicut nemo p̄t duobus d̄nis seruire Mat. vi. sic nemo potest gaudere in hoc seculo: t̄ cum hoc in d̄no [semp̄] Lyra. nō vna hora: sed quorū die [Iterum dico gaudete] nō solum exteri: sed etiam in corde interi [modestia vestra] Ly. in cōuersatōne t̄ vita [nota sit om̄ibus hominibus] Vincē. tam malis q̄ bonis. Ly. vt boni meliores fiant vestro exēplo. t̄ alij mali conuertant̄ [D̄ns em̄ p̄pe est.] Borra. ideo debetis gaudere. quia dominus prope est t̄ paratus dare quod necessarium est [Nihil solliciti sitis] Vincent. sc̄z de tēporalibus: sed iactātes curam vestram in domino: t̄ ipse vos enutriet. iuxta illud mathei. vi. Nolite solliciti esse dicentes. quid manducabimus: aut quid bibemus t̄c. [sed in omni oratōe t̄ obsecratione] Vincent. de quibuscūq̄ rebus [cū gratiarū actione.] quia qui vult alia impetrare: gratus debet esse de preteritis. Unde Chrysost. sup̄ Matheū. Gratiarū actio est inuitatio ad pl̄dandum. [petitōnes vestre innotescāt apud deum] id est ita feruētes vt ad deum perueniant [t̄ pax dei] id est deus qui est pax t̄ quies mentis. [qui exuperat] id est excedit [omnē sensum] Vincent. id est omnē intellectū tam angelicū q̄ humanū [custodiat corda vestra.] i. volūtates v̄ras in bono. [t̄ intelligētias vestras in christo Iesu d̄no nostro] Bor. vt nihil extra ip̄m appetatis vel intelligatis.*

In nocte natiuitatis d̄ni ad p̄nam missaz epistola ad Tyru. ij.

Apparuit em̄ gratia saluatoris nostri oibus hominib⁹ erudiens nos vt abnegātes impietatem t̄ secularia desideria: sobrie t̄ iuste: t̄ pie viuam⁹ i hoc seculo: expectātes beatam spem t̄ aduētum gl̄ie magni dei t̄ saluatoris nostri iesu christi. qui dedit semetip̄m p̄ nobis: vt nos redimeret ab om̄i iniquitate: t̄ mūdaret sibi populū acceptabilē sectatorem bonoz operum. Hec loquere et exhortare in christo iesu domino nostro.

Postilla

Apparuit em̄ gratia saluatoris nostri t̄c. Hodie ab ecclesia dei celebratur natiuitas d̄ni sicut x̄ps d̄ns noster d̄ v̄gine Maria natus est ver⁹ de⁹ t̄ ver⁹ hō: in q̄ magnā misericordiam hominibus ostendit. q̄ nō e. opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: s̄ sc̄dm magnā misericordiam suā saluos nos fecit. Ergo apostol⁹ Paul⁹ in officio p̄me misse quei media nocte celebratur insinuat dei misericordiam nobis exhibitam dicēs. Appuit gr̄a dei t̄c. Ante initium illius epl̄e scribit sanct⁹ Paul⁹ exhortādo tyrum discipulum suū dicēs. Loquere que docēt sanas doctrinam: senes vt sobrii sint: pudici: prudētes: sani in fide: in dilectōe: t̄ paciētia: t̄ in omnibus temetip̄m p̄be exēplum bonozū operū. tunc sequitur p̄sens epistola [Apparuit em̄ gratia dei t̄ saluatoris nostri] Ly. in carne p̄ nobis assūpta. [oibus hominib⁹] Bor. i. ad utilitatē oim̄ hominū [erudiens nos] verbo t̄ exēplo [vt abnegantes impietatē] Lyra. i. idolatriam: sicut t̄ per oppositū pietas d̄: cult⁹ diuin⁹ [t̄ secularia desideria.] Ly. que intēdunt ad diuitias t̄ honores t̄ delicias corporis [sobrie] Lyra. in nobis [t̄ iuste] ad p̄mū [t̄ pie] ad deū [viuam⁹ in hoc seculo] i. i mūdo fragili t̄ trāsitorio [expectātes btām spem] i. beatitudinem speratam: vt per hoc libētus t̄ facilius faciamus bona opera [Et aduentum glorie] id est manifestatōem gloriosam. [magni dei t̄ saluatoris domini nostri iesu christi] Borra. id est aduentum christi ad iudicium: qui est ma

gnus deus et saluator noster. Nam in primo aduentu venit ut puer paruulus. In secundo aduentu venit ut deus magnus cum potestate et maiestate [qui] super plebs [dedit] gratis et sine meritis [semetipsum] in precium et nullam aliam creaturam [pro nobis] adhuc inimicis [ut nos redimeret] pro precium sanguinis. [ab omni iniquitate] tamen actuali quam originali [et mundaret sibi populum] pro sacramentum baptismi [acceptabile] .i. gratia pro caritate [sectatores bonorum operum] Zy. ita quod gratia que datur in baptismo non datur inuacuum: sed ad bene operandum [hec loquere] Zy. ra. ignorantes docendo [et exhortare] iam scientes ad melius inducendo. [In christo iesu domino nostro]

In secunda missa natiuitatis christi Epistola ad Titum. iij.

Aparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit per lauacrum regenerationis et renouationis spiritus sancti: quem effudit in nos abunde per iesum christum saluatorem nostrum ut iustificati gratia ipsius heredes sumus secundum spem uite eterne. in christo iesu domino nostro. Postilla.

Apparuit benignitas et humanitas etc. ad Titum. iij. Ante initium illius epistole scribit sanctus Paulus tyto discipulo suo dicens. Loquere exhortare illos principibus et principibus subditos esse ad omne opus bonum paratos esse. et post pauca sequitur epistola hodierna [Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei] quia magnam misericordiam nobis deus exhibuit in hoc quod pro nobis humanitatem assumpsit. [non ex operibus iusticie que fecimus nos] Hor. quia nulla bona facimus: imo potius cum inimici essemus: reconciliati sumus deo [sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit] Zy. sal. enim eterna excedit totaliter facultatem humane nature propter quod non potest attingere eam quis nisi ex largitate diuine misericordie [per lauacrum regenerationis] id est baptismi: per quem fit regeneratio a culpa. Genatio enim iniquat. ps. l. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum etc. Regnatio lauat Io. hams. iij. Nisi quis regeneratus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei [et renouationis spiritus sancti] quia spiritus sanctus in baptismo datur ter-

minat uitam veterem que est sub peccato: et inchoat nouam que est sub gratia [quem effudit in nos abunde] Zy. a delectatione omnium peccatorum et copia uirtutum [per iesum christum saluatorem nostrum] Zy. ex cuius passione habet efficaciam sacramentum baptismi [ut iustificati gratia ipsius heredes sumus] Iy. ra. quia gratia facit nos filios dei adoptiuos et heredes regni [secundum spem] in presenti [uite eterne] scilicet in futuro.

In die natiuitatis domini ad summam missas epistola ad Hebr. i. cap.

Alipharie multisque modis olim deus loquens prophetis in prophetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio. quem constituit heredem uniuersorum: per quem fecit et secula. que cum splendore glorie et figura substantie eius portansque omnia uerbo uirtutis sue purgationem peccatorum faciens: sedet ad dexteram maiestatis in excelsis tanto melior angelus effectus quanto differenti per illud nomen hereditauit. Cui enim dixit aliquis angelorum filius meus es tu: ego hodie genui te. Et rursum. ego ero illi in patre et ipse erit mihi in filium. Et cum iterum introducit primogenitum in orbem terre dicit. Et adoraret eum omnes angeli dei Ad angelos quod dicit: que facit angelos suos spiritus: et ministros suos flamma ignis. ad filium autem Thronus tuus deus in seculum seculi uirga equitatis uirga regni tui. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem: propterea uinxit te deus deus tuus oleo exultationis per principibus tuis. Et tu in principio domine terra fundasti: et opera manuum tuarum sunt celi Spiritus preibunt tui autem permanebunt: et omnes ut uestimendum ueterascunt. Et uelut amictum mutabunt eos et mutabuntur.

Tu autē idē ipse es. 7 anni tui non deficient.

Postilla

Multipharie multisq; modis
Ad Heb. i. cap. Hęc eplam scribit sanctus Paulus ad hebreos. Et hebrei sunt qui sunt uersi ad fidem christi de iudaismo. Et in alia epla ponit dignitatem noui testamenti respectu veteris testamenti: et quis utriusque testamentum sua deo datum. uerum in tradidit per angelum qui loquebatur moysi persona dei: ut habetur Act. vii. cap. et Job. ix. Nos scimus quod moysi locutus est deus. Nouum autem testamentum tradidit deus per seipsum. quia per filium suum incarnatum qui est uerus deus cum patre. Item quia uetus testamentum traditum est obscure sub uelaminibus et figuris. nouum autem testamentum traditum est lucide et aperte. Et in signum huius dicit apostolus [ffres multipharie] .i. multis locutionibus. scilicet abrahe ysaac et iacob: et ceteris: et eisdem sepe [multisq; modis] quia modo per somnia: ut Danieli. modo aperta uoce ut moysi. modo in interiori inspiratione ut dauid [oli deus loquens patribus in prophetis] 2y. i. per prophetas quibus angeli reuelabant occulta diuina: et ipsi ulterius populo nuntiabant [Nouissime diebus istis] 2y. tpe gratie uita reuelate [locutus est nobis in filio] .i. per filium incarnatum qui maior est prophetis [quem] filium secundum humanam naturam deus pater constituit heredem .i. dominum perpetuum [uniuersorum] [sup. oēs creaturam] [per quem] [Bor. supple christum secundum diuinam naturam secundum quam coeternus est patri] [fecit] non solum inuisibilia. sed et secula] contra manicheos Job. i. **Die per ipsum facta sunt** [quod cum sit splendor glorie] quia filius procedit a patre ut splendor a sole [et figura substantie eius] id est eiusdem substance cum patre [portans] .i. sustentans et seruans in eis [omnia] .i. celestia et terrestria [uero uirtutis sue] .i. solo imperio patris et bonitatis sue [purgandem peccatorum facies] [Bor. taz originalium quod actualium. et ipse christus] [sed] .i. quiescit et regnat per multum laborem et humilitatem sublimat [ad dexteram] id est equalitate patris [maiestatis in excelsis] id est in potentibus bonis patris [tato melior] .i. proportionabilior [angelis effectus] quanto differenti per illi nomen hereditauit] 2y. quia ipse deus uerus deus et dominus substantialis pater. ipse autem angeli dicuntur se in [cui enim dixit aliqui angelorum] [Bor. non solum minorum sed etiam maiorum] [filius meus es tu] .i. mihi proprius et substantialis [ego hodie genui te] .i. eternaliter quia eius generatio non transit in preteritum [et rursum] supple dicit deus pater. [ego ero illi in patre] [Bor. eum pregedo] [et ipse erit mihi in filium] [mihi per omnia obediendo] [et cum iterum] [Bor. scilicet deus pater] [introducitur primogenitum] filium suum [in orbem terre]

id est cum eo qui prius erat inuisibilis mundo appare: e uisibile fecit [dicit] scriptura de christo [et adoraret eum] scilicet hominem christum secundum humanitatem passum et mortuum [omnes angeli dei] scilicet iussu dei obtemporando [Ad angelos quod dicit. quia facit spiritus] [Bor. celestes] [angelos suos] .i. nuncios suos cum leuia nuntiati [et ministros suos] facit. [flamma ignis] cum eo ad exercitum uindictę mittit sic fuerunt duo angeli missi in sodomam. Gen. xix. [ad filium autem] dicit deus pater [thronus tuus] .i. regnum tuum [deus] [deus filii] [in seculum seculi] .i. permanet in eternum [uigila equat] .i. regula directa [uigila regni tui] .i. disciplina que bonos regis et malos percutit [dilexisti iusticiam] [Bor. id est omne bonum] [et odisti omnem iniquitatem] .i. omne malum [propterea] .i. quod hoc facis [uinxit te] secundum homines ut regem et pontificem [deus deus tuus] .i. ipse deus pater. [oleo exultationis] [Bor. i. gratie] [scias exultationis] per peccati immunitatem [participibus] tuis .i. per omnes sanctis qui de plenitudine tua participat [Et tu domine] .i. filii dei [in principio] rerum creandarum [terra fundasti] .i. creasti [opera manuum tuarum sunt celi] [Bor. et dicuntur celi spiritualiter opera manuum eius] quia in ipsis maxime relucet eius potentia et bonitas. Potentia in magnitudine: bonitas in uoluntate [ipsi] celi [peribunt] quanto ad formam non quanto ad substantiam [tu autem permanebis] scilicet inmutabilis [et omnes] celi aerei [ut uelut] [stimulum] ueterascet [Bor. i. ad interitum accedent] [et uelut amictum] mutabis eos et mutabuntur [in noua] figura. Unde Apoc. xxi. **Uidi celos novos et terram nouam** [tu autem] scilicet deus filii [id est ipse es] omnino inmutabilis [et anni tui non deficient] .i. eternitas tua non habet finem.

Domunica infra octauas natiuitatis domini ad Galat. iij. caplo.

Matres. Quanto tempore heres paruulus est: nihil differta seruo: cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus est et actoribus usque ad preterminum tempus a patre. Ita ut nos cum essemus paruuli sub elementis mundi eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo temporis: misit deus filium suum natum ex muliere: factus sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret: ut ad optionem filiorum dei recipe

rem. Quoniam autē est filij dei
misit deus spiritus filij sui in corda
vestra clamantē: abba pater. Ita
quod iam nō est seruus: sed filius. quod si fi-
lius: et heres pro deo.

Postilla.
Quāto tēpore heres paruulus.
et ad Galathas. iij. Ante initium illius epistolę scribit
sanctus Paulus dicens. oēs enim vos vnū corp⁹ estis
in xp̄o iesu. Si autē vos xp̄i: ergo semē abrahe s̄z
p̄missione heredes. Tūc statim sequitur epistola hodi-
erna. Quāto tēpore heres paruulus. et c. Hęc autē epistolę
scribit sanctus Paulus ad Galathas. Et galathę
sunt greci. et galathia est nomē regionis greci. ex
quo illo sacro tēpore natiuitatis xp̄isti sc̄ta mater ec-
clesia recolit qualiter ille sine estimatione mag-
nus p̄ nobis paruulus fact⁹ sit. Tūc epistola et euan-
gelium recordat. quod euāgelium dicit quod puer Iesus
crescebat et confortabatur plen⁹ sapia et gr̄a. Sic ap-
plus Paulus in hodierna epistola exprimit effectum et
utilitatē dñice natiuitatis xp̄isti s̄m carnē. quia
de seruitute trāsuum⁹ in filiorū adoptiōem. sicut
patet in p̄nti epistola. Unde dicit. [Hęc quāto tēpo-
re] Hęc. i. p̄ quātū temp⁹ [heres] i. filius: cui d̄ iur-
re debet hereditas [paruulus est] sc̄z infra annos
discretiōis [nihil differt a seruo] Hęc. quia ad mo-
dū serui cogit. nec habet aliquā p̄tātē rerū suarū
[cui sit dñs oim] sc̄z benoꝝ pater: noꝝ [s̄ sub tu-
torib⁹ et actorib⁹ est] Hęc. Tutores dicuntur qui
eū tuentur cōtra aduersarios. Actores ē agūt cau-
sas ei⁹ [vsqz ad p̄finitū ip̄s a patre] Z̄y. i. vsqz
ad etatē adultā [Ita et nos cū eēmus paruuli].
Hęc. intellectu et sapia [sub elemētis mūdi huius
eram⁹ seruētēs] Hęc. i. subiecti seruituti legi.
Sciendū quod legales obseruatiōe fuerūt figure dis-
sponētēs ad xp̄m. ideo in eius aduentu sunt dimis-
se. ergo subdit. [At ubi venit plenitudo tēpis] id ē
tēps gratie [misit deus filium suū] nō angelū [natū
ex muliere] Z̄y. q̄m ad corp⁹ sumptū d̄ Maria
v̄gine [factū sub lege] q̄a voluit legalia seruare
[vt eos quod sub lege erant] Z̄y. sc̄z legalib⁹ obser-
uatiōis obligati [redimeret] p̄ passionē suā [vt ad
optionē filiorū reciperem⁹] sc̄z p̄ xp̄istū: quod est na-
turalis filius dei. Quoniam autē estis filij dei: misit
deus sp̄m filij sui] Z̄y. i. sp̄m sanctū: quod dicitur spirit⁹
filij sicut et patris: ex eo quod p̄cedit ab vtroqz [in
corda vestra] p̄ infusione gratie [clamantē: abba
pater] id est pater noster [Itaqz iam non est ser-
uus sed filius] Z̄y. quicunqz fideliter confite-

tur deum patrem. [quod si filius] Hęc. in pres-
senti per gratiam [et heres] sc̄z erit in futuro [p̄
deum] qui ipsum adoptauit in heredem celestis
patris.

In festo circūcisionis domini. ad Gal. iij.

Prūsqz veniret fides sub
lege custodiebamur: con-
clusi in eam fides que re-
uelanda erat. Itaqz lex
pedagogus noster fuit in christo:
vt ex fide iustificemur. At ubi ve-
nit fides: iam non sub pedagogo
sumus. Omnes enim filij dei est
per fidem que est in christo Iesu.
Quicunqz enim in christo bap-
tizati estis: christum induistis. Nō
est iudeus neqz grecus: non ē ser-
uus neqz liber: non est masculus
neqz femina. Omnes enim vos
vnum estis in christo iesu. Si au-
tem vos christi: ergo abrahe semē
estis sc̄dm̄ p̄missione heredes.
Dico autem quanto tempore he-
res paruulus est nihil differt a ser-
uo cum sit dominus omnium: sed
sub tutoribus est et actoribus vsqz
ad p̄finitum tempus a patre.

Postilla

Prūsqz veniret fides sub lege
custodiebamur. Galathas. iij. Ante initium illius
epistolę scribit sanctus Paulus in eodem capi-
tulo dicens. Credidit Abraham deo et reputatū
est ei ad iusticiam. Tūc sequitur epistola hodi-
erna. Prūsqz veniret fides. Quia hodie agitur
de circūcisione domini. et in veteri testamento
hoc fecit circūcisio quod hodie facit bap-
tismus. Præterqz quod ianuam celi non aperuit. sed circū-
cisi venerunt ad limbum sanctorum patrum.
Et ibi expectabant aduentum Christi. Bap-
tizati autem iam absqz vllō medio euolant.

ad celum. qđ in hoc figuratū fuit. qđ xpo baptisato celum apertum est super ipm. An euāgelium et epla concordant. qđ euāgelium dicit de circūcisioe. Sicut et in epla hī de circūcisioe et de baptismo qđ dat loco circūcisiois. An dicit apls paulus [fr̄es. priusq̄ veniret fides] ly. scz reuelata et explicata in euāgelio [sub lege custodiebamur] Hor. i. sub lege onere] clusi. i. timore legi ligati et cōpressi ne defluerem⁹ ad vitia [i eā fidē q̄ reuelāda erat] tpe gr̄e. Sciendū ē qđ eadē fides ē i nouo et veteri testamto. s̄ i veti erat iplicita et figur̄ velata. i nouo vō explicata et reuelata [Itaqz lex pedagog⁹ noster fuit in xpo iesu] lyra. i. ad xpm disponēs sicut pedagog⁹ disponit puerū ad v̄tutē tpe futuro habendā. Paruuloz est hīe pedagogos quoz usqz crescūt in viros pfectos q̄ eos ad recta dirigūt timore penarū [vt ex fide] lyra. reuelata [iustificemur] iusticia infusa [At vbi venit fides] i. postq̄ reuelata est fides xpi q̄ erat occlta antiq̄s p̄rib⁹ [iā nō sub pedagogo sum⁹] Hor. i. sub cōsuetudōe et fuitate legi: s̄ sub euāgelica libertate. lyra. Sic puer adueniēte etate adulta iā nō ē apli⁹ sub pedagogi disciplina: et eadē rōne adueniēte euāgelio cessant legalia [Dēs em̄ filij dī estis] Hor. nō seru[m] [p fidē q̄ ē in xpo iesu] fides enim facit filiū dei. Job. i. Dedit eis p̄tate filios dei fieri hīs q̄ credūt in noie ei⁹ [Quicūqz em̄ in xpo baptizati estis] i. in fide Iesu xpi [xpm induisti] id ē xpo p̄formes facti estis p vite p̄formitatez et sacramēti susceptiōem. Pulchra em̄ vestis est i dui xpm. ipe em̄ ē sol iusticie. vñ i signū innocētiē dat vestis cādida puero baptizato [Nō ē iudeus] scz sub lege moysi [neqz grec⁹] sub lege naturali [nō est seruus neqz liber] scz melior seruo. [nō est mascul⁹ neqz femina] scz dignior alt̄ altero in fide christi [Dēs em̄ vos estis vnū] Horra nō differētes in aliquo [in xpo iesu] id est in fide christi [Si aut̄ vos christi] scz p fidē [ergo semē abrahe estis] per mutationē iusticie [s̄m p̄missiōnē heredes] q̄rū ad futurā beatitudinē [in xpo iesu domino nostro].

In epyphania domini. Ysaie. lx.

Surge illuminare hierusalem: qđ venit lūmē tuuz et gloria domini super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram et caligo populos. super te aut̄ orietur domin⁹: et gl̄ia eius

in te videbitur. Et ambulabūt gētes in lūmie tuo: et reges in splendore ort⁹ tui. Leua i circuitu oculos tuos et vide: omēs isti congregati sunt: venerūt tibi. filij tui de longe veniēt: et filie tue de latere surgent. Tunc videb⁹ et afflues: et mirabit⁹ et dilatabitur cor tuū: qñ cōuersa fuerit ad te mltitudo maris. Fortitudo gentiū venerit tibi inundatio cameloz operiet te: dromedarij madian et effa. Dēs de saba veniēt: auruz et thus deferētes: et laudem domino annunciātes.

Postilla.

Surge illuminare hierusalem. r̄c. Ante initū illi⁹ pphēie scribit Ysa. ppheta dicens. Spūs me⁹ q̄ est in te: et verba mea que posui in corde tuo nō recedēt de ore tuo: et de ore seminis tui dicit dñs amodo et vsqz in sempiternū Tūc statim sequitur pphēia ista [Surge illuminare hierusalem] f̄stū hodiernū a fidelibus epyphania nūcupatur: p eo qđ stella trib⁹ regib⁹ apparuit: ipos vsqz ad presepiū dñi tredecima die a natiuitate xpi pduxit. Et dicit ab epy qđ est supra pphanos apparitio. Et de hoc agitur in epistola et in euāgelio. Nam in euāgelio dicit. Obtulerunt magi domino aurum: thus: et mirram r̄c. Sicut ter in epistola dicitur. Omnes de saba venient: aurum et thus deferentes: et laudem domino annunciantes. Unde dicit Ysaias prophetando d̄ natiuitate christi [O hierusalem] id est ecclesia. [Surge illuminare: quia venit lumen tuum] id est christus homo factus qui est lux vera: que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Jobis. i. quia nullus illuminatur nisi per ipsum [et gloria domini] id est filius dei: qui est gloria patris. [super te orta est] Lyra. natura humana assumpta. [quia ecce tenebre] infidelitatis et ignorantie hic in presenti [operient terram] id est homines carnales terrena amantes [et caligo] peccatorum [populos. super te autē orietur dominus] quasi sol verus [et gloria eius in te videbitur]. Lyra. Per operationem miraz

euloꝝ. scz leprosoꝝ mundatiōem. cecorū illumina-
 tionem. mortuorū resuscitationē [Et ambula-
 bunt gentes] que p̄us in tenebris ydolatrie fuerit
 [in lumine tuo] *Lyra. i. in lumine fidei christiane.*
 [et reges in splendore ori' tui] hoc intelligit de
 trib' regib' venientibus orta stella ad presepius
 domini [Leua in circuitu] scz mūdi [oculos tuos
 ] *lyra. ad omnē differentiam orbis respectu hie
 rusalem vbi primo predicatum est euangeliuz: et
 inde alibi per christi discipulos deriuatum [et vi-
 de]. i. intellige [omnes isti congregati sunt] fides
 les in vnitae fidei christiāe [venerit tibi filij tui]
 id est paruuli in christo [de loge veniet: et filie tue
 de latere] *lyra. i. de ppe [surgēt] perforato in cru-
 ce christi latere effluxit sanguis redēptiōis: et aq̄
 baptisim de q̄bus facta est ecclesia: sicut ex costa
 lateris ade facta est eua mater omnium vuentium
 [tūc videbis] *lyra. multitudinē credētū [et afflu-
 es] solationib' diuinis [et mirabitur] ex taz ves-
 loci multiplicatione. q̄a a tempore apostoloꝝ de-
 riuata est fides christiana ad omnes partes terre
 habitabilis [et dilatabitur cor tuū] *lyra. p̄e gau-
 dio [Quando conuersa fuerit ad te multitudo
 maris] *lyra. i. habitantū in insulis. sicut patet d̄
 sicilia. anglia. et alijs insulis maris [fontudo gē-
 tium] *lyra. i. imperiū romanū: qd̄ toti mūdo d̄nas-
 batur [venerit tibi] qd̄ impletuz est tempore cō-
 stantini imperatoris [inundatio cameloz operi-
 et te] Constantinus em̄ unpator: et multi alij pos-
 tentes exemplo imperatoris annuatim diuitias
 multas per orbem miserūt super talia aialia ad
 sustentatiōem ministroꝝ ecclesie et pauperū chris-
 sti et ad edificationem ecclesiarum [dromedarij
 madian et effa] *Madian et effa regiones sunt
 trans arabiaz: et in istis terris nascuntur talia a-
 nimalia fortia. et Dromedarius est animal ca-
 melo minus: sed velocius. Unde Plinius di-
 cit qd̄ dromedarius est animal velocissimuz gra-
 cile et neruosuz camelo minus. sed longa habes
 crura et longissimū passum. tam suauem qd̄ sine
 magno labore suo et sine fatigatione magna dro-
 medantis. id est insidentis ipsi animali: currit in
 fra diem naturalem centum parua miliaria. corti-
 ces arborum comedit. aut modicum fenum. vel
 ossa dacalorum. Nec ille. [Omnes de saba ven-
 ent: aurum et thus deferentes: et laudem domio
 annunciantes] *Lyra. hoc impletuz est in illis tri-
 bus regibus: qui venerunt ad adorandum chris-
 tum natum********

Dominica infra octauas opiphanie. Ro. xij.

**Obsecro vos p̄ misericordiam dei: vt exhibeat̄ cor-
 pora v̄ra hostiam viuens-
 tem: sanctā: deo placētez rōnabile
 obsequium v̄m. Et nolite cōfor-
 mari huic seculo: s; reformamini
 in nouitate sensus v̄ri: vt probet̄
 que sit voluntas dei bona et bene
 placēs et p̄fecta Dico em̄ p̄ gratiā
 que data est mihi omib' qui sunt
 inf̄ vos non pl' sape q̄ oportz sa-
 pere: sed sape ad sobrietatē et vni-
 cuiq; sicut de' diuisit mēsurā fidei
 Sicut em̄ in vno corpe multa mē-
 bra habem'. omnia aut mēbra non
 eundē actū habēt: ita multi vnuz
 corp' sum' in christo. Singuli au-
 tem al' alteri' mēbra: in christo ie-
 su domino nostro. **Postilla.****

Obsecro vos p̄ misericordiam
 dei etc. Ante initiū illius eplē scribit sanct' Pau-
 lus romanis dicēs. *Q*ualitudo diuitiarū sapien-
 tie et sciētie dei: q̄ incōprehensibilia sunt iudicia
 eius: et inuestigabiles vie eius. Tūc post hoc se-
 quitur eplā hodierna [Obsecro vos etc.] *Eplā
 et euāgeliū concordāt: quia duo sunt homini nes-
 cessaria ad salutē. scz hūilitas mentis: et mūdicia
 carnis. Ad hūilitatē mētis incitatur in euā-
 gelio exēplo christi: cū in fine euangeliij dicit. Et
 erat subdit' ill'. scz Marie et ioseph. Ad mundi-
 tiā carnis incitatur i epistola hodierna. vbi as-
 postol' dicit [Obsecro vos p̄ misericordiam dei] scz
 exhibitā vobis a deo [vt exhibeatis] scz volunta-
 rie [corpa vestra] *lyra. nō aliena cōtra illos q̄ sal-
 uari credūt p̄ p̄niam alioꝝ [hostiā viuētē: sanctā
 deo placētē] id est qd̄ hostia sit viuēs: scā et deo
 placēs [rōnabile] scz sit [obsequium vestrū] *Hor.
 vt sic mortificetur vicia vt seruet̄ natura. In omi-
 em̄ sacrificio in veteri testamēto precipit̄ offerri
 sal. *Leuit. ij. Quicqd̄ obtuleri sacrificij sale con-
 dies. Et sal significat sapiam siue discretiōem.
 [Et nolite conformari huic seculo]. i. malis ho-****

minib⁹. Aia em̄ habet se sicut speculū. q̄a sic spe-
 culū ostēdit similitudinē illi⁹ rei q̄ sibi obijcitur: sic
 aia ill⁹ q̄ diligit p̄formā. Aug⁹. Si terrā diligis:
 terra es. si deū diligis de⁹ es. si aurū diligis aurū
 es p̄cipatiue. s̄m illud ps. lxxxi. Ego dixi dñi es̄
 [s̄ renouamini in nouitate sensus vestri] Zyra.
 Imago em̄ dei ad quā sum⁹ formati deformatur
 in nob̄ p̄ pctm̄: s̄ p̄ gratiā dei reformā [vt probe-
 tis] Zyra. i. experiri possitis p̄ sp̄m̄ sanctū habitā-
 tem in vobis [q̄ sit volūtas dei bona] q̄m̄ ad in-
 cipiētes [et bñ placēs] q̄m̄ ad p̄ficiētes [et perfe-
 cta] q̄m̄ ad p̄fectos [dico em̄]. i. p̄cipio vobis.
 [p̄ gratiā] ap̄latus [que data est mihi om̄ib⁹ qui
 sunt inter vos] cuiuscūq̄ stat⁹ vel cōditiois [nō
 plus s̄ape] Hor. de diuinis mysterijs [q̄ optet sa-
 pere] Dam. Dñm̄ nō audēdū est de deo dicere
 vltra hoc q̄ tradita sunt nobis a sanctis p̄phet̄:
 et a sanct̄ ap̄lis et etiā sanctis doctorib⁹ [sed sa-
 pere ad sobrietatē] Hor. sine p̄sumptiōe. Eccl.
 iij. Altiora tene quesieris et c. sed que precipit ti-
 bideus illa cogita semp̄ [vnicuiq̄] sc̄z debere
 sapere [sicut deus diuisit] Deus em̄ dat vnū dos-
 nū vni: alterū alteri. et idē donū dat vni magis ex-
 cellenter: et alteri min⁹ [s̄m mensurā fidei] q̄a hu-
 iusmodi dona donātur s̄m q̄ hō pl⁹ vel min⁹ me-
 retur p̄ f. dē [Sicut em̄ in vno corpe] Hor. natu-
 rali [multa mēbra habem⁹] distincta [om̄ia aut
 mēbra nō eundē actū habēt] hoc patet: q̄a oculi
 vidēt. man⁹ tāgūt. pedes ambulāt et c. [ita multi
 vnū corpe sum⁹] Hor. i. vna ecclesia [in xp̄o] in
 capite [Singuli aut̄ alter alteri⁹ mēbra] inuicēz
 subministrādo hoc quādo hō illud qd̄ deus sibi
 contulit alteri libenter ipartitur. Hor. corpus est
 ecclesia. caput xp̄s. mēbra fideles. s̄ felix mēbz qd̄
 viuūt in hoc corpe sub hoc capite.

Dñica p̄ma post octa. ep̄bye. Ro. xij.

**Habētes donatiōes sc̄dm̄
 gratiā que ē nobis diffe-
 rētes: siue p̄phetiā sc̄dz
 rōnem fidei: siue ministeriū in mi-
 nistrādo. siue q̄ docet in doctrina
 q̄ exhortatur in exhortādo: qui tri-
 buit in simplicitate: q̄ p̄est i sol-
 licitudine: q̄ misere⁹ in hilaritate.
 Dilectio sine simulatiōe: odiētes
 malū adherētes bono. Charitate**

fraternitatis inuicē diligētes. hō-
 noze inuicem p̄uenientes. solli-
 citudini non pigri: sp̄u feruentes.
 domino seruiētes. spe gaudentes
 i tribulatiōe patiētes. oratiōi istā-
 tes. necessitatib⁹ sanctorū cōmuni-
 cantes. hospitalitatē sectātes **Be-
 nedicite persecutib⁹ vos. benedi-
 cite et nolite maledicere Gaudete
 cum gaudētib⁹. flete cū flentibus.
 Idipm̄ inuicem sentiētes. non al-
 ta sapiētes: sed humilib⁹ consen-
 tientes.**

Postilla.

Habētes donatiōes s̄m gr̄as
 et c. Ante initiū illi⁹ ep̄le scribit sanct⁹ Paul⁹ di-
 cēs. Sicut in vno corpe multa habem⁹ in mēbra.
 om̄ia aut̄ mēbra eundē actū nō habēt: ita multi
 vnū corpe sum⁹ in xp̄o. Singuli aut̄ alter alteri⁹
 mēbra et c. Tūc seq̄tur statim ep̄la hodierna [Ha-
 bētes donatiōes] Qualiter aut̄ ep̄la cū euange-
 lio hodierno cōueniat: est notādū q̄ in euāgelio
 hodierno agit de nuptijs in q̄bus xp̄s in consos-
 latiōem cōiuuantū aquā in vinū cōuertit. q̄ nup-
 ptie facte sunt in chana galilee. et significāt sp̄i-
 tuales nuptias quas xp̄s habet cū aia fideli. Ad
 quas sp̄uales nuptias req̄rūtur v̄tutes q̄s ap̄ls
 Paul⁹ in ep̄la hodierna enūerat dicēs [Haben-
 tes donatiōes s̄m gratiā que data est vob̄ diffe-
 rētes]. i. vos q̄ habetis diuersa dona et diuisa offi-
 cia donata vobis ex gratia diuersimode vn⁹ alte-
 ri ex charitate frateruali subministrare et impar-
 tire et cōicare sicut mēbra corporis [siue p̄phetiam
 s̄m rōnem fidei] Hinc. in domū reuelatiōis futu-
 roz occultoz s̄m q̄ exigit fides [siue ministeriū
 in ministrādo] sc̄z sacramēta [siue q̄ docet i doctri-
 na]. i. gratiā habet docēdi [Qui exhortat̄ in ex-
 hortādo] Hor. i. gr̄am h̄z exhortatiōis: sicut mē-
 bra cōicare p̄ximis [qui tribuit] supple elemosy-
 nas [in simplicitate]. i. in simplici intētiōe sc̄z so-
 la intētiōe vite eterne. vt nesciat sinistra tua qd̄
 faciat dextera tua. Mat̄. vi. [q̄ p̄est]. i. gr̄as p̄
 latōis h̄z [i sollicitudine] q̄ rōnez redditur⁹ est.
 [q̄ misere⁹]. i. q̄ habet misericordiam cōpatiēdo affli-
 ctis [in hilaritate] Zy. hoc facit p̄ illos q̄ austeri⁹

tate i vultu ex vrbis onduit miseris anq̄ releuent
 eos in aliq̄ [Dilectio sine dissimulatōe] **Hor.** vt di
 lectio pximi sit v̄a ⁊ nō falsa nec ficta. i. **Job. iij.**
 ffilioli nō diligam⁹ v̄bo neq̄ lingua: s̄ ope ⁊ vita
 te [odiētes malū] scz in pximis [adherentes bo
 no: charitate fraternitatē inuicē diligētes] **Vin.**
 nō solū diligat⁹ vos mutuo: s̄ etiā de hoc gaudēs
 tes q̄ ali⁹ se mutuo diligūt [honore inuicēz p̄ue
 niētes] **Zy.** Quilibet em̄ deficit in aliq̄ bono qd̄
 est i altero. ⁊ sic p̄t eū p̄siderare vt meliorem se ⁊
 sic honorare p̄uenire [sollicitudine nō pigri] **Zy**
 ra. p̄stādo hūanitatē pximis in effectu [spū fer
 uētes] **Zy.** vt hoc fiat ex bono affectu [dño serui
 entes] **Vin.** vt p̄ ea q̄ pximis ip̄edat⁹ deo fūiat⁹
 [spe gaudētes] **Vin.** vt executiōe p̄missoz spes
 re⁹ eterna gaudia [in tribulatiōe patiētes. orōni
 istātes] **Vin.** nō solū p̄ salute v̄ra: s̄ etiā p̄ salu
 te pximoz [nccitatib⁹] **Hor.** i. penurijs [sc̄tōrū].
 vobiscū cōmorantiū [cōicātes] v̄ra bona tp̄alia
 [hospitalitatē sectātes] q̄ ad pegrinos: exēplo a
 brahe ⁊ loth q̄ receperūt āgelos in forma hoiz in
 hospicio. **Gen. xix.** [B̄ndicite p̄sequētib⁹ vos]
Hor. i. bōa eis oprate [b̄ndicite ⁊ nolite maledi
 cere] q̄a maledici regnū dei nō possidebūt [gau
 dere cū gaudētib⁹] scz p̄gratulādo eis [flete cuz
 flētib⁹] scz cōpatiēdo eis [idipz inuicē sentiētes]
 scz cū alijs fratrib⁹ [n̄ alta sapiētes] **Zy.** pximū
 p̄culcādo [s̄ hūilib⁹ p̄sentiētes] cuz eis hūmilit̄
 conuersando.

Dominica. ij. post octa. ep̄bye. Ro. xij.

**Olite eē prudētes apud
 vosmetip̄os. nulli maluz
 p̄ malo reddētes. p̄uidē
 tes bōa nō tm̄ corā deo: s̄ etiā co
 rā oib⁹ hoib⁹. Si fieri p̄t qd̄ ex vo
 bis ē: cū oib⁹ hoib⁹ pacē h̄ntes: n̄
 vosmetip̄os defendentes charissi
 mi: s̄ date locū ire. scriptū est em̄.
 Mibi vindictā ⁊ ego retribuā di
 cit dñs. s̄ si esurierit inimic⁹ tuus
 ciba illū. si sitit: potuz da illi. Hoc
 em̄ faciēs carbonēs ignis conge
 res sup caput ei⁹. Noli vinci a ma
 lo: s̄ vince in bono malū. Hostil.
 Nolite eē prudētes apud vos**

metip̄os ⁊c. **Ista epl̄a imediate seq̄tur epl̄az p̄e
 cedētis dñice. Et p̄cordat cū euāgelio: q̄a in euā
 gelio legit̄ de leproso quē xp̄us solo v̄bo curauit
 dicēs. volo mūdare. Et curatio leprosi significat
 mystice mūdatiōem aie a lepra pctōz. Sic etiāz
 in epl̄a hodierna. ap̄ls Paul⁹ dissuadet nob̄ per
 que aia maculat⁹. ⁊ hortat⁹ nos ad vtutes per q̄s
 aia mundat⁹ ⁊ decorat⁹ dicēs. ffratres: [nolite eē
 prudentes apud vosmetip̄os] .i. nō tantā p̄fiden
 tiā habeatis in ingenio vestro q̄ mag⁹ p̄prio sen
 sui velitis credere q̄ alieno: qz illud est testamen
 tū sancti Bernardi q̄ qlibet hō dz mag⁹ credere
 sensui alieno q̄ p̄prio [nulli malū p̄ malo reddē
 tes] .i. nulli iniuriā p̄ iniuria inferētes. **Hor.** mul
 to min⁹ malū p̄ bono. **ps. xxxiij.** Retribuebant
 mihi mala pro bonis ⁊c. [puidētes bona nō tm̄
 corā deo] **Hor.** i. in secreto cordis: q̄a in uef cor.
 [sed etiā corā oib⁹ hoib⁹] .i. in manifesto ne
 pximis scādalizet. q̄a scādalu vitare debem⁹ q̄n
 tū possum⁹ iuxta illud **Mat. xvij.** Ne homini
 p̄ quē scādalu venit [Si fieri p̄t qd̄ ex vob̄ est
 cū oib⁹ hoib⁹ pacē habētes] .i. q̄tū in vobis est
 nō detis occasiōe discordie vel distractiōis paq̄
 [nō vosmetip̄os defendētes] .i. nō sit̄ rep̄cutien
 tes aduersarios v̄ros: s̄ facite sicut xp̄s dicit **Lu.
 vi.** Si q̄s te pcusserit in vnā maxillā p̄be ei ⁊ alte
 rā [charissimi: s̄ date locū ire] **Hor.** i. dei vindicte
 ira dz viuū iudiciū. ergo dicitur dies ire [Scri
 ptū est em̄] scz **deut. xxxij.** [Mibi vindictā] scilicet
 reseruate [⁊ ego retribuā] .i. id est. vindicabo
 [dicit dñs] **Dam.** Qñ em̄ vos puniret⁹ eos: iam
 deo loc⁹ nō est in eis vt eos puniat in die ire. Se
 ip̄m em̄ vindicare est rapinā cōmittere ⁊ deū cō
 tenere [Sed si esurierit inimic⁹ tuus. ciba illum.
 si sitit: potū da illi] .i. porrige ei necessaria i extre
 ma necessitate [Hoc em̄ faciēs] scz cibādo ⁊ po
 tando illum [carbonēs ignis] id est ardorē chari
 tatis [congeres] .i. congregas [super caput ei⁹]
Prouerb. xxv. i. super mentem eius: quaten⁹ tua
 benignitate incipiat diligere te quem prius ode
 rat [Noli vinci] per impatientiam [a malo] sup
 ple homine [sed vince in bono] scz patiētie [ma
 lum] supple hominem.**

Dñica. iij. post octa. ep̄bye. Ro. xij.

**Am̄ini quicq̄ debeat⁹
 nisi vt inuicēz diligatis.
 Qui em̄ diligit pximuz
 legem impleuit. Nam non adulte
 rabis: non occides: nō furaberis:**

Non falsum testimonium dices :
non concupisces . Et si quod est
aliud mādātū in hoc v̄bo istaurat
diligēs proximū tuum sicut teipm
dilectio proximi malum nō opera
tur: plenitudo ergo legis est dilec
tio.

¶ Postilla.

Memini quicquid debeatis : nisi
r̄c. Ante initium illi ep̄le scribit sanctus Paulus di
cēs. Omnis aia p̄tātib⁹ sublimiorib⁹ subdita sit.
Non est em̄ p̄tās nisi a deo. Itaq; q̄ resistit p̄tati
dei ordinatiōi resistit. Tūc seq̄tur ep̄la p̄ns [Ne
mimi quicquid] Ep̄la et euāgelium p̄cordāt. q̄a i euāge
lio legit̄ quō xp̄s fuit cū discipulis suis in nauic
cula ad trāsimigrādū : et orta est tēpestas maḡ in
mari. p̄ quā tēpestatē designat̄ maḡ tēpta⁹ hui⁹
seculi. Sic etiā paul⁹ ap̄ls in ep̄la hac docet nos
quō debeam⁹ transimigrare et tēptatiōes vincere
p̄ v̄uites quas enumerat ep̄la hodierna dicens.
[Nemi quicquid debeat : nisi vt inuicē diligat. Qui
em̄ diligit p̄ximū. legē impleuit] lyra. Omnia em̄
mādātā decalogi ordinātur ad actus diligēdi. q̄a
p̄cepta p̄ine tabule ordinātur ad diligēdū deum
et p̄cepta secūde tabule ordinātur ad diligēdū
p̄ximū. et ita in dilectiōe implet̄ lex [Nō adultera
bis] gozra. hic p̄hibet nocumētū p̄ximi in per
sona sibi cōiuncta [nō occides] in quo p̄hibetur
nocumētū p̄ximi in p̄pria p̄sona [nō furaberis] i
q̄ p̄hibet nocumētū p̄ximi in reb⁹ t̄p̄alib⁹. [non
falsum testimonium dices] in quo p̄hibet nocumē
tū p̄ximi i v̄bo [nō cōcupisces] vxore vel re p̄xi
mi tui [Et si quod est aliud mādātū in hoc verbo in
staurat] id est implet̄. [Diliges p̄ximū tuū sic te
ipm] gozra. sic debes diligere sicut teipm in bo
no : et nō in malo. Et hoc. sic q̄ nihil illicitū p̄pter
amorem p̄ximi cōmittas [dilectio p̄ximi malū nō
opatur] id est cauet inferre malum p̄ximo [Ple
nitudo ergo legis est dilectio] Et hoc. id est p̄ dile
ctionē lex impletur.

Dñica q̄rta p̄ octa. epyphanie. Colosē. iij.

Induite vos ergo sicut
electi dei sancti et dilecti
viscera misericordie. benigni
tate: humilitate: modestia: patienti
am supportantes inuicē et donantes

vobismetipis. Si quis aduersus
aliquē habet querelam : sicut et do
min⁹ donauit vob ita et vos. Super
per omnia autē hec charitatē habe
te: q̄d est vinculū p̄fectiōis: et pax
christi exultet in cordib⁹ vestris : i
qua et vocati estis in vno corpe: et
grati estote: verbū christi habitet
in vobis abundanter. in omni sapiē
tia docētes et cōmonētes vosmet
ipsos in psalmis: hymnis: et cantu
cis spiritualibus in gratia cantā
tes in cordibus vestris deo.

¶ Postilla

Induite vos ergo sicut electi
dei sancti r̄c. Ante initium illi ep̄le scribit sanctus
Paulus dicens. Nolite inuicem : expoliātes
vos veterē hominē cū actib⁹ suis et induētes no
uū hominē: q̄ renouat̄ in agnitiōe dei s̄m magis
nē ei⁹ q̄ creauit illū. Tūc seq̄tur post hoc episto
la hodierna: quam scripsit colosensib⁹. Et colos
enses noiantur a ciuitate colosis [Fratres indu
ite vos] scz veste sp̄uali [sicut electi dei] p̄ fidem
[sancti] per spem [et dilecti] per charitatē. v̄ sic.
[electi dei] lyra. p̄ eternā p̄destinatiōem [sancti
cti] per sacramētorū perceptiōem [et dilecti] p̄ au
gmentū gratie [viscera misericordie] lyra. q̄tū ad pie
tatis affectū [benignitatē] q̄tū ad ei⁹ effectum
[humilitatē] que ē virtutū custodia et fundamē
tū [modestiā] bene vtēdo prospera [patientiā]
bene habēdo se in aduersis [supportantes inuicē]
in infirmitatibus et d. fecub⁹ [et donantes vos
bismetipis] lyra. offensas remittēdo: q̄d est necē
tans. [Si quis aduersus aliquē habet querelā]
id est querele materiā [sicut et dñs donauit vob]
id est ita pure et integre [ita et vos] inuicē remit
tite peccata [Super omnia autē hoc charitatē ha
bere] que est maior ceteris virtutib⁹ [q̄d est v̄n
culū perfectionis] Goz. quia omnia que ad perfe
ctionē p̄tinēt simul ligat [et pax xp̄i] Lyra. data
et cōmendata a christo [exultet] id est sit causa ex
ultatiōis [i cordibus vestris: in qua et vocati estis
in vno corpe] scz ecclesie sub capite christo. goz.
omnes em̄ v̄nū corpe sum⁹ in xp̄o [et grati estote]

scz deo datori d' t'aro benefico [verbū xpi] id ē do-
 crina euangeliū que spāliter verbum xpi est. q̄a
 de eius ore processit [habiter in vobis] scz p iugē
 eius meditationē [abūdanter] id ē nō solum ad
 vestrā sed ad aliorū edificationē [in omī sapia.]
 id est in omī scripturarū intelligētia: vt oium scri-
 pturarū intelligētia[m] et intellectū habeatis [do-
 cētes] scz ignaros [et cōmonētes] scz pigros [vos
 metipsos]. i. vnus aliū vos mutuo ad diuinas lau-
 des excitādo. et hoc [in psalms] [hymnis] et cāti-
 cis spiritualib[us] [Hor. de eternis bonis agētib[us] et
 celestē iocūditatem ostēdentibus] [in grā.] [Hor-
 ra id ē in p̄sideratōne bñficiorū dei erga vos] [cā-
 tantes in cordib[us] vestrīs] [Hor. i. non tm̄ labijs si-
 cut illi de q̄bus dicit Isā. xxx. Popul[us] hic me labijs
 honorat: cor autē eorū lōge est a me. [domino] id
 est ad honorem domini. In christo ihesu domo
 nostro.

Dominica in septuagesima. i. Corinthior[um]
 ix. capto.

Nescitis q̄ hi q̄ i stadio cur-
 rūt oēs q̄dē currūt: s; vn[us]
 accipit brauium. sic cur-
 rite vt cōprehēdat[is]. Om-
 nis em̄ qui in agone cōtendit: ab
 omnib[us] se abstinet. Et illi q̄dē vt
 corruptibilē coronam accipiant:
 nos autē incorruptam. Ego igit[ur]
 sic curro non quasi in incertum. sic
 pugno non quasi aerē verberans:
 sed castigo corp[us] meū et in seruitu-
 tem redigo: ne forte cum alijs p̄di-
 cauerim: ip̄e reprob[us] efficiar. No-
 lo em̄ vos ignorare fratres: quoni-
 am patres nostri omēs sub nube
 fuerūt et omēs mare transierunt. et
 omēs in moyse baptizati sunt i nu-
 be et mari. Et omēs eandē escam
 spiritalē manducauerūt: et oēs eū-
 dem potum spiritalē biberūt. Bi-
 bebāt autē de spiritali consequēte
 eos petra. petra autem erat xp̄us.

Postilla.

Nescitis q̄ hi q̄ in stadio currūt
 et c. Ante initū illi[us] epistole scribit sc̄tus paulus
 dicēs. s; fact[us] sum infirmis infirm[us]: vt infirmos lu-
 crifacerē. oia autem facio p̄pter euāgelium vt par-
 ticeps eius efficiar. Tūc seq̄tur epl̄a [Nescitis q̄
 hi q̄ in stadio currūt] Abi notādus q̄ ip̄s quod
 hodie eccl̄ia incipit est tēpus deuotōnis et peni-
 tentie. In signū hui[us] sancta mater eccl̄ia in hoc
 sacro tpe in cātū: et lectōnib[us]: in matutinis nob̄
 insinuat q̄ a deo sum[us] elongati: et spūalibus bo-
 nis spoliati p̄pter mobediētiam ad e[um] et eue. Ad
 epl̄a et euāgelium in hoc cōcordāt. Ad em̄ depau-
 perati sum[us]: tūc sanct[us] Mathe[us] in euāgelio ho-
 dierno inuitat nos ad laborādum in vinea dñi vt
 ditemur. Et quia etiā a deo elōgati sum[us]: tūc san-
 ctus paul[us] in epl̄a hodierna p̄ponit nob̄ cursū
 vt ad brauiū diuine visionis redeam[us]: dicēs [fra-
 tres. nescitis q̄ hi q̄ in stadio currūt omēs q̄dem
 currūt] quia oēs homines ad beatitudinē nitunt[ur]
 peruenire quocūq[ue] diuerso tramite incedūt: vt di-
 cit Boeti[us] de cōsolatōne pb̄ie. lib. iij. p̄sa. ij. [sed
 vnus accipit brauiū] id est p̄mū cursus. Notan-
 dū q̄ stadiū est spaciū in quo pedites currūt qd̄
 hercules dicit statuisse. Perficiūt autē vnum sta-
 diū. cxxv. passus. Et stadiū dicit[ur] a stādo. q; hercu-
 les tot passus currebat: et postea stabat et respira-
 bat. In fine hui[us] spaciū ponebat aliqd̄ qd̄ erat p̄-
 mū cursus: vt equ[us] vel purpure[us] pann[us]. et hoc di-
 citur brauiū. Et s; oēs in hoc stadio currerēt: vn[us]
 tamē solus accipiebat hoc brauiū. s; q̄ citius p̄ue-
 niebat. Sic in cursu spūali vn[us] tm̄. s; p̄seuerās ac-
 cipit brauiū. q; qui perseuerauerit vsq[ue] in finem:
 hic salu[us] erit [Sic currite]. s; p̄ bona opera [vt cō-
 prehēdat[is] scz brauiū eternū] [Dis em̄ q̄ in ago-
 ne] id est i pugna [contēdit] cū aduersario [ab oi-
 bus se abstinet] scilicet que impediūt ip̄m p̄ affe-
 ctione victorie [Et illi q̄dem vt corruptibiles co-
 ronam accipiant: nos autē incorruptā] [lyra. qua-
 si diceret. si hoc faciūt p̄ tēpali p̄cio: multomag[is]
 debem[us] hoc facere p̄ eterno premio: abstinendo
 ab oibus impedimētis nostre salutis: exercitādo
 nos in om̄ibus p̄mōtijs] [Ego igitur sic curro]
 [Horra. bonū operādo] [nō quasi in incertū] [lyra
 quia sanctus Paulus certus erat de beatitudine
 futura per reuelatōnem diuinā] [Sic pugno] scz
 cōtra temptatōnes [non quasi aerem verberās]
 id ē nō inaniter: sicut ille qui aerem percutit p̄ ho-
 ste] [sed castigo corpus meū] [Horra. id est motus
 carnis illicitos reprimo] [et in seruitutē redigo] s;

per operationē boni [ne forte cum alijs p̄dicauē
rim] Zy. scz inducēdo, eos ad opera perfectōnis
[ipse reprobns efficiar.] Hor. i. a deo reprobat⁹:
quod turpe esset [Nolo em̄ vos ignorare fratres]
lyra. s̄ diligēter attendere [quoniam patres nostri
omnes.] tam boni q̄ mali. [sub nube fuerunt.]
scz eos p̄tegēte ab estu de die in diem. Exo. xij.
[Et oēs mare trāsierūt. ⁊ oīs in moyse baptiza
ti sunt in nube ⁊ in mari] Zy. i. signū baptisima
tis receperūt. quia trāsitus iste maris ⁊ protectio
nubis figura fuit baptismatis. [Et omnes ean
dem escam spiritalē māducauerunt] Zyra. id est
māna quod dicit̄ esca spiritalis. quia nō virtute
nature: sed virtute diuine potētie fuit data d̄ celo
Et etiam fuit figura eucharistie: que sp̄ualem ho
minē nutrit [⁊ oēs eūdem potum spiritalē bibe
runt] scz aquam de petra eductaz virtute diuina
q̄n moyses bis percussit petram. Exodi. xvij [Bi
bebant autē de spiritali] id est potum datū virtu
te xp̄i. quia figurabat aquā gratie per xp̄m dādā
[cōsequēte eos petra] Hor. aque vbiq; sequebā
tur eos [Petra autē erat xp̄s] Vincē. nō in re: s̄
in figura. de qua petra fluxit sanguis ⁊ aqua per
aperitiōē lateris xp̄i in die parasceues.

Dominica in sexagesima. ij. ad Corinthios
xi. capitulo.

**Libenter suffertis insipientes
cum sit̄ ipsi sapientes
Sustinet̄ em̄ si quis vos
in seruitutem redigit. si
quis deuorat: si quis accipit: si quis
extollat: si quis in faciem vos cedit
Scdm̄ ignobilitatem dico: quasi
nos infirmi fuerim⁹ in hac parte
in quo quis audet. In insipientia
dico: audeo ⁊ ego. Hebrei sunt et
ego. israhelite sunt ⁊ ego. semen a
brahe sunt ⁊ ego. Ministri christi
sunt: et ego. Et minus sapiens
dico pl⁹ ego in laborib⁹ plurimis:
in carcerib⁹ abundanti⁹: in plagis
supra modum: in mortib⁹ frequen
ter. A iudeis quinquies quadrage
nas vna min⁹ accepi. Ter virgis ce**

sus sum. semel lapidat⁹ sū. ter nau
fragiū feci. Nocte ac die in p̄fudo
maris fui. i itinerib⁹ sepe picul⁹ flu
minū: picul⁹ latronuz: picul⁹ ex ḡne
pericul⁹ ex gentib⁹: pericul⁹ in ciui
tate: pericul⁹ in solitudine: pericul⁹ i
mari: pericul⁹ in falsis fratrib⁹: i la
bore ⁊ erūna: in vigilijs mult⁹: i fa
me ⁊ siti: in ieiunijs mult⁹: in frigo
re ⁊ nuditate: preter illa que ex
trinsecus sunt instantia mea quo
tidiana: sollicitudo oīm ecclesiarū
**Quis infirmatur: ⁊ ego non infir
mor. Quis scādalizatur: ⁊ ego nō
vroz. Si gloriari oportet que infir
mitatis mee sunt gloriabor. De⁹
⁊ pater domini nostri Jesu christi
scit qui ē benedict⁹ in secula q̄ nō
mentior.**

Postilla.

Libenter suffertis insipientes.
⁊ c. Ante initū illi⁹ epistole scribit sanctus Pau
lus dicens. Ipse em̄ sathanas trāsfigurauit se in
angelū lucis. non ē ergo magnū si ministri ei⁹ trās
figurentur velut ministri iusticie. Tunc sequitur
epistola hodierna. Et presens epistola ⁊ euāgeli
um hodiernū in hoc cōcordāt. quia euāgelium di
cit de seminatore qui exiit seminare semē suum.
sic etiam epistola dicit de p̄dicatore. s̄. sācto pau
lo qui semen verbi dei seminauit per totum mun
dum. sicut patet in collecta de sancto paulo. De⁹
qui vniuersum mūdum beati pauli p̄dicatiōe
docuisti. da nobis quesumus. vt cuius natalicia
colimus: eius apud te patrocinia sentiam⁹ [Istra
tres. libenter suffertis insipientes ⁊ c. Pro intelle
ctu illius epistole notādum: est q̄ tempe aposto
lorū erāt quidam pseudo apostoli qui gloriabā
tur ⁊ iactabāt se esse iudeos natiōe ⁊ de semine
abrahe descēdisse. Et hoc faciebāt: vt per hoc in
maiori autoritate haberētur. ⁊ eorūz false doctri
ne magis crederetur. ⁊ nitebātur chorinthios a
libertate euāgelij reducere ad obseruatiā legi
mosayce. Et ipsi Chorinthij sufferebāt eos ⁊ eis
benefaciebāt: ⁊ eos apostolo p̄ferebāt: min⁹ re

putates apostolum quod illos. Et de hoc apostolus eos reprehendit in hac epistola. et ostendit quomodo habeat maiorem materiam gloriandi quam isti si expediat. Et in presenti epistola enumerat apostolus plurima martyria sua et beneficia: et opera bona facta pro utilitate ecclesie. Et etiam enumerat plurima que passus est pro fide et pro nomine Iesu Christi. Et hoc apostolus faciebat ut illorum pseudo apostolorum falsitatem repelleret et maiorem fructum faceret ad dei laudem et fidelium salutem. propter quod sua gloriatio erat virtuosa: illorum autem virtuosa. Unde dicit [fratres] et incertius. id est vos fratres corinthios. [libenter sufferi] id est sustineri patienter [insipientes] id est falsos apostolos et falsis false gloriantes. quod proprium est insipientium. [cum sitis ipsi] id est esse debetis [sapientes.] quod talibus falsis apostolis et seductoribus non crederetis [Sustinetis enim si quis] Lyra. pseudo apostolorum [vos] scilicet a libertate christi et euangelii in seruitutem redigit id est in obseruationem legis. volebant enim eos subicere seruituti legis dicentes: debere eos seruare legalia cum euangelio [Si quis deuorat] Lyra. quia de bonis Corinthiorum laute vivebant [si quis accipit] bona vestra decipiendo vos falsis et mendacibus verbis [si quis extollitur] quia pseudo apostoli iactabant se super Corinthios: dicentes se filios abrahe: corinthios autem filios gentilium ydolatrie deditorum et incursum [Si quis vos in faciem cedit.] Hor. id est in presentia vos vituperat impropere scilicet vobis genus quod sitis gentiles. Unde ambrosius. In faciem ceditur cui iniuria irrogatur [scilicet in ignobilitatem dico] Hor. quam vobis obiciunt quidam iudei de semine abrahe se iactantes et vos spernentes tamquam ignobiliores ipsis [quasi nos infirmi fuerimus in hac parte] id est impotentes gloriari de generis nobilitate: sed non sumus. [in quo quis audet in insipientia dico] Horra. quia insipientiam estimat seipsum iactare et laudare [audeo et ego] id est audere possum et ego [Hebrei sunt] Lyra. id est de lingua et natione hebraica gloriatur [et ego] scilicet sum sicut et ipsi sunt [Israhelites sunt] id est gloriatur quod de patriarcha iacob descenderunt [et ego] similiter descendi. [Semine abrahe sunt] Lyra. Qui semini facte sunt reprobationes [et ego] scilicet sum de eodem genere. et ideo de omnibus istis possum gloriari [Ministri christi sunt] id est dicunt se esse ministros christi. [et ego.] scilicet sum similiter [Et minus sapiens dico.] quia non est hominis sapientis seipsum laudare: et per hoc ostendit se co-

actum in laudem suam proripisse [plus ego] scilicet sum minister christi quam ipsi. hoc patet ex eo. quia plura passus sum propter ministerium christi. tunc enumerat dicens [In laboribus plurimus] quod ipsi [in carceribus abundantius] Lyra. propter predicationem euangelii [in plagis supra modum] id est ultra mensuram aliorum [in moribus frequenter] id est in periculis mortis fui [A iudeis quinquies.] id est quinque vicibus [quadragenas] scilicet percussiones vel plagas [vna minus] hoc est triginta nouem [accepi] Preceptum enim erat in lege Deuter. xxv Si eum qui peccauerat dignum videret plagis: prostrauerunt eum ante se et coram se fecerunt verberari. pro mensura peccati erat et modus plagarum: ita duntaxat ut quadragenarium numerum non excederet. Ne igitur in misericordes viderentur subtraherent minus quod poterant. scilicet unam plagam. [Ter virgis cesus sum] scilicet hoc a gentilibus passus est [semel lapidatus sum] a iudeis. Actum xiiii. Lapidantes paulum traxerunt eum extra civitatem: existimantes eum mortuum esse [ter naufragium feci] id est pertuli [nocte et die in profundo maris fui] Lyra. scilicet ad diuersas partes terre: et insulas nauigando propter predicationem euangelii. Alii exponunt dicentes quod naufragium passus sit sub aqua per diem et noctem virtute dei ipsi sum protegente [In itineribus sepe] propter predicationem euangelii [periculis fluminum] Lyra. in hyeme inundatum. et sic sunt magna pericula in transitu aquarum [periculis latronum] diabolus eos concitando contra Paulum: ut predicationem verbi dei et salus animarum impediretur [periculis ex genere] supple meo. id est a iudeis volentibus paulum occidere. ideo quia lege eorum deserta ad christum se conuertit [periculis ex gentibus.] Lyra. id est gentilibus morem eius querentibus. quia contra ydolatriam predicabat. et sic nec inter suos nec inter alienos securus fuerat [Periculis in ciuitate] Lyra. supple commota contra me. [Periculis in solitudine] Lyra. id est a bestiis occurrentibus. [Periculis in mari.] a piratis et naufragiis. [Periculis in falsis fratribus.] Lyra. quod est periculosius. quia nulla pestis efficacior est ad nocendum: quam familiaris inimicus. [In labore.] supple manuali [et erumna] id est in paupertate. [in vigiliis multis] propter laborem manuale et etiam orationem [In fame et siti. in ieiuniis multis. in frigore et nuditate] quia non habebat quandoque sufficientem victum et amictum [preter illa que extrinsecus sunt] Lyra. propter illa mala iam enume-

rata q̄ me exterius affligūt: sūt alia que affligūt
me interius. s. [instātia mea quotidiana] **Boz.** q̄
nec vna hora remittit [sollicitudo oim eccliar] **Zy.**
incūbebat em̄ sibi quotidie regimē eccliarū
in magna affectōne mētis. ideo subdit [quis in-
firmatur] **Zy.** in fide et morib[us]. [et ego non infir-
mor] dolēs de malo eius. q. d. nullus [q̄s scanda-
lizat] **Zy.** s. ruc̄s i peccatū exemplo alteri[us] [et ego
non vroz] p̄ cōpassionē. q. d. nullus [Si] p̄ quia.
[gloriarī oportet] qz oportebat paulū sic facere
ad repellādā iactātiā et superbā pseudo aplo-
rum [q̄ infirmitatis mee sunt] **lyra.** i. que p̄tinent
ad infirmitatē meam [glorior] hoc dicit cōtra
falsos aplos q̄ de nobilitate generis gloriabant[ur]
[deus et pater dñi nostri iesu xp̄i scit: q̄ est bñdis-
ctus in secula q̄ nō mētor] **Zy.** hīc cōsequen-
ter enumerat mala que euasit. dñi em̄ p̄geret das-
mascū ad persecūdnz xp̄ianos miraculose fuit
cōuersus. et post baptisimū intrauit synagogas et
p̄fundeat iudeos q̄ habitabāt damasci. p̄pter
quod suaserūt preposito ciuitatis vt caperet et oc-
cideret vt habet **Act. ix.** Ergo dicit [Prepositus
gentis arethe regis custodiebat ciuitatez damas-
scenoz] id est custodire fecit p̄ homies armatos
[vt me cōprehēderet] **Zy.** vt traderet iudeis ad
occidendū [et p̄ fenestrā in sporta dimissus suz p̄-
mur] scz a xp̄ianis [et sic effugi man[us] eius. Si]
p̄ quia [gloriarī oportet.] me cōmēdando propt̄
pseudo apostolos [nō expedit q̄dem] p̄pter me:
licet expediat p̄pter vestrā vtilitatē [veniā autez
advisiones et reuelatōnes dñi. Scio hominem]
Boz. de se tāq̄ de alio loq̄tur in sui cōmēdatōne
vt vitet iactātiā [in xp̄o] manētem per gratiaz
et sibi vnitū per fidē et charitatē ante annos q̄-
tuordecim] tot em̄ anni fuerūt iter visionē et nar-
rationē. ex quo apparet eū hoc enarrare n̄ ex iac-
tantia: sed ex necessitate p̄pter vtilitatez [siue in
corpe] **Boz.** s. manēte anima [siue extra corpus]
assumpta [nescio deus scit raptum h̄mōi vsq̄ ad
tertū celum] id est empireū. **Redit** raptus fuis-
se iste in sua p̄uersione quādo fuerat trib[us] dieb[us] et
tribus noctib[us] nec comedēs nec bibens [et scio
h̄mōi hominē siue in corpe siue extra corpus ne-
scio deus scit qm̄ raptus est in paradysum] **Glo.**
in eam trāquillitatē qua fruūtur illi q̄ sunt in ce-
lesti ierusalē [Et audiuit] id est percepit [archa-
na v̄ba] de dei essentia [q̄ nō licet] id est nō ē pos-
sibile [hominū loq̄] id est v̄bis explicare [p̄ huius
modi] scz visionib[us] [glorior] et recte [p̄ me au-
tē nihil] **Zy.** a me nullam habeo materiā gloriā-
di [nisi in infirmitatib[us] meis] id ē in tribulationi-

bus meis quas patior: que sunt glorie acq̄rēde.
[nā et si voluero gloriari.] **Zy.** s. donis mibi a dō
datis [nō ero insipiens] qz hoc nō facio inaniter
et sine causa [veritatem em̄ dicā parco autē] **Zy.**
id est parce me laudo [ne q̄s existimet me] scilicet
cet gloriari inaniter [sup̄ id quod videt i me] id ē
in cōuersatōne mea [aut audit aliqd̄ de me] i. in
doctrina mea. Multa em̄ dona dei latebāt i apo-
stolo que nō manifestabat nisi put̄ et q̄tū ad dei
gloriaz et fidelū salutē expediebat [et ne magni-
tudo reuelationū] **Zy.** diuinarū [extollat me] i su-
perbiā [dat[us] est mibi stimul[us] carnis mee] **Boz.** i.
tēptatio libidinis [angel[us] sathane.] id ē angel[us]
malign[us] missus a sathan ad meā subuersionem
[q̄ me colaphizet] id est me affligat. [p̄ter quod
ter dñm rogavi vt discederet a me. et dixit mibi.
sufficit tibi gratia mea] **Zy.** q. d. nō est tibi neces-
sariū vel vtile q̄ a te discedat tēptatio carnis [nā
virtus in infirmitate p̄ficitur] **Boz.** qz dum certat
et vincit: roborat[ur] et auget[ur] [libēter em̄ gloriabor i
infirmitatibus meis] **Boz.** nō in vna tm̄: sed plu-
ribus [vt inhabitet in me virtus xp̄i] id ē gratia i
me p̄sumetur et perficiatur.

Dñica quinquagesima. i. **Corinth. xiiij.**

I linguis hominū loq̄r
angelorum: charitatē au-
tē non habēā: fact[us] sum
velut es sonās aut cym-
balum timiēs. **Et** si habuero pro-
phetiam: et nouerim mysteria oīa:
et oēm sciētiam: et habuero oēm fi-
dē ita vt montes transferam: cha-
ritatē autē non habuero nihil sum
Et si distribuero in cibos paupe-
rū oīs facultates meas. et si tra-
didero corp[us] meum ita vt ardeam
charitatē autē non habuero nihil
mibi prodest. **Charitas** patiens est
benigna ē. **Charitas** non emulat:
non agit perperam: non inflatur:
non est ambiciosa. nō q̄rit que sua
sunt: non irritatur: nō cogitat ma-
lum: non gaudet sup̄ iniquitate: con-

gaudet autē veritati. *D*ia suffert. omnia credit: omnia sperat: omnia sustinet: charitas nūq̄ excidit. Siue pphetie euacuabūtur: siue lingue cessabūt: siue sciētia destruet̄. *E*x parte em̄ cognoscim⁹: ⁊ ex pte pphetam⁹. *C*um autez venerit qd̄ perfectū est: euacuabit̄ quod ex pte est. *C*um em̄ paruul⁹ loquebar vt paruul⁹: sapiebam vt paruul⁹: cogitabam vt paruul⁹. *C*um autē fact⁹ sum vir: euacuauī q̄ erāt paruuli. *V*idem⁹ nunc per speculū in enigmate: tūc facie ad faciez. *N*ūc cognosco ex pte. tunc autē cognoscam sicut nūc cognit⁹ sum. *N*unc autem manent fides: spes: charitas tria hec. *M*aior aut̄ horum ē charitas.

Postilla.

*S*i linguis hoim loqr ⁊ angelo rū. *A*nte intm̄ illius eplē scribit sanctus paulus dicēs. *S*i qd̄ patitur vnū mēbrū: compatiūt̄ omnia mēbra. si gloriat̄ vnū mēbrū: cōgaudet̄ omnia mēbra. *T*ūc seq̄tur eplā hodierna [fr̄es. *S*i linguis hoim loquar] *A*pl̄us in hac eplā maxime commēdat charitatez dei ⁊ pximi. *U*nde epistola ⁊ euāgelīū cōcordant. qz euāgelīū dicit de passione xp̄i quō est traditus: cōsputus: flagellatus: crucifixus. in q̄bus om̄ibus nobis ostendit suaz maximā charitate. *J*ob. xv. *M*aiorez charitate nemo habet vt aiām suā ponat quis p̄ amicis suis. *S*imilit̄ i epistola hodierna apl̄s paulus ostēdit nobis utilitatez charitatis dicēs. [*S*i linguis hoim loquar] *H*or. i. oim̄ hoim p̄ donū linguarū [⁊ angeloꝝ] scz quod plus est [charitatez autez nō habeā fact⁹ sum velut es sonās] alijs seruiēs ⁊ seipm̄ destruēs [aut cymbalū tinniēs] alios delectās ⁊ seipm̄ psuomens [⁊ si habuero oēm prophetiam] *H*or. qua occulta diuina manifestātur ⁊ reuelātur [⁊ nouerim̄ mysteria om̄ia] id est occulta veteris ⁊ noui testamēti [⁊ oēm scientiaz] scz diuinā ⁊ humanā [⁊ si habuero oēm fidem.] scz tam perfectā [ita vt mōtes trāsserā] virtute f̄

dei de loco ad locum [charitatem aut̄ nō habuero: nihil sum] *L*y. q̄tum ad esse gratie [⁊ si distribuero] *H*or. i. si plurib⁹ diuisero [in cibos pauperū] nō in cōiuiua diuitū [oim̄s facultates meas] nō alienas [⁊ si tradidero corp⁹ meum.] *H*or. a. volūtarie ad martyriū [ita vt ardeam] id est ad cōburendū: sicut bear⁹ laurētius quod est acer⁹ bissimū martyriū [charitate aut̄ non habuero nihil mihi prodest.] ad vitam eternā [Charitas patiens est] *l*yra. i. facit patientiā i malis sustinēdis [benigna est.] id est facit benignitatez i bonis operādis [charitas nō emulatur] id est non inuidet [nō agit pperam] id est peruerse. s. impediendo bona ne fiāt [nō inflatur] cōtra proximū etiā si prospere succedat sibi. [nō est ambitiosa.] id est in alijs nō vult preponi [nō querit que sua sunt] tm̄: sed etiam que alioꝝ sunt pcurat [nō irritatur] *H*or. id est nō puocatur ad irā vel vidictā ppter iniurias sibi illatas [nō cogitat malū] id ē nō permittit hominē cogitare qualiter perficiat malū in ope [nō gaudet super iniquitate] *H*or. sed potius dolet si videt̄ aliquē peccare [cōgaudet̄ sāt veritati] id est verbis veritatis [*D*ia suffert] *l*yra. infirmitates proximi superādo [om̄ia credit.] scz que diuinitus sunt tradita [om̄ia sperat] scilicet diuinitus promissa [om̄ia sustinet] *l*yra. per lōganimitatem patienter expectando promissa. [charitas nūq̄ excidit.] nec in hoc seculo nec in futuro: sed potius augmētabitur [*S*iuē pphetie] scz futuroꝝ [euacuabūtur] in futuro. q̄a omnia erunt presentia [siue lingue cessabūt] scilicet in futuro quādo nō erūt diuerse sicut iam: s̄ om̄s vna ⁊ eadem lingua laudabūt deum [siue scientia] scilicet acq̄sita [destruetur] q̄tum ad actū ratiocinādi. [*E*x parte em̄ cognoscimus] *H*or. a. id ē imperfecte cognoscimus deū ppter imperfectiōem intellectus ⁊ tenebrositatez p̄sentis status [⁊ ex parte pphetam⁹] id est imperfecte futura predictimus [*C*um autez venerit quod perfectū est] id ē futura beatitudo [euacuabitur quod ex parte ē] id est quod imperfectus est. s. scientia: prophetia: ⁊ fides. *E*t iam dicta apostol⁹ declarat per simile de statu puerili imperfecto: q̄ cessat adueniente statu virili perfecto. ergo dicit [*C*um essem puulus] scilicet etate. [loquebar vt paruul⁹.] imperfecte more pueri balbucientis [sapiebaz vt paruul⁹] scilicet res humanas [cogitabam vt paruulus] scz vana ⁊ inutilia [*Q*uādo autē factus sū vir] *H*or. a. perfecte etatis [euacuauī ea que sūt paruuli] *V*incen. scz in loquendo: cogitādo: sapiendo [*V*idemus nūc] id est in p̄nti deū [per specu-

lum in enigmate] id est obscure: hoc est per crea-
 turas. quia i magnitudine potētiam: in pulchri-
 tudine sapiam. in vtilitate bonitatem [tūc autē]
 id est in futura beatitudine [facie ad faciem] Zy.
 id est clare et nude videbim⁹ diuinā essentiā [nūc
 cognosco] scz deum [ex parte] id est imperfecte et
 obscure [tūc autē]. i. in futuro [cognoscam] per-
 fecte et p̄fēcialiter deum [sicut et cognitus suz]. i.
 p̄uisus cognoscere [nūc autē] id est in tempore
 vite [manēt fides] in rationali [spes] in irascibili
 [et charitas] in cōcupiscibili [tria hec. Maior
 aut̄ hoz est charitas] Hor. qz ceteris descēdenti
 l⁹ p̄manebit.

Dominica p̄ma in. xl. ij. Cor. vi. caplo.

**Hortamur vos ne inua-
 cui gratiam dei recipiat
 Ait em. Tempe accepto
 exaudiui te: et in die salutis adiuui
 te. Ecce nūc temp⁹ acceptabile: ec-
 ce nūc dies salutis. nemini dātes vl-
 lam offensionē: vt non vitupere-
 ministeriū nostrum. sz in omnib⁹
 exhibeamus nosmetip̄os sicut dei
 ministros. in multa patiētia: in tri-
 bulatōnib⁹: in necessitatib⁹: in an-
 gustijs: in plagis: in carcerib⁹: i se-
 ditionib⁹: in laborib⁹: in vigilijs:
 in ieiunijs: in castitate: in scientia
 in lōganimitate: in suauitate: i spi-
 ritu sancto: in charitate non ficta:
 in verbo veritatis: in virtute dei.
 Per arma iusticie a dextris et a si-
 nistris. per gloriam et ignobilitatē
 p̄ infamiam et bonam famā. vt se-
 ductores et veraces. Sicut q̄ igno-
 ti et cogniti. quasi moriētes et ecce
 viuim⁹. Et castigati et non morti-
 ficati. Quasi tristes: semp̄ autem
 gaudētes. Sicut egentes: multos
 autē locupletātes. Quāq̄ nihil ha-**

bentes: et omnia possidentes.
Postilla.

**Hortamur vos ne inuacui-
 grām et c.** Ante initium illius epistole scribit san-
 ctus paul⁹ dicēs. Omnes nos manifestari oportet
 ante tribunal xp̄i vt referat vnusq̄sqz propria
 corpis put gessit siue bonū siue malū. Tūc post
 modū seq̄tur epistola hodierna. Et in p̄senti epi-
 stola hortat nos ap̄ls ad gratie habite exercitas
 tionē dicēs [fratres. hortamur vos] Hinc. amo-
 nitione charitatiua inducēdo [ne inuacui grām
 dei recipiatis] Hinc. B̄ra inuacui recipitur qm̄
 homo post peccatorū dimissionē se nō exercet in
 bonis opibus [Ait em] dñs. Isa. xlix [Tempe ac-
 cepto] Zy. id est tpe noue legis quādo est temp⁹
 gratie [exaudiui te] scz orātem pro peccatis [et i
 die salutis] in qua potest homo salutem suā ope-
 rari [audiui te] lyra. scz opera tua perficiendo [ec-
 ce nūc temp⁹ acceptabile] Hinc. id est ad merē-
 dum [ecce nūc dies salutis] q̄tum ad premiū cō-
 sequēdum. quia nūc statim post obitū salus dat̄
 fidelibus: sed in veteri testamēto differēbat. H̄n
 Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso [nemi-
 ni dantes vllam offensionē] Hor. id est neminez
 verbo vel facto scandalizātes [vt non] scz p̄ vos
 [vitupetur ministeriū nostrū] Zy. quia mala sub-
 ditorū redūdant in vituperiū p̄latorū [et in oib⁹ ex-
 hibeam⁹ nosmet. sic dei mistros]. s. ip̄i xp̄o nos
 p̄formādo q̄tum possum⁹ [in multa patia] Hor.
 ra. s. cordis: oris et opis [in tribulatōnib⁹]. s. mul-
 tiplicibus [in necessitatib⁹] scz victus et vestitus
 [in angustijs] id est in curis [in plagis] id est in
 verberibus corporis [in carceribus] Zy. ne pos-
 sum⁹ ad predicādum discurrere [in seditiōibus]
 id est in cōmotionib⁹ populi cōtra me [in labori-
 bus] scz manū [in vigilijs. in ieiunijs. in castita-
 te] scz mētis et corpis [in scientia] scripturarum
 [in longanimitate] scilicet expectatione premiū.
 [in suauitate: in sp̄u sancto] lyra. q̄ facit hominē
 dulcē et suauem primo v̄bo et facto [in charitate
 nō ficta] id est in simulata cōtra hypocritas [i v̄-
 bo veritatis] scz loquēdo cum primo [in virtute
 dei] id est in deo: nō in nobis sperādo et confiten-
 do [Per arma iusticie] id est opa iusticie nos p̄-
 tegentia [a dextris] lyra. id est ne p̄sp̄eris per su-
 perbiā eleuemur [et a sinistris] id est ne in aduer-
 sis dei iuciamur p̄ gloriam et ignobilitatem] lyra.
 Aliquādo apostoli reputati fuerūt gloriosi: ecō-
 uerso aliquādo incarcerati fuerūt vt viles et ab-

iecti. sicut patet in legēdis apostolorum et aliorū
 sanctorum [per infamiam et bonā famam] **Zira**
 quia ab aliq̄bus dicebantur seductores: ab alijs
 vō dicebantur apostoli veritatis p̄dicatores. [vt
 seductores] scz reputati in estimatōne maloz ho
 minū. quia christus q̄ est veritas dicit̄ ē seductor
Mat. xxvij. [et veraces] apud deū [sic q̄ ignoti
 et p̄gniti] **ly.** id est reprobati a malis [q̄si morien
 tes] id est periculis mortis expositi [et ecce viuīs
 imus] scz deo per fidez et grām [vt castigati] **gor**
ra. flageat̄ et pressuris: vt cessaremus a p̄dicatōe
 [et nō morificati] scilicet desistendo a predica
 tione. vel moriendo corporaliter [quasi tristes] sci
 licet reputati [sp̄ autem gaudentes] scz veraciter
 in domino [sicut egentes] id est medici et paupe
 res [multos autem locupletates] scz diuitijs spi
 ritualibus [tāq̄ nihil habētes] **Zira.** quia apo
 stoli propter xpm̄ oia temporalia reliquerūt [om
 nia possidētes] scz non solum spiritualia: sed eti
 am temporalia. quia timentibus venim̄ nihil est
 difficile.

Dominica secūda in q̄dragesima. i. ad **Thes**
salon. iij. cap̄o.

Rogam̄ vos et obsecra
 m̄ in domino **Ihesu:** vt
 quēadmodum accepistis
 a nob̄ quomō vos oportet
 at ambulare et placere deo: sic am
 bulet̄ vt abundet̄ magis **Scit̄ em̄**
 que p̄cepta dederim vob̄ per dñm
Iesum. Hec est em̄ volūtas dei s̄a
 ctificatio vestra. vt abstineat̄ vos a
 fornicatōne: vt sciat vnusq̄sq̄ vim
 suum vas possidere in sanctificati
 one et honore. non in passiōe desi
 derij: sicut et gentes que ignorant
 deum. **Et** ne quis sup̄grediat̄ ne
 q̄s circūueniat in negotio fratrem
 suum: quoniam vindex est domin̄
 de h̄ijs omnib̄ sicut predixim̄ vo
 bis: et testificati sum̄. **Non** enim
 vocauit nos deus in immūdicam

sed in sanctificationem, in christo
Ihesu domino nostro.

Postilla

Rogamus vos et obsecramus
 in domino etc. Ante initium illi⁹ epistole scribit
 sanctus paulus dicens. **Cum** essem⁹ apud vos et
 predicabamus vobis passuros vos tribulatōes
 sicut et factus est. **Tūc** sequitur epistola illa quā
 scribit paul⁹ **Thessalonicē** s̄. **Et** thessalonicē
 ses noiant̄ a thessalonica ciuitate q̄ ē metropol̄
 in **Macedonia** que est q̄dam pars grecie. **Ubi**
 notandum q̄ epistola et euāgelium cōcordant. **Nā**
 euāgelium dicit̄ de muliere chanaanica que cum cla
 moribus petiuit a domino ihesu xpo sanatiōem
 filie sue que grauit̄ vexabatur a demone. **Sed**
 qz clamores et petitiōes nostras deus nō exau
 dit nisi a mūdo corde procedāt. ideo ap̄ls paul⁹ i
 epistola hodierna ad mūdatōnem et sanctificati
 onē inducit dicens. [Rogamus vos et obsecra
 mus] **Vinc̄.** Rogare est simplr̄ petere: sed obse
 crare est cū necessitate rogare. **Et** p̄pter hoc ad
 dit apostolus [in dño iesu: vt quēadmodū acces
 pistis a nobis] scz a me et **thimotheo** et **Silvano**
 verbo et exemplo [quomodo vos oportet ambu
 lare] scz proficiendo p̄ viam mādator̄ dei [et pla
 cere deo] **Zira.** caste et munde viuendo [sic am
 buletis] **Gorra.** scilicet in bonis p̄ficiendo et p̄
 seuerando [vt abundetis magis.]. i. vt crescat̄ is
 in virtutibus et meritis [Scitis em̄.] id est scire
 debetis [que p̄cepta] scilicet euāgelica [dederi
 vobis per dñm ihesum.] id est de mandato ipsi⁹
 cui simpliciter est obediendū [Hec est enim vos
 luntas dei] **Vincēt̄.** scilicet beneplacens [san
 ctificatio vestra] id est vt sanctificemini in virtus
 tibus [vt abstineatis vos a fornicatōne.] **Zira.**
 tāq̄ a deo prohibita [vt sciat vnusquisq̄ vestruz
 suū vas possidere] id est vxorem propriam [in s̄a
 ctificatione et honore] **Ho.** vt sciat quādoq̄ eti
 am ab vsu illicito abstinere locis et temporibus
 sacris. et etiam iempe puerp̄ij et mēstrui [non in
 passione desiderij] id est non semp̄ satisfaciendo
 desiderijs carnis [sicut et gentes] faciunt. [que
 ignorant deum] **Vincēt̄.** per veram fidem: p̄
 p̄ter quod non debetis assimilari eis [et ne quis
 sup̄grediatur.] scz per violentiam [neq̄ circum
 ueniat] per fraudulentiam [in negotio] occul
 to [fratrem suū] id est proximū suum. [quoniam
 vindex est domin⁹] id est vindictam facit [d̄ h̄ijs
 omnibus] scilicet d̄ omni immūdicia. de oi iniu
 m̄ iij

ria: et omni fraudulencia [sicut prediximus vob]
in doctrinis nostris [testificati sumus] testimonio
scripturarum [non enim vocavit nos deus] Hinc. p
internam inspirationem et aptam predicationem [in
mundicia] id est ut immundicie serviamus [et in sancti-
ficatione] ut sancte vivamus et in sanctitate serviamus
[in ipso ihesu domino nostro] id est cum auxilio et
adiutorio domini nostri iesu christi.

Domnica tertia in quadragesima epistola ad
Ephes. v. caplo.

Estote imitatores dei sicut filii charissimi: et ambulare in dilectione sicut et ipse dilexit nos: et tradidit se ipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem et omnis immundicia aut avaritia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos. aut turpitudine: aut stultiloquiis: aut scurrilitas que ad res non pertinet: sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligentes quod omnis fornicator aut immundus: aut avarus quod est idolorum servitus non habet partem in regno christi et dei. Nemo vos seducat in verbis. propter hec enim venit ira dei in filios diffidentie: Nolite ergo effici participes eorum. Erant enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domo ut filii lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et veritate.

Postilla.

Estote imitatores dei sicut filii
et. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Dis sermo malus ex ore vestro non procedat sed si quis bonus est ad edificationem fidei ut det gratiam audientibus. Tunc sequitur presens epistola. Et in hac epistola apostolus paulus proponit doctrinam exemplarem que inducere possit nos a declinatione mali ad operationes bonas.

ni. et proponit nobis in exemplum dominum nostrum iesum christum. quod ipse est exemplar verissimum omnium bonorum dicens. Imitatores dei sicut filii charissimi. Hinc. mandatis eius obtemperando. quod carus filius mandatis paternalibus obtemperat. Nota quod sumus filii chari propter imaginem creationis. chariores res propter imaginem recreationis. charissimi propter imaginem glorificationis [et ambulate in dilectione] vera et reali [sicut et ipse dilexit nos] sincere et ex corde [et tradidit seipsum] non alium [pro nobis] cum adhuc inimici eramus. Ro. vi. [oblationem et hostiam deo] in cruce [in odore suavitatis] Zy. que oblatio acceptissima fuit deo. quod processit ex magna charitate [fornicatio autem] id est luxuria [et omnis immundicia] Zy. ut per hoc includatur omnia ad vitium luxurie pertinencia [aut avaritia]. i. immoderata cupiditas habendi temporalia [nec nominetur in vobis] Hinc. i. non debet famari de vobis [sicut decet sanctos]. i. christianos que dicuntur sancti. quod christi sanguine redempti. [aut turpitudine] Ho. que fit osculibus et amplexibus mulierum [aut stultiloquiis] Hinc. i. inhonestus et indices sermo [aut scurrilitas]. Ho. s. i. verbis iocosis ad risum provocantibus [que ad rem non pertinet] Hinc. que non est edificativa proximi nec utilis loquenti [sed magis gratiarum actio] supple magis nominetur in vobis [hoc autem scitote intelligentes]. scilicet scripturas divinas. [quod omnis fornicator]. i. luxuriosus cum soluta [aut immundus] quocumque alio modo luxuriosus [aut avarus]. i. usurpans res alienas et nimis diligens proprias [quod est idolorum servitus] quod cultum deo debitum offert auro et argento [non habet hereditatem in regno christi et dei] Ho. i. i regno celorum quod est dei et christi quod homo interior reficit in visione divinitatis: homo exterior visione humanitatis christi [Nemo vos seducat] Hinc. i. seorsum a veritate doctrine christi ducat [in verbis]. i. persuasionibus deceptorum. [propter hoc enim] que dicta sunt prohibita [venit ira dei]. i. videtur a [in filios diffidentie]. i. i peccatores que de salute propria diffidebant [nolite ergo effici participes eorum] imitatio [erant enim aliquando tenebre] ly. i. involuti tenebris ignorantie tpe gentilitatis [nunc autem]. i. post conversionem vestram ad fidem christi. [luxi domino]. i. lucidi facti estis per donum gratie que illustrat intellectum in fide [ut filii lucis ambulate] Zy. procedendo de virtute in virtute. [fructus enim lucis]. i. sancte vite. scilicet est [in omni bonitate] scilicet cordium. [et iusticia et veritate.]

Domnica. iiii. in. xl. ad Galat. iiii.

Scriptum est quoniam abraham duos filios habuit: unum de

ancilla: et unum de libera. Sed quod de ancilla: secundum carnem natus est. qui autem de libera per reprobationem: quod sunt per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamenta. Unum quod est in monte syna in servitute generans que est agar. Syna enim mons est in arabia quod coniunctus est ei que nunc est hierusalem: et servit cum filiis suis. Illa autem que rursus est hierusalem: libera est: quod est mater nostra. Scriptum est enim. *Letare sterilis que non paris: erupe et clama quod non parturis: quia multi filii deserti magis quam eius que habet virum.* Nos autem fratres secundum ysaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc is qui secundum carnem natus fuerat: persequeretur eum qui secundum spiritum: ita et nunc: sed quid dicit scriptura. *Et ecce ancilla et filius eius. Non enim heres erit filius ancille cum filio libere. Itaque fratres non sumus ancille filii: sed libere: quod libertate christus nos liberavit.* **Postilla.**

Scriptum est quoniam abraham duos et cetera. Ante initium illius epistolae scribit sanctus paulus dicens. *Emulamini autem in bono spiritu et non timore cum pater sum apud vos. Filii mei quos iterum periturus donec christus reformet in vobis.* Tunc post pauca sequitur epistola hodierna. *Scriptum est: quoniam abraham duos filios habuit.* Ubi notandum quod nos omnes filii dei sumus per creationem: sed non omnes per gratiam. et quod hic in presenti filii dei per gratiam non fuerunt: in futuro filii glorie non erunt. Et sic duplices filios habet deus. de quibus dicitur in hodierna epistola per typum filiorum abrahe cum dicitur: *Scriptum est. Gen. xxi. Quomodo abraham duos filios habuit. ismael et ysaac. unum. id est ismael. id est ancilla. scilicet agar que erat ancilla sara uxoris abrahe. et unum de libera. id est de uxore propria scilicet ysaac: que sara genuit. Sed is qui de ancilla. id est ismael. secundum carnem natus est. id est per modum naturalem: sicut*

alii homines et sine ulla promissione natus est. [quod autem de libera] id est de uxore propria. scilicet ysaac [per reprobationem] scilicet divina: quia ex promissione angeli sara concepit: et cum miraculo: quia per centum annorum erat. et mater nonaginta annorum [quod sunt per allegoriam decem]. id est per sensum alterum quam videntur verba sonare quoniam iam dicta debent intelligi mystice. quia mysticum sensum habet. Pro quo notandum quod est quadruplex sacre scripture sensus. Historicus quoniam factum narratur Tropologicus cum ex his que facta sunt: aliqua facienda ostendunt. Allegoricus cum per id quod factum est aliquid futurum intelligit. Anagogicus secundum Augustinum est per que de supernis et eternis tractatur. Versus. *Littera gesta docet quod credis allegoria. Moralitas quid agas quo tendis anagogia.* [Hec enim sunt] id est significat [duo testamenta] scilicet veteris et novi. [Unum quidem datum] scilicet vetus testamentum [in monte syna] scilicet ipsi moysi in duabus tabulis lapideis. [in servitute generans] supple iudeos qui timore pene et promissione temporalium servierunt et obedierunt deo: non filialiter sed serviliter [que est agar] id est que significat per agar ancillas [Syna enim mons est in arabia] scilicet minori: secundum haymonem qui sua magnitudine diversas provincias tangit. et sui extremitate vicinior est terre promissionis [quod coniunctus est] id est vicinior est [ei] scilicet terre promissionis [que nunc est hierusalem et servit cum filiis suis] *Zyra* id est cum iudeis in servitute legis [Illam autem hierusalem] id est ecclesia de gentibus congregata [quod rursus est] quod ad affectionem vel spem celestium [libera est] *Anticentis* id est in libertate evangelii posita est [quod est mater nostra] scilicet spiritualiter nos generans per baptismum [de qua scriptum est] *Isa. liii. Letare sterilis que non paris* *Zy. i. ecclesia gentium de qua venit christianitas que erat sterilis ab operibus bonis ante adventum christi* [erupe] scilicet quantum ad gaudium intrinsecum [et clama] quantum ad gaudium extrinsecum [que non parturis] *Hor. i. ad generandum filios christo non conaris* [quia multi filii deserte] id est de servitute gentilitatis ad christum converte que ante erat deserta a deo propter eius idolatriam [magis quam eius que habet virum] id est synagoge que in monte syna desponsata fuit deo in susceptione legis. quia sicut mulier regit a viro: sic et iudei in veteri testamento regebantur per legem moysi. Nos autem fratres [scilicet christiani] secundum ysaac. id est ad similitudinem eius [promissionis filii sumus] scilicet geniti per gratiam in baptismo [sed quomodo] id est que admodum [tunc is] id est ismael [quod secundum carnem] scilicet [natus fuerat] persequeretur eum qui secundum spiritum. id est ysaac qui secundum promissionem. scilicet spiritu sancti ex matre sterili natus est [ita et nunc] id est in presenti

mali persequuntur bonos [S quid dicit scriptura]
 Gen. xxi. [Ecce ancillam]. i. synagogam [et filium
 eius]. i. quolibet de synagoga. Hor. i. ad litteras.
 Cum enim vidisset sara ismael ludere cum filio suo
 ysaac: et non placuisset ei ludus iste. dixit abrahe.
 [Ecce ancillam et filium eius] qui amonit a domo
 no accipit ei: et eiecit agar et ismael: pro quod figura
 tum fuit quod synagoga cum ceremonialibus et obser
 uationibus suis a sortio fidelium erat in aduentu
 christi abijcienda [Non enim heres erit filius anc
 ille] Hor. i. iudeus filius synagoge [cum filio libe
 re]. i. cum christiano filio ecclesie. In bonis enim tem
 poralibus permixti sunt mali cum bonis. imo quan
 doque mali plus habet de temporalibus: sed in heredita
 te soli boni participat. Unde abraham filius concu
 binarum largitus est munera: sed ysaac seruauit he
 reditatem. Gen. xxv. [Itaque fratres non sumus ancil
 le filii] Hor. i. synagoge ut seruiamus legi et seruis
 tum legalium subiecti [sed libere]. i. ecclesie militans
 tis [qua libertate] scilicet a seruitute legis [christus
 nos liberauit] 2y. qui per suam benedictam passio
 nem legalia euacuauit.

Dñica in passione domini ad Heb. ix.

Fratres Christus assistens
 pontifex futurorum bo
 norum per amplius et perfe
 ctius tabernaculum non manufa
 ctum: id est non huius creationis
 Neque per sanguinem hyrcorum aut
 vitulorum: sed per proprium sang
 uinem introiuit semel in sancta: eter
 na redemptione inuenta. Si enim
 sanguis hyrcorum aut thaurorum
 et cinis vituli aspersus: inquinatos
 sanctificat ad emundationem car
 nis: quanto magis sanguis christi
 qui per spiritum sanctum semetip
 sus obtulit immaculatum deo: emun
 dauit conscientiam nostram ab ope
 ribus mortuis ad seruendum deo
 viuenti. Et ideo noui testamenti
 mediator est: ut morte interceden
 te in redemptionem earum preuari

cationum que erant sub priori testame
 to: re promissionem accipiant: que vo
 cati sunt eterne hereditatis in chri
 sto iesu domino nostro.

Postilla.

Fratres. Christus assistens pon
 tifer et c. Ante initium illius epistole scribit sanctus
 Paulus dicens. quod erat in veteri testamento taberna
 culum factum primu. in quo erant candelabra et men
 sa et propositio panum: quod dicitur sancta. Post secundum
 tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum: aureum ha
 bens thuribulum: et archam testamenti circumtectam
 ex omni parte auro. in quo erat vna aurea et man
 na et vga aaron que fronduit: et tabule testame
 ti. In priori quidem tabernaculo semper introibant
 sacerdotes sacrificiorum officia consummantes
 In secundo autem semel in anno solus pontifex
 non sine sanguine quem offerret pro sua et populi
 ignorantia. Que parabola est tenentis poris instanti
 Tunc postmodum sequitur epistola hodierna.
 in qua agit de christi sanguinis aspersione et sue
 mortis passione. Et ostendit Paulus efficaciam domi
 nice passionis in redemptione humani generis
 dicens [Christus assistens] scilicet deo patri ad inter
 pellandum pro nobis. Unde. i. Job. ij. Aduoca
 tum habemus apud patrem christum Iesum qui
 est propitiatio pro peccatis nostris [pontifex] gor
 ra: ad hostiam pro nobis offerendam et dator [fus
 turoorum bonorum] scilicet gratie et glorie. ps. lxxviii.
 Gratiam et gloriam dabit dominus. Iste introi
 uit tabernaculum id est celum [per amplius] id est
 valde amplum quia plures capit: scilicet omnes sanc
 tos [et perfectius tabernaculum] 2y. quod fuit ta
 bernaculum moysi. quia fuit mobile et portabile
 de loco ad locum. Illud autem est immobile et
 eternum [non manufactum id est non huius crea
 tionis] id est humane factionis: sed opere diui
 no creatum est celum [Neque per sanguinem hyr
 corum aut vitulorum] sicut intrabat pontifex ve
 teris testamenti [sed per proprium sanguinem] quem
 pro nobis effudit [itroiuit] in ascensione [semel in san
 cta] id est in celum [eterna redemptione inuenta]
 Vnde. que non poterat inuenire in veteri testa
 mento [Si enim sanguis hyrcorum aut thau
 rorum et cinis vituli] mixtus aqua [aspersus] qui sig
 nificabat futuram passionem christi [inquinatos
 sanctificat ad emundationem carnis] secundum legem
 omnis anima que tetigerat morticinium immu
 da erat septem diebus: ita ut non liceret ei ingre

di tabernaculum. Per aspersionem enim aque
expiationis mundabatur quo ad emundationem
carnis. quia animam emundare non poterat [quā
to magis sanguis christi qui per spiritum sanctum]
supple iuventem [semetipsum obtulit] voluntas
rie [immaculatum] id est absque omni peccato [do
patri emundavit] id est perfecte mundavit [con
scientiam nostram] id est non solum carnem sed
etiam animam [ab operibus mortuis] Vincen. id
est a peccatis mortalibus que dicuntur opa mor
tua. quia auferunt vitam gratie et faciunt obno
xium mortis et ne [ad seruendum deo viuere]. i. sum ap
ti et idonei seruitores dei viuere [et ideo non testi
mediator est] inter deum et hominem [ut morte interce
dente] Zira. id est christi morte interueniente p
quam nouum testamentum est confirmatum. quia
passio christi fuit noui testamenti confirmatio [i
redemptionem earum preuaricationum] id est
transgressionum [que erant sub priori testamen
to] id est in veteri testamento: quas preuaricatio
nes vetus testamentum auferre non poterat sed
per christi mortem sunt ablate [re promissionem
accipiant eterne hereditatis] id est eternam he
reditatem sepe promissam accipiant per efficaci
am passionis christi [qui vocati sunt] Vincen.
id est qui predestinati sunt ad eternam vitam: in
christo iesu domino nostro.

Dominica in ramis palmarum ad Phil. ij.

Hoc enim sentite in vobis quod et in christo iesu. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus: et habitu inuentus ut homo. Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. Propter quod et deus exaltavit illum et donauit illi nomen quod est super omne nomen ut in nomine iesu omne genu flectatur: celestium: terrestrium: et infernorum. Et omnis lingua confiteatur: quia

dominus iesus christus in gloria est dei patris.

Postilla.

Hoc enim sentite in vobis etc.

Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus dicens. Implere gaudium in domino ut idem sapiat: eandem charitatem habentes. nihil per contentione agentes neque per inanem gloriam: sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. Tunc sequitur epistola hodierna [Hoc enim sentite in vobis quod et in christo iesu] Abi sciendum quod sequens septimana maior vocatur eo quod maius et plinius habet officium et per hoc nobis datur intelligi quod isto sacratissimo tempore magis quam alijs temporibus deo seruire debemus. Item dicitur sancta: quonia in ea impij iustificatur: quia in ea penitentes absoluntur: et ecclesie reconciliatur. Item dicitur penosa. quia dominus noster Iesus christus in ea laborauit: et penas pro nobis sustinuit: et nos per suam amaram passionem redemit. Idcirco apostolus Paulus in hac epistola hortatur nos ad christi imitationem: dicens. [Fratres. hoc enim sentite] Hor. i. experimēto agnoscite [in vobis] scilicet membris: quia membra debent sentire dolorem capitis [quod et in christo iesu] supple qui fuit humilis. quam humilitatem habere debetis interiorius in corde: et non solum exteriorius sicut hypocrite [Qui] scilicet christus [cum in forma dei esset]. id est vnus in eentia cum deo patre [non rapinam arbitratus est] dicens [esse se equalem deo] scilicet patri secundum diuinam naturam: sicut angelus lucifer et primi parentes. qui secundum Augustinum voluerunt rapere diuinitatem: et perdidit felicitatem [sed semetipsum exinanivit] id est maxime humiliavit [formam serui accipiens] Vincen. id est in humanitatem assumens in qua nobis seruiret [in similitudinem hominum factus] scilicet passibilis et mortalis similis alijs hominibus: et alios defectus nature humane assumendo [et habitu]. i. in conuersatione [inuentus] scilicet est [ut homo] quia inter homines duxit vitam communem. Luc. vii. Vicit filius hominis manducas et bibes [humiliavit semetipsum] Zy. ad dandum nobis exemplum [factus obediens] scilicet deo patri [usque ad mortem: mortem autem crucis] Hor. quia erat pena latronum. Sap. ij. Morte turpissima condemnatus est [Propter quod et deus] scilicet pater [exaltavit illum] Zy. in sua resurrectione et ascensione christus gloriam sui corporis et eius exaltationem ad celos meruit per suam passionem [et donauit illi nomen quod est super omne nomen] Hor. hoc nomen scilicet deus ut scilicet ille qui est homo dicatur deus et veraciter sit [ut in nomine Iesu omne genu flectatur. celestium. terrestrium. et infernorum] Zy.

id est vt oēs exhibeant sibi reuerentiā. angeli. ho-
mines. ⁊ demones [Et omnis lingua pfiteat] scz
corpalis ⁊ spūalis. i. hūana ⁊ angelica [qz domi-
nus noster Iesus xps in gloria ē dei patris] Zy-
ra. qz fm deitate ē vna glia patris ⁊ filij.

In die pasche. i. L. orimb. v.

Expurgate vet' fermentū
vt sitis noua conspersio
sicut estis azimi. **Item**
pascha nostruz imolat' est christ'
Itaqz epulemur nō in fermento
veteri neqz in fermento malicie ⁊
nequitie: sed in azimis sinceritat'
⁊ veritatis.

Postilla.

Expurgate vetus fermentum
vt sitis ⁊c. Ante mitū eplē scribit sanctus Pau-
lus dicēs. Nescitis quia modicū fermentū totaz
massam corrumpit. Tunc sequitur epl'a hodie-
na. Ubi notandū q hoc tpe xps transiit a mor-
talitate ad immortalitē: ad quā etiaz in generali
facit nos transire qui pascha digne celebramus
⁊ digne cōmunicam'. Et ad hoc monet nos apo-
stol' in pnti epl'a. dicēs [Expurgate vet' fermen-
tum]. i. corruptiōem cuiuslibet peccati mortalis.
Sciendum q per fermentū hic apl's intelligit
peccatum: qā sicut fermentū corpale si diu manz
in massa anteq̄ ex eo fiat panis totam massam
corrumpit ⁊ imutat: facitqz ipam acidam. sic ipz
peccatum totam massam generis hūmani corru-
pit in transgressione p̄imi hominis: ⁊ adhuc im-
mutat hominē ⁊ opera. Et vocat pctm̄ hic vet'
fermentum. qā facit homines fieri siles Ade: fa-
citqz nos dissimiles iesu christo: cui' vita erat in
nouitate sanctitat' ⁊ veritatis ⁊ grē. [vt sitis] id
est eē possitis [noua cōpersio]. i. mūda farina ⁊
alba aqua grē conglutinata. Est aut' cōpersio fa-
rina per aquā conglutinata sine fermento: ⁊ signi-
ficat christifideles aqua bapuzinat' ablutos i ca-
ritate conglutinatos noua conspersio [sicut estis
azimi]. i. sicut fuistis in bapuzino sine fermento
peccati puri effecti sic maneatis. q̄si diceret: vos
tenemini ad hoc. qā facti estis azimi. i. puri in ba-
puzino [Item]. i. p̄pterea xpus qui est [pascha
nostrum] id est verus agnus paschalis [immo-
latus est] supple in cruce corporaliter: ⁊ in alta-
ri sacramentaliter [Itaqz] id est p̄pterea [epule-
mur]. i. māducem' cibum istū [nō in fermento ves-

teri] Vincen. i. in consciētia alicui' peccati moy-
talis [neqz in fermento malicie ⁊ nequitie] Tho.
malicia dicit' peccatum qd quis cōmittit in aliuz
nequitia in semetipsum [sed in azimis] Boza.
id est in puritate [sinceritatis] scz ad deum [⁊ ve-
ritatis] ad p̄imū.

feria secunda pasche. Actū. x.

Tās petr' in medio ple-
bis dixit. Viri fratres:
vos scit' q factum ē ver-
bum p̄ vniuersam iudeaz. Incipi-
ens em a galilea post bapuzinum
q̄ predicauit Iohānes Iesum a
nazareth: quō vnxit eum de' sp̄iri-
tus sancto ⁊ virtute qui pertrāsiuit
benefaciēdo: ⁊ sanando omēs op-
pressos a diabolo: quoniā de' erat
cum illo. Et nos testes sum' om-
niū que fecit in regione iudeoruz
⁊ hierusalem: quem occiderunt su-
spēdētes in ligno. hunc de' susci-
tauit tertia die. Et dedit eum ma-
nifestum fieri non omi populo: s̄
testib' p̄ordinat' a deo: nobis: q̄
manducauim' ⁊ bibim' cum illo:
postq̄ resurrexit a mortuis. Et p̄-
cepit nobis predicare populo: ⁊ te-
stificari quia ipse ē qui constitu' ē
a deo iudex viuorū ⁊ mortuorum.
Huic omēs prophete testimoniū
perhibent: remissionē peccatoruz
accipe per nomen eius: omēs qui
credunt in eum.

Postilla.

Stans petrus i medio plebis.
⁊c. Ante initium illius epistole scribit sanct' Lu-
cas q̄ sanctus petrus apl's dixit. In veritate cō-
peri: quoniā nō est personarū acceptor: de'. sed i
omni gente qui timet eum ⁊ operatur iusticiam
accept' est illi. Tunc sequitur p̄ns epistola. [In

diebus illis. Stans Petrus in medio plebis dixit. Viri fratres: vos scitis]lyra. q̄a inter iudeos habitastis [q̄ factū est verbū] Vinc. i. res p̄ verbis signata [p̄ vniuersam iudeam. Incipiens em̄ a galilea] ibi incepit iesus predicare. vt habet] Lu ce. iij. [post baptisimū] q̄a ante nō legit publice predicasse [q̄ predicauit] Johānes iesum a nazareth] id est q̄d mysteriū christi v̄turi] Jobes predicauit: vt patet in euāgelijis [quō vn̄xit eū de⁹]. scz iesum in humana natura [sp̄sancto] .i. plenitudine gratie [⁊ virtute] in opatione miraculorum [q̄ pertrāsunt benefaciēdo] q̄tum ad informatiōem populi [⁊ sanando] mēte ⁊ opere [omnes oppressos a diabolo: quoniā deus erat cum illo] p̄ plenitudinem gratie [Et nos testes sum⁹ omniū que fecit in regiōe iudeoz ⁊ hierusalem: quē occiderūt suspēdentes in ligno. hūc deus suscitauit tertia die. ⁊ dedit eum manifestum fieri]] Lyra. per multa argumēta resurrectiōem suā declarando [nō om̄i populo: sed testib⁹ p̄ordinatā a deo]] Lyra. resurrectio christi p̄mo manifestata est apostolis ⁊ existētib⁹ cum ip̄is: p̄ quos post modū alijs manifestata est [nobis q̄ māducauimus ⁊ bibim⁹ cum illo] ad declarandū veritatē sue resurrectiōis [postq̄ resurrexit a mortuis ⁊ p̄cepit nobis predicare populo ⁊ testificari q̄a ip̄e est q̄ cōstitut⁹ est a deo] scz patre [iudex viuoz] scz q̄ viuūt vita gratie [⁊ mortuoz] .i. iniquozum qui mortui sunt morte culpe. Propter q̄d dicitur] Job. vi. Pater om̄e iudiciū dedit filio [Huic omnes p̄phete testimonijū perhibēt] quasi diceret. Nos soli nō sumus testes eius: sed etiā prophete antiq̄ diuinitus inspirati q̄ prophetauerūt de christo [remissionē peccatorum accipere per nomē eius]] Johel. ij. Quicūq̄ inuocauerit nomē domini salu⁹ erit [om̄es qui credunt in euz]] glo. ordi. fide cum operib⁹.

] feria. iij. pasce. Act. xij.

Surgens paul⁹: ⁊ manu silentium indicēs ait. viri fratres. filij generis abraham ⁊ qui in vob⁹ timēt deum: vob⁹ verbum salutis hui⁹ missum ē. Qui enim habitant hierusalem: ⁊ principes ei⁹ ignorantes Iesum ⁊ voces prophetarū que per omne sabbatum leguntur iudicantes

impleuerunt. Et nullam causam mortis inueniētes in eo: petierunt a pylato vt interficerēt eum. Cūq̄ consumassent omnia que d̄ eo scripta erant: deponētes eum d̄ ligno posuerunt i monumento. Sed vero suscitauit eum a mortuis tertia die: qui visus ē per dies multos his qui simul ascēderant cum eo d̄ galilea in hierusalem: quivsq̄ nūc sunt testes ei⁹ ad plebem. Et nos vob⁹ annūciam⁹ eam que ad p̄s nostros repromissio facta est: quoniam hanc deus adimpleuit filijs vestris: resuscitans Iesum christū dñm nostrū.

Postilla.

Surgens paulus ⁊ manu silentium indicens. Ante initium illius epistole scribit sanctus Lucas q̄ sanct⁹ Paul⁹ dixit iudeis quomodo olim filij israhel postulauerūt sibi regem: ⁊ dedit ill⁹ deus saul filium]] Is. virum d̄ tribu beniamin annis. xl. Et post hunc dedit ill⁹ dauid regem: de cuius semine natus est]] Christ⁹ saluator: predicante Johāne ante faciem aduētus eius baptisimū penitētie om̄i populo israhel. Cū aut̄ impletet Johānes cursum suū dicebat. quez me arbitramini esse non sum ego. sed ecce venit post me cuius nō sum dignus calciamēta pedū soluere. Tunc seq̄tur epistola p̄ns [In diebus illis. Surgens Paulus ⁊ manu silentium indicens]] Lyra. vt melius a tanta multitudine audiretur [ait. Viri fratres filij generis abraham ⁊ q̄ in vobis timēt deum vobis verbum] scz incarnatum [salutis huius missum est] scz principaliter. tum q̄a iesus christus iudeis in propria persona predicauit. tum quia in medio iudee scz in hierusalem operatus est salutem [Qui em̄ habitant hierusalem]] Lyra q̄ tum ad vulgares [⁊ principes eius] q̄tum ad maiores [ignorantes iesum] scz esse christum verum deum ⁊ saluatorem hominū: [⁊ voces p̄phetarū que per omne sabbatū leguntur iudicātes] scz iesū morte esse dignū [impleuerunt] p̄phetias predictas de eius passione: scz

quod dicitur Ysa. liij. Tanquam ouis ad occisionem ductur. Item Jeremie. xi. Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam. Et nullam causam mortis inuenientes in eo. sicut patet ex euangelio et pylati testimonio. petierunt a pylato ut interficerent eum per milites ipsius. Et licet primo restiterit: tamen finaliter petitioni eorum acquieuit iudeorum fauore et cesaris timore. Quoniam consumassent omnia que de eo scripta erant. scilicet ipsi peruersi iudei. deponentes eum de ligno. scilicet ipsi boni iudei ioseph de aramathia et nicodemus. posuerunt eum in monumento. Deus vero. scilicet pater. suscitauit eum. scilicet hominem christum. a mortuis tertia die que visus est. uiuens. per dies multos. id est quadraginta. his id est apostolus. qui simul ascenderant cum eo de galilea in hierusalem qui usque nunc sunt testes eius ad plebem. per operationem miraculorum in nomine ipsius. et nos uobis annunciamus eam que ad patres nostros repromissio facta est. scilicet de christi incarnatione et passione et eius resurrectione. quoniam hanc deus adimpleuit filiis uestris: resuscitans Jesum christum dominum nostrum.

feria. iij. pasce. Actum. iij.

Aperiens Petrus os suum dixit. Viri israhelice et qui timetis deum audite. deus abraham et deus ysaac et deus iacob: deus patrum nostrorum glorificauit filium suum iesum: quem uos quidem tradidistis: et negastis ante faciem pylati iudicante illo dimitti. Vos autem sanctum et iustum negastis: et petistis virum homicidam donare uobis. auctorem uero interfecistis quem deus suscitauit a mortuis: cuius nos testes sumus. Et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis sicut et principes uestri. Deus autem qui prenunciavit per omnes prophetarum pati christum suum impleuit sic. penite mini igitur et conuertimini: ut deleantur peccata uestra.

Postilla

Aperiens Petrus os suum dixit. Viri etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus Lucas in eodem capitulo. quod sanctus Petrus dixit ad quendam virum claudum ex utero matris sue. Argentum et aurum non est mihi quod autem habeo tibi do. In nomine iesu nazareni surge et ambula qui statim surrexit et ambulauit. Et omnis populus ammirabatur in eo quod contigerat illi. Tunc statim sequitur epistola hodierna. In diebus illis aperiens Petrus os suum dixit. Viri israhelice et qui timetis deum audite. deus abraham et deus ysaac et deus iacob. Quia. utitur hoc modo loquendi. quia communis erat apud iudeos in assertionibus veritatis taliter iurare. deus patrum nostrorum qui est omnipotens. glorificauit filium suum iesum eum resuscitando et ad suam dexteram collocando. quem uos quidem tradidistis. scilicet pylato ad interficiendum. et negastis ante faciem pylati. dicendo non habemus regem nisi cesarem. iudicante illo. scilicet pylato. dimitti. supple debere. Jesum sicut innocentem. Job. xix. Vos autem sanctum et iustum negastis et petistis virum homicidam donari uobis. scilicet barraban qui propter seditionem et homicidium missus erat in carcerem. auctorem uero uite. scilicet spiritualis et corporalis. interfecistis. in humanitate assumpta. quem deus suscitauit a mortuis. per suam omnipotentiam. cuius nos testes sumus. quia comedimus et bibimus cum eo post resurrectionem suam. Et nunc fratres. Quia. dulciter eos alloquitur. ut uerbum eius magis recipiat. scio quia per ignorantiam fecistis sicut et principes uestri. Quia. alia tamen fuit ignorantia hic et ibi. nam principes qui erant litterati per scripturas que predictae erant de christo per eius opera primo cognouerunt de iesu nazareno quod erat christus in lege et prophetis promissus. Sed quia cepit predicare contra uicia eorum publice: conceperunt contra eum inuidiam et odium. et sic in eis fuit subuersa dicta noticia. quia corruptio affectionis corrumpit iudicium rationis. et in augmentum suae malicie deceperunt populum simplicem. inducentes eum ad petendum mortem christi. ut habet Mat. xxvij. Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent barraban. Iesus uero perderent. Et sic patet quod ignorantia principum fuit multo grauior quam populorum. Deus autem qui prenunciavit per os omnium prophetarum. Glo. o. vno ore locuti sunt omnes prophetae de christo. pati christum suum sic impleuit. Penite mini igitur quia fecistis per ignorantiam. et conuertimini.

de mal' vris [vt deleantur pctā vestra].

Dominica p̄ma post pasca. i. Jobis. v.

Omne quod natum est ex deo vincit mundum. et hec est victoria que vincit mundum: fides nostra quis est autem qui vincit mundum nisi qui credit quoniam iesus ē filius dei. Hic est q̄ venit per aquas et sanguinem Iesus christus. Nō in aqua solum: sed in aqua et sanguine. et spiritus est qui testificatur quoniam christus est veritas quia tres sunt qui testimonium dāt in celo: pater: verbum: et spiritus sanctus et hi tres vnum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra spiritus. aqua: et sanguis. Si testimonium hominum accipimus: testimonium dei maius est: quoniam hoc est testimonium dei quod maius est. quia testificatus est de filio suo. qui credit in filium dei: habet testimonium dei patris in se.

Postilla

Omne quod natum est ex deo vincit r̄c. Ante initium illius epistole scribit sanctus Iohannes dicens. Hec est enim charitas dei vt mandata eius custodiamus. Et mandata eius graua non sunt. Tunc sequitur epistola p̄sens [Omne quod natum est ex deo r̄c]. In ista epistola sanctus Iohannes cōmendat fidem catholicam. quia nihil ea potentius. nec nobilius nec vtilius. nec verius: nec certius. sicut patet in tex. et glo. presentis epistole. Unde dicit [Omne quod natum est ex deo] Vincenti' spirituali generatione. Hec autem spiritualis natiuitas fit per duo. Primo baptismali lauacro. Secundo spirituali remedio [vincit mundum] Zyra temp

tationes et persecutiones mundi [Et hec est victoria que vincit mundum] Vincentius. q̄ temptatio humana superatur [fides nostra] Per fidem enim habitat christus in cordibus fidelium in quo est victoria [Quis est autē qui vincit mundum nisi qui credit quoniam Iesus ē filius dei] scilicet naturalis et eiusdem nature cum eo [hic est qui venit] supple ad saluandum homines [per aquam] baptismi [et sanguinem] passionis et redemptionis [Iesus christus. Nō in aqua solū]. Vincenti. id est non solum sanctificauit aquas baptismi. [sed in aqua et sanguine] que fluxerunt de latere in cruce dedit virtutem etiam ceteris sacramentis Jobis. xix. Unus militum lancea latus eius perforauit: et continuo exiit sanguis et aqua [Et spiritus sanctus est qui testificatur] id est testimonium dedit. [quoniam Christus ē veritas] id ē verus deus et verus homo [quia tres sunt qui testimonium dant in celo] Vincenti. De diuinitate christi [pater. v̄bus. et spiritus sanctus] Pater in baptismo christi dedit testimonium de deitate christi: vbi vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus. Mathei. iij. Item in monte transfigurationis quando iterum vox patris audita est. Hic est filius meus dilectus Matb. xvij. Similiter verbum vnitum carni in vtero virginis testimonium dedit sue deitatis. Primo nascendo de virgine sine corruptione virginis. Secundo humanitate multa miracula faciendo que soli deo competebant. Similiter spiritus sanctus testimonium dedit de deitate christi in baptismo: quando in specie columbe super eum descendit [Et hi tres vnum sunt] quantum ad essentie vnitatem [Et tres sunt qui testimonium dāt in terra] supple de humanitate christi: que de terra formata est in carnem [spiritus] id est anima quam emisit in cruce [aqua et sanguis] que fluxerunt de latere eius pendentis in cruce [Si testimonium hominum accipimus] Zyra. tanquā sufficiens in rebus humanis. Unde de hoc habetur Deutero. xix. In ore duorum vel trium testimonium stabit omne verbum [testimonium dei]. s. patris [maius est. quoniam hoc ē testimonium dei: quod maius est. quia testificatus ē de filio suo] scilicet in baptismo et transfiguratione: sicut iam dictum est [Qui credit in filium dei habet testimonium dei patris in se] quod verum testificat' sit de filio suo.

Dominica secūda post festū pasce. i. Pet. ij.

Christus passus est pro vobis
relinquens exemplum
ut sequamini vestigia eius
qui peccatum non fecit: nec inuenit est
dolus in ore eius. Qui cum maledice-
 ret: non maledicebat. cum pate-
 retur non comminabatur. Tradebat
 autem iudicatum se iniuste: qui peccata
 nostra ipse pertulit in corpore suo su-
 per lignum: ut peccati mortui iusti-
 tie viuamus: cuius liuore sanati estis
Erat enim sicut oves errantes: sed con-
uersi estis nunc ad pastorem et episcopum anima-
rum vestrarum. **Postilla.**

Christus passus est pro nobis.
 et. Ante initium illius epistole scribit sanctus Petrus: di-
 cens. Serui subditi estote in omni timore dominis ve-
 stris. non tantum bonis et modestis sed etiam discoloris
 Hec est enim gratia dei in christo iesu. Tunc sequitur pre-
 sentis epistola in qua sanctus Petrus proponit nobis christi
 passionem: quia iam paschali tempore passus est hostis nos-
 ter diabolus contra nos: ut nos conuerso in suas res-
 digat potestatem. Sed passio christi est scutum contra omnia
 temptamenta vicioz. Armamur autem per christi passio-
 nem contra superbiam. quia christus humilis et abiectus: nu-
 dus et nouissimus viroz in cruce pepedit. Item con-
 tra auaritiam. quia tantum proprium non habuit ubi caput
 suum reclinaret. Mat. viij. Item contra gulam: quia
 aceto et felle potatus. Contra luxuriam. quia flagel-
 latus est et cum spinis coronatus. Item contra ac-
 cidiam. quia exultauit ut gigas ad currendam viam
 ps. xvij. scilicet passionis. Item contra iram quia ma-
 le eum tractantibus non comminabatur. Item contra
 inuidiam: quia pro suis crucifixoribus orauit. An-
 de epistola et euangelium concordat: quia euangelium lo-
 quitur de bono pastore. Similiter epistola dicit
 quod christus pro omnibus suis mortuus est. Unde petrus
 apostolus dicit in verbis premissis [Christus passus
 est pro nobis] Hinc. i. penam mortis eterne huius
 non generi debitam exoluit per suam passionem.
 [vobis relinquens exemplum] quod semper attende-
 re et aspicere debetis [ut sequamini vestigia eius]
 Hinc. que fuerunt vie humilitatis: patientie et obe-
 dientie: et charitatis usque ad mortem [qui peccatum

non fecit] Hinc. imo nec peccare potuit: quia deus
 erat [nec inuentus est dolus in ore eius]. i. in sermone
 eius: quia veritas est [Qui cum malediceret] gor-
 ra. i. blasphemaretur in cruce pendens: quando
 iudei dixerunt. Machus qui destruis templum dei. si
 filius dei es descende nunc de cruce. alios saluos fe-
 cit: seipsum non potest saluum facere [non maledice-
 bat] sed orabat patrem pro eis: dicens. Pater ignos-
 ce illis: quia nesciunt quid faciunt Luc. xxij. [Luz
 pateretur] Hinc. mortis supplicium in cruce [non
 comminabatur] supple crucifixoribus suis per eternam
 penam vel temporalem: sed pro salute eorum sitiebat
 dicens. Sitio. Job. xix. [Tradebat autem]. i. tradi se
 permittebat sponte [iudicatum se iniuste] Luc. i. pyla-
 to qui iudeoz fauore et cesaris timore condemnauit
 eum iniuste ad mortem [qui peccata nostra pertu-
 lit in corpore suo] Luc. pro istis debita sustinendo.
 [super lignum crucis] in quo affixus erat. Et hoc fecit
 ideo [ut peccatis mortui]. i. a peccatis separati [iu-
 sticie viuamus] scilicet christo iesu [cuius liuore]. i. pas-
 sione [sanati estis] a peccatorum infirmitatibus [Erat
 enim aliquando]. i. ante conuersionem [sicut oves errantes]
 Luc. sine pastore [sed conuersi estis nunc] scilicet spiritu
 sancto cooperante [ad pastorem]. i. ad christum: qui pa-
 scit vos corpore et sanguine suo [et episcopum anima-
 rum vestrarum] Luc. earum saluti semper intendendo: et eas
 a malo custodiendo.

Dominica. iij. post festum pasche. i. Petri. ij.

Benedico vos tanquam adue-
nas et peregrinos abstinere
vos a carnalibus desis-
derijs: que militat aduersus animam.
Conuersionem vestram inter gentes
habentes bonam: ut in eo quod detrac-
tant de vobis tanquam de malefactori-
bus: ex bonis operibus vos consideran-
tes glorificent deum in die visitationis
Subiecti estote omni humane cre-
ature propter deum. siue regi quasi pre-
cellenti: siue ducibus tanquam ab eo
missis ad vindictam malefactorum.
laudate vero bonorum. quia sic est volun-
tas dei. Et benefacientes obmutescere
faciat imprudentium hominum

ignorantiam. Quasi liberi et non quasi velamen habentes malicie libertatem: sed sicut serui dei. Deos honorate: fraternitateque diligite. Deum timete: regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dominis: non tantum bonis et modestis: sed etiam discolorum. Hec est enim gratia dei: in christo Ihesu domino nostro.

Postilla.

Obsecro vos tanquam aduenas.

Ante initium illius epistole scribit sanctus Petrus dicens. Qui aliquando non populus dei: nunc autem populus dei. qui non consecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti. Tunc statim sequitur presens epistola [Obsecro vos etc.] Sed ex quo modo est tempus. Quasi aptum medicinis corporalibus. isto modo se habet ecclesia isto tempore quod est aptum medicinis spiritualibus. que multo plus est desideranda et querenda quam medicina corporalis. quia sanitatem eternam conseruat. Et ostendit nobis magnam medicum aiarum sanctum Petrum. cuius medicinam si fuerimus imitati quam nobis in epistola hodierna proponit: eternam erimus. Et ad istam medicinam sumendam maxime illo tempore hortatur nos idem medicus beatus Petrus apostolus dicens. [Obsecro vos tanquam aduenas et peregrinos] *Lyra. s. a ciuitate celesti. Hebre. xiiij.* Non habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. ideo peregrini sumus [abstinere uos a carnalibus desideriis] id est ab hijs que carnis sunt: sicut opera gula: luxurie. [que militat aduersus animam] reddetes eam fetidam: imo mortem eternam inferunt. *Apostolus. Si secundum carnem uixeritis moriemini Roma. viij.* [conuersationem uestram inter gentes] id est inter uiuentes gentiliter. quia multi christiani gentiliter uiuunt: licet fidem habeant: tamen non operantur habentes bonam non ad propriam laudem: sed ad laudem dei et proximi edificacionem. [ut in eo quod detractant de uobis] tanquam de malefactoribus [ac si essetis malefactores] [ex bonis operibus] que facitis [uos considerantes] id est diligenter intuentes [glorificet deum] omnis boni auctor [in die uisitationis] id est in die iudicii que erit in futuro quando uisitabunt boni premium: mali supplicio. [Subiecti estote omni humane creature] id est omni homini in potestate constituto [propter deum] *Auicentius.* id est in cognitione istius quam omnis potestas sit a deo [siue regi quam

si precellenti] id est qui est maior et precellens alios in dignitate et potestate [siue ducibus] id est inferioribus rectoribus [tanquam ab eo] id est a rege. [missis ad uindictam] id est ad penam [malefactorum: laudem uero bonorum.] id est remunerationis glorie. [quia sic est uoluntas dei] scilicet ut ita faciatis [ut benefacientes] id est bene conuersantes [obmutescere faciatis] scilicet subtrahendo istam materiam loquendi et detrahendi [imprudentium hominum ignorantiam] quia ignorantes bonitatem uestram detrahebant uobis [quasi liberi] scilicet ex amore non ex timore seruatis. [et non quasi velamen habentes malicie libertatem] ut sic libertas esset uobis occasio et executio mala in peccatis ut scilicet tanto liberius peccetis quanto minus iugo seruitutis premimini [sed sicut serui dei] sitis humiles seruietes. [Omnes honorate] unumquemque secundum statum suum honore reuerentie [fraternitatem diligite] id est fratribus affectuosam corde et ore et opere exhibete [Deum timete] scilicet timore filiali: non seruili [regem honorificate] *Lyra.* in quantum gerit personam dei [Serui subditi] id est obedientes [estote in timore] id est in reuerentia [dominis] supple uestris [non tantum bonis] id est uirtuosis [et modestis: sed etiam discolorum] id est indisciplinatis [Hec est enim gratia dei] *Lyra.* i. res gratiosa coram deo [in christo Ihesu domino nostro.

Dominica quarta post pascha. Jacobi. i.

Adne datum optimum: et omne donum perfectum desursum est descendens a patre luminum: apud quem non est transmutatio: nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genuit nos uerbo ueritatis: ut simus in initium aliquod creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo uelox ad audiendum: tardus ad loquendum: et tardus ad iram. Ira enim uiri iusticiam dei non operatur propter quod abiicientes omnes immunditiam et abundantiam malicie in mansuetudine suscipite in finem uerbum: quod potest saluare

Primum quidem sermonem feci & omnibus o theophi-
 le que cepit iesus facere
 & docere vsq; in diem qua precipiens
 apostolus p spiritum sanctum quos ele-
 git assumptus est. **Quibus** & prebuit
 seipsum viuum post passionem suam in
 multis argumentis per dies quadra-
 ginta appares eis: & loquens de re-
 gno dei. **Et** conuescens precepit eis ab
 hierosolymis ne discederent: sed ex-
 pectaret promissionem patris quas
 audistis inquit per os meum. qz io-
 hannes quidem baptizauit aqua: vos
 autem baptizabimini spiritu sancto: non
 post multos hos dies. **Igitur** qui con-
 uenerat: interrogabant eum dicen-
 tes. **Dne** si in tempore hoc restitues
 regnum israhel. **Dixit** autem eis. **Non**
 est vestrum nosse tempora & momenta
 que pater posuit in sua potestate.
Sed accipietis virtutem supuenien-
 tis spiritus sancti in vos: & eritis mihi
 testes in hierusalē & in omni iudea
 & samaria & vsq; ad ultimam terre.
Et cum hec dixisset: videntibus illis
 eleuatus est: & nubes suscepit eum ab
 oculis eorum. **Cum**que intuerentur in
 celum eum illum: ecce duo viri
 astiterunt iuxta illos in vestibus albis: qui &
 dixerunt. **Viri** galilei quid statis
 aspicientes in celum. **Hic** iesus qui
 assumptus est a vobis in celum: sic ve-
 niet quemadmodum vidistis eum eun-
 tem in celum.

Postilla.

Primum quidem sermonem feci

&c. **Notandum** quod christus dominus noster ascendere vo-
 lens: primo discipulis suis appuit & eos de icre-
 dultate eorum redarguit & cum eis comedit & eos ex-
 tra ciuitatem in montem exire precepit: vbi eum vide-
 runt ascendere post quadraginta dies a resurrectione
 computando: sicut manifeste habet in epistola & etiam
 in euangelio hodiernae festiuitatis. **Unde** dicit san-
 ctus Lucas in epistola presenti que habet in principio
 Actuum apostolorum [**Primum** quidem sermonem feci]
 scilicet in euangelio quod ego scripsi [de omnibus] lyra.
 non dicit omnia. quia omnia facta christi non possunt per
 singula scribi secundum quod dicit Job. vltio. **Sunt** autem
 & alia multa que fecit iesus: que si scribatur per
 singula nec ipsum arbitror mundum capere eos que scri-
 bendi sunt libros. **Sed** notate dicit [de omnibus]
 quod de pertinentibus ad christi conceptum: natiuitatem
 vitam & mortem: resurrectionem & ascensionem aliquid
 scripsit [**O** theophile] **Hic** erat quidam episcopus Asiae
 cui scripsit euangelium: & eidem scripsit hunc librum
 scilicet actus apostolorum: de quo libro presens epistola sum-
 pta est [que cepit iesus facere & docere.] **Ly.** bene enim
 docere & male viuere nihil aliud est quam se suauoce
 damnare [vsq; in diem] scilicet ascensionis sue [qua pre-
 cipiens apostolis per spiritum sanctum] **Ly.** quod predicaret
 euangelium per vniuersum orbem [quos elegit] pre ce-
 teris ad hoc officium apostolarum [assumptus est.] de
 terra ad celum in sua humanitate [**Quibus** & prebuit
 seipsum viuum post passionem suam in multis argumen-
 tis] quia comedit cum eis & palpabiliter prebuit se
 eis & sic de alijs argumentis [per dies quadraginta
 appares eis] quod sic non est intelligendum quod in
 illis quadraginta diebus continue fuerit cum eis. **Sed**
 in illo tempore spacio frequenter eis apparuit [&
 loquens de regno dei] id est de beatitudine cele-
 sti [& conuescens] id est comedens cum apostolis ap-
 paruit eis recubentibus in die ascensionis: vt patet
 in euangelio hodierno [precepit eis ab hierosolymis
 ne discederent] **Ly.** donec per spiritum sanctum redderent
 apti ad publicandum euangelium [sed expectaret pro-
 missionem patris quam audistis inquit per os meum].
Job. xiiij. **Paraclytus** autem spiritus quem mittet pater
 in nomine meo: ille vos docebit omnia. scilicet necessaria
 vobis & alijs ad salutem. [quod iohannes quidem ba-
 ptizauit aqua.] **Ly.** solum. nam eius baptismus gratiam
 non conferbat [vos autem baptizabimini spiritu sancto]
 hoc intelligendum est de receptione spiritus san-
 cti in signo visibili [non post multos hos dies]
 id est in diebus penthecostes [**Igitur** qui conue-
 nerat] **Glo.** ordi. id est presentes aderat [interro-
 gabant eum dicentes. **Dne** si in tempore hoc resti-
 tues regnum israhel] **Sciendum** secundum Nicolaum de lyra

carnaliter sentiebāt: utpote nōdum recepta spiri-
tuali gratia: estimātes ipm temporalit regna-
turū. propter quod filij zebedei petierūt q̄ vnus
ad dexterā: alius ad sinistram sederent. Et crede-
bāt regnū tempale quod ablatum erat a iudeis
statim per romanos restituēdum. ideo q̄sierunt.
Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel. Et quo-
niam hec questio erat stulta. ideo repulit eā. vn-
de seq̄tur [Dixit autē eis. Nō est vestrū nosse tpa
vel momenta que posuit pater in sua p̄tate] q. d.
nō pertinet ad vos hoc scire vel querere [s̄ acci-
pietis virtutem supuenientis spūs sancti in vos]
ad cōstanter et efficaciter euāgelium p̄dicanduz
p̄ orbem vniuersum [et eritis mihi testes] Blosa
ordi. resurrectōis mee verbo et exēplo et signis
[in hierusalē et in om̄i iudea et samaria et vsq̄ ad
vltimū terre] Et cū hec dixisset videntib⁹ ill⁹ ele-
uatus est de terra ad celū [et nubes suscepit euz
ab oculis eorū. Lūq̄ intuerent illū eūtem in ce-
lū] ammirātes ascensionem tam gl̄iosam [ecce
duo viri] id est duo angeli in specie viroz [altite-
rūt iuxta illos in vestib⁹ albis] ad designanduz
solēnitatē ascētionis hui⁹: scdm̄ greg. [q̄ et dixē-
rūt. Viri galilei] natōne. Est em̄ galilea q̄dā ps
iudee de qua erant apli saltem p̄ maiori pte [q̄d
statis aspicientes in celū]. q. d. Nō putetis q̄ il-
le amplius habitet vobiscū sicut ante fecit. vide-
bitis tñ eū in fine mūdi venientē ad iudiciū. ido
seq̄tur. [Hic iesus q̄ assumpt⁹ est a vobis in celū
sic veniet quē admodū vidistis eū euntē in celū]
id est sicut ascendit in forma hūanitatē. Blos. sic
ad iudicandum veniet.

Dñica infra octa. ascētionis. i. Petri. iij.

**Estote prudētes et vigila-
te in orationib⁹. An̄ om-
nia autē mutuā in vobis
metipsis charitatē cōtinuaz habē-
tes. quia charitas operit multitu-
dinē peccatorū. Hospitalitates in
uicē sine murmuratōne vnusq̄sq̄
sicut accepit grām in alterutrū il-
lam administrātes: sicut boni di-
spēsatores multiformis gratie dei
Si quis loq̄tur quasi s̄mones dei
si q̄s ministrat tāq̄ ex virtute quā
administrat deus Per ihm̄ xpm̄**

dominū nostrum. Postilla.

**Estote prudentes et vigilate in
ora. et c.** Ante initium illius epistole scribit sanct⁹
petrus apostol⁹ dicens. Et reddēt rōnem ei q̄ pa-
ratus ē iudicare viuos et mortuos. Tunc sequit⁹
presens eplā. in qua beatus petrus hortat⁹ nos
ad virtutes que nos aptos faciūt ad recipiendū
spūs sanctum dicens [Estote prudentes] Blos. scz
futura prudentes. Unde Deut. xxxij. Utinā sa-
perēt et intelligerēt ac nouissima p̄viderent [et vi-
gilate in orōib⁹] glo. ne anim⁹ aliud cogitet q̄ id
quod precat⁹. Nam isto sacro tpe deuotiōi et orōi
vacare debem⁹ et s̄ exēplo marie matris xpi et di-
scipuloz. Legit⁹ em̄ q̄ tpe medio inter ascētionē
xpi et missionem spūs sancti fuerūt cum sc̄tis mu-
lierib⁹ in orōne expectantes spūs sanctū eis pro-
missum. An̄ Act. i. dicit. Illi oēs erant vnanimitē
cū m̄ierib⁹ in orōe: et maria m̄re iesu et fratrib⁹ su-
is. Exēplo ergo illorū debent fideles esse in tpe
isto in p̄paratōne et expectatōne spūs sancti intēs-
ti. P̄paratis em̄ debito modo dabit⁹ spūs sanct⁹
ad id q̄d indigebūt. i. Cor. xij. Vnicuiq̄ dat⁹ ma-
nifestatio spūs ad vtilitatem [Ante oia autē mu-
tuam in vobis in etipsis charitatē cōtinuā habē-
tes] qz charitas excellētior est ceteris virtutibus
quia cetera vtutes sine ea nihil valēt ad meritū.
[qz charitas operit multitudinē peccatorū] Blos.
ra. ne appareāt ad puniēdum [hospitalitates in
uicem] Blos. id est susceptores hospitem [sine
murmuratōne] sed hylariter hoc facite [vnusq̄sq̄
q̄] siue sit de maiorib⁹ siue de mediocrib⁹ siue de
minorib⁹ [sicut accepit grām] Blos. i. q̄dlibet do-
nū gratuitum [in alterutrū illaz administrātes]
alijs cōmunicātes gratis et benigne: sicut mēbra
in vno corpore sibi inuicē seruiūt. oculus em̄ videt
toti corpori: et pes portat totū corpus [sicut boni
dispēsatores multiformis gratie dei] Vnē. id ē
multiformiū donorū gratuitoz a deo collatorū.
quia nō debet esse dispēsator parcus vbi pater-
familias est larg⁹ [Si q̄s loq̄t] 2y. exhortatōis
verba [quasi sermones dei] id est totū bonuz at-
tribuat deo et nō sibi ipsi [si q̄s ministrat] egentis
bus bona temporalia [tāq̄ ex virtute quā adminis-
trat deus]. i. attribuat deo q̄ dedit sibi volūtates
et facultatē hoc faciēdi [vt in oib⁹] vobis et factis
vestris [honorificet de⁹] id est totū fiet ad hono-
rem dei [p̄ iesum xpm̄ dñm nostrum] q̄ ē medias-
tor dei et hominū.

In die penthecostes Actū. ij.

In diebus illis. Dum compleretur dies penthecostes erant omnes discipuli pariter in eodem loco. Et factus est repente de caelo sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis: et repleuit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis: seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui variis linguis: sicut spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in iherosolima habitantes iudei viri religiosi ex omni natione que sub celo est. Facta autem hac voce conuenit multitudo et mens confusa est: quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur: dicentes. Nonne ecce omnes isti qui loquuntur galilei sunt et quomodo nos audiuimus unusquisque linguam nostram in qua nati sumus? Parthi et medii: et elamite: et qui habitant mesopotamiam: iudeam et capadociam: potum et asiaticam: frigiaticam et paphlagicam: egyptum et partes libie que est circa cyrenem et aduenae romani: iudei quoque et pheliteres et arabes. Audiuimus eos loquentes nostris linguis magna dei. Post.

In diebus illis. Dum compleretur dies penthecostes. Tunc inquit illi epistola scribit sanctus lucas: quod post ascensionem christi undecim apostoli congregati statuerunt duos viros. scilicet ioseph qui cognoscitur et matthiam et orantes dixerunt. Tu domine que corda nostra ostende que elegeris unum ex hiis duobus accipe locum ministerij huius et apostolatus de quo per ueritatem est iudas ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis et cecidit sortis super matthiam: et annumeratus est cum undecim apostolis. Et statim sequitur epistola peris.

[Dum complerentur dies penthecostes.] Hodie celebrat sancta mater ecclesia solennitate spiritus sancti in quo christus se ostendit esse deum. Nam prius ostenderat se esse dominum terre et eorum que in terra sunt: infirmos sanando: mortuos suscitando. Ostenderat se etiam dominum maris et eorum que in mari sunt: cum super mare ambulauit: et mare solidum se ei prebuit. et cum staret in ore piscium pre dixit inueniendum. Ostenderat etiam se esse dominum inferni et eorum que in inferno sunt: quando aperuit portas inferni: et omnes aias de limbo inferni eduxit. Ostenderat etiam se dominum aeris et omnium que in aere sunt: et etiam dominum celi et eorum que in celo sunt. cum in die ascensionis propria uirtute ascendit per aerem nube lucida sibi obsequente: et assumptus est in celum. Ostendo ergo quod erat dominus omnium: hodie ostendit se uerum deum: quoniam spiritus sanctus qui deus est misit apostolis. hodie enim rex noster iesus christus. xiiij. principes fecit. associans eis septuagintaduos milites. Principes fuerunt duodecim apostoli. Septuagintaduo milites fuerunt septuagintaduo discipuli christi que hodie ad eum roborauit quod per eos totum mundum sibi subiugauit. unde Bern. 23 magna et diuina fuerunt plane miracula que deus gessit in terris: hoc tamen bonum super omnia alia emicuit quod in paucis simplicibus totum mundum et omnem sapientie altitudinem sibi subiugauit. Unde hic dicitur [Dum complerentur dies penthecostes.] 2y. a pascha computando quinquaginta dies. Quinquagesima namque dies a paschate in qua comedebat iudei agnum paschalem celebris erat in ueteri testamento apud iudeos in memoriam beneficii legis date: que fuit data in monte synai quinquagesima die a principio egressio nis de egypto. ut habetur Exo. xix. Et conuenienter illa die infusus fuisset apostolis spiritus sancti donum: pro quod lex euangelica impressa fuit et firmiter radicata in cordibus eorum [erant omnes discipuli pariter in eodem loco] id est cenaculo gratia distrato ubi prius christus cum eis cenam fecit. et non solum apostoli: sed etiam alij fideles et mulieres puer in eodem loco. Et ipsis sic congregatis in simul corde et aio [et factus est repente de caelo] [Amc. i. de aere] [sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis] 2y. i. uenit uel tonitruum. Non tamen apostoli et alij cum eis existentes fuerunt territi deo sed faciente signum quod dabat eis spiritus sanctus que est consolatio cordium [et repleuit totam domum] [insolita claritate] [ubi erant sedentes]. i. manentes [et appuerunt illis] [uisibiliter oculis corporalibus] [dispartite lingue]. i. diuise lingue [tanquam ignis]. i. habentes colorem ignis. ad designandum signum uisibili exteriori: inuisibile gratiam spiritus sancti receptam interiori per quam essent feruidi in amore dei: et eloquentes omnibus linguis ad publicationem euangelij [seditque supra singulos eorum]. i. supra quemlibet discipulorum incidit non radi igneus habens figuram linguarum [et repleti sunt

phetis [audiebāt em̄ illos loquētes linguis] .s. varijs [et magnificātes deū. Tūc respōdit petr⁹] scz illi qui cum eo venerant admirātib⁹ [nunquā aquā quis phibere potest vt non baptizent hī q̄ sp̄ritūsanctū acceperūt sicut et nos] .q.d. non ex quo sp̄ritūsanctus nō distinxit inter nos et ip̄os [iussit eos baptizari] scz a socijs suis [in nomine domini nostri iesu xp̄i. in hac em̄ forma dabatur baptism⁹ in p̄mitiua eccl̄ia.

fferia. iij. penthecostes. Act. viij.

In dieb⁹ ill⁹. Cum audissent apostoli q̄ erant hierosolymis: qz recepissz samaria verbū dei: miserunt ad eos petrū et iohannē. Qui cū venisset orauerūt pro ip̄is vt acciperent sp̄ritūsanctum. Nondū em̄ i quecūq̄ illoz venerat: sed baptizati tm̄ erant in nomine dñi iesu. Tūc imponebāt man⁹ super illos et accipiebant sp̄ritūsanctū. **Postilla.**

In diebus illis. cum audissent apostolizē. Ante initium illi⁹ epistole scribit sctus Lucas in eodem caplo: q̄ sanct⁹ philipp⁹ descendit i ciuitatē samarie et p̄dicabat illi xp̄m. Intendebāt autē turbe hījs q̄ a philippo dicebant vnanimiter audietes et videtes signa que faciebat. Multi em̄ eozū q̄ habebāt sp̄s imundos clamātes voce magna exibat. Multi autē paralytici et claudi curati sunt. factū autē est gaudiū magnū in illa ciuitate. Tūc seq̄tur presens eplā [Cum audissent apli] Circa quod sciendū: s̄m Nicholaū de lyra q̄ philipp⁹ iste erat tm̄ diaconus. p̄pter qd̄ licet posset baptizare: nō tamen man⁹ imponere. nec per p̄sequēs donū sp̄ritūsancti dare in signo visibili. hoc em̄ ptinebat ad ap̄los. Unde est q̄ soli ep̄i in nouo testamēto q̄ sūt successores ap̄loz man⁹ imponūt. p̄pter qd̄ philipp⁹ significauit apl̄is vt aliq̄ eoz venirent in samariā: et supplerent illud qd̄ ad eius officiū non spectabat. Et hoc est qd̄ hic dicit [Cū audissent apli q̄ erant hierosolymis q̄a recepisset samaria verbum dei miserūt ad ipsos petrū et iohēz] Glo. sa ordi. q̄ erat colūne [Qui cū venissent orauerūt p̄ ip̄is vt acciperent sp̄ritūsanctū, nondū em̄ i quecūq̄

q̄ illoz venerat] Zy. s. signo visib ili. venerat tm̄ in eos inuisibiliter sicut et modo in baptizatos. [s̄ baptizati tm̄ erant in nomine domini iesu xp̄i. tūc imponebāt man⁹ sup illos et accipiebāt sp̄ritūsanctum.

fferia. iij. penthecostes Act. v.

In dieb⁹ ill⁹. per man⁹ at ap̄loz fiebāt siḡ et p̄digia m̄lta i plebe. Et erāt vnanimiter oēs i porticu salomonis. Ceteroz autē nemo audebat diiungere se illi: s̄ magnificabat eos popul⁹. Magis at augebat credētū i dño m̄ltiludo viroz ac mulierū: ita vt i plateas eijcerēt ifirmos: vt ponerēt i lectul⁹ et grabat⁹: vt v̄iēte petro saltē vmbra illi⁹ obumbraret quecūq̄ illoz et liberēt ab ifirmitatib⁹ suis. Cōcurrebat at et m̄ltiludo vicinarū ciuitatū iherosolym: afferētes egros et vexatos a spiritib⁹ imūdis q̄ curabāt oēs: et magnificabāt iesum xp̄m. **Postilla.**

In dieb⁹ ill⁹. p̄ man⁹ at ap̄loz et c. Ante initium illi⁹ ep̄le scribit sctus luc. q̄ vir q̄ dā ananias cū saura vxore suauēdidit agrū et defraudauit de p̄cio agri p̄scia vxore sua. et p̄tē p̄c̄ij ad pedes ap̄loz posuerūt et ambo subitanee obierūt. Et fact⁹ est timor magn⁹ in vniūsa eccl̄ia et i oēs q̄ audierūt b. Tūc statim seq̄t eplā p̄ns. [Per man⁹ autē ap̄loz fiebāt siḡ et p̄digia multa] Glo. ordi. vñ succendebāt zel⁹ sacerdotū et iudeoz [in plebe] Zy. nō dicit i p̄ncipib⁹. qz nō credebāt in xp̄m: pauq̄ excepti q̄ occulte xp̄iani erāt: vt gamaliel. nichodem⁹ et aliq̄ alij [et erāt oēs vnanimiter] scz apli [i porticu salomonis] vbi erat loc⁹ orōis et p̄dicatōis [Ceteroz at] s. infidelū [nemo au. cō. se] s. ficti timētes penā q̄ venerat sup ananiā et ei⁹ vxorē [s̄ mag. eos. po] p̄tē egros et mirac̄a q̄ faciebāt. et etiā qz bona p̄ mal⁹ suis p̄secutoribus reddebāt [Magis autē augebat credētūz in dño multitudo viroz ac mulierū] null⁹ em̄ sex⁹ a regē dei excluditur [ita vt in plateis] que late erāt [eijce

rent infirmos: et poneret in lectulis et grabatis: ut veniente petro saltem umbra illi obumbraret quos illos et liberarentur ab infirmitatibus suis] Zy. in quo ponit differentia petri ad alios aplos in operacione miraculorum. Nam alij apli curabant alios infirmos per tactum manuum: sicut iam supra dictum est. Per manum autem apolorum etc. Petrus autem non solum per tactum: sed etiam per umbram quod maius est. quod fiebat ad ostendendum quod erat principalis aplos. ergo nominatur princeps apolorum. Et quia ipse non legitur curasse per umbram sicut petrus. ideo in petro videtur impletum fuisse quod dixit ipse Job. xiiij. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: et maiora horum faciet. Concurrerat autem et multitudo vicinarum civitatum in hierusalem afferentes egros et veratos a spiritibus immundis qui curabantur omnes: et magnificabant iesum christum.

In die sancte trinitatis. ij. Cor. xiiij.

Audete: perfecti estote: exhortamini. idipsum sapite pacem habete: et deus pacis et dilectionis erit vobiscum. Salutate inuicem in osculo sancto. salutant vos omnes sancti. Gratia domini nostri iesu christi: et charitas dei: et comunicatio sancti spiritus sit semper cum omnibus vobis Amen.

Postilla.

Gaudete: perfecti estote etc.

Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus in eodem capitulo. In ore duorum vel trium testium stat omne verbum. Tunc sequitur princeps epistole [Gaudete: perfecti estote] Quia hodie festum sancte trinitatis peragimus necesse est aliqua de sancta trinitate breviter loqui Unde Augustinus in libro de trinitate. Hoc itaque vera et pia fide credendum est quod trinitas sit unus solus et verus deus scilicet pater et filius et spiritus sanctus. et hec trinitas unus eiusdemque substantie vel essentie creditur: que est summum bonum. Item Augustinus dicit. Hec vera sancta trinitas nihil maius est in tribus personis simul nominatis quam in una qualibet semel et per se dicta. quia unaqueque persona plena est substantia in se. non tamen tres subesse sunt: sed unus deus et una substantia. una potentia. una eternitas. una magnitudo. una bonitas. et una essentia pater. filius. et spiritus sanctus. Item sciendum quod beata trinitas fideliter est credenda et non curiose investiganda. Unde Bernardus. Scrutare hoc temeritas est. credere pie-

tas. nosse vita eterna. [fratres] Zy. in veritate fidei persistentes [gaudete] Zyra. Ad virtuosum enim pertinet de operibus virtutum gaudere [perfecti estote]. i. ad perfectionem consequendam tendite. quia sicut navis in flumine posita per aquam motum descendit nisi remigetur in contrarium. sic anima ex corruptione carnis et peccata continuo ad malum descendit a perfectione: nisi conetur in contrarium [exhortamini] vos maiores illo qui sunt minores [idipsum sapite] scilicet vos minores cum maioribus [pacem habete] Zy. quam christus nobis hereditarie conseruanda reliquit. ut patet Job. xiiij. Pacem relinquo vobis etc. [et deus pacis] i. dator et amator pacis [et dilectionis] quia charitas comunicat veram pacem. eo quod per charitatem deus est in homine et ipse in eo [erit vobiscum] per gratiam in presenti et gloriam in futuro [Gratia domini nostri iesu christi: et charitas dei: et comunicatio sancti spiritus] Guil. lugd. In istis verbis innuit trinitatem personarum. Primo personam filii. ibi. gratia domini nostri iesu christi. Secundo personam patris. ibi. et charitas dei. s. patris. Tertio personam spiritus sancti. ibi. et comunicatio sancti spiritus sit semper cum omnibus vobis Amen.

In festo sancte trinitatis. Roma. xi.

Altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei: quam incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. Quis enim cognouit sensum domini: aut quis consiliarius eius fuit: aut quis prior dedit illi et retribuet ei: quoniam ex ipso: et per ipsum: et in ipso sunt omnia. Ipsi honor gloria in secula seculorum.

Postilla

Altitudo diuitiarum sapientie etc. Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus in eodem capitulo. Noli alta sapere: sed time. Tunc sequitur princeps epistole. [Altitudo diuitiarum] Hoc id est abundantie et copiositate [sapientie] que est de diuinis et de spiritualibus. de qua ysa. xl. dicit. Non est inuestigatio sapientie eius. Et in ps. cxlvi. Et sapientie eius non est numerus [et scientie dei] que est de rebus humanis. ad Col. iij. In ipso sunt omnes thesauri sapientie et scientie [quam incomprehensibilia sunt iudicia eius] Horra. i. dispositiones eius de omnibus rebus. Unde ps. xxxv. Iudicia eius abyssus multa [et inue-

Incomprehensibilis via eius .i. impletioes dispositionis in
 quibus omnibus est misericordia et veritas. Unde
 ps. xxiii. In uerba uie dñi misericordia et uitas.
 Quorum rationes a nobis non possunt attingi. Unde
 Eccl. viii. Intellexi quod omnium operum domini nul-
 lam possit homo inuenire rationem. Quis enim con-
 gnouit sensum dñi. De dispositione rerum. quasi dis-
 ceret nullus. [aut quis consiliarius eius fuit.] Vinc.
 dans ei consilia qualiter sic vel sic res disponderet.
 q. d. nullus. [aut quis pro: dedit illi et retribuet ei].
 q. d. nullus. quia hoc est impossibile. quia omnem uirtute
 non solum operandi: sed etiam cogitandi et essendi ab
 ipso habemus. quod declarat hic sequenter: dicens. [quod
 omnia ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia.] Hor. supe-
 riora. inferiora. et media. spiritualia et corporalia. et ex
 utrisque composita. Et in istis uerbis innuit ap-
 l'us trinitatem personarum in essentia diuina. Per hoc
 quod dicit ex ipso innuit personam patris per hoc quod
 dicit per ipsum innuit personam filij. per hoc quod dicit in
 ipso innuit personam spiritus sancti. Ecce distinctio seu
 pluralitas personarum. [Ipsi honor et gloria] ecce
 unitas essentie. Non enim dicit ipsis: sed ipsi honor et
 gloria in secula seculorum Amen.

In festo corporis xpi. i. Cor. xi.

Conuenientibus ergo uobis
in unum iam non est dominicae ce-
na manducare. Unusquisque
 enim suam cenam presumit ad manduca-
 dum: et alius quodam esurit: alius autem ebrius
 est. Numquid domos non habetis ad
 manducandum et bibendum: aut ecclesiam
 dei pretenditis et confunditis eos qui non ha-
 bent. Quid dicam uobis. Laudo uos
 in hoc non laudo. Ego enim accepi
 a domino quod et tradidi uobis. quoniam domi-
 nus iesus in qua nocte tradebatur acce-
 pit panem: et gratias agens fregit et dixit.
 Accipite et manducate: hoc est corpus
 meum quod pro uobis traditur. Hoc fa-
 cite in meam commemorationem. Simi-
 l'iter et calicem postquam cenauit dicens
 Hic calix noui testamenti est in meo
 sanguine. Hoc facite quotienscumque

quod bibetis in meam commemorationem
 Quotiescumque enim manducabit panem
 hunc et calicem bibetis: mortem domini
 annuntiabitis donec ueniat. Itaque
 quicumque manducauerit panem et bibe-
 rit calicem domini indigne: reus erit cor-
 poris et sanguinis domini. Probet autem
 seipsum homo: et sic de pane illo edat
 et de calice bibat. Qui enim mandu-
 cat et bibit indigne: iudicium sibi
 manducat et bibit: non diiudicans
 corpus domini. **Postilla.**

Conuenientibus ergo uobis.
 etc. Ante uerbum illius epistolae scribit sanctus Paulus in eo-
 dem capitulo ipsis corinthiis: dicens. Si quis autem uidet con-
 temptuosus esse: nos talem consuetudinem non habemus: neque
 ecclesia dei. hoc autem precipio non laudas quod non in me-
 lius: sed in deterius uenit. Tunc postmodum sequitur prius
 epistola. [Conuenientibus ergo uobis in unum] Sed ex quo hodie per-
 agit festum corporis christi sicut hoc sacramentum post
 cenam a christo institutum est: euangelium et epistola recordat. quia
 in euangelio habet de fructu digne comitantium: ubi dicit
 Qui manducat hunc panem uiuet in eternum. Sic per
 oppositum in epistola hodierna habet de periculo indi-
 gne comitantium. sicut patet in te. tu epistola pentecostis. [Ifreres
 Conuenientibus ergo uobis in unum] etc. ad precipiendum eu-
 charistie sacramentum. [iam non est] .i. iam non habetis
 eam cenam manducare. Unusquisque enim suam cenam pre-
 sumit ad manducandum] etc. ante sumptionem sacra-
 menti preparabant sibi cibaria: et portabant ad ecclesi-
 am comedentes antequam sumerent sacramentum. et sic
 laute comedebat et bibebat. pauperes autem esurie-
 bant. Ergo dicit [et alius quodam esurit: alius autem ebrius
 est. Numquid domos non habetis ad manducandum
 et bibendum] sed domos non consecratas [aut ecclesi-
 am dei contemnit] etc. q. d. certitudinaliter in hoc est con-
 temptuosus ecclesie qui consecrata est [et confunditis eos] .i. pau-
 peres [qui non habet] sed laute comedere coram tanta
 multitudinem [quod dicam uobis] etc. super hoc factum [lau-
 do uos] supple in alijs [in hoc non laudo] sed vitupero
 [Ego enim accepi a domino] etc. mihi reuelate [quod et
 tradidi uobis: quoniam dominus iesus] qui est institutor sacra-
 mentorum: et non alius [in qua nocte tradebatur] Hor. i. imminere
 passione: cuius nocte traditio facta est in uespera no-
 ctis [accepit panem] et benedixit. ut habet. Mat.

xvi. [et gratias agēs] Zy. ut doceret nos in omni
 bus gratias agere deo [fregit et dixit. Accipite et
 manducate. hoc est corpus meum] scz cōtētū sub spe
 cie panis. qz panis trāssubstātiat in verū corpus
 christi diuina v̄tute p̄ p̄uerfōem solis accidenti
 b̄ remanētibus. [qd̄ p̄ vobis tradet. hoc facite
 in meā cōmemorandēz] Gor. i. in memoriā mee
 mortis et passionis [Similiter et calicē] scz acce
 pit [post q̄ cenauit] et vinū in calice cōtētū con
 secravit in sanguinē suū [dicēs. Hic calix] Gor.
 id est cōtētū in hoc calice [nouū testamētuz ē
 in meo sanguine] Zy. q̄a nouū testamētū cōfir
 matū est sanguine christi effuso [Hoc facite quo
 tienscūqz biberis] Gor. scz sanguinē meum in spe
 cie vini [in meā cōmemorandēz]. i. in memoriā
 passiōis mee [Quotiescūqz em̄ manducabit̄ pa
 nē hunc et calicē biberis] Zy. i. hoc sacramētū
 in quo sub specie panis continetur verum corp̄
 christi. et sub specie vini ver̄ sanguis christi [mor
 tem domini annūciabit̄] ipsam representādo
 per hoc sacramētuz [donec veniat] scz ad iudi
 cū. per qd̄ intelligit̄ q̄ celebratio hui⁹ sacramē
 ti nō deficiet in ecclesia vsqz in finē mūdi. Dat.
 vln̄. Ecce ego vobiscum sum vsqz ad cōsummati
 onē seculi [Ita qz q̄cumqz manducauerit panem et
 biberit calicē dñi indigne] Zy. scz cum volūtate
 peccandi mortaliter de futuro. vel impenitēs de
 preterito [reus erit corporis et sanguis domini].
 Glo. id est penas mortis christi exoluet. i. puniet̄
 ac si christum occideret [Probet aut̄ seipm̄ hō]
 Zyra. scz propriam conscientiā diligenter exami
 nando et emendando [et sic de pane illo edat] scz
 fructuose [et de calice bibat] Zy. s̄it autem hic
 mētio de duplici specie scz panis et vini. Nam in
 p̄mitiua ecclesia sic dabat̄ fidelib̄. sed pp̄t̄ per
 culū effusionis sanguinis modo t̄m̄ datur laicis
 sub specie panis. Sacerdos tamē celebrās acci
 pit p̄ vtraqz. nō t̄m̄ celebrās p̄ se. s̄ etiaz p̄ alijs.
 [Qui em̄ manducat et bibit indigne] Gor. i. irreue
 renter vel existēs in crimie [iudiciū sibi mandu
 cat et bibit]. i. ad suā dānandēz sumit [nō diudi
 cās corp̄ dñi] Zy. i. discernēs ab alijs cib̄ sumēs
 eodē modo sicut alios cibos corpales.

Dñica p̄ma post festū trinitat̄. i. Jobis. iiii.

Deus charitas ē. In hoc
 apparuit charitas dei in
 nob̄: quoniam filiū suū
 v̄nigenitū misit de⁹ in mūdum: vt
 viuam⁹ per eū. In hoc ē charitas

non quasi nos dilexerim⁹ deum:
 sed quoniam ipse prior dilexit nos
 et misit filium suum p̄p̄tiationēz
 p̄ peccat̄ nostris. Charissimi: si de
 us dilexit nos: et nos debem⁹ alter
 utrū diligere. Deum nēo vidit vn̄
 q̄s. Si diligim⁹ inuicē de⁹ in nob̄
 manet: et charitas ei⁹ in nob̄ per
 fecta est. In hoc intelligim⁹ quo
 niam in eo manem⁹ et ipse in nob̄:
 quoniam de spiritu sancto dedit no
 bis. Et nos vidim⁹ et testificamur
 quoniam pater misit filiū suum sal
 uatorem mūdi. Quisquis confes
 sus fuerit quoniam iesus est filius
 dei: deus in eo manet et ipse in deo
 Et nos cognouim⁹ et credimus
 charitati quā habet deus in nob̄.
 Deus charitas est: et qui manet i
 charitate in deo manet et de⁹ in eo
 In hoc p̄fecta est charitas dei no
 biscum: vt fiduciam habeamus in
 die iudicij: quia sicut ille est: et nos
 sum⁹ in hoc mūdo timor nō est in
 charitate sed perfecta charitas fo
 ris mittit timorē quoniam timor pe
 nā habet. Qui aut̄ timet nō est p̄
 fectus in charitate. Nos ergo dili
 gamus deum: qm̄ de⁹ prior dilexit
 nos. Si q̄s dixerit qm̄ diligo deū
 et fratrem suū oderit mēdax ē. q̄ em̄
 nō diligit fratrem suū quē videt: de
 um quem nō videt quō pōt dilige
 re. Et hoc mādātū habem⁹ a deo
 vt qui diligit deū diligat et fratres
 suum.

Postilla.

Deus charitas est. In hoc appa-
ruit et cetera. Ante initium illius epistolae scribit sanctus Iohannes.
dicens. Ipsi de mundo sunt. et ideo de mundo loquuntur
et mundus eos audit. Nos ex deo sumus charissimi diligamus
inuicem: quia charitas ex deo est. Tunc sequitur epistola hodierna
[Deus charitas est] Ubi sanctus Iobannes apostolus et euangelista quem Christus pro ceteris
dilexit: maxime commendat nobis charitatem dei et proximi.
Sic similiter in euangelio hodierno sanctus Lucas dicit nobis de quodam diuite qui nec circa deum
nec circa proximum. sed pauperem lazarium aliqua dilectione
mouebatur: sed induebatur purpura et bysso et epulabatur
quotidie splendide: non sepultus est in inferno. Et si volumus hoc malum euadere tunc debemus
deum et proximum diligere [quia deus charitas est].
2y. increata sicut est bonitas et sapientia. [in hoc] uelut
in certissimo signo [apparuit charitas dei in nobis] id est ostensa est erga nos [quoniam filium suum
unigenitum] non seruum [miser] sed deus pater [in mundo]
sed in humanitate assumpta [ut uiuamus pro eum].
Uinc. i. non inducemur pro eum [in hoc]. i. in hac misericordie
est charitas manifesta non quasi nos dileximus deum: sed quoniam ipse pro dilexit nos] sed predesti-
natio. uocatio iustificatio. [et miser filium suum pro peccatione]
Uinc. et deus nobis propiciatur pro peccatis nostris] sed tollendis [charissimus si deus
dilexit nos et nos debemus alterutrum] sed exemplo christi inuicem [diligere] Uinc. sic deus diligit nos.
Tunc debemus diligere. id quod deus diligit: sed deus diligit omnem hominem. ergo et nos quemlibet hominem
debemus diligere [Deum non uidebit unquam] Uinc. in presenti deus non potest uideri sicut est. sed
solum in futura uita. Unde Augustinus dicit: quod concessum fuit paulo et moysi uidere diuinam essentiam
sed hoc fuit in raptu et transitorio et non mansiue: quia tunc fuerunt rapti extra sensum corporis [Si
diligamus inuicem] sed ex sincera charitate [deus in nobis manet] per gratiam inhabitantem [et caritas
in nobis perfecta est] Tunc enim charitas dei perfecta est in nobis: quando eum diligimus. non solum
in se: sed etiam in sua imagine. i. in homine. [in hoc intelligimus] id est cognoscimus [quoniam
in eo manemus] per charitatem qua deum diligimus [et ipse in nobis] per charitatem qua nos diligit
[quoniam de spiritu sancto] sed ab ipso procedente [dedit nobis et nos] 2y. i. ego Iohannes
et alii apostoli mecum [uidimus] sed eius humanitatem oculis corporalibus et eius diuinitatem
oculis mentalibus non in se. sed in effectibus suis. quia uiderunt eum facientem miracula. uir

tutem totius creature transcendentia [et testificamur] de uisibus que uidimus [quoniam pater misit
filium suum] eiusdem nature et potestas cum eo [saluatorem mundi] per passionem in humanitate
assumpta [quisquis confessus fuerit] gloria. sed confessione perfecta. cordis. oris. et operis
non diminuta unius uocis. unde apostolus. Confitentur se nosse deum: factis autem negant [quoniam
iesus est filius dei] ita quod ideo est filius dei et filius hominis [deus in eo manet] sed per gratiam [et ipse
in deo] ut in refugio. unde psalmus. Domine refugium factus es nobis [et nos] sed apostoli [cognouimus]
sed quod iesus est filius dei [et credimus] charitati quam habet deus in nobis] 2y. i. credimus ipsum
specialiter habitare nobiscum per charitatem [deus charitas est] Unde Augustinus. super illo uerbo.
Si in singulis locis sacre scripture nihil aliud diceretur de charitate: nisi quod deus charitas est
non aliud quam charitatem querere deberemus. Non enim charitas poterat altior commendari quam quod deus
diceretur [et qui manet in charitate in deo manet] Uinc. tanquam palmites in uite: tanquam membra
in corpore [et deus in eo] manet tanquam habitator in domo: tanquam sponsus in thalamo: tanquam sacerdos
in templo. unde Bernardus. quia deus charitas est: et ideo charitati nihil melius est: et qui manet in charitate in deo manet. ideo charitati nihil
iocundius [in hoc perfecta est charitas dei nobiscum]. id est perfecta esse ostenditur [ut fiduciam habeamus
in die iudicii] Uinc. si talem fiduciam habemus ad deum quod audemus secure apparere in conspectu eius
et reddere ei uotum. tunc indubitanter habemus perfectam charitatem [quia sicut ille est].
2y. beneficiens de celo iustis et iniustis [Et nos sumus in hoc mundo] sed pro amore eius amicos
et inimicos diligendo [timor non est in charitate] quod intelligitur de timore seruili in quantum
seruile est: non autem intelligitur de filiali: quia ille timor stat cum charitate perfecta. [sed perfecta
charitas foris mittit timorem] quia charitas etiam quemcumque excludit timorem seruilem [quoniam
timor pena habet] id est timore seruili pena debetur: quia facit cauere peccatum solummodo
ne puniatur: non propter detestationem uitii. nec propter uitandam offensam dei. sicut fur quando
quod dimittit furari propter suspendium [qui autem timet] 2y. hoc modo [non est perfectus in charitate].
i. in his charitatem ipsam perficientem [nos ergo diligamus deum] 2y. dilectione perfecta [quoniam deus pro dile

xit nos] q̄ nos ip̄oꝝimo cum adhuc inimici esse
m̄ dilexit inimicos vt faceret amicos: dilexit in-
iustos vt faceret iustos: dilexit egros vt faceret
sanos [Si q̄s dixerit quonia diligo deū & fratrē
suū oderit] qui est imago dei [mendax est] Zyra
q̄a dilectio p̄imi includit in dilectione dei [qui
nō diligit fratrē suū quē videt] Horra. vnde euz
pleni⁹ cognoscit [deū quē nō videt]. i. quē min⁹
cognoscit [quō potest diligere] Unde Aug⁹. In
uisa q̄ppe diligere possum⁹ incognita nequa q̄.
[& hoc mādatū habem⁹ a deo] scz de dilectione
dei & proximī [vt q̄ diligit deū] Hor. p̄pter se [di-
ligat & fratrē suū] p̄pter deū. Duo em̄ sunt mā-
data charitatis scz dei & p̄imi: nec potest vnus
diligī sine alio.

Dñica. ij. post festū trinitatis. i. Job. iij.

Nolite mirari si odit vos
mund⁹. nos scim⁹ quo-
niā trāslati sum⁹ de mor-
te ad vitā qm̄ diligim⁹ fratres. q̄
nō diligit: manet in morte. **D**is q̄
odit fratrē suū homicida ē. **E**t sci-
tis qm̄ om̄is homicida nō habet
vitā eternā in se manētē in hoc co-
gnouim⁹ charitatē dei qm̄ ille pro
nob̄ animā suā posuit: & nos debe-
mus aīas p̄ fratrib⁹ ponere. q̄ ha-
buerit subam̄ hui⁹ mundi & vide-
rit fratrē suū necesse habet & clau-
serit viscera sua ab eo quō chari-
tas dei manet in eo. **F**ilioli mei n̄
diligam⁹ verbo neq̄ lingua: s; ope
& veritate.

Postilla.

Nolite mirari si odit vos mun-
dus &c. Ante initium illius epistole scribit sc̄tus
Johānes in eodē cap̄lo dicēs. charissimi: hec est
annūciatio quā audistis ab initio vt diligatis al-
terutrū nō sicut cayn qui ex maligno erat & occi-
dit fratrē suū. & p̄pter quid occidit eū. quoniam
opa eius maligna erāt: fratris aut̄ ei⁹ iusta. Tūc
statim sequitur presens epistola que cōcordat cū
euangelio hodierno: in quo euangelio agitur de
cena vite eterne: ad quā cenā peruenitur p̄ chari-

tatem dei & proximī. de qua habetur plenius in
presenti epistola. Unde dicit Jobes [Charissi-
mi nolite mirari] quasi insolituz [si odit vos mū-
dus] id est mūdi amatores: q̄a nō est nouū illud
iurgiū: sed fuit a principio mundi inter bonos &
malos. Sicut patet inter cayn & abel: inter ysa-
ac & ismael: inter iacob & esau [Nos scimus] Zy-
ra. certitudine fidei [quonia trāslati sum⁹ de mor-
te] scz culpe [ad vitam] gratie [quonia diligim⁹
fratres] quia opera bona in charitate facta sūt
meritoria [qui non diligit: manet in morte] quia
caret charitate que est vita anime [om̄is q̄ odit
fratrem suū homicida est] quia p̄mo occidit ani-
mā propriā. Secūdo animā p̄imi q̄tum in se ē:
quia puocat ip̄m ad odiū mutuū [& scitis quoni-
am om̄is homicida non habet vitam eternam].
Hor. id est nō habet christum qui est vita eterna
[in se manentem] hoc dixit ad differentiam vite
nature: que est vita transiens [in hoc] tanq̄ in si-
gno certissimo [cognouimus charitatem dei] i.
christi erga nos [quoniam ille pro nobis] indi-
gnis [animā suam] id est vitam corporalem [po-
suit] id est morti crucis exposuit [& nos] exēplo
eius [debemus animas] Zyra. id est vitam corp-
poralem [pro fratribus ponere] id est pro saluti
eorum spirituali ponere. **E**t hoc debituz patet ex
ordine charitatis: s̄m quem deus est super om̄ia
diligēdus: & post ip̄m anima propria: & tertio lo-
co animā proximī. quarto & vltimo propriuz cor-
pus. [Qui habuerit substar tiam huius mūdi].
Vincē. id est bona temporalia [& viderit fratrē
suū] id est proximū suū [necesse habere] Zy-
ra. scz necessitatem extremā [& clausit viscera
sua ab eo] id est affectum interiore non cōpati-
endū ei: & subuentionem denegando [quomodo
charitas dei] Horra. que a deo infunditur: & qua
deus diligitur [manet in eo] quasi diceret: nullo
modo. quia non potest diligi deus sine proximo
nec econuerso. **E**tiam quia charitas benigna ē
id est larga egenis: & in casu extreme necessitatē.
Tenetur etiam quilibet de necessario dare. **U**nde
de Amb. Pasche fame morientem. si non pau-
sti occidisti [filioli mei] scilicet quos per euāge-
lium genui [non diligamus verbo neq̄ lingua]
Verbo tantū diligit qui hoc quod promittit nō
soluit [sed opere] id est exhibitione beneficij. [&
veritate] scz pure intentionis. **G**lo. vt simplici in-
tentione beneficia prestemus non propter iactā-
tiam: nec p̄pter temporale lucrum.

Dominica tertia post festū trinitatis. i. Pet. v.

Humiliamini sub potēti manu dei: ut nos exaltet in tēpore visitatiōis. omnē sollicitudinē vestrā proiciētes in eū: quoniā ipsi cura est de nob. Sobrii estote et vigilate: quia aduersari⁹ vester dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rēs quem deuoret cui resistite fortes in fide. Sciētes eandē passionē ei que in mundo est vestre fraternitati fieri. Deus autē omnis gratie qui vocauit nos in eternā suā gloriā in christo iesu: ipsi gloria et imperiū in secula seculorū Amē. **Postilla.**

Humiliamini sub potēti manu dei: et c. Ante initiū illi⁹ epistole scribit sanct⁹ Petrus in eodē cap. De⁹ supbis resistit: humilib⁹ autē dat gratiā. Tunc statim sequitur epistola presens: in qua beat⁹ Petrus docet nos quō habere debeam⁹ nos ad deū: dicens [Humiliamini] **Hor.** humilitate voluntaria non coacta [sub potēti manu dei] vel nos humiliabim⁹ nos ei. vlt ipse opprimet nos. q̄a manū eius effugere impossibile est [ut nos exaltet] q̄a omnis qui se humiliat exaltabit. vt pz **Zuc.** xvij. [in tpe visitationis] id est in die iudicij: qñ de⁹ iudicabit mūdū et reddet unicuiq̄ fm opa sua [omnē sollicitudinē vestram] scz corporis et anime [p̄iciētes in eum]. Unde **Aug.** Proiice te in deū. nō est tam crudelis vt se subtrahat et te cadere permittat [quoniā ipsi cura est de nobis] scz specialis [Sobrii estote] in victu et vestitu [et vigilate]. i. diligēter a peccatis caute [q̄a aduersarius vester dyabol⁹] qui semp bonis et fidelib⁹ aduersatur [tanq̄ leo rugiens] p̄ seuitiam [circuit] p̄ maliciam [q̄rēs que deuoret] incorporādo sibi p̄ mortale culpaz. [cui resistite] **Hor.** eius suggestiōib⁹ nō accedendo. Unde **Jac.** iij. Resiste diabolo et fugiet a vobis [fortes in fide] tanq̄ in scuto [Sciētes eandē passionē]. i. p̄similē tribulatiōem et tēptatiōem quā vos sustinet [ei] fieri scz a diabolo [que in mundo est vestre fraternitati]. i. vris fratribus per mūdum dispersis. q̄si diceret. Non

putetis temptatiōe carere: eo q̄ fideles estis: imo magis temptabimini. ergo cauet vos diligēter ne supabimini. Unde **Ecc.** ij. ffili accedens ad seruitutē dei sta in iusticia et timore: et prepara animā tuā ad temptatiōem [Deus autē] scz q̄ est dator [omnis gratie] **Hor.** q̄a bonoz temporalium. naturalium. spiritualium. et eternoz. [qui vocauit nos] vocatione interiori per inspirationem: et exteriori per predicatiōem [in eternā suā gloriā] scz finaliter p̄sequēdam [in christo iesu]. i. per christum iesum [ipsi gloria et imperiū] scilicet ad alios [in secula seculorū]. i. in eternum.

Dñica. iij. post festū trinitatis. **Roma.** viij.

Existimo em̄ q̄ non sunt condigne passiōes hui⁹ tēporis ad futurā gloriā que reuelabitur in nob. **M**ā expectatio creature reuelationē filioz dei expectat. Vanitati em̄ creatura subiecta ē non volēs: sed propter eū qui subiecit eā in spe. **Q**uia et ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē glorie filioz dei. **S**cū em̄ q̄ omnis creatura ingemiscit et parturit vsq̄ adhuc. **N**on solum autē illa: s̄ et nos ipsi primitias spirit⁹ habētes **E**t ipsi intra nos gemit⁹ ad optiōnē filioz dei: expectantes redēptiōnez corporis nostri: in christo iesu dño nostro. **Postilla.**

Existimo em̄ q̄ non sunt condigne et c. Ante initiū illi⁹ ep̄le scribit sanct⁹ paulus in eodē cap. dicens. Si filij et heredes: heredes q̄dam dei. coheredes autē christi: sic tamē cōpati mur vt simul glorificemur. Tunc statim sequitur ep̄la hodierna: in qua ap̄ls Paulus hortatur nos vt patiēter tollemus passiōes et persecutiōes huius mundi. quia ad futurā gloriā nō peruenitur: nisi per tollerantiā patiēter passiōnū qualescūq̄ sint tales passiōes temporales: nō tamen sunt condigne ad futuram gloriā. **H**oc ostendit ap̄ls Paulus qui fuit raptus vsq̄ in tertiū celū. et vi

bit magnitudinē glorie celestis. & visis illi gau-
 dijs post hoc dixit [fratres: existimo] Vinc. id
 est vere scio [quod non sunt condigne] id est equa-
 les [passiones huius temporis]. **Hor.** id est tem-
 porales & momentanee [ad futurā gloriam] scz
 promerendam [que reuelabitur in nobis] **Am.**
 tam malis quā bonis: sed diuersimode. quia quibus
 gloria futura ab omnibus cognoscetur & videbitur:
 tamen hoc erit bonis ad gaudium & ad salu-
 tem. malis ad omnē tristitiā & penā [Nam expe-
 ctatio creature] **Zy.** i. hominis qui est omnis creatu-
 ra. vt patet **Matth.** vlti. **Predicare euāgeliū omni**
creature. i. homini reuelatiōem filiorū dei] **Zy.** in
 beatitudine celesti vbi deus clare videbitur [expe-
 ctat] scz p̄ patiētiā [Vanitati eī] i. passibilita-
 ti: mortis & incineratiōi [creatura] i. hūana natu-
 ra [subiecta est nō volēs] i. p̄pria voluntate. & h̄
 p̄pter pctm̄ Ade qd̄ nō est voluntariū in nobis.
 [sed p̄pter eū] i. p̄pter deū [qui subiecit eam in
 spe] scz resurrectionis future [Quia & ip̄a crea-
 tura] i. humana natura [liberabitur a seruitute
 corruptiōis] scz quādo in resurrectiōe ex gloria
 anime erit corp⁹ immortale [Scim⁹ eī] quod omnis
 creatura] scz irrationalis [ingemiscit & partur-
 rit vsq; adhuc] **Hic** ap̄lus inducit nos ad tolles-
 rantia passionis duplici exemplo. Prīmū est cre-
 aturarū irrationalium: que sustinet multa: & tam-
 en nō habet spem remuneratiōis sicut nos ha-
 bemus. Secundū exemplū est ipsorum aposto-
 loꝝ: qui p̄mitus & plenius ceteris credentib⁹ spi-
 ritū sanctū susceperūt. & patiēter tollerabāt multā
 aduersa & dilationē glorie in spe resurrectiōis
 future. Ergo dicit [non solum illa] scz irrationalis
 creatura [sed & nos ip̄i]. s. apostoli [p̄mitas
 spiritus habentes] **Zy.** i. in maiori plenitudine
 sp̄s sanctū habentes [et ipsi intra nos gemim⁹]
 existentes in tribulationib⁹ [adoptionē filiorū
 dei expectātes] i. p̄miū qd̄ reservatur filijs ad-
 optionis [redemptionē corporis nostri] quia tunc
 erit corpus immortale: & sic redimet a corruptiōe.
 [in christo iesu domino nostro].

Dñica quinta post festū trinitatē. i. Petri. iij

**Omnes vnanimes i ora-
 tione estote compatiē-
 tes: fraternitatis amato-
 res misericordes: modesti: humi-
 les: non reddentes malū p̄ ma-
 lo vel maledictum pro maledicto:**

sed econtrario benedicentes quia
 in hoc vocati estis vt benedictio-
 nem hereditate possideatis. q̄ em̄
 vult vitam diligere & videre dies
 bonos: coerceat linguam suam a
 malo & labia eius ne loquātur do-
 lum. **Declinet autem a malo & fa-
 ciat bonum: inquiret pacem & seq̄-
 tur eam: quia oculi domini super
 iustos: & aures eius in preces eoz
 Vultos autem domini superfaci-
 entes mala. Et qui est qui vobis
 noceat si boni emulatores fueris-
 tis. Sed & si quid patimini pro-
 pter iusticiam beati. Timorem
 autem eorum ne timueritis vt nō
 cōturbemini. **Domini autē chri-
 stum sanctificate in cordib⁹ vris.**
Postilla.**

**Omnes vnanimes in oratio-
 ne estote etc.** Ante initium illius ep̄le scribit sanct⁹
 Petrus in eodez caplo dicens. **Mulieres** subdite
 sint viris suis. Sicut sara obediebat abrahe do-
 minū eius vocās cuius estis filie beneficientes
 Tunc seq̄tur ep̄stola hodierna in qua ap̄ls Pe-
 trus instruit nos quō vnusquisq; se ad alterū ha-
 bere debeat dicens [oēs vnanimes in orōne esto-
 te] **Hor.** id est cor vnum & animā vnā haben-
 tes non dissentientes [compatentes] ad vnice
 sicut membra vnus corporis missici ipsius chri-
 sti: per hoc alleuiatur ille qui patitur cum percipit
 alios sibi compatientes: vt dicit philosoph⁹
 ij. **Rhetoricorum** [fraternitatis amatores] id est
 fraternitatis & cōcordie conseruatores [mo-
 desti] scz in omnib⁹ debitum modū seruando [mi-
 sericordes] scz elemosynas indigentibus tribuē-
 do [humiles] scz omnia bona deo attribuēdo & ni-
 hil vobis [nō reddentes malū p̄ malo] in factis
 iniuriosis [nec maledictū p̄ maledicto] v̄bis cō-
 tentiosis [sed econtrario benedicentes] verbis
 benignis & pacificis [quia in hoc vocati estis].
 scilicet ad fidem Christi [vt benedictionez dei]

scz de qua d: **Matth. xv.** Venite benedicti patris mei precipite regnū rē. [hereditate possideat] scz celeste regnū qđ nō datur maledictis. Unde apłus. Neq; maledicti neq; rapaces regnū dei possidebunt [qđ em̄ vult vitā diligere] scz vitā beatā in q̄ null' morit' [et videre dies bonos] scz in beatitudine celesti vbi dies noctib' nō interrumpuntur faciet scz qđ sequit' [coherceat linguā suā a malo]. i. a malo colloq̄o in apto. vñ apłs. i. **Corinth. xv.** Corruptunt bonos mores colloq̄a praua [et labia eius ne loquatur dolū]. i. malū in oculto p̄rimoz decipiēdo [declinet autē a malo] i ope [et faciat bonū] he em̄ sunt due ptes iusticie [inquirat pacem] cum proximo etiam iniurioso et sequatur eam [scz p̄fecte] quia oculi domini super iustos [ad remunerandū] [et aures eius]. i. voluntates [in preces eoz] exaudiendi [vult' autē dñi] scz ire et indignatiōis [sup facientes mala] ad puniendū eos [et q̄s est] hō vel etiā diabolus [qđ vobis noceat]. i. nocere possit: scz a bono violenter retrahēdo: qđ diceret null' [si boni] Nota boni ē hic gemitū casus [emulatores] id ē amatores [fueritis. Sed et si ad]. i. modicū patimini [in presenti tpe p̄pter iusticiā beati] estis iam in spe tandem in re. vt d: **Matth. v.** Beati qđ persecutionē patiuntur p̄pter iusticiā: quoniam ipoz est regnū celoz [Timorē autē eoz ne timueritis] **Zyra.** i. timorē eniciētem a bono vtur' [vt nō conturbemini] impatiēter aduersa sustinēdo [dominū aut iesum christū sanctificate] id est firmate. [in cordib' vestris] scz sibi firmiter adherēdo **Dñica. vi.** post festū trinitatis. **Roma. vi.**

Quicumq; baptisati sumus in christo iesu in morte ipi us baptisati sumus. Non sepulti em̄ sumus cum illo per baptismū in mortem: vt quō surrexit christus a mortuis per gloriā patris ita et nos in nouitate vite ambulem'. Si em̄ cōplantati facti sumus similitudini mortis: simul et resurrectionis erim'. Hoc scientes quia ver' homo noster simul crucifixus est vt destruat' corp' peccati vt ultra nō seruiam' peccato,

Qui em̄ mortu' est iustificat' est a peccato. Si aut mortui sumus cū christo: credim' quia simul etiam viuem' cū christo. Sciētes qđ christus resurgēs ex mortuis iam nō moritur mors illi ultra nō dñabit' qđ em̄ mortu' est peccato: mortu' ē semel: qđ autē viuit viuit deo: ita et vos estimate vos: mortu' qđez esse peccato: viuētes autem deo in christo iesu dño nostro. **Postilla.**

Quicumq; baptisati sumus in xp̄o iesu rē. Ante inuū illi' epłe scribit sanctus **Paul'** dicens. **Ubi abundauit delictū supabundauit et grā.** Et sicut regnauit pctm̄ in morte: sic et grā regnat p iusticiā in vitā eternā p iesum xp̄m dñm nostrū. **Lūc** seq̄tur epłā hodierna. in q̄ apłol' hortat nos ad vite p̄fectiōem que p̄sistit in hoc qđ peccat' mortui soli deo viuam'. vnde dicit [**fratres. Quicumq; baptisati sumus**]. i. nos cuiuscūq; conditiōis et sexus fuerim' [in christo iesu]. i. in forma tradita a xp̄o in euangelio. **Mat. vlti.** Euntes in mūdū vniuersum predicate euangeliū om̄i creature baptisantes eos in noie p̄ris et filij et sp̄s sancti. Illa forma vborū non debet mutari. et nihil dz addi vel minui. [in morte ipi' baptisati sumus] id est in v̄tute mortis ipi'. **Baptisim'** em̄ habet v̄tutē ex passiōe xp̄i. In cuius signū de latere ipi' xp̄i exiit sanguis et aqua. vt patet **Job. xix.** vt significaret qđ aqua baptismi habet v̄tutē a sanguine passionis christi. [**Non sepulti em̄ sumus cum illo p baptismū in morte**] quasi diceret i baptismō similes sumus morti xp̄i. **Ubi notādū** qđ baptism' tenet similitudinē mortis xp̄i in trib'. **Primo** qđ baptism' totū baptismus in se includit et tegit sicut sepultura totū christū inclusit. **Secūdo** qđ sicut triduo fuit ibi inclusus sic fit trina imersio in baptismō nisi vsus ali' habeat. **Tertio** qđ sicut sepult' plene q̄escit ab omni molestia: sic baptisat' ab omni culpa et pena qđ totum relaxatur in baptismō [vt quō surrexit christus a mortuis]. i. a loco mortuoz: scz de sepulchro [per gloriā patris] id est ad laudē et gloriā dei patris [ita et nos in nouitate vite ambulem'] de bono in melius p̄ficiendo [si em̄ cōplantati] **Amē.** i. firmit' adherēdo christo sicut radij

plante adhereret [facti sumus similitudini mortis eius] id est sicut ipse post mortem resurrexit corporaliter sic et nos postquam et semel mortui fuerimus peccato debemus fieri noui homines spiritualiter [simul et resurrectionis erimus] id est sicut ipse resurrexit a morte pene ad vitam glorie: sic et nos a morte culpe ad vitam gratie [Hoc scientes quia uerum homo noster] id est fontes peccati quem ab adam qui est uerum homo traximus [simul crucifixus est] id est delibutus est in baptismo ut iam nos cogere non possit ad peccandum [ut destruat corpus peccati] id est congeries prauorum operum [ut ultra non seruiamus peccato] sed deo: quia nemo potest duobus dominis seruire. **Matth. vi.** [Qui enim mortuus est peccato] **2y.** id est configuratus morti christi per baptismum [iustificatus est a peccato] quia baptismus delet culpam et penas [Si autem mortui sumus cum christo: credimus quia simul etiam uiuemus cum christo.] **Cor.** scilicet in gloria celesti. [scientes quod christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi ultra non dominabitur] **2y.** quia surrexit ad vitam immortalem [quod enim mortuus est peccato] scilicet christus pro peccato tollendo [mortuus est semel] quia unica mors christi sufficit ad tollendum omnia peccata preterita: presentia et futura [quod autem uiuit.] scilicet ipse christus [uiuit deo] id est ad similitudinem dei patris: ut sicut pater non potest mori: sic nec christus filius dei et hominibus [ita et uos estimare uos mortuos quod est esse peccato] per totalem dimissionem culpe. et notate dicitur estimare: non per certo reputare. quia nescit homo si finaliter mortuus est peccato. **Iuxta illud Eccli. ix.** Nescit homo an odio uel amore dignus sit [uiuetes autem deo]. id est ad honorem dei. [in christo ihesu domino nostro]. id est in fide iesu christi.

Dñica. viij. Roma. vi.

Humanum dico propter infirmitatem carnis vestre
Sicut enim exhibuistis membra ustra frui inuidicie et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra ustra seruire iusticie in sanctificationibus
Cum enim serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie. quem ergo fructum habuistis tunc in illis: in quibus nunc erubescetis. **Nam finis illorum mors est.** **Nunc uero liberati a peccato: serui autem facti deo habetis fructus**

uestrum in sanctificatione: sinez uo vitam eternam. **Stipendia enim peccati mors: gratia autem dei uita eterna in christo iesu domino nostro.** **Postilla.**

Humanum dico propter infirmitatem et cetera. **Ante initium illius epistole scribit sanctus paulus in eodem capitulo dicens.** **fratres. serui fuistis peccati: liberati autem nunc a peccato serui facti estis iusticie.** **Tunc statim sequitur presens epistola in qua apostolus paulus hortatur nos ad faciendum bona opera et ad uiuendum secundum iusticiam dicens** [Humanum dico] **Cor. i.** quoddam leue uobis precipio. **onus enim iusticie quod uult eis imponere leue est.** ut patet **Matth. xi.** **Iugum enim meum suauis est et onus meum leue** [propter infirmitatem carnis uestre] caro enim in principio creationis fuit fortis et sana et obediens anime. sed propter peccatum facta est debilis et infirma aggrauans et deprensans animam. **Unde Sap. ix.** **Corpus quod corrumpitur aggrauat animam** [sicut enim exhibuistis membra uestra seruire inuidicie] **Cor.** id est ad seruendum peccatis carnalibus [et iniquitati] id est peccatis spiritualibus [ad iniquitatem.] id est ad mali summationem. [ita nunc exhibete membra uestra] **2y.** per bonam consuetudinem abilitates eas. [frui iusticie.] quasi diceret. illud est leue. scilicet quod non plus laboris requiritur in seruitio dei qui ducit ad gloriam quam in seruitio diaboli qui ducit ad gehennam [in sanctificationem] id est sanctificans summationem [cum enim serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie] **2y.** id est spoliati a bono iusticie [quem fructum] id est utilitatem [habuistis tunc in illis] **supple peccatis** [in quibus nunc] id est post penitentiam [erubescetis] quasi diceret. nullam utilitatem habuistis: sed maximum damnum [nam finis illorum] scilicet peccato seruientium [mors est] scilicet eterna [nunc uero liberati a peccato] **2y.** per eius dimissionem [serui autem facti deo] per iusticie operationem [habetis fructum uestrum] **Uinc.** id est ad utilitatem uestram [in sanctificationem] **2y.** id est in gratiam in presenti [sinez uero] scilicet ultimum [uitam eternam] id est in futuro gloriam eternam [stipendia enim peccati] **Uincen.** id est premitones que debent militibus diaboli [mors est] scilicet culpe et consequenter pene eterne [gratia autem dei] id est premium pro bono opere in gratia dei factum [uita eterna in christo iesu domino nostro] id est per christum iesum dominum nostrum tanquam mediatorem.

Dominica. viij. Roma. viij.

Debitores sumus non carni
ut secundum carnem uiuamus
Si enim secundum carnem uixeritis: moriemini. Si autem spiritu facta
carnis mortificaueritis: uiuetis. Qui
cumque enim spiritu dei aguntur: hi sunt
filii dei. Non enim accepistis spiritum
seruitutis iterum in timore: sed accepi-
stis spiritum adoptionis filiorum dei
in quo clamamus abba pater. Ipse
enim spiritus testimonium reddit spiri-
tui nostro quod sumus filii dei. Si autem
filii: et heredes. Heredes quidem dei:
coheredes autem christi. **Postilla.**

Debitores sumus non carni
ut secundum carnem uiuamus. Ante initium illius epistolae scri-
bit sanctus Paulus dicens. Qui enim secundum carnem
sunt que carnis sunt sapiunt. quod uero secundum spiritum sunt qui
sunt spiritus sentiunt. nam prudentia carnis mors est
prudentia autem spiritus uita et pax. Quia sapientia car-
nis inimica est deo. Tunc sequitur prius epistola in qua
apostolus hortatur nos ad mortificationem carnis et ad
imitationem spiritus uel rationis ut secundum spiritum uiua-
mus: et ad hoc adducit rationes. scilicet propter debitum et
propter future mercedis magnitudinem. Unde dicit
[fratres. debitores sumus.] scilicet spiritus sancto uel rationi
propter [non carni ut secundum carnem uiuamus] scilicet in
voluptatibus carnis [si enim secundum carnem] hoc id est
in carnis desideria et voluptates [uixeritis] uita
corporali [moriemini] morte spirituali et etiam eterna
[si autem spiritu] id est ratione [facta] id est opera
[carnis mortificaueritis] penitus ea abijciendo
et fugiendo [uiuetis] uita spirituali. hic in iusticia et
in futuro in gloria. [quicumque enim spiritu dei aguntur.]
hoc id est reguntur [hi filii dei sunt] seruitutes ei non
timore seruili sed timore filiali. [non enim accepistis
spiritum seruitutis iterum in timore] sicut in veteri le-
ge que fuit lex timoris [sed accepistis spiritum adoptio-
nis filiorum dei] id est spiritum sanctum datorum bonorum
per quem fit adoptio filiorum dei quod ex bonitate est
et misericordia dei [in quo clamamus: abba pater] 2y.
abba pater sunt duo nomina idem significantia
unum hebraicum: alterum latinum: ad significandum
duplicem dei paternitatem. Una est communis bonis et

malis. quia est pater creatoris omnium hominum. alia spe-
cialis gratie adoptione de qua hic dicitur [ipse enim spi-
ritus testimonium reddit spiritui nostro] Cum enim spi-
ritus noster per spiritum sanctum bonum agit est signum
diuine filiationis. Hoc autem signo quasi quodam
testimonio nos certificatur quod sumus filii dei. **Am.**
non per naturam sicut christus: sed per adoptionem per spiritum san-
ctum [si autem filii dei] hoc id est sumus [et heredes] Teri-
mus [heredes quidem dei] cuius beatitudine frui-
mur [coheredes autem christi] in quorum cum quo beati
erimus.

Dominica nona. i. **Leoz. r.**

Non sumus concupiscentes
malorum sicut et illi concupi-
erunt neque idolatre efficia
mini sicut quidam ex ipsis: quemad-
modum scriptum est. Sedit populus mans-
ducare et bibere: et surrexerunt ludere
Neque fornicemur sicut quidam ex ip-
sis fornicati sunt: et ceciderunt una die
viginti milia: neque temptemur christus
sicut quidam eorum temptauerunt a spiritibus
perierunt. Neque murmuraueritis
sicut quidam murmurauerunt: et
perierunt ab exterminatore. Hec autem
omnia in figura contingebant illis. Scripta
sunt autem ad correptionem nostram
in quos fines sanctorum deueniunt. Ita-
que qui se existimat stare: uideat ne ca-
dat. Tentatio uos non apprehendat
nisi humana. Fidelis autem deus est qui non pa-
tietur uos temptari supra id quod potes-
tis. Sed faciet cum temptatione etiam pro-
uidentem ut possit sustinere. **Postilla**
Non sumus concupiscentes malorum
et cetera. Pro intellectu illius epistolae attendere oportet benefi-
cia populo iudaico in deserto exhibita a deo: scilicet transi-
tum per mare rubrum: defensionem colunne: cibationes ma-
ne et sic de alijs. quod omnia deus miraculose eis exhibuit.
ipsi autem de tantis beneficijs ingrati existentes
concupierunt carnes comedere pro uidentibus

mana. Itē ydolatriā cōmiserūt: adorādo vitulu
3rem fornicati sunt cū madianis cōtra p̄ceptū
dñi. Itē cōtra moysen ⁊ aarō murmurauerūt: ⁊
sic de alijs. ⁊ ideo plagas in hodierna ep̄la exp̄f
sas incurrerūt. **Donet** ḡ nos sc̄tus paul⁹ in ho
dierna ep̄la ne talia faciam⁹. qz si filēs eis fueris
mus i culpa: erim⁹ eis filēs in pena. ḡ dicit [fr̄es
nō sum⁹ cōcupiscētes maloz] q̄ ad effectū [sic et
illi concupierūt] de q̄bus dicit in ps̄. lxxvij. **Cōcupi**
erūt cōcupiscētiam ⁊ c. Et Nume. xi. dicit. **Vulg⁹** p
miscuū flagellauit ⁊ c. q. d. nō peccem⁹ sicut ⁊ illi
ne s̄lī puniamur. sicut ⁊ illi [neqz ydolatre effici
amini] **Am̄c.** honorem soli deo debitū idol⁹ ⁊ cre
aturis nullo modo exhibeat [sicut q̄daz ex ip̄is]
scz ex filijs israel fuerūt q̄ sibi vitulū p̄flatilē fece
rūt ⁊ ip̄m p̄ deo adorauerūt. vt h̄r Numeri. xv.
[quē admodū scriptum est] **Exo. xxij.** [Sedit po
pul⁹ māducare] corā ydolo. s. vitulo [⁊ surrexerūt
ludere] i. ludos facere. sicut choreas in veneratio
nem vituli. **Notādum:** qz sicut olim fuerūt diuersa
idola inter infideles: ita ⁊ nūc int̄ xp̄ianos. q̄a
aliq̄ colunt diuinas. aliq̄ honores. aliq̄ corp̄is de
litias. aliq̄ pueros ⁊ vxores. **Am̄c.** august. **Hoc** ab
hoīe colit quod p̄re ceteris diligit [neqz fornicemur]
Am̄c. i. actum luxuriosum extra pp̄riam cō
iugem nullo modo p̄petrem⁹ [sicut q̄dam ex ip̄is
fornicati sunt] **Zy.** scz cum mulierib⁹ madianis.
vt habetur Nume. xv [⁊ ceciderūt vna die
vigintria milia] nec est hoc p̄tra illud quod dicit
Numeri. xv. qz ceciderūt. xxxij. milia: qz maior nu
merus cōcludit in maiore. ⁊ ideo p̄cludit. qd̄ ve
rum ē de maiori est etiā verū de minori [neqz tem
ptemus xp̄m] **Boz.** diffidēdo de ei⁹ potentia [sic
cut q̄dam eoz temptauerunt] scz ipsum deuz dis
cētes illud ps̄. lxxvij. **Nunq̄d** poterit ⁊ c. ⁊ a p̄pen
tibus perierūt [qz dñs iratus misit p̄tra eos sp̄p̄e
tes ignitos: ⁊ quēcūqz momorderūt statim mor
nebatur donec moyses ex iussu dñi serpētē eneu
erexit. ad cuius aspectū sanabant. vt habet Nume.
xvi. [neqz murmuraueritis] scz p̄tra deuz p̄
prelatos ei⁹ [sicut q̄dam eoz murmurauerunt]
cōtra moysen. Nume. xvi. ⁊ **Exo. xvi.** **Murmura**
uit ois congregatio ⁊ c. ⁊ perierūt ab extermina
toze] scz ab angelo eos p̄cutiente [hec autez oia
in figura p̄tingebant ih̄s] scz ad designanduz qz
sic vel grauius fiet nobis si fuerim⁹ similes eis.
[Scripta sunt autē ad correptōem nostrā] **Am̄c.**
cen. **Punitōnes ⁊ pene** iusticie iudeis in veteri
testamento sunt sc̄pte ad nostrā correptōem. vt
visus vel auditus ih̄s penis caueamus peccata p̄si
milia ne in illas vel maiores penas incidamus.

[i q̄s fines secu. deue] **Zy.** i. nos q̄ sum⁹ iā i sexta
etate sc̄li ⁊ duratvsqz i finē mūdi [ita q̄ se ex. sta
re] **Am̄c.** i. opiat se eē i gr̄a siue i charitate dei [vide
at] i. caueat [ne cadat] s. ab illa gr̄a p̄ pctm̄ mor
tale [tēpta⁹ vos n̄ ap. nisi hu.] **Am̄c.** q. d. si tēpta⁹
isurgit i vob videat⁹ qz vos n̄ app̄hēdat p̄ p̄sēsu. qz
si p̄sensū adhibuerit n̄ ē tēpta⁹ h̄uana s̄ diaboli
ca. vñ greg. i pasto. **Hūanū** ē i corde tēptatōz p̄pe
ti: demōiacū vō i tēptatōis certamine sup̄ari [fidel
at de⁹ ē] **Zy.** i. p̄missis iplēdis [q̄ n̄ parit vos tem.
sup̄a id qd̄ potestis] q̄a p̄misit adiutorū i tēpta
tiōib⁹ posuit si fidelr̄ recurrant ad ip̄m [s̄ fa. cum
tēptatōe p̄ue.] vos adiuuādovt ip̄a tēpta⁹ vob p̄
ueniat ad augmētū meritū p̄ ei⁹ sup̄atōz [vt pos.
susti.] **Am̄c.** ne cadat⁹ i pctm̄ ⁊ i p̄sensū. vñ aug⁹.
Diabol⁹ plerūqz vult nocere ⁊ nō p̄t. qz p̄tās ei⁹
ē sub p̄tate dei. nā si tātū posset nocere diabol⁹
q̄tum veller: aliq̄s iustoz non remaneret.

Dñica. x. i. Exo. xij.

Lit̄. quoniā cum gentes
esset⁹ ad simulachra mus
ta put ducebamini eun
tes. **Ideo** notuz vobis facio qz ne
mo in sp̄ū dei loquēs dicit anathe
ma ih̄esu. **Et** nemo potest dicere
domin⁹ ih̄esus nisi in sp̄ū sancto.
Diuisiones gratiarū sunt: idē au
tem spiritus. **Et** diuisiones mini
strationū sunt: idem autē domin⁹
Et diuisiones operationuz sunt.
idem vero dñs qui opatur omnia i
omnib⁹. **Unicuiqz** autē dat⁹ mani
festatio sp̄us ad vtilitatē **Alij** qd̄
p̄ sp̄m̄ dat⁹ fimo sapie. alijs at̄ fimo
scie sc̄dm̄ eundē sp̄m̄. **Alteri** fides
in eodem sp̄ū. alijs gratia sanitatuz
in vno sp̄ū. alijs opatio vtutuz. alijs
pp̄hetia. alijs discretio spiritūū alijs
genera linguaz. alijs interpretatio
fimonū. **Hec** autē om̄ia operat⁹ v
nus atqz idem sp̄us: diuidens sin
gulis put vult. **Postilla.**

Scitis quoniam cum gentes esse
tis et cetera. Ante initium illius epistole scribit sanctus
paulus dicens: quod si nosmetipsos diiudicarem? non
vniquam diiudicaremur. dum autem iudicamur a domi-
no corripimur ut non cum hoc mundo danemur. Tunc
sequitur epistola hodierna: in qua apostolus loquitur de do-
nis spiritus sancti: ostendens quod omnium donorum auctor est
spiritus sanctus: et nullus potest facere aliquid bonum
meritorium saltem vite eterne nisi in spiritu sancto. et be-
atus apostolus ostendit experimento vite preterite: dicens.
[Scitis quoniam cum gentes essetis] *2y. 1. gentilitate vi-*
uentes absque dei gratia ad conversionem ad fidem.
[ad simulachra muta euntes] ea adoranda [Colo-
bant enim gentes ydola martis: mercurij: et sic de
alijs. Et dicebant muta. quia per se vel ex se non ha-
bebant aptitudinem loquendi: quousque diabolus per ea quousque
quousque dedit mensura [puta ducebant] scilicet a maligno spiritu
sicut equus et mulus in quibus non est intellectus [ideo
notum vobis facio quod nemo in spiritu dei loquens] *2y*
ra. gratia dei utens [dicit anathema iesu]. i. blas-
phemia aliqua de iesu domino nostro [Et nemo potest
dicere dominus ihesus] confitendo ipsum suum dominum et
salvatozem. scilicet quod ipse sit veraciter dominus et ipse filius
eius [nisi in spiritu sancto] id est per spiritum sanctum a quo
est omne verum. Unde ambrosius. Omne verum a quoque
dicitur a spiritu sancto est [Divisiones vero gratiarum
sunt] Nota quod gratias hic appellat diversos gradus
et ordines que sunt in ecclesia [idem autem spiritus] scilicet san-
ctus est distributor graduum et ordinum et officiorum
[Et divisiones ministracionum sunt.] id est diversi
effectus gratie quibus alie seruiunt alijs. et sic or-
dinauit in proximum. hoc exemplum dedit nobis ipse
Unde Mattheus. 22. Filius hominis non etc. Ite. 1. Pe-
tri. 111. Unusquisque sicut accipit etc. [idem autem dominus]
id est ipse filius dei datus singulis per voluntate sua.
[et divisiones operationum sunt] id est diversi actus
gracie quousque ad se. per quam gratias facit opera meritoria: quousque
maiora: quousque minoria opera [Idem vero deus] scilicet pater. Et
notandum quod apostolus ponit hic tria nomina: ut intelli-
gatur quod totius trinitatis sunt dona gratiarum: quousque
ad personam spiritus sancti dicit. idem autem spiritus. quo
ad personam filij. idem autem dominus. quo ad personam pa-
tris dicit. idem autem deus. Sed ne videretur distinctio
substantie et operationis: subiungit ideipitatez sube-
t operationis trium personarum [quousque] scilicet deus pater: deus
filius et deus spiritus sanctus vnus existens deus [operatur
omnia] scilicet necessaria salutem [in omnibus] non omnia in
singulis. quia vni non tribuit omnia: sed in omnibus
omnia. ut quod quis in se non habet habeat in alio
sicut in humano corpore oculus solus videt: sed non su-
bi soli sed toti corpori ut sic maneat charitas et hu-

militas. Unde Iherosolymis. 17. Omnia opera nostra ope-
ratus est in nobis [Unicusque autem] scilicet fidelium.
[datur manifestatio spiritus] id est gratia que manife-
stat spiritum in esse [ad utilitatem.] scilicet ecclesie [Alij
quousque dem per spiritum] scilicet sanctum. [datur sermo sapie.]
scilicet loquendi de contemplatione celestium [alijs autem
sermo scientie] scilicet loquendi de actione temporalium.
[scilicet eundem spiritum alteri fides] id est constan-
tia vel sermo fidei [in eodem spiritu. alijs gratia sani-
tatum] scilicet curandi infirmos [in vno spiritu. alijs ope-
ratio virtutum] id est miraculorum que sunt supra na-
turam [Alijs prophetia] scilicet predicere futura [alijs discre-
tio spirituum] *1 Cor. 12. gratia discernendi quo spiritu dus-*
cunt. i. bono vel malo. quousque etiam diabolus bona ses-
ductorie dicit [alijs genera linguarum.] id est loqui
diuersis linguis [alijs interpretatio sermonum] id est
interpretatio obscuritatum scripture que sunt in p-
phetis et euangelij et in epistola. hec autem omnia
13 diuersa sunt [operatur vnus] atque idem spiritus: diui-
dens singulis prout vult.] i. gratis: et sic cuique scit
expedire.

Dñica. xi. i. 1 Cor. xv.

**Notum vobis facio euangeli-
um quod predicavi vo-
bis quod et accepistis: in
quo et statim: per quod et saluamini.**
qua ratione predicauerim vobis si te-
netis: nisi frustra credidistis. Tra-
didi enim vobis in primis quod et ac-
cepi: quoniam ipse mortuus est pro pec-
catis nostris secundum scripturas. et quousque
sepultus est: et quousque resurrexit tertia
die secundum scripturas: et quousque visus est
cephe: et post hoc undecim. Deinde
visus est plusquam quingentis fratri-
bus simul. ex quibus multi manent vs-
que adhuc: quousque autem dormierunt
Deinde visus est iacobo. Deinde
apostolus omnibus. Nouissime autem
omnium tanquam abortiuo visus est et
mihi. Ego enim sum minimus apo-
stolorum: qui non sum dignus vocari
apostolus: quoniam persecutus sum

ecclesiaz dei. *Gr̄a at̄ dei s̄u id q̄d s̄u
7 gr̄a ei' i me vacua nō fuit* Post.

Notum vobis facio euāgelium
7c. Ante initium illi' eplē scribit sc̄tus paul' dicens
Si q̄s ignorat ignorabit. oia autē honeste 7 fm
ordinē fiat i vob. Tūc statim seq̄tur p̄ns ep̄stola
in qua apostol' commēdat nob̄ doctrinā euāge-
licam p̄ quā peruenit ad gloriā resurrectionis
dicens [fr̄es]. i. o chorinth' ij q̄ estis fr̄es in xp̄o
sicut om̄s in xp̄o per fidem geniti. [notum vobis
facio] 2y. i. ad memoriā reduco [euāgelium]. i. do-
ctrinam euāgelicam [q̄d predicauit]. i. denuncia-
ui vobis [q̄d 7 accepistis] Uin. corde credēdo 7
ore p̄fitendo [in quo 7 stas]. i. p̄manere 7 sta-
re debetis [p̄ q̄d 7 saluam] iam in spe 7 tādē i-
re [q̄ rōne p̄dicauerim vobis] Hor. p̄ xp̄i resurre-
ctionē astruēdo nostram resurrectionē [nisi fru-
stra credidistis]. i. sine aliqua vtilitate. quia fidel
sine operib' mortua est [tradidi em̄ vobis in pri-
mis] 2y. i. inter p̄ncipalia credenda. qz articuli fi-
dei sunt p̄ncipia ex q̄bus alia credenda deducūt
[q̄d 7 accepi] p̄ reuelatōem a sp̄s̄ sancto [quoni-
am xp̄s̄ mortuus ē pro peccat' n̄ris] 2y. nō s̄us
vt patet Esa. liij. Propter scelus 7c. Itē in eodē
caplō. Ipse autē vulneratus 7c. [sc̄dm̄ sc̄pturas]
sc̄z ipsoz p̄phetarū q̄ passionē xp̄i predixerunt.
Uin̄ Jere. xi. Ego quasi agn' 7c. Itē Esa. liij.
Sicut ouis ad occisionē 7c. [7 qz sepultus ē] ly-
ra. vt veritas mortis eius p̄bare[7 qz resurrexit
tertia die fm̄ sc̄pturas] Uin̄ osee. vi. Viuificabit
nos 7c. [7 qz visus est] 2y. post resurrectionē su-
am [cephē]. i. petro [7 post hoc vndecim] s. apo-
stol'. qz apparitio facta fuit post dies octo sue res-
urrectionis p̄sente thōma. Job. xx. [deinde visus
est plusq̄ q̄ngentis fratrib' simul] 7 illa appari-
tio facta fuit in galilea in qua apparuit apostol'
7 multis alijs xp̄ifidelib'. [ex q̄b' multi manent
vsqz adhuc] viuētes in illo tpe. Hor. q̄ testes sūt
hui' si ab eis req̄rat [q̄daz autē dormierūt] sc̄licz
morte corpali q̄ dicit̄ dormitio. qz erit in spe resur-
rectionis future [deinde visus est iacobo] sc̄z al-
phēi q̄ dicitus est frater d̄ni. 7 q̄ fuit ep̄s hieroso-
lymitan'. q̄ etiam sicut dicit haymō vouerat se n̄
māducaturū quousqz d̄nm̄ post resurrectionē vis-
disset. ideo xp̄s̄ ei apparuit. tñ hoc nō legit̄ i euā-
gelio [deinde aplis oib'.] sc̄z visus est. 7 hoc fa-
ctum ē in die ascensionis: vt p̄z Math. vlti. [No-
uissime autē oim] id est post ascensionē xp̄i in celū
[tāq̄ abortiuo visus est 7 mihi.] sc̄z in via q̄n̄ iui
Damascū. vt p̄z Act. ix. 2y. vocat autē se aborti-

uum. qz abortiuus d̄: fetus q̄ nascit̄ extra temp'
debituz vel q̄ cum violentia educit̄ de vtero. Sic
apls. qz ali' renati fuerūt ante aduentū sp̄s̄ sancti
cu: ipse autē post. Itē ali' cōuersi fuerūt sponte:
ipse q̄si violentē in actu persecutōnis fidei [Ego
em̄ sum minim' aploz] qz vltim' tempe [q̄ nō s̄u
dignus vocari apls.] sc̄z si mea p̄cedētia merita
attendant [qm̄ p̄secut' sum ecclesiam dei] 2y. q̄d
ali' nō fecerūt. 7 in hoc minor fuit alijs apostol':
lz ex gratia dei factus fuerit valde magn' [gr̄a at̄
dei sum id q̄d s̄uz] sc̄z apls xp̄i. qz sine gratia dei
hō nihil est [7 gratia ei' in me vacua nō fuit] id ē
carēs bonis opibus. Seq̄tur in textu post eplāz
illā [s̄ in oibus ill' abundat' laborauit] null' enim
aploz legitur in tot terris 7 p̄uincijs predicasse
nec tot tribulatōes in terra 7 in mari sustinuisse

Dñica. xij. ij. Loz. iij.

**Fiduciam talē habem' p̄
xp̄m ad deum nō q̄ suffi-
cientes sim' cogitare ali-
quid a nob̄ quasi ex nobis: sed suf-
ficiētia nostra ex deo est. q̄ 7 idone-
os nos fecit ministros noui testa-
menti non littera sed sp̄u. Gr̄a em̄
occidit: sp̄s̄ autē viuificat. q̄ si mi-
nistratio mort' litteris deformata
in lapidib' fuit in gl̄ia ita vt non
possent intēdere filij israhel in faci-
em moysi p̄pter gl̄iam vultus ei'
q̄ euacuat: quō n̄ magis ministratio
sp̄s̄ erit i gl̄ia. Nā si ministratio dā-
natōis i gl̄ia ē: mltō magis abundat
misteriū iusticie i gloria. Postilla
fiduciā talē habem' per xp̄m 7c.**
Ante initium illi' eplē scribit sanctus paul'. d. xp̄i
bon' odor sum' deo in h̄ijs q̄ salui sūt 7 i h̄ijs q̄
pereūt. 7 alijs q̄dē odor mort' in mortē: alijs autē
odor vite i vitā. Tūc seq̄tur p̄ns eplā in q̄ ap̄lus
ostēdit p̄fidendū eē in deo: 7 hoc p̄t n̄m dese-
ctum 7 diuinū ei' adiutorū q̄d sp̄alit̄ modo tēpe
gr̄e de' pat' ē nob̄ impēdere. vñ dicit̄ [fiduciā talē
habem' ad deū]. s. q̄ evn' i suba 7 trin' i p̄sōis [p̄
xp̄z]. i. ex merito passiōis p̄it p̄ gr̄az xp̄i possum'
saluari [nō q̄ sufficiētes sum' cogitare aliquid.]

supple boni a nob q̄si ex nob] q̄uis em̄ oē bonū
 qd̄ agim⁹ sit a nob vt cā secundaria: n̄ tñ ex nob vt
 cā p̄maria. de⁹ em̄ ē q̄ opat̄ i nob velle ⁊ p̄ficere.
 [s̄ sufficiētia n̄ra] Hor. cogitādi: volēdi: faciēdi
 bonū [ex deo ē] vt ptz Job. xv. Sine me nihil po
 testis facere [q̄ ⁊ idoneos nos fec̄ mistros] s. vita
 ⁊ scia. [noui testam̄ti] .i. euāgelij [n̄ l̄ra] .i. nō exi
 stent̄ i l̄ra tñ sic lex moysi. qz euāgelij p̄bolas n̄
 sp̄ ad l̄ram itelligim⁹ [s̄ spū] .i. ad sensū sp̄ālem
 [l̄ra em̄ occidit] qz testamētū ver⁹ cognitōz pcti
 dabat: n̄ tñ grām [spūs aut̄] .i. spūs sc̄tus q̄ dat̄ in
 sac̄ris nom̄ testamētū [viuificat] .i. viuere fac̄ [q̄ si
 ministratio mort̄] .i. leḡ moysayce mortē t̄palem in
 ferēt̄ trāsgressōrib⁹. [l̄ris deformata i lapidib⁹] .i.
 sc̄pta in tabul̄ lapideis [fuit i gl̄ia] .i. i reuerentia
 [itayt n̄ possent̄ itēdere filij isrl̄ i faciē moysi] Nō
 q̄ Exo. xxij. d̄: q̄ ex colloq̄o dei in mōte synai fa
 cies moysi fuit facta q̄si cornuta nō q̄ fuissent re
 alia cornua s̄ q̄si q̄daz radij p̄cedentes sursum an
 gularit̄ in figura cornuū. et d̄: ibidē q̄ filij isrl̄ nō
 poterūt intēdere in faciē ei⁹. Et cuz deberet eis
 loq̄ oportebat q̄ velamē apponebat an̄ faciez ei⁹
 et s̄ [ppt̄ gl̄iam.] .i. claritatē [vultus ei⁹ q̄ euacua
 tur] qz illa gl̄ia i moysi nō diu p̄mansit s̄ trāsiiuit.
 [quō nō maḡ ministratio spūs] .i. noui testamētū
 [erit i gl̄ia] supple et̄na [naz si ministratio d̄natis
 onis] .i. veteri leḡ q̄ iō d̄: ministratio d̄natis eo q̄
 nō poterat ab ea saluari [i gl̄ia ē. m̄lto maḡ mini
 steriuz iusticie] .i. leḡ euāgelice [abūdat i gl̄ia] .i.
 p̄ducit ad gl̄iam.

Dñica. xij. Galath. iij.

**Abrahe dicte s̄t p̄missiōes
 ⁊ semī ei⁹. nō dicit ⁊ semī
 b⁹ q̄si i mult⁹ s̄z q̄si i vno ⁊ semī tuo
 q̄ ē xp̄s. hoc at̄ dico testamētū p̄fir
 matū a d̄o q̄ post q̄drigētos ⁊ tri
 gita ānos facta ē lex: nō irrituz fa
 cit ad euacuādū p̄missionē. Naz
 si ex lege hereditas iā nō ex p̄missio
 ne abrahe: aut̄ p̄ re p̄missionē do
 nauit de⁹. Quid igit̄ lex ppt̄ trans
 gressiōē posita ē d̄oec veniret se
 mē cui p̄miserat ordiata p̄ āgelos i
 manu mediatoris. Mediator aut̄
 vni⁹ n̄ ē: de⁹ aut̄ vni⁹ ē. Lex ergo ad**

uersus p̄missa dei. absit. Si em̄ da
 ta esset lex q̄ posset viuificare vere
 ex lege ess̄ iusticia. Sz̄ clusit scri
 ptura oia sub pctō: vt p̄missio ex fi
 de ihu xp̄i dare⁹ credētib⁹. Post.

Abrahe dicte sunt p̄missiōes.

⁊c. Ante initū illi⁹ ep̄le scribit sancc⁹ paul⁹ dicēs
 Sc̄ptum est Gen. xv. Credidit abrahā deo ⁊ res
 putatū est ei ad iusticiā. Tūc seq̄tur p̄ns ep̄stola
 [Abrahe dicte sunt p̄missiōes. ⁊c.] Ubi notandum
 q̄ galathe gentiles fuerūt greci: ⁊ per apostoluz
 paulū ad fidē xp̄i cōuersi sunt. ⁊ recedēte ab eis
 ap̄lo per pseudo ap̄los fuerūt seducti ⁊ decepti:
 ita q̄ ad obf̄uatōz legaliū veteri testamētū vterēt̄ q̄
 si p̄ fidē xp̄i absq̄z legaliū obf̄uatōe saluari n̄ pos
 sēt qd̄ falsū ē. q̄s ap̄ls ad verā fidē r̄uocat i ep̄la
 hodi. d. [fr̄es abrahe dicte sūt] supra a deo [p̄mis
 siones] et̄ne. [⁊ semī ei⁹] .i. xp̄o. p̄ euz p̄mittebat̄
 dāda b̄ndictio: vt p̄z Gen. xij. In semī tuo b̄ndi
 cēt̄ oēs gētes [nō dic̄ ⁊ semib⁹ q̄si i m̄ltis: s̄ q̄si i
 vno ⁊ semī tuo q̄ ē xp̄s] Ain. illa p̄missio abrahe
 i p̄leta fuit q̄n xp̄s ex mariā v̄gie nat⁹ fuit ⁊ p̄ xp̄i
 aduētū cessauit lex i cerimōijs ⁊ figur̄ [b̄ at̄ dico
 testamētū p̄firmatū a d̄o] .i. p̄missiōes ille p̄ modū
 testamētū fuit p̄firmate deo cū iuramēto diuino. vt p̄z
 Gen. xij. p̄ me iuram̄ iuram̄ dic̄ d̄ns ⁊c. Am. te
 stamētū d̄: sc̄ptura autētica volūtate testator̄ ⁊ te
 stū roborata. ⁊ qz p̄missio illa fuit iuramēto dei fir
 mata. iō b̄n d̄: testamētū [q̄ p̄ q̄drigētos ⁊ xxx. an
 nos facta ē lex] iō sic lex p̄struēda ē. lex q̄ p̄ q̄dris
 gētos ⁊ xxx. ānos facta ē. i. data ēi mōte synai a p̄
 missiōe abrahe ip̄i moysi. ⁊ p̄ tātū t̄ps fuerūt filij
 isrl̄ i egypto vt h̄t Exo. xij. It̄ ānis explet̄ eadez
 die egressus ē ois exercit⁹. Lōputat̄ at̄ h̄ij ānia p̄
 missiōe p̄ma facta abrahe vsq̄z ad datiōez leḡ [n̄
 irritū fac̄ ad euacuādā p̄missiōez] Ly. i. n̄ euacuat
 p̄missiōez abrahe factaz q̄si irritā qd̄ tñ faceret si
 dare⁹ hereditas ⁊ b̄ndictio ex lege [nā si ex lege
 hereditas] .i. b̄ntudo et̄na [iā nō] eēt [ex p̄missio
 ne] ⁊ ita euacuaret̄ ⁊ frustraret̄ p̄missio facta a
 brahe. q̄ aut̄ h̄ nō ē h̄ p̄bat dicēs. [abrahe at̄ p̄ re
 p̄missionē d̄dauit de⁹] supple b̄ntudinez ⁊ glo
 riā ⁊ b̄ndictōez. nō ppt̄ legē s̄ ppt̄ p̄missiōez b̄ ē
 ppt̄ fidē xp̄i sepe p̄missi. qz abrahā h̄ credidit qd̄
 de⁹ sibi p̄missi. ⁊ sic p̄z q̄ oēs ātiq̄ q̄ iustificati sūt
 ex ip̄a fide xp̄i iustificati sūt ⁊ n̄ ppt̄ opa leḡ. nā ip̄i
 crediderūt h̄ futurū qd̄ nūc credim⁹ p̄teritū. ⁊ iō iu
 stificati sūt ⁊ n̄ ppt̄ legē. qz abrahā iustificat⁹ ē ⁊
 legē tñ nō habuit. qz m̄lto t̄pe an̄ legem vixit. v̄t

Bem. dic. Multi an saluatori aduentu deum oipotē
 te timētes et diligētes sue salutis gratissimū pmissore
 credētes in pmissiōe fidelium: spantes certissimū re
 deptore in hac fide et expectatōe saluati sūt. vñ aug.
 Nemo libat a dānatōe q̄ facta ē p adā nisi p fidē
 dñi nri ihu xpi. [qd̄ igit̄ lex] Zy. i. ad qd̄ fuit vtilis
 q. d. q. q̄ lex nō iustificauit s̄ sola fides. q̄re q̄ posi
 ta ē et data. Ad b̄ m̄det̄ q̄ tñ n̄ iustit̄ data ē [p̄t̄
 trāsgressiōne posita. ē] .i. p̄t̄ punitōes p̄ctōz. qz
 i lege det̄minat̄ ḡues pene p̄ det̄minat̄ vitij̄s qz
 t̄rore cohibebat̄ hoies a p̄ctis [donec veniret se
 mē] .i. xps [cui] .i. de q̄ [p̄miserat] vt p̄z Gen. xxi
 In semine tuo b̄ndicēt̄ oēs gētes [ordiata p̄ ange
 los] .i. misterio āgeloz. Zy. lex em̄ n̄ fuit data ime
 diate a dō: s̄ p̄ āgelū q̄ loq̄bat̄ moȳsi i mōte synai
 [i manu mediatoris] .i. i p̄tate xpi: vt. s. duraret q̄
 iuvellet. qz venit i mūdū qñ sibi placuit n̄ stati p̄
 hois casū [mediator at̄ vñ nō ē] s̄ duoz extremo
 rū q̄ p̄m̄gn̄ [de aūt vñ ē] .i. xps q̄ ē vñ cū p̄re et
 sp̄sctō et b̄ ē fm̄ diuinā naturā. et ē etiā mediator
 dei et hoim̄ recōciliās hoies deo p̄ri et b̄ fm̄ hūa
 nā naturā [lex q̄ adūsus p̄missa di absit] Ai. q. d.
 nullo mō lex fuit p̄missa dei q̄uis p̄missio: fuit p̄
 fecior q̄ lex [si em̄ data eēt lex q̄ vossz viuifica
 re] .i. vitā etnā p̄ferre [v̄c ex lege essz iusticia] n̄ ex
 p̄missiōe abra. [s̄ cōclusit̄ sc̄ptura] .i. lex moȳsi q̄
 ē lex sc̄pta [oia s̄b peccato] Zy. i. q̄ tū oñdebat pec
 catū. nec in mūdabat [vt p̄missio] etne b̄itudis.
 [ex fide iesu xpi daret̄ credētib̄] Zy. fide fo: mas
 ta. q̄ facit credere in deum.

Dñica. xiiij. Galat̄. v.

**Spū ambulatē et desideria car
 nis n̄ p̄ficiēt̄. caro em̄ p̄cu
 piscit aduers̄ sp̄m̄: sp̄s at̄ aduers̄
 carnē. hec em̄ sibi uicē aduersat̄ vt
 n̄ q̄cūq̄ vult̄ illa faciat̄ q̄ si spū du
 cemū n̄ est̄ s̄b lege. māifesta at̄ sunt
 opa carnis q̄ s̄t fornicatio imūdicie
 ipudicitia: luxuria idolorū fuit̄ ve
 neficia: inimicitie: p̄tētōes: emulati
 ones: ire: rixe: dissēsiōes secte: iuidie
 homicidia: ebrietates: p̄messatōes
 et his filia. q̄ p̄dico vob̄ sicut̄ p̄dixi.
 qm̄ q̄ talia agūt regnū di n̄ p̄sequū
 tur. s̄ fruct̄ at̄ sp̄s ē caritas gaudiū**

**pat: patia: lōganimitas: bōitas: be
 nignitas: māfuetudo: fides. mode
 stia p̄tinētia: castitas: aduers̄ h̄mōi
 n̄ ē lex. q̄ at̄ sūt xpi carnē suā cruci
 fixerit cū vitij̄s et p̄cupiscētij̄s Post.**

Spū ambulate et desideria et.

An̄ iitū illi ep̄le scribit. s. pau. d. ois lex in no b̄mo
 ne iplet̄. diliges p̄ximū tuū sic teip̄z. tūc seq̄t̄ p̄ns
 ep̄la. vbi nōndū q̄ ep̄la hodi. et euā. hōd. i. b̄ p̄cor
 dat. qz sic euāg. dic̄ d̄ decē leprosis q̄ sūt a xpo mū
 dati. sic ep̄la enūerat̄ opa carnis q̄ leprā sp̄uale q̄
 horribilio: ē lepra cor: pali iducūt. Hōrat̄ at̄ nos
 apl̄s i hac ep̄la vt caute ābulē. [spū ābulate]
 Vin. i. fm̄ sp̄m̄ diuinū op̄a v̄ra facite [et desideria
 carnis] .i. delectatōes et p̄cupiscētias q̄ caro sug
 gerit [nō p̄ficiēt̄] .i. ope nō iplebit̄ [caro em̄ cōcu
 piscit adūsus sp̄m̄] Zy. i. s̄sualitas p̄ rōnē [sp̄s
 aūt] supple ecōūso [adūsus carnē. b̄ em̄ sibi uicē
 cē adūsant̄.] .i. caro et sp̄s. Caro em̄ natōne t̄re
 stris. sp̄s at̄ celestis. et dū vñ qd̄q̄ ad patriā suā
 t̄dit fit puḡ vehemēs intātū [vt n̄ q̄cūq̄ vult̄]
 fm̄ rōnez [illa faciat̄] impediti motu sensualitat̄
 q̄ si spū ducemū [Zy. seq̄ntes istictuz sp̄scti [nō
 estis s̄b lege.] Hōz. q̄ mala agētib̄ posita ē vt pu
 niant̄ p̄ excessib̄ suis [manifesta at̄ sūt opa. car
 nis] qz sūt sensibilia [q̄ sūt fornicatio] ly. q̄ tū ad
 p̄cupitū soluti cū soluta [imūdicia] Hōz. i. p̄ctm̄ p̄
 naturā qd̄ ē inoiabile [ipudicitia.] b̄ ē in ḡestib̄
 v̄l actib̄ v̄l oscul̄ v̄l alijs circūstātib̄ illic̄ [luxu
 ria.] ē nomē ḡnale ad vitij̄ illd̄ [idolorū fuit̄] ly.
 ra. vt p̄z de salomōe. iij. reg. xi. q̄ ex ardore libidis
 cū m̄lierib̄ alienigenis mor̄ fuit ad seq̄ndū deos
 eaz [veneficia] Zy. i. for̄mlegia q̄ rōe libidis solēt
 fieri [inimicitie] Zy. latētes aīo [p̄tētiones] i ver
 bis clamorosis [emulatiōes] i factis [ire: rixe] in
 affectu nocēdi: vt qñ sibi uicē p̄cutiunt v̄l ledunt.
 [dissēsiōes] .i. qñ p̄tes fieri icipiunt et sc̄l̄mata.
 [secte] .i. hereses [inuidie] i aīo [homicidia] i fa
 cto [ebrietates] Hōz. i. assidue potatōes q̄ ad sus
 p̄fluitatē in potū. [p̄messatōes] sup̄ flue q̄ ad ci
 bū [et his filia] ad q̄ caro ē p̄na sic vestimētōz et
 lectōz et mollicies balneoz et sic d̄ alijs [que p̄dis
 co vobis] s. añq̄ veniet dies iudicij. qz tūc penite
 re non poteritis [sicut̄ p̄dixi] vob̄ añ hanc ep̄lam
 [qm̄ q̄ talia agūt.] .i. aliqd̄ hōz [regnū dei nō cō
 sequunt̄.] Vin. ex b̄ seq̄t̄ q̄ illa p̄ctā iā enūerata i
 lra sūt p̄ctā mortalia. qz nihil sepat a dō nisi mor
 tale p̄ctm̄. Post b̄ describit vitā sp̄ualem dicens.
 [s̄ fructus aūt sp̄itū] .i. opa sp̄scti [ē caritas]

sine q̄ ea q̄ sequit̄ n̄ valēt. iō p̄ponit̄ [gaudiu] .i. punctas p̄sciet̄ exulta^o mēn̄ r̄ h̄ ē diḡ leticia [par] .i. p̄cordia ad p̄rimū q̄n̄ se n̄ inq̄etāt r̄ turbāt [pa tiētia] .i. i toffantia adūsitatū. [lōganimitas] .i. i expectatōe p̄mior̄ [bōitas] .i. dulcedo animi iteri [beniq̄itas] .i. largitas rez oñdēs bōitatē animi Job: ex̄ p̄ opa [māfuetudo] q̄d̄ ē tractabil̄ r̄ cōfusa tiu^o cū alijs [fides] .i. certitudo d̄ iuisibilib^o vt cre dat oia credēda r̄ nō alia [modestia] .] vt hō fuet modū i dic̄i fact̄ r̄ i oib^o agēdis [p̄tinetia] vt hō etiā aliq̄n̄ a licito se absteineat p̄p̄t̄ deū [castitas] vt rectevtat̄ licit̄ vt vxoret̄ h̄mōi [adūsus h̄mōi] scz opa [nō ē lex] qz iusto n̄ ē lex posita s̄ mal̄ ipo sita ē lex vt iniq̄tas eoz p̄ penas leḡ puniat̄: s̄ bo nis iposita ē crux xp̄i. ḡ dic̄ q̄ at̄ sūt xp̄i .i. bōi xp̄i imitatores [carnē suā crucifixer̄] .i. xp̄o crucifixo se p̄formauer̄t affligēdo carnē suā [cū vitijs r̄ cō piscēt̄ijs]. Zy. ita q̄ p̄cupie r̄ vitia mortua sūt i eis

Dñica. xv. Galath. vi.

I spū vivim^o: spū r̄ ambulem^o. Nō efficiamur inanis gl̄ie cupidi: inuicem p̄uocātes: inuicē inuidentes fr̄es r̄ si p̄occupat^o fuerit hō i aliquo delicto: vos qui spiritalis estis huiusmodi instruite in spū lenitat̄ p̄siderans teip̄m ne r̄ tu tēpteris. Alter alteri^o onera portate r̄ sic ad implebit̄ legem xp̄i. Nam si quis existimat se aliq̄d esse cū nihil sit: ipse se seducit. Op^o autē suū p̄bet vnusq̄sq̄: r̄ sic in semetip̄o tm̄ gl̄oriam habebit r̄ nō i altero. Unus quisq̄ enī on^o suū portabit. Cōmunicet autē is qui cathesizat̄ v̄bo ei qui se cathesizat in oib^o bonis. Nolite errare: de^o non irridet̄ Que em̄ seminauerit hō: hec r̄ metet. qm̄ qui seminat in carne sua: de carne r̄ metet corruptiōem. qui autē seminat i spū de spū metet vitā eternā. Bonū autē faciētes nō de-

ficiam^o. tpe em̄ suo metem^o nō deficiētes. Ergo dum tps habem^o: opemur bonū ad oēs marime aut ad domesticos fidei. **Postilla.**

Si spū vivim^o: spū r̄ ambulem^o. r̄c.

Ante initū illi^o epistole scribit̄ sc̄tus paul^o dicēs Qui sunt xp̄i carnē suā crucifixerūt cum vitijs r̄ cōcupiscēt̄ijs. Tunc seq̄tur ep̄la p̄ns q̄ cū euāgelio hodierno p̄cordari pōt̄ hoc modo. In euāgelio dic̄it̄. Nemo pōt̄ duob^o dñis seruire. Duo dñi sunt caro r̄ spūs. In epistola vero dic̄it̄ qualiter spū sit ambulandū r̄ nō sc̄dm̄ carnem. Itē i euāgelio p̄hibet̄ sollicitudo vite p̄ntis: in ep̄la hortamur ad opera spūs viuificantis. vnde apostolus dicit̄ [fr̄atres. si spū vivim^o] id est per sp̄m̄ sc̄tum [spū r̄ ambulem^o] sequēdo instinctū sp̄ritu sc̄nti in operib^o nostris: vel dictamen recte rationis. Et qz bonū opus p̄t̄ frequēt̄ ē occasio vane gl̄orie. ideo subdit̄. [Non efficiamur inanis gl̄orie cupidi inuicem p̄uocātes] Zy. v̄bis is iuriosis [inuicem inuidentes] [de bonis p̄rimoz dolentes. Post hoc apl̄s inducit nos ad mutuā supportationē di. [fr̄atres. r̄ si p̄occupat^o fuerit hō] Zy. p̄ aliquā passionem insurgentes v̄l p̄ aliquam ignorantia [in aliquo delicto] vbi sciendū q̄ peccatū est p̄petratio mali r̄ desertio boni. [vos q̄ spiritalis estis. id est p̄fectiores in vita r̄ scia [h̄mōi instruite] .i. ad bonū reducite [i spū lenitatis] id est rōnabilit̄ r̄ leniter: nō in impetu furor̄ [p̄siderans teip̄m] .i. fragilitatem p̄p̄t̄. [ne r̄ tu tēpteris] .i. in simile peccatū cadere p̄mittaris: sicut petri^o cadere p̄missus est vt sc̄ret cōpati casib^o subditozū [Alter alteri^o onera portate] id est infirmitates mutuas r̄ labores subueniendo mutuo [r̄ sic adimplebit̄ legem xp̄i] q̄ est lex charitatis. Hor. Lex em̄ moyfi fuit lex terro roris: lex xp̄i lex amoris. An̄ aug^o. Breuis differētia legis r̄ euāgelij timor̄ r̄ amor: [Nam et si q̄s existimat se aliq̄d esse] .i. magnū quid de se sentiens in supbia [cum nihil sit] de se nisi vātas r̄ peccatū essz patet. i. Cor. iij. Quid habes qd̄ nō accepisti [ipse se seducit] .i. seorsum a veritate seducit. qz p̄ hoc in p̄tēptū fr̄is r̄ i alia peccata cadit. iō subdit̄. [opus autē suū p̄bet vnusq̄sq̄] id est diligēt̄ examinet [r̄ sic in semetip̄o tm̄.] id est i testimonio p̄p̄e conscie [gl̄iam habebit r̄ nō i altero] id est in falsa laude alterius cui non ē credendū [vnusq̄sq̄ em̄ onus suū portabit] id est mercedem boni vel mali opis [Cōicet autē] Zy. ra. scz plato r̄ doctoz [is] .i. ille [qui cathesizat]

id est instruit[vbo] scz doctrine[ei q se]. i. q. euz.
[cathesizat]. i. instruit[in omnibus bonis] q dicit
docet: non in malis q facit. vt patz **Mathei. xxiij**
Que dicunt facite: scdm opera vero illorū nolite
re facere [Nolite errare] scilicet credendo q pos
sitis eis cōfirmari in malis & illicitis: sicut dicūt
qdam. quare nō faciam hoc: ex quo sacerdos me
us facit [deus nō irridet] **Boz. i.** non pōt falli [q
em̄ seminauerit hō] in pntis vite labore. [hec et
meret] in futura retributōe [qm̄ qui seminat in
carne sua] scz fouendo vitia carnalia [de carne
meret corruptōnem] scilicet pene eterne. [q aut
seminat in spū]. i. spūalibus opibus [de spū]. i.
vtute spūsancti [meret vitam eternam] p pmo.
[bonū autē faciētes non deficiam?]. scz a bono
inchoato [tpe em̄ suo merem? nō deficiētes] q
merces erit eterna [ergo dū tps habem?] scz me
tendi qd breue est [opemur bonū ad omes] scz
gnalr [maxie at ad domesticos fidei]. **Boz. i.** ad
xpianos fideles q domestici dicūt. qd nobiscū sūt
d familia eiusdem dom? . i. ecclie: q est. dom? dei.

Dominica. xvi. Ephes. iij.

**Obsecro vos ne deficiat
in tribulatiōib? meis p
vob? q ē glia vra hui? rei
gratia flecto genua mea ad patres
domini nri iesu xpi ex quo ois pa
ternitas in cel? & in terra noiaf: vt
det vob? fm diuitias glie sue vtute
corroborari p spm ei? in interiori
hoie habitare xpm p fide in cordi
b? vris: in charitate radicati & fū
dati. vt possit cōprehēdere cū om
nib? scis q sit altitudo: lōgitudō
sublimitas: & pfundū. Scire etiaz
supeminētē charitatē xpi: vt implea
mini i oēm plenitudinē dei. Si at
q potēs ē oia facere abūdant? quā
petim? aut itelligim? fm vtutē q
opaf in nob: ipi glia in ecclia: & in
xpo iesu omes generatiōes seculi
seculoz Amē.**

Postilla.

Obsecro vos ne deficiat in tribu

latiōib? &c. Ante initium illi? eple scribit sanctus
Paul? dicēs ipis ephes. Vos q aliquē erāt lon
ge: facti estis ppe i sanguie xpi. Tūc seq? p̄sens
ep̄la: i q apls docet nos qd nō solū i p̄speritatis
b?: s etia in tribulatiōib? a bono deficere & retro
cedere nō debem? dicēs [fr̄es. obsecro vos ne
deficiat?] **Vinc. s. i.** fide & bonis opib?. s. me existē
te [i tribulatiōib? meis]. i. i vicul? & in carceribus
[p vob?]. i. p doctria & fide quā vob? p̄dicauī [q]
scz fides [ē glia vra]. i. meritū glie etne [huius
rei grā]. i. p̄p̄ hāc cāz. scz vt nō deficiat in fide &
scititate vite [flecto genua mea] scz cordis & cor
poris [ad patrē dñi nostri iesu xpi] **Zy. i.** ipm de
uote dep̄cando [ex q omis paternitas]. i. tāq ab
auctore [in celis]. i. in celestib? angelis [& in ter
ra]. i. in terrestribus hominib? [noiaf: vt det vob?
fm diuitias glie sue]. i. fm abūdantiā bonitatis
sue [vtute] **Zy. patietie in aduersis [corroborari
p spm ei?]. i. p spm̄ sanctū [in interiori hoie]** scilicet
in volūtate & intellectu [habitare xpm in cor
dib? vestris p fidē] q purificat habitaculū patris
vestri [in charitate radicati] scz quēadmodū ar
bor: que quāto p̄fundi? figit radices in terra: tan
to min? euelli pōt [& fundati] ad similitudinē stabi
lis edificij. qd quāto pl? & meli? dom? fundatur:
tanto diuti? stat [vt possit cōprehēdere]. i. p̄fecte in
telligere [cū oib? scis]. s. aplis. martyrib? p̄fesso
rib? & v̄gimib? & cū p̄fectis fidelib? [q sit.] **Boz. i.**
q̄ta dz eē [altitudo] charitas. qd i extēsiōe vsq
ad inimicos. vt patz **Mat. v.** Diligite inimicos vros.
[lōgitudō] scz charitatē: qd i p̄seuerātia meritor.
vt patz **Mat. x.** Qui at p̄seuerauerit vsq i finē b
salu? erit [sublimitas] scz charitatē. qd i itēsiōe ce
lestiū p̄mior. **Vñ Col. iij.** Que sursum sūt queri
te [& pfundū] scz charitatē. qd i hūilitate ex consi
deratione iudicior? dei. **Vñ ps. xxxv.** Iudicia dei
abyssus multa. Itē oro vt possit [scire]. i. itellige
re [etia supeminētē charitatē xpi] qd aiaz suā p
nob? posuit. vt patz **Job. xiiij.** Maiore charitatem
nēo hz vt aiaz suā ponat qd p amiq? suis [vt imple
amini i oēm plenitudinē dei] **Vinc. i.** in omi fru
ctu iusticie in pnti: & tādē omi fructu glie in futu
ro [Si aut]. i. deo p̄ri [q potēs ē oia facere]. i. omi
potēs ē [supabūdāter] **Boz. i.** sup meritū. vt patz
Ro. viij. Nō sunt odigne passionēs hui? t̄pis ad
futurā gliaz. quā [petim?]. i. pl? q̄ petere sciam?
vel p̄sumam? [aut itelligim?]. i. plusq̄ itelligere
possum?. **Ro. qz.** nra intellectio sp̄ ē finita: s suuz
posse est infinitū. Itē [fm vtutē]. s. diuinā [que
opaf in nobis] **Boz. vltra quā petere p̄sumem?**
scz vt de? hō fieret & q p nob? moreret [ipi] deo
patri sit [glia in ecclia] **Vinc.** quā in sanguie fi

lij sui lauit [et i xpo iesu]. i. in ei' filio [in oēs gñat
tiones seculi seculor]. i. in tota gregatiōe mun
di: vbi vna gñatio preterit et altera aduenit. et sic
qdāmodo succedunt secula seculis.

Dominica. xvij. Ephes. iij.

**Obsecro vos itaq; ego vi
ctus in domino vt digne
ambuletis vocatiōe q̄ vo
cati estis cum omī humilitate et mā
suetudine: cum patiētia supportā
tes inuicē i charitate. Solliciti ser
uare vnitatē spūs in viculo pacis.
Vnū corp' et vn' spūs sicut voca
ti estis in vna spe vocatiōis vestre.
Vn' domin': vna fides: vnū ba
ptisma. vn' deus et pater omnium
qui super omēs et per omnia et i oib'
tus nobis: qui est benedictus i se
cula seculorum Amen. Postilla.**

Obsecro vos itaq; ego vincit'.

et. Ante initiū illi' ep̄le scribit sanct' Paul': di
cēs. Deus qui potēs est omnia facere supabundā
ter q̄ petim' aut intelligim' fm v̄tutē qua opat'
in nobis. Tūc seq̄tur p̄ns ep̄la. Notandū q̄ p̄ns
ep̄la et euāgelium h̄odiernū recordāt in hoc: qz euā
gelium dicit de hydropico quē dñs iesus xps cura
uit et post hoc supbiā phariseor increpādo cōclu
dit dicēs. Qui se exaltat hūiliabitur et q̄ et. Sic
apl's paul' in ep̄la h̄odierna docet nos hūilitatē
patientia: et māsuētudinē: sicut in ep̄la patebit. q̄
dicit [fratres: obsecro vos itaq;]. i. peto dās per
hoc supbis nō sp̄ impetrādi ptatē et exercēdi: sed
pie amonēdi. q̄a sicut Sen. dic. Generosus ē ani
mus hois pon' vult verbor' dulcedine duci q̄ i
oportunitate trahi. i. facili' ducit' pia amonitione
q̄ violētē trahat' impio et ptatē [ego] scz paul'.
[vincit']. i. ligat' in carcere. Scripsit em̄ h̄ac ep̄is
tolāde roma detēt' in carcere p̄ thimothēū disci
pulum suū [in dño]. i. pp̄t dñm [vt digne ambuletis]
[procedēdo de v̄tute in v̄tutē] [vocatiōe q̄ vo
cati estis] scz ad fidē catholicā p̄ pdicatiōes me
as [cū omī hūilitate] et scz interiori quātuz ad
conuersatiōem [et mansuetudinē] vt tractabiles
sitis [cū patiētia] aduersor' [supportantes vos i
uicem] in defectibus et infirmitatib' [in charitas

te] scz dei et p̄xim' [solliciti] supple sitis [seruare
vnitatē spūs]. i. vnitatē ecclesie quā facit spirit'
sanct' et p̄ oppositū eius scisma facit diabolus.
[in viculo pacis] sicut em̄ vinculū corpale vnit
ligata intenp̄m. sic pax et tranquillitas seruāt vni
tatē credentiū [vnū corp'] supple scit' qd est cor
pus ch̄risti mysticū. q̄ debem' esse in charitate si
cut mēbra corpis [et vn' spūs] Amc. i. idem nol
le et velle [sicut vocati estis in vna sp̄] scz beatis
tudinis eterne [vocatiōis vestre] ad fidem catho
licā per quā habebit' vitā etnā [vn' dñs] scilicet
cui seruit' [vna fides] quia licet articuli sint mlti
in fide catholica tñ vna ē fides [vnū baptisma]
Amc. qua regeneramur [vn' deus et pater om
niū] scz per creationez: et ideo nemo potest se ab
teri preferre [qui est super omnes] scz creaturas
per excellentiam [et per omnia] per gñalem rer' et
gubernationem [et in omibus nobis] scz fidelis
bus specialiter est per gratiaz [qui est benedict'
in secula seculorum. Amen].

Dominica. xvij. Corinb. i.

**Gratias ago deo meo sp̄
pro vob' i gratia dei que
data ē vob' i ch̄risto iesu
quia in omib' diuites fa
cti estis in u'lo in omni verbo et in
oi scia sicut testimoniū xpi p̄firmatū
est in vobis ita vt nihil vob' desit
in vlla gratia expectantibus reue
lationem domini nostri iesu ch̄ri
sti: qui et conformabit vos vsq; in
finem sine crimine: in die aduen
tus dñi nri iesu ch̄risti. Postilla**

Gratias ago deo meo temp' et.

Ante initiū illius ep̄istole scribit sanct' Paulus
apl's salutās amicabiliter corinb. dicēs. Gratia
vobis et pax a deo patre nostro et dño iesu ch̄risto
Tunc sequitur p̄sens ep̄istola que concordat
cū euāgelio h̄odierno in hoc: quia in euāgelio
legitur de magno mandato dilectionis qd absq;
q̄ dono gratie perfici nō potest. vt ergo hoc mā
datum magnū implere possim'. tūc ap̄lus paul'
in ep̄la h̄odierna nos inducit ad gratiaz obtinē
dam et p̄ncipaliter per gratiarū actiōes. q̄a grati
arū actio est ad plus dandū inuitatio. ergo ap̄lus

dicit in epla [Gratias ago] glo. corde. ore. & ope
hic mos est apli: q̄a fere omnes eplas suas inci-
pit a gratiarū actiōe [deō meo semp] Zy. i. omni-
bus horis mihi ad orandū congruis & deputat̄
[pro vobis] sicut pro filijs meis charissimis [in
gratia dei]. i. ppter gratiam dei [que data est vo-
bis in christo iesu] Vinc. i. ex meritis & virtute ie-
su christi [quia in om̄ibus] scz p̄m̄entib⁹ ad salu-
tem [diuites facti estis in illo] scz christo [in om̄i
verbo] doctrine [et in om̄i scientia]. i. intelligen-
tia scripturarū [sicut testimoniu christi] Sor. i. te-
stimoniū nostrū de christo [confirmatū est]. i. a vo-
bis firmiter retentū [ita] ut nihil vobis desit i nul-
la gr̄a [ad salutē necessaria] expectatib⁹ reuelati-
onē [Sor. i. clarā visionē & cognitiōem] [dñi no-
stri iesu xpi] q̄ erit in patria celesti [q̄ & confirma-
bit vos] in donis collatis [vsq; in finē]. i. vsq; ad
mortē vt sitis [sine crimine] Zy. i. sine pctō mor-
tali: q̄a pctm̄ veniale nō potest etiā a perfecti om-
nino vitari. Unde Proverb. xxv. Septies in die
cadit iust⁹ & resurget [in die aduētus dñi nr̄i iesu
xpi]. i. die iudicij: q̄a q̄ sine crimine mortali in die
apostri inueniet̄ in die iudicij sine crimine p̄ntabit.

Dominica. xix. Ephes. iij.

**Renouamini spiritu mē-
tis vestre: & induite no-
uū hominem qui s̄m de-
um creatus est in iusticia & sancti-
tatis veritatē. propter qd̄ deponē-
tes mendacium loquimini verita-
tem vnusquisq; cum proximo suo
quoniam sum⁹ inuicē mēbra. Fra-
scimini & nolite peccare. Sol non
occidat super iracundiā vestram.
Nolite locum dare diabolo. Qui
furabatur iam n̄ furetur. Magis
autē laboret operando manib⁹ su-
is qd̄ bonū est vt habeat vnde tri-
buat necessitatē patiēti. Postilla.**

Renouamini spiritu mentis v̄re
et. Ante int̄iū illi⁹ eplē scribit sc̄t̄s pau. dicens
An⁹ dñs. vna fides. vnū baptisma: vn⁹ de⁹ & p̄-
oim. Tūc seq̄t̄ epla hodierna q̄ i b̄ recordat cum
euāgelio hodierno: q̄ i euāgelio legit̄ d̄ palitico
quē dñs curauit. Sic i epla ap̄ls monet palyt̄

cos i aia vt erigāt̄ s̄uālr̄ a palisi ad bōa opa dis-
cēs [Renouamini] Zy. p̄ gr̄as dei [spū mentis v̄re].
id ē i spū q̄ ē mēs v̄ra [et induite nouū hoies] Tho-
mas. ver⁹ hō ad adā p̄ quē pctm̄ i oēs hoies itro-
iuit. S̄z nou⁹ hō ē xps q̄ ē p̄m̄ū p̄ncipiū inouatis-
onis & renouatiōis: qm̄ sic i adā oēs moriūt̄: ita
et i xpo oēs viuificabūt̄ [q̄] scz nou⁹ hō xps [s̄m
deū creat⁹ ē]. i. a spū sc̄tō p̄cept⁹ ē in vtero v̄gis &
de ea nat⁹ est [i iusticia] opis [et sc̄titate] cordis.
[vitae] oris. Zy. q̄ nō fuit i xpo duplicitas vl̄ fal-
sitas aliq̄ vl̄ hypocrisis. vt pz. i. Pe. ij. q̄ pctm̄ nō
fecit: nec iuēr⁹ est dol⁹ in ore ei⁹ [pp̄t qd̄ deponē-
tes mendaciū] Zy. p̄ qd̄ p̄xim⁹ defraudat̄ [loq̄mi-
ni vitatē vnusq; scz cū p̄xio suo] p̄ quā cū eo rectē
viuit [qm̄ sum⁹ inuicē mēbra] Vinc. nā vnū mēs-
brū nō decipit alterū i eodē corpe: s̄ plus p̄dolet
& adiuuet alterū: sic q̄ os seruit capiti: oculi pedi-
b⁹. & sic de alijs mēbr̄ [Frascimini] d̄ pctōres [et
nolite peccare] nimis aspere arguēdo Vñ Eccl.
vij. Noli eē iust⁹ multū [Sol nō occidat sup̄ ira-
cundiā v̄ram]. i. nō durat vsq; ad occasus sol. [no-
lite locū dare diabolo] Vinc. scz i ira p̄seuerādo
[q̄ furabat̄] Zy. an̄ p̄uersionē de errore gētili [iā
nō furet̄]. i. xp̄ianitatē tpe [magis] at̄ laboret opan-
do manib⁹ suis [Sor. vnusq; scz manib⁹ suis dili-
gent̄ & strenue: q̄a q̄ nō laborat nō māducat] [qd̄
bonū ē]. i. vtile & honestū [vt hēat] nō tm̄ vñ vis-
uat: sed et [vñ tribuat necessitatē patiēti]. i. indigētī.

Dominica. xx. Ephes. v.

**Videte itaq; quō caute
ambulet̄. Nō quasi insi-
piētes sed vt sapiētes re-
dimētes tempus: quoniam dies ma-
li sunt. Propterea nolite fieri im-
prudētes sed intelligētes q̄ sit vo-
luntas dei: & nolite inebriari vino
in quo est luxuria: sed impleamini spū
sc̄tō loquētes nobismetip̄s i psal-
mis & hymnis: & canticis spiritali-
b⁹ cātantes & psallētes i cordibus
v̄ris dñō. Gr̄as agētes sp̄ p̄ oib⁹
in nomine domini iesu christi deo
& patri. Subiecti inuicē in timore
christi.**

Videte itaq; quō caute ambu-

letis etc. Ante initium illius epistolae scribit sanctus Paulus
dicens. Surge qui dormis et exurge a mortuis et il-
luminabit te Christus. Tunc sequitur epistola hodierna quae
recordat cum euangelio hodierno. Nam in euangelio
legitur de nuptiis et quod quaedam quae non sunt induit veste
nuptiali: traditur fuit ad tenebras exteriores. Sic
et in epistola praenuntiata apostolus Paulus monet nos ut caute et
sapienter ambulemus ad illas nuptias de quibus dicitur
euangelium: ne vestem nuptialem sine qua ad te-
nebras exteriores precipiamur perdamus dicens.
[Fratres] Hoc filii eiusdem scilicet patris dei: et eiusdem
matri scilicet ecclesiae [Videte] Hoc oculo interiori
non tamen exteriori [quod caute ambuletis] propter vie pe-
ricula que sunt multa et varia [Non quasi insipientes
sed ut sapientes] in omnibus prudentes [redimetes
tempus] scilicet bonis operibus insistentes [quoniam dies ma-
li sunt] Hinc dies secundum se boni sunt et a deo pro omnia
bona ordinati. Sed dicuntur mali occasionaliter vel pro acci-
dens propter miseriam et penalitatem quae patiuntur homines
diebus istis. vel propter peccata vel malicias hominum quae super-
abundant diebus istis. quia iam totus mundus in malum pos-
itus est [Propterea] quia dies mali sunt [nolite fieri
iripudentes: sed intelligentes quae sit voluntas dei] Hinc
etiam ut secundum illam operemini: ut sic voluntas vestra diuine
voluntati conformet [et nolite iebriari vino] Hinc
etiam. i. ultra necessitatem et mensuram uti vino [in quo est lu-
xuria] scilicet non formaliter: sed effectine et causaliter. ut pa-
tuit in Loth: qui post vinum commisit incestum. ut patet
Gen. xix. [et impleami spiritu sancto] scilicet quod datur sobrietas
et castitas [loquentes vobismetipsis] Hinc. i. instru-
entes non solum alios: sed etiam vosmetipsos [in psal-
mis] .i. in verbis sacre scripture de laude dei [et can-
ticis spiritualibus] .i. in verbis sacre scripture de gau-
dij eternis tractatibus [cantantes et psallentes in
cordibus vestris domino] Hinc. i. ad honorem domino:
[gratias agentes semper pro omnibus] scilicet dominis. quia quod
tunc beneficio accepti disponit ad receptionem al-
terius [in nomine domini nostri Iesu Christi] Hoc. i. ad exalta-
tionem domini nostri Iesu Christi: quod dicitur dominus propter patrem: noster
propter caritatem. Iesus propter salutem. Christus propter beni-
gnitatem [deo et patri] scilicet deo pro creationem. patri pro
gubernationem et preservationem [Subiecti invicem]
non solum subditi placeat humilitate et cum timore obediendo
sed etiam placeat humilitate et cum timore cura eorum sollicitate ges-
tendo [in timore Christi] quod est custodia omnium predictorum.

Dominica. xxi. Ephes. vi.

**Confortamini in domino
et in potentia virtutis eius.
Induite vos armaturam
dei: ut possitis stare aduersus insidi-**

as diaboli: quoniam non est nobis
colluctatio aduersus carnem et san-
guinem: sed aduersus principes et po-
testates: aduersus mundi rectores
tenebrarum harum contra spiritu-
alia nequicie in celestibus. Propte-
rea accipite armaturas dei ut possi-
tis resistere in die malo: et in omni-
bus perfecte stare. State ergo suc-
cincti lumbos vestros in veritate
et induite lorica iusticie: et calcia-
ti pedes in preparatione euangelij
pacis. In omnibus sumetes scutum
fidei: in quo possitis omnia tela ne-
quissimi ignea extinguere: et galeam
salutis assumere: et gladium spiritus quod
est verbum dei.

Postilla.

Confortamini in domino etc.

Ante initium illius epistolae scribit sanctus Paulus in eodem capitulo:
dicens. Serui obedite dominis vestris carnalibus cum omni ti-
more in simplicitate cordis vestri sicut Christo. Non ad ocu-
lum fueritis quasi hominibus placetis: sed ut sicut Christi facietes
voluntatem dei et ratio cum bona voluntate fueritis sicut
domino et non hominibus. Tunc sequitur praenuntiata epistola: in qua apostolus nos
instruit de bello et armis contra diabolum quod nos multipliciter
impugnat dicens. [Confortamini in domino] Hoc. i. contra
bellum diaboli [et in potentia virtutis eius] Ipse enim datur
virtutem et fortitudinem plebi suae [Induite vos arma-
turam dei] scilicet virtutibus quae sunt arma militum Christi [ut
possitis stare] absque casu peccati mortali [aduersus insi-
dias diaboli] quod est mali artifex [quoniam non est nobis collu-
ctatio aduersus carnem et sanguinem] .i. aduersus homines
quod sunt caro et sanguis. et per omnia visibiles [sed aduer-
sus principes et potestates] Hinc. pro principibus intelliguntur
mediocres demones quae praesunt minoribus et per potestates
intelliguntur maiores demones. Nam de singulis or-
dinibus ceciderunt aliqui in quibus naturalia remanserunt
integra. ut dicit Dionysius in de celesti hierarchia. Et in-
feriores demones obediunt superioribus. ut magis
possint nocere hominibus [aduersus mundi rectores] .i.
aduersus demones quae regunt mundum. .i. mundaliter viuē-
tes [tenebrarum harum] .i. quae homines mundiales habent
tenebrosas aias: et sunt in tenebris vicio et perducuntur
post se ad tenebras exteriores [et spiritualia
nequicie] .i. contra malignos spiritus in celestibus

id est existetes in hoc aere caliginoso. de qb' dicitur *Matth. xij.* Aues celi comederunt illud. scz se me seminatū. i. verbū dei. Propterea accipite armaturā dei. i. vtutes qbus deus suos milites armat. Nō armaturā mundi. qā est cuz hostes sunt spūales nihil valet cōtra eos armatura corporā. [vt possit resistere] *Zy.* insultib' demonū [in die malo]. i. in pnti vita vbi iminet pugna tēptatiōnū [et in omibus] tam p̄speris q̄ aduersis [p̄fecte stare] ita q̄ nō frangami in aduersis: nec eleuamini in p̄speris. [State ergo succincti lumbos vestros]. i. carnales p̄cupiscētias cingulo castitatis frenātes [in veritate] *Hor.* non simulatorie vt hypocrite: qui sunt quasi v̄gines fatue habentes vasa sine oleo [Induite lorica iusticie] *Zy.* sicut em̄ lorica cooperit totum corpus: sic iusticia reddit vnicuiq̄ debitū [et calciati pedes]. i. affectiones sint munite vtutib': ne a vitijs deturpentur [in preparatiōe euāgelij pacis] vt sitis preparati ad predicandū euāgelij christi qui annunciāt pacē eternā [in omib'] *Hor.* scz prelijs: siue illatis a carne: siue a mūdo. siue a diabolo [sumentes scutū fidei] *Vinc.* i. fidē p̄ scuto. de quo dicit in ps. xc. Scuto circūdabit te v̄tas eius. Sicut em̄ scutū p̄mo recipiunt: sic p̄ime impugnationes sunt ex pte fidei. Itē scuto p̄tegūt sinistra p̄s corporis: sic fides habet solū p̄tegere in hac vita: qā nō erit fides post hāc vitā [in quo possit omnia tela neq̄ssimi] *Hor.* i. acutas tēptatiōes diaboli [ignea]. i. de vicio ad viciū inflāmantia [extinguere]. i. supare [et galeā salutis assumite] id est charitatē. Sicut galea supponit alijs armis sic charitas alijs vtutib' p̄ponit [et gladiū spiritus] id est gladiū spūalem [q̄d est verbū dei] qā p̄cussus v̄bo dei diuidit a mūdo. De hoc gladio dicitur *Matth. x.* Non veni mittere pacē: sed gladium et cetera.

Dominica. xxij. Philippen. i.

Confidim' in domino iesu. quia qui cepit in vob' op' bonum. p̄ficiet vsq̄ in diem christi iesu. Sicut ē mihi iustum hoc sentire pro omib' vobis: eo q̄ habeam vos in corde et in vinculo meis: et in defensione et in confirmatione euāgelij socios gaudij mei omnes vos esse. *Testis*

em̄ mihi est de': quoniam cupiam vos omnes in viscerib' iesu christi. et hoc oro: vt charitas vestra magis ac magis abundet in omni scientia et in omni sensu: vt probetis potiora: vt sitis sinceres et sine offensa in diem christi: repleti fructu iusticie per iesum christum in laude et gloriā dei. **Postilla.**

Confidimus in domino etc.

Ante initiū illius ep̄le scribit sanct' Paul' salutando philippē. dicens. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et dño iesu christo. Tunc sequit' presens ep̄la. Vbi notandū q̄ ep̄la p̄ns et euāgelium hodiernū cōcordāt. qz in euāgelio monemur ad habendā charitatē: nō vt tantū beneficiam' p̄mo: sed etiā dimittam' iniurias nobis ab eo illatas. vt patet in euāgelio. Et ad illam p̄fectā charitatē inducit nos ap' us in presenti ep̄stola vt patebit in textu dicens [fratres confidimus]. *Vinc.* i. fiduciā habem' [in dño iesu] nō in aliq̄ alia creatura [qā qui cepit in vobis opus bonū perficiet] *Zy.* sicut em̄ inchoatio opis boni est a deo: ita et p̄suminatio [vsq̄ in diē iesu xp̄i] *Vinc.* id ē ad mortē cuiuslibet hominis: tūc deus manifestabit se cuiuslibet homini: et tūc reddet vnicuiq̄ qz iuxta opa sua [Sicut ē mihi iustum hoc sentire]. i. bonā opinionē habere [p̄ omib' vobis] qz dilectio facit bonū opinare de dilecto. ergo subditur [eo q̄ habeaz vos in corde] *Hor.* i. in intimo affectu charitatis [et in vinculis meis] *Hor.* i. in vinculis p̄ euāgelio patiēdo [et in defensiōe euāgelij]. i. dum euāgelij contra infideles defendo. [et confirmatiōe]. i. dū infirmos in doctrina euāgelij scz confirmo cū in omibus his iam enumeratis memor vestri si in desiderās [vos omnes eē socios gaudij mei] future remuneratiōis. qā q̄nto plures socij: tanto mai' gaudiū [Estis enim mihi est deus] *Vinc.* i. p̄bet testimonij [quō cupiam vos omnes eē in viscerib' iesu christi]. i. in istimo amore iesu xp̄i [et hoc oro vt charitas vestra magis ac magis abundet]. *Zy.* qā charitas semp̄ crescere pōt [in omni scientia] scz discretionis vt amem' p̄mos: et vicia eoz non amem' [et in omni sensu] scz diligenter. quia omibus bonis que videt in eo quē amat congaudet: et malis eius cōpatitur [vt probetis potiora] *Vinc.* i. probare

possitis nō solum bona sed etiam potiora. i. meli
ora ea sequēdo [et suis sinceris] id est puri et mū
di in vobis [et sine offensa] scz proximis vestris.
[in diem Christi] id est vsq; in finem vite [Res
pleti fructu iusticie] id est bonis operibus q̄ sunt
fructus iusticie [per iesum ch̄istuz] a cuius gr̄a
venit omne meritum [in laudem et gloriā dei]
Eincē. vt digne possitis deum laudare et glori
ficare.

Dominica. xxiij. Phillippen. iij.

Imitatores mei fratres
estote et obseruate eos q̄ ita
ambulāt sicut habetis for
mā nostram: multi enim ambulāt
quos sepe dicebam vobis. Nunc
autē et flens dico inimicos crucis
christi. quorum finis interit⁹ quo
rum de⁹ venter est: et gloria in con
fusione ipsorum qui terrena sapi
unt: nostra autem conuersatio in
celis est. vnde etiam saluatore⁹ ex
pectam⁹ dominū nostrū iesuz xp̄z
qui reformabit corpus humilitat⁹
nostre configuratum corpori cla
ritatis sue s̄m operationem quaz
possit etiā subiicere sibi oia iesus
christ⁹ domin⁹ noster. Postilla

Imitatores mei estote et obser
uate etc. Ante initiū illius epistole scribit sanct⁹
Paul⁹ in eodē caplo dicens. Fratres ego nō arbi
tror meipm cōprehēdēsse. adhuc vnū autē. Zyra.
sup. est qd̄ de me assero que qd̄ retro sunt obli
uiscēs: ad ea vō que sunt puora extēdēs meipm
Tunc seq̄tur epla p̄ns. Ubi notādum q̄ epla et
euāgelii p̄cordant. Nam in euāgelio legit quali
ter imaginē dei. i. aiā similitudine sua insignis
tā deo reddere debem⁹ cuz d̄r. Reddite que sunt
cesaris cesari: et que sunt dei deo. Sic in epla ho
die ma ap̄lus hortat nos vt reddam⁹ deo imagi
nē suā: et hoc fit imitādo doctrinā ip̄i ap̄li. ḡ dic.
[Fratres imitatores mei estote] scz i fide et cha
ritate [et obseruate eos]. i. attendite diligēt vt vos
eis p̄formet [q̄ ita ambulāt] de v̄tute in v̄tutez.
[sicut habetis formā nr̄am] scz v̄uedi vob̄ traditā

v̄bo exēplo et scripto [multi em̄ ambulāt] scz v̄a
puerla [q̄s sepe dicebā vob̄] cū essem p̄ns vobis
cū [nūc autē et flens dico] hic notat compassio apo
stoli q̄ fleuit alioz miseriā et p̄ditōez et p̄ hoc idu
cere nos volēs ad cōpassionē p̄rimoz [inimicos
crucis xp̄i] q̄a eoz vita erat cruci xp̄i d̄ria: q̄a in de
litijs viuebāt q̄les fuerūt gulosi et luxuriosi [q̄m
finis interit⁹]. scz etern⁹ qz in fine cōsequūt penā
etnā [qz de⁹ v̄t̄ ē q̄a studet eis satisfacere i oib⁹
Et q̄cqd̄ faciūt p̄ v̄tre faciūt et ipm tāq̄ deū cō
lūt [et gl̄ia eoz] scz tp̄alis [in cōfusiōe ipoz]. i. p̄
ducet eos ad p̄fusiōē eternā [q̄ eterna sapiūt].
Zy. tantūmō et nō celestia [nr̄a autē p̄uersatio in
celis est] Hor. i. silis cōuersatiōis celestii: q̄uis
sum⁹ in terra [v̄n et saluatore⁹] Hor. tā aiāz q̄ cor
poz [expectam⁹] v̄eturū ad iudiciū [d̄m nr̄m ie
sum xp̄m q̄ reformabit] scz in ḡnali resurrectōe
[corp⁹ hūilitat⁹ nr̄e] Zy. nā in nobis mō est hūi
liatiōis occasio. eo q̄ ē corruptibile et putrefacti
bile. et corrodet a v̄mib⁹: et in cineres resoluetur.
[configuratū]. i. assimilatus [corp̄i claritat⁹ sue]
qz sc̄i resurgēt in corpe gl̄ioso: sicut et ch̄istus re
surrexit [s̄m opationē] id est potētā op̄adi [qua
possit etiā subiicere sibi om̄ia] p̄pter creatiōez
em̄ oia sunt sibi subiecta q̄ de nullo facta sunt. et
nisi p̄seruaretur a deo in eē in nihil redigerētur.
[itaqz fratres mei charissimi] Zy. i. mihi iūcti di
lectiōe sp̄iali [et desideratissimi] q̄a desiderabat
eos videre tp̄aliter hic in vita et eternaliter in pa
tria [gaudiū meū] d̄ v̄bo p̄fectu [et corona mea]
doctoribus em̄ debet corona sp̄alis q̄ d̄r aureola
[sic stare] scz firmi cōtra tribulatiōes hui⁹ mūdi
[in d̄no charissimi] ita q̄ ab eo nullo mō euellat
mini [Euchodiā rogo et sim̄icē dep̄cor inidipm
sape i d̄no] Zy. i. firmiter stare Ille erat due ma
trone q̄s p̄fortat specialiter ap̄lus. Tū p̄p̄t fra
gilitat⁹ sexū. Tūm q̄a ministrauerāt sibi necessa
ria et alijs p̄dicatozib⁹: vt ostēderet se gratū [etiā
rogo et te germane] est nomē p̄p̄m. [compar].
id ē soci⁹ et adiutor me⁹ in predicatione [adiuua
illas] scz mulieres [q̄ mecū laborauerūt in euā
gelio] scz mihi necessaria ministrādo: et nō soluz
inccū sed [cū clemente et ceteris adiutorib⁹] in p̄di
catōe v̄bi dei ip̄sis scz sic et mihi nec̄ia ministrādo
Dominica. xxiij. Colosē. i.

Non cessam⁹ pro vob̄ orā
tes et postulantes vt im
pleamini agnitione vo
luntatis eius, in omni sapientia et

intellectu spiritali. vt ambulet digne deo per omnia placentes in omni opere bono fructificantes et crescentes in scientia dei. In omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius. In omni patientia et longanimitate: cum gaudio gratias agentes deo et patri qui dignos nos fecit in partem fortis sanctorum in lumine qui eripuit nos de potestate tenebrarum. et transtulit in regnum filii dilectionis sue: in quo habemus redemptionem et remissionem per iesum christum dominum nostrum.

Postilla

Non cessamus pro vobis orantes. et cetera. Ante initium illius epistolae scribit sanctus Paulus in eodem capitulo dicens. salutatio amabilis. Colos. Gratias vobis et patri a deo patre nostro et domino nostro iesu christo. gratias agimus deo et patri domini nostri iesu christi semper pro vobis orantes. scilicet ego Paulus et Timotheus discipulus meus audientes fidem vestram in christo et dilectionem quam habetis in omnes sanctos propter spem que reposita est vobis in celis. Tunc sequitur prima epistola. Notandum quod euangelium et epistola prima concordant. quia in euangelio legitur de filia archisynagogi yairi mortua quam dominus ad deuotam petitionem patris resuscitauit. Sic etiam in epistola primi apostoli nos hortatur ad deuotam orationem per quam mens in deum eleuatur dicens [fratres. Non cessamus] Hora. horis opportunis [pro vobis orantes] Zy. mente [et postulantes] scilicet ore [vt impleamini agnitione voluntatis eius] vt plenius voluntate diuinam cognoscatis quod velit et quod non [in omni sapientia] quantum ad cognitionem rerum ad vitam actiuam pertinentium [et intellectu spiritali] quantum ad cognitionem spiritualium ad contemplatiuam vitam pertinentium [vt ambulet digne] scilicet per viam huius vite ad patriam [deo pro omnia placentes] per rectam intentionem et bonam voluntatem. [in omni opere bono fructificantes]. id est per bonam operationem ad deum et proximum et ad seipsum [et crescentes in scientia dei] id est in cognitione diuinitatis [In omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius] id est secundum filium qui est claritas

patri per quam confortamur in bono [in omni patientia] Zyra. per aduersorum tollerantiam [et longanimitatem] per certam premiorum expectationem [cum gaudio et cetera] Hora. non ex tristitia aut necessitate [per iesum christum dominum nostrum].

Dominica. xxv. Jeremie. xxiiij.

Ecce dies veniet dicit dominus. et suscitabo David germen iustum et regnabit rex et sapiens erit: et faciet iudicium et iusticiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda: et israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. propter hoc ecce dies venient dicit dominus: et non dicent ultra vivit dominus qui eduxit filios israel de terra egypti: sed vivit dominus qui eduxit et adduxit semen domus israel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc et habitabunt in terra sua dicit dominus omnipotens.

Postilla.

Ecce dies venient dicit dominus et cetera. Ante initium illius prophetie locutus est dominus deus per prophetam Jeremiam dicens. Ne pastores qui dispergunt et dilacerant gregem pascue mee dicunt dominus. Iam hec dicit dominus deus israel ad pastores qui pascunt populum meum. Vos dispistis gregem et eieistis eos: et non visitastis eos. Ecce ego visitabo super vos maliciam studiorum vestrorum. ait dominus. Ecce congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eieceram eos. Post hoc sequitur epistola hodierna que est ultima dominica anni. Pro quo notandum quod in prima et ultima dominica ecclesia agit de aduentu christi. In signis quod ipse est alpha et omega. et novissimus. primus in dignitate: novissimus in seruitute. Unde Bernardus. Nemo illi sublimior: nemo illi humilior. Item in signis quod cuncta nostra operatio ab ipso spiritu incipit et per ipsum cepta finit [Ecce dies veniet dicit dominus] Zyra. scilicet Christi veri dei et hominis [et suscitabo David].

germē iustū]. i. xpm q̄ factus est ex semine dauid
fm carnē [et regnabit rex] Math. xxviii. Data ē
mibi om̄is p̄as in celo et in terra [et sapiēs ent]
sapia increata et creata [et faciet iudiciū] discreti
onis in p̄nti discernēdo fideles ab infidelib⁹: vo
cando aliquos ad fidē et dimittēdo aliquos suo
iusto iudicio licet nobis occulto [et iusticiā in ter
ra] scz dando legē euāgelicā que continet per fe
ctā iusticiā [In dieb⁹ illis saluabit iuda]. i. quicūq̄
q̄ veraciter confitetur corde et ore nomē domini
[et israhel habitabit confidēter] Istud refert ad
statū ecclesie triūphantis vbi est summa securi
tas [et hoc est nomē qd vocabūt eū dñs iust⁹ no
ster] scz iustificans nos [p̄pter hoc ecce dies ve
nient dicit dñs: et n̄ dicēt vltra. viuit dñs qui edu
xit filios israhel de terra egypti] scz p̄ moysen. q̄a
ficut ad presentiam maioris lumis min⁹ obfu
scat: sic adueniēte beneficio incarnationis hiesu
xpi et redemptiōis nostre p̄ euz p̄fecte obfuscata
sunt om̄ia beneficia que fuerūt in veteri lege tan
q̄ modica aut nulla respectiue [sed viuit dñs qui
eduxit et adduxit] Glo. ordi. p̄ xpm [semē domus
israhel de terra aquilonis et de cunctis terris ad q̄s
erūcerā eos illuc] Zy. ista adductio itelligit d̄ vo
catiōe ad fidē christi: q̄a d̄ om̄ib⁹ partibus terre
sunt aliq̄ vocati: et ista vocatio maior est et excel
lētior incōpabiliter om̄ib⁹ beneficijs veteri tes
tamēti [et habitabit in terra sua] in ecclesia mili
tante et postea triumphante que est terra viuen
tiū p̄missa fidelib⁹ in p̄mū [dicit dñs omnipotēs].

In festo dedicationis, Apoc. xxi.

Vidi ciuitatē sanctaz hie
rusalē nouam descēdētē
d̄ celo a d̄o paratā: sicut
sponsam ornatam viro suo. Et au
diui vocem magnam de throno di
centem. Ecce tabernaculuz dei cū
hominibus: et habitabit cum eis.
Et ipsi popul⁹ ei⁹ erunt et ipse de
us cum eis erit eorum de⁹. Et ab
sterget deus om̄ez lachrymā ab
oculis eorū: et mors vltra non erit
neq̄ luctus neq̄ clamor neq̄ do
lor erit vltra. que prima abierunt.
Et dixit qui sedebat in throno, ec

ce noua facio om̄ia. Postilla.

Vidi ciuitatem sanctam hie
rusalē et c. Ante initium illi⁹ ep̄le scribit sc̄tus Job.
in eodē cap. dicēs. Vidi celū nouū et terrā nouā.
Primū em̄ celū et p̄ma terra abiit. Zy. hec om̄ia
in fine mūdi innouabūtur et in meli⁹ mutabūtur
in claritate. vt p̄z Luc. xxi. Celū et terra transibūt
nō quātū ad substantiā. sed q̄tū ad formā. et hoc
totū cedat ad gloriā electoz qui ex creaturis lau
dant deū. Tūc seq̄tur p̄ns ep̄stola [In dieb⁹ illis]
Ilic sanct⁹ Jobes describit innouatiōem hu
mane nature q̄tū ad electos dicēs [Vidi ciuita
tē sanctam hierusalem] Zy. i. electoz societatem
p̄fecta charitate vnitā [nouā] Zy. q̄tū ad corpo
ris gloriā. Corpora em̄ sanctorz que nūc sunt cor
ruptibilia. grossa. pōderosa et obscura resurgent
immortalia: subilia. agilia. clara. et hoc fit ex glo
rie animarū ad corpora redūdantia [descenden
tē de celo] Zy. nā anime beate descendūt de celo
vt corpora resumāt et in iudicio cōpareant [a d̄o
paratam] Zy. dotib⁹ aie et corpis [sicut sponsaz
ornatā] v̄tutib⁹ [viro suo]. i. ad honore viri sui. s.
xpi. [Et audiui vocē magnā de throno] scz diu
ne maiestatis [dicentē. Ecce tabernaculum dei
cum hominib⁹ et habitabit cum eis] Zy. habita
tio em̄ dei cū hominib⁹ erit inseparabilis. quia
beati semper habebūt aptam visionem et perfec
tā fruitionem. [Et ipsi popul⁹ eius erūt] scz bea
ti erūt sicut et ip̄e beatus est. vnde in ps. cxliij. be
atus popul⁹ cuius dñs deus ei⁹. Vnde et leuit.
xxvi. Ego ero vester deus vosq̄ eritis mihi popu
lus [et ip̄e deus cū eis: erit eoz de⁹] Glo. ordi. q̄a
nūq̄ ab eis expelletur: q̄a nūq̄ peccabūt cōtra
deū [Et absterget deus oēs lachrymā ab oculis
eorz] diuerse sunt lachryme quib⁹ in hac vita af
fligūtur electi. Et ideo in futurū fugatis dolori
bus om̄is lachryma ab oculis eoz dicit abster
gi [et mors vltra nō erit]. i. separatio aie et corpo
ris [neq̄ luctus] p̄ alienis mysterijs [neq̄ cla
mor] scz p̄ pugna sp̄s ad carnē [neq̄ dolor] de
peccatis p̄p̄ie [erit vltra] Vnde Ysa. li. leticia
sempiterna super capita eoz: gaudiū et leticiam
tenebūt: et fugiet dolor et gemit⁹ [que p̄ma abie
runt] Haymo in p̄nti vita. boni hec iam enume
rata sustinent: sed in futura vita nihil mali susti
nebūt [Et dixit qui sedebat in throno] scz de⁹ oi
potens qui presidet ecclesie sue [Ecce noua fa
cio om̄ia] Zy. scz celos et elemēta et electoz cor
pora. vt p̄z Ysa. li. v. Ecce ego creo celos novos et
terram nouam,

Incipit vltimus postilla super epistolas de
sanctis per anni circulum fm sensum lralem. Pri
mo sancti Andree apostoli. Roma. x. l

**Orde em credit ad iustici
am: ore aut pfessio fit ad
salute.** Dicit em scriptura

Dis q credit i illu no confundetur
Non em e distinctio iudei et greci
Ma ide dñs oim diues in omes q
inuocat illu. Dis em quicunq iuo
cauerit nome dñi: salu erit. Quo
ergo inuocabunt in que no credide
runt: aut quo credet ei que non au
dierunt. Quo aut audiet sine pdi
cante: quo vo pdicabunt nisi mit
tant. Sicut scriptum e. q speciosi
pedes euangelizantiu pace euage
lizantiu bona. Sz non oms obe
diunt euagelio. Isaias enim dicit
Dne quis credidit auditui nostro
er. 30 fides ex auditu: audit aut e p
vbum xpi. Sz dico. Nunquid no au
dierunt. Et quide in omne terram
exiuit son eoz: et in fines orb ter
re vba eorum. **Postilla.**

Orde em creditur ad iusticia
et. Ante initium illi epistole scribit sanct paul
lus in eodem caplo dices. Si confitearis in ore
tuo dñm iesum et in corde tuo credideris q deus
illum excitauit a mortuis: salu eris. Tunc statim
sequitur psens epistola [frs. corde credit ad iu
sticiam] Hor. i. ad iustificatõem habenda [ore at
pfessio fit ad salute]. i. ad pfectõem salutis: neces
se est em fide cofiteri p loco et tpe. In signu hu
ius recipit homo sacramentu cofirmatõis i frõ
te. Un dicit in decretis. Confir. matio io in frõte
ponit vt a recipiete fides q erubescẽtia publice
de cose. distic. v. nouissime. Un Luc. xij. Qui me
cofessus fuerit coram hoibus cofitebor: et ego eu
coram patre meo [Dicit em scriptura] sacra vera
citer. [ois q credit in illum no confundet] supple

eternaliter. [non em distinctio est iudei et greci]
Ly. q tum ad iusticia que est per fidem xpi [naz
idem dñs oim] scz iudeoz et gentiliu [diues in
omnes] Hor. i. ditans oes [q inuocant illu]. s. fi
de et ope [ois quicunq inuocauerit] no vboten?
s corde intimo [nomen domini] i. filiu patris i
quo sicut pro nomine est notificatio patris. [sal
uus erit] ab eterno supplicio [Quo ergo inuo
cabunt que non crediderunt.] Ly. q. d. nullo modo
q: oratio supponit fidem orantis [aut quo credet
ei quem no audierunt] q: fides p supponit auditu
vel a deo intus p inspiratõem: vel ab hoie exte
rius p predicatoz [Quo at audiet sine pdicãte]
Actus autẽ predicadi p supponit auctoritatẽ offi
cij: ideo dicit [quo vo predicabunt nisi mitantur]
scz a deo sicut olim pphete vel apli eius locu te
nentes sicut pdicatores alij. Hor. aliter autẽ no
est pdicandum sicut nec ipse xps fili dei pdica
re voluit: nisi missus a patre: vt pz Luce. iij. Dz
me etiam alijs ciuitatib euagelizare regnu dei.
q: ad hoc missus sum [Scriptum est] Esaie. liij.
[q uã speciosi] id est bn formati [sunt pedes euã
gelizantiu pace]. i. reconciliatõem hois ad deuz
[euangelizantiu bona] scz futura [Sed non oes
obediunt euagelio] Hor. q. d. Dñs qdem audiunt
s non oes obediunt euangelio pdicatõem ei reci
piendo. q: gentiles et iudei et heretici no obediunt:
s solu boni xpiani [Esa. em dicit] vt habet Esaie
liij [dne qs credidit auditui nostro] Hor. quod a
nobis audiunt qd a te audiunt. q. d. aliqs credit
s non oes [Ergo fides ex auditu] Hor. Et si de
intus doceat: tamen predicator exterius nũciat.
[auditus autẽ per vbum xpi] loquẽtis i aplis:
vt patet Mat. x. Non em estis vos q loquimur:
s spiritus patris vestri q loquitur in vobis. Item
Luce. x. Qui vos audit me audit et c. [Sed dico:
nũquid no audierunt] Ly. id e habent ne excusa
tionem sue infidelitatis ppter defectum publica
tionis. q. d. non. Ad quod inducit auctoritatẽ p
phete dauid que habet in ps. xvij. [Et quidez]
Hor. id est certe [in oem terras] qui ad terras
medias. [exiuit sonus.] id est fama. [eorum. Et
in fines orbis terre] id est terras extremas [vba
eorum] id est predicatio vel auditus predica
tionis eorum.

In festo sancti nicholai epi et confessoris.

Ecce sacerdos magnus qui et.

Quere infra in comuni sanctor de confessorib.

In festo conceptõis gloriosissime virginis
Marie Proverb. viij.

Dominus possedit me ab initio viarum suarum ante quicquam faceret a principio. Ab eterno ordiata sum et ex antiquis antequam terra fieret. Necdum erant abissi: et ego iam concepta eram. Necdum fontes aquarum erupant: necdum montes gravi mole constituerant. Antequam omnes colles ego protuberabar. Adhuc frax non fecerat et flumina: et cardines orbis terre. Quando preparabat celos ad eam: quando certa lege et gyro vallabat abyssos. Quando ethera firmabat sursum: et librabat fontes aquarum. quando circumdabat mari terminum suum: et legem ponebat aquis ne transiret fines suos. Quando appedebat fundamenta terre cum eo erant circumdantes. Et delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore: et ludens in orbe terrarum: et delitiae mee esse cum filiis hominum. Nunc ergo filii audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinae et estote sapientes et nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me: et qui vigilat ad fores meas quotidie et observat ad postes ostii mei. Qui me inuenit inueniet vitam: et hauriet salutem a domino.

Postilla

Dominus possedit me ab initio viarum etc. In festo conceptionis beate virginis marie preplata presens lectio secundum seculares legitur: que lectio principaliter exponit de eterna sapientia: quia ipse est filius virginis marie. Honor autem filii est honor matris: et e converso honor matris est honor filii. Unde bernardus in omelia iiii. super Mattheum dicit. Non est dubium quod quod in laudibus matris profertur ad filium pertinere: et

rursum cum filium honoramus: a laudibus matris non recedimus. unde dicit eterna sapientia [Dominus possedit me ab initio viarum suarum] etc. i. operum suorum [antequam quicquam faceret a principio] id est ante omnem creationem: ab eterno ordinata sum. necdum erant abissi: et ego iam concepta eram. necdum fontes aquarum erupant] scilicet de locis subterraneis [necdum montes gravi mole constituerant] id est super terram planam elevati. Antequam omnes colles ego protuberabar] i. procedebam a fecunditate paterna [adhuc frax non fecerat et flumina] i. creaturam visibilem [et cardines orbis terre] i. partes mundi principales que sunt oriens et occidens: austrum et aquilonem [Quando preparabat celos ad eam] Indivisa enim sunt opera trinitatis. et ideo filius qui est sapientia genita seipsum operatur cum patre. ut patet Job. v. Pater meus usque modo operatur et ego operor: [quando certa lege et gyro vallabat abyssos] id est circumdantes ubi congregate sunt aque ut appareret arida habitacioni hominum et animalium terrestrium. apta [quando ethera firmabat sursum] id est speram ignis que naturaliter sursum fertur. Illa enim pars elementorum que congrua est sphaere lune ether vocatur [et librabat fontes aquarum] constituens eos in pondere: in numero: et in mensura. [quando circumdabat mari terminum suum] ne efflueret et operiret aridam [quando appedebat fundamenta terre] id est partes inferiores terre circa centrum: que sunt quedam fundamenta superiorum partium. [cum eo erant circumdantes] quia indivisa sunt opera trinitatis [et delectabar per singulos dies] id est eternaliter gaudebam cum patre et spiritu sancto [ludens coram eo omni tempore: et ludens in orbe terrarum] id est ludum faciens de orbe terrarum: qui summi est iudex pile que de uno transfertur ad alium secundum quadam reuolutionem. quia regna terre transfert atque constituit de gente in gentem [Et delitiae mee esse cum filiis hominum] scilicet per gratiam [Nunc ergo filii] s. p. adoptionem [audite me] scilicet per debitam attentionem. [Beati qui custodiunt vias meas] i. viam mandatorum et via consiliorum [Audite disciplinae de mandatis humanis] et estote sapientes] in divinis [et nolite abijcere eam. beatus homo qui audit me.] scilicet mihi obediendo [et qui vigilat ad fores meas quotidie.] scilicet in loco divini cultus deuote orando. [et observat ad postes ostii mei. Qui me inuenit] scilicet per gratiam. [inueniet vitam] scilicet eternam [et hauriet salutem a domino] qui est fons salutis.

In festo sancti Thome apostoli.

Nam non estis hospites etc.
 Quere infra in communi sanctorum.

In festo sancti Stephani protomartyris
Actuum. vii.

In diebus illis Stephanus
plenus gratia et fortitudie
faciebat signa et prodigia
magna in populo. Surrexerunt au-
tem quidam de synagoga que appellaba-
tur libertinorum et cyrenensium et alexan-
driorum: et eorum que erant a cecilia et a-
sia disputantes cum stephano: et non
poterant resistere sapientie et spiritui
quem loquebatur. Dura ceruice et incircu-
cisi cordibus et auribus: vos spiritui
sancto resististis et cui nunc perdi-
tores et homicide fuistis. Audiē-
tes autem hec dissecabantur cordibus
suis: et stridebant dentibus in eum.
Cum autem stephanus plenus spiri-
tus sancto intendens in celum vidit glo-
riam dei: et iherosolimum stantem a dextris vir-
tutis dei: et ait. Ecce video celos ap-
ertos: et filium hominis stantem a dextris
virtutis dei. Exclamantes autem voce
magna continuerunt aures suas: et
impetum fecerunt vnanimiter in eum.
Et eiciens eum extra ciuitatem la-
pidabant. Et testes deposuerunt
vestimenta sua secum pedes adole-
scētis quem vocabatur saul. Et lapidabant
stephanum inuocantem et dicentem. Do-
mine ihesu suscipe spiritum meum. Postquam
autem genuibus clamauit voce magna
dicens. Domine ne statuas illi hoc
peccatum. Et cum hoc dixisset: obdormi-
uit in domino. **Postilla.**

In diebus illis. Stephanus ple-

nus et fortis. Ante initium illius epistolae scribit sanctus lucas quod
post ascensionem christi verbum domini crescebat et multi-
plicabatur numerus discipulorum in hierosolima valde.
Multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei.
Tunc statim sequitur epistola presens [Stephanus autem
plenus gratia] et ad bene operandum [et fortitudinem]
aduersa tolleranda [faciebat signa et prodigia ma-
gna in populo] ad veritatem fidei catholice confir-
mandam. Surrexerunt quidam de synagoga que ap-
pellabatur libertinorum [a regione sic nominatorum: ut
dicit glossa interli. [et cirenensium] a cyrene ciuitate.
[et alexandrinorum]. i. ab alexandria metropoli et egi-
pti [et eorum que erant a cecilia et asia] nomina sunt regi-
onum iudee propinquarum [disputantes cum stephano] fide
catholicam cum verbis quorum poterant impugnando [et non
poterant resistere sapientie et spiritui quem loquebatur] scilicet secundum quod
promiserat saluator dicens. Luc. xxi. Ego dabo vo-
bis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contra-
dicere omnes aduersarii vestri. Tunc post hoc redargue-
bat eos acriter. d. [Dura ceruice]. i. obstinata me-
te [et incircumcisi cordibus et auribus]. i. a virtutibus et for-
tibus [vos spiritui sancto resististis] quem locutus est per
prophetas de christo [cui nunc perditores et homicide fu-
istis] et crucifixe percurando [audiētes autem
hec dissecabantur cordibus suis] et quod non habebat
rationem interficiendi eum. et tamen omnibus modis interfice-
re volebat. et sic dissecabantur interi. quod passio pre-
ualens discrepabat a ratione [et stridebant dentibus in eum]
sicut canes rabidi [cum autem esset stephanus plenus spiritu sancto
intendens in celum] ubi fiduciam suam collocauerat
[vidit gloriam dei] ad confortationem suam ex spiri-
tu gratia [et iesum stantem a dextris virtutis dei] ly-
ra. ad designandum quod erat paratus ad eius roboratio-
nem. quia stare proprium est adiuuantis in prelio.
Sedere autem proprium est iudicantis vel regnantis.
[Et ait. Ecce video celos apertos et filium hominis stan-
tem a dextris virtutis dei] et non est hic intelligendum
quod celi fuerunt diuisi cum sint incorruptibili-
les: sed quod sic clare vidit ac si nullum esset obstaculum in-
termedium [exclamantes autem voce magna]. ne audiret
stephanum verba [continuerunt aures suas et impetum fece-
runt vnanimiter in eum] non ratione sed furia moti [et eiciens eum
extra ciuitatem lapidabant]. tanquam blasphemum. modus
enim erat blasphemus extra ciuitatem lapidari. vnde dixit
dominus ad moysen Leuit. xxiii. Educ blasphemum et
obruet eum omnis populus lapidibus [et deposuerunt vesti-
menta sua secum pedes adolescētis quem vocabatur saul.]
ly. ut expediret et celerem eum interficeret [et lapidabant
stephanum inuocantem et dicentem. domine ihesu suscipe spiritum
meum. Postquam autem genuibus] et quod in oratione modus est de-
uotus [clamauit voce magna]. quod procedebat ex as-

fectu magno ad primorum salutem dicens. [Dne ne
statuas ih hoc peccatum] Zy. reseruado eis pena
eternam: sed da eis pnam. Unde Beda. Ste
phanus p seipso stando orauit: sed p inimicis
flexis genibus etc. [Et cum hoc dixisset. Ter fer
uore charitatis scdm dictum saluatoris Marci
v. Orate p calumantibus et psequentibus vos [ob
do: inuit in dno] Nam aia eius sanctissima ab
sorpta fuit in abyssu supne claritatis etc. Sequit
in textu [Saulus autem erat cōsentiens neci eius
facta est autem illa die persecutio magna in eccle
sia que erat hierosolymis et oēs dispersi sūt per
regiones iudee et samarie pter apostolos [Cura
uerūt autem stephanū. Zy. i. decenter sepelierunt.
[viri timorati]. i. timentes deum. Inter q̄s Ha
maliel fuit pncipalis [et fecerūt planctū magnū
sup eum]

In festo sancti Johānis apli et euangeliste.

Qui timet deū faciet bona etc.

Quere etiam in cōmuni scōr de euangelistis.

In festo puerorum innocentum scribit Apo
calipsis. xiiij.

**In diebus illis. Vidi supra
montē syon agnus stāte
et cū eo cētūquadraginta
quattuor milia habētes nomē ei
et nomē patris eius scriptū in fron
tib⁹ suis. Et audiui vocē d celo tā
q̄ vocē aquarū multarū: et tāq̄ vo
cē tonitruī magni. Et vocē quam
audiui sicut cytharedoz cythari
santium in cytharis suis. Et can
tabant quasi canticū nouū an se
dē: et an quattuor animalia et senio
res. Et nemo poterat dicere canti
cum nisi illa cētūquadragintaqua
tuor milia qui empti sunt d fra. Ibi
sunt qui cum mulieribus non sunt
coinquinati. virgines enim sunt.
Ibi sequuntur agnus quocūq̄ ierit
Ibi empti sunt ex homibus primi
tie deo et agno: et in ore eorū non ē**

inuētum mendacium. Sine macula
sunt ante thronū dei.

Postilla.

**In diebus illis. Vidi supra mon
tem etc.** Zyra. id est in ecclesia triūphāte que dici
tur mons syō vt habetur Heb. xij. [agnū stāte]
id est christū qui est agnus dei: vt habet Job. i.
capo [et cū eo cētūquadragintaquattuor mi
lia] In tali numero venerātur pueri innocentes
quorum festum peragitur scdm illam visionē q̄
ostensa est Johanni quādo a domiciano cesare
in exiliū miss⁹ fuit vbi scripsit librū Apocal. s. ta
men certus numerus puerorū innocentū non re
peritur certitudinaliter in scripturis. [habentes
nomen eius et nomen patris eius scriptum i frō
tibus suis. Et audiui vocem de celo tāq̄ vocem
a quarum multarum] id est multitudinis sancto
rum [et tāq̄ vocem tonitruī magni] in quo desi
gnatur magnitudo laudis huius. nō solū ex lau
dantiū multitudine: sed etiam ex modo laudis et
qualitate [Et vocem quam audiui sicut cythare
dozum cytharistantū in cytharis suis.] nam hec
laus est coram deo et angel⁹ eius gratiosa [et can
tabant quasi canticū nouū.] qui dicitur laudantes
sunt de numero sanctorum noui testamēti. [ante
sedem] scilicet dei [et ante quattuor animalia et
seniores] id est in p̄sentia sanctorū patriarcharū
et pphetarum i celo existentium [et nemo po
terat dicere canticū nouū: nisi illa cētūquadra
ginta quattuor milia qui empti sunt de terra]. s.
de sanguine christi. [Ibi sunt qui cum mulierib⁹
non sunt coinquinati: virgines em sunt] integrita
tem carnis seruando [Ibi sequuntur agnum quo
cūq̄ ierit. Ibi empti sunt ex homibus primitie
deo] id est gratiosi sunt primi fructus magis de
lectabiles [et in ore eorum non est inuētum men
daciū] nam pueri isti veritatem fidei non loquē
do sed moriendo confessi sunt. [sine macula sunt
ante thronū dei] nā macula peccati originalis pur
gata fuit virtute sui martyrii.

In conuersione sancti Pauli Act. ix.

**Sulus autem adhuc spi
rans minarum et cedis i
discipulos domini acces
sit ad principez sacerdotū et petijt**

ab eo epistolas in damascū ad sy-
nagogas: vt si quos inueniret hu-
ius vie viros ac mulieres: vinctos p-
duceret in ierusalē. Et cum iter fa-
ceret: contigit vt appropinquaret
damasco. ⁊ subito circūfulsit eum
lux de celo: ⁊ cadēs in terram: au-
diuit vocē dicētem sibi. Saule sau-
le quid me psequeris. Qui dixit. Quis
es domine. Et ille. Ego sum Je-
sus quē tu psequeris: durum est tibi
contra stimulū calcitrare. Et tre-
mēs ac stupēs dixit. Domine quid
me vis facere. Et domin⁹ ad eum
Surge ⁊ ingredere ciuitatez: ⁊ ibi
dicetur tibi quid te oporteat face-
re. Viri autē illi qui comitabātur
cum eo stabant stupefacti: audiē-
tes quidē vocē: neminē autē vidē-
tes. Surrexit autē saul⁹ de terra a-
pertisq; ocul⁹ nihil videbat. ad ma-
n⁹ autē illum trahētes introduce-
runt damascum. Et erat ibi trib⁹
dieb⁹ non vidēs: ⁊ non māducauit
neq; bibit. Erat autē quidam di-
scipul⁹ damasci nomie Ananias:
⁊ dixit ad illū in visu domin⁹. ana-
nia. At ille ait. Ecce ego domine.
Et domin⁹ ad euz. Surge ⁊ vade
in vicum qui vocatur rect⁹: ⁊ que-
re in domo Iude saulum nomine
tharsensem. Ecce em̄ orat. Et vi-
dit virum ananiam noie introeū-
tē ⁊ imponētē sibi man⁹ vt visum
recipiat. Respondit autē Anani-
as. Domine audiui a mult⁹ d viro

hoc quanta mala fecerit sanct⁹ tu-
is in hierusalē. ⁊ hic habz potesta-
tē a principib⁹ sacerdotum alligan-
di om̄s qui inuocant nomē tuum.
Dixit autē ad eum domin⁹. Vade
de quoniam vas electōnis est mi-
hi iste: vt portet nomē meuz coraz
gētib⁹ ⁊ regib⁹ ⁊ filijs israel. Ego
em̄ ostēdam illi quanta oporteat
eū pro nomine meo pati. Et abiit
anania ⁊ introiuit in domū: ⁊ im-
ponēs ei man⁹ dixit. Saule frater
domin⁹ misit me Ihs qui apparu-
it tibi in via qua veniebas: vt vide-
as ⁊ implearis spiritu scto. Et cō-
festim ceciderūt ab ocul⁹ eius tāq;
squame. ⁊ visum recepit: ⁊ surgens
baptizat⁹ ē. Et cum accepisset ci-
bum confortat⁹ ē. Fuit autē cum di-
scipul⁹ qui erāt damasci p dies ali-
quot. Et continuo ingressus in sy-
nagogas: p̄dicabat Ihs: quonia
hic ē fili⁹ dei. Stupebant autē oēs
qui eum audiebāt: ⁊ dicebāt. Non-
ne hic est qui expugnabat in hieru-
salem eos qui inuocabant nomen
istud. ⁊ huc ad hoc venit vt vinctos
illos duceret ad principes sacerdo-
tum. Saul⁹ autē multo magis cō-
ualescebat ⁊ confundebat iudeos
qui habitabant damasci: affirmās
quoniam hic est christus.

Postilla.

Saul⁹ autē adhuc spirans mi-
naruz ⁊ c. Ante initium illi⁹ ep̄le scribit sanct⁹ lucas
q; discipuli qui erant dispersi post lapidatōnem

sancti stephani p̄transibāt euāgelizantes verbū
dei. Philippus autē descendēs in ciuitatē sama
re predicabat iſtū ch̄ristū. Intendebāt autē tur
be h̄ijs q̄ a philippo dicebant v̄nanimiter audi
entes ⁊ videntes signa q̄ faciebat. multi em̄ eoz
q̄ habebant spūs immūdos. i. diabolos: clamā
tes voce maḡ exibant. multi autē palytici ⁊ claudi
curati sunt. factū est ergo magnū gaudiū i illa
ciuitate. Tunc postmodū seq̄tur epistola hodie
na [Saul autē adhuc spirās] ⁊. id est exvehe
menti spū ignem p̄secutōnis in se accendens ⁊ i
alijs contra eccliam [minarum] in verbis iniuri
osis ⁊ cedis. i. verberibus ⁊ flagellis [in disci
pulos domini] i. contra credentes in xp̄m: qui
tūc dicebātur discipuli. quia nondū nominaban
tur xp̄iani. [accessit ad p̄ncipem sacerdotū] Mira
nō vocatus sed se ingerens volūtate nocēdi iſa
mar⁹ [⁊ petijt ab eo epistolas] vt ex ei⁹ auctori
te magis posset nocere fidelibus. [in damascum
ad synagogas] ⁊. vt ibi p̄sequeret credentes:
sicut fecerat in iſrlm [vt si quos inueniret hui⁹ vie
viros ac mulieres vinctos p̄duceret in ierusalem].
Et cum iter faceret conigit vt appropinquaret
damasco ⁊ subito circūfulsit eū lux de celo] ⁊. yra
sicut solet fieri in ch̄ouscatōne ⁊ fulgure [⁊ ca
dens in terrā] p̄re stupore ⁊ admiratiōe [audiuit
vocem] sc̄z auditu corp̄is ⁊ mēt̄is [dicentem sibi
Saul saule] h̄ec duplicatio fit ad magis mouē
dam ei⁹ attentōem [quid me p̄sequeris] sc̄licet i
mēbris meis q̄ perseq̄batur saulus ⁊ non xp̄m
in pp̄ria persona. quia iam sedebat ad patris de
pteram glorioſus. [Qui dixit] Quis es dñe ⁊c.
durum est tibi contra stimulū calcitrare. i. potēs
non te incompatibiliter resistere [Et tremēs ac stu
pens] ⁊. de cognita xp̄i potestate quē ante nō
credebat in celo regnare: sed magis vt falsum p̄
phetā cum damnat esse. [dixit. Dñe quid me vis
facere] q. d. ex nunc facere parat⁹ sum tibi in om̄i
bus obedire [Et dñs ad eum. Surge ⁊ ingrede
re ciuitatem ⁊ diceſ tibi qd te oporteat facere] in
hoc ostēdit xp̄s q̄ vult q̄ vn⁹ homo inſormetur
ab alio [Viri autē illi qui comitabātur cum eo
stabant stupefacti audientes qd̄em vocem] sc̄li
cet pauli. non autē ch̄risti. qz audiebant paulū di
centē. quis es domine qd̄ me vis facere [neminē
autē videntes] quia non videbāt aliquam perso
nam ad quam dirigeret s̄monem: ideo stabāt stu
pefacti [surrexit autē saulus de terra: apertisq̄
oculis nihil videbat ⁊c.] ⁊. sc̄z visu corp̄ali. Vi
debat autē visu mentali. qz sc̄dm doctores p̄mu
ner in illo triduo fuit raptus vsq̄ ad tertiū celū.

[⁊ non manducauit neq̄ bibit] ⁊. sustētar⁹ illa
visione sicut ⁊ moyses q̄draginta dieb⁹ in mon
te synai. [Erat autē qd̄am discipul⁹ damasci no
mine ananias] ⁊. qui de iudaismo ad fidez xp̄i
conuersus fuit: sciētia ⁊ vita famosus [⁊ dixit ad
illum in visu dñs. Ananias. At ille ait. Ecce ego
dñe ⁊c.] ⁊. hospes em̄ pauli iudas vocabatur.
[saulū nomine tharsensem] i. de tharso oriūduz
[Ecce em̄ orat.] Est em̄ oratio eleuatio mentis i
deum vt inq̄t hugo in de orōne. [fuerat aut vsq̄
ad tertiū celum rapt⁹. ⁊ ex illo raptu egressus dō
gratias agebat [⁊ vidit] in reuelatōne dñi [viruz
ananiam nomine.] ita q̄ reuelatio fuit sibi facta
non solū de p̄sona: sed etiam de pp̄rio nomine [i
troeūtem ⁊ imponētem sibi man⁹ vt visum reci
piat] ⁊. h̄ec autē impositio erat ad curatōz cor
poralem sicut de beato laurentio legit q̄ ponebat
manus sup̄ cecozum oculos: ⁊ illuminabantur.
[Respondit at ananias] ⁊. se excusando: eo q̄
saulus erat famosus in persecutōne credentium
in xp̄m. [Dñe audiui a multis de viro hoc quāta
mala sanctis tuis fecerit in hierusalem ⁊c.] i. spe
cialiter vas electum gratie ⁊ sciētie contentiuuz
[vt portet nomē meū] sc̄licet ope ⁊ p̄dicatione.
[corā gentibus ⁊ regibus ⁊ filijs israhel. Ego em̄
ostendā illi] sc̄z p̄ effectū [q̄ta oporteat eum pa
ti p̄ nomine meo] qz p̄ multas tribulatōes oport
et nos intrare in regnū celozuz [Et abiit anani
as] ad exequēdum dñi mandatū. [⁊ introiuit in
domū ⁊ imponēs ei manus: ⁊ dixit. Saule frater
dñs misit me iesus q̄ appuit tibi in via qua veni
ebas: vt videas ⁊ implearis spūsancto. ⁊ p̄festiz
cecidērūt ab ocul⁹ eius tāq̄ squame] ⁊. id ē ma
cule albe ⁊ dure: sicut sunt squame pisciū q̄ cau
sate fuerūt in eo a lumine excessiuo ip̄m excecā
te [Et visum recepit ⁊ surgens baptizatus ē] sc̄z
in noie iesu xp̄i [Et cum accepisset cibum cōfor
tat⁹ est] duplici cōfortatōne. s. spū ⁊ corpe [fuit
autem cū discipul⁹ qui erāt damasci p̄ dies aliq̄z
cōtinuo ingressus synagogam p̄dicabat ih̄esum
quomā hic est filius dei] statim post baptismum
Ex illo patet q̄ doctrinam euāgelicā non habuit
ab hoie: s̄ a deo [Stupebāt autē oēs q̄ euz audis
ebant] de tanta subita mutatōne p̄ quam atrocif
sim⁹ fidei p̄secutor factus fuerat p̄stātissim⁹ ei⁹ p̄
dicator [⁊ dicebant. Nōne hic est q̄ expugnabat
in hierusalē eos q̄ inuocabāt nomen istud: ⁊ huc
ad hoc venit vt vinctos illos duceret ad p̄ncip̄
pes sacerdotū. Saul autē multo magis cōuale
scebat] sc̄z p̄cedens semp de bono in melius [et
cōfundebat iudeos q̄ habitabant damasci affi
s

mans qm̄ hic est xps] Zy. i. q̄ iesus nazarenus est
ve xps i lege ꝛ pphet̄ pmiss̄. qđ dclarabat p scri
pturas veteris testamēti: quas prius didicerat a
gamaliele ꝛ postea multo pfecti⁹ a deo illustrāte

In festo purificationis sancte marie virginis.
Malach. iij.

Ec dicit domin⁹ de⁹ **Ec**
ce ego mitto angelū me
um et p̄pabit viam ante
faciem meā. ꝛ statim veniet ad tē
plū sctm̄ suū dñator quē vos queri
tis: ꝛ angel⁹ testamēti que vos vul
tis. **Ecce** venit dicit domin⁹ exerci
tū. **Et** quis poterit cogitare diē
aduent⁹ ei⁹. ꝛ quis stabit ad vidē
dum eū. Ip̄e em̄ quasi ignis p̄flans
ꝛ quasi herba fullonū. **Et** sedebit
p̄flans ꝛ emūdans argentū. ꝛ pur
gabit filios leui. ꝛ colabit eos qua
si aurum ꝛ quasi argētum. ꝛ erunt
domino offerētes sacrificia in ius
ticia. ꝛ placebit dño sacrificiū iu
da ꝛ hierusalem: sicut dies seculi. ꝛ
sicut anni antiqui: dicit domin⁹ oī
potens.

Postilla.

Hec dicit dominus deus ꝛc.

In p̄senti ep̄la nūciat⁹ vterq̄ aduent⁹ xpi. scz in
carne ꝛ in iudiciū: ꝛ p̄mo denūciat⁹ p̄mus adue
tus in carne cū dicit: **Hec dicit dñs de⁹** scz pat̄ **ec**
ce ego mitto angelū meū.] Zy. i. iohannē bap
tistam q̄ magis duxit in terris vitam angelicā q̄
humanā. q̄ em̄ hec scriptura intelligit⁹ de iohan
ne baptista hoc pat̄z **Matth. xi.** vbi xps dixit d̄ ioh
hannē. **Hic** est de quo scriptum ē **[Ecce** ego mit
to angelū meū ꝛ p̄pabit viam ante faciē meā]
id est ante filiū meū. qz predicatio ꝛ bap
tismus fuerūt quedam p̄patoēs ad bap
tismū ꝛ p̄dicatōem xpi [ꝛ statim veniet ad tēplū sanctū
suū]. i. in hierusalem. qz ibi xps hodie fuit ob
latus a matre: ꝛ recepit⁹ a symeone. ꝛ postmodū
ibi pluries p̄dicavit: ꝛ ibidem multa mirac̄a fe
cit [dominator quem vos queritis]. i. que vos de
sideratis [ꝛ angel⁹ testamēti]. i. xps qui fuit nū
cius noui testamēti [que vos vultis] videlicet

iesus xps desideratus a sanctis patrib⁹ ꝛ pphet̄
Secūdo denūciatur hic aduent⁹ xpi ad iudiciū
cum dicit **[Ecce** venit dicit dñs exercitūz] Zy. id
est veniet certitudinalr ad iudiciū [**Et** q̄s pote
rit cogitare diē aduent⁹ ei⁹] quasi diceret. nul
lus. **Unde** **Mat. xxij.** Die illa ꝛ hora nemo scit
neq̄ angeli celoz nisi solus pater [**Et** q̄s stabit]
id est poterit stare [ad videndū eum] Zy. qz sicut
p̄mus aduent⁹ fuit in humilitate ꝛ māfuetudie
ita ꝛ secūdo erit in potestate ꝛ terrore [Ip̄e em̄
quasi ignis conflans ꝛ quasi herba fullonū.]
Ista referūt ad p̄mū ꝛ ad secūdo aduent⁹
Lū enim dicit: ip̄e em̄ quasi ignis conflans: ad
secūdo aduentū pertinet. ꝛ quasi herba fullo
num: ad p̄mū. Nam herba fullonū qua vruntur
fullones ad purificandū vestes ꝛ faciendū eas
nitidas miti⁹ ꝛ suauit̄ lauat sordes p̄anoꝝ. ignis
āt cū magna violētia purgat metallū. Sic in pri
mo aduentū xps cum magna māfuetudine ꝛ qua
dam suauitate penitētie purgavit pctōres. In se
cundo aduentū purgabit per ignē [**Et** sedebit do
min⁹] scz in iudicio [p̄flans ꝛ emūdans argen
tum] quia sicut argentū conflā in igne purge
tur: emūdatur autē in thesauros reponit⁹. sic fiet
in die iudicij. Nam in igne purgabuntur electi q̄
nondū plene sunt purgati in purgatorio: q̄ten⁹
purgati trāsseūt in thesauros dñi: vt sint ibi qua
si aurū ꝛ argentum [ꝛ purgabit filios leui [Per
leui hic intelligit⁹ sacerdotalis dignitas purgādi
ḡ sunt militi sacerdotalis officij] ꝛ colabit eos q̄
si aurū ꝛ quasi argētum] ad p̄fectā mūdiciā de
ducēdo [et erūt offerētes dño sacrificia i iusticia]
s. opeꝝ [ꝛ placebit dño sacrificiū] s. oblatū. [p̄ iu
da ꝛ i ierlm̄]. i. p̄ hoib⁹ actiuis q̄ intelligūt p̄ iudā: ꝛ
p̄ tēꝝ latius q̄ intelligūt p̄ i ierlm̄ [sic dies scti ꝛ sicut
anni atiq̄]. i. sic placuit sacrificiū abel melchise
dech ꝛ abrahā ꝛ alioꝝ sctōꝝ patrū in secul p̄teri
tis ꝛ annis antiq̄e [dicit dñs oipotēs]

In cathedra sancti Petri apli. i. petri. i.

Et apostol⁹ iesu xpi e
lectis aduenis dispsitōis
ponti: galathie: capado
cie: asye: ꝛ bithymie fm̄ p̄sciētā
dei p̄ris in sctificatōez sp̄is: i obe
diētā ꝛ asp̄sionē sanguis iesu xpi
gratia vobis ꝛ pax multiplicetur.
B̄ndict⁹ de⁹ ꝛ p̄ dñi n̄ri iesu xpi q̄
scdm̄ suaz magnā miam regenera

uit nos in spem viuaz p resurrectione ihesu xpi ex mortuis in hereditate incorruptibilez icōtamiatāz i marcessibile ōsuatā i cel i vob : q̄ i v̄tute dei custodim̄ p fidē i salutē parataz reuelari in tpe nouissimo in quo exultabit modicū nunc sic oportz cōtristari in varijs tēptatiōib⁹ : vt p̄batio fidei v̄re multo p̄ciosior sit auro quod p ignē p̄bat. Inueniat in laudē z gloriā z honozē in reuelatōne Ihesu christi
Postilla.

Petr⁹ apostol⁹ ihesu xpi ꝛc.
 Notanduz q̄ symon petrus fili⁹ iohāna puincie galilee vico de bethsaida frater andree apostoli discipulus saluatoris scribit hanc epistolā p̄selitis. id est h̄ijs q̄ p̄mo de gētilitate ad iudaismuz z postmodū de iudaismo ad xpm cōuersi erant. q̄ p̄ fide christi patiebatur : z dispersi erant post lapidatōnem sancti stephani ist⁹ scribit a Roma tpe claudij cesaris. vnde hic dicit [Petr⁹] Zyra p̄mo em̄ vocat⁹ fuit symō : s̄ postea a xpo a q̄ noia est petr⁹ a petra que est xps p̄pter fidei firmitatem [ap̄ls ihesu xpi] .i. missus a iesu xpo. **Hor.** ecce nomen officij. nobile officij est esse nunciū siue legatū xpi [electi] scz a deo ad fidē catholicā [aduenis] scz qui de gētilitate venerāt ad iudaismū z de iudaismo ad fidē xpi [disp̄sionis.] .i. qui sūt de disp̄sione z extra terrā iudee. z ist⁹ videtur beatus petr⁹ sp̄aliter scribere: qd̄ patz ex hoc quod subdit [ponti] **Hor.** puincie grecie ē iuxta mare [galathie] alia puincia est a q̄ galathe dicti sūt [asye] minores. s. in q̄ p̄dicauit iohānes euāgelista. Asya v̄o maior in media pars orb̄ [bithymie.] alia puincia. Et om̄s iste puincie sunt grecoruz In h̄ijs puincijs disp̄si erāt [s̄ in p̄scientiam dei p̄ris] Zy. z accipit hic p̄scientia p̄ p̄destinatiōe [in sanctificatōem sp̄s] Zy. talis em̄ sanctificatio appropriat sp̄i sancto [in obedientiā] .id ē p̄ obedientiā. [z asp̄sionē sanguis ihesu xpi] qz fuit obediens vsqz ad mortē mortē autē crucis. Philip. ij. Ab hac autē passione habet efficaciam oia sacramēta noue legis q̄ sunt instrum̄ta nostre sanctificationis [gratia vobis] in p̄senti [z pax] i fu

turo [multiplicet] quia tūc quietabit tot⁹ hominis appetit⁹ [**B̄ndictus deus**] Zy. q̄tum ad totā trinitatē [z pater dñi nostri ihesu xpi q̄ scdm̄ magnā misericordiaz suam] Zy. z non s̄m̄ merita nostra [res generauit nos] scz in sacramento baptismi p̄ qd̄ efficimur filij dei adoptiui [in spem viuā] .i. certā [p̄ resurrectionem ihesu xpi ex mortuis] p̄ quā habemus certitudinem future glorificatiōis. qz cur esset hō passibilis sicut z nos ad vitam immortalem resurrexit. Et quia filij adoptiui habent ius in hereditatis p̄cipatōne: ideo subdit [in hereditatē] **Hor.** in futuro habendā [incorruptibile] Zy. nam hereditas celestis nūq̄ deficit [z incontaminatā] qz nihil immūdū recipit [z immarcessibilem] nam suū decorē nūq̄ minuit [cōseruatā in celis] **Beda.** nō in p̄nti dandam: s̄ tpe p̄finito reddendā. [in vobis] .i. per illud qd̄ in vob ē per grām z liberū arbitriū z p̄ bona merita v̄ra [qui custodimini in v̄tute dei] nō v̄stra. **Uñ ps. cxxvi** Nisi dñs custodierit ciuitatē [p̄ fidem] q̄ facit homines fortes ad p̄seuerandū [in salutē] Zy. cōsequēdam [patam reuelari] z ostendi z dari. q̄ modo latet [i tpe nouissimo] Zy. .i. in finali iudicio nam electi appebunt gliosi in aia z in corpe. [in quo] scz tēpe nouissimo [exultabitis] scz eternaliter [modicū nunc sic oportz cōtristari] Zy. tēporalit̄ [in varijs tēpta. oibus] **Hor.** tam interioribus q̄ ad ip̄arum multiplicatē. **Uñ ps. xxxij** Multe tribulatōes iustoz. et **Act. xij.** Per multas tribulatōnes oportet nos intrare in regnum celoz [vt p̄batio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ per ignē p̄bat] Zy. sicut aurū in fornace p̄iectū inde nō deteriorat: s̄ purius z melius efficitur: sic zc. [inueniat] **Hor.** .i. cedat [in laudē] hominū [z gliam] angeloz [z honozē] dei [in reuelatione ihesu xpi dñi nostri] .i. tēpe iudicij q̄ xps manifestabit gliam electorum.

In festo sancti Mathie apli. **Act. i.**

Eurgēs petr⁹ i medio fratru suoz dixit. Erat autē turba hoim̄ simul fere cētum viginti. **Uñ fr̄s:** optz iplere sc̄pturam quaz p̄dixit sp̄s sanctus p̄ os dauid d̄ iuda : q̄ fuit dux eoz q̄ p̄phēderit ihm̄ q̄ conuerat⁹ erat i nobis: z sortit⁹ ē sortē misterij hui⁹. et b̄ qd̄ ē possedit agrū d̄ mercede uq̄

taf: et suspensus crepuit medi' et dif-
fusa sunt oia viscera eius. Et no-
tu factu est omib' habitantib' hie-
rusale: ita vt appellaret ille lingua
eor' acheldemach. hoc e ager san-
guinis. Scriptu e em i libro psal-
moru. Fiat comoratio eor' deser-
ta: et no sit q inhabitet in ea. et epi-
scopat' ei' accipiet alter. Optet
ergo ex his viris q nobiscum sunt
congregati vt omi tpe quo intra-
uit et exiuit inter nos dñs iesus inci-
piens a baptisinate iohannis vsq' in
die q assumpt' e a nob teste resurre-
ctiois ei' nobiscu fieri vnu ex istis.
et statuerunt duos ioseph q vocatur
barsabas q agnoscit' e iust' et ma-
thia: et orates dixerunt. tu dñe q cor-
da nosti oim: onde quem elegeris
ex his duob' vnu accipe locu mini-
sterij hui' et ap'lat' d quo p'uarica-
tus e iudas. vt abiret in locu suu
et dederunt sortes eis: et cecidit sortis
sup mathia et anumerat' e cum vn-
decim apostolis. **Postilla.**

Exurgens Petrus in medio.

2c. An initiu illi' epl'e scribit sc'us Lucas i eode
cap'lo dicēs. q postq' xps i die ascensionis videti-
b' discipul' eleuat' e i celu. Tūc oēs sil' reu'si sūt
hierosolimā a mōte q vocat' oliueti. q e iuxta hie-
rosolimā sabbati habēs iter. Zy. i. mille passus:
q: nō lz iudeis i sabbato vltra tale spaciū ābula-
re. Et cū introissent i cenaculū ascēdebāt vbi ma-
nebāt petr' et iohes et iacob' andreas philipp'
et thomas bartholome' et mathe' iacob' alphei
scz fili' hoc d: ad dñiam alteri' iacobi q fuit fili'
zebedei. et symon zelotes et iudas iacobi. b d: ad
dñiam iude p'ditoris. Ibi oēs erāt p'seuerātes vna-
nimit' in oratiōe cū mulierib'. Zy. deuon' q erāt
secute iesum a galilea. Et maria m're iesu et fr'ib'

ei'. i. alijs de agnatiōe iesu qz plures erāt ibi 2c.
Tūc statim seqtur pñs epla [In dieb' ill'] Zy. id
est tpe medio int' ascensionem dñi et p'hecostes.
[Exurgēs petr'] tāq' pncipal' erat aut turba ho-
minū simul fere centū viginti. Viri fratres loptz
ipleri scripturā quā pdixit spūsc'tūs p os dauid
Cui' vbu nō p't eē falsuz [de iuda q fuit dux eor'
q cōprehēderūt iesum q cōnūerat' erat i nobis]
Zy. i. vn' de duodeci aplis [et sortit' e sorte miste-
rij hui'] Zy. i. dignitatē aplicā quā habuit p xpi
electiōez sic d: Job. vi. Nōne. xij. vos elegi et vn'
ex vob' diabol' e: fors' em aliqñ accipit' p parte. et
sic accipit' hic: q a i p're ap'lor' vocat' e [et b qdem
possedit agrū de mercede iniqtat'] Zy. i. posside-
ri fecit ab alijs. qz. xxx. denarijs qb' iniq' xpm vē-
diderat i tēplū p'ecit: ex qb' pncipes sacerdotū
emerūt agrū p sepultura pegrinor' vt h' Mat.
xxvij. et etiam aliq' volūt q iudas fuit ibi sepul-
tus et sic possedit agrū illum [et suspensus crepuit
medi'. Et diffusa sunt omnia viscera ei'] Zy. vt pe-
na respōderet culpe. Justū em erat vt viscera q
tantā pditiōem p'ceperāt enormiter de vētre cas-
derēt [et notū factū est] scz enorme factū iude [oi-
bus hitantib' h' ierusalē: ita vt appellaret' ager il-
le] scz empr' de p'cio sanguis xpi [lingua eoruz]
id e pncipū sacerdotū q emerūt agrū illū [achel-
demach hoc e ager sanguis. Scriptū e em in li-
bro psalmoz: fiat comoratio] i. habitatio [eoruz
deserta et nō sit q inhabitet in ea] Hoc scribit in
ps. lxxvij. In q pdixit dauid penā sacerdotum
xpi mortē pcurantiū. In penā em mort' xpi tem-
plū et ciuitas hierusalē fuerūt cōbusta per roma-
nos et sacerdotes partim interfecti: et partim captiui
[et epātū ei' accipiet alter] Hoc h' ps. cvij. In
quo dauid pdixit penā iude p'ditor' q xpm vēdi-
dit pncipib' sacerdotū. Isto em iuda p suspensio-
nē mortuo mathias successit ei in ap'latu. Apo-
stolar' v' ep'at' d: vnde iam epi successores sūt
ap'lor' vt d: in decretis. Et hoc e qd d: hic et epi-
scopatum ei' accipiet alter scz sc'us Mathias
[oportet ergo] ad reintegrandū nūerū aplicum
[ex his viris q nobiscu sunt congregati in omni
tempore quo intrauit et exiuit inter nos domin'
iesus] Zy. scz q per experientā nouerunt conuer-
satiōem eius iesu xpi [incipiēs a baptisinate Jo-
hannis vsq' in die qua assumpt' est a nob] Zy. nō
em legit' iesuz docuisse publice et miracula fecis-
se: nisi postq' baptizat' fuit a iohāne [teste resur-
rectiōis ei' nobiscu fieri vnu ex istis: et statuerūt
duos] Zy. tāq' magis notabiles [ioseph qui vo-
catus est barsabas q cognominatus est iust'. et

et mathiam] Zy. lz em istos duos elegissent vt notabiliores alijs tm ignorabat qs eoz eet dignior ad apostolatū: ppter ea sup hoc iplozauerūt diuini iudiciū [et orates dixerūt. Tu dñe q nosti corda hoim: ostēde que elegeri ex his duob' vnū ac cipe locū misterij hui' et ap'at' de q' p'uaricat' ē iudas vt abiret in locū suū: et dederūt sortes eis] Beda sup act' ap'oz Mathias ante penthecostes ordinād' sorte qrit: q' nōdū plenitudo spiritus sancti in ecclia effusa est. Septem aut' dyaconi postea nō sorte: s' electiōe ap'oz sunt ordinati ppter hoc phibet rōnabiliter talis electio: extra d' sorti. ca. vl. nō tm peccauerūt apli eligēdo mathiā p sorte q' nōdū erat phibitū. Et q' hoc fecerunt familiari consilio spiritus sancti qd nō est retrahēdum ad p'ham [et cecidit sors sup mathiā] Zy. Iste ioseph fuit cognat' xpi et tm sibi p'posuit mathiam p hoc ostēdēs q' ad officia ecclesiastica nō sunt hoies ex consanguinitate pmouendi [et annūerat' est cū vndecim aplis].

In festo annūciatiōis Marie v'gis. Esa. xi.

Egrediet' virga d' radice iesse: et flos de radice eius ascēdet et req̄escet sup eū

spiritus domini: spiritus sapiētie et intellect' spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scie et pietatis: et replebit eū spirit' timoris dñi. nō s' in visionē oculorū iudicabit: neq' s' in auditū aurium arguet. sed iudicabit i iusticia paupes: et arguet in eq̄tate p mansuet' terre: et pcutiet terrā v'ga oris sui: et spū labioz suoz interficiet impiū. Et erit iusticia cingulū lūborū ei', et fides cinctozium renū eius.

Postilla

Egredietur virga de radice.

et c. Sciēdū q' ista pphetia exponitur ad lram d' xpo a doctorib' catholicis: iudei tm adhuc expectant futurū qd nos xpiani dicim' eē impletū i xpo iesu. Et s' in hoc d' hic. [Hec dicit dñs. Egrediet' v'ga de radice iesse] Zy. i. v'go Maria q' d' v'ga gracilis paup'tate et hūilitate: flexibilis pietate. [et flos de radice eius ascēdet]. i. xps qui d' flos

rōne puritatis: qm nullū pctm actuale seu originale habuit in eo locū. i. Pet. ij. q' pctm nō fecit nec inuētus est dol' in ore eius. Et q' p'tulit fructū nostre salutis. Et d' ascendet de radice iesse. q' pater David vocat' fuit isay et iesse. Xps autē descendit de dauid [et req̄escet sup eū spūs dñi]. Zy. q' in baptismo ei' apparuit spūs sanctus in specie colūbe sup eū Matb. iij. Ad designādū plenitudinē omnis gracie in eo [spūs sapie] Zy. i. doctor sapiētie vel spūs q' est sapia [et intellect': spiritus consilij et fortitudinis: spūs scie et pietatis et replebit eū spūs timoris dñi] Zy. ista omnia dona pfectissime fuerūt in aia xpi que fuit pfectissima in omib' donis et carismatib' spūs sancti [nō s' in visionē oculorū] corporalibus [iudicabit] quia xps p sciam suā cognoscit oia que sunt fuerūt v' erūt q' r'uncūq' sunt occulta: q' hō videt ea q' patet: de' aut' intuet' cor [neq' s' in auditū aurium arguet] Zy. i. nō indigebit edoceri d' veritate ab aliquo: q' per seipm cognoscit. Unde Job. ij. op' ei nō erat vt qs testimoniū phiberet de homine. Ipe em sciebat qd esset in homie [s' iudicabit in iusticia paupes] s' euāgelicos iudicās eos diuinijs celestib' dignos. Vñ Matb. v. Bti paupes spūs: qm ipoz est regnū celoz [et arguet in eq̄tate p mansuetis terre] Zy. qd fuit impletū quando phariseos arguit p aplis quos notabat false de trasgressione sabbati. s' quando euellabāt spicas manib' in die sabbati [et pcutiet terrā]. i. homines terrenos [virga oris sui]. i. doctria sua arguēdo eoz pctā et spū labioz suoz interficiet impiū] Zy. i. anti xpm s' qd d' ij. ad Thessalo. ij. Et tūc reuelabit ille iniqu' que dñs iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illustratiōe aduersus sui [Et erit iusticia cingulū lumborū ei': et fides cinctozium renū eius] Zy. i. iusti et fideles adherēbūt sibi sicut cingulus et lumbare adherent hoi. et hoc patet impletū in aplis alijsq' discipulis et fidelibus sibi per fidem et charitatem adherētib'.

Ite de eodē festo s' in seclares. Ysa. viij.

Ma dieb' ill' locut' est domin' ad achaz: dicēs: pe te tibi signum a domino

deo tuo in profundum inferni: siue in excelsū supra Et dixit achaz **Ma petam et nō temptabo dominū. Et dixit. Audite ergo domus**

dauid. Nunquid parum est vobis molestos esse hominibus: quia molesti estis et deo meo. propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. Butirum et mel comedet: ut sciat reprobare malum et eligere bonum

Postilla.

In diebus illis locutus est dominus.

Et ista scriptura ysaie prophete loquitur de domino iesu christo. unde dicitur: In diebus illis locutus est dominus per ysaia prophetam ad achas qui fuit ydolatra pessimum et regnavit. xvi. annis in hierusalem. cui ysaia propheta predixit liberationem populi et potentiam duorum regum. scilicet regis syrie et regis samarie. per quam liberationem figurabat vera liberatio generis humani de potestate hostis antiqui. Verum tamen quia achas credere noluit: tunc dixit ysaia. [Petite tibi signum] liberationis tue: et populi tui ab hostibus [a domino deo tuo] et non ab ydolo que tu colis [in profundum inferni] sed ut aliquid reducat ab infero et annunciet tibi: sicut factum fuit in transfiguratione domini: quando venit moyses ab inferis: et apparuit cum helya qui adhuc est in paradiso [siue in excelsis supra] ac si dicat. Si vis habere signum de celo sicut habuit ezechias rex: quando sol decem lineis regressus est. et tempore josue quando sol et luna steterunt in bello gabaon [Et dixit achas. non petam] Si quidem achas signum petere renuit: ne in signo glorificaret dominus: et vilipederentur ydola que colebat. et tunc dicit: non petam. Et ut excusationem haberet non petendi subiunxit [et non temptabo dominum] ac si diceret Si peterem signum temptarem deum: et facerem contra legem que dicit Mattheus. iii. Non temptabis dominum deum tuum. Sed ex quo iussus fuit petere debuisset. tamen alia translatio habet. Non petam et non exaltabo dominum. quod dicitur. Nolo ut dato signo exaltet deus. Propter quod ysaia propheta intulit dicens [Et dicit. Audite ergo domine dauid] quod dicitur. Rex non vult audire: audiat vos domine dauid [Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus]. id est propheta qui sepe molestabatur deridendo: affligendo et occidendo. ut patet in Regum. i. li. Paralipomenon. in pluribus locis [quia molesti estis et deo meo] sed signum ab eo oblatum renuendo: ne nomen eius glorificetur [Propter hoc] sed ad declarationem nominis sui principaliter [dabit dominus ipse

vobis signum] scilicet liberationis vestre quam quis sitis ingrati. quia deus multa bona facit inuitis et ingratis. ut dicitur Mattheus. v. pater vester celestis solem suum oriri facit super bonos et malos etc. [Ecce virgo concipiet et pariet filium] Zyra Beata virgo Maria a prophetis denunciata que concepit et peperit manens virgo. [Et vocabitur nomen eius emanuel] quod est interpretatum nobiscum deus [Butyrum et mel comedet] Zyra hoc dicitur ad denotandum veram eius humanitatem. quia talibus nutritur homo: maxime in pueritia [ut sciat reprobare malum et eligere bonum] Nam ipsius christi infantia non minuit eius sapientiam. Nec plus sciuit adultus quam paruulus sed plus ostendit sapientiam suam adultus quam paruulus.

In festo apostolorum philippi et Jacobi. Sapientie. v.

Labunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt: et qui abstulerunt labores eorum: videntes turbabuntur timore horribili: et mirabuntur in subitacione inspirate salutis: dicentes intra se penitentiam agentes et pro angustia spiritus gementes. Ibi sunt quos aliquando habuimus in derisum: et in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam: et finem illorum sine honore. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei. et inter sanctos fors illorum est

Postilla

Stabunt iusti in magna constantia. Zy. scilicet tempore iudicij [in magna constantia] que perfecte iudicabunt [aduersus eos qui se angustiauerunt] Zyra. inferendo nocentibus eis in personis [et qui abstulerunt labores eorum] eis nocendo in rebus temporalibus. [Videntes autem turbabuntur timore horribili. et mirabuntur in subitacione inspirate salutis dicentes] Zyra. quia videbunt iustos gloriosos in corpore et anima: quod non crediderat futurum [et pro angustia spiritus gementes ira

se penitentiā agētes] sed sine fructu: tū q̄a sunt ex
tra statū meriti ⁊ demeriti. tū q̄ nō dolet p̄t̄ of
fensaz dei: s̄ p̄t̄ penas inferni [Hi sunt quos ali
q̄n habuim⁹ in derisum] sc̄z in p̄nti vita [⁊ in fili
tudine ip̄operij] Zy. q̄a ip̄operātes aliq̄bus po
nebāt xp̄ianos i exēplum dicētes: ita miser fiat
sicut talis xp̄ian⁹ vel iust⁹ [Nos insensati] Zy. p̄
ignorantiā futuroꝝ bonoꝝ [vitā illoꝝ estimabam⁹
mus insaniā] eo q̄ cōtemnebāt t̄palē felicitatem
⁊ prosperitatē [⁊ finē illoꝝ sine honore] q̄ mori
ebātur in p̄t̄ptu p̄ntis vite [quō cōputati sunt i
ter filios dei]. i. inter āgelos [⁊ int̄ sanctos fors
illoꝝ est] ad quoꝝ consortium tunc erūt assumen
di cum corpe ⁊ aia.

In festo inuētiōis sc̄tē cruc̄. ad Gal. v.

**Confido de vobis in do
mino q̄d nihil aliud sapi
atis Qui aut̄ conturbat
vos: portabit iudiciū q̄cumq̄ est il
le. Ego aut̄ fratres si circūcisionē
adhuc p̄dico: q̄d adhuc p̄secutiōez
patioꝝ. Ergo euacuatū ē sc̄daluꝝ
crucis. vna ⁊ absindāf̄ q̄ vos cō
turbāt. Quicūq̄ em̄ volūt place
re in carne hic cogūt vos circūcidi
t̄m: vt crucis xp̄i p̄secutiōem non
patiātur. Neq̄ em̄ q̄ circūcidunt̄
legē cudodiūt: sed volūt vos circū
cidi vt in carne v̄ra glient̄. Mihi
aut̄ absit gliari: nisi i cruce d̄ni n̄ri
iesu xp̄i p̄ quē mihi mūd⁹ crucifi
xus est ⁊ ego mūdo.**

Postilla

Confido de vobis in domino.
r̄c. Balathe sunt greci: ⁊ isti seducti erāt a viave
ritatē p̄ falsos ap̄los q̄ p̄dicabāt simul circūcisiō
nē cū euāgelio eē necessariā ad salutem. Et illos
ap̄ls Paul⁹ in p̄nti epl̄a reuocat ad viā veritatē:
dicēs [fratres. confido de vobis] Zy. q̄ ad mo
nitiōem meam vos corrigatis [in d̄no]. i. per ad
iutorū dei [q̄ nihil aliud sapiatis] nisi veritatez
euangeliij quam p̄dicavi vobis. [Qui autem
conturbat vos] Zyra. Afferendo q̄ sine circum
cissione saluari non poteritis [Portabit iudiciū]
Bozra. i. sustinebit cōdēnatiōem [quicūq̄ ē il

le]. i. quātuscūq̄ sit [Ego aut̄ fratres si circūcisi
onē adhuc p̄dico] Zy. dicendo q̄ necessaria sit
ad salutē [q̄d adhuc p̄secutiōem patioꝝ] sc̄z a iu
deis. q̄ d̄n̄ paterer si ita eēt. q̄ p̄ n̄ra re p̄sequūt̄
me iudei nisi hac d̄ cā ⁊ c̄. [q̄ euacuatū ē sc̄daluꝝ
cruc̄]. i. sc̄daluꝝ q̄ iudei i mea p̄dicatiōe sc̄dali
zabāt q̄ iudei n̄ scandalizabant̄ de paulo p̄dicā
te Iesum nazarenū crucifixū fuisse: s̄ q̄a p̄dica
bat eū verū xp̄m eē ⁊ circūcisionē euacuas̄se [vti
nā absindant̄] Zy. i. totalr̄ a vobis separētur [q̄
vos p̄turbāt] dicētes q̄ circūcisiō sit vobis neces
saria ad salutē [Quicūq̄ em̄ volūt placere]. s. iu
deis [in carne]. i. in legalib⁹ obseruantijs [hi co
gūt vos circūcidi] Zy. i. ad hoc vos inducūt [tā
tum] suppleb̄ faciūt [vt crucis xp̄i p̄secutionez]
Boz. i. p̄secutiōem q̄ p̄ p̄dicatiōe cruc̄ xp̄i infer
tur [nō patiātur] sc̄z a iudeis q̄ p̄seq̄bant̄ p̄dicas
tores crucis [neq̄ em̄ q̄ circūcidunt̄] Zy. sc̄z fal
si ap̄li [legē custodiūt] q̄ in mult̄ transgrediebā
tur [sed volūt vos circūcidi vt in carne v̄ra glo
riētur] sc̄z apud iudeos de v̄ra circūcisiōe iactā
do se q̄ multos proselitos legis fecerūt [Mihi
aut̄ absit gloriari nisi i cruce d̄ni n̄ri iesu xp̄i] Zy
ra. i. in fide ⁊ p̄dicatiōe xp̄i crucifixi. [p̄ quē] sc̄li
cet xp̄m crucifixū [mihi mūdo crucifixus ē] Zy
ra. i. p̄cupia mūdi est mortua nullā v̄tutē habēs i
me [⁊ ego mūdo] q̄a ampli⁹ nihil mūdanū q̄ro.

In festo sc̄ti Iobis baptiste. Esa. xlix.

**Adite insule ⁊ attēdite
p̄pli de lōge. d̄ns ab vte
ro vocauit me: de ventre
matris mee recordat⁹ ē nois mei.
Et posuit os meū q̄si gladiū acu
tū. i. vmbra man⁹ sue p̄texit me: ⁊
posuit me sicut sagittā electam in
pharetra sua abscondit me: ⁊ dixit
mihi. seru⁹ me⁹ es tu i isrl̄: q̄ in te
gliabor. Et ego dixi: inacuū labo
raui sine cā: ⁊ vane fortitudinem
meā p̄sumpsi ergo iudiciū meū cū
d̄no: ⁊ op⁹ meū cum deo meo. Et
nūc dicit d̄ns formans me ex vte
ro seruū sibi: ecce dedi te in lucem
gentium vt sis salus mea vsq̄ ad**

extremū terre. Reges videbūt et
osurgēt pncipes ⁊ adorabūt ppf
dñm deū tuum ⁊ scm̄ israhel q̄ ele
git te.

¶ Postilla.

Audite isule ⁊ attēdite ppfi ⁊c.

Ant̄ mitū illi? pphetie h̄r: q̄ cū educeret dñs fili
os israhel de egypto: aquā d̄ petra pduxit eis i de
serto: ⁊ scidit petrā ⁊ fluxerūt aq̄. Nō ē par ioh̄s
dic̄ dñs. Tūc statim seq̄tur p̄ns lectio q̄ pncipaliter
exponit̄ de xp̄o [Hec dic̄ dñs. audite isule] Blo.
ordi. sub isularū noie alloq̄t̄ dñs de? i p̄sona filij
ecclesias de gētib? collectas [⁊ attēdite ppfi d̄ lon
ge]. i. ab extremis terre [dñs ab vtro vocauit me:
 ⁊ de vtre m̄ris mee recordat̄. est nois mei] Zy.
B̄ d̄: in p̄sona xp̄i hois d̄ q̄ adhuc existēte i vtero
m̄ris dixit dñs p̄ angelū suū ad Ioseph. Mat. i.
Vocab̄ nomē ei? iesuz. Ip̄e em̄ saluū faciet pop
ulū suū a peccis eoz [⁊ posuit os meū q̄si gladi
um acutū] Zy. in q̄ notat̄ efficacia vbi xp̄i ad ex
tirpādū vitia [in vmbra man? sue]. i. p̄tāt̄ sue [p
textit me] nō em̄ fuit capt? a iudeis: nisi qm̄ voluit
ex se sp̄ote obtulit. vt p̄z Job. xvij. Dixi vob̄ quia
ego suz: si ḡ me q̄ritis: sinite hos abire [⁊ posuit
me sic sagittā electā] in hebreo h̄r clarā. i. limatā.
p̄ hoc itelligit̄ puritas ⁊ claritas doctrine christi
[i pharetra sua]. i. i sua p̄uidētia [abscōdit me]
idē vsq̄ ad t̄ps reuelatiōis mee [⁊ dixit mihi ser
uus me? es tu] rōne h̄manitat̄ i q̄ accepit formā
hui. vt patet Phil. ij. Semetipm̄ exinanīuit for
mā serui accipiēs [israhel] sic noiat̄ xp̄s: q̄a de po
pulo israhel nat? [q̄a i te glorificabor.] p̄ miracula
diuine p̄tāt̄ ⁊ excellēte demōstratiua [⁊ nūc dic̄
dñs formās me ex vtero suū sibi] Zy. q̄a ab istā
ti in icarnatiōe fuit diuinit? corp? xp̄i formatū ⁊
aiatū: ⁊ sic ext̄nc p̄fect? fuit xp̄s oibus sciētijs. ⁊
charismatib? [dedi te in lucē gētiū] Zy. ⁊ B̄ p̄ su
sceptiōem luminis fidei [vt sis salus mea]. i. a me
missa ⁊ data [vsq̄ ad extremū terre] Zy. ⁊ B̄ mo
do dixit xp̄s apl̄is. Act. i. Erūt̄ mihi testes i hieru
salē: ⁊ i om̄i iudea ⁊ samariat vsq̄ ad vltimū ter
re [Reges videbūt] Zy. mirabilia in v̄tute nois
xp̄i fienda p̄ apl̄os ⁊ p̄ eoz successores [⁊ consur
gēt pncipes] ad statū fidei xp̄iane qd̄ maxie pas
tuit t̄pe p̄stātini [⁊ adorabūt dñm deū tuū ⁊ san
ctū israhel] scz deū patrem [qui elegit te] Zy. scilicet
christum hominem ad opus redemptionis
humane.

In festo beatorum Petri ⁊ Pauli aposto
lorum. Actū. xij.

¶ Igitur herodes rex man?
vt affligeret quosdā d̄ ec
clesia. Occidit aut̄ iaco
bū frat̄re ioh̄anis gladio.

¶ Vidēs
āt qz placeret iudeis apposuit ap
p̄hēdere ⁊ petrū. Erāt at̄ dies azi
moꝝ. quē cū app̄hēdisset misit in
carcerē: tradēs q̄z eū q̄ttuor q̄terni
onib? militū custodiēdū volēs p̄
pascha pducere eū pp̄lo Et petr?
qd̄ seruabat̄ i carcere: oratio autē
fiebat sine intermissiōe ab ecclia ad
deū p̄ eo. Cū aut̄ pductur? eū eēt
herodes i ip̄a nocte erat petr? dor
miēs int̄ duos milites vict? cathe
nis duab? ⁊ custodes an̄ ostiū cus
todiebāt carcerē. Et ecce angel?
dñi astitit ⁊ lumē refulsit i hitac̄o
p̄cussioq̄z latere petri excitauit euz
dicēs. Surge velociter ⁊ ceciderūt
cathene de manib? ei?. Dixit aut̄
angel? ad eū: p̄cigere ⁊ calcia te ca
ligas tuas: ⁊ fecit sic: ⁊ dixit ei. Cir
cūda tibi vestimētū tuum ⁊ seq̄re
me: ⁊ exiēs seq̄bat̄ eū ⁊ nesciebat:
qz verū ē qd̄ fiebat p̄ angelū. Exi
stimabat aut̄ se visionē videre. trā
seūtes aut̄ p̄mā ⁊ secūdā custodiā
venerūt ad portā ferreā q̄ ducit ad
ciuitatē q̄ vltro apta ē eis: ⁊ exeū
tes p̄cesserūt vicū vniū. Et primo
discessit ab eo āgel? ⁊ petrus ad se
reuerfus dixit: nūc scio vere: qz mi
sit dñs āgelū suum: ⁊ eripuit me de
manu herodis ⁊ de om̄i expectati
one plebis iudeorum. ¶ Postilla.

Disit herodes rex manus ut
 affligeret etc. Ante initiū illi' lectōnis scribit san-
 ctus Lucas q' scūs Paul' & scūs Barnabas
 pdicauerūt in antiochia per integrū annū & do-
 cuerūt multā turbā: ita ut cognominarētur p̄mū
 antiochie discipuli xp̄iani. *Ly.* Ante em̄ creden-
 tes in xp̄m vocabātur tm̄ discipuli: s̄ tūc ceperūt
 noian xp̄iani a xp̄o. In his aut̄ dieb' supuenerūt
 ab hierosolymis pphete antiochiā & surgēs vn'
 ex eis noie agab' significabat p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ famē
 magnā futurā in ymuerſo orbe terrarū. Que fa-
 cta ē sub claudio cesare. Discipuli at̄ put q'sq' ha-
 bebat p̄posuerūt: singuli in misterii eoz mittere
 habitātib' in iudea fratrib'. *Ly.* Ifuerāt em̄ bōis
 tp̄alib' spoliati in p̄secutiōe que mota fuit i mor-
 te stephani p̄pter qd̄ indigebāt ab alijs creden-
 tib' auxiliari maxie tpe famis. Qd̄ & fecerūt mit-
 tētes ad seniores. scz curā multitudinis habens-
 tes p̄ man' barnabe & pauli. Tunc statim sequi-
 tur p̄ns lectio. [In dieb' iij' **Disit herodes rex**]
 Pro intellectu littere sciēdū q' tres fuerūt herodes
 in iudea de qb' scriptura facit mētiōez. Pri-
 mus fuit herodes ascalonita: & iste fuit institut'
 rex iudee a romanis cui' pater fuit ydumeus. Et
 tpe istu' herodis nat' ē xp̄s: & iste herodes occi-
 dit pueros innocētes. ut h̄i *Mat̄. ij.* Secundus
 vocat' fuit herodes antipas. & iste decollauit ioh̄-
 hannē baptistā. Teru' vocatus fuit agrippa &
 licet iste in p̄ncipio fuerit paup̄: tm̄ postea fauenti-
 bus sibi duob' impatorib' romanis scz Bayo &
 claudio fuit eleuat' ad regnū. Et iste de romave-
 mens in iudeā honorifice valde fuit recept' a iu-
 deis. p̄pter qd̄ in fauore eoz occidit iacobū fratrē
 ioh̄anis & incarcerauit petrū. Vñ vsus. Ascalo-
 nita necat pueros: antipas ioh̄em. agrippa iaco-
 bū: claudēs in carcere petrū. Et hoc ē qd̄ dicit' i
 p̄ncipio p̄ntis lectiōis [In dieb' iij' **Disit he-**
rodes rex man']. i. p̄tatem suā [ut affligeret q'sdā
 de ecclesia] supple credentiū [occidit aut̄ iacobū
 fratrē ioh̄anis gladio] nō solū christianos affli-
 xit: s̄ etiā occidit [vidēs aut̄: qz placeret iudeis].
 scz occisio iacobi [apposuit apphēdere & Petz]
Glo. ordi. q̄a pl' placeret iudeis si p̄nceps occi-
dere[erat aut̄ dies azimoz] *Ly.* qm̄ apprehēdit
 petrū. & hoc addit' ad significandū cām quare n̄
 statim occidit petrū sicut fecerat de iacobo. vole-
 bat em̄ expectare trāsitiū solēnitatis paschalis in
 qua iudei septē dieb' vescūtur panib' azimoz.
 & etiā q̄a nō licebat i pasca queq' occidere [que
 em̄ apprehēdisset misit in carcere] *Ly.* ne posset

effugere [tradēs em̄ quattuor quaternionib' mis-
 litū custodiendū] d̄: aut̄ quaternio q' habet q̄ttu-
 or milites sub se sicut centurio q' habet centū [vo-
 lens post pascha pducere em̄ populo] id ē expo-
 nere morti p̄ voluntate populi [& petr' q̄dem ser-
 uabat in carcere. Quarto at̄ fiebat sine intermis-
 siōe ab ecclia ad deū p̄ eo] *Ly.* ut xp̄s adhuc in
 vita seruaret suū vicariū [cū aut̄ pductur' em̄ es-
 set herodes] scz de carcere ut occideret [in ipsa
 nocte] imediate p̄cedente [erat petr' dormies in-
 ter duos milites vinc' cathenis duab' & custo-
 des ante ostiū custodiebāt carcere] *Ly.* petr' ita
 custoditus fuit q' nō patebat ei euasio via hūa-
 na. s̄ quia deficiēte humano subsidio solet ad eē
 diuinū: adeo subdit' [& ecce angel' dñi astuit] ad
 petri liberatiōem. [& lumē refulsit in habitaculo
 carceris] scz ad ei' p̄solationem [p̄custoq' latere
 petri excitauit em̄ dicens. Surge velociter & ceci-
 derūt cathene de manib' eius. Dixit aut̄ angel'
 ad eum p̄cinge te] *Ly.* ut sis apt' ad ambulan-
 dū. Resoluerat em̄ petr' cingulū suū ut vestis
 posset pedes cooperire cōtra fragilitatē carceris.
 [& calcia te caligas meas] *Ly.* est aut̄ caliga ge-
 nus calciamenti nō habēs comū super pede. [&
 fecit sic & dixit illi circūda tibi vestimētū tuū & se-
 quere me: & exiēs seq̄bat' em̄: & nesciebat qz verū
 est q' fiebat p̄ angelū estimabat aut̄ se visionem
 videre] *Ly.* fortitudo em̄ carceris & diligēs custo-
 dia fecerāt sibi imaginatiōem de euadēdi impo-
 tētia p̄pter qd̄ rem gestā somniū estimabat [trās-
 seuntes autem primā] *Gloſa ordi. primū quater-*
nionem cum suis. [& secundaz custodiam] id est
secūdum quaternionem cum suis. qui oēs erant
oppressi somno [Venerunt ad portas ferream]
Lyra. erat exterior porta carceris [que ducit ad
ciuitatem que vltro aperta est eis] virtute diuina
aut angelica [Et exētes processerūt vicū vnū]
ad maiore Petri asscuratiōez [& primo disces-
sit ab eo angel'] subito disparedo [& petr' ad se
reuersus dixit. nūc scio vere: q̄a misit dñs ange-
lum suū & eripuit me de manu herodis. & de om-
ni expectatiōe plebis iudeoz] *Ly.* tūc em̄ perce-
 pit q' nō erat somniū: sed res gesta.

In festo visitatiōis v̄ginis *Mare. Cantiq. ij*

Ece iste venit saliens in
montib': transiliens col-
les. Similis est dilectus
meus capree hinnuloq' ceruorum

En ipe stat post parietē nostruz
 respiciens p fenestras prospiciēs
 per cancellos. En dilect' me' lo-
 quitur mihi. Surge propera ami-
 ca mea: colūba mea: formosa mea
 ⁊ veni. Nam em̄ hyems trāsiit im-
 ber abiit ⁊ recessit. Flores apparu-
 erunt in terra nostra tps putatōis
 aduenit. Vox turturis audita ē in
 terra nostra. Ficus protulit gros-
 sos suos: vinee florētes dederunt
 odorē suum. Surge propera ami-
 ca mea speciosa mea ⁊ veni: colū-
 ba mea in foraminib' petre in ca-
 uerna macerie. Ostende mihi fa-
 ciem tuam. Sonet vox tua in auri-
 bus meis. Vox em̄ tua dulcis ⁊ fa-
 cies tua decora. **Postilla**

Ecce iste venit saliens in mon-
 tibus ⁊c. Ante initium illius lectiōis habet in eo-
 dē cap. Leua eius sub capite meo ⁊ dextera illi'
 amplexabit me. Tūc sequitur p̄ns epistola [Ec-
 ce iste venit saliens in montibus transiliens col-
 les] Glo. de sinu patris in utero virginis in pre-
 sepium: de presepio in mūdum: de mūdo in patri-
 bulum: de patibulo in sepulchrum: de sepulchro
 ecōuerso in mūdū. ⁊ de mūdo ad patris dexte-
 ram [similis est dilectus me' capree] ppter visū
 acutum: quia tūc acumen habet in videndo q̄ a
 remotis videt venatorē venientē ⁊ loca alta ascē-
 dit: ⁊ a venatore nō videtur: sed venatorem videt.
 Sic spiritualiter deus cuncta videt. vt habetur
 Heb. iij. Omnia nuda sunt ⁊ aperta oculis eius
 [Minnuloꝝ ceruoz] .i. fetui cerui vel capree ppter
 velocitatē. Minnulus em̄ se corumbus nō pōt des-
 cendere: ⁊ ideo fugit in sequētes q̄ diu pōt. [En
 ipe stat post parietem nostrū] .i. carnē assumēdo
 diuinitas em̄ latet in humanitate [respiciēs p fe-
 nestrā] .i. per ap̄los illuminātes eccliam sicut p
 fenestrā radius solis illuminat domū: sic xp̄us p
 ap̄los eccliam illuminauit [p̄spiciēs] .i. de lon-
 ge aspiciens [per cancellos] .i. per patriarchas
 eccliam illuminādo Sicut per foramē magnū

transit magnū lumē: ⁊ p̄ parū foramen paruuz
 lumē trāsit: sic per apostolos sicut per fenestras
 magnas magnum lumē in ecclesia luxit. per pa-
 triarchas parum de lumine transit. sicut per par-
 ua foramina que cancelli dicuntur. sunt em̄ can-
 celli parua foramina in fenestra virgulata p vir-
 gas cancellatas per quas modicum de lumine
 transit [En dilectus meus] id ē christus [loquitur
 mihi. Surge] scz ab ocio [propera] quia via in q̄
 es periculosa est [amica mea] per charitatis las-
 titudinem [colūba mea] per intentionis recti-
 tudinem [formosa mea] per morum honestatem
 [⁊ veni] scz in tuam creatiōem [Nam em̄ hyems
 trāsiit] .i. congelatio paganorum nolentium fis-
 dem recipere [ymber abiit ⁊ recessit] .i. tyranos-
 rum persecutio [flores apparuerūt] .i. odores bo-
 norum operū [in terra nostra] .i. in ecclesia [tem-
 pus putationis aduenit] .i. tempus ad reseccādū
 vicia [vox turturis] .i. spiritus sancti [audita est i
 terra nostra] id est in cordibus electorum: quia
 sicut turtur in occulto cantat et in cantu gemit:
 spiritus sanctus occulta reuelat ⁊ animā in qua
 habitat gemere facit per penitentiam [ficus p̄-
 tulit grossos suos] ficus em̄ primo fert fructus
 inutiles. secūdo vero vtiles ⁊ maturos: sic simili-
 ter synagoga p̄mo protulit fructus immaturos
 ⁊ inutiles. Deinde christum ⁊ apostolos tāq̄ fru-
 ctus maturos ⁊ vtiles nobis ministravit. [vinee
 florētes] id est ecclesie particulares virtutib' sus-
 is [dederunt odorē suum. Surge propera ami-
 ca mea: speciosa mea: ⁊ veni colūba mea in fo-
 ramibus petre] id est christi vulneribus [in ca-
 uerna macerie] id est latens christi vulnere [oñs
 de mihi faciem tuam] id est conuersatiōem tuā
 nō alienam sicut hypocrite [sonet vox tua] id est
 predicatio tua [in auribus meis] scz honorē me-
 um [vox em̄ tua dulcis] id est predicatio tua [⁊
 facies tua decora] scz quando predicationi cor-
 respondet vita.

In festo b̄te marie Magdalene. Proū. xxxi.

Uliorem, forte, quis in-
 ueniet pcul ⁊ de vltimis
 finibus precium eius.
Confidit in ea cor viri
 sui: ⁊ spolijs non indigebit. **R**ed-
 det ei bonum ⁊ non malum om-
 nibus diebus vite sue. **Q**uesi-

uit lanā ⁊ lignū ⁊ opata ē consilio
manuū suarū: facta est q̄si nauis i
stitoris de lōge portās panē suū.
De nocte surrexit deditq; p̄dā do
mesticis suis: ⁊ cibaria ancill' suis.
Cōsiderauit agrū ⁊ emit eū de fru
ctu manuū suarū plātavit vineaz
Accinxit fortitudie lūbos suos et
roborauit brachiū suū: gustauit ⁊
vidit qz bōa ē negociatio ei' n̄ ex
tinguet in nocte lucerna ei'. Ma
nū suā misit ad fortia ⁊ digiti eius
app̄hēderūt fufum. Manū suam
aperuit inopi. et palmas suas ex
tendit ad paupes. Nō timebit do
mū sue a frigorib' niuis: oēs em̄
domestici ei' vestiti sunt duplicib'
Stragulata vestē fecit sibi: byssus
⁊ purpura idumētū ei'. Mobil' in
port' vir ei' qn̄ sederit cū senatori
bus terre. Sindonē fecit ⁊ vendi
dit cigulū tradidit chanaaneco. for
titudō ⁊ decōr indumētū ei'. ⁊ ri
debit i die nouissimo. os suū ape
ruit sapiētie: ⁊ lex clemētie in lin
gua ei'. Considerauit semitas do
mū sue: ⁊ panē ociosa n̄ comedit
Surrexerūt filij ei': ⁊ bt̄issimā p̄
dicauerūt: vir ei' ⁊ laudauit eam.
Multe filie p̄gregauerunt diuiti
as: tu sup̄gressa es vniuersas. Fal
lar grā ⁊ vana ē pulchritudo. mu
lier timens dñm ip̄a laudabit'. da
te ei de fructu manuū suarū: ⁊ lau
dēt eā in port' opa ei'. Postilla.
Mulierē fortē q̄s inueniet ⁊c.

Ante inuētiū illi' lectiōis locut' est sp̄s sanctus p̄
Salomonē: dicēs. Aperi os tuum. decerne qd̄ iu
stū est. ⁊ iudica paup̄em. Zy. i. exquire iusticiam
pro paup̄ib' quando habēt iustā cām. Tūc seq̄
tur ep̄la p̄ns [Mulierē fortē q̄s inueniet] In ista
ep̄la ponit cōmendatio fort' mulier'. ⁊ doctores
catholici cōiter dicūt q' p' mulierē fortē intelligi
tur sacra scriptura. ⁊ hāc expositiōem proseq̄tur
Nicola' de Zy. sup̄ p̄ntem ep̄lam dicēs [Mulie
rē fortē]. i. sacra scripturā q' p̄met finiaz ⁊ inui
olabile vitatē [q̄s inueniet] q. d. pauci attingūt ad
ei' plenā noticiā [p̄cul ⁊ de vltimis finib' p̄cciu
ei'. Confidit in ea cor viri sui] scz de bono p̄mio
recipiēdo. Et dicit hic vir ei' doctor bon': in cui' p
sona dicit Sāp. viij. Hāc amavi ⁊ exq̄siui a iuuetu
te mea. ⁊ quesui sponsas assumere [⁊ spolijs nō
indigebit] q̄a in p̄mio duplicē stolā habebit. scilicet
stolā corpis: ⁊ stolā aie [Reddet ei] scz sp̄s
fortali [bonū ⁊ nō malū om̄ib' dieb' vite sue] scz
bonū gratie in p̄nti: ⁊ glorie in futuro [Quesuit
lanā ⁊ linū: ⁊ opata ē cōsilio manuū suarū] Per
lanā ⁊ linū intelligūtur hic dicta sc̄tōz doctoruz
ad declaratiōem vitat' sacre scripture [Facta est
quasi nauis institoris de lōge portās panē suū]
Zy. sicut em̄ in nauis institoris portantur diuersa
vite hūane necessaria: sic in sacra scriptura cōti
nētur om̄ia necessaria ad salutē [De nocte surre
xit]. i. surgere fecit. Amor em̄ sacre scripture idu
cit doctores bonos ⁊ discipulos ad surgendū de
nocte p' studio ⁊ oratione [Deditq; p̄dā dome
sticis suis: ⁊ cibaria ancillis suis] In hebreo h̄
annonā. q̄a sacra scriptura reficit om̄es studētes
in ea fideliter ⁊ diligētē [Considerauit agruz].
Ager iste est disciplina studiū celestis. vt dicit Gre
gori' omel. xxxvij. [⁊ emit eū]. i. em̄ fecit a studē
tib' p' domatiōem carnis redigēdo eā in obseq̄
uiū sp̄s [De fructu manuū suarū plantauit vi
neā]. i. exēplo vite ⁊ v̄bo doctrine fecit fidelū m̄
tiplicatiōem: q̄ sunt palmites vinee dñi. vt dicit
Greg'. omel. vij. [Accinxit fortitudine lūbos suos]. i. accingi fecit lūbos studiosoz cingulo ca
stitali [⁊ roborauit brachiū suū] p' multiplicatiō
nē boni opis [gustauit ⁊ vidit quia bona est ne
gociatio ei'] Zy. p' experiētā dulcedinis ex stu
dio sacre scripture resultat [Non extinguet in
nocte]. i. in morte [lucerna ei']. i. claritas sue no
ticie: s̄ mag' augebit [manū suā misit ad fortia.]
In hebreo habet ad vertebū: qd̄ est qdā circū
aliquātulū pōderosus in inferiori pte fuse posit'
vt recte ⁊ ordinate ⁊ expedite vertebat ⁊ huic di
cto consonat qd̄ subdit [⁊ digiti ei' app̄hēderūt

fusum] Per vtebū hic intelligit recta intentio
op^o dirigēs [Manū suā aperuit iopi: et palmas
suas extendit ad pauperē] Zy. scriptura em̄ sacra
q̄libet iduc ad opa mie [Nō timebit domui sue
a frigore nūis] .i. a pena gehēne: fm̄ qd̄ dicit
rabbi salo. allegās illud Job. xxiij. Ab aq̄s nūis
um trāsiet ad calozē nūmū. Et loq̄tur ibi de hoie
dānato [Dēs em̄ domestici eius] .i. boni docto
res et discipuli [vestiti sunt duplicib^o] .i. v̄tutib^o
intellectualib^o et moralib^o: q̄ sunt vestes aie [Strā
gulatam vestem] .i. diuersis coloribus intextam
[fecit sibi] quia sacra scriptura de om̄i ḡne v̄tu
tū et donoꝝ tractat et ad ea inducit [Byssus] scz
castitatis [et purpura] charitatē [indumētū eius]
i. vere studētū in ea: scia pariter et vita [nobil^o in
portū vir ei^o] .i. doctor bon^o q̄ d̄r nobilis in portū.
id est inter sapiētes antiq̄t^o sedētes ad reddēdū
veritatē iudiciū. iō subdit [q̄n̄ sederit cū senatori
b^o terre] .i. cū sapiētib^o q̄ habēt regere terram et
iudicare [Sindonē fecit: et v̄didit: et cingulū tra
didit chananeo] in hebreo h̄r mercatori. Per sin
donē que ē vestis linea et mūda itelligit puritas
mētis. p̄ cingulū v̄o castitas corpis. Unde dicit
Greg^o. ome^o. xxiij. Quibos em̄ p̄cingim^o cum car
nis luxuriā p̄ otinētiā coartam^o. Dicit aut̄ sacra
scriptura ista facere eo q̄ ad ea iduc [fortitudo]
id est p̄stātia mētis [et decor] exterioris honesta
tis [indumētū ei^o: et ridebit] .i. ridere faciet studē
tes in ea fideliter [in die nouissimo] q̄n̄ audient
vocē d̄ni dicē. Venite b̄ndicti p̄ris mei et c. [os
suū apuit sapie] q̄a sacra scriptura docet sapias
desursum descēdētē [et lex clemētie in lingua ei^o]
q̄a tā in nouo q̄ in veteri testam̄to sacra scriptu
ra ad clemētiā inducit [p̄siderauit] .i. p̄siderare
fecit [semitas dom^o sue] .i. p̄scie secreta studētū
in ea. Et q̄ b̄ labor est optim^o: et iō seq̄tur [et pa
nē ociosa nō comedit. Surrexerūt filij ei^o] .i. di
scipuli studiosi [et beatissimā p̄edicauerūt] quia
sacrā scripturā sup̄ oēm aliā extollūt [vir eius: et
laudauit eā] Zy. doctor bon^o q̄ doctrinā suā inci
pit a cōmēdatōe sacre scripture [Mulle filie]
Zy. i. p̄boꝝ et sapiētū scripture [p̄gregauerūt di
uitias] .i. multas cognitiōes v̄itar [tu sup̄gressa
es vniūsa] q̄a sacra scriptura multo plures veri
tates tradidit q̄ alie scripture. Et etiā p̄ores. q̄a
in ea multa falsitas admisceat cū imēdiate eman
nat a p̄ma v̄itate. Scripture v̄o h̄uanius adin
uēte et si cōtineāt multas veritates: tamē habent
admixtas multas falsitates. sicut p̄z in scriptur
Aristo. et alioꝝ p̄boꝝ q̄ negāt creatiōez mūdi et c.
[Fallax grā et vana ē pulchritudo] scz v̄boꝝ r̄he

toricoꝝ in h̄uaniis scriptur^o et maxie poetid: in q̄
b^o sub ornam̄ v̄bis latēt multe falsitates [mulier
timēs deū] .i. sacra scriptura q̄ q̄si v̄biq̄ inducit
ad reuerētiā dei et timorē [ip̄a laudabit] scz p̄ ce
ter^o scriptur^o [Date ei de fructu manū suarū] id
est studētib^o in ea dabit^o fruct^o gloriosus [et lau
dēt eā in portū opa ei^o] .i. sapiētes in portū seden
tes cū iudicib^o. Et isti sapiētes dicūtur opa sacre
scripture inq̄tū p̄ ei^o studiū sapiam p̄sequūtur.
Itē de eodē festo fm̄ seculares. Roma. v.

Sicut p̄ vni^o delictū i om
nes hoies in cōdēnatio
nē: sic et p̄ vni^o iusticiam
oēs hoies in iustificatiōez vite. si
cut em̄ p̄ inobediētiā vni^o hominis
p̄ctōres p̄stituti sunt multi: ita et p̄
vni^o obediētiā iusti p̄stituēt^o mlti.
Lex aut̄ subintrauit vt abūdaret
delictū. Vbi aut̄ abūdauit delictū
sup̄abūdauit et grā: vt sicut regna
uit p̄ctm̄ i mortē: ita et grā regnat
p̄ iusticiā in vitā eternam: p̄ iesum
x̄pm̄ d̄nm̄ nostrū. Hostilla

Sicut per vni^o delictū in oēs et c.
An̄ initiū illi^o ep̄le scribit sc̄tus Paul^o in eodez
caplo dicēs. Si em̄ vni^o delicto mors regnauit
p̄ vniū. multo mag^o abūdantiā gratie et donatiōis
et iusticie accipiētes in vita scz b̄tā regnabunt p̄
vniū scz p̄ iesum christū. Tūc seq̄tur p̄ns ep̄stola
[Fratres: sicut p̄ vni^o delictū] Zy. scz Ade [oēs
hoies in p̄dēnatiōem] Boz. i. simul aie et corpis
dānatiōez [sic et p̄ vni^o hois iusticiā] scz x̄pi [om
nes hoies in iustificatiōem vite] Zy. sicut p̄ deli
ctū ade p̄ p̄pagatiōem et originale p̄ctm̄ oēs
hoies icurrenūt dānatū sil aie et corpis. sic p̄ vni^o
hois scz x̄pi passiōē oēs sunt liberati ab eterna
dānatiōe [Sic em̄ p̄ inobediētiā vni^o hois] scilicet
ade [p̄ctōres p̄stituti sunt multi: ita et p̄ vni^o
scz x̄pi [obediētiā iusti p̄stituētur multi] Zy. q̄ si
cut p̄ inobediētiā ade comedēs lignū veritū po
steri facti sunt iniusti: sic p̄ obediētiā x̄pi in ligno
crucis passi: oēs sunt iustificati q̄ntū ad sufficien
tiā. Sz q̄ p̄ gratiā x̄pi nō oēs iustificātur b̄ nō p̄
uenit ex defectu gr̄e: s̄ ex defectu hoim̄ eā repellē
tiū [Lex aut̄ subintrauit] post culpā vel legē na

turalem [vt abundaret delictū]. i. abundantius cog-
nosceret delictū. multa enim erāt peccata ante legē quā
nō credebāt esse peccata vel non esse tanta. Roma.
iij. p. legē cognitio peccati [vbi autē abundauit delis-
ctū] p. legē [supabundauit et grā] p. xpm peccatorib⁹
veniam pferendo [vt sicut regnauit peccatū in mortē.]
Ly. i. potentia habuit deiciēdi ad mortē etnam.
[Ita et grā regnat p. iusticiā in vitā eternā] poterit
ter nos inducēdo in vitā eternā [per ihm xpm dñs
nr̄m] qui ē mediator dei et hoim.

In festo sancti iacobi apostoli.

Non estis hospites et adue. 7c.
Hanc eplam quere infra in cōi. scōrū de aplis.

In vincula sancti Petri.

Misit herodes manū vt affli. 7c.
Hanc eplam quere an̄ in festo sanctorū petri et
pauli apostolorum.

In festo sc̄ti laurentij martiris. ij. Cor. ix.

**Si parce seminat parce
et metet. Et quod seminat in
benedictionibus de benedictioni-
bus et metet. Unusquisque put de-
stinavit in corde suo: nō ex tristitia
aut ex necessitate. Hilarē enim dato-
rē diligit de⁹: potēs ē autē deus oēs
grām abundare facere in vob: vt in oib⁹
semper oēs sufficiētia hntes abun-
detis in oē op⁹ bonū: sicut scriptū ē.
Dispsit dedit paupib⁹ iusticia ei⁹
manet in sc̄m sc̄li. quod autē administrat
semē semināti et panē ad māducā-
dū p̄stabit et multiplicabit semē ve-
strū et augebit incrementa frugū iusti-
cie vestre.** Postilla.

Qui parce seminat parce 7c.
An̄ initiū illi⁹ eplē scribit sc̄tus paul⁹ di. Prouis-
dem⁹ enim bōa nō solū corā deo: s̄ etiā corā hoib⁹.
Tūc seq̄tur p̄ns eplā [fr̄es. Qui parce seminat]
s. dādo parua elemosinā [parce et metet] Ly. i. mi-
n⁹ in premio recipiet [et quod seminat in benedictionib⁹].
s̄ largit dādo [de benedictionib⁹ et metet]. s. largā
retributiōez in p̄mio hēbit [vnusquisq̄] supple-
det [put destinavit in corde suo]. i. ordinavit p̄pa-

volūtatē nō ex tristitia]. Glo. qui enim dat vt ca-
reat tedio interpellat nō vt reficiat viscera indigē-
tis: et meritū et rē pdit [aut ex necessitate]. i. coas-
ctus. s̄ spōte et liberalit̄ [Hylarē enim datorē diligit
de⁹]. i. approbat et remunerat: quia facit actū virtuos-
sum [potēs est autē de⁹ oēm grām]. Hor. nō solū
hāc grām largitiōis elemosynarū: s̄ etiā quācūq̄
aliā [Abundāter facere in vob] Ly. vt sic nō doleat
de facto s̄ magis gaudeat. [vt in oib⁹]. s. tp̄alib⁹ et
sp̄ualib⁹ [semper oēm sufficiētia hntes] tā in volū-
tate supiori q̄ in facultate exteriori [abundet in oīe
opus bonū] sc̄z in datōe elemosynarū et in alijs bo-
nis opib⁹ virtutū [sicut scriptū est] in ps. cxi. [di-
sp̄sit] Ly. nā elemosyna plurib⁹ ē faciēda [dedit
paupib⁹] nō hystriōib⁹ et alijs p̄sonis indignis.
[iusticia ei⁹] quod sic dat elemosynā [manet in sc̄m
sc̄li]. i. eternalit̄. quia merces iusticie ē corona eter-
na [quod autē administrat semē seminanti] Ly. i. de⁹ qui
dat facultatē et volūtatē dandi elemosynā [et pa-
nē ad māducandū p̄stabit]. i. necessaria vict⁹. s̄
enim videt cōit̄ accidere quod dātes elemosynas ma-
gis abundant in tp̄alib⁹ q̄ elemosynas paupibus
indigētib⁹ denegātes. et si aliqui p̄tingit eos de-
paupari de⁹ hoc ordinat ad manus bonū ip̄orū
sp̄uale [et multiplicabit semē v̄r̄m] Ly. i. volūtatē
et facultatē elemosynas faciēdi [et augebit incre-
mēta frugū iusticie v̄r̄e] Ly. i. mercedez que ex b̄
in patria colligetur.

In festo assumptionis v̄gis marie. Eccl. xxiij

**In oibus requie quiesci et
hereditate dñi morabor
tūc precepit et dixit mihi
creator oim: et quod creauit me requie-
uit in tabernaculo meo: et dixit mihi
In Jacob in habita: et in israhel he-
reditare: et in electis meis mitte radi-
ces. Ab initio autē sc̄la creata sum:
et vsq̄ ad futurū sc̄m nō desinā et
in hitatiōe sc̄tā corā ip̄o misitruui.
et sic in syō firmata suz et in ciuitate
sanctificata siliter requieui: et in hie-
rusalem p̄rās mea. Et radicaui in
populo honorificato et in p̄tes dei
mei hereditas illi⁹ et in plenitudine**

sctoruz detētio mea. Quasi cedrus
 exaltata suz i libano: et q̄si cypr̄sus
 in mōte syon: q̄si palma exaltata
 sum in cades: et q̄si plātatio rose i
 hiericho q̄si oliua specioia i cāpis:
 et q̄si platan⁹ exaltata sum iuxta
 aquā i plateis. Sicut cynamomū
 et balsamū aromatizans odorē de
 di: q̄si mirrha electa dedi suauita
 tem odoris.

Postilla.

In omnib⁹ req̄em quesui etc.

Hodie bt̄a virgo celos ascēdens requiem quā q̄
 sunt inuenit. Hodie sup oēs angl̄oz choros fi
 deliter exaltata pacē et req̄em q̄sunt et quod q̄si
 uit inuenit: ḡ dicit [In oibus req̄ez q̄sui] ac si di
 cat. Inter oia et in oi desiderio et ope q̄sunt requiē
 et pacē. s. t̄pis amoris et eternitatē. Et datū ē mi
 hi q̄ [in hereditate d̄ni morabor] vbi sūma pax ē
 et req̄es. Et q̄z mentē desiderio hec q̄sui [Tūc]
 t̄pe a deo p̄re p̄finito: ip̄e pat̄ oipotēs [precepit]
 gabriel: et p̄ gabrielē] et dixit mihi creator oim
 salutationē angl̄icā. Qui effect⁹ subditur [et q̄
 creauit me req̄ent i tabernaclo meo] creator enī
 hui⁹ v̄gis deus ē q̄ req̄ent i vtero ei⁹ nouē men
 sib⁹ et sex dieb⁹: in q̄ vtero sicut miles in taberna
 culo armaturā nr̄e hūanitatē accepit cōtra dya
 bolū pugnaturus. [et dixit mihi]. i. verbo sp̄uali
 imp̄ssit mihi duplicē actiue et p̄replatiue vite cō
 seruationē. qd̄ apparet cū d̄: [in iacob in h̄ita et i
 israhel hereditare et i elect̄ meis mitte radices]
 ac si diceret vtriusq̄ vite exēplū elect̄ et p̄destina
 tis meis tribuo. Exēplū enī cōp̄ at̄ radici. naz sic
 ex radice p̄cedit virga et de v̄ga fruct⁹: sic de exē
 plo cōcipit affectio et ex affectiōe p̄cedit op⁹ [et
 sic in syon firmata sum]. i. in vita speculatiua [et
 in ciuitate sc̄tificata]. i. in vita actiua [s̄i r̄ req̄ent]
 pace pctōris [et i h̄rlz p̄tās mea]. i. in visione pa
 cis. Notandū qd̄ h̄ p̄ ciuitatē intelligit̄ vita actiua
 que in cōi hoim h̄itandē genē p̄ syon et hierusalē
 cōtemplatiua demōstrat [et radicaui]. i. radices
 misi [in p̄plo honorificato: et in p̄tes dei mei he
 reditas illi]. i. p̄ fructū de radicib⁹ istis procedē
 tē erit hereditas illi p̄pli [et i plenitudine sctor̄
 detentio mea]. i. mora et p̄seueratiā mea erit i ple
 nitudine sctor̄ [quasi cedrus exaltata suz in liba
 no: et q̄si cypr̄sus in mōte syō] In libano q̄ inter

pretať candor significat̄ cādor virginitatē. Liba
 nus etiā ē arbor thur̄ de q̄ p̄cedit thur̄ quod cre
 matur i sacrificijs i suauitatem odoris. et talis ar
 bor bt̄a virgo est cui⁹ fili⁹ quasi th⁹ in igne passi
 onis cremat⁹ est. Et in hui⁹ hostie fragrātia dele
 ctatus ē de⁹ oipotēs. Itē cedr⁹ odore serpentes
 fugat. bñ ergo p̄uenit nr̄i xp̄i: qz odore nois sui
 demōes expellit. Cypressus ē arbor in medēdis
 apta cor̄pib⁹. Syon interpretat̄ speculū. speculum
 bonū reddit imaginē suā deformat⁹ enī erat hō
 per pct̄m: s̄ p̄ bt̄am virginē q̄ fons ē gr̄e reddit
 imago hōi quā ip̄a ip̄erret pct̄ōri a filio suo ih̄esu
 xp̄o [quasi palma exaltata sum in cades: et quasi
 plantatio rose i hiericho] palma i florib⁹ angu
 sta dilatando ascēdit ad sup̄iora. Cades interpre
 tat̄ trāslatio. An̄ bt̄e virgis trāslatio ei⁹ assumpti
 tio sicut hodierna die exaltata est sicut palma si
 cut salomō dicit. Que est ista q̄ p̄cedit sic auro
 ra cōsurgēs pulchra vt luna electa vt sol. Nec enī
 in vtero sc̄tificata i natiuitate sua claruit vt auro
 ra: in cōceptiōe filij p̄ gr̄am p̄firmata claruit vt
 luna: hodie assumpta i celo clarescit vt sol. h̄ieru
 cho interpretat̄ luna: et i rosa signat̄ martirū. Ro
 sa igit̄ in luna ē martirū mentē in carne lucida.
 An̄ symeon sener dixit ad bt̄am v̄ginē. Tuā ip̄
 sius aiā p̄transibit gladi⁹ doloris. Passa cūgi
 tur bt̄a virgo martirū in aiā [quasi oliua specio
 sa in cāpis]. i. fons mie illis pct̄ōrib⁹ q̄ ambulāt
 in cāpo. i. lata via que ducit ad vitā [et q̄si plata
 nus exaltata sum iuxta aquā in plateis]. Platanus
 latis folijs vmbra faciēs refrigerat exterius
 et interi⁹. Hō aut̄ estuat duplicit̄. exteri⁹ in tribu
 lationib⁹. interi⁹ in tēptationib⁹. Et ergo in virgi
 ne plenū oñdatur refrigeriuz d̄: platan⁹ iuxta a
 quam in plateis. qz contra estū interioris temp̄
 rationis incendiū prestat remedium. [Sicut cy
 namomum et balsamū aromatizans odorem de
 di] Cynamomū, quanto gratilius: tanto melius
 et odoratius. Sic beata virgo gracilis et extenua
 ta per abstinentiam: et acceptio: deo et mundo o
 doratione fuit. Similiter et in balsamo designat̄
 tur opinio sanctitatis. [Quasi mirra electa de
 di suauitatem odoris] Illa mirra est electa q̄ man
 nat ab arbore minime vulnerata. illa autē minime
 est preciosa que de arboris vulnere manat. Per
 mirrā significat̄ amara mortificatio: que si ex aiā
 pct̄ōris vulnerata manat minus est preciosa. Si
 autē absq̄ vulnere peccati deo ablata fuerit gra
 tior erit deo et odore suauior.

In festo natiuitatis Marie virginis. Eccle
 siast. xxiii.

Ego quasi vitis fructifi-
 caui suauitate odoris: et
 flores mei fructus hono-
 ris et honestatis. Ego mater pul-
 chre dilectionis: et timoris: et agnitio-
 nis: et sancte spei. In me gratia omnis vie
 et veritatis: in me omnis spes vite et
 virtutis. Transite ad me omnes qui con-
 cupiscitis me: et a generationibus
 meis implemi. Spiritus enim meus super
 mel dulcis: et hereditas mea super
 mel et fauam memoria mea in genera-
 tione seculorum. Qui edunt me ad-
 huc esuriunt: et qui bibunt me adhuc
 sitiunt. Qui audit me non confundetur:
 et qui operantur in me non peccabunt.
 qui elucidant me vitam eternam habebunt.

Postilla.

Ego quasi vitis fructificaui sua-
 uitate etc. In natiuitate beate Marie uirginis legitur pro
 epistola lectio illa sumpta de Ecclesiastico xxiii. que principaliter
 exponitur de christo filio beate uirginis. Honor autem filii est ho-
 nor matris. et e converso honor matris est honor filii. Unde
 dicit beata uirgo [Ego quasi vitis] hoc comparat beatam uirgo se vi-
 ti. Primo propter umbram. nam sicut vitis gratia umbram facit:
 sic beata uirgo obumbrando nos protegit. Unde psalmus. Sub
 umbra alarum tuarum protege nos. Secundo propter flo-
 rem. sicut siquidem vitis odore serpentes fugat. sic nomen
 beate Marie uirginis fugat demones [fructificaui sua-
 uitate odor] quia sicut sine lesione vitis de vite proce-
 dit odoris suauitas: et idem odor longe lateque diffun-
 dit. sic de uirgine Maria sine lesione pudor processit
 filii: cuius pietas et bonitas replet orbem terrarum
 [et flores mei fructus honor] et honestas. id est abun-
 dantie et opulentie [Ego mater pulchre dilectionis] hec
 est caritas que dilexit dominum: quam non maculauit aliquod
 peccatum [et timor] In timore signatur humilitas. nam
 ex humilitate extitit ad excellentiam salutationis an-
 gelice. unde angelus ad eam. Ne timeas Maria [et ag-
 nitionis] In agnitione fides intelligitur. Nam per fidem ag-
 nouit quod credidit. unde elizabeth dixit ad eam. Be-
 nedicte que credidisti: quoniam perficietur ea que dicta sunt a domino
 [et sancte spei. In me gratia omnis vite et uirtutis] ac si dicat

In me est ille per carnis assumptionem a que est uita et uer-
 tas [in me omnis spes vite et uirtutis. Transite ad me om-
 nes qui cupiscitis me] ac si dicat. omnes qui desiderant
 me habere fautricem et adiutricem [transite ad me]. id est ad
 similitudinem et conformitatem meam: ut sint imitatores hu-
 militatis mee: castitatis: et paupertatis [et a generationibus
 meis implemi] Ne sunt ille generationes de quibus dicitur.
 Emissiones tue paradisi malorum puniceorum etc. Ses-
 quies clausula illius epistole exponitur de filio uirginis ma-
 rie [Spiritus enim meus]. id est spiritus sanctus qui coniter procedit
 a patre et filio: et qui habet in uia per inspirationem gra-
 tiam [super mel dulcis: et hereditas mea super mel et
 fauam]. id est in comparatione. [memoria mea in generatione se-
 culorum] quia sapientia dei homines et angeli sine fine laus
 dabunt [Qui edunt me adhuc esuriunt: et qui bibunt
 me adhuc sitiunt] Et dicitur enim dei sapiam et bibas
 in. quia in ipsa plena est et perfecta resectio. Siquidem in
 corporalibus rebus appetit placet: experientia displicet.
 sed spiritualibus delectatio tanto plus a comedente esur-
 ritur: quanto plus ab esuriente comeditur. Eterna enim
 satietas auget desiderium. Et contrario mundana refe-
 ctio desiderium extinguit: et tedium facit. Unde et de an-
 gelis dictum est. sicut nec fastidiunt: sed magis frui
 sitiunt. [Qui audit me] obediendo mandatis meis [non
 confundetur] sed eterna mercede coronabitur. [et qui opera-
 tur in me]. id est qui sic operantur ut maneant in me et ego in
 eis [non peccabunt]. Qui enim manet in deo non pec-
 cat mortaliter. [Qui elucidant me] scilicet predicando uer-
 bo et exemplo [vitam eternam habebunt] quia sicut dicit
 Daniel. xii. Qui autem docti fuerint fulgebunt quasi
 splendor firmamenti. et qui ad iusticiam erudiunt mul-
 tos: quasi stelle in perpetuas eternitates.

In exaltatione sancte crucis epistola.

**Hoc enim sentite in uobis quod
 et in christo ihesu etc.**

Illam epistolam quere ante in dominica palmarum.

In festo beati Matthei apostoli. Epistola. iiii.

Nicuique nostrum data est gratia
 secundum mensuram donationis
 christi. propter quod dicit. Ascen-
 des in altum: captiuam duxit captiuita-
 tem: dedit dona hominibus. Quod autem as-
 cedit quod est: nisi quia descendit primum in
 inferiores partes terre. Qui descen-
 dit ipse est et qui ascendit super omnes celos:
 ut adimpleret omnia. Et ipse dedit

quosdā qdam apostolos. quosdāz
autē pphetas. alios vō euāgelistas
alios autē pastores et doctores ad
cōsummatiōez scōz i op' ministerij
in edificatiōem corpis xp̄i. donec
occurram' oēs i trinitate fidei et a-
gnitiōis filij dei i virū pfectū i mē-
surā etat' plenitudis xp̄i. **Postil.**

Unicuiqz nrm data est grā et c.

Ante initiū illi' ep̄le scribit sc̄us Paul' dicēs.
Un' dñs. vna fides. vnū baptisma. vn' de' et p̄
oim: q̄ est sup oēs et p̄ oia i oibus nobis. Tūc sta-
tim sequit' p̄ns ep̄la. [Unicuiqz nrm]. **Ly.** s. xp̄i
fidelium [data ē grā s̄m mensurā donationis xp̄i].
i. put voluit dare plus et min' s̄m ordinationē di-
spositiōis sue. [Prop̄t qd̄ dicit] supple scriptura
in ps. lxxij. [Ascēdens in altū: captiuā duxit cap-
tuitatē: dedit dona hoibus]. s. xp̄s in ascensione
sua captiuā duxit captiuitatē. i. p̄res q̄ pri' tene-
bant in lympo: dedit dona. s. sp̄s sc̄i hoib' in die
pentecostes visibilib'. s. in igneis linguis. [Qd̄
autē ascēdit qd̄ est]. i. q̄r est intelligendū [nisi qz
descendit primū]. s. in sua morte [in inferiores
ptes terre]. s. ad lympū patrū in inferno q̄ dr̄ esse
sub terra [Qui descendit ip̄e est]. s. qdā in p̄sona.
[et q̄ ascēdit sup oēs celos vt adipleret oia]. sc̄z
scriptura pphet̄: q̄ nō solū pphetauerūt de ei'
incarnatiōe: morte: et resurrectiōe: s̄: etiā de ei' as-
cētiōe. [Et ip̄e dedit qd̄dam qdā ap̄los]. **Ly.** s.
duodeci ad ordinandū et regēdū eccliam [quos-
dam autē pphetas] ad futura predicandū [alios
vō euāgelistas]. s. quattuor: ad scribendū euan-
gelia [alios autē pastores]. s. ad curā aiay [et do-
ctores] ad informandū s̄monib' pplm [ad con-
summatiōem scōz in op' ministerij]. i. p̄fectio-
nē fidelium i morib' et fide [in edificatiōe corpis
xp̄i]. **Ly.** s. mystici qd̄ ē ecclia: i q̄ aplis succedūt
ep̄i: pphet̄ autē h̄ntes grām scripturay sc̄ay ob-
scura interpretādi euāgelistis: archidiaconi. diaco-
ni pastorib' p̄ q̄s intelligūt. lxxij. discipuli: succe-
dunt sacerdotes curati: doctorib' oēs exercētes
debitū actū docendi p̄dicādi [donec] **Ly.** i. dicta
officia exercebunt i ecclia militāte [occurramus
oēs in vnitatē fidei]. i. q̄ sum' vniti in fide et cō-
gnitiōe xp̄i [in virū pfectū]. i. occurram' xp̄ove-
nienti ad iudiciū: q̄ est vir oim p̄fect'. [in mēsu-
rā etat' plenitudinis xp̄i] **Qd̄s** eni resurgēt in

etate. xxxij. annorū: q̄ est etas plena p̄fecta: et in
qua xp̄s passus fuit. **Hec oia** **Lyra** ponit

In festo sc̄i Michael' et oiz angloz. apoc. i.

Significauit de' q̄ oportet fieri cito: loquēs per angelū suū seruo suo **Jo-**
hāni: q̄ testimoniū p̄hibuit v̄bo dei.
et testimoniū ihu xp̄i quecūqz vidit.
Beat' q̄ legit et q̄ audit v̄ba p̄phe-
tie hui': et seruat ea q̄ i ea scripta sūt.
Tēp' eni p̄pe ē. **Jobes** septē eccle-
sijs q̄ sunt i asya. **Grā vob.** et pax
ab eo q̄ ē: et q̄ erat: et q̄ vētur' est: et
a septem spiritibus q̄ in cōspectu
throni eius sunt. et a ihu xp̄o q̄ est
testis fidelis primogenit' mortuo-
rum et princeps regū terre q̄ dilexit
nos. et lauit nos a p̄ctis n̄ris in san-
guine suo. **Postilla.**

Significauit deus que oportet fieri et c. **Ante** initiū illi' ep̄le scribit sc̄us Jobes i
p̄ncipio illi' libri: dicēs. Apoc. i. **Ihesu** xp̄i quā
dedit illi de' pat' palā facere suis suis q̄ oportet
fieri cito. Tūc statim sequitur p̄ns ep̄la [In diebus
istis significauit de' q̄ oportet fieri cito] ex quo ho-
die pagit festū oim angloz. tūc i illa lectiōe q̄ ho-
die in missa p̄ ep̄la legit: oñdit qual' dñs myste-
rio angloz sua reuelat mysteria et secreta. **Et q̄**
liter ad b̄m **Jobem** euāgelistā que xp̄s sp̄aliter
dilexit p̄ angelū reuelatio puenit. **Dixit** itaqz bea-
tus Jobes [Significauit de' q̄ oportet fieri ci-
to]. id est ea q̄ sue ecclie futura erant: siue p̄spa-
siue aduersa [loquēs p̄ angelū suū seruo suo **Jo-**
hāni] angel' em̄ apparebat in similitudine hois
loquēs **Jobāni** [qui testimoniū p̄hibuit ver-
bo dei] in p̄ncipio sui euāgelij cū dixit. **In prin-**
cipio erat v̄bū [et testimoniū ihu xp̄i]. i. de **Ihu**
xp̄o cū dixit. **Et verbū** caro factū est et habitauit i
nobis [quecūqz vidit] ocul' corp̄alibus in ei' cō-
uersatiōe: miraculozū opatione: morte et resurre-
ctione: sicut patet i euāgelio qd̄ ip̄e Jobes scrip-
sit [Beatus qui legit] ibi vel alijs [et q̄ audit] aure-
ment' [verba p̄phetie hui': et seruat ea]. s. i ope
[que in ea scripta sūt] **Non enim** auditores: sed

factores iustificabuntur apud deum [2 ep' em ppe est]. Zy. i. cito transiens. q. d. labor patientie brevis est: et p'mu' b'tudis eternu'. no' aduersa no' debent nos f' angere: nec p'spera leuare. [Jobes septe' eccl'is que sunt i' asya] sibi sp'alr' comissis: et ab ipso sp'aliter dilectis [gra' vobis]. s. i. p'nti vita. [et par] in futura. Na' ibi quietabat' totalr' appetit' h'uanus [ab eo]. s. xpo [qui est] essentialr' coeter nus deo patri [et q' erat] scz cu' deo patre in crea tione mudi [et qui ventur' est] scz in gl'ia patris i' die iudicij. [et a septe' spiritibus]. Zy. i. vniuersi tate angeloru' qui sunt ministri n're salutis [qui i' conspectu throni eius sunt]. parati exequi eius volutate. [et a ihesu xpo q' e' testis fidelis] pater ne gl'ie et maiest'at' [p'mogenit' mortuoru']. i. p'ri m' inter resurgentes a mortuis. Licet em' an' ipm Lazar' et plures alij fuerunt a morte resuscitati. B tamē fuit ad vitā mortale. qz post resurrectione' ecouerso mortui sunt. Sed xps surrexit ad vitā i' mortales. qz mors illi vltra non d'nabit'. Ro. vi. [et p'iceps regū terre] p'pter qd' dixit post suam resurrectione'. Data est mihi modo ois p'tas i' ce lo et i' terra. vt p'tz Math. vlti. [qui dilexit nos] i. sola dilectioe sua: et non meriti nostris] et lauit nos a pctis n'ris] Zy. originalib' et actualib' [in sanguine suo] qz sacramētū baptisimi et etiā sacra mentū p'nie q'bus deletur originale pctm' et etiā actuale pctm' efficaciam habet a passione xpi

In festo sc'toz ap'loz Symonis et Jude.

Istam epl'am quere infra i' coi' sc'toz ap'loz.

Scimus qm' diligentibus &c.

In festo omniu' sanctorum. Apocal. vij.

Ece ego Johannes vidi alterū angelū ascēdentē ab ortu sol' habētē signū dei viui. et clamauit voce magna q't tuoz angel' qb' datū ē nocere terre et mari. dicēs. Nolite nocere terre et mari: neqz arborib': quoadusqz signem' suos dei n'ri i' frontib' eozū. Et ego Jobes audiui nūeruz signatorū centū q'dragintaq'ttuoz milia signati: ex oī tribu filiozū israhel. Post hec vidi turbam ma

gnā quā dinumerare nemo pote rat ex oib' gētib' et tribub' et pplis et linguis stātes an' thronū et in cō spectu agni amicti stol' albis. et pal me in manib' eozū. et clamabāt vo ce magna dicētes. Sal' deo n'ro q' sedet sup thronū et agnū. Et oēs angeli stabāt i' circuitu throni et se niozū et q'ttuoz aialiū. Et ceciderūt in conspectu throni i' facies suas. et adorauerunt deū dicētes Amē. Bndictio et claritas: et sapia et gra rūactio: honor et virtus et fortitu do deo nostro: in secl'a seculozum Amen.

Postilla.

Ece ego Johannes vidi alte ruz &c. Lectio ista legitur in festo oim sanctorū: pro eo q' i' ipsa agitur de nūerositate sanctorum: et etiam de gratiarū actione quaz sancti reddunt d'no qui est sanctus sanctorū. Dicit ergo sanctus Johānes. [Ece ego iohānes vidi alterū ange luz]. scilicet Ihesum xpm: quem dicit angelum tanq' a deo patre missum [ascendentem ab ortu solis]. i. de sinu patris [habentē signū dei viui]. per quod apparet q' ipse sit deus verus. Hoc au tē signuz est potentia patri equalis et imunitas pcti [et clamauit]. s. angelus iste [voce magna]. id est cū magno iperio [quattuoz angelis]. i. vni uersis malignis spiritib': qui p' quattuoz mūdi partes impedire nitūtur salutē hoim [quibus da tū est]. i. p'missum est [nocere terre et mari: dicēs: Nolite nocere terre]. i. illis q' terrenis sūt dediti sicut auari [et mari]. i. illis q' voluptatib' carnis viuūt: sicut luxuriosi et crapulosi [neqz arborib'] id est illis qui se extollūt sup alios: sicut superbi. Hec em' p'hibitio est refrenatio q' d'ns malignos spūs refrenat: ne noceant quānū cupiūt iustis vel pctōribus predestinatis ad vitā eternā. [quo adusqz signem']. s. ego interius et mistri mei ex ten' [seruos dei nostri]. s. signo crucis [in fronti bus eozū]. i. ita eos signem' signo fidei q' ipsa fides in confessione manifeste appareat. Et pos nitur ibi quoadusqz p' nūq': quia nūq' nocebunt maligni spūs elec' dei: q'bus oīa cooperantur i

bonum. Roma. viij. qui si cadunt fortiores resur-
gunt. Un̄ Ambro. Certus sum q̄ deus nullū ele-
ctoꝝ suozū cadere permetteret si eū melioꝝ a ca-
su suo resurrecturū non sensisset [Et ego Johā-
nes audiui]. i. intellexi [nūerū signatoꝝ cētū-
quadragesima quattuor milia signati ex om̄i tribu
filioꝝ isrl̄]. i. ex oibus gentib⁹ fidem Jacob imi-
tantib⁹. Hūc autē numerū p̄ duodecim sequens
scriptura diuidit: et unicuiq̄ tribui assignat duo-
decim milia. Item attendēdm q̄ hic iudas p̄-
ponit ruben primogenito p̄pter dignitatē. q̄ de
tribu iuda natus est xp̄s. Et hic pretermittit dan
de quo nascet anti xp̄s. Et loco istius ponitur b̄
manasses q̄ fuit filius Joseph quē fratres suuē
diderūt: et ducē fuit in egyptū: et ibi genuit duos
filios Effraim et Manasses. Et Effraim nō po-
nitur. qd̄ ideo fit q̄ de Effraim natus est roboaz
qui fecit scisma et diuisionē in isrl̄. p̄ qd̄ oñditur
q̄ scismatici et heretici a nūero scōꝝ sunt penit⁹
alieni. [Post hec vidi turbā magnā quā nemo
dinumerare poterat ex oibus gentib⁹]. i. barbari
natioibus [et tribubus]. i. vni⁹ gen̄. scz filioꝝ
israhel [et ppl̄is] singularū vrbū [et linguis]
que in vna gente qñq̄ diuerse sunt [et erāt stan-
tes ante thronū] quasi parati obedire deo [in cō-
spectu agni]. i. vt concupiscerēt ab agno. i. ab
xp̄o [am̄ cti stolis albis]. i. dealbati p̄ baptismū
et penitentiā in hac vita p̄nti [et palme]. i. gl̄ia tri-
umphalis [in manibus eozū]. id est operib⁹ eos-
rum qd̄ ad statum futurū pertinet. [et clamabāt
voce magna] reddentes pro salute sua dño gra-
tiam actiones [dicentes salus deo nostro]. scilz
deo patri [q̄ sedet super thronū]. i. super scōs su-
os i quib⁹ iudicat et ascribitur [agno]. i. filio dei
[et oēs angeli stabant] tāq̄ deo obedire parati.
[in circuitu throni et seniorū et quattuor aialū].
id est epōꝝ et patriar. harū iam in celo regnan-
tū [et ceciderunt in cōspectu throni in facies su-
as et adorauerunt deū] scz hūilantes se coram
deo [dicētes amen]. Istud amen est cōfirmatio
huius laudis [b̄ndictio]. i. laus [et claritas]. id est
impassibilitas [et sapia] que nouit om̄ia [et ho-
nor]. i. reuerentia [et gratiam actio] p̄ collatis be-
nificiis [et virtus]. i. potentia operādi [et fortitu-
do]. i. effect⁹ virtutis superne potentie [deo n̄ro
in sc̄la seculozū Amen].

In festo sc̄i Martini ep̄i ep̄la.

Ecce sacerdos magn⁹ q̄i dieb⁹
suis placuit deo: et c.

Quam ep̄lam quere infra i cōi sc̄toꝝum.

Item de sancta Elisabeth.

Mulierē fortē q̄s inueniet et c.

Hāc ep̄lam quere añ in festo marie Magdalene

In festo sc̄te katherine virgis et martyris.

Qui gl̄iat̄ in dño gl̄ietur et c.

Hanc ep̄lam quere infra in cōi sanctorum.

Incipit postilla de communi sanctorum.

Et primo de apl̄is. Roma. viij.

Linus qm̄ diligentib⁹

deum om̄ia cooperatur

in bonū his qui s̄m p̄po-

sitū vocati sunt sancti. Nā quos

presciuit et p̄destinauit cōformes

fieri imaginis filij sui vt ipse sit p̄-

mogenitus in multis fratribus.

Quos autē p̄destinauit hos et vo-

cavit: et quos vocavit hos et iusti-

ficauit. Quos autē iustificauit il-

los et magnificauit. qd̄ ergo dice-

m⁹ ad hec. si de⁹ p̄ nobis: q̄s cōtra

nos q̄ etiā p̄prio filio suo nō pep-

cit: sed p̄ nob̄ omnib⁹ tradidit il-

lum. Quomodo non etiam cum

illo omnia nobis donabit. quis

accusabit aduersus electos dei: de-

us qui iustificat: quis est qui con-

demnet: christus ihesus qui mor-

tu⁹ est. imo qui et resurrexit qui est

ad dexteram dei qui etiam inter-

pellat p̄ nobis. quis ergo nos se-

parabit a charitate x̄risti. Tribu-

latio an angustia: an fames: an ni-

ditas: an piculum: an persecutio:

an gladius. Sicut scriptum est.

quia propter te mortificamur to-

ta die estimati sum⁹ sicut oues oc-

cisionis. Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. **Certus** sum. enim quia neque mors neque vita. neque angeli. neque principatus. neque virtutes. neque instantia. neque futura. neque fortitudo. neque altitudo. neque profundum. neque creatura alia poterit nos separare a caritate dei. qui est in christo ihesu domino nostro. **Post.**

Scimus quoniam diligentes deum etc. **Antiphona** illius epistolae scribit sanctus paulus in eodem. c. di. Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam quam reuelabit in nobis. Tunc sequitur prima epistola [fratres. Scimus quoniam diligentes deum]. **Hor.** i. caritatem dei et proximi habentes [omnia cooperantur in bonum]. scilicet per spiritum sanctum tam prospera quam aduersa. **Contrario** malis omnia cooperantur in malum [his qui sunt in oppositum]. **Ly.** i. predestinationem [vocati sunt sancti]. s. in presentia et per gratiam. **Istis** etiam peccata propria in bonum proueniunt: quia fortiores et cauiiores resurgunt. **Et** etiam in gloria ad bonum eorum facit peccatorum memoria. sicut cicatrices vulnorum ad gloriam militum qui in bello finaliter triumphauit. [Nam quis presciuit]. i. antequam essent cognouit [et predestinauit]. s. illis gratiam in presentia et gloriam in futuro prouenit [conformes fieri imaginis filii sui]. **Ly.** quia filiatio dei adoptiua est quaedam similitudo filiationis naturalis diuine [ut sit ipse primogenitus in multis fratribus] i. inter multos fratres. s. omnes fideles. **Antiphona** Hebreorum. Non confundit fratres eos vocare dicentes. Narrabo nomen tuum fratribus meis [quos autem predestinauit]. **Hor.** i. ab eterno ad gloriam elegit [hos et vocauit] fidei adducendo. et hoc vel exterius per predicationem vel interius per inspirationem [et quos vocauit hos et iustificauit]. **Peccatorum** remissione et bona operatione [quos autem iustificauit] peccata remittendo [illos et magnificauit] in virtutibus amplificando vel in gloria exaltando [Quid ergo dicemus ad hec si deus pro nobis]. s. nos adiuuans. **Si** hoc accipit pro quia deus est pro electis [quis contra nos]. q. d. nullus: quia nullus potest resistere potestati diuine [qui etiam proprio filio suo]. s. naturali [non peccat: sed pro nobis]. s. peccatoribus [omnibus] tradidit illis] ex maxima dilectione ad electos. [Quomodo non etiam cum illo]. s. nobis donato [omnia nobis donauit]. s. ad salutem necessaria: **Gratiam** in presentia et gloriam in futuro [quis accusabit aduersus electos dei]. s. in iudicio finali. q. d. nullus: et causa subditur [deus qui iustificat] sententiando pro

electis: ideo para aduersa demonum non audebit mutire [quis est qui contemnet]. q. d. nullus. [Iesus qui mortuus est] **Hor.** pro nobis reconciliandis [imo qui et resurrexit] pro nobis resuscitandis [qui est ad dexteram dei] pro nobis in celis televandis [quod etiam interpellat pro nobis]. **Ly.** apud patrem ostendendo lacrimas et vulnera. **Et** sic tollit omnia adnationis causa. **Antiphona** Bern. Mater ostendit filio peccata et vbera. **Filius** ostendit patri lacrimas et vulnera. nulla potest esse repulsa ubi sunt tot amoris insignia [Quis ergo nos separabit a caritate christi]. q. d. nullus. **Nichil** enim potest hominem a deo separare: nisi peccatum mortale [Tribulatio: an angustia. an persecutio: an fames: an nuditas: an periculum: an gladius] **Nunquam** ergo separabunt nos ista a caritate christi. non quia caritas omnia suffert: omnia sustinet. i. **Cor.** xiiij [Sicut scriptum est] in psalmo. xliij. [Quia propter te mortificamur tota die]. i. variis tormentis ducimur ad mortem quasi continue: sic patuit in apostolis et martyribus [estimati sumus sicut oves occisionis]. **Ly.** quorum occisio reputatur vtilis sic tyranni bona martyrum capiebant: et cum hoc obsequium se prestare deo reputabant. ut patet **Job.** xv. **Veni** hora ut omnes qui interficiunt vos arbitretur obsequium se prestare deo [Sed in his omnibus]. s. positi [superamus]. i. vincimus [propter eum]. i. eius virtutes. [qui dilexit nos] **Certus** sum enim quia neque mors] **Ly.** i. timor mortis [neque vita]. i. amor vite. [neque angeli]. s. inferni [neque principatus]. i. medij. [neque virtutes]. i. superni. s. prime hierarchie quorum est facere miracula. **Et** per hos etiam intelligunt alij superiores illi. [neque instantia]. i. presentia mala vel bona. [neque futura] mala vel bona [neque fortitudo]. i. alicuius violentia [neque altitudo]. i. prosperitas fortune [neque profundum]. i. aduersitas [neque creatura alia] a predictis [poterit nos separare a caritate dei]. qua deum diligimus [que est in christo ihesu domino nostro]. scilicet nobis ostensa. **Quia** maiorem caritatem nemo habet etc. **Johannis.** xv.

Item alia epistola de apostolis. **Ep.** ij.

Am non estis hospites et aduene: sed estis ciues sanctorum et domestici dei super edificati supra fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide christo ihesu in quo omnis edificatio constructa crescit in templum sanctum in domino in quo et vos edificamini in habitaculum dei in spiritu sancto,

Jam non estis hospites et aduene. etc. Ante initium illius epistle scribit sanctus Paulus in eodem capitulo dicens. Deus qui diues est in misericordia propter nimiam charitatem suam quam dilexit nos: cum essemus mortui peccatis diuificauit nos in christo: cuius gratia estis saluati. Postmodum sequitur presens epistola post pauca. [Fratres iam non estis hospites et aduene] etc. a deo et a sanctis eius [et estis ciues sanctorum]. i. de numero eorum [et domestici dei]. i. in eius ecclesia recepti [superedificati]. i. instructi [super fundamentum apostolorum et prophetarum]. i. super doctrinam noui et veteris testamenti [in ipso summo angulari lapide christo iesu] etc. in edificatione templi salomonis ut dicitur fuit quidam lapis plures reiectus ab edificantibus: eo quod non conueniebat loco cui applicabatur: finaliter optime sedet in summitate edificii in angulo duos parietes coniungendo: et fuit figura christi: iudeos et gentiles tanquam duos parietes in una ecclesiam coniungentis. Unde dicitur in psalmo. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli: et a domino factum est istud. Et istam figuram ponit hic apostolus ut dictum est [in quo omnis edificatio constructa] tam a iudeis quam a gentilibus [crescit]. scilicet per augmentum virtutum [in templo sanctum in domino]. id est est quousque sit templum domini sanctum [in quo et vos coedificami] cum alijs fidelibus [in habitaculum dei in spiritu sancto] id est in ipso cooperate sine quo nullum opus est acceptum deo.

Sequitur nunc epistola de euangelistis. *Ecclesiasticus. xv.*

Qui timet deum faciet bona et qui contines est iusticie apprehendet illam et obuiauit illi quasi mater honorificata: et quasi mulier a uirginitate suscipiet illum. cibauit illum pane uite et intellectu et aqua sapie salutaris potabit illum et firmabit in illo et non flectet: et continebit illum et non confundet et exaltabit illum apud primos suos. Et in medio ecclesie aperiet os eius: et adimplebit illum spiritu sapie et intellectu: et stola glorie vestiet illum. Jocunditatem et exultationem thesaurizauit super eum. Et nomine eterno hereditabit illum dominus deus noster.

Postilla,

Qui timet deum faciet bona etc. Ante initium illius lectionis habetur in precedenti capitulo. *Beatus vir* qui in sapientia morabitur et qui in iusticia meditabitur: et in sensu cogitabit circumspectiones dei. Tunc postmodum sequitur presens lectio. *Qui timet deum* etc. s. timore filiali faciet bona [supple opus] et qui contines est iusticie etc. i. tenens eam in corde sicut et ope apprehendet illam. s. sapientiam diuinam [et obuiauit illi] Nam preoccupat eos qui se occupant. vltimo prior se ostendit. *Sapientia. vi.* [quasi mater honorificata] etc. o. honore digna [cibabit illum pane uite]. i. uerbo sacre scripture. vnde *Matth. iij.* Non in solo pane uiuit homo: sed in omni uerbo quod procedit de ore dei [et aqua sapientie salutaris potabit illum]. i. spiritus sancti de quo dicit *Joannis. iij.* Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aqua salientis in uitam eternam [et firmabit in illo] etc. deo firmiter adherendo [et non flectet] a rectitudine iusticie [et continebit illum]. i. deus continebit eum secum per perseuerantiam in bono [et non confundet] cum reprobis sed honorabit eum electis. *Joannis sequitur* [exaltabit illum apud primos suos] etc. i. apud sanctos suos qui sunt deo propinquius: et quia talis non solum proficit ad salutem: sed etiam alijs. *Joannis sequitur* [et in medio ecclesie aperuit os eius] s. ad docendum populum [et impleuit illum dominus spiritu sapie] ad degustandum diuina [et intellectu] ad proponendum ea lucide in ecclesia [et stola]. s. corporis et anime [vestiet eum] quod spiritus fit perseuerantibus in exemplari uita et salutari doctrina [iocunditatem et exultationem thesaurizauit super eum]. i. multiplicauit. et quoniam hec gloria non est transiens: ideo subdit [et nomine eterno hereditabit illum dominus deus noster].

Item epistola de uino martyre. *Ecclesiasticus. xxxi.*

Beatus vir qui inueteratus est sine macula et qui post aurum non abiit nec sperauit in pecunia et thesauris. Quis est hic et laudabimus eum: fecit enim mirabilia in uita sua. qui probatus est in illo et perfectus in ueterate: et erit illi in gloria eterna. Qui potuit transgredi et non est transgressus et facere mala et non fecit. *Joannis stabilita sunt* bona illi in domino et elemosinas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum. *Post.*

Beatus vir qui inueteratus est sine etc. Ante initium illius lectionis habetur. *Qui autem diligit non in*

ificabit. Tūc p^r b^r seqt^r p^ris lectō [Brūs vir] scz
diues i acq̄sitiōe. s. iusta [q̄ iuēt^r ē sine macla] scz
cupiditaz t̄ auaricie [t̄ q̄ p^r auz n̄ abijt] Zy. per
cupiaz malā: s. magi aurū secutū ē eū cui^r obse
q̄o vs^r ē i opib^r p^ris t̄ hōesit [nec spauit i pecūia
t̄ thesaur] ibi p̄stituēdo finē suū [qs ē b^r t̄ lauda
bim^r eū] q. d. rar^r ē t̄ laude dign^r [fec. n. mirabi
lia i vita sua] illa. n. q̄ rara sūt hoies mirāt [q̄ p̄ba
tus ē i illo]. s. auro [t̄ p̄fect^r iuēt^r ē] i opib^r libali
taz t̄ misericōie [t̄ ent̄ illi i gl̄ia et̄na] vñ mat̄. xxv
Vente b̄ndicti p̄ris mei t̄c. [q̄ potuit trāsgredi]
nā diuitie dāt optūtatē faciēdi mala [t̄ n̄ ē trāsg
gressus t̄ facere mala t̄ n̄ fec] p̄ stabilitatē volū
tat̄ ei^r i bono [iō stabilita sūt bōa illi^r i dño] naz
p̄ tp̄alib^r recipit et̄na [t̄ elemosynas illi^r enar
rabit ois eccl̄ia sc̄tōz]. s. ad iformatiōez aliorum.

Itē alia epl̄a de vno martyre. Prouer. iij.

Est hō q̄ iuenit sapias t̄ q̄
affluit prudētia melior ē ac
q̄sitiō ei^r negociatiōe auri t̄
argētī. p̄mi t̄ purissimi fruct^r ei^r. p̄
ciosior est cūct^r opib^r sapia: t̄ oia q̄
desiderāt huic n̄ valēt cōpari. lōgi
tudo dierū t̄ dext̄a ei^r: t̄ sinistra il
li^r diuitie t̄ gl̄ia. vie ei^r pulcrez oēs
semite ei^r pacifice. lignū vite ē his
q̄ app̄hēderit eā t̄ q̄ tenuerint eā
b̄ti dñs sapia fūdauit fr̄a stabiliuit
celos prudētia. sapia illi^r erupeit
abyssi t̄ nubes roze p̄crescūt. postil.

Beatus homo q̄ inuenit t̄c.

An̄ iūtiū illi^r l̄cōnis h̄r. Quē em̄ diligit de^r corri
pit t̄ q̄si p̄r i filio cōplacet sibi. Tūc statī seqt^r p̄
sens lectio. [Brūs hō q̄ iuenit sapias] Zy. i. noti
ciā d̄ diuis [t̄ q̄ affluit prudētia] i agibilib^r h̄ia
nis [melior ē acq̄sitiō ei^r negociatiōe auri t̄ argē
ti] t̄ r̄to meliora sūt sp̄ualia bōa corpalib^r [p̄mi t̄
purissimi fruct^r ei^r] Et notāt diē p̄mi: qz nullum
bonū op^r ē nisi v̄tute prudētie dirigat. t̄ purissi
mi: qz bōa sp̄ualia n̄ h̄nt aliqd̄ malū admixtū sic
fr̄eq̄nt̄ h̄nt corpalia: sic aurū t̄ argētū t̄ silia h̄nt
ānerā sollicitudinē eleuatiōez inēt̄ ad deū ipedi
entē: nō subdit [p̄ciosior ē cūct^r opib^r sapia t̄ oia
q̄ desiderāt huic n̄ valēt cōpari. lōgitudo dier̄ in
dext̄a ei^r] qz tal^r p̄mo t̄ p̄ncipalī h̄z aspectū ad ce
lestia t̄ et̄na [t̄ i sinistra illi^r diuitie t̄ gl̄ia] qz se
cūdario t̄ ex p̄nti aspectū ad tp̄alia b̄n admistrā

da [vie ei^r vie pulcre t̄ oēs semite ei^r pacifice] qz
nullā turpitudinē admittit: t̄ ad decorē v̄tutū in
duc: t̄ sic hoiez pacificatū reddit redigēdo vires
iferiores i obsequz rōnis [lignū vite ē his q̄ app̄
hēderit eā] Zy. sic em̄ p̄ lignū vite cōtinuabat vi
ta: t̄ sic hō manēs i statu inocētie d̄ vita nafe trā
sisset ad vitā gl̄ie sine morte media. sic t̄ sapia d̄
vita gr̄e duc hoiez ad vitā gl̄ie sine morte mortal
cl̄pe int̄media: dū t̄n̄ b̄ i ea p̄seueret [t̄ q̄ tenuerit
eā b̄ti] qz certitudinalī ad b̄titudinē deducet [dñs
fūdauit fr̄a] p̄ sapias suā [stabiliuit celos prudē
tia] qz sūt icorruptibilia [sapia illi^r erupeit abyssi
t̄ b̄ t̄pe diluuij. vt h̄r gen. viij. rupti sūt oēs fontes
abyssi magne [t̄ nubes roze p̄crescūt] qz calore
sol^r eleuāt exalatiōes h̄uide t̄ p̄desant̄ i nubes.

Itē alia epl̄a de vno martyre. Eccl. xiiij.

Est vir q̄ i sapia mora
bit t̄ q̄ i iusticia sua me
ditabit t̄ i sēsu cogitabit

circūspectiōez dei Libabit illū pa
ne vite t̄ itellec^r t̄ aq̄ sapie saluta
ris potabit illū Et firmabit i illo
t̄ nō flectet t̄ continebit illū t̄ nō
confundet: t̄ exaltabit illū apud
p̄rimos suos. t̄ noie et̄no heredi
tabit illū dñs deus nr̄. Postilla.

Beatus vir qui in sapientia t̄c.

An̄ iūtiū illi^r l̄cōnis h̄r i eo. c. Brūs vir q̄ non ē la
psus v̄bo ex ore suo. Tūc p^r b^r seqt^r p̄ris lectō. n̄ p^r
pauca [Brūs vir q̄ i sapia morabit] Zy. meditā
do diuis qz p̄gnitio p̄pe d̄: sapia: q̄si sapida scia
[t̄ q̄ i iusticia sua meditabit] reddēdo dō debitū
cultū t̄ p̄rio suo amorē fratnū] t̄ i sensu cogita
bit circūspectiōez dei. i. qd̄ de^r circūspicit oia t̄
vbicqz. vñ Heb. iij. oia nuda t̄ apta sūt ocul^r eius.
[Libabit illū p̄ae vite]. i. v̄bo sacre sc̄pture [t̄ in
tellect^r. t̄ aq̄ sapie salutarj potabit illū]. i. gr̄a spi
ritus sc̄ti [t̄ firmabit i illo] Zy. dō firmū adheren
do [t̄ nō flectet]. s. a rectitudie iusticie [t̄ continebit
illū t̄ nō p̄fudet]. s. cū reprobz. s. honorabit cum
electi [t̄ exultabit illū apud p̄rios suos]. i. apud
sanctos suos q̄ sunt deo p̄p̄i qui [t̄ in noie et̄no
hereditabit illū dñs deus noster].

Itē alia epl̄a de vno martyre. Eccl. xxxij.

Est cor suū tradet ad vigi
ladū diluclo ad dñm q̄ fecit
illū. t̄ i p̄pecu aluissimū de

gebūt iusti p dotē claritatē [et tāq̄ scintille i arū
dineto discurrēt] p dotē agilitatē [iudicabūt nati
ones] nā pfecti iudicabūt cū xp̄o in iudicio fina
li [et dñabūtur pplis. et regnabit dñs illorum in
perpetuum].

Itē alia ep̄la de martyribus. Sap. v.

Usti autē imperpetuum
uiuēt: et apud dñm ē mer
ces eorū: et cogitatio illo
rū apud altissimū. Nō accipient re
gnū decoris: et dyadema speciei d
manu dñi: qm̄ dext̄a sua teget eos
et brachio sancto suo defendet il
los. Et accipiet armaturā zel⁹ illi
us: et armabit creaturā ad vltionē
inimicorū. Induet p thorace iusti
ciā: et accipiet p galea iudiciū cer
tū. Sumet scutum inexpugnabile
eq̄tatē: ibūt directe emissiōes ful
gurū: et ad certū locum deducet il
los dñs de⁹ noster. **Postilla**

Iusti autē impetuum uiuēt et c.
Ante initiū illi⁹ lectiōis h̄r in eodē cap. q̄ dñati
in inferno q̄tidie clamāt. Quid nob̄ p̄fuit super
bia: aut diuitiarū iactātia q̄d cōtulit nob̄. trāsierit
ōmnia illa tanq̄ vmbra. Tunc seq̄tur p̄ns lectio
que hodie p ep̄la in missa legit. in q̄ demonstrat
que sit merces martyriū: q̄liter a dño p̄recti. qua
liter a dño armati ad pugnā cōtra inimicos fidei
p̄cesserūt: et sic ad eternā b̄itudinē puenerūt. er
go hic d̄: [Iusti autē impetuum uiuēt] scz vita glo
rie [et apud dñz est merces eorū] scz a quo sperāt
p̄miari: nō a mūdo [et cogitatio illoz ap̄d altissi
mū] ad cui⁹ honorē ordināt facta sua [iō accipi
ent regnū decoris: et dyadema speciei de manu do
mini] scz celestē gliaz: vbi nihil est turpe [qm̄ de
p̄tera sua teget eos] reponēdo eos in b̄itudine q̄
p dexterā intelligit [et brachio sc̄to suo defendet
illos] In hoc designat securitas b̄itudinis que a
nullo pōt auferri. Post hoc describit miseriaz in
iquoz: dices [Et accipiet armaturā zel⁹ illi⁹] Nā
ex zelo iusticie p̄cedit ad turbationem maloz [et
armabit creaturā ad vltionē inimicorū] Zy. nam
ōmib⁹ creaturis v̄ref ad afflictionem reproborū.

Sicut ecōuerso oēs creature cedēt ad gliaz ele
ctorū [iduet p thorace iusticiā] a q̄ nō poterit de
flecti cū ip̄e sit regula iusticie [et accipiet p ga
lea iudiciū certū] nā iudicādo nō potest deficere
[Sumet scutum inexpugnabile eq̄tatē] q̄ ita erit
euidēs q̄ null⁹ eā poterit ipugnare [et ibūt direc
te emissiōes fulgurū] ad afflictionem maloz [et
ad certū locū deducet illos dñs de⁹ noster] Nāz
fm̄ q̄ dñs p̄ordinauit de ip̄is: ita et ip̄i p̄dicati
onis et passiōis certa loca adierūt.

Itē alia ep̄la de plurib⁹ martyrib⁹. Sap. x.

Reddet deus oēm merce
dē laborū suorū et eduxit
illos in via mirabili: et fu
it illis in velamēto diei et luce stel
larū nocte. Transtulit illos p ma
re rubrū: et transuexit illos p aquā
nimā. Inimicos autē illoz dimerfit
in mare et ab altitudine inferorū
eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spo
lia impioz et decantauerūt domie
sanctū nomē tuū et victricē manū
tuā laudauerunt pariter domine
deus noster. **Postilla**

Reddet de⁹ omnē mercedē la
borū et c. Ante initiū illi⁹ lectiōis habet in eodē
cap. Sapia eterna venditū iustū. scz ioseph que
fratres sui vediderūt nō dereliq̄t s̄ a pctōrib⁹ li
berauit eū: descēditq̄ cū illo in foueā et in vincu
lis nō dereliq̄t illū: et mēdaces on̄dit q̄ maculaue
runt eū. et dedit illi claritatē eternā. Tunc seq̄tur
p̄ns lectio siue ep̄la [Reddet de⁹] scz iust⁹ [om
nē mercedē laborū suorū] Zy. nam p̄de mādato dñi
filij israel recedētes spoliauerūt egyptū. scz mu
tuo a vicinis vasa aurea et argētea accōmodan
do. et hoc in recōpēsatiōe laborū q̄b⁹ iniuste agḡ
uerant eos egyptij. vt habet Exo. xij. Et deduxit
illos in via mirabili. et fuit ill⁹ in velamēto diei: et
in luce stellarū nocte [Nam colūba nubis p diē
ignis p noctē] trās tulit illos p mare rubrū: et trās
uepit illos p aquā nimā. Inimicos illoz dimer
fit in mare: et ab altitudine inferorū. i. de fundo
maris [eduxit illos. Ideo iusti tulerūt spolia impio
rū] viderūt em̄ egyptios mortuos sup litt⁹ mar̄.
Exo. xij. Et spoliauerūt eos armis preciosis: et

fm hebreos ista preda fuit maior q̄ ista q̄ prius
spoliauerat egyptū vasis aureis ⁊ argenteis [et
decātauerūt dñe sc̄m̄ nomē tuū] dicentes illd̄ cā
nicū. *Lātem* dño gl̄iose enī magnificat̄ ē equū
et ascēsozē deiecit ī mare [et victricē manū tuā].
id est potētā tuā egyptios submergentē [lauda
uerūt pariter dñe de' noster]

Itē alia eplā de plib' martirib' . puer. xv.

Lingua sapiētuz ornat sciē
tiā: os fatuoz ebulit stulti
ciā. In oī loco oculi dñi cō
tēplānt bonos ⁊ malos lingua pla
cabīl lignū vite: q̄ aut īmoderata ē
cōteret sp̄m̄. *Dom' iusti pl̄ima for
titudō: ⁊ ī fructib' ipij sturbatio.*
*L*abia sapiētū disseminabūt sciam:
cor stultozū dissimile erit: victime
impioz abhoiabiles dño: vota iu
stoz placabilia. *Qui seq̄t iusticiā
diliget a dño.* **Postilla.**

Lingua sapiētū ornat sciaz ⁊c.
Ante initū illi' lec. h̄r in eodē capi. *R̄nsio* mox
frāgit irā: s̄mo dur' suscitāt furozē. *Tūc* statim se
quit p̄ns lectio [Lingua sapiētuz ornat sciam].
qz debito tpe ⁊ loco ⁊ gratiose pponit eam. [os
fatuozū ebulit stulticiā] qz impetuose pfert eā.
[in oī loco oculi dñi cōtēplānt bonos ⁊ malos li
gua placabilis]. i. suavis eloq̄o erga p̄imum ⁊
orationi intēta: erga deū ad ipz placandū [lignū
vite] qz sicut p lignū vite cōtinuabit vita corpāl:
ita p talē liguā vita spūalis [Que aut īmoder
ata est]. s. ad loquendū [cōteret sp̄m̄] qz in mul
tiloquio non deerit pctm̄ [Dom' iusti pl̄ima for
titudō] quia dñs p̄regit eā [et ī fructib'] . i. ī ope
rib' [impij sturbatio] qz mal' nō pōt h̄re paces
ad p̄imū: nec enī ad seipm̄ [Labia sapiētū
disseminabūt sciam]. s. pplm̄ docendo [cor stul
tozū dissimile erit]. s. cordi sapientis ⁊ etiā sibi p̄i:
qz diuersis ⁊ varijs cogitationib' agitatis [victi
me impiozū abhoiabiles dño] sicut oblatio cayn:
quia fuit de alieno vel mala volūtate [vota iusto
ruz placabilia] sicut patet de abel: qz ad abel res
p̄erit dñs ⁊ ad m̄eralei' [q̄ seq̄t iusticiā] fm̄ eā
opando [diliget a dño] qui ē reglā iusticie.

Itē alia eplā de plibus martiri. p̄ouer. f.

Expectatio iustoz leticia:
spes aut ipioz pibit: for
titudō simplicis via dñi:
⁊ pauoz his q̄ opant malū *Iust'*
in eternū nō cōmouebit: impij autē
nō hitabūt sup terram. *Os iusti*
parturiet sapiētā lingua prauozū
peribit. labia iusti cōsiderāt placi
ta: et os ipiozū pueria. *Simplicitas*
iustozū dirigit eos: et supplantatio
peruozū vastabit illos. *Iusticia* re
ctoꝝ liberabit eos: ⁊ ī illidijs suis
capiēt iusti. *Iust'* de angustia li
berat' est vt tradere' ipi' pro eo si
mulatoꝝ ore decipit amicuꝝ suū: iu
sti aut liberabunt sciētia. In bōis
iustozū exaltabit ciuitas: ⁊ ī pditio
ne ipioz erit laudatio. **Postilla.**

Expectatio iustozū leticia spes
autem ⁊c. *An* initū illi' lecti. h̄etur in eodē cap.
sic. *Tūc* dñi apponet dies ⁊ anni ipioz breuia
bunt. *Tūc* statim sequit p̄ns eplā [Expectatio iu
stozū leticia]. i. b̄tudo eterna que h̄z annexā let
iciā [spes aut ipioz peribit]. i. p̄sumptio eoz
pibit. *Quia* p̄sumit h̄re b̄tudinez sine mentis
dicentes. *De'* non fecit nos ad dammandū: s̄ ad
saluandū [fortitudō simplicis via dñi]. i. eius iu
sticia simplices ⁊ rectos p̄miando [et pauoz his
qui operant malū] scz impios puniendo [Iust'
in eternū nō cōmouebit]. s. a stabilitate virtutis.
[Impij aut nō hitabūt sup terrā]. s. viuentū [os
iusti parturiet sapiētā] scz alios docendo [lingua
prauozū peribit] *Un* diues epulo ī inferno existēs
mag' cruciabat' in lingua q̄ in alijs membris:
vt patet luce. xvi. [Labia iusti cōsiderāt placita]
scz deo ⁊ hoib' [et os ipioz pueria] id est blas
phemias p̄tra deū ⁊ iniurias p̄tra p̄imū [Sim
plicitas iustozū]. s. qua p̄cedūt ī factis suis sine
p̄lica dolositatis [diriget eos] ad beatitudinem.
[et supplantatio peruozū] qua decipiunt sim
plices [vastabit illos] in pena inferni ⁊ etiā ali
quando p̄pter b̄ destruūtur in vita p̄senti [iust
icia rectozū liberabit eos] scz a morte gehenne

[et in insidijs suis capient iniqui] Sicut iniqui iudices insidiates susanne fuerunt adiudicati morti [Justus de angustia liberatus est ut traderetur impius pro eo] quod patet de David iusto qui fuit in regno restitutus: et ipse absalon cum tribus lanceis transfossus ut patet. *Reg. xviii.* [Simulator]. i. ypocrita qui simulat scitatem [ore decipit amicum suum]. i. illum a quo sperat promoueri cui adulat [iusti autem liberabuntur]. s. ab ista deceptione [scia scilicet que discernit] inter scitatem veram et fictam [in bonis iustorum exaltabitur ciuitas]. s. a deo. Sicut ezechias orationibus et lacrymis suis saluauit ciuitatem hierusalem a semacharib. ut patet. *iii. Reg. xix.* Sicut sanctus basiliscus in nouo testamento oratione sua ciuitatem a iuliano apostata. *Item epistola de pluribus martiribus. Hebreorum. xi.*

Sancti per fidem vicerunt regna operati sunt iusticiam: adepti sunt reprobationes. Opturauerunt ora leonum extinxerunt impetum ignis: effugauerunt aciem gladii: conualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Castra verterunt exterorum: acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem: ut meliorem inuenirent resurrectionem. Alii vero ludibria et verbera experti: insuper et vincula et carceres. lapidati sunt. secti sunt: temptati sunt: in occasione gladii mortui sunt. Circumierunt in montibus: in speluncis et in cauernis terre. Et hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt: in christo ihesu domino nostro. *Postilla.*
Sancti per fidem vicerunt re-

gna: operati et cetera. In hac epistola commemorat apostolus patientiam et passiones et victorias et fidem sanctorum martirum: cuius virtute patientes fuerunt: et victores extiterunt dicentes [Sancti pro fide vicerunt regna] sicut patet in martyribus: qui vicerunt reges et presides. [Operati sunt iusticiam: et adepti sunt reprobationes] *2y. gre in via: et glie in patria* [Opturauerunt ora leonum] sicut legitur de Daniele missio in lacum leonum. et de pluribus martyribus et virginibus legitur in legendis sanctorum: quod fuerunt piecti ante leones et versus: et tamen manserunt illesi [Extinxerunt impetum ignis] sicut tres pueri missi a Nabuchodonosor in fornacem ignis: quibus ignis non nocuit: nec eos in aliquo contristauit. Sicut etiam legitur de pluribus sanctis martyribus et virginibus in nouo testamento [effugauerunt aciem gladii]. id est exercitum accinctum gladiis. ut David et multi alii reges et principes diuino adiutorio vicerunt exercitus magnos et fortes: in veteri et etiam in nouo testamento [Conualuerunt de infirmitate] per orationem et patientiam: ut Ezechias Job et Thobias et cetera. Sicut legitur de sanctis noui testamenti: quod multi infirmi sunt curati per orationes sanctorum et per penitentiam. [fortes facti sunt in bello] sicut Josue et Judas machabeus cum filiis suis: qui fortiter bellando obtulerunt terras et ciuitates. [Castra verterunt exterorum]. i. inimicorum: quos verterunt in fugam. [acceperunt mulieres]. i. matres [de resurrectione mortuos suos]. i. pueros suos resuscitados. sicut per Helyam et Helyzeum in veteri testamento. Et etiam multi defuncti in nouo testamento resuscitati sunt per christum et apostolos et per alios sanctos. sicut patet in legendis sanctorum [Alii autem distenti sunt]. s. in eculeo et alijs tormentis propter fidem unius veri dei [non suscipientes redemptionem]. id est non accipientes liberationem. sicut sanctus Andreas: qui de cruce deponi noluit. et sic de alijs. [ut meliorem inuenirent resurrectionem]. ut quanto grauiora sustinerent pro christo: tanto gloriosius coronarentur. [Alii vero ludibria et verbera experti: insuper et vincula et carceres lapidati sunt] ut Hieremias et zacharias filius Joiade [secti sunt] sicut Isaias ferram ligneam ex iussu regis manasse. [temptati sunt]. scilicet promissionibus persecutorum et blandimentis numerum: ut ad ydolatriam inclinarentur. [in occasione gladii mortui sunt] quia multi in veteri testamento nolentes consentire in ydolatriam: gladio percussi sunt. Et omnia iam enumerata etiam in nouo testamento sanctis martyribus et etiam virginibus contigerunt propter fidem domini nostri ihesu christi. Post hoc descendit ad heremitas et sanctos:

qui non effuderunt sanguinē suū ppter fidē ca-
tholicā dicens. [Circūierunt] per deserta ⁊ mul-
ta mūdi loca [in melioris] Ubi notandū q̄ melo-
ra est aial cui⁹ pellis est hispida: sicut pellis heri-
cū [et in pellibus caprinis]. Nā illis pellibus te-
gebant sancti. id est hoies siluestres viuētes in
desertis locis. sicut Helyas ⁊ sc̄tus Johānes ba-
ptista. ⁊ sic de alijs [Egentes] .s. necessarijs. [an-
gustian] .s. anxietatibus [afflicti] laboribus ⁊ p̄-
suris [quib⁹] id est quorū conuersatione ⁊ habi-
tatione. [dignus nō erat mundus] id est amato-
res mūdi non erant digni tantorū viroꝝ i pre-
sentia [in solitudinib⁹ errātes: ⁊ i mōtib⁹ ⁊ spe-
luncis ⁊ in cauernis terre] Spelunce nature fa-
cte sunt. Lauerne arte vel casu facte sunt. Talia
em̄ loca inhabitāt antiqui patres vt essent in lo-
co apto diuine cōtēplationi. [Et hi oēs] .s. p̄dicti
sancti [testimonio fidei] .i. in fide eorū attestan-
tes [probat] .i. probabiles [inuenti sunt: in xp̄o
ibu domino nostro].

Sequitur nunc ep̄la de vno confessoꝝe ⁊ pon-
tificē. *Eccl. xliiij.*

Ecce sacerdos magnus.
q̄ i dieb⁹ suis placuit do-
⁊ inuēt⁹ ē iust⁹. ⁊ in tēpe
iracūdie fact⁹ ē recōciliatio. Non
est inuent⁹ similis illi: qui cōseruaret
legē excelsi. Ideo iureiurādo fecit
illū dñs crescere i plebē suā. Bñ-
dictionē oim gentiū dedit illi: ⁊ te-
stamētū suū cōfirmavit sup caput
ei⁹. Cognouit eū in bñdictionib⁹
suis cōseruauit illi miām suā.: ⁊ inue-
nit grām coraz ocul⁹ dñi. Magni-
ficauit eū in cōspectu regum: ⁊ de-
dit illi coronaz glorie. Statuit illi
testamentum eternum: ⁊ dedit il-
li sacerdotium magnum: et beati-
ficauit illum in gloria. Fungi sa-
cerdotio ⁊ habere laudem in no-
mine ipsius. Et offerre illi incen-
sū dignum in odorem suauita-

tis.

Postilla.

Ecce sacerdos magn⁹ qui i ⁊c.

Ante initium illius lectiōis habetur sic. Enoch
placuit deo ⁊ trāslatus est in paradysum viuus.
Ubi sciendum q̄ hic sub nomie enoch designa-
tur laus istius magni sacerdotis ⁊ ep̄scopi: cui⁹
ius festum hodie in ecclesia peragit: cui⁹ dicitur. [Ec-
ce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit
deo ⁊ inuent⁹ est iust⁹: ⁊ in tempore iracūdie fa-
ctus est reconciliatio] .id est causa reconciliatio-
nis diuine. [et non est inuent⁹ similis illi] .in glo-
ria. scilicet in opere virtuoso. qui cōseruaret les-
gem excelsi] . scilicet legem naturalē menti hu-
mane impressam. [Ideo iureiurando fecit illum
dñs crescere in plebem suā]. *2y.* Hoc proprie di-
ctum est de abrahā. vt habetur *Gen. xxiij.* Per
memetipsum iurauit dicit dominus. quia fecisti
hanc rem: et nō peperisti vnigenito filio tuo p-
pter me benedicā tibi: ⁊ multiplicabo semen tu-
um sicut stellas celi: ⁊ sicut harenaz que est in lit-
tore maris ⁊c. Sed hic attribuitur illi sancto cō-
fessoꝝi cui⁹ festum hodie paginamus [benedictio-
nem oim gentiū dedit illi] .id est dñs gratiosus
euz fecit in cōspectu oim gentiū inter quas ha-
bitauit [⁊ testamētū suū] .i. pactum [cōfirma-
uit super caput eius. Cognouit eū in benedictio-
nibus suis] .id est approbavit tanq̄ dignū suis
benedictionib⁹. [cōseruauit illi misericordiam
suam ⁊ inuenit grām coram oculis domini. ma-
gnificauit eū in cōspectu regū: et dedit illi coro-
nam glorie. Statuit illi testamētū sempiternū:
et dedit illi sacerdotium magnum] .i. princeps sa-
cerdotum [⁊ beatificauit illum in gloria. fungi sa-
cerdotio ⁊ habere laudē in nomine ipsius. ⁊ of-
ferre illi incensum dignū in odore suauitatis] .

Item alia ep̄stola de vno confessoꝝe. *Ecclē-
siast. xlv.*

Flectus deo ⁊ homib⁹:
cuius memoria in bene-
dictione est. Similem il-
lum fecit in gloriam sanctorum. ⁊
magnificauit eum in timore inimi-
corum: ⁊ in verbis suis monstra-
placauit. Glorificauit illum i cōspe-
ctu regū: ⁊ iussit illi corā pp̄lo suo
⁊ ostēdit illi gl̄iam suam i fide ⁊ le-

nitate ipsius scilicet fecit illum .7. elegit eum ex omni carne. Audiuit enim eum .7. vocem ipsius .7. induxit illum in nubem .7. dedit illi cor ad precepta .7. legem vite .7. discipline.

Postilla

Dilectus deo .7. hominibus .7c.

In verbis huius lectionis quo ad litteram commendatus est moyses. quia a pueritia sic fuit gratus ut esset diligibilis omnibus. propter quod filia regis in pueritia ipsius eum in filium adoptavit. ut habetur Exo. ij. Et hic sub nomine ipsius moysi designatur a us istius sancti confessoris: cuius festum hodie in ecclesia pagitur cum dicitur [Dilectus deo .7. hominibus: cuius memoria in benedictione est]. .7c. i. in omni bono [Sic enim illum fecit in gloria sanctorum] scilicet videndo divinam essentiam. sicut dicit Aug. ad Paulinum de videndo deum [et magnificavit eum in timore inimicorum] .i. egyptiorum: inter quos fuit magnus valde [et in verbis suis monstravit] quia plaga egypti monstruose cessavit ad eius orationem [glorificavit illum in conspectu regum]. scilicet pharaonis regis egypti: .7. seon: .7. og. ut habetur Numeri xx. [et iussit illi coram populo suo] .i. in monte synay ubi populus loquens audiuit. ut habetur Exo. xx. [et ostendit illi gloriam suam] .i. in visione personae. [in fide] .i. in fidelitate. fuit enim valde fidelis. [et lenitate ipsius]. unde dicitur Numeri. xij. Erat enim moyses vir missum super omnes homines qui morabantur in terra [scilicet fecit illum] .i. mundum et firmum [et elegit eum ex omni carne] .i. ad educendum filios israel de egypto: et ut esset legislator veteris testamenti [Audiuit enim eum .7. vocem ipsius] .i. deprecatus pro relaxatione peccati israel in fabricatione vituli. ut patet Exo. xxxij. [et induxit illum in nubem: et dedit illi cor ad precepta] .i. dei opera adimplenda et alij dicenda [et leges vite et discipline].

Item alia epistola de vno confessore. Sap. x.

Iustum deduxit dominus per vias rectas: et ostendit illi regnum dei: et dedit illi sciendam sanctorum: honestavit illum in laboribus: et compluit labores illius. In fraude circumventionum illi affuit: et honestum fecit illum: Et custodiuit eum ab inimicis et a seductoribus tutavit eum. Et certamen forte dedit illi ut viceret:

et sciret quoniam omnibus potentior est sapientia: Hec venditum iustum non dereliquit: sed a peccatoribus liberavit eum. Descenditque cum eo in foveam: et in viculis non dereliquit eum donec afferret illi sceptrum regni et potentiam adversus eos qui eum deprimebant. Et medaces ostendit quia maculaverunt illum. et dedit illi claritatem eternam: dominus deus noster. **Postilla.**

Iustus deduxit dominus per vias .7c.

In verbis huius lectionis commendatus est Jacob pater filiorum israel qui iustus fuit: et in mesopotamiam iit fugiens iram fratris sui Esau. ut habetur Gen. xxvij. Et hic sub nomine Jacob designatur laus istius sancti confessoris: cuius festum hodie celebratur cum dicitur [Iustum deduxit dominus per vias rectas et ostendit illi regnum dei]. scilicet quoniam vidit scalam cuius summitas tangebatur celum et dominus in ierusalem scale. ut patet Gen. xxvij. tunc enim habuit revelationem de superna hierusalem. Idcirco evangelicus dicit. Non est aliud nisi domus dei et porta celi [et dedit illi sciendam sanctorum] .i. noticiam de sanctis angelis quos vidit ascendentes per illam scalam [honestavit illum in laboribus] .i. reddidit eum divitem et iustum per laboribus suis in custodiendis ovibus laban aunculi sui. ut patet Gen. xxx. Dicitur est homo ille ultra modum .7c. [et compluit labores illius] quoniam deo protegente recessit de mesopotamia cum uxore et liberis et divitiis suis [in fraude circumventionum] .i. laban et filiorum suorum: qui nitebant eum decipere mutando frequenter mercedem suam. ut patet Gen. xxxi. [illi affuit] multiplicando greges qui secundum pactum debebant cedere in mercedem Jacob [et honestum fecit illum] ditando eum temporalibus et spiritualibus divitiis. [Et custodiuit eum ab inimicis et a seductoribus] tutavit eum .i. a laban et eius filiis insequentibus Jacob recedente ad spoliandum eum. ut habetur Gen. xxxi. [et certamen forte dedit illi] .i. cum angelo luctanti. ut habetur Gen. xxxij. [ut viceret: et sciret quoniam omnibus potentior est sapientia] .i. Esau fratrem suum pro prium sibi adversum. ad hoc enim fuit illa luctatio ut Jacob assecuraretur de victoria contra esau quem nimis timebat. Idcirco dicit sibi angelus. si contra deum fueris fuisti: quanto magis contra homines prevaleris. Post hoc ponitur aliud exemplum de Joseph: quem vendiderunt fratres sui israhelitis di. [Hec venditum iustum] .i. scilicet Joseph [non dereliquit: sed a peccatoribus liberavit eum] .i. a fratribus suis eum occidere volentibus. [descenditque cum eo in foveam] .i. in carcerem regis egypti. ut

p3 Ben. xxxix. vñ dicit ibidē. fuit autē dñs cū ioseph dedit ei gratiā in p̄spectu p̄ncipis carceris [et in vicul nō dereliquit eū donec afferret illi sceptrū regni] .i. dñatiōem in regno egypti p̄ regē imediate. vt p3 Ben. xli. [et potentiā aduersus eos q̄ eū d̄p̄mebāt] scz putifar et vxorē ei' q̄b' superior fact' fuit [et mēdaces oñdit q̄ maculauerūt illū] scz iponēdo sibi iuste adulteriū . nā malicia muliens fuit detecta [et dedit illi claritatē eternam] scz bone fame q̄ manet adhuc: et manebit vsq; i finem [domin' deus noster]

Itē alia epistola de vno confessore. Sap. viij.

Optauit et datus est mihi sensus: et inuocavi et venit in me spūs sapie. Et preposui illā regnis et sedib': et diuitias nihil eē dixi in cōpatiōe illius: Nec cōpauit illi lapidē preciosum qm̄ omē aurū in cōpatiōe illi' arena est exigua: et tanq̄ lutū estimabit argētū in p̄spectu illi'. Super salutē et speciē dilexi illā: et p̄posui p̄ luce habere illā. qm̄ inextinguibile est lumē illi'. Venerūt autēz mihi om̄ia bona parit cū illa: et innumerabilis honestas p̄ man' illi'. Et letat' suzi oib': qm̄ antecedebat me ista sapia: et ignorabā qm̄ horū omniū maf est. Quā sine fictione didici et sine inuidia cōico: et honestatē illi' nō abscondo. Infinit' em̄ thesaur' est homib' quo q̄ vsi sunt: participes facti sūt amicicie dei.

Postilla

Optauit et dat' est mihi sensus et c. Ante initū illi' lectiōis dicit rex Salomō s: c. Nemo ex regib' aliud habuit natiuitat' initium. vñ ergo introit' ē oib' ad vitā: et siliis exit'. Tūc seq̄tur p̄ns lectio. Salomō desiderauit a deo sibi dari sapiāz dicēs [Optauit] scz sapie donum [et dar' ē mihi sensus] .i. donū sapie et intellect' [et

inuocavi et venit in me spūs sapie] .i. spūscētūs q̄ dat sapiām [et p̄posui illā regnis et sedib'. et diuitias nihil eē dixi in cōpatiōe illi'. Nec cōpauit illi lapidē preciosum: qm̄ omē aurū in cōpatiōe illi' arena est exigua. et tanq̄ lutū estimabit argētū in p̄spectu illi'] Et rō est: qz diuitie tpales cōmunes sunt bonis et malis: et frequēter p̄sequēt cōceduntur malis pl' q̄ bonis. vt p3 ad sensu m. Sapia autē vera de q̄ fit hic fino solis bonis cōcedit. Ideo bona exteriora respectu ipi' vere sapiētie nulli' valoris sunt reputāda [Super salutē et speciē] .i. sup sanitatē corpis et eius pulchritudinē [dilexi illā] qz sanitas et pulchritudo sunt p̄fectiōes corpis. Sapia vero p̄fectio ē mētis et iō quāto aia ē melior: corpore: tanto sapia ē illi' p̄ferēda [et p̄posui p̄ luce habere illā] q̄a sic lux corporalis dirigit in corp'alib' sic sapia in spū'alib'. [qm̄ inextinguibile ē lumē illi']. Venerunt autē mihi oia bona parit cū illa] qd p3. iij. 7 Reg. vbi dicitur q̄ Salomō petēdo sapiām a dño: nō soluz illam obtinuit: sed etiā cū illa diuitias et honores sup omēs reges [et innumerabilis honestas p̄ man' illi'] .i. p̄ opa ipi' q̄ p̄ man' designatur: eo qz man' ē organū organoz. vt p3 in. iij. li. de aia. [et letat' sum in oib': qm̄ antecedebat me ista sapiētia] ostēdēdo mihi q̄liter agere debere [et ignorabā] scz anteq̄ ipaz habere [qm̄ horū om̄iū maf est] sed ipa habita cognoui [Quā sine fictione didici] scz a deo a quo ipaz deuote postulauit. vt p3 iij. 7 Reg. iij. et a nathan p̄p̄ba cui sui tradit' ad erudiēdū [et sine inuidia cōico] vbo vel scripto. Scripsit em̄ multos libros ad nostrā erudiōez [et honestatē illi' nō abscondo] nā oēs reges circūquaq; desiderabāt audire sapiām Salomōis [Infinit' em̄ thesaur' ē hoib'] .i. inappreciabil' [q̄ q̄ vsi sunt] opa sapiēt' exercēdo [participes facti sunt amicicie dei] scz tanq̄ ei conformes in opib' suis que p̄formitas est causa dilectiōis vt patet Eccl. xij. Dñe aial diligit sibi simile.

Ep̄la de vno p̄fessore et p̄tifice. ad Heb. v.

Quis nāq; pontifex ex hoib' assumpt' p̄ hominib' p̄stituit' in his q̄ sūt ad deū: vt offerat dōa et sacrificia p̄ peccat'. Qui p̄dolere possit his q̄ ignorāt et errāt: qm̄ et ipē circumdat' ē infirmitate. et p̄p̄tea debet quēadmodū p̄ p̄p̄o: ita etiā et p̄p̄o

semetipso offerre dona p pccis Nec
q̄sq̄ sibi assumat honore: s; q̄ voca
tur a deo tanq̄ aaron. Sic x̄pus
nō semetipm clarificauit vt ponti
fex fieret: s; q̄ locut⁹ ē ad eū. *ffili
us me⁹ es tu: ego hodie genui te.*
Quēadmodū t̄i alio loco dicit.
*Tu es sacerdos in et̄nū: s; in ordi
nē melchisedech.* *Postilla*

Om̄is nāq; pontifex ex hoib⁹
r̄c. Ante in̄itū illi⁹ eplē scribit sc̄tus paul⁹ dicēs
Nō em̄ habem⁹ pontificē qui nō possit cōpati is
firmitatib⁹ nostris tēptatū aut p̄ om̄ia. Adeam⁹
ergo cū fiducia ad thronū gratie ei⁹ vt misericōdiaz
p̄sequimur t̄ grām inueniam⁹. Tūc seq̄tur p̄sens
eplā *Om̄is nāq; pōtifex* Glo. s; m̄ legē *[ex ho
ibus]*. i. de nūero hoiz *[assumpt⁹]* nō introduct⁹.
[p hoib⁹] s; saluādis *[pstituit]* vt p̄ eū a deo is
perret misericōdiaz. d; em̄ eē mediator dei t̄ homi
nū *[in his q̄ sunt ad deū]* Zy. in sp̄ualib⁹ t̄ diuis.
[vt offerat dona]. i. volūtarie oblata nō violentē
exorta *[t̄ sacrificia p pccis]* s; p̄pli *[q̄ condole
re possit his q̄ ignorāt t̄ errāt]*. i. q̄ peccāt ex infir
mitate *[qm̄ t̄ ip̄e]* s; pōtifex *[circūdat⁹ est infir
mitate]* Zy. d; em̄ pōtifex moueri ad cōpassionē
t̄ misericōdiam ex p̄sideratiōe pp̄ie fragilitatē. An
de t̄ dñs p̄misit beatū Petrū in pctm̄ cadere vt
sciret alijs cōpati ex p̄sideratiōe pp̄ij delicti *[t̄
p̄pterea]* s; q̄a infirm⁹ ē t̄ miseris circūdatus.
[debet quēadmodū p pp̄lo] sibi subdito *[ita eti
am t̄ p semetipso offerre dona p pccis]* s; suis
dimittēdis sicut p pccis pp̄li *[nec q̄sq̄ sibi assu
mat honore]* s; pōtifex *[s; q̄ vocat⁹ a deo tanq̄
aaron]* ille em̄ a deo vocat⁹ qui debito mō institu
itur *[Sicut t̄ x̄ps non semetipm clarificauit: ita
vt pontifex fieret]* s; assumēdo sibi honore pon
tificat⁹ *[s; q̄ locut⁹ est ad eū]* s; p̄ q̄ glorificauit
ip̄m filiū dicēs *[ffilius me⁹]* s; naturalis nō ad
optim⁹ *[es tu]* singulariter *[ego hodie]* id est in
eternitate *[genui te]* ille qui sic locutus es ad eū
clarificauit eum *[quēadmodū t̄ in alio loco di
cit]* s; in ps. cix. *[Tu es sacerdos in eternum]*.
non ad tempus sicut Aaron *[s; m̄ ordinem mel
chisedech]*. i. s; m̄ dignitatem t̄ ritum ordinis sa
cerdotalis melchisedech.

Sequuntur nūc vltorius epistole de virginib⁹
ij. *L. hoim̄b. x. t̄ xi.*

Si gl̄iat⁹ in dño gl̄ietur.
Nō em̄ q̄ seipm̄ cōmen
dat ille p̄bat⁹ ē: s; quem
de⁹ cōmēdat. *Hic incipit. xi. ca. vti
nā sustineres modicū qd̄ insipiē
tie mee: s; t̄ supportate me.* *Emu
lor em̄ vos dei emulatiōe.* *Despō
di em̄ vos vni viro virginē castaz
exhibere x̄po.* *Postilla*

Qui gl̄iatur in dño gl̄iet⁹ r̄c.
Ante in̄itū illi⁹ eplē scribit sc̄tus paul⁹ in eodez
caplo dicēs. Nō audem⁹ nos inserere aut cōpa
rare q̄busdā q̄ seipos cōmēdat. Tūc seq̄tur p̄ns
eplā *[ffratres q̄ gl̄iat⁹]* *Hor. siue ego siue alius.*
[in dño gl̄iet] Zy. q. d. de bono ope nō mihi glo
riā attribuo: s; deo a quo om̄e bonū est sic a p̄nci
pali agēte *[nō em̄ q̄ seipm̄ cōmēdat]* s; pp̄iam
gl̄iam querēs *[ille p̄bat⁹ est]*. i. approbat⁹ a deo
[s; quē de⁹ cōmēdat] Zy. i. cōmēdabile facit v̄tu
tib⁹ *[Hic incipit. xi. cap. Utinā sustineres modicū
qd̄ insipiētie mee]* *Hor. q̄ modicū gloriarer
de regunne meo: q̄a reuera plus posses gl̄iari qd̄
m̄ s; m̄ estimatiōem indifcretorū reputat. insipien
tia [s; t̄ supportate me]* *Hor. v̄patienter audite sic
subdite prelatū suū [Emulor em̄ vos]* *Zy. i. fer
uēter diligo [dei emulatiōe]. i. caritativa dilectio
ne [despondi em̄ vos]* s; annulo fidei *[vni viro]*
s; x̄po *[v̄ginē]* Zy. q̄tum ad fidei integritatem
[castam] q̄tum ad vite puritatem *[exhibere ch̄i
sto]* qui solus est sponsus ecclesie.

Alia epistola de virginibus. i. L. hoim̄. vij.

*De virginib⁹ p̄ceptū non
habeo p̄siliū aut do tan
q̄ misericōdiam p̄secutus a
deo vt sim fidelis. Existimo eniz
hoc bonū eē p̄pter instatē necessi
tatē: qm̄ hoī bonū est sic esse. Alli
gat⁹ es vxori: noli q̄rere solutiōēz
Solutus es ab vxore noli q̄rere
vxorē. Si at̄ accepis vxorē nō pec
casti. Et si nupserit virgo nō pec
cauit. Tribulatiōem t̄n̄ carnis ha*

bebūt h̄mōi. Ego aut̄ vobis parco. Hoc itaq; dico fratres. T̄pus breue ē. reliquū est vt ⁊ q̄ habent vxores tanq̄ nō habētes sint ⁊ q̄ flent tanq̄ nō flētes: ⁊ q̄ gaudent tanq̄ nō gaudētes: ⁊ qui emūt tāq̄ nō possidētes: ⁊ q̄ vtuntur hoc mūdo tāq; nō vtāt. p̄terit em̄ figura h̄i mūdi. Volo: at̄ vos sine sollicitudine esse. Qui aut̄ sine vxore ē sollicit⁹ est que dñi sunt quō placeat deo: q̄ aut̄ cū vxore est sollicitus est que sunt mūdi quō placeat vxori: ⁊ dimissus ē. Et mulier inupta: ⁊ virgo cogitat que dñi sunt: vt sit sancta corpe ⁊ spiritu in xp̄o Iesu domino nostro.

Postilla

De virginibus preceptuz non habeo ⁊c. An̄ imitū illi⁹ ep̄le scribit sc̄tus paul⁹ i eodē cap. Sanctificat⁹ ē vir i fidelē p̄ mulierē fidelē. Tūc seq̄t̄ p̄ns ep̄la q̄ legit̄ i missa d̄ v̄gib⁹ [fr̄es d̄ v̄ginib⁹ p̄ceptū n̄ habeo] **Hor.** s. vt p̄aneat vel nubāt [cōsiliū aut̄ do] **Ly.** tāq̄ de meliori bono. scz de cōtinēdo [tāq̄ misericordiam consecur⁹ a deo] **Hor.** i. apl̄atū mihi misericordit̄ p̄cessuz [vt sum fidelis] in disp̄satiōe mihi credita. vnde credendū est mihi i p̄silijs. vñ ex b̄ h̄i q̄ acq̄sceduz est p̄silio p̄lati [existimo em̄ hoc eē bonū] **Hor.** s. manere in v̄ginitate p̄p̄t instantē necessitatē [quōniā h̄oi bonū est sic eē] **Ly.** scz ad vitādū occupatiōem circa nec̄ia vite p̄ntis q̄ incūbit cōiugatis circa p̄uisionē vxoris ⁊ pl̄is p̄ quā h̄o retrahitur a bono p̄tēplatiōis ⁊ diuine dilectiōis [alligatus es vxori noli q̄rere solutiōem] **Ly.** q; forsitan caderes per incōtinētiā. Ex̄p̄ti em̄ delectatiōem venierozū in actu cōiugali reuertitur ad eā de facili [solut⁹ es ab vxore: noli q̄rere vxore] si vis continere qd̄ mai⁹ est bonū [si aut̄ accepis vxore nō peccasti] **Ly.** q; hoc est licitū viro ⁊ etiā mulieri. [⁊ si nupserit v̄go nō peccauit] ⁊ hoc est manifeste p̄ illos hereticos q̄ cōdenāt matrimonū [tribulatiōem in carnis habebūt h̄mōi] **Hor.** scz cōiugati: q̄a habebūt sollicitudinē ⁊ afflictionēz pro

reb⁹ necessarijs p̄curadis: ⁊ sibi p̄ pueris suis. Unde leui⁹ est esse sine cōiugio [ego aut̄ vobis parco] **Ly.** q. d. nō solū ostēdam vob̄ viā perfectiōis que difficilis est in obseruatiā v̄ginitatis: s̄ etiā matrimoniū p̄cedo: ad qd̄ licite potestis accedere p̄descēdēdo in hoc infirmitati v̄re [b̄ itaq; dico fratres. t̄ps est] **Ly.** scz vite h̄ūane: q̄ qui libet debet inquātū p̄t ad p̄fectiōem conari q̄ diu h̄z t̄ps merēdi [Reliquū est] id est hoc soluz restat ad agēdū [vt q̄ habēt vxores: tāq̄ nō habētes sint] **Ly.** qd̄ fit dupliciter. Vno mō vt reddāt debitū nō t̄m exigāt. Alio mō perfect⁹ ⁊ vtres q̄ cōiugū de cōmuni p̄sensu incipiāt cōtinere p̄pter maius bonū adipiscēdū [⁊ qui flēt]. i. tristitie materiā habēt qd̄ frequēt⁹ p̄tingit in matrimonio p̄p̄t varios casus p̄tingētes circa coniuq̄e p̄lem ⁊ familiā [tāq̄ nō flētes] scz patient̄ sustinēdo ⁊ ex spe retributiōis eterne p̄solationem recipiēdo [⁊ q̄ gaudēt]. i. materiam gaudēdi habēt ex aliq̄ tp̄ali p̄speritate circa se ⁊ plē vel familiā p̄tingētē [tanq̄ nō gaudētes] cogitādo q̄ nō est multū gaudēdū nisi de bonis sp̄ualibus ⁊ eternis. Prosperitas em̄ tp̄alis frequēt̄ vergit magis in nocumētū [⁊ q̄ emūt tanq̄ nō possidētes] **Ly.** scz cogitādo q̄ nō habem⁹ h̄ic ciuitatez manētē: s̄ futurā inq̄ram [⁊ q̄ vtuntur b̄ mūdo]. **Ly.** i. q̄ possunt vtī bonis h̄ui⁹ mūdi eo q̄ sunt diuites ⁊ corpe sani [tanq̄ nō vtātur]. i. accipiēdo de bonis p̄ntib⁹ q̄to min⁹ p̄t fieri: salua t̄m decētia stat⁹ ⁊ p̄sonarū [p̄ erit em̄ figura huius mundi] q. d. mundana quasi nihil estimanda sunt: q̄a p̄terit figura huius mundi. **Ly.** i. exterior pulchritudo que est in continua variabilitate: idcirco parum curandum est de bonis presentis vite q̄a nihil est stabile [volo autem vos sine sollicitudine esse] **Ly.** loquēdo de sollicitudine superflua sp̄ualia impediētē [q̄ aut̄ sine vxore est sollicit⁹ est q̄ dñi sunt quō placeat deo]. i. habet aptitudinē vt sit sollicitus de bonis sp̄ualib⁹ ⁊ eternis [qui aut̄ cū vxore est] scz in matrimonio [sollicitus est que sunt mūdi: quō placeat vxori] ⁊ in b̄ casu vir potest se sollicitē ornare [⁊ dimissus est] id est partim seruiat mūdo: ⁊ parti deo q̄nticūq; bene viuat in m̄rimonio [⁊ mulier inuupta]. i. v̄i dua [⁊ v̄go cogitat]. i. maiorē facultatē h̄z cogitandi [q̄ dñi sunt] scz sp̄ualia ⁊ eterna [vt sit sancta] scz magis q̄ nupta [corpe]. i. corporalibus bonis actiōib⁹ ⁊ opib⁹ bonis [⁊ sp̄ū]. i. sp̄ualibus actiōib⁹ ⁊ virtutib⁹ [in xp̄o iesu dño n̄ro]

Item alia ep̄stola de virginibus. **Eccl.** li.

Confitebor tibi dñe rex
et collaudabo te deū sal-
uatorē meū **C**onfitebor
noī tuo qm̄ adiutor et p̄tector fa-
ct⁹ es mihi et liberaſti corp⁹ meuz
a p̄ditiōe: a laq̄o lingue inique et a
labijs opantiū mēdaciū. **E**t in cō-
spectu aſtatiū fact⁹ est mihi adiu-
tor et liberaſti me fm̄ multitudinē
miſcōdie noīs tui a rugietib⁹ p̄repa-
rat⁹ ad eſcā: de manib⁹ q̄rētū aīaz
meā: et de portis tribulationū que
circūdederūt me a p̄ſura flāme q̄
circūdedit me: et ī medio ignis nō
ſum eſtuat⁹. **D**e altitudine vētris
inferi et a lingua coinquinata: et a ver-
bo mendaci⁹ a rege iniquo et a lin-
gua iniuſta liberaſti me. **P**ostilla

Confitebor tibi dñe rex et collau-
dabo et c. Ante initium illi⁹ lectōnis habet sic. Do-
ctrinā ſapie et discipline ſcripſit in codice iſto ie-
ſus fili⁹ ſyrach hieroſolimita. **B**eat⁹ q̄ verſat⁹ in
iſtis bonis: q̄ ponit illa in corde ſuo ſapiens erit
Tunc ſeq̄tur p̄ns lectio q̄ legit⁹ p̄ eplā in miſſa
de v̄ginib⁹ [**C**onfitebor tibi dñe] **Z**y. oim reruz p̄
creatiōem [rex] p̄ eoz gubernatiōem [et collau-
dabo te deū ſaluatorē meū] p̄ ſpālem mei p̄tēcti-
onē [**C**onfitebor noī tuo] ſc̄z p̄feſſiōe laudis [qm̄
adiutor et p̄tector fact⁹ est mihi] ſc̄z p̄tector ī tē-
p̄tatiōe diaboli: et adiutor in p̄motiōe boni [et li-
beraſti corp⁹ meū a p̄ditiōe]. i. a vicio gula et lu-
xurie [a laqueo lingue iniqui]. i. a vicio detractōis
[et a labijs opantiū mēdaciū] ſc̄z p̄niciōſuz [et ī
p̄spectu aſtatiū]. i. angeloz q̄ ibi ſtāt [fact⁹ ē mi-
hi adiutor] p̄ hoſtes corpales et ſpūales [et libe-
raſti me fm̄ multitudinē miſcōdie noīs tui a rugi-
entib⁹ p̄parat⁹ ad eſcā: de manib⁹ querētū aīam
meā] q̄z diabol⁹ tāq̄ leo rugiet⁹ circūit q̄rēs que
deuoret. i. **P**et. v. [et de port⁹ tribulationū q̄ circū-
dederūt me a p̄ſura flāme] ſc̄z inſenſuarū libi-
dinis [q̄ circūdedit me] ſc̄z p̄ ſomitē exiſtētem in
carne mea [et ī medio ignis] ſc̄z libidinōſi ardo-
ris [nō ſum eſtuat⁹. **D**e altitudine]. i. p̄funditate

[vētris inferi] ſc̄z in qua pte ſunt dānati. ſed ad
lymbū parū deſcēdebāt tūc ſancti [et a lingua co-
inquinata]. i. a v̄bis ſcurrilib⁹ et imundis [et a v̄bo
mēdaci⁹] ſc̄z p̄niciōſi [a rege iniqui]. i. a diabolo q̄
eſt rex ſup oēs filios ſupbie [et a lingua iniuſta]
id eſt calūniāte alios ſine cauſa [liberaſti me fm̄
multitudinē miſcōdie noīs tui].

Alia epiſtola de v̄ginibus. **S**ap. viij.

Sapientia vincit maliciā
Attigit ergo a fine vſq̄
ad finē fortiter: et diſpōit
oīa ſuauit. **H**anc amauit: et exq̄ſiui
eā a iuuetute mea: et q̄ſiui mihi eā
ſpōſam aſſumere: et amator factus
ſum forme illi⁹. generoſitatē illi⁹
glorificat p̄tuberniū habēs dei. ſz
et dñs omniū dilexit eā. **D**octrinā ē
eī discipline dei: et electrix operū
illius.

Postilla.

Sapientia vincit maliciā. **A**ttigit
et c. Ante initium illi⁹ eplē ſiue lectōnis ſcribit **S**alo-
mō ſic. Nemine ei diligit⁹ niſi eū q̄ cū ſapia iha-
bitat et c. **T**ūc ſeq̄tur p̄ns lectio [**S**apientia] ſc̄z eter-
na [vincit maliciā. **A**ttigit q̄ a fine vſq̄ ad finē
fortit] ſc̄z oīa creata penetrando ſua v̄tute [et di-
ſpōit oīa ſuauiter] q̄a dat oib⁹ creatur⁹ formas
et inclinatioēs p̄ q̄s mouēt naturalit̄ act⁹ ſuos. ſi-
cut lapidi⁹ ḡuitatē p̄ quā naturalit̄ tēdit deo: ſum.
[**H**anc amauit] ſc̄z ſingularit̄ [et exq̄ſiui eā a iuue-
tute mea]. ſ. petēdo eā a deo mihi dari [et queſiui
mihi eā ſpōſā aſſumere]. i. ei⁹ meditatiōib⁹ inſe-
parabil̄ adherere [et amator fact⁹ ſum forme illi⁹]
[eſt eī decor aīe: aſſilans eā decori creatori].
[generoſitatē illi⁹ gl̄ificat]. i. gl̄ioſaz p̄ſitē [cō-
tuberniū h̄ns dei]. i. h̄o h̄ns p̄tuberniū dī p̄ cha-
ritatē p̄ quā h̄o manet ī deo et deus ī eo [et dñs
omniū dilexit eā]. ſ. iq̄tū ip̄a fac̄ hoīes deo dili-
gibiles [doctrinā ē eī discipline dī] **N**ā donū ſapie
fac̄ h̄ntē ſubdere mādat⁹ diuis [et electrix operuz
illi⁹] nā p̄ ip̄am elegit h̄o opa deo placita.

Alia eplā que legitur in miſſis cōmūibus
p̄ defunctis. **A**poē. xij.

In dieb⁹ illi⁹: audiui vocē
de celo dicētē mihi **S**cri-
be b̄ti mortui q̄ ī dño mo

riuntur. **A**mmodo iam dicit spūs vt
requiescant a laborib⁹ suis. opera
em̄ illorū sequuntur illos. **P**ostilla

In dieb⁹ illis. **A**udiui voces de
celo dicentē mihi. [Scribe] tanq̄ rē nobilissimā
[Beati mortui q̄ in dño moriuntur] **2y. i. in p̄fessi**
one dñi nostri iesu xp̄i [Ammodo iā dicit spūs].
scz scūs qui cū patre ⁊ filio est vn⁹ deus [vt req̄
escāt a laborib⁹ suis] Nam in beatitudine appe
titus totaliter quietabitur [opa em̄ illorū] scz que
sunt meritoria vite eterne [sequuntur illos] scz in
beatitudine quā recipiūt pro ip̄is.

Sequitur alia ep̄stola que legitur in presen
tia defuncti. i. **Thessal. iij.**

Nolum⁹ aut̄ vos ignora
re fratres de dormiētib⁹
vt nō cōcristemini sicut
⁊ ceteri q̄ spem nō habēt. Si enim
credim⁹ q̄ iesus mortuus est ⁊ re
surrexit: ita ⁊ de⁹ eos q̄ dormiēt
per iesum adducet cū eo. **H**oc em̄
vobis dicim⁹ in verbo dñi. qz nos
q̄ viuim⁹ qui residui sum⁹ in aduē
tu dñi nō p̄uenim⁹ eos qui dor
mierūt. quoniā ip̄e dñs in iussu ⁊
in voce arch̄geli: ⁊ in tuba dei. de
scēdet d̄ celo: ⁊ mortui qui in xp̄o
sunt resurgēt primi. deinde nos q̄
viuim⁹ q̄ relinquimur simul rapie
mur cū illis i nubibus obuiā xp̄o
in aera: ⁊ sic semp cū dño erim⁹.
Itaqz consolamini inuicē in ver
bis istis. **P**ostilla.

Nolum⁹ aut̄ vos ignorare fra
tres ⁊c. Ante initū illi⁹ ep̄le scribit sanct⁹ paul⁹
in eodē cap̄lo dicēs. **R**ogam⁹ vos fratres vt ho
neste ambuletis ad eos q̄ foris sunt ⁊ nulli⁹ ali⁹
qd̄ desiderēt. **T**unc statim sequitur p̄ns ep̄la [Nolu
mus vos ignorare fratres de dormiētib⁹] **2y. i.**
de mortuis quos dormiētes appellat p̄p̄t resur
rectiōis facultatē. ita em̄ de facili excitabunt de

morte sicut dormiētes a somno [vt nō contriste
mini] incōsolabiliter de morte amicorū [sicut ⁊
ceteri] scz infideles [q̄ spem nō habēt] scz resur
rectiōis future. **S**ciēdū q̄ infideles q̄ nō hnt fi
dē resurrectiōis: tales habēt magnā cāz amicos
defunctos lugēdi q̄si incōsolabiliter. nō autē sic
xp̄iani q̄ habēt spem resurgēdi. p̄p̄t qd̄ rephēn
sibile est xp̄ianis imoderate mortuos lugere. q̄a
in hoc assilant infidelib⁹ spem future resurrecti
onis nō habētib⁹. **L**ugere aut̄ defunctos mode
rate est op⁹ pietatis. [Si em̄ credim⁹ q̄ Iesus
mortu⁹ est ⁊ resurrexit] **S**i p̄ qz. nā ad articulos
fidei pertinet credere Iesum v̄e mortuū fuisse ⁊
vere resurrexisse [ita ⁊ de⁹] scz pater q̄ suscitauit
iesuz [eos q̄ dormierūt]. s. somno mort⁹ [p̄ iesuz]
id est in fide iesu xp̄i [adducet] scz vt sint in eadē
bitudine ⁊ immortalitate [cū eo]. i. cū xp̄o. vñ iob.
xij. **V**olo p̄ vt vbi ego suz: illic sit ⁊ miser me⁹.
[hoc em̄ vob̄ dicim⁹ i v̄bo dñi] scz qd̄ docuit nos
[q̄a nos q̄ viuim⁹] **2y. i. q̄ tūc viuemus** [q̄ resi
dui sum⁹] scz adhuc viui relictī ceteri iā mortuis.
[in aduētu dñi] scz ad iudiciū [nō p̄uenim⁹] **2y.**
ra in resurrectiōe futura [eos q̄ dormierūt]. i. lon
go tpe ante mortui sunt. q̄a resurrectio fiet v̄tute
diuina q̄ opat̄ in istāti. q̄a in momēto in ictu oculi
resurgēt mortui. [qm̄ ip̄e dñs] scz in p̄pria p̄so
na [in iussu] **2y. i. ipetrādi p̄tate: nō in hūilitate**
sicut in p̄mo aduētu. nō eq̄tabit sup asinam. nō
portabit crucem in dorso suo: vt p̄z **Matth. xxij.**
Videbūt filiū hoīs veniētē cum p̄tate magna ⁊
maiestate [⁊ in voce arch̄geli]. i. facto mysterio
alicui⁹ arch̄geli: q̄ dicet. **Surgite mortui: venite**
ad iudiciū [⁊ in tuba dei]. i. xp̄i. **E**t vocat vocem
illam tubā p̄p̄t sonū eius terribilē [descēdet d̄ ce
lo] localiter in aere. Nam iudicabit in forma hu
mana. sicut d̄ **Act. i.** **H**ic iesus q̄ assumpt⁹ est a
vobis in celū. sic veniet quē admodū vidistis euz
eūtem in celū [⁊ mortui q̄ in xp̄o sunt]. i. in eius
fide mortui [resurgēt p̄mi] tpe s̄m quosdā s̄z ali
os nō tpe: s̄ dignitate [deide nos qui viuimus].
2y. i. illi de nobis q̄ ceteris mortuis tunc viui
erunt [qui relinquimur]. i. qui residui ab anti xp̄i
persecutoribus erimus [simul rapiemur cum il
lis] qui nos ad requiē p̄cesserūt [in nubibus]
scz ab angelis [obuiā ch̄risto] **2y. idem venienti**
ad iudiciū [in aera] vbi profert sententiam iu
dicij super vallem iosaphat. vnde **Johel. iij.** **E**ō
gregabo omnes gentes: ⁊ deducam eas in val
lem iosaphat: q̄a ibi sedebo vt iudicē oēs gētes.
[⁊ sic semp cū dño erim⁹] q̄a electi a xp̄o nō ser
parabuntur ampli⁹: sed semp erūt sibi cōiuncti non

solum in aia: sed etiā in corpe [itaq; cōsolamini]
Blo. ordi. scz de morte animarū [inuicez] scz alt
ad alterū [i vrbis istis] scz de resurrectione fidelū
Sequitur alia postilla in āniuersario defuncto-
rum. ij. Machab. xij.

**In dieb' illis vir fortissi-
mus iudas facta collati-
one. xij. milia dragmas
argēti misit hierosolymaz offerri
ea pro peccatis mortuorum iuste
z religiose de resurrectione cogitās
Nisi em̄ eos qui ceciderāt resurre-
cturos speraret: superfluū videret
z vanū orare pro mortuis. Et q̄a
cōsiderabat q̄ hi q̄ cū pietate dor-
mitiōem acceperāt optimā habe-
rēt repositam gratiam. Sancta er-
go z salubris est cogitatio pro de-
functis exorare. vt a peccatis sol-
uantur.**

Postilla

In diebus illis vir fortissim' iudas zc. Ante initiū illi' ep̄le legit de maximis prelijs z triūphis que iudas Machabe' cū fra- trib' suis dei adiutorio obtinuit. Primo quāda; ciuitatē firmā muris noie casphyim in qua habi- tabāt turbe p̄miscuarū gentiū que confidebant in stabilitatē muroz remissi' agebāt maledictis lacefcētes iudā ac blasphemātes z loquentes q̄ phas nō est dicere Machabe' aut inuocato di- uino auxilio innumerabiles interfecit vt stagnuz circa iacēs sanguie flueret. Itē post hoc iudas machabe' cū sex milib' iuit cōtra thimotheuz q̄ habuit. cxx. milia peditū: z eq̄tū duo milia q̄ngē- ti. Et iudas cū sex milibus p̄stravit. xxx. miliavi- rozū. Itē post hoc mouit iudas machabe' exer- citū cōtra Borgia prepositū ydumee cum tribus milib' peditū: z equitib' quadringētis. Quib' p̄gressis paucis ruere iudeoz. Post hoc venerūt sepelire interfectos de iudeis: z inuenerūt sub tu- nicis interfectoz de donarijs ydolorz. Zy. i. de res- bus p̄ciosis cultu ydolorz dedicatis a qb' lex p̄- hibet. Deut. vij. Om̄ibus ergo manifestū est ob hāc cām eos corruisse. oēs itaq; benedixerūt ius- tum iudicium domini: qui occulta fecerat mani-

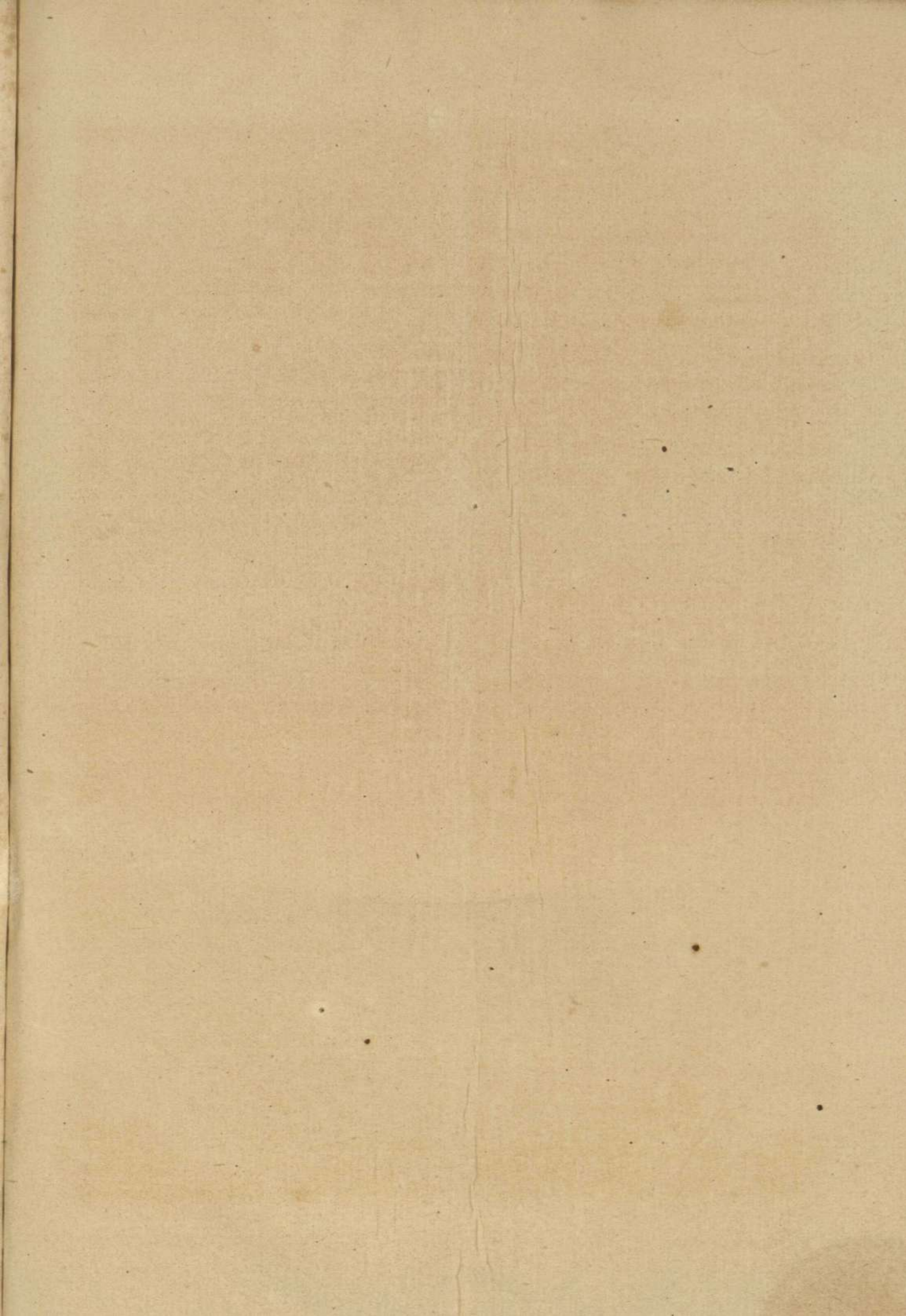
ifesta. Tūc post hoc sequitur presens lectio [In dieb' illis. Vir fortissim' iudas facta collatione xij. milia dragmas argēti misit hierosolymā of- ferri ea ibi p̄ peccatis mortuoz] Zy. scz sic inter- fectorz i bello [Iuste z religiose de resurrectione] scz futura [cogitās. Nisi em̄ eos q̄ ceciderant re- surrecturos separet superfluū videretur z vanū orare p̄ mortuis. Et qz considerabat q̄ hi q̄ cū pietate dormitiōem acceperāt optimā haberent repositā gratiā. Sancta ergo z salubris est cogitas- tio p̄ defunctis exorare vt a pctis soluantur] Et forte videretur alicui q̄ factum hoc fuit frustra: eo q̄ isti sic interfecti vident' mortui in pctō mortas- li habētes secum donaria. r̄ndet Nicola' de lyra q̄ iudas machabe' z socij ei' debebāt p̄babilit' iudicare q̄ illi interfecti penitissent in morte: z sic orationes: z oblationes valebant eis: q̄ mor- tui erāt in statu salutis.

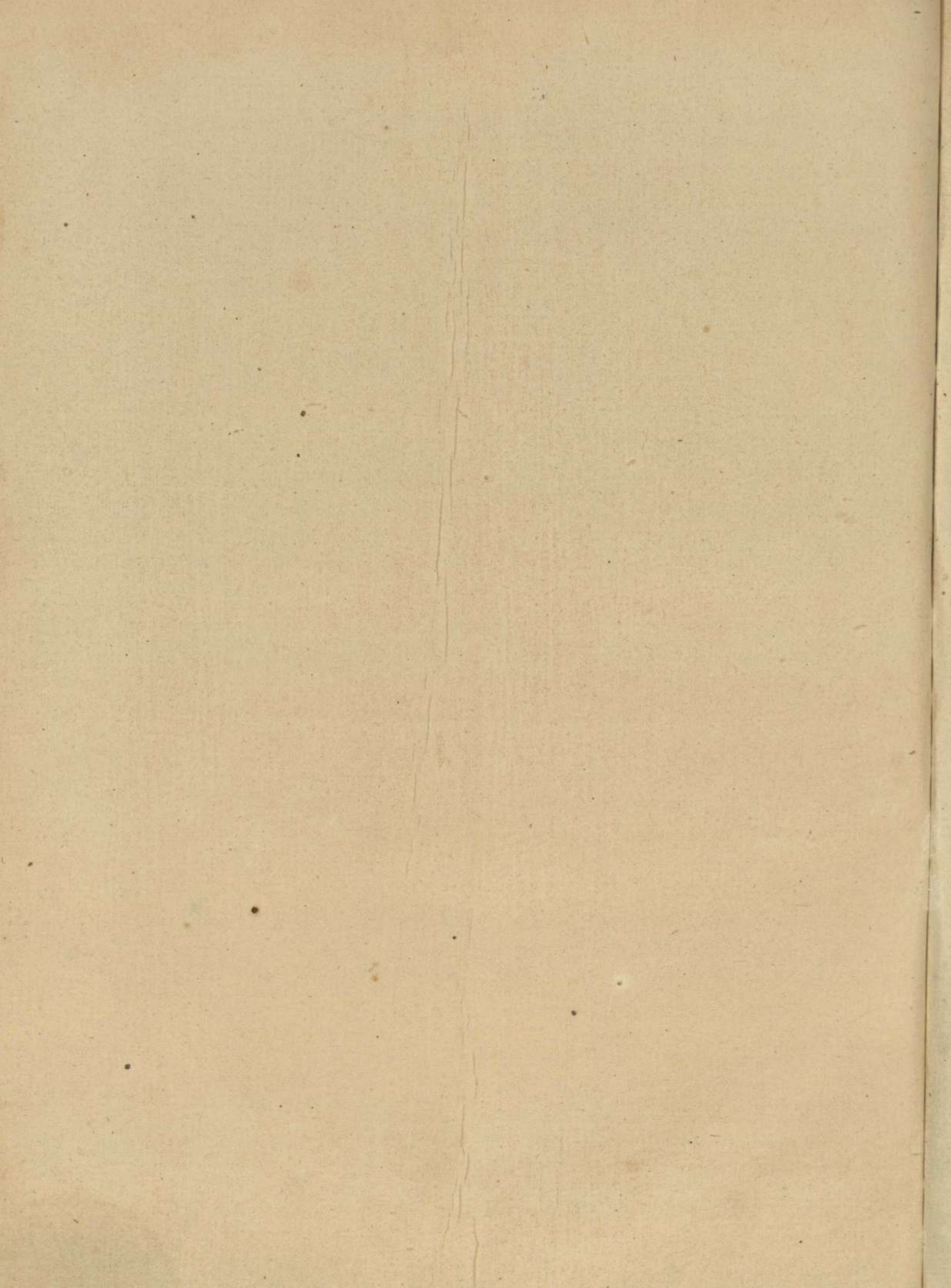
Postilla Epistolarum z Euangeliorum dñis- calium necnō de sanctis. Impressa Lugduni p̄ Johannem Trechssel. Anno domini. M. cccc. lxxx. die vero. ix. Septembris. Sinit feliciter.

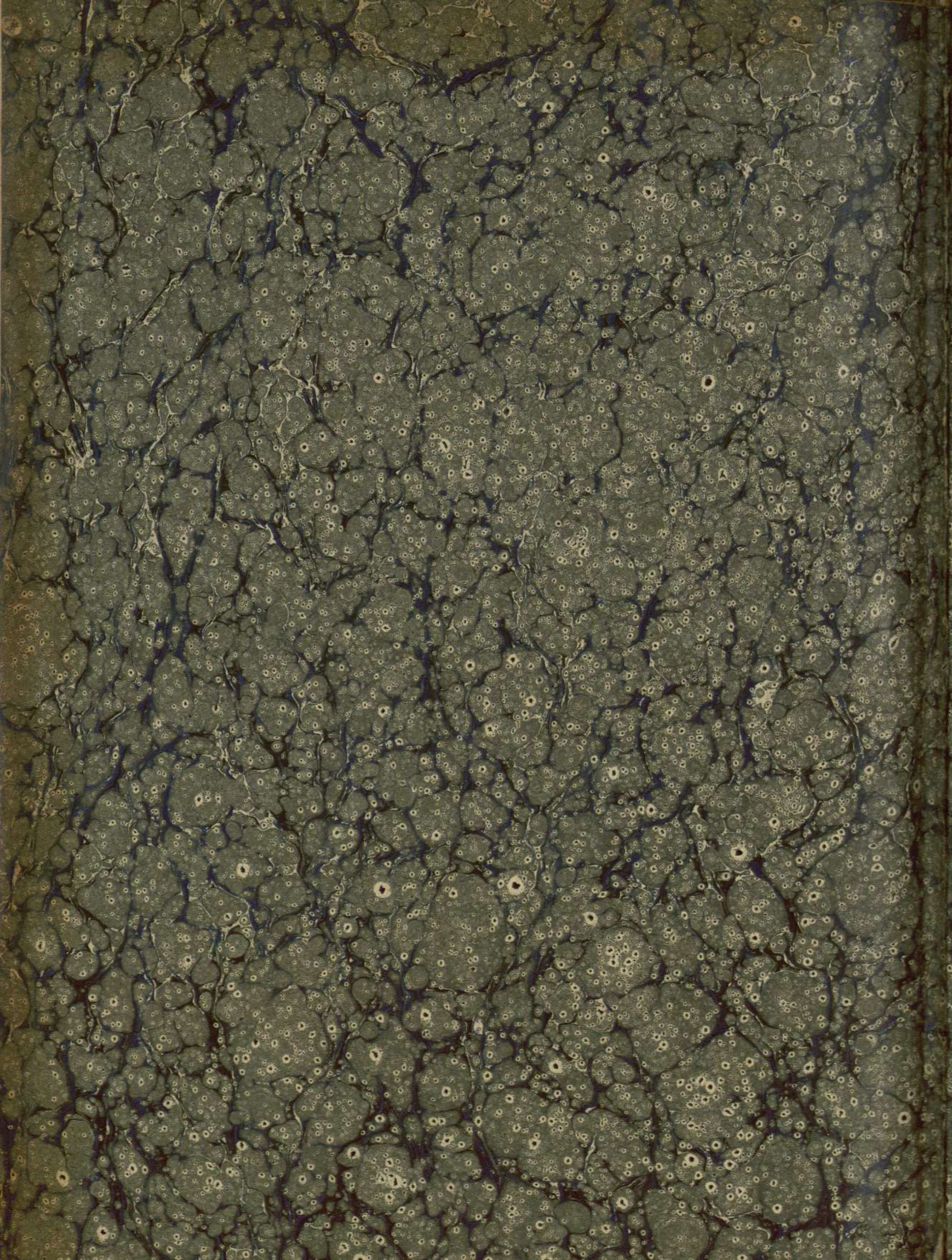

FRATRIS GUILBELM
POSTILLA
SUPER EVANGELIA
ET EPISTOLAS
EX VARIIS
AUCTORIBUS COLLECTA

131